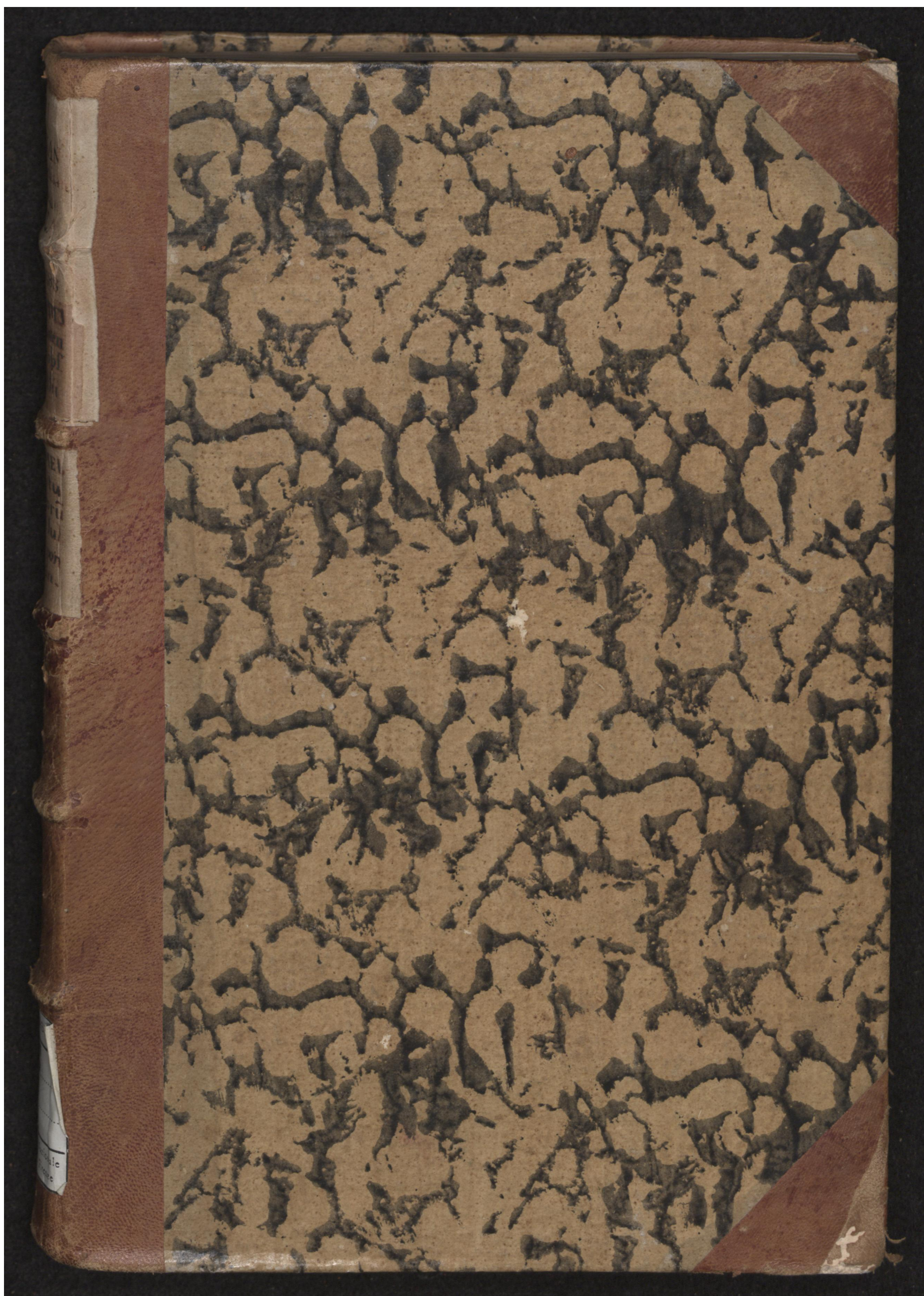
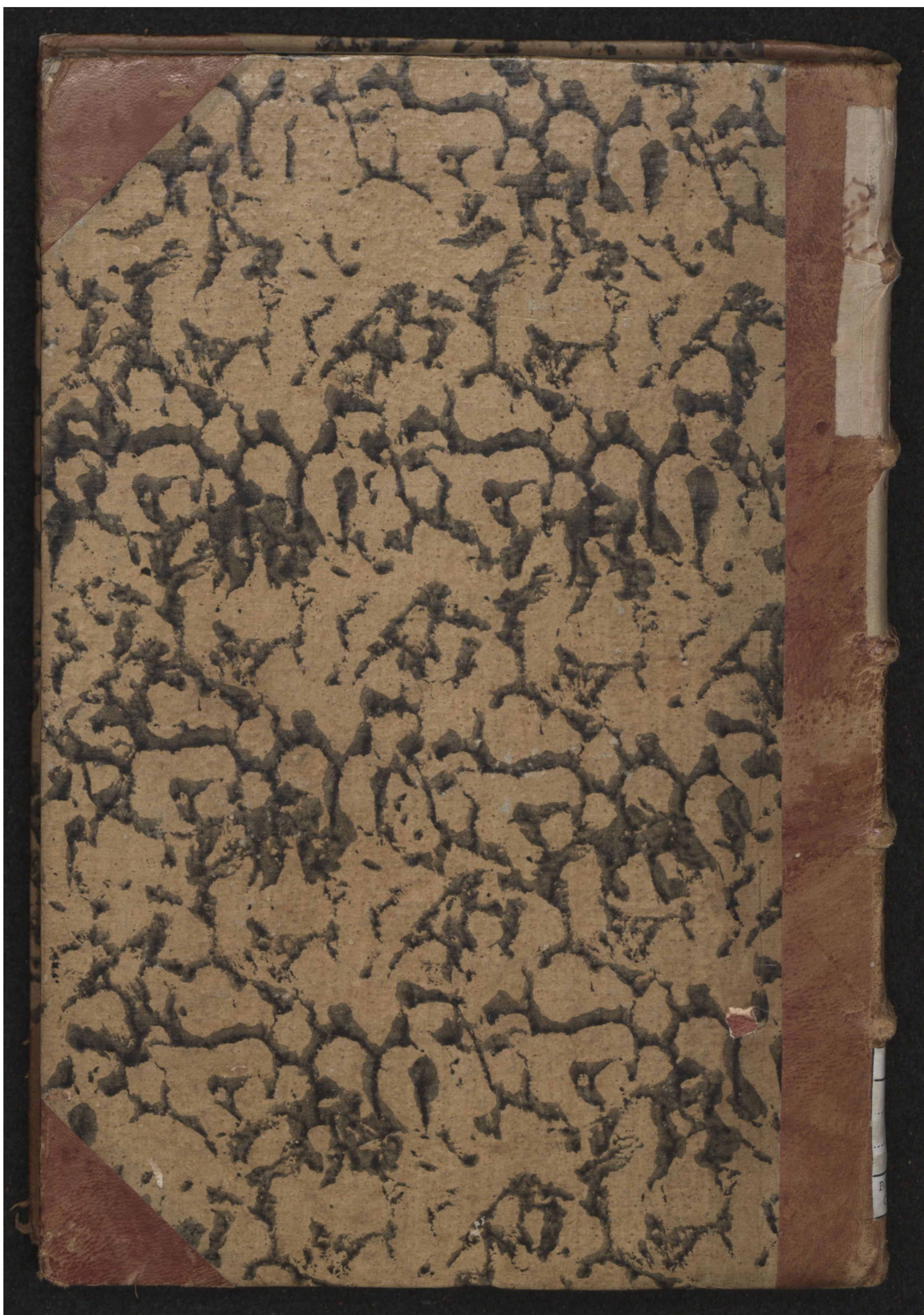
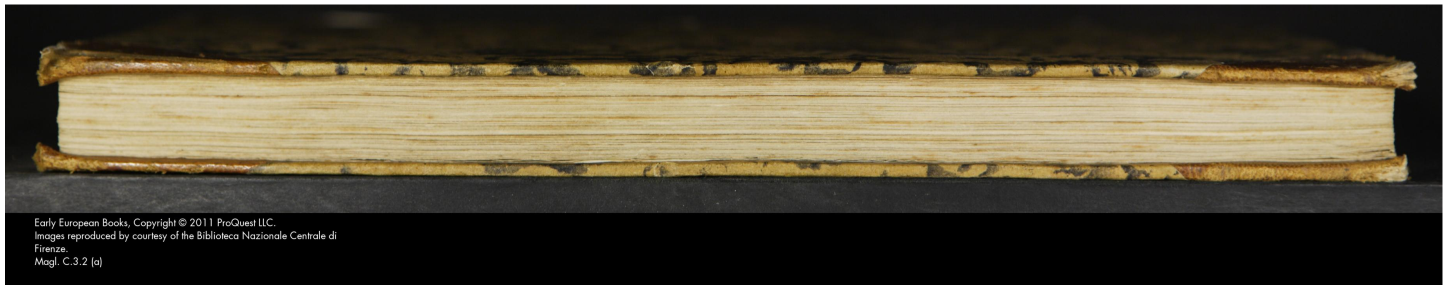

INCUNABULI
C
3
2
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

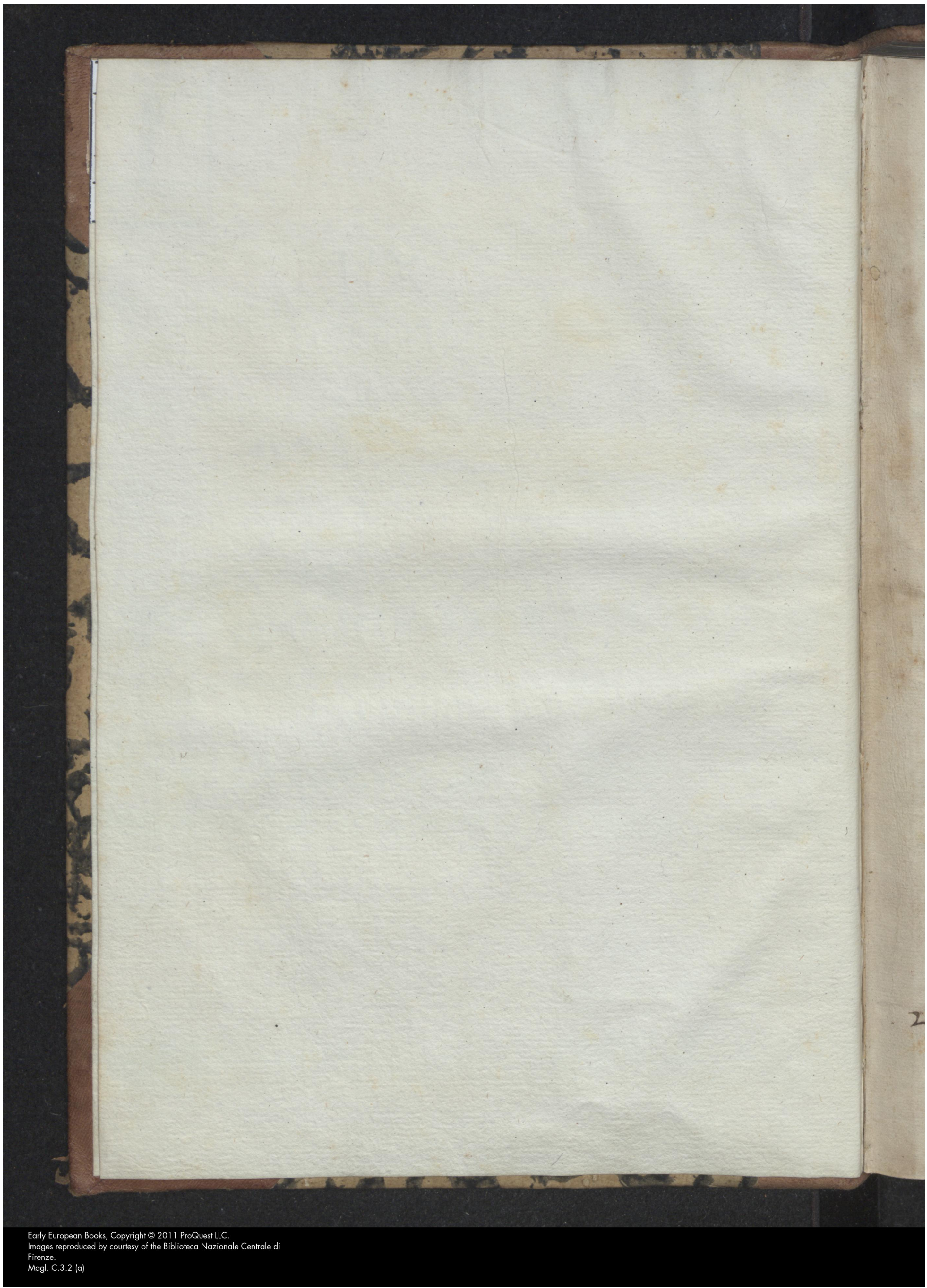

XII
In ARIST.
APHRODIS
lat. VALL.

Ven
1488

I

Acced Grammaticalia
absque anno
Item Fortunati in Cölum
de Cultu hortorum

[redacted]

VICTOR pisanus Ludouico mucenigo: præcellenti in eloquentia uiro. S.P.D.

s Ingularis doctrina: facundia minime uulgaris: ĩsignisq̃ tua prudenta Ludouice mucenige: me iãpridẽ ad te amãdũ: & obseruãdũ cõpulerũt. Tua porrho lenitas fecit: ut mutuus ĩter nos amor ĩtercederet: ut alter alteri cũ sors ipsa tulit cõgratulet᷑: paritérq̃ cõdoleat sicut in pñtia mihi faciendũ duco. nã cũ ꝓximis diebus apud præceptorem nostꝝ Georgiũ uallã sicut de more ad eũ uentitare cõsueui: essẽ. audiui ip essorem quendã qui eius opa ĩprimere & euulgare cõsueuit Alexãdri aphrodisei problemata. quæ olĩ latina fecisset ipse Georgius uall[illegible] inprimenda uæhementer exigere: q̃ Nicoletus nostri tpis philosophoꝝ oĩum acutissimus eadẽ esse duceret: atq̃ magnope hortaretur. a præceptore quoq̃ nostro Valla accepi idẽ ut faceret hortari cũ multos: tũ Lazarũ quẽdã dactylũ placentinũ medicũ longe pstãtissimũ quẽ alteꝝ nostri tpis Galenũ frequẽter solet appellare. ita admiranda q̃dã doctrina pcellit. Hoc cũ audiuissem auidissime mihi ipsum ostendi librũ poposci: quẽ cum legissem Ludouice mi rerum tot tantarũq̃ cognitione. & orationis splendore incensus rogaui apprime ut imprimeretur: nec me continere potui quin tecum in tanto congratularer commodo: adeo enim argute de hominis natura. brutorũq̃: rerũq̃ cæteraꝝ: uideas hunc philosophũ medicũq̃ pcipuũ differentẽ. ut non hominẽ. sed naturã ipsã rerum loqui nobiscũ credas. ea porrho ĩterprete oratione nobis exposita. ut ipsum istum philosophum non alium nobis quæ dicat referre existimes. proinde nostræ huic congratulemur ciuitati: q̃ talem nacti fuerimus uirum qui doctrina tam multiplici. & præcellẽti sit. Vt nostrum illustret sæculum. ita quottidie nouum in omnibus passim sciẽtiis aliquid emergit ac ut. adhuc magis nostræ ciuitati congratulemur: hunc sublimen doctrina uirum præceptorem nostrum in diuerso dicendi genere multiuigos discipulis suis fructus ingerere alii ipso dirigente rhetoricos: alii poeticos: alii mathamaticos componunt commentarios ac ut alii in latinum græca conuertunt. ita inter cæteros unus in dicendo minime infans historiam a prima hominum memoria. ad proxima usq̃ tempora decem et nouem eneadibus conclusam in latinum transfert. ubi præter ea quæ in toto orbe terrarum gesta sunt. uideas disciplinarum non inuẽtores modo. sed etiam quid illis subdiderint correxerint ue quæ priores ingenio suo aut alieno memoriæ prodiderunt. & quemadmodũ ab exiguis principiis quasi pro gradus: ac pro manus ad summum culmen omnes conscenderint disciplinæ: dii immortales: quantum nobis illuxit bonum q̃ multiplex ex uno uiro ẽmanat fructus: & ĩn posterum ãnuente deo. Vnde bona omnia: futurus est. at iam hæc missa facio si enim prosequi uelim ut ipsa deposcit materia nullus eius laudum finis inueniretur. iam igitur te ad eius uisend ã in scribendo peritiã & alexandri aphrodisei longæ præstantissimã dimitto doctrinã.

In hoc uolumine continẽtur Alexandri aphrodisei ꝓblemata per Georgiũ uallã in latinũ cõuersa. Aristotelis problemata p Theodorũ gazã. Plutarchi problemata per Iohannẽ petrũ lucensem impressa Venetiis per Antonium de strata Cremonensem.

Georgius Valla placentinus iohāni marliano mathematico & in tota philosophia medici-
naq́ꝫ præstantissimo salutem plurimam dicit.

Lexandri aphrodisei philosophi: ac medici præstantissimi problemata: hor
tatu: & auspicio tuo in latinum uir lōge doctissime Iohannes marliane con
uerti quod te interpretari ea uelle mihi dixisti ipsa multis de causis tibi dicā
a da esse existimaui. & quod a me discipulo tuo: Cum medicinam mathema-
ticasq́ꝫ scientias publice profitebare: tāq̄ ab ea quam tu inserueris stirpe fru
ctum aliquando reposcere iure tu quidem uidearis. ego autem uel non po-
scenti si non doctissimos: ut tua ingens expostularet eruditio præstare pos
sim: at certe non ingratos merito debere tibi uidear exhibere: quod me plane effecturum cō-
fido. deinde quod hæc qualia sint perpendere: ac iudicare te melius possit nemo: nempe cuius
præstantis in omnibus bonis artibus doctrinæ nomen: ut res etiā ipsa est tota non capiat ita
lia. deinde quod hunc laborem ad te meum fructum non mediocrem filiis tuis hieronymo:
petro antonio: Paulo eximiæ indolis in ipsis futuræ eruditiōis adolescentibus allaturū cōfi
do. quippe qui suam quandam talem præse ferant prudentiam: itaq́ꝫ suam modestiam ut cū
ctarū bonarū artiū studiis facile teneri uideantur: ingenium certe peracutum elucet: & ne ad
rerum quidem causas perscrutandas: explicandasq́ꝫ dialecticum acumen desideratur: neq́ꝫ
ad geometriæ excutiendas demonstrationes deest facūdia quod certe præsētibus nobis licu
it intueri. & perinde has quæstiones præcipuas non reor modo: sed pro comperto habeo ob-
seruaturos præsertim quod quam utiles sint uel ex eo coniectari potest. quod Cum erudito
rum multorum consensu quadripartita sit medicina: quod uel in ipso statim aphorismorū
exordio ostendisse arguitur hippocrates: arte quæ præceptis de rerum natura manantibus:
atq́ꝫ principiis perficitur: siquidem ei quod generationis fortuitæ est perquā raro seruit. Ve-
rūtamen ne a fortuna quidē aliena putatur medicina: Cum temporis opportunitatē utpo-
te in corpore fluido: propter instabilem materiam captare conueniat. deinde experientia: nā
& hæc rationem exercet: atq́ꝫ confirmat: eāq́ꝫ morborum qualitatibus accommodat: postea
iudicio quod cum a diuina ui: quæ nobis in anima insita est omnium quæ sub intellectum ca
dunt sit capax: tria illa: artem: experiētiam: occasionem: dirigit atq́ꝫ diiudicat. horum inquā
nihil est quod hic aphrodiseus alexander non attigerit in cunctis sane excellens in primis au
tor. at ne sola quidem hic medicinæ eminet utilitas: uerum omnis prorsus humanæ uitæ ra-
tio percipitur. quod præcepta ad bonos habitus comparandos adhibeat non corporis modo
sed etiā animorum: quāquā purgationes corporis ad animum quoq́ꝫ trasferūtur: at cum ani
mæ cibus incorporeus sit eruditio: hinc nobis licet intueri: quam ad corpus continendum: q̄
ad mentem instituendam salubria nobis præcepta tradiderit. nec sparsim modo: sed etiam q̄
sint quærendi genera: quotq́ꝫ sint conductissima breuitate: & perquā perspicua claritate con
texuit: quæ proponantur cuncta diluere docens. at quoniam de quæstionum generibus feci
mus mentionem neutiquā remur alienum quorundam doctissimorum hac de re hic profer-
re sētentiam. ita enim illi quæstionum genera diuiserunt: ut eorum duo prima eē uoluerint.
Vnum quidem quod rem spectet infinitam: sine aliquo definito complexu. alterum autem
qđ rē definitā spectet: & eorū porro utrūq́ꝫ ī duo alia genera partiti sūt. alterū qđ ad cogēscē
dū. alterū qđ ad agēdū referat: nā aut ipa cognitio: sciētiaq́ꝫ perqrit ut medicina sit ne sciētia
an ars: aut agendi consilium: ut sit ne medico capessenda cibos suggerēdi cura cognitionis
autem tris species faciunt. coniecturam: diffinitionem: consecutionem. coniectura est ut cū
quæritur sit ne in magica uis ulla medicinæ. diffinitio: ut quid sit medicina. consecutio: cum
quæritur quid quamq́ꝫ rem sequatur: ut quamobrem inter biles qui atram bilē euomunt ma
gno laborant periculo. actionis uero duas uolunt esse species unam ad persequēdum aut de-
clinandum: ut quibus rebus ad bonum habitum corpus perduci possit: aut malum habitū de-
uitare. alteram quæ ad aliquod commodum usūq́ꝫ referatur: ut quemadmodum apud ægro
tum se habere medicum conueniat. rursus coniecturæ rationem in quattuor partes distribue-
runt. nam aut quid sit quæritur ut quis sit corporis optimus habitus: aut quæ sit origo cuiusq́ꝫ
rei: ut quæ sint naturalia principia: cuiusmodi sunt oēs obscuræ. aut in rebus naturalibus: aut
cæteris disciplinis causarum rationumq́ꝫ quæstiones: aut causæ tractatio: ut si quæratur cur
eminentissimi autores de naturæ principiis aut in ægritudine una tollenda inter se dissentiāt
aut de immutatione: ut si quæratur num in hominis anima morte aduentante intereat scien

tia: an commutetur. diffinitioni proprietas: & diuisio & partitio deputantur: ut quid in omni um mente quasi impressum sit. Cum quid cuiusque rei proprium sit exquiritur: ut in hominem ne solum: an etiam in beluas cadat mœsticia. Cum res distribuitur in partes: ut si quæratur: quot sint motuum species: siue illi animæ siue corporis sint. aut cum quæ sit forma & quasi naturalis nota cuiusque rei describitur: ut quænam forma urinæ sit quæ sanitatem pretendat aut contra. Consecutionis duas faciunt species. nam aut simplex est quæstio: ut si quærat̃ cur oui uitellus facile concoquatur: aut ex comparatione: ut uitellus ne an albumen facilius cõ coquatur de expetendis: fugiendisque rebus ut expetendum ne sit ægroto quicquam & parit̃ fugiendum: de æquo & iniquo ut æquum ne sit humana omnia diuino administrari consi lio pertinaciter defendere. comparationis duæ sunt species. Vna cum idem ne sit an aliquid intersit quæritur ut pus & sanies: eunuchus & spado: ut ab aristotele quæsitũ est. altera cum quid præstet aliud alii quærit̃ ut plus ne ad comparanda[illegible] medicinam prosit experientia: an ars: occasio ue: aut iudicium. præterea non modo quid [illegible]ius: sed quid utilissimũ: Quæ uero referuntur ad agendum eorum duo faciunt genera. unum ad officium: quo in genere quid rectum: faciendũque sit quæritur: ut quæ inspicere quæque percũctari medicũ apud ægro tum conueniat. alterum ad motum animi gignẽdum: ut quando ac ut a medico animãdus est ægrotus spe: aut econtrario terrendus: & quasi suscitandus sit. Hæc fere sunt tradita a ueteribus quæstionum genera: unde problemata uaria quæ latine quidam proposita uocãt quintilianus ambiguitates. alii quæstiones. at quoniam græcum uocabulũ aperti[9] usu im peritãte nobis occurrit græca potius utẽdum nobis appellatione censuimus. denique quoniã nos ut in præfatione iam satis multa locuti uidemur: alexandro ipsi aphrodiseo cedam[9] me interprete locuturo.

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATA: PER GEORGIVM VALLAM PLACENTINVM IN LATINVM TRANSLATA.

p Roblematum quædam per se sunt fidem faciētia: & cognita omnis ambigui tatis: ac questionis expti a. Nemo enim ut arbitror sanæ mentis dubitauerit cur uolucribus plumas natura largita sit. Quilibet enim sagax fouendi causa pro uestimentis primū circūfudisse asseret: deinde decoris gratia. terrestribus autem animalibus & quæ eunt pedibus pilos: serpentib⁹ squāmas: aquaticis cortices: aut crustas: cuiusmodi sunt quæ ostrocoderma idest crustaceam seu testaceam pellem habentia nuncupantur. & rursus quamobrem aliis quidem cornua: aliis autem aculeos: aliis uero ungues: & eos aut acutos: aut adūcos: seu id genus ali ud quo se ab infestantibus redd[...]t tutiora: utpote naturalibus quibusdam telis adiuta. fru ges autem omnes ad ortum ac generis propagationem natura producens corticib⁹: aut cor poribus quibusdam humidis: aut lignosis: aut huiusmodi tunicis custodiuit: eas tanq̄ in arcu la aliqua contegens: ad algoris: aut æstus: aut noxiarum quarundam animantium effugiū nimirum in multis ipsum omnino inutile non reliquit indumentum: sed ad nutrimētum ac cibū comparauit oportunum. Ipsas autem stirpes foliis & corticibus: ac similibus pennarum aut uillorum loco circumdedit. Præuidit enim ne immoderatus algor aut æstus has possit conficere nonnullas porro pro iaculis spinis armauit ne a bestiis absumerentur: atq̄ afflicta rentur. eas quoq̄ uariis floribus ornatus & decoris causa coronauit: quos tanquā nuncios ac præcones ad erupturum mox fructuum ortum præmisit. Quicunq̄ igitur huiusmodi cogni ta & aperta student exoluere amentes prope modum sunt. qui ambigūt nunquid igni sit in sita caliditas a tangendi sensu sunt immunes. qui porro in ortu & interitu seriem: motum: positum: confirmationem: colores: proprietates: ut natura ac ratio. prouidenter obseruat nō admittunt punitioni obnoxii sunt. Hæc nimirum per sese sunt cognita. At quædam ꝓrsus sunt insolubilia: & soli deo cognita: qui eorum constituit essentiam. Opifex enim si quando aliquod excogitādo opus confecit: omnes eius actionum causas plane percalluit. uerum ru dis causarum omnino est expers. dubiæ itaq̄ quæstiones sunt huiusmodi: quamobrem leni ter lancinati atq̄ attractati sub alis: aut plantis: aut laterihus rident. siue qua de causa audi entes aliquos marmora atterentes: aut secantes: aut stridentes: aut ferrum limantes dentibus e uestigio inhorrescunt: seu qua de causa ex frigidis frugibus dentibus stupore effectis frigi da portulaca cōmode medeatur: nec sunt contraria contrariis medicamina: uerum similia. Vel cui lapis magnetis solum attrahit ferrum: electrum quoq̄ paleas: & stramenta solum di citur insigniter trahere: & leo gallum dumtaxat metuit. Gallina quoq̄ quæ oua nobis domi parit se stramentis toto corpore perpurgat. Coturnices eleborum comedunt hominibus læthalē. Sturni autem cicutam. scamonea flauam attrahit bilem. Colocynta & agaricum & albus eleborus: euphorbiumq̄ ac coccus gnidius pituitam. Niger autem eleborus & epithimum atram bilem. Sunt qui purgamentis aluum cohibent. a cohibentibus uero eā potius ciunt & purgant. Sunt etiam qui internauigandum comedendi exacuant appetitum cibū facile transmutantes omnis a mari excitatæ grauedinis ignari. Infinita possim tibi recensere: quæ sola experientia cognita sunt: quippe quæ a medicis occultæ proprietates appellantur. Quod autem suū uniuscuiusq̄ occultum est: id parū habet cui⁹ reddi causa possit. male enim q̄dā horū solutiōes subitaneas efficiunt ualde inutiles: nec fidē facientes: Aiūt enim purgamina caliditate humores attrahere quod plane falsū est: nā omne calidum purgatorium esse oportuit. atqui ecce ti bi piper quod cum sit calidum non tamen uim attrahēdi habet: sed concoquendi roborandi. itidem & mastiche & aloe: nec e diuerso rationem e cōuerti dicimus: omne enim purgatoriū temperamento calidum esse: ui autem educere egerereq̄ fatemur. nec omne calidum statim etiam ui ulla purgatorium est. Aiunt præterea struthocamelum ferrum: non proprietate

Ambrosius

Deniq̄ sturni uescuntur conio nec fraudi est eis: quoniā q̄litate sui corporis uenenū succi lethalis euadunt Frigida eni uis ei⁹ est succi quā subtilibus poris in cordis sui sede ducenti bus ꝑcoq̄ digestiōe: ꝑueniūt ꝑusquā uitalia ipsa ꝑtēptet.

Idem alibi

Eleborū aūt piti loquunt̄ escā esse & alimoniā coturnicum: eo q̄ naturali quodā tēperamēto sui corporis uim pabuli nocentis euitent.

ulla: sed potius calore conquoquere: quod profecto insulsũ est. Iæo nãq; cum hoc ipso animali sit feruidior: non tamen ferrũ concoquit: ne apud medicos quidem proprietates sunt solos: Verum etiã & apud philosophos & grammaticos quæ passiones siue pathe: apellantur ex usu annotatæ. oportet igitur ea ad quæstionẽ proponere quæ medium teneant locum: & ad cognitionẽ habendã eorũ minime ambigua sint. sed qualiacunq; sint: ut solutioni subiiciantur. Sane omniũ quæ dicuntur quædam falsa esse omnibus sunt cognita: quædam præseferunt ueritatẽ: & eorum alia quidem certa omnibus ac cognita: nonnulla omnibus sunt occulta solutionẽ a nobis nõ admittentia. alia uero mediam quãdam naturam gerunt: de quibus nunc loqui nobis in animo est. deniq; soluendũ omne problema aut a tẽperamẽto: aut a formatione: aut ab actione: aut a simili una in passione: aut a colore: aut a sẽsus persuasione: aut per æquiuocationem: aut ab actionibꝰ quæ ex potentiis magis uel minus profisciscunt̃: aut per id quod duriꝰ: aut rariꝰ: aut maius: aut minꝰ: aut a tp̃e: & ætate: & conseutudine: aut per essentiatũ hoc nouatum uerbum paulo durius eo ꝙ græci dicũt lisiodes quod est per essentiæ habitũ usus molliet aut per accidens: aut a similibus ueluti in problematis quæ dicta sunt cõperies: has igitur regulas secutꝰ omne dubitatum ad demõstrationẽ poteris aduocare: at quoniam non satis esse putandum est uniueuersalem adhibere doctrinam sed conuenit ei qui doceat particulatim: & membratim hæc sub manum aducere. Iam questiones: ac soluitiões ordiamur.

Quare uitreis uasis per hiemem calore aliquo uæhementi adducto franguntur? quoniam ex circunfuso aere plurimam per totum corpus suum excipit frigiditatem. Cum igitur non prius calefactis feruentem aquam confestim infundimus: non dubium quin aduersantẽ sibi frigiditatem caliditas persequatur ut ipsam confertim cum spiritu diffũgere necesse sit: & perinde uitreorum uasorum sequi discussionem. dabimus enim uitreis corporibus spiramenta utcunq; sub uisum. & sensum non cadant. Cæterum ꝙ ad huius rei naturam: uerũq; spectat tenuissimum fere aerem admittit. sunt qui dicant uitrea corpora immenso frigore obdurescere: & siccescere & quicquid in ipsis tenuiũ partium sit: idest humorem aut aerem exprimi & eiici atq; exuri: itaq; idonea præstari ut discutiantur & effrigãtur ueluti aridissima ligna. ita enim & hippocrates aiebat uenarum algorem frangibilem. atq; feruor immoderatus corpus offendens uitreum ipsum adhuc impensius exiccans ad confrigẽdum & discutiendum reddit accommodatius: ꝙ si prius remolescat mediocriter calefactũ: neutiquam cedit quamobrem pugiles quoq; luctaturi alanistis prius oleo perfunduntur. & phonasci canturi prius guttur & fauces fouent & spiritus molliores meatus reddunt. frigiditas itaq; diducta spiramenta comperiens facile cum spiritu diffugiet & uitri quicquid molle fuerit calori cedet. nec statim disiussioni erit obnoxium. ꝙ autem spiramentum uitrea habeant corpora: uel ex uasis nobis id licet testaceis intueri. infusa enim ĩ hieme aqua exudat cum picata fuerint. est quoq; uidere e corpore uitreo erũpentem & exhalantem fumum per hiemem cum feruentem aquam infuderis: necnon citreum sectum & expressum extrinsecus appositum brassicæ inclusæ suam præbere qualitatem.

Quare puerum & præsertim infantes in humum lapsi non facile sauciantur quemadmodũ uiri? propter molliciem in quam corporis terræ solo cedentem: quando quidem dissipant firmitudinem & duriciem quo minus offendat. Viri autem cum duro sint corpore duricie terræ aut lapide aliquo offensi plage tenorem intendentes a lapide: utpote duriore eis aliquid infligi necesse est. Eadem est ratio cur etiam spongia excidens non frangitur: cum uitrũ aut testa: aut huiusmodi corpus durum procidens frangat̃: atq; ita per similitudinem hæc dixeris cõuenire. & ob hoc etiam uæhemens uenti motus quercum quidem deiicit: arundinem uero nõ. quoniam quercus quidem utpote dura & ualida & amplæ magnitudinis uento obuians uim eius intẽdit. arũdo autem quippe quæ inanis & mollis: & exigua uenti hinc & illinc flatui cedens: eius uim dissipat atq; dissoluit. Eadem ratione & pugil

Quintilianus

Et patientior est laboris natura pueris quã iuuenibꝰ: uidelicet ut corpora infantiũ: nec casus quo in t̃rã totiens deferunt̃ tã grauiter affligit: nec illa ꝑ manus & genua reptatio: nec post breue tẽpus cõtinui lusus: & totiꝰ diei discursus: qa pondꝰ illis abest: nec se ipsi grauant: sic aĩmi quoq; credo qa mĩore conatu mouent̃: nec suo nixu studiis insistũt: sed formãdos tantũmodo ꝓstãt nõ simılit̃ fatigantur.

aduersario suoobuius eius uim auget atq; exusitat: quem quo magis cedens circumducet huc illucq; se transferet: citius illius exinaniet firmitudinem.

Quare infantes apud nutrices cantus audientes si fleant: & uagiant conquiescunt: motati autem dormiunt. quoniã musica uelut et omnis scientia: atq; ars cũ anima assueuit: sicut & caliditas igni insita est ut etiam plato censet scientias recordationes animæ esse nõ doctas. audiens igitur anima huiusmodi sonum ex canentibus recordatione mentem ea sub eunte infantes placari compelluntur. proinde ita allecti in soporé perducuntur. Cum autem in corpore impolluto ac purgato est: scientias integras habet. polluta uero in corpore tanquã in obliuionem ipsarum peruenit mediocrem.

Quare nutrices infantes in soporem deuolutos motant? q; humores ex motu fusi cerebrum moueant: licet in ætate pfecta hoc minime pati tolerent.

Quare aliqui ualde ebrii dupla uident? quoniã ex multa humiditate oculorũ repleti musculi: plus aut min⁹: & molles effecti atq; contracti diuertũt atq; distrahunt oculos: alterũ quidem sursum: alterum uero deorsũ. Proinde superest ut oculorum radii non in eundé pariter locũ proferantur sed indistátes locos & corpora: atq; ita utq; oculus sua spectãs duplam efficit uisionem. Qđ autem hoc uerissimum sit ex eo pfecto uideri certum est. qđ alterum digito oculũ prementes & sursũ uersus ppellentes dupla cuncta spectare uidemur.

Quare natura strabi dupla non uidét? quoniã peruersionem oculorũ sursum uersus aut deorsum nõ habét: sed dextrorsũ & læuorsũ & rursus oculi nacti eũdem situm duos inquã in recta linea suos per eundem situm habent radios in corp⁹ unum cõcidétes: atq; ita unũ colorem: & qualitatem unam referunt in sibi obiecta resumendo.

Cur pubescẽtes pueri hircissant circa quartum decimum annũ. quod

Albertus alemanus in lib. Ari. de sensu & sensato.

Quare unum uidetur duo? Ex diuersa dispositione rei uise dicimus q; quattuor sunt cause quare unũ uidetur duo ex parte ipsius uidétis: quarum prima est: q; cum nerui optici ab oculis ad anteriorem cellã cerebri directi intersecãt se ad modos linearum trianguli: cuius talis est distantia mensuræ quæ est inter duos oculos contingit aliquando eleuari unum neruorũ uel alterum releuiorũ a loco contactus: & tunc illud quod recipit ab oculis & transiens a spiritu uisiuo ad sensum communẽ contingit se in aliquo puncto uno: & tunc pper duos oculos lumen bis nunciantes unum uidet duo: & hoc contingit quotienscunq; exprimitur unus oculorum: quasi semimulsus supositione digiti. Secunda causa est q; aliquando spiritus uisiuus qui a capite discurrit in oculos propter aliquam uentositatem inclusam in ipso uel in oculo: uel propter aliquem calorem non naturalé agitantem eum mouetur extra mœtas mẽsuræ naturalis dextrorsus uel etiã sinistrorsus in oculo. & ideo accipit formam quasi formam motã a dextro in sinistrum oculum. & ideo apprendit omne quod apprehendit quasi distensũ in duo lateraliter sibi coniuncta. Tertia autem causa est ĩ opposita redundantia quando mouetur spiritus introrsum & extrorsum: & itrorsum qdem respectu sensus communis. extrorsum uero ad oculi cristallinum ut percipiat formas. tunc enim continue reddit & accipit: & anteq̃ compleatur redditio icohat ita acceptio quando sensibile manet præsens: & tunc unum uidetur duo. fiet autem hoc accidens in spiritu aliquãdo ex multo humore calido sicut in ebriis: quia calor uini mouet in opposita & humor multiplicat fluxum: & sunt iuxta hoc accidens ualde multa accidentia. Cum enim aliquis nauigat eo q; unã partem accipit: & antequã eam reddat sensui communi immutatur ab alia: & accidentia coniungit eadem ex uelocitate motus spiritus q; uidentur ei moueri omnia similiter. aut si extremitas uirge circumducatur quæ flexibilis est: & accipitur situs eius in ubi uno antequam reddatur accipitur in alio & in tertio: & sic continue uariatio illius situs accipitur & redditus: & uidetur describere basim pyramidis: hæc est causa quare gutta aquæ cadens uidetur esse linea recta continua: & uidetur quasi punctus continue fluens. Inde etiam contingit q; uentositate uel alia causa in anteriore parte capitis uertiginẽ faciente omnia uidentur moueri: & cadit in partem ad quam tenet se tanquam altera pars cadat. Quarta autem causa é expressio tunice perforatæ in ea: Cum enim illa premitur intus &

cedit ĩtrorsum & tunc coangustutatur foramen & uidetur res
minor quá sit aliquando antecedit interius & tunc foramen di
latatur & uidetur res maior quam sit. ex parte aũt uisibilis unũ
uidentur duo subiecta in quibus est ẜm diuersum esse ipsius si-
cut in speculo.

tũ natura humãna cor
pora dissocians multã
repẽtinam ætatis mu
tationem efficiat: eo-
rum autẽ quæ dixim⁹
ipse effectus fidem fa-
cit. intueri siquidem nobis licet fœminatũ hubera augeri propter lacti coitionem. item &
circa coxendices loca ꝓpt̃ fœt⁹ expectationem. mariũ uero thoraca: & humeros ꝓpter iposi
torum grauium corporum portationem. testiculos autem propter sæminis susceptionem
& moram pudenda porro propter facilem sæminis accessum: explicatur quoq; ipis uniuer
sum corpus ueluti morborum mutationes indicant & solutiones circa decimum & quar-
tum annum progenitæ: necnon uocis asperitas quæ raucitas apellat̃ hircire facit: ex hircis
ita uocẽ efferetib supta translatõe. int̃ explicandũ enĩ asperã a prĩcipio arteriã accidit alia
quidem eis magis. alia uero minus diduci: quippe quod inæquale ipsis corpus iuxta interi
orem superficiem exiitit faucium tenus. spiritus igitur per has exiens partes tanquam præ
cisus propter uiæ inæqualitatem uocem etiam efficit inæqualem: & asperã et raucam: hoc
etiam patiuntur pituita occupati in asperam pituita in quam defluente arteriam: quãdo
quidem a defluente humiditate quod intus leue omentum in æqualitate repletum in æ-
qualem etiam spiritus exitum efficit talem scito & hircorum asperam arteriam & guttur
propter plurimam humiditatem: & oleum plurimum bibentes tales esse alios porro ob cõ-
tinuos unas ualidos clamores: ob siccitatem asperæ arteriæ inæqualem etiam uocẽ habe-
re arbitrator: gruum namq; & asperæ uociferantium uolucrum arteriæ effectæ sunt natu
ra omnino asperæ: demum post pubertates annos puerorũ cessat hircissatio: quod aspera
arteria omnifariam absolute explicat suapte natura etiam æqualitatem admittat.

Cur potum oleum uomitum cit: & præsertim flauã bilem. quoniam cum sit leue & superna
petens cibos elicit ipsos ad stomachum eleuans: stomachus autem grauatus uim egestiuã
ad uomitum exuscitat: precipue flauam bilem utpote leuem ac tenuissimam: & facile sur-
sum uersus euadentem. quod autem oleum sursum petat experientia ipsa manifestum hu
mido siquidem alicui ãmixtu in superiores se e uestigio recipit partes.

Cur inter cætera liquida solum oleum non remiscetur? quoniam cum sit glutinosum & inse
reductum nequit dissecari & in minutas diuidi partes reliquisq; ammisceri liquoribus: in-
de in terram fusum ipsam illico non subit.

Cur oleum & aqua frigore densæscit: sed neutiquam uinum aut acetum: aut garus. quod o-
leum quidem qualitatis fere sit expers: & potius temperatum stati frigescit atq; adeo ut
inter euaporandum frigefiat aqua uero utpote frigida se frigidior effecta facile coit. at ga
rus utpote suis partibus tenuis: & calidius non continuo frigefit. eodem modo etiã uinũ
acetum autem ut tenuissimarum partium omnem respuit concretionem.

Cur qualitate diuersa idem efficiũt nam tam frigus quã calor humidum cogit. ita siquidem
nix & ius frigore pariter coeunt ac concrescunt. emplastra autem in uesica calculos cali-
ditate siccescunt & obdurescunt alia inquã atq; alia id fit actione. nã calor frigiditatẽ mul
tã depascit̃ atq; absumit frigus aũt dẽsitate lutosũ reddes: sualete sordescenteq; humidi-
tatẽ exprimit sicut spongia manib⁹ cõpressa: humidũ quod in meatib⁹ cõtinet̃ effũdit:

Cur sæpenumero rhigor sedat̃ horrore alio aut fragore aduẽtãte preter rhigore affecti co-
gitatione: aut aq confestim infusa: qm̃ sæpe hũoribus ꝓdem concoctis & attenuatis natu-
ralis caliditas uehemes subitaria a cute introrsũ hũore cõsumit: differt ac distrahit. idem
etiam efficit theriaca: & plurimæ calide ac succe qualitates facilem concoctionẽ adepta.

Cur circumuoluti preter consue-
tudinem concidunt? quoniam
cogunt animalẽ in cerebro spi-
ritum turbari: & in humoribus

Macrobius

Cur qui ita se uertunt ut sæpe in orbẽ rotentur & uer
tiginem capitis: & obscuritatem patiuntur oculorum
postremo si perseuerauerunt ruunt cũ nullus alius mo

commoueri: deinde non etiam idoneum fieri ad potentiã animalem suscipiendam: nec sinũt uim sensibilem ac mobilem ad musculos & neruos perferre actionem. & perinde sequi necesse est ut corporis honus non uectum atq; comportatũ ab anima ad terram feratur: ad quam prius mutat: ob hoc autem tenebras uident ꝙ uidendi spiritꝰ in eis turbatus sit: & ne quidem sensibus cæteris satis ex sententia utuntur. quod si pedetẽtim plurimum uolui assuescant id per raro fieri solet ꝙ consuetudo animam a natura non auertat: sed diuturno tempore efficiat familiarem. quod enim repente ac iugiter fit id nescit auersari: neq; uspiam mutatiõis sibi comparat defensionem.

tus corporis hanc ingerit necessitatem. Ex septem motibus unus tantũ in diuinis corporibus inuenitur sphæralem dico quo mouetur cœlum: quo sydera. quo cætera mouentur elementa. terrenis animalibus illa sex precipue familiares sunt: sed nonnunquã adhibet̃ & septimus: sed sex illi ut directi: ita & ĩnoxii. Septimus idem qui gyros efficit crebro conuersum turbat: & humoribus capitis inuoluit spiramentum quod animam cerebro quasi omnes corporis sensus gubernanti ministrant. hoc est autem spiramentum quod ambiens cerebrum singulis uim suam sensibus prestat: hoc est ꝙ neruis ac musculis corporis fortitudinem præbet: ergo uertigine turbatum: & simul agitatis humoribꝰ oppressum languescit & ministerium suum deserit: inde fit his qui rapiuntur in gyros hebetior auditus: uisus obscurior. postremo neruis & musculis nullam ab eo uirtutem quasi deficiente sumentibus totum corpus quod iis sustinetur & in robur erigitur desertum iam fulcimentis suis labitur in ruinam. Sed cõtra hæc omnia consuetudo quam ſm naturam pronunciauit usus illos iuuat qui in tali motu sæpe uersant̃. spiramẽtum enim cerebri quod paulo ante diximus assuetum rei iam non sibi nouæ non pauescit hũc motũ: nec ministeria sua deserit: ideo consuetis etiã iste agitatꝰ innoxius est.

Cur uitrea specula ualde elucent? quoniam introrsus ipsa stanno illiniunt. Inest autem eius natura perspicua: & perinde uitro copulatum quod per se lucet plus adhuc renidet radios suos ꝑ uitri spiramẽta transmittens: duplicat qđ ĩ suꝑficie & extra uitreũ corpus est: atq; ita admodum elucentia euadunt specula.

Cur in speculis & ꝑspicuis aq̃s nos metipsos intuemur? ꝙ q̃litas uisus ad ꝑspicua abiens corpora ꝑ refractionẽ radiorũ q ab oculis exeũt accedat ad sui aspectũ. ꝙ ãt q̃litates oris excedat neq; dem mirũ: ideoq; ostẽdũt q apud arbores cõmorant̃: pallidũ gerẽtes aspectũ: qm̃ pallida q̃litas uiridiũ foliorum in os emanat. quæ itidẽ in ꝓfluẽtẽ aquã aut stagnũ abiẽs ipsam aquã uiridem uideri facit.

Cur pura ãtra & editissima loca: ac purgata faciũt ac remittũt uocis sonitũ: atq; respõsãt? uox enim aerẽ ꝑcutit: aer aũt locũ: & quo magis ꝑcussus ꝑcutit: eo etiã sonitũ uæhemẽtiorẽ gigni cõtingit. Humida uero loca utpote q molliora sũt plagæ cedentia: & ipam laxãtia sonitũ neq̃quã efficiũt. q̃litati aũt & q̃ntitati plagæ & uocis: q̃litas quoq; & quantitas plosus accomodat̃. male aũt echo idest reuerberatã uocẽ siue uocis imaginẽ dæmona eẽ fabulantur. non desunt qui dicant hãc pana adamasse: sed falso. Vir enĩ fuit piam sapiẽs: q ꝓmus desiderauit: exq̃siuitq; echus cãm quo q̃dnã esset dinosceret: & quẽadmodũ qcq̃ cõcupiscẽtes ægre ferũt cũ id nõ assequunt̃: ita ipse quoq; an̄ solutionẽ moleste ferebat: ueluti etiã endymion: q ꝓmus lunæ cursũ inuestigauit. noctu q̃dẽ uigilãs eius cursui inhærẽs motusq; exquirens: interdiu autem dormiens. hinc lunam eum adamasse fabulantur: atq; ad eum dormientem accessisse: quando solutionem sibi causæ reddidit philosopho. Aiunt autem ipsum etiam pastorem: quoniam per solitudines & inuia loca ac editissima eius motum speculabatur: tabulam habuisse: quoniam circa sublimes locos uentorum sufflatiões sũt maiores: aut ꝙ figurarum exquisiuit harmonian. Itidem & prometheus cum sapiens quidam & cœlestis aq̃læ cãm & naturã: & situm exq̃reret: & discendi auiditate absumptus conquieuit. hercule ab illo dubitata sua sapientia exoluente.

Cur stãte aq̃ in suꝑficie nõ in ꝓfũda t̃ra saxo ꝓiecto in eã multos ex ipsa circulos erũpe cõtingit? Dicendũ ꝙ iactus tenore lapis undiq; corporis sui aquã eminꝰ ꝓseq̃t̃: atq; ita gignitur circulꝰ æqualis: & æq̃lẽ iactꝰ tenori ui habẽs ob ĩmẽsũ uero tẽorẽ maior ẽt est circulꝰ. ꝑuenit siq̃dẽ is ad terrã usq; & cõtinuo amplians et insecutus aquam eo ictu: merito deinceps multos efficit circulos corporis. primum in aquæ superficie circuli mouens ĩteruallum

exinde continue ad fundum descendens: ac rursus aquam dispescens alterū facit: idq3 ita quoad constiterit & quieuerit: interlaxandum autem lapidis tenorem pedepressim descēdentis circulum tenuiorem facere contingit eo qui antecesserit. ob id quoq3 a lapide itidē aqua iuxta ictum distinguitur.

Cur multi ex liene risum oriri arbritrātur affirmantes in attractis scabrisq3 lienibus non eiusmodi affectus esse: Cuiusmodi sūt in robustis qui tales potius tristes uideri homines aiūt dicendum per accidens id esse non proprie quod lien risus sit causa. nam cum ualidus fuerit trahit ex iecore omnem fæculentum: & malancholicum succum: atq3 ita purum dimittens in totum corpus sanguinem: cerebrū mulcet ac oblectat naturam: animāq3 sicut: etiam uinum afficit & ad alacritatem agit: unde risus excitatur.

Cur mulæ non fœtificant? quoniam ex differentibus specie animalibus constiterunt & ex differentibus per temperamentum & naturam sæminibus. proinde mixtio aliud aliquid procreatura præter id quod prius fuit: procreātiū naturā. delet: ueluti alboris & nigroris mixtio extremos colores delens: alterum colorem idest fuscum parit: qui extremorum nihil existit. progenitiuū igit̄ tēperamentū deletum est: & formarum proprietas.

Plinius

Obseruatū ex duobus diuersis generibus nata tertii generis fieri & neutri parētū esse similia: eaq3 ipsa q̄ ita nata sunt non gignere ī oī animalium genere. idcirco mulas nō parere: est in ānalibus nostris peperisse sæpe uerum prodigii loco habitū: theophrastus mago parere in cappadocia tradit: sed esse id aial ibi sui generis.

Cur qui surdi nati sunt iidem sunt etiam muti? quia quæ nō audierunt afferre: ac eloqui nō queūt. quidam autē medici neruorum unā esse coniugationem aiunt quæ ad linguam auresq3 pertineat. ut ea mēbra pariter affici necesse sit. atqui ab euentu aliquo surdi: non cōtinuo iidē sūt etiam muti: neruus siquidem solus audiendi affectus est. similiter qui ab euētu muti nō continuo sūt surdi: suo eni in loco in linguæ neruis gignitur morbus.

Cur multi ieiunantes post assumptum cibum rhigescūt? quoniam ob nutrimenti seram assumptionem biliosi acutum humorem accumulant: post cibum igitur cum mēbra robur conceperunt: & bilem a se ad cutem propellant rhigorem gigni contingit bile membra lāncinante ac ad ipsa persequenda insurgente.

Cur sues si subuersæ: ac supinatæ portētur silent? quoniam præter alia ratioīs expertia animalia: semper hæ pronæ in terram spectant: putore delectatæ: quem exquirunt in subitania igitur aspectus mutatione excepte & perculsæ sub lumine multo silent. quidam autem aiunt asperam arteriam angusta habentem spiramenta concidere in catarrhactæ modum.

Cur sues cœno delectantur eo nempe iuxta medicos suapte natura delectantur iecur habentes maximum in quo cupiditas est. ut autem putat aristoteles quoniam cum ritus & oris crassi sint late effusum olfactum habēt & qui tætrum odorem excipiat.

Cur hulcerib⁹ cōualescentib⁹: & cessāte inflāmatione prurit⁹ gignūt? quoniam postea q̄ cōualuit & sanus effectus est qui languebat locus: reliquum longe arcet aduersantem naturæ humorem alentem hulcus: qui humor per cutem exiens & distractus pruritum efficit:

Cur alterius e duobus oculi grauiores morbi sint: & diuturniores? ob causam inquam duplicem aut quod pituita ad alterū solū accumulat̄ oculū. quod eni diuisū se imbecillius sēp efficitur: & minus efficax: & quo magis dispartitur: eo longe inertius est: aut quod motus sanus oculus interagitandū continue cogit etiam alterum totiens commoueri: illud sane præsentissimum esse medicamen didicimus: totam languentem partem immobilem continere.

Cur homo & ppetuo & impēsius supra cætera animalia sternuit? q̄m pluri & multipliciore & plusq̄ satis sit cibo uescit̄ & potu. & ob hoc ne ipsū quidē. ut cōuenit potest cōcoquere & ꝑide ob multā humiditatē multū cogit spiritū: q̄ utpote tenuissim⁹ ad cerebrū ascēdēs ipm continue impellit ac suscitat ad egestionem: & sternutamentum. Crepitus igitur fit ꝑ angustos naris locos confertim erumpēdo: tanq̄ q̄ ex sua sede reiectus: & ructus per stomachum: & uox per guttur: & sonitus per aures itidem: & per intestina murmur excitatur.

Cur mortuis pili crescunt: atq3 ungues ad tempus certum? quoniam carne tabefacta partes

circum ipsarum radices obtectæ tum emicant falluntq; spectantes: q incrementi imaginē gerant. Quidam aiunt eos uere excrescere: quando quidem ex redundātē humore gignū tur. morticinia siquidem corpora a primordio in superfluitatem plurimam propter corruptionem factam resoluuntur: quæ per spiramenta & corporis extrema e corpore erumpē; eorū quæ dicta sunt ortum auget.

Cur in digitis manuū potius quā pedum. gignuntur quæ pustulæ nominantur: & pueris potius quā ætate perfectis? Qđ ex pituitosa redundantia habeant ortum: atqui pituita pueris: utpote magis edacibus: ac magis ociosis redundat. pedum autem ungues magis ī motu: & deambulatione plus exercitati superfluitates discutiunt.

Cur pili in pedibus non repente canescunt? Nempe eadem de causa. pedes enim in perpetua & iugi deambulatione in se dilabentē pituitosam redundantiam differunt: distrahuntq; quod a canicie fuit alienum. at pubes etiam ipsa sero canescit: quoniam calidior ea exorit̄ & in coitu pituitam distrahit.

Cur hominibus uox & ratio sero perficitur? rationis autem ex partibus e uestigio: aut saltem intra breue tempus: quoniam uariatior: & artificiosior: ac doctrine magis indiga. at irrationalium longe simplicior: & naturalior: quā animalior.

Cur plurima animalia caudas iactant ab ipsis uideri consuetis. leo autem latera percutit furiatus: similiter autem & taurus? quoniam tergi musculum habēt ad ipsam usq; caudam protensum: & uim animalem: ac mobilem continentem. anima igitur assuetum uideri cognoscens: tanquā manum aliquam: sicut in ipsis est uideri hominibus caudam iactare cōpellit: quæ uim ipsius intus occultam aperit: debereq; se cognoscit. at in leonum & taurorum animis: cum anima natura pariter agitata caudam uæhementer q̄tere cōpellit: quemadmodum homines intuemur multa ira concitatos manus complodere: aut corporis aliā partem. anima siquidem q ledat cum amouere non possit propere alio sibi modo consolationem excogitat: fremitu & complosione affectū mulcens.

Cur aridis ordeis tostis equorum hulceribus insparsis non amplius albi pili e cicatricibus feruntur: sed eiusdem coloris cuius & reliqui sunt pili idest quales natura produxerat: quoniam cum rugantis: & coire facientis sint potentiæ detergent ac dissipant subiectam pituitosam redundantiam: & malam operationem cogentem ad hulcus cruditatē ac: eius partis imbecilitatem.

Cur in cutis cicatricibus equis pili nascuntur: hominibus autem non. quia cutis hominibus q dem densior est sicut indicant molles pili tenuesq; & cicatrix pellis adhuc densior effecta spiramenta obcæcat. equis autem si comparetur rarior quemadmodum crassi ostendunt pili: & ob hoc nequit cicatrix spiramenta omnia pellis occludere. proinde subiectæ: ac coactæ superfluitates per tenuia relicta inferne spiramenta erumpentes agglutinatæ atq; cōcretæ pilos efficiunt.

Cur a dipsade morsorum & sitim intolerabilem habentium theriaca quæ calida & sicca est potata sitim sedat: ac non potius intendit? dicendum quod non temperamenti ratione sitim sedat: sed potius opposita passione: & naturali quadam ratione. res siquidem ipsa ita habet. hæc certe antidotus ex pluribus hærbis cōficitur: quæ unicuiq; membro aliquo pacto accommodantur: uelut dictanum opitulatur cordi: ipsūq; roborat ac conseruat: similiter eupatoriū iecori: scolopendrion lieni: petroselinū uentris ori: hyssopus porro uitalib⁹ uiribus ac pulmoni: helenium renibus: ruta colo: gentiana cerebro: seseli uesicæ. itaq; unū quodq; horum mellis dulcedine uenatur & pellicit trahitq; ad suam tutelam accommodatum in quibus omnibus sunt serpentum carnes ammixtæ: & naturalem dexteritatem habentes ad unumquodq; uenenum ferum uimq; corruptionis effectricem. ī omnia igitur membra cum hæc partita fuerint passionem ullam: quæ corruptionem minitet̄ officere non sinunt propugnātia perinde ac milites ingenui in armis: expediti pro sua ciuitate.

ALEXANDRI APHRODISEI ECLOGAE MEDICINALIVM ET NATVRALIVM AMBIGVITATVM PROBLEMATON SECTIO SECVNDA.

PROHOEMIVM.

Esculapii munus cūcta ad usus humanæ uitæ comparata: dignitate longe antecellit animato siquidem ac rationis participi corpori ad quam se dirigeret mœtā exhibuit. Cuius obseruatio: moderataq; custodia reliquis artibus cunctis princi

piũ instituit. sensus quidem exacuendo. diæta membra: ac inuentionum instrumenta robo
rãdo: alia prouidenter animaduersa: utiliter custodiẽdo: alia mendose producta emẽdãdo
atqꝫ dirigendo. hæc corporis ita curã gerit: ut amimam neutiquam negligat philosophiæ
enim suggerit cognitiones: Cuius fine illa sibi peculiare cõfixit prĩcipiũ: nec a naturali ab
horret speculatione. eorũ enim quæ facta sunt compositionẽ accipiens: reliquorum mẽ-
suram percalluit. hoc quamuerissime diuinum beatũqꝫ inuentum in rationum indagine
collocatum: hac laude non iniuria fruatur: ut ad scientiæ normam nomenqꝫ perueniat: ꝙ
si quispiam artem ipsam audeat appellare: non hac de causa: sed propter subiectam materi
am. an non igitur hæc per sese speciei commodam gerit rationem: ad scientiam immobilẽ
acta autem ad corpus siluãqꝫ induens eam artem fieri necesse est: ita sane anima quæ mul
torum consensu philosophorum est immortalis: ꝙ sit in corporea: ꝙ seipsam moueat. ab
aliis contra mortalis existimatur. Corruptibilem siquidem ideo ipsam ferunt: ꝙ sub silua
demersa patiatur afficiendo. atqui non cohibetur: non affcitur anima sicut proposuimus
sed talis in corpore anima est: qualis indefæcatissima, a qua solaris radius: an non cum per
spicua fuerit aqua: a quæ gerit effigiem? at si aliqua de causa perturbetur. ipsa essẽtia qdẽ
non trasmutatur sed quod emicabat occultatur: illesa ĩ præcipua actione permanens ita
porro sæpenumero sol nubis obiice elucentem radiũ occuluit ne ulla quidẽ in parte sin-
cera ipsius radii natura læsa: quemadmodum igitur de anima nunc diximus itidem de me
dicina dicere possumus. ipsa enim per sese primo quod incocussum est tenet primo funda
mentum: habet immobile quippe quæ sciẽtia est: Cæterum siluæ particeps a dignitate de-
clinat obnoxiaqꝫ fit: ars euadens: firmitudinem suã amittẽs: at qđ secundarium est respice
re nihil attinet cum sit accidens: uerum quod primas gerit utpote substãtia. quecunqꝫ de-
mum in nostrum adiumentum transtulimus: ac non ex quæstionum usu: ea pauca sũt ca
pitula: quæ ex ipsa decerpentes hic infersimus proficentia quidem eis qui hanc prosequũt
& præsertim rationem cõsectantibus: utilitatem non paruam ad rerum inuẽtionem alla-
tura.

Cur phreneitci raro & uehementer respirant? quoniam animæ actionem per medios neruos
& musculos esse manifestum est. ab iis igitur quatitur thorax. iure ergo rara fit respiratio
ui animali læsa sui siquidem operis obliuiscitur nec prædicta mẽbra regit. ingens autem
excitatur propter cordis laborantem spiritum. nam uis uitalis insurgens animam pungit
& mouet ei abolitionem minitans. nunquid ꝙ deficiens propter morbum amisit anima id
suo cor usu magnitudine suggerit.

Cur homines ungues mollissimi: utrum quod etiam cutis? nam ungues inde manant: aut ꝙ
alii aliis sũt ungues utiles. quibuscũqꝫ igitur sũt duriores illis etiã sunt magis utiles.

Cur qui nati sunt cæci: calui non euadũt. utrum ꝙ caliditas mutilis oculis se ĩ proximũ trans
ferat locum? nunquid non frigesit locus: sed semper nutrimentum habet. Caluicium autẽ
a frigiditate oritur. aut ꝙ cum locus caliditatem admittit ut nutrimentum absumat non
fit in sincipite ulla superfluitas. Luminibus aũt orbatur frigefactus est. proinde & ibi mul
ta redundantia est: atqui crines ab superfluitatibus exoriuntur.

Cur barba rubescit absqꝫ capite: Caput autem absqꝫ barba non rubescit? nempe quoniam ru
bri capilli ex imbecillitate oriuntur: & in barba pili natura sunt imbicilliores: hoc exeo licet
intueri ꝙ imberbes fiunt. nõ autem caluescunt: uel id fero. Certum igitur ꝙ locus ferre nõ
potest: quamobrem cum qui ualidior est flauos ferat: imbeciliorem quoqꝫ eos ferre necesse
est: sed si hic: non tamen necesse est qui ualidior est ferat.

Cur longi capilli fluunt? nempe quod capillus quidem serra est. sub serra uero cutis. atqui q̃
longe sub serra absunt facile submotum cadunt: & omnino quæ a quiescente absũt. hæc
in mechanicis facile uideri possunt.

Cur in palpebris capilli, cani non gignuntur. utrum ob proprietatẽ nutrimenti quod circa o-
culos. exeo autem licet coniectare ꝙ ibi pinguis gignitur caro. ab huiusmodi autem nutri
mento iure non augetur admodum pilus. siquidem quod ex talibus gignitur redundãtiis
non canescit. Corruptione enim quadam & nutrimenti uitio canescere contigit.

Cur qui in manibus sunt ungues citius crescunt: quam qui in pedibus. aut ꝙ sursum uersus
auctio magis scandit: quo circa & pili in mento potius crescunt quam in pube: aut quod
in calore quidem manus: pedes uero in frigore capiunt incrementum: aut potius cali-

da ſunt omnia: aut ꝙ manus calidiores & humidiores ſũt. pedes autem totius corporis mẽbrorum omnium frigidiſſimi: & huiuſmodi partes aliarum ut pili inquam & ungues. propter hoc igitur ipſum & frigidi & in frigido loco cõſtituti difficile capiunt incrementum. qui uero in manibus econtrario.

Cur capilli intorti gignuntur? nempe ꝙ duabus feruntur productionibus retẽta introrſum productione a circum ambiente caliditate: qua de re tales ſunt æthiopes.

Cur igni exuſti loci pilos non edunt? utrum ꝙ denſa euadit cutis: atqui raram eſſe oportet ubi pilus adoleſcit.

Cur craſſi pili longi non euadunt? aut ꝙ in longitudinem non producta auctio in craſſitudine conſumatur: aut ꝙ craſſi duri ſunt. durum autem difficulter mobile quo augeſcat. duricies ſiquidem a terreſtri euenit. terreſtre uero nutrimentũ ſurſum uerſus emitti nõ uult motus igitur tarditas calorem augentem præoccupat ut ſe inuicem impediant. proinde in craſſitudinem & latitudinem excreſcit: non in longum.

Cur denſiores tenuibus craſſi pili? utrum ita propter craſſitudinem uidentur. minus enĩ apparet quicquid inter æqualia interiacet: aut ꝙ ſtatim in longitudinem excreſcunt. Multis igitur modis nutrimentum exoritur intus retentum non eueſtigio habitu ſurſum uerſus ſubtus educente.

Cur in oſſatis locis tenuiores ſunt pili? Nempe ꝙ pellis craſſa non eſt. ex craſſo autem craſſiores naſcuntur pili.

Cur rubicantes capilli: exuſti nigriores euadunt? Nempe qm̃ exquoquitur magis in exiguo qđ fuerit humidum ab ea quæ ipſi ſubeſt pricipio caliditate. Eſt ſiquidẽ ex uitioſo flauus Niger uero ex ſalubri nutrimento.

Cur æthiopes intortis ſunt crinibus: ſcythæ autem & qui ad ſeptentrionem incolunt ꝑmiſſis Nempe ꝙ arefactus capillus a ſole reflectitur atq; incuruatur ſicut & alia. æthiopes autẽ a ſole & in exceſſu caloris agunt. at ſcythæ in frigido loco ubi humidum quod in capillis eſt ſol exurendo neutiquã euaporare compellit. inde eſt ꝙ non intorquent. ꝙ ſi eos aut reflexos aut ꝑmiſſos eſſe oportuit: cum intorti non fuerint: ꝑmiſſi erunt: ac ꝑtenſi.

Cur imbecillis: & ſenibus cum reliquum corpus attenuetur: ungues tamẽ & pili excreſcunt? Quippe ꝙ nutrimenti aliud quidem in carnem: aliud in bilem: aliud ãt uero in cũctarũ tenuiũ ꝑtium it diſtributionem. Quæcunq; igitur calida & robuſta ſunt corpora in bilẽ poſſunt & in ſanguinem cibum cõuertere. Imbecillia uero in hæc minime: ſed in ea quæ minimi indiga ſunt nutrimenti: uelut ungues: & pilos: ueluti illyrios aiunt cæſos in pugnis ac mortuos intra paucos dies fruticantia capillis habere capita: & ꝑinde abſumptis corporibus nutrimenta in has redundantias dilabi: ac diſtribui.

Cur ĩ pedib⁹ pili aut mĩme aut ſero: aut ætate cõfectis caneſcũt? utrũ ꝙ in facie ꝑus caneſcũt aut ĩ capite: aut in mẽto. atq ſuꝑior loc⁹ ĩferiori maxĩe oppoſit⁹ ẽ: & ĩ cõtrariis cõtraria iure fieri contigit. aut quod canicies ſenii ſignũ eſſe uideatur. ſenium autẽ corruptio quædam defectuſq; caliditatis eſt. Quidnam uero ſit cur cani fiãt: alterius eſt rationis. Cæterũ cauſæ huius uitii genus cõtigit ſenio affectis: quod calor abeat: quamobrem etiã rugæ os ſubeũt & e narib⁹ cruor deſinit effluere. ſuræ aũt exiccãt̃ et naſcuntur hæmorrhoides: ꝙ ſi canicies caliditatis humidæ defectus eſt: & hæc uis ad pedes deſcendit: ueluti etiã ad pubem hæc loca merito ſerius quam ſuperna caneſcũt: idq; in pedibus magis. cũ uero ubiq; humida exaruit caliditas annorum multitudine: tũ demũ: etiam in pedibus albi gignunt̃ pili.

Cur lanæ oleo irroratæ candidiores euadunt: pili autem uncti nigriores: nã & lanæ pili ſunt Nempe ꝙ ſqualore & ſitu obſita magis flaueſcunt. uilli aũt exiccati & abeũte qui in ipſis eſt humido albeſcũt. oleum igitur ĩpedit: minime ſiquidem arefiunt: nec in hoc ſimiliter habere cõtingit: ut uillos qui ablati ſunt cõparemus cũ iis qui adhuc in corpore uirent. lanæ enim attonſæ ſunt.

Cur pecorum molliores uilli renaſcũt ſubſecti: hominum uero aſperiores? nempe ꝙ pecorũ magis denſeſcũt: quo longiores euaſerint: frigefacit nãq; ob calidi imbecilitatẽ eũ qui in ipſis eſt: aer qui circũfuit idq; magis quo longius a ſuo calore abfuerint unde exoriunt̃ aucti uero propter craſſitudinẽ plus habens calidi: ſed propterea ꝙ admodum in areſcunt fluente tenuiores niſi quicquã impediat adhuc ex incremento fiũt.

Cur in temporibus homines celerrime caneſcunt: calui aũt non fiunt quãuis neutrum aut utrunq; oportuerit? nempe ꝙ canicies quidẽ oritur a qualitate quam inuehit nutrimentũ in pilos diſtributa. caluicies autem a quantitate. cũ enĩ frigefact m fuerit nutrimentum

nõ auget: sicut arbores per hiemẽ deponunt folia frigido facto nutrimento: & ueluti cõcreto. exiguo autem exhibito id nutrire ĩpotens est: atqui canicies ex tabido est nutrimẽto. putrescit sane cum min⁹ decocta attraxerit. an nõ eadem est ambobus causa qua ꝑpter neq̃ simul neq̃ eisdẽ adueniat locis. Cõsideratio prorsus naturalior: aut problematis con uenientior: tẽpora in uenis sunt multis ac densis: unde & caliditatem assequuntur: nedũ eis non deficit nutrimentum. cæterũ ob hoc quod una multum præsto est nutrimẽti & ꝑcipue prouecta iã ætate concoqui nõ potest: & perinde putrescit. hinc canicies exorit̃: quẽ admodum ex humore putrefacto in naribus muci. nã non omnia nigrescunt putrefacta: quocirca etiam scopsas comicus recte inquit: tabi pilos senectus addictos habet.

Cur non in langoribus sed extra lãgores capilli defluunt. nempe q̃ tum quidem nutrimẽtũ habent: ex superfluo nãq̃. post morbos autem id exiguũ est propterea q̃ alĩ corpus oportet. nutrimẽtum uero ingrediens ad id qđ naturã subleuat ipsos nõ educit: sed propter inanitionem prius absumitur.

Cur capitis sinciput caluescit: non autem occiput: aut minus. quippe quod nõ est in occipite superfluitas: inanis enim & siccus est locus. sinciput autem propter cerebrũ plenum est. qui buscũq̃ igitur ibi frigida superfluitas colligitur propterea q̃ ibidem a calore detinetur: & non concoquitur pilos non nutrit. & perinde defluũt. occiput autẽ huiusmodi digestionem non habet: aut minus ob dictam causam.

Cur in alis & in pube pili minus & augentur & canescũt illis qui ex capite erumpunt: quippe quod maximi: & præcipui qui aliis propius ad caput accedunt. propť enim nutrimenti uicinitatem maxime sese resoluunt. iure igitur reliquis q̃ in mento plus excrescunt.

Cur in capite potissimum gignuntur pediculi. nempe q̃ animalia quidem natura suapte pro duci solent ubi superfluitas fuerit humiditatis: & caliditatis. præterea spiramẽta quoq̃ habet. caput autem humidum & calidum iuuenum est: & in ipso latissima sunt spiramenta. id uel ex eo coniici potest q̃ pili ibi crassissimi sunt. proinde habet & unde constet: & ubi uiuat animal.

Cur ex potibus & uomitibus & in frigorib⁹ loquũtur homines grauius: uel cum pituita guttur obstipatur. conuellit siquidem distillationem aliis quidem uomitus aut potus. aliis uero temporis status. proinde grauior spiritus gignitur eductio. quæ autem ualde grauis eadem & tarda est.

Curnam grauem uocem cominus magis exaudimus: eminus autem minus? nempe q̃ uox grauior plus aeris mouet: sed proxime id facit: unde fit ut eminus minus audiamus: & ꝑinde non longius penetrat. proxime autem magis: quoniam pluris aeris motus est.

Cur septimestris non profert uocem: nouimestris uero profert. infãs cum primũ editus est: aut quod serissima uox perficitur hominibus: quod nobis licet cõiicere ex eo quod cum iã excreuerint mutiũt & balbutiũt. aut quod nouimestres perfectã habeť geniturã. Proinde alii quidẽ suã adepti iam sunt naturã: alii autem nõ. Imperfectis igitur perfectũ quicquã inesse ut plurimũ non potest. uerũ perfectis inerit. atqui septimestres obeandẽ causã sunt deteriores. quod autẽ ualde imperfecti & imbecilles sint: uel ex eo liquet quod laneis fasciis inuoluuntur.

Cur uox postremo inter oẽs qui loquuntur hominibus cõsumatur. nẽpe q̃ multiplices differentias & species hẽt? Cætera autem animalia aut nihil quod excribi possit: aut pauca effe runt: diuersissimũ uero & plurimas habens differentias: nisi plurimo ac diuturno tempore consumari non potest.

Cur certantes grauem proferunt uocem. metuentes autem acutam? nẽpe q̃ metuentibus quidẽ frigescit locus q̃ est in præcordiis calore deorsum petente. & perinde parum aeris mouent. robur eni in calore. illis uero attolliť calor: utpote pudore suffusis: ob pudorẽ enim certant: atqui pudibundis sursum ferť ad faciem. hoc autem uel ex eo liquet q̃ magis rubeat. distillat igitur & crassum reddit aerẽ perstrepens & inclamitãs. talis uero tarde extrudit atqui tardum in uoce graue est.

Cur uox: quæ effluxus quidam est naturæ eiusmodi ut sursum ferať: magis a sup̃nis partibus ad infernas exauditur: quã ex infernis in supernas: aut q̃ uox aer quidam ẽ cũ humore qui cum sit grauis ab humido deorsum cedit: & non sursum: siquidem humidum suapte natura deorsum ferť: quãobrem ab infernis partibus magis exauditur: aut hoc quidem in animalis tãtum uoce fit. & ipsi q̃ ei humidum esse accidit: nõ in aliis sonitibus idem euenit.

ſicut igitur altus longinquuſqꝫ uiſus cũ ſuperne dehorſum ſe demiſerit refractionẽ ſurſum uerſus facit: inferne autem ſurſum uerſus ſcandens dehorſum refringitur: eodẽ modo uox naturam habens ut ſurſum uerſus feratur: ab oppoſito aere præſecta ex trudere q̃dem ipſum non poteſt: utpote maiorem: atqꝫ grauiorem. refractus uero qui motus eſt aer in contrariũ dehorſũ propellit̃. tale & de echo accidit. eſt enĩ uocis refractio in oppoſito.

Cur ebriis uox magis infringitur: quam ſobriis? nempe quoniam ſatur atqꝫ expletus cito uocem infringit. Cõiectura huius eſt quod neqꝫ chori aprandio exurgentes ſe exercent: neqꝫ hiſtriones: ſed cum ieiuni ſunt. at cum ſaturi ebriiqꝫ ſũt nõ iniuria uoces magis infrĩgũt.

Cur fiſtula & acuta uox ſimpliciter tãquam ſolitudinem uideri facit. nunquid quod acuta uox longe procedit ac non admodum diffunditur: ſicut & aliæ uoces.

Curnam uox acutior uidetur longe diſtantibus: Cum ſit acutum in eo quod celeriter fertur longius autem diſtans tardius moueatur. nũquid quod acumẽ nõ tantum in eo eſt quod celeriter mouetur ſed etiam in eo quod minus ſonitum procreet. ad longius autem diſtantes ſemper minor peruenit: propter aeris moti paucitatem.

Cur uox formatus quidam aer & delatus diſſoluitur & ſæpe ea forma echo gignitur cõploſa: ac illiſa ad ſolidum & nõ diſſoluitur. ſed manifeſto exauditur? nempe ob id quod reuerberatio non illiſio eſt. hoc autem totum totius ſimilitudinem affert. nã ab aere reuerberat̃ & eo qui in cauerna: non a cauerna.

Cur per hiemem uoces ſunt grauiores. nũquid quod craſſior aer. eo autem craſſiore tardior eſt motus: ut uox grauior. aut quod per anguſtias tardius aer permeat. Conteguntur autem quæ circa fauces loca frigoris qualitate: ac fluore pituitæ.

Cur uoce ſonori ſunt: qui natura ſuapte ſunt calidi. nũquid quod neceſſe ſit in his aerẽ multum frigidum eſſe. trahit enim ſpiritum calor: & maiorem efficit: uocis autẽ ſonoritas fit in eo quod aerem multum mouet: acuta uox in eo quod celeriter mouetur: grauis autem in eo quod tarde.

Cur magis exaudiunt ſpiritum comprimentes: quam ſpirantes & reſpirantes ob hoc etiam ĩ uenationibus ſibi præſcribunt: ac præmonent ne ſpirent. Vtrum quod ſenſus ſedes ſurſum uerſus meet uenis contractis: & attenuatis: dehorſum uero dormitãtibꝰ: ideo etiam magis expirant: aut quod ſanguis abit dehorſum difflatus. itaqꝫ et ſuperiora exinaniuntur: quæ exinanita exaudiunt procliuius: aut quod ſuapte natura anhelitus: ſonitus quidam eſt q̃ ĩter ſpirandum excitatus impedit: quo minus audiatur.

Cur ſitum & fœtorem olentes cum uncti fuerint unguine odorifero tætrum odorem ſpirãt. nũquid quod in multis hoc efficitur acutum: aut quod multi ſudantes grauiter olent. unguẽtum enim calefactorium q̃ddam eſt: ſudores ergo allicit.

Plautus ĩ muſtellaria
Quia eccaſtor mulier recte olet ubi nihil olet. nam iſtæ ueteres q̃ ſe unguẽtis unctitant in terpoles: uetulæ edẽtulæ quæ uitia corporis fuco occultãt. ubi ſeſe ſudor cum ũguẽtis cõſociauit illico itidem olẽt q̃ſi cũ una multa iura cõfũdit coquus quid oleas neſcias niſi id unũ ut male olere intelligas.

Cur axilla ĩter alia loca multo grauiſſime olet: utrum quod ſpiramentis fere caret. grauis autem odor in his præcipuus eſt propter putredinem: quæ ibi gignitur ob humiditatis moram quæ nec dimouetur: nec exercetur.

Cur quæ tætri odoris ſunt minime grauiter olere uidentur cibo plenis? nẽpe ob id quod a ſtomacho per palatum ad uim olfactus penetrans ſenſum impleat: atqꝫ occupet: & perinde eodem modo tæter odor non amplius ſentiatur. primum ſiquidem ſentiunt omnes: cum uero attigerit: non amplius tãquam agnatus & ad hærens: & qui extrinſecus ſimilis adueniens perimitur ab eo qui intus eſt.

Cur per hiemem & in cõcretis glacie minus odoramus? nempe quod aer ĩ frigore ĩmobilior eſt nunquid non ad uẽtat motus ullus: aut redolentia non excipitur propter motus difficultatem.

Cur odores propinqui minus bene olentes: tum aromatum: tum florum? nempe quod propinquis ſimul terreſtre eleuatur & perinde ita mixtum uim reddit imbecilliorem: ſin autẽ longinquus odor adueniat ſeſe oſtendit. ob hoc & attriti flores odorem diſſoluunt. aut q̃d odor caliditas quædã eſt: & bene olentia calida: calidum autem leue & perinde longinque odor gignitur.

Cur cuncta cum mouentur magis olent? quippe quod replent aerem unde ad ſenſum illico
emittitur.
Cur aliquando nauſeantes magis fament? æquum autem fuit econtrario habere. expletio ſi
quidem nauſea eſt. nunquid quemadmodum ſtercore facto accidit ut ſint inanes loci qui
bus fament ante nauſeã uero hos impleuerant.
Cur in nauigiis quidem nauſea biliosa: quæ uero ſecus pituitoſa? nempe quoniam in aliis fa-
tigatio: hic autem cum metu et tumultu: metus autem cognatorũ cõmotor inteſtinorũ
pituita uero redundans quiddam eſt et extrarium. bilis porro cognatum ex cognatoq; ꝓ-
creatum quiddam eſt.
Cur gratiliores fiunt inferne quam ſuperne purgati? aut quod facilem profluxum habens
ſit uia: ſuperior autem contra naturam. ideo & a minoris medicaminis ui minꝰ & plus mo
ueri certum eſt: ſm naturam quam contra naturam: aut redundãtiæ inferne purgatæ uti-
liter & accommodate corpori egerantur expellanturq;. quæ uero ſuperne extrariæ ſunt
illic quidẽ plures nutrimenti reliquiæ nondum exiccatæ quæ adhuc nutrimentum habẽt
hic uero bilis & pituita nutricationem nullam admittunt. quæ igiť inferna purgatio cũ
nutricationem auferat iure exoluit. quæ uero ſuperna aut nihil: aut minus idq; oſtẽdit ue
ratrum nam ſuperna purgat: & confeſtim copora confirmat tanquã ex ſuperna purgati-
one nihil ſit ablatum.
Cur nigri & glabri magis quã albi: aut piloſi graciles fiunt? quippe quod qui glabri ſunt pi-
loſis ſint redundantiores: id nãq; muliebris natura oſtendit: quæ humida & glabra eſt: &
nigri albis ſunt frigidiores: atqui frigidum humido propinquum eſt. nam calidum ſicce-
ſcit. graciles autem euadunt colliqueſcente corpore: nedum ſuperfluitate ablata.
Cur atram quidem bilem: & multam purgantes pituitam gratiles nõ ſũt: at ſi flauæ bilis mul
to minus purgent: gratiles & macilenti euadũt? nempe ꝙ atram bilem conſueuerunt mul
ti perfacile purgare quod fæculẽtum quiddam ſit atq; etiam a corpore ſecluſum ob hoc
etiam nigreſcit. nullum ergo robur a purgato corpore auferetur. pituita porro redundan
tia eſt: proinde quo ex ea quis magis abſtulerit eo magis corpus alleuat tanquã ab iniecto
onere. at flaua bilis ex concretione eſt male compactæ carnis quin imo præſto eſt: neq; ꝑ
us admodum ſeparata ſeiunctaq; fuit. proinde nihil intereſt multãne auferas bilem an car
nem multam ſãguinẽue: quod cum accidit gratiles euadere neceſſe eſt. eatenus ſiquidem
labi contingit: quatenus ſanguis & carnes ut ita dicam ſuggerantur. alterutra uero termi
nus erit alterius: ob id quod ſeparata ſeiunctaq; fuerat.
Cur ſingultiunt ſubuerſi & immoderate repleti? nunquid quod utroq; modo frigefiunt. nã
ſubuerſio ſubſiſtentem calorem eripiens frigefacit & ſi plus cibi ingeſtum fuerit quã iſ pa
ti poſſit peculiarem tabefacit caliditatem. ſingultus autem eſt cum ſpiritus introrſum re-
ciprocatur propterea quod humidum in ſpiritali loco frigefactum fuerit.
Cur pueri & ſenes alui profluuio in primis capiuntur: Cum diuerſos cibos aſſumant? nũquid
quod pueri quidem non propter cibum hoc ſubeunt: ſed quod humida ipſorum ſint cor-
pora: & denſa ut introrſum ſuperfluitates confluant propter carnium denſitatem hume-
ctãt aluos. ſenes uero frigida habent corpora atq; aluos: proinde pueri quidem propter cor
porum humiditatem: ac denſitatem: ſenes autem propter frigiditatem hoc patiuntur. &
pueri quidem quod eorum ſuperfluitates extra reſpiret: ſenes autẽ propterea quod firma
habent corpora & calidum ex ipſis expirans exhalat. idem igitur non propter idem patiũ
tur. Cæterum pueris etiam eſt in cauſa cibus tantus aliquis ac talis quiſpiam: multa ſiqui-
dem eis proferuntur & dulcia: & qualiacũq;. enimuero paruuli omnino lacte nutriuntur
quod ad concoquendum difficile eſt. cum uero parum excreuerunt uariis & dulcibus ue-
ſcuntur eduliis nutricibus & matribus ipſis indulgẽtibus ac blandientibus. taliaq; difficul
ter certe ab ipſis amouentur.
Cur potus multus aliquando & paucus alui profluuium inhibet? nũquid ꝙ illud quidem ut
pote paucum merito exiccat: hoc uero propter affluentiã in micturam ſecedit. ipſumq; ex
aluo humidum conſequitur. pariter enim utrunq; deiici non cõſueuit: ſed cum aluus deii
citur mictura magis exareſcit: exinanitionem nãq; fecit ex aluo in multam micturã mul
tus potus.
Cur bibentes cibo expleti humidas aluos habẽt: potius quã duras? quãobrem alui profluuio
moriuntur magis quã qui parum cibi ſumpſerint. at qui oportuit multum expletos potiꝰ

cibatum educeſe & perinde aluos exiccari?nempe quod multa cibi repletio non eſt in mul
tũm aſſumendo:dureſcit ſiquidem ſuperfluitas cum detruſa in aluum uix deſcẽderit. hoc
autem fit quod non ſtatim corpus excipiat:nec ex ipſis digerat cibis ac ſecernat utile:& ob
hoc in inferiori aluo diu manẽt utpote qui non confertim deſcendãt.magis enim ſimul ex
uruntur:alui que certe nutritæ non ſunt reddunt nõ magnopere dura que exceperunt ſed
raptim ex detruſis & retentis utile excipiunt hoc licet coniectare ex eo quod ſiccæ alui ua
lidiores.quam ſint que corpulentiores.
Cur dulces & ſalſi ſucci maxime uim ſeperandi habẽt aut quod minime ad concoquendum
ſunt idoni eadem uero ſunt quæ concoqui non poſſunt:& grauia propter id enim quod a
caliditate quæ nobis agnata eſt detineri non queunt: inferna petunt eruptura:id enĩ erup
tio eſt.aut quod alii quidem ſucci præter oleum facile labiles:& facile tabidi ſint oleũ qui
dem difficile concoctu eſt:nam facile putreſcit ſed propter leuitatem ſuperne innatat ob
hoc ſegregatiuum non eſt: ſalſor autem grauis & dẽſus.huiuſmodi autẽ precipue dehor
ſum feruntur & minime putreſcunt.
Cur ſalſugo quidem & ſerum aluum ciunt:uinum uero multum potum nequaquam?nẽpe
quod horum quidem ſubſtantia in uentrem meat:nec enim facile concoquũtur quemad
modum uinum quippe quod calidũ eſt:quodqꝫ celeriter concoctũ emingitur.huius itaqꝫ
exceſſus & euaſio id in ueſicam facit:quod illa in aluum:nec ſubſtantiam in ueſicam agũt
nec enim habẽt.Cum ſuperfluitatibus igitur abeunt que eorum ſubſtantiam comitantur
quæ celeris ſane eſt & profluuium facit.
Cur inferna purgatione:magis quam ſuperna graciles fiunt?nempe quod ex inferna ad al-
uum ex toto corpore quæ ſubſidunt contrahi poſſint.hoc autem manifeſtum ex fœtuum
nutrimento in illo enim loco qui ſunt fœtus nutriuntur.poſtremas ſiquidem eũ tenent lo
cũſurſum autem uerſus a uicinis exeũt locis proinde a minori ui multo mobiliora ſunt cũ
cta quæ dehorſum quod precellant ad ſeſe deferẽdum.ſuperna igitur purgatio emergẽs
extrarium ſolum rapit.ideo etiam eleborum præbentes eueſtigio confirmant. quæ autẽ
inferna purgatio ea ex multiplici cogit loco & aliquando multa ſecũ precipua conuellit
nec ſuperfluitatibus moderatur quapropter confert plærũqꝫ non omnia exinanire.fiũt ſi-
quidem reliquiæ nutrimentum & robur ſuppetũt.cum autem nihil relictum fuerit :eſt ubi
exinanitionem uæhementem faciat:eſt ubi admodum exhauſti interficiantur.eſt cum tar
diuſcula oblata compoſitio opportuniſſimo adueniat loco.
Cur ſanis:& ſenibus inferne purgationes nõ conferunt.celerrime .ſiquidem deiiciuntur: &
graciles euadunt.quippe quod ægrotis quidem ſuperfluitates abeunt ſanis autem eorũ
quæ ipſos ſuſtinent:& extruũt fit ablatio.& perinde colliquefactio nõ eſt in morbo amota
ſuperfluitas.Cum ergo inuaſerit.funditus concutit.
Cur in æſtate alui profluuia magis gignuntur:quam in hieme eſt enim hic morbus humecta
tionis exceſſus & hiems humidior eſt:& perinde ĩ huiuſmodi tempore hunc morbum exo
riri potius oportuit quam in arido?nempe quod in æſtate humidum includitur in hieme
autem calidum:ut enim oppoſitũ fuerit:quod extrĩſecus aduenit.quod introrſus eſt ecõ
trario habet.ideo etiam putei æſtate quidem frigidi hieme uero calidi.idẽ ergo aluus pa-
titur proinde in hieme quidem cũ ſit calidior appoſite concoquit. profluuium autem in-
decoctio eſt cõmittitur ſane & cibus huiuſmodi in æſtate quaſi tumultuarius:& noctes ſũt
breuiores.
Cur noctu ex minori purgant medicamina :quam interdiu.nam ſcamonia ab octaua parte
purgat.elaterium autem a parte quarta cũ exhibita fuerint catapotia?nempe ob hæc tria
ob humiditatem.ob caliditatem:ob longum tempus. quatenus enim humidiores eatenus
magis purgantur.humida ſiquidem eſt purgatio :atqui ſuperfluitas in longiore tempore
magis purgat id autem noctu magis accidit propterea quod ſommus concoquit.itaqꝫ ue-
locius.& impenſius ſentire corpus medicamen conſtat.
Cur purgatoria medicamina pituitam quidem agunt & bilem ex uenis in aluum: ſanguinẽ
uero non utcũqꝫ tenuis ſit.aut quod agit extrarium:quod inoleſcere non poteſt.atqui ſu-
perfluitas aliena eſt.aut quod craſſior eſt ſãguis.craſſior certe quando frigefactus fuerit
& ſe coagulauerit.
Cur in exercitiis & medicatis potionibꝰ nõ ſtatĩ cibũ proferimus?nempe quod ad huc corpus
purgatũ:& nõ una circa ipſa laborat natura.ſed egerit adhuc ſupreflua:& per mutatio ma-

gna cum fuerit est inutile. fit autem post multam exinanitionem cõferta expletio.

Cur per æſtum potius gignitur bilis cum minores ſint ſupfluitates? nempe quod calidũ idoneũ ad putreſcendum eſt. bilis autem ex putredine.

Cur omnium ſucci ita. potius diſtingũtur: aut cũ foliis & radicicibus & fructibus: aut cũ foliis ſunt. educitur autem ipſorum calidũ in humidũ: alia quidem toſta igni alia uero cruda ipſi humores habent. quocirca ualidi quidem purgãtur aluo: imbecilles autem ſoluũtur enimuero medicaminum ſucci magis purgant ex radicibus & furctibus ex quibus ſũt & lactis ſerum ſimiliter magiſ q̃ lac. nam lactis corpulentum eſt quippe quod craſſum eſt cum terre ſit pars. Coniectare uel ex eo nobis id licet quod nõ alerentur & excreſcerent lacte animalia niſi corpulentum ſit. atqui ſerũ potius mingunt & ex tenuitate ſecernũt. Carnes uero manentes augẽt & coagulato lacte caſei fiũt. Cõdito aũt igni & cocto: ac coagulato butyrus.

Cur econtrario albus & niger eleborus purgat? nempe quod calida purgatoria ſunt. Calido ſiquidem cuncta ſoluũtur. frigido autẽ potius coagulantur. ſi igitur quædã inferne: quædã uero ſuperne purgãtur: aſſimulatur ipſorum utrũq; medicaminũ purgationi. grauis quidem & denſus eſt qui niger. albus uero rarus & leuis. quæ igitur ſub utroq; centro humida cum ipſis tulerint ſimilitudinem. quæ ſub nigro grauia: & denſa ferendi dehorſum naturam habent. quæ autem ab albo rara effecta & leuia facile ab excellente caliditate eleuãtur in ſublime.

ALEXANDRI APHRODISEI DE QVADRVPEDIBVS AMBIGVITATES ET SOLVTIONES DIFFERENTES SECTIO QVINTA PER GEORGIVM VALLAM IN LATINVM CONVERSA.

c Vr ſaginanda aſſuetudine mixtorum aerũ celerrime ſaginãtur. quoniam mixtio non nihil rationis habet cum enim quãplurimũ mixtus fuerit occidet: aut q; graue pulmentum eleuat & capitis grauedinẽ parit. ſopore igit̃ & grauedine. ſõnum allicit perpetuum ſicut qui mandragoræ: atqui ſomnus plurimũ ſaginat corpora comprehendens.

Cur inter quadrupedes bipedeſq; animãtes bouum fimus minime grauiter olet utrum quod apprime concoquitur. ex eo enim id licet intueri quod eſt lubricus & quod ſimplex eſt cib9 nam paleæ ſunt. atqui multiplex grauiter olet id eſt quod hominum ſit putidiſſimus. aut coniectare id poſſumus quoniam maxime ruminat: ruminare autem eſt cum permutatur ex prima manducatione in ſecũdam. ideo etiam lubrica efficitur ſuperfluitas: & diutiſſime in aluo manet unde & minime olet quæ uero recẽtiſſima multo maxime ac grauiſſime.

Cur libycæ feræ in æſtate non bibunt ubi præcipue gignitur ſitis. hieme autem bibũt: Cum minus ſitire oportuerit? nempe quoniam aquæ in libya per æſtatem nullæ exiſtunt & perinde eis non bibere in conſuetudine eſt: in hieme autem quoniam ſcatent; aquæ bibunt. q; igitur illic eis conſuetum eſt, cũ in alia loca traſferunt id ex cõſuetudine obſeruant.

Cur ſilueſtres beſtiæ unicolores ſunt? nempe quod ſimplex earum ſit cibatus. indefferentes enim: & uariæ affectiones corpora magis colorant. hoc coniectare licet quod galli gallinacii multi colores ſunt inter cæteras aues omnium edaciſſimi.

Cur triticum a quadrupedib9 difficilius ſecernitur quam ordeum? nempe propter aceres. celeriter enim palea deterſa ipſius tenuiſſimum in glumis detinetur propter acerũ aſperitatem. quod cum ordeo concoquitur propter diuturnum tp̃s concoctioni datum.

Cur huiuſmodi quæ fiſſum unguem non habẽt: ut equi & aues quomodocũq; edita fuerit manẽt: & nihil augetur ab ungula ſurſum uerſus uſq; ad genu ab ungula tam in poſteriore quam anteriore crure. homines autem e contrario. nã quæ inferiora ſunt lõge magis excreſcunt? nempe quod rectos quidem incedere oportet hinc & inferna excreſcere neceſſe fuit quo facilius impoſitum ſuperne onus ferant corporis. Contra autem quadrupedes efficere conſtat. quare & ſuperne excreſcere neceſſe fuit: inferna uero conſiſtere. quapropter propter rectitudinem hæc fieri neceſſe fuit. & perinde iuuenilia ad huc multa facile aurem poſteriore pede ſcalpunt. ætate uero grãdiora minime. at econtrario homines. nõ enim ad uſq; certã ætatem poſſunt pueri auris circulum tangere.

Cur unguẽ diffiſſũ nõ habẽtia ꝓfluentẽ aquã bibunt: biſſulcis autẽ unguib9 ut boues potius e fluxu collectã? nẽpe qd' boues ſalſioribus potius aquis gaudẽt: ideo & ꝓ cibo ipſis abiiciunt: aut huiuſmodi ſapor amiſcetur. ſtagna igitur hoc pacto potius habẽt: habent ſiquidẽ

quod ſubſidet.at qui ſalſor propter pŏdus ſubſidet unguẽ autem diffiſſũ habẽtia anima
lia libentius dulcia bibũt & alioqui illis prolatis gaudent.

Cur ſaginatæ ſues frigore plus obrigeſcunt?nẽpe·ſicut etiã pingues hoĩes quo enĩ pingui-
ores euadent eo lõgius a ſuo calore abſunt quo autẽ huic rei magis obnoxia ſũt procliui-
us extrema rigore torpeſcere neceſſe eſt.quæ uero rigori obnoxia ſunt ea facile frigus ꝑ-
ſentiſcere conſtat.

Cur homo non grandinatur:& ne quidem ullum aliud animal præter ſues:attigẽdus eſt hic
morb⁹grandinatio hoc eſt chalazeſis.eſt ãt ut ſũt hominib⁹pustulæ id ſuib⁹ grãdinatio.ita
e contrario. puſtulæq; aũt ſũt parui tuberculi.qui multi & ſubuerſi magnũ & multo mole-
ſtiſſimũ:ac pluris ſupfluitatis exhibẽt negocium.proinde priuſquã ita diſſecetur alter lan-
gor exuſcitatur.oriuntur aũt puſtulæ non ut ualetudo:neq; tãquã aliqd per naturam.ue℞
expletis & pinguibus mali nutrimenti exceſſui quamobrem fiũt non grandi ætati.nõ enĩ
pueris neq; ſenibus puſtulæ oriuntur:neq; gratilibus:hominibus igitur:ut dictũ eſt puſtu
læ gignũtur ex trorſus propt̃ cutis tenuitatẽ.ſuibus aũt propter expletionẽ & obeſitatẽ.ra
ptim uero id genus intra cutem cõuertitur.quod ſi propt̃ obeſitatẽ eſt:ſuperfluitatis exceſ
ſus erit.quemadmodũ autẽ naturalibus gignũtur ætatibus.ita huiuſmodi animalibus in-
trorſus grãdinationes oriũtur.cum annus fuerit ei rei cõſẽtiẽs:tum enim ſus cibum non
poteſt concoquere: alio autem tẽpore facillime concoquit. quamobrem etiam pinguiſſi-
mus eſt:& plurimã profert tranſmutationẽ.id uel ex eo coniectare licet:quod tuberculoſi
ſunt quicũq; humidæ ſunt carnis:circum lacertos:& ceruicẽ:& humeros quib⁹ in locis plu
rimæ quoq; exoriuntur grandinationes quod ſi paucas habeat dulcior euadet caro:quod
expletionis ſit ut dictũ eſt coniectura: Cum porro multæ per quã humida fuerit etiã inſi-
pida erit: incoctũ ſiqdẽ nutrimẽtũ quod plurimũ:eſſe neceſſe eſt:nec a natura cogitur di-
geriturq; educunt igitur grandinationes præcipue ob cibos intereſt etiã hoc nutrimenti
uerum quemadmodum non pueris naſcuntur puſtulæ:neq; ſenib⁹.ita neq; porcis lacte ali
tis grandinationes:neq; nefrẽdibus: & delicis grãdiuſculiſq; niſi admodũ paucis: & tum
cum matri multæ affuerunt:& ne admodũ uectulis quidem:ſed tamen longæuis.

Cur ſues inter cætera in primis animalia ſpumã agunt & coeuntes:& pugnantes:& properã-
tes:idq; uerres magis:quam maiales & caſtrati?nẽpe quod anguſtũ habẽt guttur:& quod
natura pingue eſt.pioinde cum ſit denſus ac multus ſpiritus ſenſim meat:quodq; humidũ
eſt pecus inæſtuantẽ offũdit pinguedinem:propter anguſtias uero anheloſũ:atqui ſpuma
eſt exſpiritu denſo in humido annatãte:qnãobrem etiam comitiali morbo correpti ſpumã
eiiciunt recentus ſiquidẽ in pulmone ſpiritus ſuffocatũ per uim humidum remittit. pugnã
tibus igitur furor currentibus motus:coeuntibus conatus:ſpiritum incendit:ac denſũ ef-
ficit.craſſitudo autem propter anguſtiã ſuffocationẽ ignit ſuffocatio uero ſpumã.

Cur ſuibus in libidinẽ proruentibus ſiquis in pudenda acetũ ſuffuderit a coito aliquã diu ceſ-
ſãt.Utrum quod propter laborẽ abſcindit quod libidinẽ irritabat uellicat ſiqdẽ profuſum.
an quod caliditas affectus eſt cauſa.a calore ſiquidẽ libido excitatur. acetum porro calorẽ
extinguit hoc eſt affectus cauſam.

Cur cetera quadrupedes ut equi aſini:muli:dẽtiunt necnon canis circa ſepptẽ mẽſes:& ca-
præ & pecora.& pariter homo.ſus autẽ fere edentulus eſt:aut quod roſtrum latum:& ua
lidũ hẽt:aut quod dentib⁹primorib⁹quos ſolos edit ſibi ſupplet:roſtro ſiqdẽ rimantur.

Cur ſus coiẽs ex ore ſpumã eiectat:quod anguſtũ guttur ac fiſtulas habeat. quapropt̃ ĩ ipſis
uox etiam perinde ac ſuggilata ſonat cum igitur in concubitu per anguſtos trãſeat mea-
tus etiã cũ humiditate ſpuma exoritur in huiuſmodi ſiquidem expumat.

Cur feræ ſues pauciores pariũt.quã cicures cũ enĩ plurimos ſeptẽ pariũt cicures uero treſde-
cim?nẽpe quod ſæpenumero pariũt cicures ꝑpt̃ cibi affluẽtiã: & locorũ caliditatẽ ob id ẽt
plures edunt fœtus.

Cur ſues ſaginatæ ſetas amittũt?nẽpe ꝙ ſaginatæ corpulẽtiores euadũt cũ ſũt huiuſmodi cõ
coquũt:magis ãt cõcoquẽtes minorẽ ſupfluitatẽ.reliquũt atq; ſetæ ex ſupfluitatib⁹gignũt̃.

Cur ſues ſilueſtres ut plurimũ oẽs ſũt nigri.Cicures ãt nõ nũqd qd̃q̃ ꝑpetuo ĩ ſtagnis ſũt ſub
cœno & ĩ uolutabris nigri efficiũt̃.id licet cõiectare quod cœnũ inficiat.nã & baculi uel
albiſſimi in ipſũ ĩmerſi nigri euadũt.Cicurum autẽ pauci admodũ ita uiuunt.

Cur ſues lactãtes niſi grunierĩt lac nõ emittũt quocirca ipſas uolẽtes mulgere quatiũt?nẽpe
quod ſpiritu cũcta emitãt̃:& cõprimẽtia ſpiritũ cũcta reſonẽt:ſuis aũt lac haud facile ſecer-

nitur. nam cũ exiguũ sit in plures mãmas partitur proinde ad effluendũ nixu opus est.

Cur suis primores mãmæ sunt quæ ad pectus pertinẽt: & aptissimæ ad lactãdũ & in ordinem quæ deinceps. ideo qui se ad lactendum porculus: uel porcetra erigit ad primã irruit & in ordinem ita habẽtes & peride ita lactent nisi alterum: ualidior alter expulerit. Vtrum ꝙ calidior locus est qui circum pectus: & aliis caloris est causa. id eni principiũ est. quoniam autẽ plurimũ trahit cibũ calidissimus: & in primis concoquit: & hic præcipue talis sit necesse est: ibiq͂ lac plurimum esse: ac dulcissimũ. aut non hæc causa est sed quod lac sanguis est concoctus. locus uero qui circum pectus sanguinem concoctũ habet: & defæcatissimũ hinc enim ipsius initiũ est. proinde in quo sãguis defæcatissimus atq͂ putilatissimus est: ibi etiã lac erit electissimum.

Cur sus grauiter olentib⁹ gaudet? nempe quoniam latum habentia rictũ: sensus non sũt odoris capacia: quæ uero eius sensus capacia non sunt acutioribus gaudent: hæc nãq͂ tãtũ uel præcipue sentiunt: idem etiã patiunt̃ qui olfactum corruptũ habent: in odore aliquo graui ut coriorum infectores: & qui cloacas lauant.

Cur grandinatione occupatæ sues non pinguescunt? nempe quod ipsarum corpus cibos minus reponit. id coniectare licet ex eo quod plus superfluitatis ipsis innascitur grandinationes siquidem ex superfluitatibus sunt. sed longe magis cibo uescens pinguescit:

Cur sues supine deportatæ magis silent? nempe quod ita portatæ minore ui clamãt: quæ cũ uocales admodum non sint suapte natura pluri etiam eget nixu quod autẽ natura dictãte uocales non sint uel hinc certũ est quod sues aliquæ cassæ prorsus uoce cõpiuntur.

Cur sues siluestres semel pariunt. Cicures uero bis. quippe quod illis cibus quidẽ simplex est: et unica herba his uero multiplex. ac uarius. proinde sæpius pariunt. inde est quod pecora ob opiparum uictum bis singulis annis pariunt.

Cur maiales uerribus maiores habent ac effusiores qui ex exerti prominent dẽtes quos chauliodontas uocant? nempe quod fœmine marib⁹ maiores habeant. atqui maiales se in fœminilem naturã transmutarunt. & tãquam fœminæ ex maribus effecti sunt.

Cur suib⁹ promientiores exertiq͂ in cornuum modũ qui uoce græca chaulidiontes. appellãtur nũquid ut quidã aiunt. quod nõ excidant ac non attriti augẽtur. sicut & homiṅb⁹ qui ita habuerint ut eos non permutent: maiores euadunt. ut lacte alti robore magni: euadũt quod nõ atteruntur: an queadmodũ cornua natura tradidit fortitudinis & auxlii gratia. ita suibus chauliodontas a natura siquidem cuncta auxilium aliquod acceperunt. Vt quædã cornibus: quædam unguibus. quædã dentibus armauit. & horum quædam ita quemadmodũ quæ dentibus ualidissime munita charcarodõta appellãtur. itaq͂ nõnulla ob id chauliodontas habent & utrinq͂ erumpẽtes: suntq͂ hæc media inter cornigera & charcharodõta quemadmodũ a gradib⁹ ad gradus. id coniectare uel ex eo licet: quod chauliodõtes sũt pro cornib⁹. nõ autem quod non renatos esse cõtigerit eaq͂ de causa ingentes: sed alicuius rei gratia. nam qui elephantorum dentes dicuntur non dẽtes potius quam cornua nominari debent.

Cur sues cũ a canib⁹ irritant̃ exhorrescunt? nempe quod incitatorum corpus corripitur: quãdo qdem animis adiguntur & ferendi sibi auxilii causa: & tũ pili potissimum eriguntur nisi id accidat quod dissoluantur.

Cur inter pecora quæ gracillima sunt pilos tenuiores emittunt. at sues quo graciliores fuerĩt eo crassiores edunt pilos? nempe quod sues quidẽ cum natura sint suapte crassæ spiramenta implent. uel tum cũ saginatæ fuerint: quadeca usa & setæ decidũt quandoquide minus queant penetrare. pecora uero ꝙ plurimum cum pinguia sunt assumat nutrimentum: aut cũ gracilia non fuerint plures pilos habent & crassiores: cum gratilia tenuẽ ab exiguo nutrimento siquidem pilus superfluitas est:

Cur sues & canes uerberati magis bob⁹ uociferãt. Vtrum qd̓ & aliter hæc maxime afficiant̃ aut quod aliis sint animosiora animalia indicat eni hoc agrestiũ suũ ĩpet̃ & canũ latrat⁹.

Cur eq difficulẽ mĩgunt? nẽpe ꝙ qcũq͂ aridã fæcẽ ꝓliunt̃ egesserint humidã difficult̃: ueluti oues & sues. at qui nihil horũ eq qcũq͂ autẽ humidam facile aridam opose atq͂ difficulter at qui canis utrũq͂ difficulter.

Cur ĩ stabulis attõdẽt eq͂b⁹ iubã ad asinorũ coitũ atq͂ ad missurã? nẽpe ut sũmissiores asinorũ sustineãt ad missurã. nã uenustate elate nolũt. at tũ ut pote similes nõ uidẽt̃ ĩhonestari.

Cur equi cũ fugiũt nõ mouẽt caudas: cũ aũt exercent̃ & agitant̃ multũ? nẽpe quod caudæ

mot⁹a corporis labore uel animæ ꝓuenit uicio. ideo ēt mollit habentes: aut aīs molles coacti eas mouēt. nā ui ad eqtationē īpellunt generosi aūt minime: sed īmobiles & porrectas habent. at īfugiēdo oēs spōte currūt & aīs lōgi⁹ excedūt. nec uerētes: & ꝑide eoꝝ īmobilis cauda & porrecta ē.

Cur lōgā habētes caudā & ībecillā: nisi spissā a natura habuerit animis ut plurimū mali sūt nēpe qd significatrix est cauda talis aut talis effecta: ueluti ī quā recta: nihilq̄ significās: aut mota. aut cōsistēs. hæc enim uirtutis sūt signa: illa uero uitii. Cū igit natura tale sit ut uitiosas habeat aīas stati sæmē ipsorū ībecillū & breue & ini pso exordio natura defecit. ut pote q̄ ne eo qdē uti uelit: aut nō faciē ac positionē aut nō similitudinē habuit q̄ ī usū ueniat. ut tps ut dētes idq̄ infœminis.

Cur q̄ uniuersale id expmit aliqd? nēpe qd cōmunius id est q̄ sub multis. nā in canib⁹: & suib⁹ & leonib⁹: omnib⁹q̄ pugnacib⁹ & animosis & ꝑide ī marib⁹ poti⁹ quā ī fœminis q̄dā rectā caudā q̄dā obuolutā hn̄t ueluti sues mares leo aūt ea ēt se tūdit. Cæterū oīum causa qd cōtinuatio q̄dā a suis ē uiuēdi locis ī qb⁹ aī quoq̄ cōsētiūt. Cōcitatis igit & ex cādesētib⁹ illis ad ultimū usq̄ penetrat p q̄ affectio quoq̄ demōstrat audaciū fere porrecta: humiliū āt aut metuētiū reuoluta: tāq̄ se aīs ac cōmodās oīno āt aut ad cōcinitatē: aut ad īsultationē: & uocē aliq̄ hēt uī: & aptitudinē ex eadē cā.

Cur equa cū sit breuioris uitæ quā hō diuti⁹ fert ī uētre unā id ꝓfecto ob causā accidit. qd eq̄ int cætera animalia q̄ lōgioris sūt uitæ multū deficit & qd min⁹ efficax: uni⁹ enī tantū est fœt⁹ ꝓductrix.

Cur inter equos mares magis quā fœminæ hinniūt. int oues āt & capras fœminæ magis ballāt. ī uno quoq̄ enī sua est uox? nēpe q̄ uocū aliæ qdē sūt cōcitatæ: atq̄ aīosæ: aliæ uero sūmissæ. cōcitatas igit mares potius edūt. nā uitiores sūt. sūmissiores uero fœminæ ut coccyssāt qdē galli galinacii: cacassūt āt uel glociūt gallinæ hinnitus igitur uox animoꝝ est: ballat⁹ porro ībelliæ & ꝑinde hāc qdē mares eq edūt: illā uero fœminæ, oues & capræ.

Cur ab eqs si qspiam unū alterū ue aut tertiū euulserit pilū laborāt sin āt multos nō? nēpe q̄ illo qui dē pacto per alterū & tertiū pilū tract⁹ uulsionē pellis nō cōseq̄tur dolorēq̄ excitet: cū uero cōferti quispiā attraxerit nō fit spasmus ac rigor qm̄ pellis consequit.

Cur equæ afflictatæ quia tū castratæ nō ad orientē currūt: aut ad occidētē sed ad septētrionē. aut ad meridiē? nēpe quod ī tali affectu sese uētilāt. Currūt enī ad uētū: siqdē caliditas hui⁹ est cā doloris & ꝑin refrigeratiōe īdigēt ꝑide merito ad septētrionē ꝓcurrūt: atq̄ meridiē maxie. n. & sæpissime hic & illic sufflāt uēti aust. n. & aqlo sēp flāt alii uero rariuscule.

Cur eqs & asinis excieatricib⁹ erūpūt pili hoīb⁹ āt minime. aut qd cicatrix īpedit p dēsitatē aut qd nutrimētū ꝑueniat hoīb⁹ igit oīno īpedit pp pili ībecilitatē. equis āt nō īpedit sed corrūpit: ob hoc ēt albi eis erūpūt nō licet aūt ob multitudinē cōiectare & si bobus secus.

Cur cū eq̄rū & asinaꝝ ad missuræ tps aduenerit ābæ āt ad ānū ferūt & unicū pariūt equā qdē sub tps in coitū mittūt: asinā uero pastū? nēpe qd equi quidē natura calidi sunt asini uero frigidi & obrigescūt: id uel ex eo licet nobis cōiectare qd ī scythia asini nō nascunt. Cū ergo ānus hic mot⁹ sit. eo dē tēpore gignere opus est equis uer mod⁹ est: neq̄ enī īpense frigidū sed poti⁹ calidū: & ꝑide. pp frig⁹ nihil patit. cōsiderat aūt, ēt ab omnib⁹ coitus tēpus qd ad alendos fœtus sit accomodatissimū.

Cur cū æquus euomit morit. Vtrū qd cōtra naturā: aut nō hæc est causa: sed alius maioris rei signū est. nā quod exitiabilit habeat euomit nō qd cū euomit moriat. aut simile illis qui euomuerit stercus. nā eq cū eisdē lāgorib⁹ tenēt ab aliis ex aluo cōtra naturā cōuellet: qd talib⁹ teneāt morbis. ab aliis uero sursū euomat:

Cur ex alui ꝓfluuio laborātes cū triturēt ut plurimū int moriūt? nēpe qd glutinosa: & raracaro ē. id intueri licet qd ī sudorē promptissima est & oīno facile mobilis pluriū igit colliq̄factio est a pedib⁹ exorta commotione.

Cur equi senes labiū inferius protēdūt? nēpe qd senescētib⁹ se natura remittat. īferius quippe labiū maius & corpulētius est ac minus ossi adhæret.

Cur equi citius in mollib⁹ locis mīgūt quā in duris: Vtrū qd aspgātur minus nā id ualde deuitāt: id licet cōiectura cōsequi qd crura multū diducūt & cū ad dormiēdū ī uitatis stramēta sub strata fuerit mīgūt qd tū nulla aspgo seq̄t aut est ne hoc qdē uerū. tamē qes corporis ī causa poti⁹ esse uidet cōpositū enī nō dimittūt corp⁹: sicut nequidē laborat: at uelut urinæ gignit difficultas: idest qd ī molli eā faciūt solidū uero cum reuerberet quasdā uices correspōdet inde crurū diductio & lateris acclinatio in productionē: & ad hæc prope cūcta faciunt quaten⁹ tamē facile mingat ut iure aliis difficiliora sint ad urinā faciendam animalia.

Cur equi & asini & omnino. iumēta famē tolerare minime possūt quāobrem cū inclusa stabulis fuerint fores & limina & omnino omne lignū abrodūt. nūquid quod uenatiūculas ī superiore aluo habeant multas: indagātibus assimulatas id est quod cibū attrahit quē cū amplius non habuerint commotione & intestinorū incitatione laborāt propemodū ita accidit ut q̄ latos lūbricos hab ēt.

Cur nō facilius prægnātes equæ equos quam mullas ferūt quamquā ualidior mulla . nūqd forte uere ob hoc ipsū sicut ēt de mulieribus: q̄ mares grauius ferūt quā fœminas nā cū ualidiores sint mares: supfluitates magis exhauriūt: inde eas grauari. atq̧ laborare contingit.

Cur igit̄ facilius eo honere liberatæ mullos ꝑpetuo ferre nō possūt. ideo certe etiā deficiūt utpote iteratū ægre ferētes? nempe quod consenescūt: & atteruntur citius corpora a ualidoribꝰ id est qđ metuunt & sine interuallo quod ualidus est ferre nō possunt quēadmodū terra huberē fructum sed cū edidit: ex leuiore fœtu liberata molestia: faciliꝰ mullos feret ut alcimachus inqt celtas falso dicere ideo equas asinos nō admittere cū senuerint qđ indignabunde odorē auersent̄ propter insuetudinē: quāobrē cum sæpe cōpressæ uideantur concepisse inanes inueniuntur.

Cur facillime & celerrime equa abortū facit? nempe quod uæhemētissimū: & ualidissimū fert fœtū proinde cū per omnia laboret ui īminēte necessario abortat.

Cur corpꝰ celerime cedit ac reuertit̄ aut qđ sola caro cito & cōcidit & tumet atq̧ eleuat̄ si nō hoc est in cā uelut i cane & capra: & si qd est qđ utriq̧ facile moueat̄: aut nisi hoc sit: aliis ob alias est cās.

Cur equi uarii fere omnes non genorosi. baliorū autē multi generosi. tāetsi baleotes uarietas est nēpe qđ minor est uarietas in paucis enim est baliū locis. ꝑinde uarietas propter inæqualitetē quā præ se fert in generosos reddit. qđ āt parū est id nō magni momēti: minusq̧ aduersat̄.

Cur puli eqni ꝑcūbunt magis quā ueteli equi? nēpe qđ & exurgūt & ꝑcūbunt facilius iuuenes senioribꝰ id aūt qđ his qdē multū corporis onus. his uero paucū in causa est. equis quidē mēbra nō excrescūt pulis aūt augent̄ & peride corpus iunioribus agillimum est.

Cur equorū redūdātia cū exercētur grauiꝰ olet. utrum quod ualde egestibilis sub exercitatione sicut sudor extrorsus emanās: ita i aluū pniciosi humores: utpote detrusi ad ifernas partes aliquo medicamine grauiter olent. an quod plura tū proferant̄ quā cōcoquāt. atqui quæ in cocta ea grauissime olēt: citiusq̧ tabescunt.

Cur equus & asinus post coitum mingit? nempe pp laborē. laborātium siquidē humor in uesicā defluit. laborat autē asinus & equus ob magnitudinē. bos uero pp nixum. nā nixus laborē gignit.

Cur asinus quidē & equus sæmen emingit: bos uero neq̄quam? nempe quod a tauris quidē eminus pp potētia eiaculat̄. illi uero cominus emittunt: una enim & emittunt & educunt.

Cur equis & asinis ex cicatricibꝰ oriūtur pili hominibꝰ autē nō? nēpe quod aliis quidē aīalibus pellis pars carnis est: hominibꝰ autē sicut carnis crassitudo. uidetur enī ipsis ex supficie frigefacta solidior euadere: sicut cōtractarum farinarū quæ uocātur græ hoc est crusta cum igit̄ ēt illa farina cōtracta sit: ita hominis quoq̧ ea q̄ cutis appellat̄ caro est sautiato igit̄ aut attrito hominis mēbro accidit carnem quoq̧ corrūpi & densari: Carnis porro supficie immutata: eo pacto ꝑcussiones inolescūt: quo & exotus fuit qua alterata qđ ex ipsa pili etiā nō gignāt̄ nō erit alienum. sicut ne quidem ex iis q̄ uocāt̄ alopecie nā carnis supficiei corruptiones & alterationes sūt sed iumētis sautiis ac sanatis corporis partes: q̄ ægrotauerāt rursus iplēt̄: q̄ a pricipio ibecilliores: sed qm̄ pellis ipsorū pars est pilos quoq̧ edit: qui albi exoriunt̄: qđ pellis a principio fuerit ibecilior: atqui albū pilū imbeciliorem esse constat.

Cur si in equorū hulcera exusta ordea & fricta inspargātur nō albicātes renascūt̄ cicatrices sed poribꝰ simillimæ: q̄ si nigræ fuerūt si flauæ: si qualescūq̧: tales oriūtur? nempe albicauit corrupto nutrimento ac pricipio un̄ germen gignit̄. ipsa āt cicatrix corrupta ꝑhumectat: & attenuat pellē. at ordeū exustū cū siccū sit hāc istaurat inde ēt pellem priori similē facit pelli q̄ simili effecta fruticatio quoq̧ erit similis: nā pellis ipsius germinis est causa coloris.

Cur equi ꝑ anū i fluuis suffocāt̄? nēpe qđ latū ab initio i testinū hn̄t. hoc cerni liquido pōt qđ eūtes uel leuit̄: patētē anū gerūt latū et i aluū penetrātē: quo diducto arteria aflicta eos suffocat.

Cur equas & asinas cū fuerint cōpresse ipsas stimulis ꝑsecunt̄? nempe, quod repente emingunt proinde ut sæmen quoq̧ emingāt contingit.

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATON SECTIO sexta. ꝑ geogiū ualla traducta.

c

Vr homerꝰ poliocrataphꝰ idest i temporibus canos appellauit. quod ut plurimum hinc canities exoriant̄: quādoquidē ꝑmores capitis partes posterioribus sunt humectiores: & lōge magis pituitosæ: solutio ex temperamento.

Cnr sincipita tantū caluescunt. quia mollia & patentia habent spiramē

Macrobius.

Cur homerꝰ poliocrataphꝰ uocat utrū ex parte poetico more totum caput significare uelit: an ex aliqua ratione canos huic precipue parti capitis assignet & dissarius. & hoc diuinus ille uates prudenter ut cætera. nā pars anterior capitis humidior occipitio est & inde crebro solet incipe canicies: & si pars anterior ait ille humidior est cur caluitiū patit̄ qđ nō nisi siccitate contingit. opportuna obiectio sed rō nō obscura est partes enī priores capitis fecit natura rariores ut quicquid supflui aut fumei flatus circa cerebrū fuerit eua

ta.Cũ capillo igit̃ ex naturali ſiccita
te nutrimentũ deficiat:facile ex iis
decidit locis:nequaq̃ ſolide detentꝰ
queadmodum in poſterioribꝰ parti
bus:q̃ & ſicciores & denſiores ſunt.
atqui caluicies ex ſiccitate gignit̃.
quapropter & qui tortis ſũt capillis:
utpote qui ſiccis ſunt capitibꝰ citius
quidem caluеſcunt:at ſerius cane/
ſcũt.pituitoſas ſuperfluitates abſu
mente ſiccitate.ſunt aũt etiã uigila
ces plus aliis:ſiquidem ſõnus ex hu/
miditate:uelut infãtes indicãt q hu/
midi ſunt & ſõniculoſi:& ſupfluita
tibus redundãtes humidiſq; paſſio/
nibꝰ necnõ uinolenti & freq̃nter lo/
ti.ſunt etiã ſupfluitatibꝰ fluidiores:
per naſum inquã & os & oculos.qui
uero promiſſis ſunt capillis:eis capi
tibus humiditas cognata eſt:& peri
de contrariis obnoxii ſũt:itaq; aut
ſero aut prorſus nunqnam calueſ/
cunt.Calueſcunt præterea etiã per
generis propagationem:queadmo
dũ podagra aliiſq; morbis uexant̃
generatim deductis.repente etiam
caneſcunt ſomniculoſi:& redundã
tes.Candicantes demum ſunt cani
cies:quandoquidem pituitã imitan
tur:quæ huiuſmodi colorem parit.
nonnũquã etiam fuluæ ſunt cũ fla/
uabilis pituite fuerit ammixta .
Cuur ſenes redundãtes ſunt & uigila/
ces.redundantes quidem qđ ob æta
tem frigidiores ſint & imbecilliores
minuſq; concoquentes multas ad

neſcat per plures meatꝰ unde uidemus in ſiccis defunctorũ
capitibus uelut q̃ſdã ſuturas quibꝰ hemiſpæria ut ita dixerí
capitis illigant̃.quibꝰ igitur illi meatus fuerit ampliores hu
morem ſiccitate mutant & ideo tardius caneſcunt ſed non
caluitio carent.ſi ergo ſiccitas caluos efficit ut poſteriora ca
pitis ſicciora eſſe dixiſti cur caluum occipitium nunquã uide
mus.ille reſpõdit:ſiccitas occipitii nõ ex uicio ſed ex natura
eſt:ideo oĩbus ſicca ſunt occipitia ex illa aũt ſiccitate calui/
tium naſcit̃ quæ per malã tempiem quã græci acraſian uoca
re ſolent cõtigit.unde capillo criſpi qui ita tempati ſunt ut
capite ſicciore ſint tarde caneſcunt cito in caluitium tranſe
unt.Cõtra qui capillo ſunt rariore nõ eo facile nudant̃ nutri
ente humore qđ phlegma uocitat̃:ſed fit illis cita canities.
nã ideo albi ſunt cani quia colorem humoris quo nutriunt̃
imitant̃.ſi ergo ſenibus abundãtia humoris capillos in cani
ciem tingit cur ſenecta opinionem exactæ ſiccitatis accepit:
quia ſenecta ille inqt extincto per uetuſtatem naturali calo/
re fit frigida & ex illo frigore gelidi & ſupflui naſcunt̃ hu/
mores.Cæteꝝ liquor uitalis lõgæ uitæ ſiccatus eſt inde ſe/
necta ſicca eſt inopia naturalis humoris.humecta eſt abun/
dantia uitioſi ex frigore ꝓcreati.hinc eſt qđ ex uigiliis ætas
grauior efficitur.quia ſomnus qui maxime ex humore con
tingit de non naturali humore naſcitur:ſicut eſt multus in
infantia quæ humida eſt abundantia nõ ſuperflui ſed natu
ralis humoris.eadem ratio eſt quæ pueritiã caneſcere nõ pa
titur cũ ſit humectiſſima quia non ex phlegmate nato frigo
re humida eſt:ſed illo uitali & naturali humore nutritur ille
enim humor qui aut de ætatis frigore naſcitur : aut cuiuſli/
bet uicioſitatis occaſione cõtrahitur ut ſuperfluus ita & no
xius eſt hunc uidemus in fœminis ubi in cerebro egerat̃ ex/
trema minitantem.hunc in eunichis debilitatem tibiis inge/
rentem quarum oſſa quaſi ſemper in ſuperfluo humore na
tantia natutali uirtute caruerunt & ideo facile intorq̃ntur
dum pondus ſuppoſiti corporis ferre nõ poſſunt ſicut cãna
pondere ſibi impoſito curuatur

ſpiramenta cogãt ſupfluitates.ſicci aũt qđ ſolida ſit nacti corpora:& ob hoc uigilaces.infãtes ue
ro humidis ſunt ſpiramentis:ſolidiſq; corporibus.

Cur pueri cum humidi ſint:ac redundantes canicie nõ educunt.qm̃ humidi & calidi ſt̃.atqui pituita
humida & frigida eſt.alioq caluariã etiã hñt capitis pelliculoſã:& patuloꝝ ſpiramentoꝝ q̃ ſupflui
tates quoq; educit:at adoleſcente ætate obdureſcit & oſſea euadit:ac denſior:q̃propter ſuturas ei
nã ꝓbuit ad ſupfluitates illic exhalabiles emittendas ſolutio ex tempamento & corpoꝝ opificio.

Cur mulieres & eunuchi:celerit̃ caneſcunt?mulieres qdem utpote natura frigidæ etiã ab otio cõplu/
res cogunt ſupfluitates:menſtruis ꝓſerti deficientibꝰ.eunuchi porro qđ ſæmen nõ ampliꝰ reddãt.
Verũtñ ſupfluitatem habeãt ſæmis genitricẽ:ad ſãguinem ꝑ totũ curpꝰ refuſã:q̃ ſane pituitoſa ẽ.

Cur iidem etiã glabri ſunt.mulieres qdẽ utpote frigide denſa corpis hñt ſpiramẽta:frigꝰ enĩ cõpeſcit:
& aſtrĩgit:itaq; nõ hñt pili acceſſũ ad exeũdũ.eunichi porro utpote humidi & ualde redundãtes
nã hac de cauſa loca etiã in plurimo humore demerſa herbas nequaquã germinãt:neq; pariter ad
modum arida ſaxoſaq; caluoſis ſimillima.

Cur eunuchorum pedes utplurimum euertunt̃?quod ob multã quã diximꝰ humiditatem membra
humore irrigata & mollia habeãt:ac ob id etiã ĩbecilliora.Corpis ita onꝰ cũ ſuſtinere crura haud
q̃ant euertunt̃.ita ꝓpemodũ ut calamꝰ cũ ei onꝰ ĩpoſitũ eſt ĩflectit̃.atq qđ duꝝ & aridũ.idẽ etiã ua
lidũ eſt actiõiq; de ipſo magis obſiſtit.humidũ aũt & molle ĩbecillũ in agitãdoq; facile cedit id ſa/
ne ĩdicãt etiã ligna & pelles & funes.ĩdicãt etiã hoĩes : ex lauacris enim potibuſq; multi ad agen/
dũ qcq̃ reddunt̃ ĩfirmiores.Cõtra uero ex moderatiõe mediocrem aſſecuti ſiccitatẽ ad agendum
multo cõfirmatiores accedũt.hic eunuchi qdẽ & effœminati ſunt ĩbecilles.nec iniuria etiã uino/
lenti utpote magis pituitoſi:propt̃ea qđ frigidiores effecti ſũt ecõtrario ĩ diuerſum agĩ deſiderãt

uinũ certe natura calidũ ē. cæterum æthiopes utpote ſicciores tortis ſunt capillis tenues muſculos ad munia obeunda uigeti.

Cur iidē uoce acuta ſt̄. qđ ex uberiore humiditate craſſeſcens aſpa arteria fiat anguſtior: & ſp̄s anguſta pmeās loca uocem acutā reddat. ꝑ magis uero ſpacioſa: ut uiroꝝ uocē ī gentē edit. ſume nanq; tibi ex tibiaꝝ uoci ductis ſimulacꝝ cũ plurimæ fuerint hũiditati īnatabũt. id uel ex eo manifeſtũ: qđ obeſi fiũt: qđ muliebres mãmas educunt quoꝝ denſæ palpebræ & ꝓmiſſi ſunt capilli ac multa albicantes canitie.

Macrobius.

Cur ita uocis acutæ ſit eunuchi ut ſæpe mulier ne an eunuchꝰ loqt̄ niſi uideas ignores. id quoq; facere ſupflui humoris abũdãtiã ille rn̄dit. īpe enī arteriã ꝑ quã ſonꝰ uocis aſcēdit efficiēs craſſiorē ãguſtat uocis meatũ & iō uel fœmīs uel eunuchis uox acuta ē: uiris grauis quibꝰ uocis trãſitꝰ hēt liberũ & ex ītegro patentē meatũ: naſci ãt in eunuchis & in fœmīs ex pari frigore parē pene īportuni humoris abundãtiã etiã hic liqt qđ utrunq; corpꝰ ſæpe pīgueſcit. certe ubera ꝓpe ſimiliter utriq; grandeſcunt.

Cur aliqui eunuchi aliqtenꝰ uenerē appetunt: & aliqn̄ adamãt: qđ multi cũ pubeſcerent teſtes ſubſecti ſũt aut illiſi: ac uelut īpfecti ſt̄ eunuchi: at qui iecore nã ſt̄ calidiore: & genitalia uaſa hn̄t īgentia: qui uſũ uiſiōe quidē cõcipiũt: ſed nõ pagũt qđ cõcupiere. qm̄ pudenda ipſa flacceſcunt. ſiquidē qui cõtinue ītumuit ſp̄s ipſa deſeruit: ut a ſæmīe cõparabat̄: & ꝑ ſæminalia ſpiramenta ferebat̄ ex eis partibꝰ q̄ ſunt circa coxendices: ueluti in pueris decidentia ſæminalia ſpiramenta obcæcantur.

Cur ī oī loco piloſo canicië emittimꝰ in axillis ãt nõ? qm̄ locꝰ eſt calidus. nã & arteriis & uenis refertꝰ ē alioqui cum patulis etiã ſit ſpiramentis pituitoſas ſupfluitates cõtinue profert: qđ indicat ꝑpetuꝰ ex eo ſudor emanans.

Cur aliqui pudore offuſi aut lætabũdi ex axillis ſudorē emittũt: quicũq; magis patulis ſt̄ ſpiramenti. cõuerſa ſiquidē nã honore aut reuerentia dignũ mediocriter cũ ſãguine refugit ī maxīas uenas: atq; arterias: q̄ repletæ exudãt. lætabundis ãt in corpore relaxãdo: atq; rarum efficiendo hoc in axillis īpenſiꝰ facere cõtingit.

Cur timentes palleſcunt qđ nã nr̄a uiſq; corpis īprouiſa ueret̄ ne quid extrīſecꝰ patiat̄: quēadmodum nos quoq; ī domũ ꝓfugimꝰ ita ipa quoq; ualde fugit tuendi ſui gr̄a ītrorſũ ī corpꝰ. Cõtrahit ãt ſecũ ſãguinē quo utit̄ nutrimento: atq; uehiculo utpote ſolo ſibi utili. idq; erat qđ roſeã: rubicũdãq; cutē reddebat.

Macrobius.

Quæ facit cã ut rubor corpori ex aī pudore naſcat̄? & ille nã īquit cũ quid ei occurrit honeſto pudore dignũ imũ petendo penetrat ſãguinē quo cõmoto atq; diffuſo cutis tigit̄ & īde naſcit̄ rubor. dicũt ēt phyſici ꝙ nã pudore tacta ita ſãguinē añ ꝑ uelamento tendat ut uidemꝰ quēq; erubeſcentē manũ ſibi añ faciē freqn̄t̄ opponere nec dubitare de iis potīs: cum nihil aliud ſit rubor niſi color ſãguīs. addit Seruiꝰ: & qui gaudent cur rubeſcunt. & Diſſariꝰ inquit extrīſecꝰ cõtingit ad hoc aīoſo curſu nã feſtinat quã ſãguis comitãdo q̄ſi alacritate ītegritati ſuæ cõpotē tingit cutē & inſimilis color naſcit̄. Idem refert cõtra qui metuunt qua rōne palleſcunt. nec hoc diſſariꝰ ait in occulto eſt natura enī cum quid extrīſecꝰ cõtingēti bꝰ metuit ī altũ tota demergit̄: ſicut nos quoq; cõtimemus latebras & loca nos occulentia q̄rimꝰ. ergo tota deſcendens ut lateat trahit ſecum ſãguiem quo uelut curru ſemꝑ uehit̄ hoc demerſo humor dilutior cuti remanet & īde paleſcit. iō timentes etiã tremunt quia uirtꝰ aīæ ītrorſũ fugiens neruos reliquit quibꝰ tenebatur fortitudo mēbroꝝ & īde ſaltu timoris agitant̄. hic & laxamētum uētris comitat̄ timorem quia muſculi quibꝰ claudebant̄ retrimentoꝝ meatꝰ fugienti ītrorſũ aīæ uirtute deſtilaxãt uicula quibꝰ retrimēta uſq; ad digeſtiōis opportunitatē cõtinebat̄.

Cur etiã tremunt quoduis aīalis ad ſecum exagitatã naturã: ꝓfugiēs: neruos deſtituat quos cuſtodiebat particulas q̄ ſub tremorem nõ cadunt ferens. ſed ob hoc etiã cacãt: & mingunt īuiti. nã claudentes ſupfluitatum ſpiramenta muſculi tum īpotentes ſupflua relaxant.

Cur gaudentes rubeſcunt. quod natura uolutati ſuapte natura dedita decurrat: ꝓut foris affuerit: ſicut nos quoq; amico: aut liberis nr̄is hãc autem ſanguis conſequit̄: quem ſcimus ſuo colore cutem reddere rubicundã. palleſcunt autem ex contraria cauſa.

Cur pudibũdi quoq; rubēt qđ natura ꝑ ſeſe inſtructa alicuius rei cõſcia: quo honoris dignitatem nõ amittat uerita ſit: ſicut ingenua pupilla mediocriter ſubtrahitur introrſũ & in corporis ſe recipit īteſtina. remixto igitur atq; perfuſo ſanguine ſanguinis colore cutis inficitur. ſunt qui dicant ipſã tãquã tegendi cã ꝓfundi. nã ita manũ quoq; natura dictãte opponũt faciei.

Cur ꝑ formidine mortui aliq cõciderũt? qm̄ uis nãlis cũ ſanguine ītrorſũ ualde refugiēs cognatã & uitalē caliditatē a corde ꝓgenitã cõferti oppſſã demergit & exitiabilē īgerit corruptionē hac rōe oleũ multũ & cõferti lucernali flãmæ īfuſũ: ipſã extinguit ſane ꝓportionē hēt q in corde calor ē cũ lucernali flãma: Vt nõ moderato mœrore affiictati eadē rōe mortui cõciderīt: qđ exteriore mo-

tu insitus calor aboleatur quẽadmodũ obtectus ignis: quod nõ exhalet interstinguitur.

Cur temulenti multi occubuere? quod rursus uini ꝓlutio uim naturalẽ: ac uitalẽ necnõ caliditatem demergat. Id uero præcipue patiuntur quicũq; cognatũ calidũ exiguũ: & imbecillũ habent. nã multũ ac ualidũ magis potest obsistere & diuturnitate ꝓlutionẽ illã cõcoquere: ueluti plurima quoq; flãma plurimã olei ꝓfusionẽ ferre põt.

Cur senes tremunt? quod sane membrorũ nerui: ac musculi motabilem animaliũ uirium uim idoneã nequaquã iumentes se pariter non opponunt ad impositũ corporis pondus sustinẽdum. fit aũt tremor corporis membro pondere suo dehorsũ attrahente & ui animali sursũ uersus se attollente: idq; iterũ: atq; iterum & perpetuo faciendo: & ita inquã tremor consequitur ac fit ut festinantes proni terrã spectent ubi natura quoq; cõpellit. Hinc etiã bacillis se uetulos perinde ac uetustas maceries columnis suffulciunt: atq; obfirmant. hac etiã de causa ob uirtũ inquã imbecillitatẽ stercus inuiti palã faciunt & mingunt.

Cur mœrentes pallescunt quod natura mœstitie cõminiscens sensim introrsum cõtendat: cũ sanguine qui cutem reddebat rubicundã: minus tamen pallent timentibus.

Cur subitaria: & insigni lætitia præuenti: aliquando etiã exanimati collabuntur? quod uis uitalis: ac agnata caliditas ĩmoderate in oblectationẽ effusa: differatur: atq; exanimetur. hic est quod & sudant & rubent sanguinis accessu: nã calidum agnatum & ipse intestinus feruor materiæ copulatus extrariæ: Caliditate & se a suo loco transferendi appetitu: in superna: & extrorsus mouetur. & idẽ nutrimenti porro appetitu dehorsum fertᷣ. utrouis igitᷣ horũ motuũ absumpto uitæ sequitur exitiũ.

Cur mœrẽtes & amatores & irati: multũ ac sæpe suspirant? qđ mœrentes qdẽ in mœrore aĩam habeant cõsternatã amatores aũt in cupidine: excãdescentes uero ĩ irã quaferuntᷣ. aĩa igitᷣ cõsternata ad se mouẽdũ: & exusitandũ negligit: ac q̃si obliuiscitur uim motabilem pectoris musculis suggerere. Proinde cor neq; diductione pectoris aerẽ suscipiens & sufflatũ & frigefactũ: neq; correptiõe efflans sordidas sꝑfluitates: quas ex sanguine genuit exustio: anhelitũ nullũ faciat necesse ẽ ĩde sub cõminiscẽdo cogitᷣ plurimũ musculis motũ mistrare: & maiorẽ sufflationẽ ac efflationẽ efficere ad multitudinẽ frigidi aeris capiendã: & superfluitatũ copiã extrudendã: ut qđ exiguas: ac iuges respirationes facere oportuit ampla una efficiat: idq; apud ueteres dr̃ suspirare iuxta cordis angustiã etiã aliquãdiu ualde suspirãt: idq; sæpenumero faciũt: qđ aĩa aduersus ipsã mouente semp sit auersa. Itaq; necesse est naturã aliqñ ꝑꝑ cor maiorẽ uim motoriã pectoris musculis ĩmittere. qđ aũt in pectore respiratio: id in corpore per arterias est sufflatio: ac uidetᷣ ĩspiratione quidẽ diductio: in expiratione aũt correptio. at qui in correptione & diductione pulsus esse comprobatᷣ. isiciũ medici quidã iuniores aiũt ut raphanꝰ & pirus est apud alexandrum tamen est isicꝰ. donatꝰ. fartores q̃ isicia & farcimina farciunt.

Macrobius in li. saturnaliũ.

Dicas q̃so q̃ causa difficile digestũ facit isiciũ: qđ ab insectione insictiũ dictũ amissione eni lr̃e: postea quod nũc habet nomẽ obtinuit. cũ multũ in eo digestionẽ futurã iuuerit trituratã diligens & q̃cq̃d graue erat carnis assumpserit: cõsumationeq; eiꝰ multa ex parte cõfecerit. Leuitas quã tritura ꝑstitit facit ut ĩnatet udo cibo quẽ in medio uẽtris inuenerit nec adhereat cuti uẽtris de cuiꝰ calore digestio ꝓmouetur: sic & mox tritũ atq; firmatũ cum ĩ aquã cõiicitᷣ natat: ex quo intelligitᷣ qđ idẽ faciẽs in uentris humorẽ subducit se digestionis necessitati & tã sero illic coquitᷣ q̃ tardiꝰ conficiuntᷣ q̃ uapore aquæ: q̃ quæ igne soluuntᷣ. deinde dũ ĩstantius teritur multus ei flatus ĩuoluitᷣ qui pus in uentre cõsumendus est ut tum demum conficiatᷣ quod remansit de carne iam liberũ.

Cur isicꝰ ad cõcoquendũ difficilis qđ cũ leuis sit in uentre ĩnatet humido nutrimẽto ad mediũ residẽte: nec ipsi adheret corpori: cũ ex adherentia gignatᷣ cõcoctio: & circũ guttur: ac gurgulionẽ redundat appetitus. res sane oposa est nõ cõcoctio, ĩtusq; aq̃ ĩnatat: nõ ĩtrorsũ ĩmmersa: qđ in corporis frictione leuis spũs excipiatᷣ q̃ corpꝰ attollit iter humida annatando. ob hoc autem spiritus etiam participatione laxus & amplus est.

Cur quibus multum prurit: feruidum ualde gratum est? quod pruritũ efficiens pituita crassa & frigida admodũ sensilẽ efficiat cutem.

Cur in balneis mulcentur scabentes? quod caliditas pituitã exurat: quã distrahunt ungues.

Cur terga maxime pruriunt. quod hæ partes cum anterioribus sint frigidiores plus habeant

pituite: inde ſenibus utpote frigidis magis hic morbus redũdat.

Cur breues corpore utplurimum longis prudentiores ſunt? qm̃ compacta atq; coarcta eſt in toto corpore anima. at in magnis extenſa exoluitur in ſpaciũ. quáobrem Homerus quoq; ulyſem quidem collectum & breuem: ac prudẽtem dicit. aiacem uero longum: atq; ſtultiorem. hoc autem pacto minores maioribus uaſtioribuſq; ſunt ualidiores.

Cur qui minus prudentes ſunt ſublimes incedũt? quod ſicut gubernator non admodũ ualidus nauigium inrectum non agit: ita corruptam & intemperatã aĩam corpus.

Cur multi ſtulti ualde prudentes procreant. multi autem ualde prudentes ſtultiores? quod ſtolidiores in coitu a uoluptate uæhementer ſuperati animã corpori ualde immerſam habeant: & perinde ſæmen quoq; plurimæ particeps potentiæ ratiõalis: ac naturalis. ĩde quæ gignuntur euadunt prudentiora. prudentes porro & in primis eruditi ſemper aliquid prouident & in ipſo coitu aliqua diſcutiunt: ac ratione metiuntur ex iis quæ forinſecus ſũt neceſſaria. ac ſeſe attollunt. Itaq; eorum ſæmen exiens plurimæ animalis potentie expers eſt. hinc ſolutio eſt quãobrem ſtolidi & ineruditi corpore ualidiores procreent: eruditi autem inualidiores.

Cur ſiluestrium animalium ſtercus minus putet? quoniam aridum eſt: & ea minime ſupfluo uescuntur cibo: ac plus exercentur. Caprarum aũt & alioꝝ quorũdam animalium ſtercus aromata quodámodo olet. humanũ autem præter cũctorum animalium putet: ac grauiter olet. quoniã & multiplici & humido uescũtur cibo: & ſatis ſuperq; præq̃ oporteat: minuſq; exercentur: & longe minus irrationalibus calidi. exacte itaq; non concoctum: & præ multitudine exhalans: aliquatenus putrefactum tætri odoris eſt.

Cur ſinapi & piper & cuncta acria cuti impoſita ipſam exulcerant: pota uero aluum neutiquã ſautiant? quoniam prius transmutantur: & digeruntur: quã quicquã efficiant. ac qđ exoluatur acritas alui plurima humiditate alioqui etiã in appoſitione ſuper cute & denſatione occaſio ad effectum acribus rebus præbetur: & cutis imbecilla. quod porro ĩtrorſum id patuloꝝ ſpiramentoꝝ: & magis ualidum eſt.

Cur mœrentib⁹ & gaudentes ridenteſq; lachrymantur: mœrentes quidem ſpiramentoꝝ denſitate quæ in oculis eſt humidum quod in ipſis eſt exprimunt. nam mœſtitia frigiditatẽ & denſitatem agitat ſpiramentorum. at gaudentes e diuerſo ſpiramentoꝝ raritate humida effundunt. in aliquibus autem anguſtorum ſpiramentorum oculis lachryma: & in ambobus eis non gignitur.

Cur mœrentes in ſũma cute gignitur pallor. quod natura cum ſanguine introrſum penetret: ut prædiximus: qui calefaciebat atq; attenuabat ſuperficiem.

Cur mingentes uentris crepitum ſæpenumero edere par eſt. quoniã ueſica plena urina tumefacit & anguſtat rectum inteſtinum. mox igitur inter exinaniendum occaſionem præbet ad exitum ſpiritui qui intra inteſtina continetur. ſunt qui dicãt membra affecta eſſe ad cuiuſdam paris affectus egeſtionem.

Cur oſcitantem intuentes oſcitant? quod ex ſimilibus quæ ſint in animalibus natura pariter afficiatur. Idq; impenſius in rationis expertibus. ita enĩ uno mingente aſino reliqui quoq; urinis pleni cum illo æque commingunt.

Cur oculorum morbo laborans morbũ ad ſanũ in oculos ĩmittat? nec tamen ſanus in ægrotum ſanitatatem immittat. propterea quod humidi ſunt oculi & molles & facile morbis obnoxii. Item quod ſanitas ex moderato ſit temperamento morbus autem ex ĩmoderato diſtemperamento. atqui moderatum facile ab immoderato tranſmutatur: ac uertitur: utpote contrarium. nunquid etiã oculoꝝ morbus quidã ĩmoderatus ſanitatẽ ſubuertit celeri⁹ que ex moderato conſtat tempamento? nouimus aũt conuerſionem fieri propter naturalẽ corpoꝝ morbi parilitatem: atq; ſimilitudinem.

Cur nũm⁹ & pomũ in aq̃ maiora quã ſint uidentur: quod adiuncta ipſis aq̃ eoꝝ recipit colorẽ aſpectũq; decepit: utpote q̃ maiora uideant̃. hac rõne & ſol & luna cæteriq; planetæ cũ ad orientalẽ: aut occiduũ horizõtẽ puenere maiores cẽſent̃ ꝓpter aerẽ q̃ ipſoꝝ corpora circundat

Cur quadrangula eminus rotũda cenſent̃? quod cum uiſus angulos utpote acutos emin⁹ intueri nõ q̃at ipſos ſe ſpectare nõ arbitrat̃. q̃bus uiſus deceptione ſublatis reliquum corp⁹ rotundũ uidetur. id ſane uiſus deceptione fieri liquet: ſicut etiã remus in aq̃ fractus uidetur.

Cur lignũ incidi eminus ſpectantibus: ictus quidẽ eueſtigio cernitur: fragor uero ſeriuſcule exaudit̃ quãquã ſimul & ict⁹ & fragor fiũt? qđ intutũ nacti ſim⁹ auditu ſuis ꝑtib⁹ tenuiorẽ &

uelociorē.præoccupat igitur tempore ictum uiſus utpote uelocior.auditus autē quippe q
ſuis partibus eſt craſſior:ictum ſerius excipit.Hac ratione illud quoq̧ ſoluendum:quod in
nubiū illiſione per tempeſtatē contorto ictu:qui tonitrus appellatur:& cū ſpiritus illi igne
ſcunt fulgetra nominati:utpote in ignis iactibus:atq̧ fulminibus.Primo quidem fulgur
cernimus:exinde poſterius ac ſeriuſcule tonitru exaudimus.tāetſi fulgetre ictus ꝑmo : aut
pariter cum tonitru efficiatur.hinc igitur uiſus auditum præueniens:utpote magis tenuiū
partium primo fulgetrā uidet .Ita deinde poſterius tonitru ſentit auditus.quippe qui ſu-
is eſt partibus pinguior & perinde ad excipiendum tardus.
Cur uiſu quidem nudo toto aūt corpore uelato in frigore ingenti.Corpore quidem rigemus
facie uero non admodū?propter aſſuetudinem.aſſueuit enim os obiectari aeri perpetuoq̧
copulari:itaq̧ cum nudum conſuetudine ſit ingens propugnaculum aduerſus truces īcur
ſus adeptum eſt.
Cur flaua bilis perpetuo permanens in tunica quæ ueſica choledochus hoc eſt bilem excipiēs
appellat̄ corpori appoſitiſſime accomodat̄ neq̧ ipſā abſumit.dēti aūt adueniēs duriſſimū
ſcilicet corpꝰ abrodit̄?ob hoc īq̄ qđ a natura ita uiſa ſit illud unicū corpꝰ hītare & ob id ipſū
nō abolere:qn̄ quidē īgēs medicamē ē morbū īpediēs naturæ nomē.& alia nō minꝰ poſſim
īfinita ꝑferre exēpla.In uulua decimeſtris infans parū immorat ubi grauidæ ſenſus ponde
ris ullos prebeat.atqui leuis in ipſam adueniens ſpiritus dolorē excitat ſubitā intenſionem:
& grauitatē intolerabilem iniiciens.aſpera arteria ſolius eſt ſpiritus exceptrix.atſi frigꝰ aut
potus in ipſam incurrerit ſuffocatio conſequitur & tuſſis uæhemens.natura ſiquidem hoc
fore non præuidit:q̄q̄ tam conducto ac breui tempore qui potuit prouidere?
Cur eorum qui balneas ingreſſi ſunt loti exeuntes alii quidem ſitibundi ſunt:alii autem mini
me.quicunq̧ aridiores ſitientes a balneo humectantur hi ſine ſiti ſunt.nā ſitis a ſiccitate:&
præſertim cum abſicca ædicula non reſoluuntur:utcūq̧ qui humidiores & ſine ſiti ſunt in
aere præcipue uehementer calido immorati:& in arida cella per ſudores humiditatem re-
ſoluunt & ſitibundi euadunt.
Cur raphanum comedentiū alii quidem putidum:alii autem nō putidum eructant?dicendū
quod quorūcunq̧ aluus:& ſtomachus malis nō redundat humoribus:& præſertim pitui-
toſis:eorum purus eſt ructus.quibus autem īpis refertus eſt ab eis tætri odoris ructus emit
titur.quod raphanus calida ſit humoreſq̧ ſeccet:atq̧ ipſos attenuet.mouet autē ex humo
tibus ſpiritus:& eos exhaurit exinanitq̧ per os eructans.itaq̧ ſi lutum cōquieſcat tætrum
odorem non reddit:ab aliquo aūt motum & ſubuerſū eum remittit quicūq̧ igitur aiūt ip-
ſā raphanū malæ naturæ eſſe:& tætri odoris habere qualitatem:& ob id etiā ipſam extror-
ſus diu grauem odorem effundere falluntur.oportuit ſiquidem oēs ipſā admittentes atq̧
mandentes tætros odores eructare.
Cur in acribus frigoribus digiti & extrema corporis nigreſcunt & decidunt?qm̄ atrox frigus
cognatum calorem introrſum perſequitur & occludit in corpore:reliquaq̧ extrema etiam
caliditatem ui uitali non agitante.Itaq̧ primo quidem liueſcunt inde nigreſcunt:& deniq̧
emoriuntur.Ideo autem excidunt quod natura reliquo ſano prouidens corpori:id circum
plectitur:& ad ſe aſtringit mortuum deſtituēdo & decidere permittendo.ſane extrema im
primis afflictantur:quod admodum corpulenta nō ſint : & perinde minus calida & infirma
ſunt ac rareſcunt.quicūq̧ autem aiunt a primordio quidem inſitum calorem frigus utpo-
te ſibi infeſtum refugere introrſum.deinde collectum & uelut deſtitutas partes recupatu-
rum ſubire & cum agmine ac confertim ſuppetias occurrere:ac inter ferendū auxilium con
ferto caloris agmine membrorum extrema exurere:quod inter illic reſidendum ad id lon-
ge magis impellat falluntur.
Cur extrema frigentes:eaq̧ igni proferentes:quo caleſiant ſūmo dolore cruciant̄? repētina
inquā qualitatis ꝑmutatione.ſiqdē a plurima frigiditate qui ſe mox in plurimā trāſmutat
caliditatē id patit̄:nā omne immoderate:& confertim effectū per diſtēperātiā naturā uexat
ꝑ bonū autē tēperamētū:atq̧ moderationem:uel in id quod ſecundū naturā trāſmutatū
eſt: ipſam naturā ſūmope delectat:habet eni humanū corpus ſubſtātiā in moderatione tē
peramēti plus cæteris animalibus.
Cur piper deuorantes ſingultiunt? quod proportionem inquam habet cum illis quæ ex-
trinſecus agitant:& mœrorem afferunt . Piper quidem & flaua bilis ſentibus . pituita au-
tem & panis lapidi grauiſſimo . quicunq̧ os uentris habent ſuperfluitatibus uacuum

& admodū sensibile: ac calidū: ii statim a piperis acrimonia demorsi stomachum in excreationem conuertunt: & irritantis perseueratione ac iam dictū commouentur singultū. quicunq; uero stomachi magis pituitosi sunt & frigidiores: nec satis sub sensū cadentes serius singultiunt. Patiuntur autē hoc etiam repente maximū panē deuorātes: crebritate & magnitudine panis aggrauati. quod tolerare & suis membris acquiescere natura nō possit cū quid affuerit afferens perniciem. Piper igitur acris qualitatis facit ad proportionē bilis intus stimulantis. Panis autem quantitatis aggrauās: ueluti etiā pituite multitudo intus premens singultum facit.

Cur in digitorum unguibus passiones summū dolorem excitant? quod nerui descendētes in digitorum terga suis superfluitatibus ungues creent: quēadmodum gingiue dentes. quapropter uis per neruos sensibilis ad extremos usq; penetrans neruos. illic residens: & coacta maior efficitur: ueluti etiā aqua que in uallem defluit. nō dubium autē quin ubi a passione sēsus magis fuerit excitatus: maior etiā illic dolor exulceretur.

Cur in repente panem maiusculū deuorantibus: & pinde singultientibus: spiritus retentio singultum soluit? dicēdū q̃ stomachus aspere adheret arteriæ: & reliquū ipsa stomachum premit: & loco angustat: qui cohartatus panis frustū in uentrē exprimit: atq; ita is onere leuatus singultum sedat.

Cur qui ob panem deuoratum singultiūt: molesti aliquid audientes non singultiunt? quod mentem consternatā habeant & intentam in causā quæ mœstitiā mouet: & negligentē ad pectus mouendum. non exiens porro spiritus: & multitudine coactus: singultum ut diximus soluit.

Cur simulacris propius assistentes planos colores uidemus: eminus uero spectantes: alios reductos ac recedentes: alios autē editos? dicendū q̃ uis prospectus multo interuallo distans: atq; explicata colorum passiones callide cernere nō potest. sed alios quidē colores albiores uidet editos. nigriores autē recedētes. albus enim ad splendidū accedens extrorsus albicat ac splendescit. niger uero tanquā ater ac tenebrosus ītrorsum. sane artiū quædam materiā informant: ut cum statuarius aere equū conflat aut bouem: aut huiusmodi animal absoluens: aut īminuens hominem fingit: aut aliquod uas a specie in speciē æris permutās materiam. aliæ adiectione: ut qui cæra uultum facit uel quoduis simulacrū: aut figulus qui luto fingit. aliæ ablatione quēadmodum cælans animal aliquod. aliæ compositione: adiunctione ac cōmissura uelut ædificatrix. aliæ alteratione & temperamēti: & adiunctionis corporis: sicut natura quæ membra auget alens. aliæ colorum mixtura & corporum copula uelut pictura.

Cur si frigida aqua neruis infesta est: calida amica non est: sed & ipsa quoq; infesta. nā si altera infesta est eius contraria salubrē esse oportuit. Cōtraria enim circa idem similiter agere non possunt. prima ratione & per idem? hic ego inquā quod calor absolute non est infestus sed calidū & humidum. qui autē neruos sautios habent eorum nerui ob multū sensum: firmitudinē & obstipationē desiderāt. nam cū natura sicci sint humiditas utpote eis inimica: molles ipsos reddit & laxat atq; putrefacit. quod autē calor proprie nō sit īfestus: uel ex eo manifestū: quod oleum quidem cū calidū sit confotū utile ad continendū & obstipādum.

Cur poma semper insalubria? quod sint frigida & humida: neq; eiusdē temperamēti aqua est qm̄ cum aqua sit suis partibus magis tenuis pomis: & celeriter distribuatur: nō æque offendit. alioqui corporis quoq; membra mediocriter confirmat.

Cur difficulter concoquibilia & crassi humoris multo facilius cōeoquunt aliqui: sicut carnes bubulas: quæ autem facilē concoctionē admittāt & boni sunt succi nō concoquūt uelut saxatiles pisces? sunt qui dicant ob consuetudinē: alii uero ob quēdam naturalem habitū secretū: cuius causa uere reddi non possit. alii aūt aiūt ob immoderatū alui calorē. facilem quidem concoctionem admittentia sunt quæ præ cæteris concoquunt:

Macrobius.

Hoc quoq; scire habeo furius inquit quæ faciat cā nonnullos ualidiores carnes facilius digerere q̃ tenues: nam cum cito coquāt offas bubulas in asperis piscibus coquendis laborāt. huius rei auctor est nimia in homine uis caloris quæ si idoneā materiē suscipit libere congreditur & cito in concertatione cōsumit. leuē modo preterit ut latentē: modo in cinerē potiusq; in succū uertit ut ingentia robore in carbonū frusta lucentia igne uertūtur. paleæ si in ignē deciderint mox solum de eis cinerem restat

ut pote quæ facile tranſmutantur
nec ualde tráſmutabilia tãtũ cõco-
quũť nã hoc pacto etiá paleæ ut po
te facilis paſſionis a multo igni ex
urunť in cinerē: ligna autē querna hoc cremata non patiuntur.

uideri hēs & hoc ēxemplũ nõ diſſonũ qď potētior
mola ãpliora grana cõfrigit ĩtegra illa q̃ ſť minu
tiora traſmittit uento nimio abies aut q̃rcus auelli
tur cá nã nulla facile frangit procella.

Cur ordeacea farina cũ frigida ſit diſpeſcit inflamationes: ſiquidē frigidũ uim denſádi ha-
bet: & difficile eſt ad didicēdũ dicendum quod non ideo diſtrahit quia frigida ſit: ſed qď
abſtergeat: eſt enim abſtergēdi potētiæ: ac humorũ ſectricis: Compluresq; aliæ ſunt ſpeci-
es: quæ ſibi cõtrarios habēt effectus non p primã rationē: & pſeſe ac proprie: ſed per ſecun
dá ac per accidens: uelut apium cum ſit calidũ iminuit febrē nõ ob id quia calidũ quando-
quidē ſimile a ſimili potius adaugeť: ſed quod humores lãgorem gignētes e uenis eiiciat:
quodq; urinã ciat, itidem iris & hyſſopus laterũ dolori accõmodãtur cũ ſint calida ad ſecã-
dos humores efficientes inflationem paniculi coſtas amplectentis: gelida quoq; aqua cir-
cũfuſa reſoluit tetanũ a tenacib⁹ & frigidis humorib⁹ nõ ꝓprie: ſed p accidēs: p mediũ ĩquã
aliquod hoc eſt in caloris excluſione cum igiť p ſeſe ac ſine medio eficit proprie diciť: & pri
ma de cauſa facere. Cũ autē medio aliquo efficit: ac: non ui ſuapte: id per accidens dicitur
efficere ac ſecunda de cauſa.

Cur ante balnei ingreſſũ calidũ mingimus. at in balneo diutiuſcule cõmorati frigidum dicē-
dum quod tãquã ad alterius cõperationē hoc fit nam urina tepidi profecto tēperamēti eſt
quæ tum primũ a nobis facta mediocriter etiam calida eſt foris igitur quandoquidē frigi-
dũ eſt corpus noſtrum ipſũ lotium ut pote corpori compatum calidũ eſt in lauacro autē
quãdoquidē corpus plus lotio incaluit frigidum uidetur lotiũ ut cũq; calidũ ſit. quod au
tem id uerũ ſit ĩngrediēti lauacrum antequã incaluerit cũ in calidã peluim deſcenderit ca
lida aqua uidebitur & admodum feruere ſin autem antequam in eã deſcendat cõcaluerit
non æque feruida uidebitur.

Cur in quibuſdã locis maritimis fodiētes dulcem aquam ĩuenimus? dicendũ in mari tenuiũ
partiũ aquã dulcem eſſe: ſuis autem partib⁹ craſſiorē ſalſam. ſuis ergo partibus tenuior &
dulcis per terræ ſpiramenta penetrans in ipſa deliteſcit: quam fodiētes inuenimus hæc etiã
per hiemem in ſublime eleuata lapideſcit in ſalſiorem. in rarorũ autem ſpiramentorũ litto-
ribus inuenta aqua ſalſa eſt. ſiquidē craſſa quoq; maris aqua illo penetrat.

Cur putealis aqua ĩ hieme calida eſt: ĩ æſta
te autē frigida? reſpondēdum quod con
trariũ ſēp fugit ut pote ſibi ĩ feſtũ cõtra-
rium. cũ ergo calidum & frigidum inui-
cem inter ſe contraria: atq; corruptoria
ſint nõ dubium quin per æſtatē calor ae
rē ãbiat calidũ ĩq; terræ ſin⁹ atq; penetra
lia fuget frig⁹ & ob hoc aquã frigefaciat p
hiemē uero frigore dñante in aere calor
porro ĩ terræ penitiſſima diffugiēs aquã
caldat. nã ita natura ſanxit ut contraria in eodē loco ac per idē tēpus ſimul non manerēt.

Lucretius

Lucretius frigidior cur ĩ puteis æſtate ſit hu
mor areſcit quia terra calore & deniq; ſi qd
forte uaporis habet propť edimittit in auras
quo magis ē igiť tell⁹ effœta uapore fit quoq;
frigidior qui in terra ē ab ditus humor frigo
re cõprimitur porro omnis terra coitq; & q̃
ſi cõcreſcit fit ſcilicet in coeũdo exprimat in
puteos ſi quē gerit ipſa calorem.

Cur in ægypto quæ æſtuoſiſſima eſt uinũ frigidũ naſcitur? eadē ſane de cauſa: ad uitiũ ſiqdē
radices refugit frig⁹: ipſaſq; frigefacit ut pote q̃ præ cateris ſtirpib⁹ paſſioni ſint obnoxiæ.

Cur aqua calefacta & in puteũ demiſſa gelidiſſima aqua euadit? quod quæ in puteo frigida
eſt calidam oppugnet aqaum: & frigiditatis multitudine ſuperans ipſum calidũ multo cũ
algore ipſum adoriatur perq; calefactam aquam penetret: & perinde ita frigefaciat.

Cur ſi in oculum beſtiola aliqua ſeſe indiderit tum demũ exit cum alterum oculum clauſeri
mus: dicēdum quod uidendi ſpiritus neutiquam exit eo clauſo ſicut nouimus: ſed qď mul
titudini copulatus in patētem tendat oculũ ipſum implens & tumore attollens & foras p
pellere faciat atq; ita extruditur: ac eiicitur quod in ipſũ decidit ut pote imbecillum. iure
autem ipſe quoq; erumpēs conferti ſpirit⁹ per oculi ſpiramēta illã ipſã extrudit beſtiolã.

Cur a lapis cæſi ignē intueť qď uidēdi ſpirit⁹ ſub ictu attenuatus ualde ĩncēdatur & in aerem
euadens talis emicet: ſicut etiam procuditur. ſiquidē ita ab ſilicibus aut attritis ferramētis
circũplexo aere ualde percuſſo ignis emicat. idem de nebulis licet intelligere.

Cur non omnes lapides incuſſi ignē emittũt? quod ſint hiãtes & leues: & rarorum ſpiramen-

torum non enim æque ploſus aeř tenuatur neq; uæhemēter incuſſus propter inanitatem fugatur & ſimilitudo quæ in ſpiramētis non æque omnis ploditur: ac incenditur. idem in lignis quæ atteruntur euenit. quiq; a ſole & aqua ignis in retuſis: ac refractis ſolis radiis ad uitrum elicitur. ſicut etiam in ſpeculis ad huc magis incenditur: & rurſus reſupinando dimittitur.

Cur procliuius ſchalas deſcendimus: quam aſcendimus. quod inter deſcendum coporis honus habeamus faciens ad dehorſum deferendum. inter aſcendendum uero laborat uis ſurſum uerſus corporis honus attollens. ita lapis quoq; facilius dehorſum fertur: quam ſurſū grauitas enim dehorſum ſponte cadit.

Cur infantes cum primum editi ex aluo ſunt uagiūt quod ſenſum ac naturam hoſpitio immutarint ex leni in duriuſculū. a calidis enim & molliuſculis uuluæ corporib⁹ in aerem frigidum exeunt. & merito ſub lumine percutiūtur. nec id uelut quidā aiūt quod anima a cæleſti demiſſa regione terrenū corpus inhabitet: & hoc infātes flere compellat.

Cur apes & formicæ & omnino cūcta inſecta animalia oleo interficiūtur. quoniam reſpirādi meatus anguſtos habēt. & oleum cum glutinoſum ſit eorū ſpirandi meatus inter cludit & obturat & perinde extinguntř afficiuntur eodem modo etiam ſerpentes ex odore putido℞ ac grauiř olētiū. anguſt⁹ enī meat⁹ reſpirantiū partiū a ſuffimēto℞ craſſitudine ob ſtruiř.

Cur ſufflantes calida quidem frigefacimus: & frigida calefacimus? ꝓpterea quod calidus eſt halitus & exiens ſpiritus qualitatem quæ in ipſis eſt diſtrahit. Calida frigefacimus mouendo: ac diſtrahendo calidam quæ in ipſis eſt qualitatem.

Cur pernoctantes in plenilunio carnes putreſcūt? quod tum aer calidus & humidus a luna efficiatur didicimus autem huiuſmodi temperamentū ad putrefationē faciendā eſſe accommodatū: illud autē nequidem nos lateat. qđ ſi fuerit moderata caliditas: & humiditas fiet concoctio. ſin autē humiditas paulo plus excedat caliditatē fit putrefactio: ſin autē immoderate dominabitur exitiū quod ſi caliditas ualde dominabiř humiditati conflagratio cōſeqtur inſpice lunā quoq; quatuor temperamēta ſuſcipere nā in figura quā primā ſuſcipit aliquatenus humida & calida eſt in plenilunio autē calida: & ſicca aliqtenus eſt inter diminuēdū aūt ſicca: & frigida. Cum autem lumine caſſa eſt frigida: & humida: radiorum ſiquidem ſolarium qui calidi ſunt prorſus eſt expers.

Cur piper & ſinapi non trita quidē deuorata aluū nō calefaciunt: trita uero calefaciunt? quod quæcūq; potētia: non etiam actu ſuas habeant qualitates aliquod foriſecus ad uim ſuā actu explicādā deſiderent auxiliū. trita igitur cū tenuiū ſint facta partiū ꝑ corporis ſpiramēta introrſum penetrantia ab agnata caliditate id efficiūt eadē eſt ratio & in reliquis eorū qualitatib⁹: quæ a qualitate aliquid perficiunt. ac ex ſua. actione aliquā habent præſētaneā qualitatē: ueluti aqua potabilis: ptiſana: lac humida enī ſunt & frigida nullum extrinſecus deſiderātia adminiculū ad frigefaciendum & humectandum: ſed per ſeſe & ſua ſponte efficacia itidē & ſalſor & terra cæteraq; id genus. arida enim ſunt & ui & apparentia: atq; actione. mare quoq; & ſalſugo & quæ ſuapte natura aquæ humide quidem imagine & apparētia: ſicca autem ui: & actione lini porro ſæmētis & panis arida qdē ſūt facie & apparētia humida uero ui ac uero ipo.

Macrobius

Qua fit cauſa ut ſinapi & piper ſi appoſita cuti fuerint excitēt uulnus & loca perforēt deuorata uero nullā uētris corpori inferāt leſionē & diſarius ſpecies inqt & acres & calidæ ſuperficiē cui apponunř exbulcerāt qa ītrega uirtute ſua ſine alteri⁹ rei ad mixtione utūtur ad noxā: ſed ſi in uentrē recepta ſint ſoluitur uis earū uētralis humoris alluione q̄ fiūt dilutiores. deinde pri⁹ uertunř in ſuccū uentris calore q̄ ut ītegra poſſint nocere.

Cur non nulli interdiu quidem uident: noctu autem non uident? quod uidendi ſpiritum habeāt craſſiorem: & qui non queat aerem ad uiſibile penetrare. noctu autem craſſus efficiř quod frigefiat ſolis abſentia. ſunt qui dicant interdiu ab aere ut pote tenui: & calido attenuari: noctu autem craſſeſcere. felibus tamen & hyaenis: ac ueſpertilionibus contrariū accidit. nam interdiu propemodum non uident. at noctu acute peruident: habent ſiquidem tenuiſſimū uidēdi ſpiritum: & fulgētiſſimum. & qui noctu quidē mediocriř craſſeſcit uiſibiliūq; cōpræhēſioni ī primis accōmodař. iťdiu aūt: ac ī ſplēdido lumie admodū attenuat⁹ diſtrahiř. ac diſpergiťuř & leones cū tales quodāmodo ſit ꝑ ſolē tranſire nō poſſūt: ac igni inťdiu uiſo ſe ſubducūt ac fugiūt ipo℞ āt pupillā licet ītueri multo ſplēdidiſſimā: humida

uero oculorum habent flugētissima.

Cur noctu dormientes & propere oculos diducentes lucē intuemur? quod uisibilis spirit⁹ coactus: ac cōtractus plurimusq; effectus inter dormiendū repente & multiplex exiens per tenebras utpote radiens ipse ad uidendū fulgentior euadit.

Cur pudore suffusi oculos in terram demittunt. quia aīæ speculū oculi nobis cognati sunt. nā ita animæ quoq; affectus per oculos cernimus: mœrentis: irascentis: uerentis. posteaq̄ igitur non sustinet anima honore dignum aduersus obtueri: conscientia aliquādiu adigitur oculorum musculos dehorsum demittere instar tegmenti hoc faciens.

Cur auditus omne humidum tolerat præter aquā? quod utpote frigida audiēdi neruū uestigio occupet: atq; frigidum neruis infestum est.

Cur ingenti imminente uento: ipsum tanq̄ stellæ discurrentes prænunciāt: ac uelut fulgetræ præcipue si purus aer fuerit? dicendum quod cœpit quidem moueri: at nos utpote qui corporibus crassarum partium sumus difficulter sētimus. adeo id manifestum ut superiorē profecto aerem: quippe quod tenuium sit partium & æstuosus mouendo incendat: & perinde eius partes scintillantes intuemur. atq; ita in reliquum aliquādiu ualidior icitatus uentus mouet etiam qui circum terram & crassior est aerem inde sentimus.

Cur per angustias ac fauces locorum penetrans uentus multo ualidior est quam late effusus: quod uno in loco coactus: & coartatus obfirmetur: inde se maior effectus uæhemens īsurgat: & uasto irrumpat impetu. perptiora uero loca uagus: ac pallabundus infirmus ac debilis euadit. ita ꝑpemodum etiā calor: qualitatesq; & aquæ.

Cur multi cum longinqua & magna non uideāt proxima & exigua uident: quos sciosos uocant ab eo quod oculos claudant? quod his inquam uidendi spiritus tenuis sit: & purus & longius quidem abeundo distrahatur: nec satis confirmetur ad uisibilia uisu obeunda. sed sibi proxima uident & id quod tenuium sit partium ac purum. sunt qui uel minima lōginque spectāt sicut etiam aliqui senes quod econtrario hi⁹ uidendi spiritum multum ac ualde crassum habeant: quibus opus sit ut uiæ longitudine moueatur itaq; attenuatur: & ad uisibile depræhendendum idoneus efficitur. ex hoc reliquæ duæ oppositiones soluēdæ sunt.

Cur præ cunctis animalibus soli canes post coitum colligantur. quia angustorum spiramentorum est collum uuluæ & sæminale membrum inter agitandum turgescit: neq; stati exit & quod sæmen glutinosum est. utrunq; ipsis accidit ob multam siccitatem. siccum eni densare & angustare partiunculas assueuit: humidaq; pangere ac glutinare.

Cur soli per æstatem canes rabiunt. id propterea inquam quod siccum nacti sint temperamētum. natura siquidem sicci sunt ac magis etiam per æstum. atqui calefacta cū arefacta fuerint quæ in ipsis humida sunt conflagrant necnō & ipsum temperamentum ac ita furiunt perinde atq; in phrenesim cōuersi. quocirca ipsorum quoq; uirosa saliua est atq; siccissima. quod autem conflagrent uel ex eo liquet quod crebro anhelant & ardentes oculos habent & diductum ac patentem rictum ad aeris frigus excipiendum: quorum cauda ob nimiā ariditatem intorquetur & intra crura inseritur. rabiunt uero qui inter ipsos siccissimi sunt: & nō utiq; omnes. sūt etiam qui dicant & caniculā astrū in eos aliquo influxu rabiē īmittere.

Cur qui repente ac īuiti secti sūt min⁹ dolent iis qui assentiētes desecantur. qđ qui inuiti aīam quidem ad rem aliquam conuersam habeant: & inæqualiter a sensibus præoccupatam: atq; assentiuntur scientes quid dolituri sint animam semper ad secādum corpus conuertunt. & curiose a sensu præuenti in sectione magis languent. hæc solutio questionis est ab passiōis parilitate eius quod est magis.

Cur honera portātes cum cātu īcedunt. itidem & trahentes? quod cantu ratiōalis aīa gaudēs ad ipsum conuersa: & perinde a sensu minus occupata non ita onus sētit hac rōne solutio ē.

Cur languentibus tibiæ & tympana: & cur mœrentibus & lāguentibus & ægrotantibus multitudo hominū adhiberi cōsueuit: & cōuenire uariisq; de rebus sermocinari. Verbis siquidē aīa intenta minus erumnā sentit: qua de causa priscis oblectamenta cognita sunt ludoꝝ: ac spectaculoꝝ uaria: circūstantiarum gratia.

Cur æthiopes febre correpti utplurimū dātur exitio & oculoꝝ doloribus uexātur. qđ multo æstuosissimi: & siccissimi sunt: et perinde ac redelementatio ut nunc ita loquar in ipsis efficitur: per exiguū in ipsis humidum est quod absumptū & subactū: dissolutū reliq̄ it elemēta. calidū alimenti fugit īopia: caliditatis profligatione frigiditas suscitat adoriť et crassať siccitas humiditatis eiectione: et ob id extincta corpora sicca et frigida euadunt unde et di

uinus ille homerus cũ uiderit duo quidẽ elementa ut pote tenuiũ partiũ: ac leuissima dif-
fugere: duo autem in extinctis corporibus per manere non ab surde inquit.
Verum quilibet e uobis aqua: terraq; fiet.
siccitatẽ & frigiditatẽ dicẽs: ad oculorũ quoq; lãgores lumina delabunẽ quod ob ardorẽ
sanguis biliosus euadẽs in multo acrore ac grauedine oculos cõficiat atq; affligat.
Cur in cõuiuiis potu homines præpostere utũtur. incipiẽtes siquidẽ in exiguis bibunt. saturi
autẽ in magnis poculis. dicẽdum hoc plane ridiculũ existimari debere: quãq; & alicuius ra-
tionis causã potest admittere nã quo huberius epulari possit crebro ac cõtinue bibere: a mi
noribus quidẽ incipiũt phialis. in maiorib⁹ aũt desinũt paruæ enĩ satis explere ut in pro-
fuso potu nõ possũt: quod si a capaciorib⁹ ordiantur repente expleti. crebro id proseq ut
inter delitias nõ possũt? præterea copia & multitudine referta utiq; natura statim langui-
da multitudinẽ ipsa auersaẽ in paruis aũt sẽsim assueta multitudinẽ aliqdiu ferre poterit.
Cur in cute aqua imbuti. semper tamẽ sitiũt? quod salsus in ipsis humor gignaẽ nõ quidẽ di-
gestus. sed tabidus & uentris os arefaciẽs: alioqui febriles æstus tenues subit. præterea uẽ-
ter ita turget: ut reliquũ corpus nõ ea ratione nutritũ exarescat imo equidẽ macescat quã
do quidẽ plurimus cib⁹ in intercutẽ morbũ cõuers⁹ ad lãgorẽ gignẽdũ fouẽdũq; suppetit.
Cur in cõuiuiorũ primordio inter assumẽdũ cibũ antequã expleamur premimur discũbentes
post saturitatẽ uero: & sub prãdii finẽ rarescimus nõ amplius nos inter nos inuicẽ urgẽtes.
dicendũ quod a primordio qdẽ prãdii cibũ appetẽtes plurimũ ad ea quæ deprompta: ac cõ
perata gratia cõuiuii sunt omnes cõpositi discũbũt & cõfertim simul & perinde ita se inui
cẽ urgent: deinde uero cibo saturi: eorũ estq dehorsũ se magis proclinet: & qui in obliquũ:
& qui aliquaten⁹ resideat alio extrorsus plusquã deceat se inflectente: atq; hoc pacto post
quã saturi cibo fuerint rarescũt. alioq quatenus a principio discubuisse omnes ad comedẽ
dũ cõtigit eatenus & pectore & corporis iactatione eos urgeri oportuit.
Cur cũ sint humores tres simplices. & unius speciei nõ itẽ tres morbos unius speciei: & simpli
ces esse contigit. sed plures duplices siquidẽ in cuiusq; cõtinuatione ac distincti sũt? dicẽdũ
quod ægritudinũ differẽtiæ nõ ab humorib⁹ modo gignũtur: sed etiã a locis nã calidus &
tenuis humor acutã & breuiusculã ac exurẽtẽ febrim facit. frigidus aũt & crassus debilẽ: &
diuturnã ita enĩ & ligna quædã calida sunt & siccissima sicut lauri: tædæ: oliua que igẽtẽ
excitãt flãmã. & repẽte exurũtur: Viridia aũt & humida humilẽ: & fumidũ ignẽ edũt: ac se
rius cõflagrant: porro si locus fuerit multus: & latus celerius & impẽsissime humorẽ incen
dit: & propterea quod sit una accumulatus. totusq; collectus putrefactus incẽditur. sin au-
tẽ exiguus sit: & angustus neq; totũ capit humorẽ sed partẽ ob id quod tabidũ nõ sit totũ
uno in loco coniũctũ: febrim faciet hebetẽ: & diutissime flagrantẽ: miscẽs itaq; humoris na
turam ac locũ iuxta omnẽ diuisionẽ putrefactorũ humorũ febrim cõperies quãdoquidẽ si
in magnis uasis uenis inquam & arteriis flaua putrescit bilis: quippe quæ calida est flagrã
tissimã & acutã: sed breuiusculã incendit febrĩ: ueluti causonẽ quã ardentem febrem dici-
mus: sin autem in pusillis uenis: ac arteriis quæ circa cutem ut putris fiat cutis frigidã: he-
betẽ & diuturnissimã febrẽ ad uehit: sicut quottidianã. Cæterũ extrema tenẽs ea sub uer-
tit: sin autem flaua bilis in pusillis tabescat uasis minorẽ faciet febrem breuiusculam & ali
quatenus causone longiorem: sicut tertianam: aut simpliciter acutam quod si in magnis
uasis pituita tabescat faciet quottidianã aliquatenus breuiorem: itidem & atrabilis ĩ ma-
gnis putrefacta uenis: quod uno tempore omnis sub æstuet aliquatenus breuiusculam fa
ciet febrem quartanam. sin autẽ in paruis multo diuturniorem quartanã discurret humor
frigidus & crassus: & difficulter mutabilis quod locus ipse angustus non permittit ut una
bilis omnis exuratur. & absumatur.
Cur tametsi pituita frigida est & crassa: & glutinosa itidem & atrabilis frigida & crassa: & pi-
tuita multo minor: quartana tamẽ quottidiana multo diuturnior est dicendũ quod pitui
ta & frigida & crassa quidẽ est sed humida. humidum autem facile ad alterandum: ac trãs-
mutandum atra uero bilis frigida & sicca: atqui siccũ difficulter alteratur: & difficulter trãs
mutatur aberrant itaq; similitudine frigiditatis & redundantia bilis occultantes contrari
um: reliquamq; qualitatem alioqui pituita naturæ ancillatur magis quã atrabilis unde ĩ
his qui sani sunt per ingentem famem: hac ipsa natura pro cibo utitur. in quottidiana igiẽ
quantum utile inuenit pituita id ab sumit ad cibum: quod autem in utile & tabidum id
incendit in febrem.

Cur cũ quattuor ſint humores: et aliqñ putrefacti tres febres ſint ac nõ quattuor? q̄d ſanguis ſm naturã ſit: et corporis nutrimentũ: et redundãs quidem morbum facit ſolũ quẽ plethorã uocãt a redundãtia adeptũ nomen. putrefactus aũt ſãguis nõ amplius manet trãſmutat̃ eni calefactus in flaua bilẽ. at reliqui humores redundãtes morbos faciunt ꝑſerti circa cutem: ſicut ſerpentes cãcros uitiligines albas putrefacti uero febres.
Cur in oppoſitis ſibii uicem binis parietibus: ſi binæ fores fuerit accidit clauſis unis per alteras uentum neq̃quã perflare multũ ac uæhementẽ: & ſi hoc exiſtit eiſdẽ recluſis. hoc inquã ob motũ aerem hoc eſt uentũ quod eſt corpus. Cũ igit̃ unæ clauſæ fuerint per alteras ĩgreſſus aer locum occupat ædiũ & cum ſit corpus alii cedit aeri utpote corpori: quo ingrediat̃. Cũ igit̃ fores patentes fuerint qui præoccupauit locum ꝗppe qui per eas exceſſurus euaſuruſqꝫ eſt alii ſubeunti cedit: ac rurſus per e regione ſibi oppoſitas fores hic quoqꝫ exiens alium ĩgredi per alteras permittit idqꝫ ꝑpetuo fit. cum uero fores quæ e regione poſitæ clauſæ fuerint id neutiq̃ fit.
Cur amatoꝝ extremæ partes aliqñ quidẽ frigidæ: aliqñ aũt calidæ fiunt? dicẽdũ ꝙ cum apud adamatã nacti mœſticiã fuerint: & ipſã cõſequi poſſe deſperãt. tum qui inſedit ipſis calor introrſũ cum natura petit: & ob hoc extremæ frigefiunt partes: & ob hoc pallent: & moroſi fiunt. qñ aũt fuerit cõtrariũ tum ſpem apud ipſã optimã cõcipiunt: ſeu magnopere ĩſaniunt & bacchãtur: tum qui inſitus calor cum natura ad cutem tendit fiuntqꝫ extremæ partes calidiores: & rubentiores: & ob hanc cauſã pictores cupidini deputauere corpus aliqñ ipm anxium atqꝫ ſollicitum: & ocioſum: qñqꝫ aũt uolantem & ridibundũ. pueꝝ etiã adultum qm̃ ĩmenſa quidẽ cupido eſt: ſed nõ diuturna: aut oĩno ſtabilis. nã affectio ꝑpetua ut legitimoꝝ amicoꝝ: aut patris erga filiũ: aut uxoris erga maritũ: cupido aũt nõ ꝑpetua: nã ut plurimũ euagat̃. at uel mediocris quidẽ affectio etiã cõſtãtiſſima eſt. Cupido certe uæhemens & ĩſana. facẽ etiã tenentẽ notãt: & aligeꝝ q̄d amãtiũ aĩæ attollant̃: ac facile mutabiles ſint ideo aligere exuritur porro qui ipſoꝝ inſedit cordi calor ex iugi & ĩmẽſa ad id q̄d cupitũ eſt ſollicitudine: & dextra quidem ſagittã tenere: in ſiniſtra uero etiã pharetrã. ideo aũt plures ſagittas: quod iuxta quidẽ ꝑncipia ex uno uiuendi radio cõſumetur. Vna ſiquidẽ uidit & cupiuit: mox aũt cũ cupierit iuges emittit radios amator in amaſiã. ipſã porro iaculo ſimilis eſt quod in ĩamãtis corpus iaculet̃. in pharetra porro ſagittæ: q̄d amãtes radios clãculũ emittãt. aſſuetudo aũt ut uent⁹ ignẽ exuſcirat: ita & hoc pacto exacuit amãtem. nõ eni ꝓprie ab ipſo cupido eſt. nã ſi hoc ſit nõ eſt dubiũ quin ꝑpetuo ipſũ aſſueſcere ac adamare oporteat: at philtrũ ſubitariũ eſt. Nudũ fingunt: qm̃ cupido gignit̃ abſqꝫ ulla tp̃is ĩtercapedine: & ꝓpalã. nõ eni ob aliud quicquã adamat quiſpiã. et peride neqꝫ clãculũ neqꝫ quã adamet ignorat. Ideo etiã ſtatuarii honoris gr̃a nõnunquã nudos fingunt deos: & reges ob id q̄d uelit indicare quicquid uiriũ ac ſenſus fuerit in his manifeſtũ ac oſtẽdi retecto oĩ uicio. Sane non un⁹ eſt cupido: ſed plures: aut quia diſtĩcti ſint reꝝ cupidines qñ quidẽ aliter atqꝫ aliter quis cõcupiſcit nimiꝝ ſicut diuinus ait Plato. amorẽ ferã multoꝝ capitũ eſſe certum eſt. aut q̄d multis amoribus unus & idẽ ſæpe ſuccumbit. matrem uero uenerẽ habent hoc eſt concupiſcentiam. Venerem ſiquidẽ ad concupiſcentiam effingunt. ferunt porro cupidinem amare iurgia quod cõplures nequiter & illegitime adament & ĩpiis cupiditatibus alligẽtur. uelut a me oſtenſum eſt in ſecundo allegoriaꝝ libro eorũ quæ de deorum hiſtoriis probabiliter conficta ſunt.   Propertius.

Quicunqꝫ ille fuit puerum qui pinxit amorem
  Nonne putas miras hunc habuiſſe manus.
Hic primum uidit ſine ſenſu uiuere amantes.
  Et leuibus curis magna perire bona.
Idem non fruſtra uentoſas addidit alas
  Fecit & humano corde uolare deum.
Scilicet alterna quoniam iactamur in unda
  Noſtraqꝫ non ullis permanet aura locis.
Et merito hamatis manus eſt armata ſagittis:
  Et pharetra ex humero gnoſia utroqꝫ iacet.
Ante ferit quoniam tutti quam cernimus hoſtem
  Nec quiſquã ex illo uulnere ſanus abit.

Cur peſtifero tempore alii quidem pereunt: alii uero nõ? hoc inquam iuxta temperamenti ac

commodationem. si cui eni corpus fuerit malis refertum humoribus nō dubium quin tabidus sufflatus aer ipsum corrumpat præsertim quod per exiguū est quo cōmode uita uti possit & per idē omnis ipsorum humor corruptus irremediabiles ac plures parit morbos itaq; etiam moriuntur. quod si a superfluitatibus uacet corpus: bonisq; excellat humoribus. nihil aut parum admodum pestilens aer hos offendit. quod autē accōmodatio causā agēs ad efficiendum trahat. id externæ indicant siluæ. quercus enim difficulter patiuntur: ac ad cōflagrandum non satis accōmodatæ. at longe magis calami ignis cōflagrationi obnoxii sūt. sed stupa multo maxime. Cæterum siquis stupam aqua irrorarit præparabit ipsam quo minus incendatur: item si arūdines uirides assumpserit: quercum autē aridissimā: uel etiā sulphure illeuerit. idoneam & maxime obnoxiam efficiet igni obiiciens ut incendatur. stupa uero ignem prorsus non admittit. hoc sane exemplo usus quod quæsitum erat exolues.

Cur fatigatio prius quottidianā quā accessionem faciet: ecticam febrē. propter accōmodationis inquā præceptionē. habuit eni naturalē spiritū: humoresq; nequaq; supuacaneos solida aūt aridissima: ac ad eā pficiendā accōmodatiora.

Cur solis æstus aliis quidē somnum adducit: aliis aūt nō? quod alii quidē pituita in capite fuit plurima: & ea diffusa cerebrum humectauit somnūq; attulit. alii uero qd aridū caput fuerit impensius exiccans ad experectionem commouit.

Cur sole homo quidē nigrescit: lintea aūt albescunt & cæra lētescit: & lutum durescit. rursus propter patientis materie aptitudinem humores enim absq; pituita permanentes circa pellem apparent nigri: linteum aūt sub nitro siue sapone aut salsore abstersum et sub sole absumpta sorde albescit porro extrahente sole ex cæra quā continet humiditatem ipsa lentescit. multam uero & superficialem humiditatem luti sol depascens ipsum durat exiccans. hoc itaq; fuerit prout agens patiensq; facere potuerit. nobis quoq; animā pietate munire: ac instituere possibile erit frugalitate ciboꝝ corpus ornando: parco uictu: & ad uiuendum solum ipsum suppetendo: nos confirmando circūstantiā quæcunq; eueniat: que præter uitæ rationē accidat. effugiendo cōmoditatem molienti nobis malo non suggerendo ad subeundum aliquid quod efficiat. siue etiam quis est dæmon: aut stella uel id genus causa aliqua exterior.

Cur arquati & difficiles ad egerendū sunt & admodum album habent stercus. quod flaua bilis per totum ipsorum corpus immissa sit ueluti indicant oculi: & cutis color: nec amplius ī intestina cōfluit priore lege naturæ: & colorat stercus: neq; acore egerendi uim intestinorū irritat ad stercus eiiciendū. & ob hoc medicina sicut etiā aliæ artes naturam imitata corpore circūsistente morboso fert quidē auxiliū socia naturæ ad pugnandū infirmæ fit potentiæ. Cū eni stercus egeratur bile irritante & abstergente i testinisq; & musculis excitatis ad ipsius extrusionē cum stercus molle & facile lubricum est & adhærentibus intestinis glutinosis humoribus. iure & clyster quidem habet pro bili mel nitrunq; abstergens & lancinatione excitans i testina & musculos ad eiectionē. humectatoriū oleū ad humectandū & mollificandū stercus exustū a febri. disce igitur qd tū natura sola sine medico pficit: uelut in morborum crisibus & concoctionibus. tum eni coniectator & tanq; certaminum dispensator & iudex duoꝝ inter se aduersarioꝝ morbi & naturæ. aliqñ aūt medicus solus: ut in luxationibus & articuloꝝ contortionibus. aliqñ aūt medicus pariter & natura ueluti in suppurationibus & profundis hulceribus. medicus siquidē pus purgat abstersionib⁹ & exhibet spiramētū exhalationē abradēs: quā maxime fieri possit obtegēs ipsa quo puꝝ pparet sanguinē natura siqdē per spiramentoꝝ hulcera sanguinē puꝝ reddit ad carnis gnationē a cibis transmutās qui sub arefacientib⁹ medicamibus densatus accōmodata caro efficitur.

Cur plures synocho capti post crisim nigerrimā diutius retinent cutem? qd synochus a flaua genitus sit bile ipsa uero per morbi tempus exusta in nigrirorem tramsmutata est atq; ita ī crisi a natura exagitata cutem ipsam circū infecit ueluti in uitiligi nibus albis alba est cutis. ppter crassitudinē aūt humoris: ac quod difficulter soluatur. est huiusmodi color.

Cornelius celsus.

Est aūt alia etiā de diebus ipsis dubitatio quoniā antiqui potissimum ī pares sequebantur eosq; tāquam tunc de ægris iudicaretur crisimos noīabant. hi erāt dies tertius quītus septimus nonus undecimus: quartusdecim⁹ unus & uigesimus ita ut sūma potentia septimo deīde qrtodeci o: deīde uni & uigesimo daret.

Cur atra bilis mămæ ad ueniens: aut. cruri

Cornelius celsus

id abradit.in cerebrum uero melancholicorum confluens hoc neutiq̃ facit: dicẽdum quod in mãma quidẽ uenæ multæ sunt: & magnæ ob lactis ortũ: & ob hoc mulitudo confluit bilis: sed tamen ĩ crure propter ferendi dehorsũ momẽtũ plurima bilis contrahitur. at incerebrũ propter sursũ uersus ascensũ idq̃ quia tenues habet uenas pauca penetrat bilis ad ipsũ lãcinãdum: ac non abrodendum: qđ cũ frigidum: humidũq̃ sit atræ bilis tẽperamento aliquatenus obsistit: ipsãq̃ mitiget. proprie igitur atra bilis corrosorium in mãma eãcrum efficit: in crure autem chironium hulcus: & abrosorium: in cerebro autem feralem atram bilem. hæc certe improprie: sed qui melãcholicus & fæculẽtus humor appellatur defluxus permanẽs ac tumor cancrosus absq̃ abrosione & melãcholia præcipuus.

Chironeum autẽ hulcus appellatur qđ & magnum est & habet oras duas callosas tumẽtes. exit sanies nõ multa. sed tenuis: odor mal⁹ neq̃ in hulcere neq̃ in ei⁹ tumore est. nulla inflamatio dolor modicus est: nihil serpit. ideoq̃ nullũ periculum affert: sed nõ facile sanescit interdũ tenuis cicatrix in ducitur. deinde iterũ rumpit̃ hulcusq̃ renouat̃. fit maxime in pedib⁹ & cruribus sup id imponi debet & lene aliquid & uæhemens & reprimens habeat.

Cur in torminibus papyrũ inglobum contrahentes ĩanum . immittunt: & prodest: quod musculis concidẽtibus podicis humecta papyrus discriminatione musculos exuscitet. idẽ uero facit & in subductionibus in hulcera concidẽtibus musculis: igitur diductis sterc⁹: & ægrimoniam afferentia egeruntur.

Cur cantari dum aqua implẽtur crepitũ quẽdam efficiunt: unde etiam natura: & sonit⁹ qualitas ad nomen ipsorum translata est uelut murmur sibilus: & id genus alia. dicendum qđ uas cum aquã non habet aere plenum est utcũq̃ sit aer subtilior: dum ergo aqua ipsum ingreditur grauitate sua aerẽ persequitur ipsum foras eiiciẽdo utpote tenuium aerẽ partiũ nã quod una utroq̃ cantarus impleatur est impossibile: quod a philosophis sit demonstratum non posse duo corpora eundem locum per idem tẽpus obtinere: aere extrorsus sursũ uersus extruso: Confertim per angustum locũ sonitum emittere necesse est: & ne unũ qdẽ uerum plures: quod tãquam pugna inter utrunq̃ committatur aqua dehorsum aerem impellendo aere aũt extrosus per superna erũpendo: quod cum alternis fiat sonitum etiam fieri crebro contingit.

Cur in uasis quæ dicunt̃ harpagia si digitus ori opponatur per fũdum aquã suffluere nõ sinit quo amoto effluere permittit. dicendum quod digitum ab ore uasis auferendo aer ingrediens aquã dehorsum extrudat talem naturam habentem ut exeat: & perinde exit per fundi foramina: & ob hoc ut plurimum cũctæ mechanicæ structuræ per aquã & aerem generantur horologia inquam & clepsydræ & sonitus ex statuis & id genus alia.

Cur uinũ: & aqua febricitãtibus nõ suo tẽpore tradita delirium concitãt hoc est quæ sibi inuicem sunt cõtraria. siquidem frigida aqua est uinum uero calidum? quod uinũ inquã cũ relaxet incendit cũ febri cerebrũ. & primum animæ instrumẽtũ quod ætheroides idest ætheriæ figuræ uocant ualde perturbatũ spiritus ita adigat agitando desipiscere hoc. autẽ uel ex eo manifestum: quod multi iam ex ualetudine confirmati meraco plurimo usi in exanimationẽ delapsi sũt quã extasin uocãt: aqua uero quippe quæ corporis spiramẽta densat quæ spiritus relaxabant ab humoribus demanãtes tabida & crassiora reddat̃ unde plurimã quoq̃ ob hoc putrefacttionẽ: & febrem fieri cõtingit. sæpenumero etiã aqua ab immoderata febri cõuicta cibus eius efficitur: quẽadmodũ intueri licet ex iis q̃ in fornacibus ignẽ uolunt intendere igni pauxillum aquæ super effundunt.

Cur mulieres & eunuchi: & pueri uocis acutæ sũt? dicẽdũ qđ propt̃ humiditatẽ multã in latitudinẽ ipsis arteria nõ extẽdit̃ : caliditate eni opus est ad diducẽda in latitudinẽ spiramẽta. quẽadmodũ igit̃ angusto & spiramentorũ tibia in uocẽ acutã exit ita & aspera arteria. aiunt aũt qdã mulieres ideo uocis acutæ esse: quod puerperæ enixæ emittãt clamorẽ quo procliuius fœtum edant quod plane falsum est .

Cur infantes per æstatem ardent? quod ut a multis uulgo dicitur multum ipsi ex æstuẽt febricitãt enim tenui febre intus & interiore oculorum uexatione: & uigilant & totis corporis uiribus succumbunt & nonnulli etiam uentris profluuio uexantur dicendum quod infantes ad patiendum sunt facillimi: & capite pituitosiores ut nouimus. per æstus igitur pituita exæstuans & putrefiẽs exuscitat atq̃ incẽdit febrem & cerebri chartilagines exurit & ob hoc uigilant æstusq̃ per arterias ad cor penetrans & uitalem spiritũ inflamans febrẽ

exacuit sine tabe. at a febri biliosi affecti uetris profluuio uexatur bilis corruptionis ratione aluū & intestina lacinātis quod autem causa ac radix morbi in cerebro sit uel ex eo nobis licet intueri quod caput refrigerātia adhibentes iuuam⁹ æstu sublato: hoc etiam ætate perfecti afficiuntur quibus pariter in cerebro pituita: aut flaua bilis exigua coiuit & accumulata est quæ etiam contabuit ac per respirationē æstuosūq; aerem spiritalia febricitare compulit.

Cur rotunda hulcera sanatu difficilia? quod acris atq; arrodentis accessu bilis consistant qđ ergo cōsistentia cōfluant & abrodantur fit rotundum hulcus: & ob hoc aduretia: ac ualde exiccantia proferunt medicamina: atq; hæc quidē ita medici: at physici & philosophi aiūt nō esse principiū unde cicatrix incipiat: siquidē in circulo: neq; principiū neq; finem queas capere: quāobrem ēt huiusmodi figurā medici ferro secātes alterationē in ipsa faciunt.

Cur locū aliquem adeuntes ipsū imprudenter præterimus ubi eū uidisse necesse fuerit? quod plærūq; animā negotiis intētam habeamus: & illic occupatū: atq; detētā & nō sensibus accurate inhærētē ad rerū domesticarū cognitionē. ita locū uidentes non cernunt cum non adest quod sensibilia discernat.

Cur mel cūctoꝝ dulcissimū ipsū autē gustātibus arquatis amarū uideatur: qm̄ bilē amarā habēt ut in toto corpore redundātē ita in lingua. mel igit̄ māsū amarū commouet humorem: pro inde gustus bilis amaritudini occurrēs uisione mel amarū uideri facit:

Cur ualde ex cādescētiū ardent oculi? quoniam ira sanguinis & spiritus feruor est circa cor: is igitur. utpote tenuis in partib⁹ sursū uersus fertur & in oculis: qui maxime perspicui sūt apparet. habet scilicet exhalationes quoq; sanguineas ascēdētes īde os rubrū uideri facit. hūc igitur affectum Homerus quoq; nouit cū inquit:

Ardentes oculi: uelut offusi igne rubebāt.

Cur sparsa in serpentes aqua eos infugā mittit. quoniam naturæ sunt frigidæ & siccæ: & neruosæ exiguiq; sanguinis & perinde. immoderatū frigus fugiūt quod uero talis sint tēperamēti: uel ex eo manifestū est: quod per hiemis tēpus lustrorū suorū exquirūt cubilia: & terræ hiatus: criptasq; subeūt: ut pote calidiores soleq; occidēte ut plurimum fugiunt ut pote aere frigido. rursus per æstū cū terræ penitiora rigeant illinc fugientes ad loca se recipiunt calidiora.

Cur ouū tostū frangitur: non utiq; lixatū? quoniā igni copulatur: quod i ipso humidū est im moderateq; calefactū ac exustū plures parit spiritus: qui loca nacti: per angusta exire molietes testā perfringentes euaporāt. idē etiā faciūt seriis & fideliis musto immisso & buliēte præterea multiplex etiā flāma oui crustā tostū diffringit. quod fictilia quoq; patiūt per tosta: quāobrē natura dictāte uulgo aqua perfundūt ouū ipsū tosturi at qui calida quidem aqua mollicie statim humorē exurit & raritatem relaxat.

Cur in uoluptate quæ a contactu oritur oculos homines claudunt necnon etiā in aliis quibusdam sensibus? dicendū quod ab affectu uicta plæraq; hoc oculorum motu affectui corresspondēt: exteriobus minime eleuatis & cū sēsu animā in aera trahētibus: & minore sēsu corporaliū affectuū ipsā excipere se cōperantiū

Cur nonnulla una in specie adiumēta uim contrariā habent: ueluti docet experiētia. mastiche siquidē & terget & relaxat & confirmat: acetū uero & calefacit & frigefacit. dicendū id esse quod sunt in eis insecta. & minutissima corpora per appositionē & non p̄ tēperamētū. uelut arena humiditati alligata unū pfectū corpus uisū est cū re ipsa multorū sit corporū quæ minutissima sūt arena quod si hoc uerū depræhēditur: nō est alienū aliis atq; aliis mastiches partibus tegi contrarias uires atq; qualitates: nec ad eandem naturam pmisceri: q̄ ipsis corporibus legem unā ita summittat:

Cur in anteriori pedis parte uolā uersus sautio digito uarix superne attollit? quod natura sēper huius corporis prouidēs cōsueuit dolētibus particulis accurrere i ipsaꝝ auxiliū. sed qm̄ pro uehiculo usa est int̄ humores subtiliore: & nutriēte: & q̄ nobis cognat⁹ est sāguine nō dubiū qn descēdēte natura ipsa ad pedis digitū cū sāguine necesse sit in tumorē maximas collectas i pleri uenas: atq; ita int̄ uasa adenas q̄ globosa corpa sūt excitari. imoderata igit̄ dēsitas inflationem: ac tuberculū facit: idq; uocat̄ uarix morbo uocabulū loco inueniete.

Cur uolicrib⁹ uesicā & renes natura nō tribuit? qđ multo humore opus fuerit ad pēnarū generationem: & augumētū: ac quod se exercēdo int̄ uolādū hūc cōsumūt: & oino nō mingūt: bibentes aūt stercus humiditate nō mediocri egerunt.

Cur pueri quidem ĩ uesica calculos gignũt: senes uero in renibus? qm̃ angustis spiramentis renes habent pueri: & terrestris humor crassusq́ per renes penetrans ui per loci angustias ab urinis extruditur ex renibus & selenoidibus uasis in uesicã: quæ cũ latorũ spiramentorũ sit urine ad exeundũ cedit: & calculum gignenti humori ad residendũ & ad suã glutinationẽ. in senibus aũt cũ rara sint foramia ad exeundũ urinæ facile cedũt terrestri aũt humori: ad residendũ: quo calculus densescat. calculi uero color humorẽ unde gignitur ĩdicat. solutio ab ĩformatione & particularũ præparatione.

Cur calculus ex caliditate densescit calidi siquidẽ sunt pueri: simile in senibus. nõ enĩ dederimus eis talẽ frigiditatẽ cuiusmodi in crystallo est & niue. extinctio siquidẽ est renium extrema frigiditas. nõ enĩ utimur cõtrariis ad dissolutionẽ densitatis sed similibus: calidis ĩ quã uelut petroselino fœniculo: & similibus. dicendũ quod in magno æstu: & torrore calculũ ĩ arenulas atteri contingit: sicut & in torridis testis & tegulis arena cõficit̃ ut cõsequat̃. ita facile exiguos emingi calculos una cũ arenulis. accidit aliqñ & frigida potione calculos emĩgi renibus cõfirmatis: & obfirmatis uiribus ipsos egerendi ui emingẽtibus. præterea & immensã exestuationem reniũ a frigido extinctã calculos densãdi causã esse.

Cur in renib⁹ & uesica hulcera curatu difficilia sũt? qm̃ urina cũ actis sit opportunã adhibitã ablutionem retundit: & ab adiumentis eiicit: magisq́ quæ in uesica hulcera incurabilia sũt quod ibidem urina pmaneat in renibus autem transmeet.

Cur in balnei ingressu calida aq̃: pmota nobis uidet̃ calidior: & corp⁹ nr̃m ppemodũ exurere. quod subeũtib⁹ nobis admissa quidẽ aqua interagẽdũ patit̃ hoc est corpus nostrũ calefaciens a nobis aliquaten⁹ frigefiat: nec utiq́ nos fugit ut in oĩ ortu & ĩteritu agentia oĩno etiã patiant̃. cũ igitur aliq̃tenus frigefacta nihil fere calefaciat: non dubiũ qn ea assuefacti calidũ nõ ãplius sentiam⁹: quẽadmodũ primo: qđ a nobis prior ei⁹ ĩmoderata caliditas exempta sit. cũ igit̃ calidã aquã mouẽtes & illã qui dẽ cuti admouentes moueamus: nec nõ altera porro aq̃ aduenerit cõtermina ob cutẽ neutiquã agens & patiens sed suã caliditatis ĩmoderantiã seruãs: iure nobis calida & exurẽs uidet̃ tãtisp quoad ipsũ qđ perfectũ est patiat̃: & suã excusserit caliditatẽ sicut et pus: id uero per successionem facere possibile est. q̃diu enĩ calidã aquã mouemus tãdiu semp succedẽs nobis re ipsa uidet̃ calida. et ob hoc ĩerudita multitudo natura docente cũ uult corp⁹ per ĩmissionem magis calefieri: quãdiu uoluerit calidã cõtinue aquã mouet.

Macrobius.

Cur q in aquã descendit calidã si se nõ mouerit min⁹ uritur sed si agitatu suo aquã mouerit maiorẽ sentit calorẽ: & totiẽs aq̃ urit amplius quotiens nou⁹ ei motus accesserit & dissarius calida inq̃t nr̃o corpori mox pbet tactũ sui mãsuetiorẽ uel quia cuti assueuit uel quia frigus accepit a nobis. motus uero aquã nouam corpori applicat & cessante assuetudine de qua paulo ante diximus semp nouitas auget sensũ caloris. nec eadẽ rõ ĩ aquæ & aeris calore illa enĩ corporis solidioris est & crassa materies cũ mouet̃ ĩtegraui suã supficiẽ cui admouet̃ ĩuadit. aer motu in uentũ soluitur & liq̃dior se factus agitatu flat⁹ efficit̃. porro ut flat⁹ illđ remouet qđ circũfusũ nobis erat: erat aũt circa nos calor remoto igit̃ p flatũ calore restat ut aduenã sensum frigoris prestet agitatus.

Quã ob causã si oẽ motũ se calidius fit: et pserti in calido aere: et loco aer tñ in uentilãdo motus tactu frigidior nobis uidet̃ idq́ pcipue in æstate cũ ex solis caliditate magis ignescit: ut id quodãmodo cõtrariũ ei qđ pdictũ est esse uideat̃: aq̃ siq̃dem calida agitata adhuc uidet̃ calidior calidus aũt aer frigidior nobis uideat̃ mot⁹: ac uentilatus? dicendũ igitur qđ semp id quod plus aliq̃ ĩ qualitate: aut ui est uincit et excellit idipm̃ qđ min⁹ est. repatitur enĩ mediocriter ab ipso quod ualidius est. proĩde calida aq̃ cũ ualde ĩcaluit: cũ ad nr̃m admota est corpus et si calefiat corpus refrigescit tñ aqua: nec quã habuit cõseruat sibi q̃litatẽ: proĩde qui nos ãbit et circundat in æstate aer cũ mediocriter calidus sit ut ad calidæ aquæ cõperationẽ corporibus aduenienѕ iã ex calida circũfusiõe aliq̃tenus ĩflãmatis calefit. atq́ ita nos calefacit. qđ ex lino uestes efficiũt siquidẽ cũ primo frigide fuerĩt a nobis calefactæ ita nos recalefaciũt. nõ dubiũ igit̃ qn ut ĩ uẽtilatiõe trãsmot⁹ a corpib⁹ nr̃is q ab ipis calefact⁹ fuerat aer cũ alt̃ accedit nõdũ calefact⁹ frigid⁹ nobis uideat̃: idq́ uicissim fieri certum est.

Cur in oculi pupilla facta hulcera et abolita: alba uident̃ quæ uero extra pupillã in ipa nigritia neq̃quã? dicendum q per pupillam solam uidẽdi exit spritus maxime perspicuus: atq́ luminosus. excicatricis itaq́ albuginibus cornuosæ tuicæ spiramenta densantis nõ amplius ui-

dendi erumpit spiritus. sed reliquus coactus sua pluralitate resplédés ipsá cicatricé albá demóstrat. uidendi quidé spús propter densitatem nó exit: & nequidé uidet.

Cur paleæ & calidam cóseruant aquam: & niuem cum frigida sit hoc est qualitates habét cótrarias. dicendum palearum naturá absq; manifesta esse qualitate quaóbrem & qualitatú expertes aliqui ipsas uocant. Cum ergo singularis potius sint temperamenti citius pariter transmutantur quib⁹ fuerint copulate: illorum temperamentum sibi ascíscétes: a calidi igitur accessu calefiunt: recalefaciuntq; ac fouent: atq; cóseruant itidem & a niue frigefactæ ipsam refrigerant ac eius frigiditatem custodiunt. sicut etiam cæra & oleum cum insignis sint temperamenti & qualitatis expertia in qualitate commutátur: cum iis quibuscú ámiscentur quod illorum sibi asciscant temperamentum.

Cur in hyeme cessante pluuia astra splendidiora nobis uideantur? quod a uétis & pluuiis qui nos ambit aer. & qui in sublimi omnis a motu tenuatus & perinde ut purgatus dici possit: ui sua purgatiorem astrorum exhibet corporum acceptionem penetrationéq; facilé ac plurimam. id uero uel exeo liquet quod in defecatas ac perspicuas aquas descédentes longe splendidius: ac magis perspicue iacentia uident corpora quæ in cœnosis & materiosis nequaq̃ uideri. aut admodum hebeti uisu ac uix cerni possút.

Cur sæpenumero inter mingendum exhorrescimus? quoniam bilis acuta confluens & lancinás uesicam irritat: & totum corpus concutit ad unum affectæ particulæ impulsú in ui quo q; egestiua mediocriter eiiciéda etiam prædictum horrorem bilis facit hoc autem pueri in primis afficiuntur quandoquidé propter edacitaté sunt redundátiores.

Cur noctu magis dolores intenduntur? quoniá anima per sese otiosa: neq; uisu: neq; auditu: neq; gustu: neq; reliquis exercita sensibus: extrorsusq; distracta actionibus longe a corporalibus langoribus præuenitur: qui tactui obnoxii sunt exiguæ enim noctu animales fiút exercitationes. anhelatio inquá: & ratiocinatio. quod autem extrinsec⁹ a suis distracta exercitiis anima minus a corporis lágoribus præueniat: uel exeo liquet: quod affectus & morbi: & reliquæ circunstantiæ amicorum consuetudine: & colloquio sedantur: & ab ægrotantibus familiarium consolationibus auferuntur inspice sane naturam. ut se erga sua exercitia interdiu minus exerceat: erga ciborum inquam cócoctiones. humorú trásmutationes sanguinis emissiones: reiectiones: nutricationes: productiones. similitudines & id genus alia anima uero erga sua se magis exercet officiat quinq; sensus & mébrorum mot⁹. & circa uisionem: & sermocinationem & memoriam noctu autem econtrario magis quidé natura proficit. anima uero minus.

ALEXANDRI APHRODISEI PROBLEMATON SECTIO SEMPTIMA. PER GEORGIVM VALLAM TRADVCTA.

C Vr pulmone uitiato languétes idest pipneumonici soniculosi sunt qm̃ id mébrú largá nactú humiditaté acquisiticiá accipit caliditaté unde séper in motu est. generantur ergo uapores qui sua leuitate caluariá compræhendút inde ad cerebrú penetrátes prima incompactam excipiunt essentiam. qđ etiá significatur in lauacris & caquobis obtectis. Caliditatem resoluut & frigefiunt pariter membri naturam trásmutantes: & perinde duplicatú frigus principale aggrauat & langoré generat.

Cur qui radicitus uuam subsecuerunt tabidi euadunt? quoniam qui per os sufflatus est aer inceditur & transmutatur exhausta eius immoderata frigiditate: quod repaguli: ac uestibuli uua gerat effigié: qua sublata aer immutatus dehorsum fert: & pulmoni adhæret frigefacit igit sanguinem in uasis coagulans: & cito immobilem pulmoné efficit: quo ad modum se coacto uasa confringuntur & ortum suggerit affectioni. proprie igitur gargareon aepellatur a sonitu conficto uocabulo: sicut sibilus: & tintinabulum cionis autem tum morbus appellatur cum a fluxu ultra iustum modú deductus est: & uua cum inflamata uuæ acini formam assumit choanen autem quidam nominarunt. quod superne lata sit: inferne autem angusta inscalpri modum.

Cur pulmone uitiato male rubescunt languentium? quoniam sanguineus humor tostus in pulmone uaporem generat sanguini consimilem semper enim factum similitudinem facientis gerit adigitur itaq; malis ob leuitatem insidere: sed cutis tenuitate sicut per uitrum: formosum uideri facit.

Cur p hiemem cú simus intus calidiores: ut in aphorismis ostédit hippocrates pituita generatur? quod plurimis assumptis cibis ob stomachi robur eos uenter nequeat concoquere.

multitudine igitur tanquã extincta insita caliditate frigescit ac pituitã gignit: deficiẽtẽq; ac mancã actionẽ cõstituendo a pituita sanguis occupatur.

Cur in ægypto quæ calidissima est frigidum nascitur uinum in scythia uero quæ frigidissima calidum. omne profecto uinum calidũ est. sed iuxta temperamenti subiectionem: idq; magis & min⁹ in contraria nomen assequitur. iure igitur frigidus est ut aliis comparatum. immoderata enim æstatis caliditate terræ essentiã relaxante ingens ipsius calidum absumitur: & perinde debile redditur uinum. at ĩ scythia quippe quæ gelida est cõcluso intra terram calido ualidum & calidum uinum efficitur: quod etiam æthiopibus euenit. nã cum æstuosissima incolant loca: timidi sũt: effœminati & nigri. scythæ uero que ĩ gelidissima sũt regione: albi sunt & animosi quod autem in supficie calidum præ se ferant æthiopes: cutis ostendit nigritia. Gallis autem in principiis ipsis calidũ erigitur in corde & iecore: atq; intus nidiculatur ut ex albo colore licet intueri.

Cur in æstate frigida sunt holera: & poma cuiusmodi sũt pepones: & cucurbitæ: & cucumeres in hieme uero calidæ brassicæ: raphani: rapæ: staphylini quoniam solis reuolutio poli circulum uoluẽs situs alterat. siquidẽ in æstate superiorem tenuit zonam: ut diei indicat longitudo fouentur ergo quæ supra terram sunt & frigefiunt stirpes. at in hieme sub hemisperio discurrens terræ profũda fouens: stirpes reddit calidiores.

Cur ex causo pulmonis lãgor: quæ peripneumonia appellatur: ex peripneumonia uero causus nõ nascitur? quod causus ex flaua bile fere oriatur hæc enim ex cũctis uasis in latum defertur uentrem: adducitq; quicquid illi incurrerit. natura igit̃ ex

Macrobius.

Cur in ægypto quæ regionum aliarum calidissima est uinum non calida sed pene dixerim frigida uirtute nascatur. ad hoc dissarius uisu tibi albine compertũ est aquas quæ uel de altis puteis uel de fontibus hauriunt̃ fumare hyeme æstate frigescere. quod fit non alia de causa nisi quod aere qui nobis circunfusus est propter temporis rationem calente frigus in terrarũ ima demergitur & aquas inficit quarũ in imo est scaturigo & cõtra cum hiemem aer præfert calor in interiora demergens aquis in imo nascentibus dat uaporem. quod ergo ubiq; alternatur uarietate temporis hoc in ægypto semper est cuius aer semper est in calore frigus enim ima petens uicium radicibus inuoluitur & talem dat qualitatẽ succo inde nascẽti ideo regionis calide uina calore caruerunt.

Staphilinus pastinaca ẽ erratica & agrestis. columella de hortis lætetur: mollẽq; sinum staphilinus inumbret Plinius ex iis pastinacæ unũ gen⁹ agreste spõte puenit staphilinos græcæ dicitur alteꝝ feritur radice uel sæmĩe primo uere uel autũno diascorides ait carotã uocari.

Cornelius celsus.

Febrem autem ardentem quam græci causoden uocant subit⁹ horror exoluit.

peritur multipliciter humorem expurgare ꝑm enim loca ortum definit. si essentia huiusmodi tenuis fuerit & uis ualida: & temporis calidi oblata fuerit occasio per sudores morbi effectrix causa educitur. sin autem cõtrarium per uentrem educitur: aut ut plurimum euomit̃. enimuero positum uicinum est & casus cõsuetus. porro humor in pulmonis gurguliones adactus eleuatusq; & eius partis complendo essentiam: morbum gignit. ex peripneumonia autem causus neutiq̃ nascitur. quoniam præuenitur ut humor extinguatur & exuratur in cinerẽ antequã huiusmodi gignatur affectio.

Cur hippocrates in febribus cibum fugiens ĩediamq; comprobans in accessione tamẽ pleuresi ac peripneumonia laborantium in accessione inquã ipsa cibum suadet exhiberi. ait enim ubi deptisana: quod nisi tabes impellat: ea non debeat exhiberi: quod autẽ non debeat morbi ostendit initium? quoniã in aliis quidem morbis humores natura concoquit: in aliis aũt etiam causas per urinas & per egestiones persequitur. proinde cibum in his assumere non conuenit: ne morbi causas reliquendo intercoquẽdum cibum ĩmoretur. oportet igitur naturã cum morbo dumtaxat obluctari. at in pleureticis natura sucum quidem cõcoquit: anima uero extremã quæ in usum uenit essentiam exinanit. hic uero ui sua pectus corripiens: quod mœstitiã affert educit alioqui irrationalis quidem natura ex inutilibus cibũ sibi idoneum quo fruat̃ comparat. aĩalia autẽ ĩstrumenta: quæ sub sensum cadũt pernitiosũ expellunt: & utilẽ aucupãtur. iure igitur nutrire oportet: quo musculis cõfirmatis ad succumbẽti ferẽdas ĩsurgamus suppetias.

Cur tertiana quidem ex calido humore progenita pertundentẽq; ac persequẽtem habens bilem uno prætermisso die exurgit. quottidiana uero quæ grauitati ac frigiditati cõiunctam

habet pituitam quotidie quartana aũt uno atq; altero die medio?quod tertiana quidem
exiguum habens quod humorem efficiat repente dimoueatur aut per ſudores:aut per uo
mitus:& cauſa exinanita atq; exhauſta conſiſtat.quæ paroxyſmi ſunt manent in ſecũdum
motum efficientia qualitatem.da uero uberem materiam tum neutiquã deficientem uide
bis paroxyſmũ.at quotidiane ſuffecta materia:& craſſitudo & humiditas paroxyſmũ pro
lixum facit.quod autẽ ex cauſe multitudine morbus longius producatur motus ualidita
te ſynochus oſtendit.qui a ſanguine factus huberem habens materiam nullum uſquã fert
interuallum.quotidiana uero anceps quantũ humoris quantitate fuerit imminuta: quod
ſub ſenſum cadit:oſtendit interuallũ.multo aũt longius tertiana ex humore eam procreá-
te facta & calorem ipſum habens:& partiũ tenuium diſtulít interuallũ.multo ſed enĩ lon
giſſime quartana extendit intercapedinem:atq; reditionem.quatenus enim ſubtracta fue
rit materia:eatenus paroxyſmi motus ſubtrahetur:& perinde hæc ipſa diminuit̃ ad quin-
tanam:& ſeptimanã & nonanam.inſpice ſane quã ſanguis quidem nutriens corpus quanti
tate abundet.deinde pituita.quin & aliquando hæc infame nutrit.ex inde ut flaua bilis cõ
minuitur:utpote neutiquã nutriens & acuta:longe autem magis bilis atra diminuitur:ut
pote naturæ infeſta.membroꝝ ſiquidem eſt abſumptrix.itaq; ſi trium alioꝝ humorum fi-
at augmentum id cacochymian ideſt humoꝝ uiciationem uocant.ſin autem in ſua quali-
tate quatuor iuxta proportionem perſtiterint plethora nominant quod a plenitudine no-
men adepta eſt.

Cur luxata maxilla ei non exhibemus adiumenta ſed alteri?quoniã cum duo ſint muſculi in
diuerſum inter ſe inuicem protenſi ad ſingulas maxillas uno motum faciente:ſi eoꝝ alte
rum luxari contingat.uerbi cauſa dexter ſit luxatus tum ſiniſter ſuam & ualidam uim ha-
bet ad ſe igitur attrahit imbecillum ac ſpectatur qui ſanus eſt ut languens:& languens ut
ſanus.& pars quidem incolumis contrahitur imbecilla aũt ſuperſtes eſt.quod ſane & inſtra
bis accidit oculis luminibus contractis:quod ſi ad magnam genam pupillæ fuerit nutatio
exigue rei paralyſis intelligatur.fueritq; hæc tibi regula ut luxatis muſculis nõ quod uiſui
uideatur accipiendum ſed diiudicandnm quod non appareat.

Cur ex ceſpitatione uarix gignitur.quoduis animalis fine tenus per neruos extendatur.fert̃
itaq; uis pro uiſoria:& inceſſus cauſa perfectoria:eadem porro per tranſmutationẽ:& alte
rationem neruorum agitur per totum quidem crus:ſed nihil perficit quandoquidem non
inuenit affectum.ad uaricem uero ſecedens cum locum capacem:atq; idoneum cõpererit
ibi inſedit:ac propius ad adenen accedens eius uitiat eſſentiam:& ad tumorem qui contra
naturam eſt trahit.ſunt aũt adenes per exigua corpora:globoſa:laxa:magnas ĩter uenas.
atq; arterias ĩſtar cuneoꝝ ne adherendo uaſa utpote humida contabeſcant ſanguinis abũ
dantia:ex hac igitur humiditate nutriuntur:qui inflammati uarices procreant. obdurati
uero tonſillas.

Cur in caluis caluaria quidem tenuatur tempora uero denſeſcunt.quod ut plurimum in ſu-
blime eleuata quippe quæ humiditatis expertia ſunt capillo fomentum nõ ſuggerũt.Infe-
riores aũt partes eum qui ex cibis ſurſum euaporat excipientes.Capillos gignũt cui rei aſti
pulantur:quæ in terra gigni contingit que enim editiora ſunt loca:utpote ſaxoſa infœcũ-
da ſunt:neq; fœtus ferunt:quæ uero deiecta humiliaq; ſunt ac humectiora cõtrariũ ferunt.

Cur ex quatuor facti elementis.hoc eſt igni:aere:aqua:terra.tria habemus quæ ea complectũ
tur humida ſolida:ſpũs.quod ut quidam putant ignis eſſentia tenuibus.Conſtans partibꝰ
conſiſtendo aeris naturã induit.ignis enim reſolutus in aerem decedit:& aer ui coactꝰ atq;
coadunatus ignem gignit:ut in lapidũ attritione collitioneq; aer trãſmutatur.ſũt etiã qui
dicant ipſum actu ſimul adeſſe.

Cur in apoſtematum doloribus præcedit rigor & ſubinde febris.quod in doloribus afflictata
natura intus excruciatur ab extrario concuſſa.frigefacta igitur ſuperficies ſanguinis uaſa
condenſat.diuturnius autem ĩmanẽte dolore:ac tanquã reliqui ignara natura:effundentẽ
retrorſum ſolidum ſanguinem:uapore exundantia uaſa febrem gignunt.membra autem
ſimul affecta cum eo quod languore incitatum eſt ob ſãguinis tenorem:qui eſt a repletiõe
quemadmodum primo obſeruata uim expulſoriam excitant rigoréq; efficiunt: ſanguinis
aũt putrefactio febrem.

Cur fruges quædam inutile intus cõtegunt ut dactyli perſica:alique autem contra ut iuglan
des & mala punica.quod natura generis ſobolis gnara intus:quæ utilia ſunt occultauerit

siquidem id speciem cõseruaturũ ex ipsis percaluit. in malis autem granatis ac reliquis ex stirpibus: ac traducibus ortum sumit.

Cur bubulas carnes cõcoquentes: pisces saxatiles non concoquũt? propter immensam uentris caliditatem bubulæ carnes concoquunť oportet enim ad efficientem causã materiã quoq adesse patientem. sicut ferro ad elaborãdum solida exhibita est in usũ materia: ut ligna querna: aut carbones: argẽto autem aut auro paleæ. submutatur aũt materia ob patientis essentiã. idem propemodum euenit ĩ piscibus hos nãq aurũ esse arbitrator. carnes uero bubulas ut ferrum: cum igitur uenter compertus fuerit calidus supra quam conueniat tostus piscis renidet: & perimitur ac incoctionem imitatur.

Cur tabescentiũ ungues incuruantur? quoniam solidorum essentia: quippe quæ difficulter succũbit a langore declinat. figuræ aũt talis imaginem gerũt ob carnium eliquationem. hulcus autẽ habent insanabile quod nũquã cesset pulmo: quandoquidẽ id a natura nactus est ut perpetuo moueatur propter cordis sine ullo prorsus interuallo motũ: & propť tussim & propter puris expurgationẽ: hulcus magis ad huc discerpitur.

Cur in febribus si ipsæ imminuatur augentur capilli & ungues. in resũptionibus autem defluũt quidẽ capilli: sed corpus augetur? quod capillis nutrimentũ sit ex superfluitatib⁹ in febribus igitur cõflagrãtibus humoribus superfluitates gignunť: corp⁹ tũ nõ alitur propter eius malum habitũ: quem cachexian uocant iure igitur capillus iuxta id quod sibi aptum esse sẽtit delectatur: eodẽq gaudet. Verum in assũptionibus in cinerem conuersis humoribus consistunt quæ euaporabant & perinde non alitur sed excidit. corpus autem ex inanitione omne genitum ad se attrahit propter præuentũ consũptionem.

Cur quod in urinis albũ subsidet bonum est? propter solidorũ: & principiorũ similitudinem declarat enim potẽtiæ amiciciã: atq robur: & colore ad cognoscẽdum se profert: ĩ solidis nãq: utpote fundatis obfirmatisq præter humida: & spiritus se habitare natura credidit. hæc autẽ colore alba: ut nerui: & ossa: & uenæ: & arteriæ digestus igitur qui morbũ facit humor in uasis: & per urinas exhauriens emissum inutile absterget: & ideo digestus color albus est: & ob hãc causam: quandoquidẽ sensim uis per febres debilitata morbosũ humorem concoquit primo parum exhaustũ in urinas & propter leuitatem ita factum ut sursũ uersus feratur facit quod dictum est. perspicuum est enim uideri in urinarum poculo superne natans araneosum quiddam postea uero dissecans: ac magis concoquens magis exhaurit & nubeculam facit quæ in mediis urinis consistit. quo enim quantitate grauior facta fuerit tãto magis subsedit. Cũ aũt cõsumare expellit cõcoquẽs omne redundans morbosum id reliquum sua multitudine graue effectum tum demum in poculi fundo subsidet. & perinde prædictam faciens subsidentiam sanitatem confirmatam significat. nam re mixtum in eo qui per naturam est sanguine morbosum humorem perfectum per concoctionem secernens natura expulit. album siquidem quod subsidet demonstrat solidarũ particularum colorem potentiarum digestionibus conseruatum. leuitas autem ac nulla asperitas eius significat cõcocti humoris æqualitatem. nam aliquatenus quidem crassius & aliquatenus tenuius inequalitatem quamdam decocti ĩdicat. planities autem eius quod subsidet hoc est non diuulsum esse id enunciat potentiæ perfectam actionem. proportionem autem habet quod in inflamationibus est pus: cum eo pure quod in urinis subsidet. & pus quidem putidum est quandoquidem in angusto loco est quod etiam putrefactum non expiret nec sanguini commiscetur sed foris est circa cutem. quod uero subsidet e cõtrario habet nec est putidum.

Cur a bile gignitur febris & a bile soluitur? fit quidem a bile cum mota in acutius conuertitur: & putrescit. soluitur autem cum confertim suscitatur animal in eius quod fert mœrore auxilium: & humor extrorsus concurrit: qui distractus exinanitione causam exoluat.

Cur mœrentium oculi caui sunt? quod ægrimonia ad contractionem corporum faciat propter animæ introrsum receptum. iratorum autem impudentes sunt: & immodesti: propter extrorsus receptum. ubi enim nutus est potentiæ illic etiam instrumentorum & humorũ est momentum.

Cur ossa cum sint aridiora & ualidiora inter prolabendum confringuntur: caro autem cũ imbecilla & mollis sit a terra nequaquã afficitur? quod quæ ualidiora sunt obuiantia: atq resi

stentia oppugnanti ex conflictu:& collisione sua ĩter ipsa inuicem subeũt afflictationem. obtemperantia uero submittentiaq́ atq́ cedētia propter essentiæ molliciem oppugnanti ac ob nitenti se submittentia:ac ob temperantia cõplosionem:accollisioné tegunt & auersantur.idẽ etiã hominibus euenit & stirpibus ac ĩanimatis corporibus.

Cur eunuchi longi & incurui? quod humiditatis multitudiné habentes in corpore affluunt: potentiæ autem imbecillitate id non ferens carniũ multitudo uehiculares subuertit particulas:quod etiam in ædificiis accidit:cum quispiam nõ cum proportione fundamentorũ magnitudinem cõplexus est:domus celeriter collabitur.eodem modo est uidere & in eunuchis.natura siquidẽ non eam tribuit magnitudinem: sed ars ablatione absumentis calidi crassitudinem induxit.

Cur extrema nobis in primis rhigent? quoniam tenuia:& neruosa:& exigui admodũ sanguinis sunt:& ob hoc frigida.

Cur in metu:aut horrore capilli eriguntur? quod affectus iuxta frigiditatẽ habẽt.atqui frigiditas cutis spiramẽta dẽsat.ꝑinde capillus circũastricta superficie erigitur.

Cur melancholici quæ naturæ sunt opera conseruant cõcoquentes.& sanguinem per uenas dimittentes:animæ uero nequaquã? quod aduersus sapiendi instrumentum affectũ habeant:atq́ distẽperamentum: aduersus cerebrum inquam.

Cur iuges morbi facilius remedium admittunt raris:propterea quod crebrius fieri cõsuetũ non tantopere naturam consternatur:alioqui exigua quoq́ euersio tẽperamẽti iuges morbos facit:maxima autem que rara.

Cur febricitãtes quidem magis sitiunt:Verum non fament cum autẽ meliuscule habent:uiresq́ resumunt magis quidem fament:sed minus sitiunt.quoniam sitis ab excessu febrilis caliditatis gignitur.sicut quosdam sanos uinum multũ:& meracum bibentes sitis consequitur:sitis enim nascitur ex multa caliditate ut dictum est aut ex multa ariditate humida depascente uelut in ieiunantib⁹.nec sane fament quando multa in stomacho iacet humiditas ex morbosis humoribus excitata.Conualescentes autẽ fament propter multã humorum exinanitionem a febri absumptorum nec sitiunt quod ipsorum frigefiat corpus caliditatis febrilis absentia.

Cur inter moriendum pediculi abeunt ex eis in quibus affuerant locis? quod fomento & nutrimento egeant quod e sãguine manat.id autẽ tum:& frigescit:& absumitur.alium itaq́ modum quærentes priori similem:excedunt:

Cur iugulata animalia pedibus iugiter calcitrant? ideo inquam magis plagæ dolore consternantur quam quod rapiantur.

Cur in quibusdã animalibus caudæ magis motantur post sectionem:quam reliquũ corpus sectum? quod cum carnibus sint angustorum spiramentorum plus naturalem caliditatem custodiant.atqui cauda mouendi:ac sentiendi uim habet.quamobrẽ postquã quieuerit adhuc mouetur:si modo a quoq́ postquã qeuerit attingatur.

Cur in purgationibus cum trabes apposite possunt enumerari satis purgati uideri debent? quod a principio purgatorium quidem humores mouens in aluo:ac attrahens:cerebrum euaporationibus compleuerit inde spiritus ad uidendum ac sapiendum accommodatus cum purus non sit trabes inæquales uidet.qui post exinanitionem purgatus oculo sese exhibet ut uera intueatur & iam prudenti ut recte discernat.

Cur ex purulẽtis & tabidis multitudo erũpit pediculoꝝ? qm̃ pus corrũpit humida:& putrefacit.quæ uero naturæ calidæ sũt hæc procreant animalia sicut in luto:aut in stercore:uermes & in intestinorum superfluitatibus lumbrici procreantur.

Cur magis dolemus intestibus percussi? quod colei plurimum sub sensũ cadant præterea natura quoq́ pudendis suam præbuit uoluptatem coitus causa:neruosa enim pars est.atqui plurima uoluptas a multo gignitur sensu testiculi igitur cognatione.& affinitate uoluptaria affecti multi sensus ipsi quoq́ particeps sunt.ubi sẽsus inquam multus ibi ingens oritur uoluptas:ubi porro ingens uoluptas:illic etiã ingens dolor.maximo siquidem bono:maximum ut plurimum opponitur malum:& minori minus eorum porro quæ afficiuntur trinus est modus:aut enim cognatione: ut cerebrum et os uentris neruorum complurimorum concursu:aut loci affinitate atq́ uicinitate: ut cor stomacho cum ab acutis lancinantur humorib⁹.& ipsũ cor pariter leniẽdo cardiogmon siue cordis lancinationẽ ad expulsionẽ ægra afferẽtiũ faciat:aut ꝑpter imbecillitatẽ:& ꝑ icessũ ueluti ĩ cespitatio-

ne digiti pedis uarix. acurrente enim natura ad id quod dolorem excuscitat cum sanguine implentur huius uaricis adenes. Tertio est parilis uitæ affectio super funere ac morticinio nãq pariter afficiuntur: & pariter dolent cognati: & uicini. aut trãseundo audientes: aut interrogantes affectũ animæ aliqui admittũt imbecilitatis causa euaditq ita primo quẽ admodum in suo cuiusq fuerit affectu: secundo autẽ paritatis affectu: tertio sane minus.

Cur abrasio in ophthalmia idest oculorum morbo utilis. quoniam respirans caput per spira mẽta superfluitates distrahit & grauedinem.

Cur ex tenebris in lucem confestim transeuntes uidere nõ pussumus: & ne quidem ex lumine in tenebras? aut quod tenebræ cum crassæ sint: ac frigidæ densent & uidendi spiritum perturbent: lumen porro cum lucidũ sit: & candidũ: & calidum ipsum distrahit: ac dispergit diu quidem post factam consuetudinem & perinde extrarium nequit intueri: aut quod a contrario ad contrariũ repente translati euestigio similiter intueri assuescamus:

Cur in rationis expertibus febres: & oculti morbi difficilius curãt: & magis periculosi sũt q̃ i hominib⁹? nempe quod naturã habẽt & sẽsibilẽ uim int⁹ in corpore demersã & nõ ex rationali anima cõpræhẽsam extrinsecus sicut in hominib⁹ habet iure igitur sensus dolorẽ multũ ãplectitur: naturãq demergit cũcta sq ipsorũ uires. alioqui uelut difficillime affecta maioribus de causis magis afficiuntur quã ab euẽtis.

Cur inter pluẽdũ bulæ ex aqua excitatæ ingẽtem pluuiam fore indicãt. quoniã multa aqua & multa euaporatio: multi spirit⁹: & crassi est procreatrix qui aquã subiens undiq se attollens: & intumens sufflationẽ efficit: sicut in tibia nobis licet intueri ubi spiritu impleta est. omne quoq humidum int⁹ feruendũ spiritatur. globosũ fit siquidẽ globosũ est elemẽtũ aqua. sicut & cætera elementa. hoc autẽ demõstrat aqua demissa i folia: aut ex sublimi delapsa qđ rotũdæ figuræ sit: atq ut pars hẽt totaq habebit aqua q̃obrẽ & similiũ partiũ est.

Cur nõ dolet caput nobis sectũ perinde ac reliquũ corpus? quod caro nõ sit admodũ musculosa: ut in reliquo corpore.

Cur ex morbo furfuraceas squãmas ex pedibus magis emittũt quã ex manib⁹ unde raro? quoniam materia dehorsum fert: & pedes multo longius a corde absũt & ob hoc cũ sint frigidiores minus cõcoquunt superfluitatesq distrahũt.

Cur a tabe: & scabie: & lippitudine proxime ad eas accedentes capiũtur. ab inter cute: autem & febri: & morbo qui attonitos reddit uocant autem eum apoplexian. minime? quod oculus quidem ut pote facile passibilis & humidus contra & e regione spectans ubi radii cum spiritu exeuntes morbosi: facile passibili oculo morbũ trãsmittat: tabes autem remittens per respirationem aerem putrefactum per sani anhelitum morbum quoq trasmitrit & putredinem pulmoni. itidem scabies cum in superficie cutis sit & glutinosum habeat fluorẽ facile transmittit: cutẽq sani subuertit aliorum sane morborũ aliqui cutẽ nõ attingunt quippe qui introrsum uersãtur aut fluorem aliquem non remittunt sicut inter cus: & apoplexia. aliqui cum in superficie sint: propter glutinationem: & crassitudinem: & ariditatem fluorem nullum remittunt sicut ea uitiligo quæ leuce nominatur. & elephãtia aliqui aũt cum intus uersentur non fluentes: pestillentem: ac purulentum fluorem nõ emittũt cuius modi febrium assuetudines sunt.

Cur nonnullis inter febres lienes augentur? aut quia multum potant & sufflantur: est siquidem id membrum patulorum spiramentorum: aut cum natura imbecilles sint fusas excipiunt materias.

Cur senes: & pueri impensius iuuenibus calculos gignunt? pueri quidem utpote edaces senes uero frigidi & impotes: minusq concoquentes redundantias multas cogunt calculorum procreatrices:

Cur titillatio & pruritus pedis uolarum somnum cit? quoniam hic neruorum fines exoriuntur: per quos mediocris motus ad cerebrum ascendens animam demulcet: & ad requiẽ: ac somnũ allicit. sunt qui dicant quod plures huc superfluitates descendant: quoniã dehorsum ferũtur: & propter pedũ iugẽ motũ id accidere: porro quod mediocris pruritus motu supfluitates p neruos ad cerebrũ aliquaten⁹ remittat q̃bus refertũ fuerit somnũ ciat:

Cur lõge crebriores lunares defectus fiũt solarib⁹? q̃m luna quidẽ in eclipticas cõiũctionũ terminos icidit: & incõnũ ex umbra terræ factũ propť solis diametrũ & p lineares angustias magis luna propť celerẽ cursus motũ frequẽtiusq dictos casus incurrit. sol enim dũtaxat sub eclipticis cõiũctionib⁹ obũbrať lunæ obiice & ipsũ inquã luna occultante. at cũ sole

ſit magnitudine minor totum ſolis globũ obtegere non poteſt. id ſane ipſa frequẽtiꝰ pa-
titur: quatiũt demũ aes & ferrum homines dæmonas fugantes. quoniam per id tẽpꝰ cæli
luminaria influentias in terram nõ demittunt bonum afferentes. & pernicioſos dæmonas
a nobis arcentes.

Cur ſeptimeſtres infantes uiuũt: octimeſtres uero nequaquá. quod ſeptem numerꝰ perfectus
ſit: ut teſtatur pythagoras: & arithmetici: & muſici: octo autem imperfectꝰ. quemadmodũ
nequidem monſtroſi partus diu uiuũt: quandoquidẽ eorũ ortus ex naturæ prouidẽtia nõ
ſit. ſed imperfecti ſint propter redũdãtiã: ac materiæ fluctuationẽ in aliã formam conficti
nihil ſiquidem imperfectum: aut tempore: aut iformatione: aut ortu a natura procreatur
ideo ne quidem diuturnũ eſt. edũtur autem ſeptrimeſtres ob ualidiſſimá uim in uulua in
formatricẽ: utilem: atq; moderatum ſanguinẽ cõperientem: fœtum celerius explicantem
qui uero decimeſtres e contrario: quod perfectus ſeptẽ: & decem a natura ſit numerꝰ: uel
ex eo liquet: quod ſeptẽ ſideribus inferiorem mũdum deus ad miniſtret. ſeptimeſtres infã-
tes dentire comperti ſunt ſeptennes immutant: bis ſeptennes pubeſcunt ter ſeptennes uiri
euadunt. necnon morbi ſeptenarii numeri proportione adiudicant: itidem luna ſeptena
rio numero figuratur. ſeptimanis
menſis quoq; conformatur. ſeptem
etiam ſunt uocales. ſimiliter decẽ nu

Apud græcos nõ apud nos.

merus iuxta ariſtotelem: atq; philoſophos: quæ ſunt in ortu & interitu compræhendit etiã
omnis numerus a decem per circuitum gignitur. nam undecim: & duodecim: ac deinceps ĩ
decem numeri principium reflectuntur: omniſq; infinito tenus ut numerus a nobis cõpræ
hendi poteſt ita habet. tum quoq; iuſtiſſimi uiri dextras præbebãt in tutela rei decẽ nume-
rum præmittentes. nam res ſuis nũc hominũ litteris confirmantur.

Cur porrectum in utrãq; manum ouum ualde compreſſũ non frangitur: ſin autem in obli-
quũ uertatur colliditur: quoniam ſolis conuerſis mucronibus manuũ uolis ad hæreſcit &
ſua i parte breuiſſima comprimit. conuerſũ uero in obliquũ: & prorſus eius toto compreſ
ſo cortice colliſioni obnoxium facile redditur.

Cur auribus ſonãtibꝰ natura dictãte omnes immiſſo digito ſuccurrimus: plurimum ſpiramẽ
tum mouentes? quod audiendi diducto ſpiramento diſtrahatur qui in ipſo fuit ſpiritus: q
ſonitũ faciebat: ſed aliquatenus a ualido etiam motu attenuatus egeritur.

Cur ſilueſtres ſtirpes ad modum frondoſæ: & ualidæ ſunt? quod ex ipſa ui naturali gignant
atq; conſumentur: non autẽ arte aut agricolatione & ne quidẽ aquæ multitudine: aut hu-
moris hubertate pubeſcunt: & coaleſcunt: prout domeſticæ quas aliquis editus effœminat
aut ueluti quidã aiũt: quod ſilueſtriũ qdẽ terra piñ ac mater eſt: domeſtica & uero nouerca.

Cur fœminis in ueſica calculi ſero gignũt? quod ueſicæ collum magis amplum maribꝰ habe
ant: ut mingendo eiiciant quod ſuperfluum ſit.

Cur muſculorum obliquæ ſectiones medicatu difficiliores & rectis ſunt informiores? quod
ineſquas: uillos uocãt: neruoſæ multæ ſecentur: ſiquidẽ natura neruũ omnifariam in mul
tos extendens uillos in rectos attexuit ita carnẽ: ſicut ſubtegmen ſtamini. & muſculũ ani-
mali figura fecit conſimilẽ: ipſũq; porro in unum cogendo fecit reciprocũ ei correſpõdẽ-
tem neruum nominatũ tenonta: quem ad terminũ procreauit iuxta articulos mouentium
particularum. ſed quoniã non poterat. molle duro ſtatim: ac ſine medio copulari: quãdoq-
dem contraria ſunt: per oſſa ac medulas progenuit neruoſã quandã particulã: quæ coniũ
ctio nũcupatur: in qua tenõtis finem cõiunxit unde a cõiũgẽdo ſyndeſmos ideſt cõiũctio
eſt appellata. ubi aũt opus erat ingentem & ualidã trahere particulã: uelut crus illic teretẽ
ac globoſũ affixit muſculũ: quo uim ad mouendũ multã ipſe admitteret: ubi uero exiguã
& imbecillã: ut palpebrã: aut epiglotida illic muſculũ quaſi cartilaginoſũ cõparauit: quod
ui mouẽdi multa nõ egeat: & piñ iuxta pportionẽ mobili particulæ muſculꝰ quoq; gignit.

Cur aliqui faſcinant & præſertim pueros. quod multo facillime excipiant affectum: & natu
ræ conuerſionem: id uero eſt huiuſmodi factum. quidã ex multa animæ uitioſitate natu
ram habentes bonos inſectari immenſa uitioſitatis inuidia: ita incitantur ut uirulẽtus ali
quis: ac tabefaciens radius ab ipſorum pupila erumpat: qui ſi ex oculis cuiquam aliquid
inuidentis in quemquam exierit eius animam: ac naturam in malum temperamentũ ſub
uertit: & humores in putredinem: & in morbum adducit eorum corpora. inde etiam multi
purgati cuſtodiuntur: & deuitant morticinia inſpicere. uidendi ſiquidem radii ad morti-

cinia abeuntes per refractionem referunt inquinationẽ quandam ob oculos ad animã:ac
naturam pueri igitur:quod facilis ſint nature ad afficiendũ ſtatim capiuntur.

Cur aliquibus ualde tuſſientibus:aut uomentibus lumina in ſtellarum faciem præ oculis eo
rũ elucẽt. qm̃ ualida intus colliſio pectoris:& ſtomachi humida ſurſum uerſus protrudit
cum ſpiritibus:quæ per oculos tranſeuntia uidendi perturbant ſpiritum:qui extrorſus re
ipſa reddit imaginẽ.quod ſi late euaporatio diffundatur longa uident.ſin rubidum.in
auri modum fulgentia.quod ſi a pituita fumoſum prorſus albicãtium:figura & colore ap
parentia.uident.Cæterum in phreneticis:ex ipſo cerebro in uidendi ſpiritum uapores pene
trant:qui ſuffuſione inflamati eadem intuentur.

Cur aquæ potores uiſu ſunt acutiores?quoniam multũ uinum ſpiritalibus fumis uidendi
ſpiritũ perturbet idem in cæteris euenit ſenſibus.

Cur qui cæſiis oculis ſunt in lippitudinib⁹ magis dolent:nec ferre obſtipationẽ poſſunt?quo
niam cryſtalinoſum humidum:& oculorum humectationes foras erunpunt:& ob facilem
affectum etiam longe magis ſub ſenſum cadunt.at qui nigris ſunt oculis ob contrarium
minus ſẽtiũt.

Cur qui utcunq̧ uomũt ut plurimum pituitam exhauriũt: qui ĩpenſius bilẽ:deinde etiã ſan
guinem?quod ualida utentes conuulſione quæ intus penitus inſederunt exhauriunt pi-
tuita certe cum craſſa ſit informis eſt.& exigua irritatio ipſam ad uomitum mouet ſi aũt
bile redundauerit uentris amplitudine celerius pituita exhauritur nam qui in uenis ſunt
ſucci huiuſmodi in purgationib⁹ hanc faciunt exinanitionem natura ſiquidẽ ipſa præui-
dens quod in pernicioſis humoribus purgacione corpus indigeret:uenarum terminos in
alui latitudinem demitti abſoluiq̧ uoluit ueluti in uuluam euaporantem purgationẽ:&
in podicem:& naſum per eum qui ex morbis naſcitur hauſtum ora naturaliter deſeruien-
tia claudit in omne tẽpus tantiſper quoad opportunitas aduocarit in acutarum igitur fe
brium ocupatione a ui expulſoria ſponte diducta mouent in magnas uenas:& arterias hu
morem immitentia:aut per uentrem:aut per os. exhibitis autem purgatoriis ui redampli
ficata purgatorio ad trahendum cedunt.nam cũ in ipſo piper quidẽ calidũ ſit & ſcamo-
nia:& ſi quid fere tale:quod natura calidum ſit meatus aperiũt ac ſiquid aliud ſpecie cali-
dum eſt in ipſo ſpeciatim & naturaliter unum quoq̧ demum trahit ſuccũ ſuum ut iam di-
ctum. ſanguis autẽ ut pote ipſius naturæ ſuus ab ipſa natura retentus per uim attractus
poſtremo exhauritur in extremis purgationibus.

Cur ſarcinas minus honeroſe in ſiniſtris ferimus cum ſint dextris imbecilliores?quod magis
dextra ut pote ualidiora:ſiniſtris ſuccurrunt:& aliquatenus honus leuant pariter aggraua
ta:at læua ut pote imbecilla id facere non poſſunt.

Cur ſiphonem ſuggentes uinum aut aliud quiduis humidum euocamus quod inquam non
labiorum ſuctus humidum euocet: ſed inanis uis.ſiphonis enim ſpiramentum aere tenui
um partium corpore imbutum fuit.& quoniam impoſſibile corpora duo eſſe ſimul eodẽ
tpe & eodẽ modo humorem inquam & ſpiritum.& nequidẽ locus & regio ulla & corpore
inanis omnis ſiquidẽ regio: aut ſolidũ ambit:aut humidũ:aut flatũ:neceſſe fuit per ſuctũ
aeris a ſiphone euocati conſequi humorem inanis minitatione hoc idem ſcito igitur fa-
ctum:& in fiſtula: iniecta ſiquidem in ipſam lana cum ſpiritu pariter educit atq̧ ita por-
ro inanis minitatione una humor euocatur.idem patiuntur ob torta uaſa quæ medicina-
lia dicuntur necnon cucurbitula hoc attrahit modo. nam iniectus
ignis diffundit qui in ipſo eſt aerẽ:eũ attenuans:& inde exhaurit:
atq̧ ita poſtea iniecta corpori:& igne extincto:& inani loco perma
nẽte ſanguinẽ hanc attrahere neceſſe eſt inanis minitatione:& om
nino cuncta attrahẽtia hoc eodẽ pacto ſe ſuggerunt.neq̧ eſt ꝙ ca-
lor ipſe attractor ſit neq̧ oris ſuccus ueluti fiſtula demõſtrat ob neutrum horũ eliciẽs ut
thapſiæ ab uſus:& a ualido imbecillum: ac proprietate ut a magnete ferrum: & ſanguis
ab articulis.

Horũ uaſorũ meminit etiã heron de ſpiritalibus.

Cur naturales quidem potentiæ nobis cognatæ ſunt animales autem acquiſiticiæ quod na
turales quidem appetitiua inquam:retentiua:diſtriburiua:& expulſiua ad ipſam uitã ui

uendum respiciunt quod necessarium est habentes. quæ autem animales: & sensum cadentes: & motrices ad bene uiuendum sunt accommodatæ. nec earum ulla non nutricando membrum adducit corruptionem: sed non mouendo: aut non uidendo: aut non audiendo neutiquam mortem tamen parit. in pectore namq; propter suffocationis imminentiā ꝑpetuo mot⁹ influxu suscitatur ut ei inoleuisse uideatur. at naturales potentiæ hunc tenorem habent & numerum. hac de causa cum enim nutricatio & sanguis frigidus sit non fuit possibile ipsum nutritæ adherere particulæ. oportuit igitur uim esse rursus appetentem quoniam omne alteratum & transmutatum corpus hoc diu patitur ab alterante & faciente idq; non absq; tempore necesse fieri secundam uim retentiuam ad suppetendum alterationi sanguinem: & quamdiu satis sit reliqua est tertia alteratiua quandoquidem concoquens alteratiua est utilem sanguinem particulæ accommodat: si ita fors tulerit neruo: inutilem autem relinquit qui remanens non modo iter retegit: & spiramenta future secunde attractionis sanguinis ad nutrimentum: sed permanendo intabescit: non dubium igitur quin necessario quarta quædam facta sit uis expulsiua quæ per incertam spirationem: & sensibilitatem quæq; per sudores superfluum expellat. Hic igitur est tenor & numer⁹ naturaliū potentiarū. nosse aūt expedit ut in nō nullis quidem partibus sunt quæ uim æqualem habent: ut in neruo & uena: & osse in quibus particulis actio peculiaris tantum erit. & in quibusdam ita una est educta ut nō una dumtaxat propria sit actio. sed etiam communis iniecta toti corpori ut in aluo & iecore magis distributiua extenditur uis & actio in liene: & stomacho: & fellis uesica & renibus præcipua est appetitiua. In cæteris autem ut in uesica expulsiua eminet in uulua autem retentiua dominatur. itidem & in quinque sensibus animalia quædam aliis: quædam aliis excellunt: ut in cane quidem uis odora. in aquila oculorum acies acuta: in eo autem qui protogeustes appellatur indico inquam animali gustus sagacitas. ī serpentibus porro & quibusdam auibus tactus sollertia: in apris uero auditus præstat sensus.

Protogeustes.

Cur quinque dumtaxat sunt sensus: & non plures aut pautiores? quod ad naturam & numerum eorum que sub sensum cadunt sunt sentiendi instrumenta. tactus siquidem experitur aspera & leuia: & dura & mollia quæ insolidis sunt qualitates. gustus dulce & amarum ac salsum & hic genus alia que ī humidis sūt: & siccis. olfactus quod male quodq; bene olet quæ in euaporationibus inueniuntur. auditus sonituum: & fragorum est explorator: quæ circa aeris uersantur collisionem uisus colores diiudicat qui in tenuissimo & ætheris lucido spiritu sunt collocati. solidum siquidem effusum humidum efficitur. humidum porro uapor: uapor autem aer: aer uero æther & tenuis spiritus per idem ac cathena quædam est & series quæ a terra cælotenus adoleuit. differunt plane aer & spiritus motu & tenuitate. siquidem spiritus aer est motus sicut in uentis est uideri: motus porro necessarium etiam tenuatur.

Cur in ossis corruptione adiacens caro inuenitur squalida scaturiosa: liuida? quoniam corruptio oritur a membris distemperantia. distemperantia porro corrumpit: & uim distributiuam ostendit. ipsa igitur nequit legitimam & solidam gignit ac rubicundam carnem siquidem sanguis a natura non transmutatur.

Cur columna uel aliud pondus in aquam proiectum summergitur in asseres autem quid uis coniectum nequaquam ut in nauigium. dicendum quod maximam uim habens aer ob leuitatem: subiensq; asserum spiramenta innatare has facit utcunq; honus habeant impositum. columna nanq; aut ferrum cum obstipata habeat spiramenta: & ob hoc quiddam graue sit. non innatat: quoniam spiritum non admittit. ita enim & in mari demersi ob hoc certe summerguntur. deinde post aliquot dies innatant iter putrescēdū enim corpus ex eo spiritus generatur qui spiramenta replens: & pulmonis branchia leue ad innatandum corpus efficit: inde etiam ferunt quendam apud mare sicarium id ipsum cognoscentem ita que cæde facta cæsorum pulmonem desecuisse atq; excepisse deinde in aquam proiecisse: ne morticinia possent innatare: & ob hoc diu latuisse: illesa quoq; oua in aquam proiecta summerguntur: quæ autem illisa: et excussa innatant:

quæq; in ipsis sunt humida in aquam dispersa: quod putrefacta: quod aquosa: qd' spumosa spiritibusq; refertissima euaserint pariter innatant.

Cur inhecticis antequam assumatur cibus aliquantulũ aquæ medici præbent? quo solida membra exiccata humectentur: & ad cibi solidi excipiendam naturam fiant idonea: ita enim: & ædificantes aqua murum conspergunt at que ita calcem madefaciunt.

Cur in ardentib⁹ febrib⁹ qui periodicos idest cõpræhẽsim & incirculum ægrotãt exhorẽt quod patẽtibus spiramentis calor extrorsus expiret densatis autem introrsus intro cludatur excendente igitur extrorsum qui in nobis est calore frigus exoritur atqui correptis per frigus corporibus horrores exoriuntur atq; consistunt.

Cur frigus infestum est ossibus: dentibus: neruis? quod terrestris concretionis sint hæc omnia. atqui frigidum terrestre est: frigefacta distẽperamentũ subeunt atq; leduntur.

Cur in cunctis transmutatis genitũ deterget gignentis & distribuentis colorem? quod transmutantes sunt potentiæ naturales quas natura percalluit inhabitare solidis ut in solidis sint particulis: in neruis inquam: & ossibus: & uenis: & omentis: & arteriis neq; in humoribus: neq; in spiritibus: ut pote fluidis: & infirmis. & procliuiter uires depromentibus. nam cum omne corpus ex his tribus constet. solida certe coloris albi sunt. non iniuria igitur in iurina cõcoctio alba est: & pus: & lac: & sæmẽ. & mucus: lippitudinesq; & lacteum in aluo nutrimentũ & id genus alia. sanguis autem ruber cum quod ipsum gignit iecur sit rubrum. sane genitorum quædam omnino contra naturam sunt ut calculus: & lũbrici: & uermes & podagrarum spiramenta: & ex pituita salsa impetigines: & uitiligines quæ leucæ dicuntur: & similia. ex corrupto autem succo ortum habentia: ea omnino secundum naturam sunt. ut sæmen: & lac: & sanguis: & fœtus: & caro: & huiusmodi quæ a natura procreantur germina legitima. quædam porro media inter ea sunt quæ a natura: & quæ contra naturam sunt: quæ naturæ concoquentis superfluitates dici possunt sputum inquam & stercus & urinam: & lachrymæ: & collecta in auribus sordes: & lippitudines & similia. egregia uero temperamenta naturales potentias gignunt & animales ut quidam putant: aut ipsarum: ut uerius est sunt instrumenta. ad instrumẽti siquidem adeptionem uis etiam se exercet. ita enim & neruis incithara aut uocibus in tibiis examusim digestis optime se artifex exercebit. male autem digestis nõ ex sententia se exercebit ubi ipse quidẽ nihil patiat' potẽtia uero artẽ habens conseruatam: & nõ utiq; actu. ita igitur etiam cerebro si ita contigerit eo per distemperamentum sub uerso: anima rationalis nihil se exercebit per sese autem immota manet potentia: ut cunq; sit in actione propter id quod in mortale in ipsa est. Concinno ergo temperamento insignita: quam habet uim ad actum recte depromit. actiones autem opus ipsum atq; effectum: ueluti calidum & humidum temperamentum iecoris uim sanguinariam procreat aut ut putant aliqui custodit sanguinaria uero uis sanguinis copiam gignit. sanguinis autem copia effectum ipsum sanguinem ostendit possibile autem per resolutionem & impedimentum dicere si fuerit sanguis conseruatur sanguinis copia. sin autem quoq; hæc sit uis sãguinaria. quod si ipsa cõseruatur: nõ dubium quin etiam iecoris temperamentum. quod si bonum temperamentum conseruatur: temperamentum quoq; elementarium suppetet.

Cur acetum in uuluam immissum infestum est? quod sit maxime sub sensum cadens uulua ob immensam in sæmine excipiendo uoluptatem & quia est admodum neruosa: & quia immoderate ad fœturam inhiat acetum igitur acrore ipsam lãcinans. & carpẽs offendit: quem admodum & thoracem cum omentosus: & musculosus sit. quidam autem aiunt per quandam contrariam passionem infestum esse enarrantes utpote medicantem aliquando pariendi locum tegere muliere mercedis gratia acetum cum alia aliqua specie instillantem. ob hoc habuit puerperium conuulsum & ualde dolens. dissimulans autẽ id quod est curare instillauit quædam rursus illi loco: & ipsam habuit conualescentem: & id furatrix faciens causã præbuit impietatis in postremis suffocationibus. quidã aliqua bene olentia depromunt uuluæ. alia uero putẽtia naso ipsã a iatã esse rati ut grauiter quidẽ olentia fugiat ad bene olentia: uero ꝑcurrat: & ꝑinde se ad suũ locũ recipe: at mihi potius uidentur bene olentia cum tenuium sint partiũ potẽtiæ: & calide secare: &

distrahere glutinosum eius humoris qui est in uulua morbosi. grauiter autem olentia quippe quæ crassarum sunt partium potentiæ spiramenta obtegere: nec ipsam sinere ut excurrat. cæterum comitiali morbo laborantibus prolapsum gignunt grauiter olentia uelut pẽnæ combustæ lapis gagates: bitumen: cornu & omnino lanæ suffimenta: picata exusta: lapis thracia aqua quidem exustus: oleo autem extinctus. delata enim per nares partium crassitudo euaporans crassum reddit & compescit animalem spiritum iam crassitudinem & frigiditatem percipientem ineptumq; ad agendum animæ spiritum animalem efficit. corpus igitur ab anima non euectum suoq; honere pressum atq; conuictum procidit atq; cumbit. pro

Cur qualitate cõtraria eandem faciunt passionem? pariter nãq; frigiditas & caliditas rhigorẽ exuscitant: id plane ob aliam atq; aliam causã: ac affectionem. fit siquide a flaua bile rigor: quippe quæ acris est a qualãcinata & compuncta membra ad egestionem suscitãtur quod cum perpetuo factum est ut hæc quidẽ fluitet & pungat hæc uero suscitentur per successũ gignitur rigor: qui fit ab ĩmoderato quoq; algore extrariæ naturæ membrorum transmutatione: & continue insurgentium ad egerendum. quod enim moderatum id membrorum naturæ amicum est. ĩmoderatum porro alienum atq; perniciosum. itidem & in frigido licet ĩtueri. oritur autem primo frigus: deinde horror consequitur exinde quod adhuc maius est rhigor.

Cur uinum cum pane in febre & in debilitate exhibemns nec tamen uini caliditate febrem exacuimus? qm̃ primo quidem paucum præbemus & exile: ut æger mediocri caliditate succẽsus confestim per omnia membra reficiatur accedente panis potentia: ac ita membra nutricans ipsorum uires exacuit ad morbosi succi cõcoctionem. item uinum quoq; nutriens roborat. Licet sane tibi inspicere hæc duo præ omnibus nutrimentis proprietatem quandam ad nutricationem & membrorum robur moderate tradita habere sicut & lõge diuinitate quadã excellentissimus Homerus astipulatur inquiens.

Et cibus & uinum uires: roburq; mistrant.

Compauit autem cibum uino quod solus absq; uino possit nutricare. Vinum autem solũ absq; pane nutricare non potest. quod si culpa aliqua obuenerit potest hoc mendosa membra corrigere: & hæc duo odoris sui qualitate sucta possũt roborare trãsmissi per nasum: & stomachum: & pulmonem: & oĩno per membra. similiter etiã pomum qualitate sua ĩcorporea roborat. mãsum uero ut panis: & essentia & qualitate. acetum porro & puleium deficiẽtem ĩstaurant animum id ꝓpterea quod succi qui in stomacho est qualitatem secẽt olfacta id facit ac roborat acetũ: & uitiũ pampini: & myrtus: et rosæ: et huiusmodi alia in febribus olfactu sucta mentem quoq; possũnt aĩare atq; instaurare.

Cur oleum nulli humori ammiscet? qđ cum sit glutinosum: et crassarum partiũ: et concretum: ĩtenuesq; partes minime sectile sicut cætera humida: alteri humido nõ cedit in ꝓfundendo ac cum aliis remiscendo. sane quæ sibi adherescunt per temperamentum coeũt uelut elemẽtorum qualitates: primas ubiq; habentia ĩteremptas q̃litates: et alias procreatas quæ rursus possint a natura separari et conseruari. mulsum aũt et oxycraton naturã quidẽ imitantur: quæ sensu quidẽ per temperamentũ esse existimata sũt. sed re ipsa nõ sũt et quãtũ ad naturã attinet ĩtempie substãtialiter sunt quẽadmodũ elementa. alia per appositionẽ ut hydrelæon: alia per mixtionẽ ut ordea frumentis: alia miscent per ferruminationẽ ut lapis lapidi. alia per astrictionẽ et similitudinẽ ut sanguis carni: aut medulla ossi. alia per anfractum: ac cõmissurã: ut lignũ ligno per anfractus quosdã medios reuinciuntur. alia per deuinctionẽ inter se atq; cõplexum ut circus circo alligatur. in rebus aũt aĩatis uelut in luctantibus. cit modo horum nullo corpori anima cõmiscetur propter multa quæ adducerẽtur absurda. Verum eniuero potius per accõmodationem adheret corpori anima: medio quodam quod amborum naturæ aliquatenus capax est: et amicabiliter creatum: et sapienter editum id utrumq; ammiscet corpori incorporatum immortale corruptibili: purum impuro: diuinum terreno: sicut ratio nobis dictat: atq; demonstrat. in iecore enim concocto sanguine: ac transmutato ab ea quæ ibidem est moderata caliditate et humiditate uaporosus spiritus procreatur: qui per cauam uenam penetrans cum sanguine ad cor: et impensius calescens

& attenuat⁹ aerosus euadit: & rursus per carotidas arterias remissus ad cerebri accessũ naturæ prouidentia: ibidéq; proprietate quadam naturali sub cerebri frigiditate institut⁹ immoderatum feruoré eiiciens ætheri simillimus spiritus euadit: qui aĩæ ad actioné est instrumentum: quemadmodum ferus equus sub fræno rectus atq; moderatus. ita & is fræno correctus ab ineffabili ui quadam naturæ. Interea loci aer quoq; per respirationem subiens in corde tenuatus & per arterias ad cerebrum penetrans nutrimentum constituitur ætheri: & animalis spiritus: quod si corpus est corpus etiam accoluit. sin autem tenuissimus: & putilatissimus: & maxime perspicuus: amat certe ipsum aĩa rationalis corpus quidem utcunq; qc quid idest incorporeum: & uinculum medio interiectum inter extrema essentiam habẽtia contrariam. hic spiritus recte quidem residens cuncta animæ suggerit per rationem administrãda: qui si immoderate inalgescat: & cõcrescat crassescatq; & ad firmam animæ actionem minime fiat idoneus: ĩertiores & languidiores mittit effectus. Cum aũt ĩmoderatissime inalguit: crassusq; factus est etiam oĩno corpus. hác propter essentiæ ineptitudinem in interitum ducit: sicut in lethargis: & attonitis: & frigidoꝝ uenenoꝝ potione. sed rursus cũ immoderate incaluit: & præter decoꝝ commouetur anima ad ĩmoderatius aliquid peragẽdum adigit iuxta animæ in deliriis actiones. quod si adhuc in eo excedat: ac multiplicetur animam quoq; abolebit propter id quod nõ adsit utrũq; deuinciens. Verum & aliũ dei speculemur effectum. nam cum hanc a corpore cælesti & diuino missam: terreno corpori oportuerit ĩcludere opificium & corporis colorem: ac figuram quæ ad ipsam faceret sapientissime commentus est. quãdoquidem caput ipsum globosum cõfinxit perinde atq; pusillum quoddam cælum, cerebrum aut per lucidum & splẽdidum cõstruxit. spiramenta ei septem tribuit in astrorum errãtium numerum confingens: necnõ uniuersum corpus uoluit excellere & in toto corpore eminere: ac ipsũ cõtinere sicut cælũ circũquaq; cũcta cõpræhendit q̃ oriuntur: quæq; intereũt.

Cur animalium alia quidẽ plura: alia uero pauciora pariunt? quæcũq; in quã natura breui tẽpore comprehendit ea multiplicis fœturæ produxit fœtuum multitudine exigui temporis fœturã resartiens. Cuiusmodi sunt porci & canes: gallinæ: pisces: quecũq; longæua sunt eadem porro exiguæ fœturæ. satis enim habuit natura tempus fœtuum cum raritate cõmutare. cuiusmodi est elephas: serpens: cornix que uero diuturnitate media sunt eadem fœturæ etiam sunt mediocris. Iuxta quoq; similitudinem animalium a terra sunt progenita. Cererius siquidem fructus cum exigui cõductiq; temporis sit sæmentem plurimam facit. stirpes aũt quæ longæuæ sunt paucos edunt fructus. necnõ iuxta fœtus multitudinem mãmarum quoq; numerum natura commenta est. proinde in quadrupedibus animalia quaten⁹ corpore fuerint uastiora: & per terram iter facientia: nec admodum laborãtia eatenus introrsus fœturam natura recõdidit. uolucribus enim ob corporis breuitatem & in aere nutricationem uolatu captantibus quod laborent fecit extra ea quæ fœturæ sunt & propagationis.

Cur impressionũ definit⁹ est motus paroxysmorum quod tãtum succi morbosi natura putre faciat quantum queat concoquere. cum igiẽ definitum sit quod cõcoquitur definita etiã sit uis & tempus necesse est sane quilibet succus suam habet exhalationem siquidem a sãguine uapor generatẽ: qui humidus et calid⁹ est: qui etiam in coquobis in quibus est calida aqua in eorũ præcipue operculo uapor ĩuenitẽ

Macrobius.

Cur si uasa uini atq; olei diutine semiplena custodias uinum ferme in acorem corrumpitur oleo cõtra sapor suauior cõciliatur utrũq; dissarius ait uerum est in illud enim uacuum quod supne liquido caret aer aduena incidit qui tenuissimum quoq; humorem elicit exorbet eo siccato uinum quasi spoliatum uirib⁹ prout ingenio imbecillum aut ualidum fuit uel acore exasperatur uel austeritate restringitur. oleum autem supuacuo humore siccato uelut mucore qui in eo latuit absterso acquirit nouã suauitatem saporis.

Cur oleum quod in summo est: uinum quod in medio: mel quod in fundo optima esse creduntur. nec cunctatus Dissarius inquit mel quod optimum est reliquo ponderosius est. in uasis igitur mellis pars quæ in imo est utiq; præstat pondere et ideo supnatante preciosior est. Contra in uase uini pars inferior admixtione fecis non modo turbulenta sed etiã sapore deterior est. pars uero summa aeris uicina corrumpitur cuius admixtione fit dilutior. unde agricolæ dolia non contenti sub tectum reposuis

& in balneorũ fastigiis ita nubes in aere crassa quæ densata aqua por ro efficitur. eodem aũt modo & sanguis exha latio densata in sãgui/ né rursus redit. a flaua auté bile cũ sit fumida se defodiunt & operimentis extrinsecus illitis muniunt remo/ uentes quantum fieri põt a uino aeris contagionem a quo tam manifeste leditur ut uix se tueatur in uase pleno & ideo aeri mi nus peruio cæterum si nõ hauseris & locũ aeris admixtioni pate feceris reliquum quod remansit oẽ corrumpitur. media igitur pars quãtum a confinio summi utriusq̧ tãtum a noxa remota est & quasi nec turbulenta nec diluta.

caliditas: & arida sicut & in lucernis ardentibus fumus. ab atra aũt bile fauilla: sicut ex ar/ dentibus lignis cinis niger qui magis aridus est. a pituita porro fumus perinde ac ex uiridi/ bus lignis ardentibus humiditatis: & crassitudinis & lancinantis essentiæ particeps retinet aũt in uniuersũ in oĩ humido genitum gignentis essentiã.

Cur mel inueteratum: aut supra q̃ satis sit excoctũ amarescit? quod suã amiserit humiditaté: quæ mellis magnã excernebat caliditatem. idé sane patitur omne quoq̧ humidum dulcis qualitatis particeps ut uinum: & ius unde & crasses cũt & iminuũtur: queádmodũ uinũ est quadripartitũ. habet siquidem innatãtem florem: qui leuissimus est: & fæcem residenté & crassã: & humiditatem diuturnitate consũptam: & ipsũ uuidum ac uinosum nutricacem eo dem modo & mel hoc aũt quod in ipso humidum superfluum potentiæ cuiusdã sordidæ ẽ particeps. unde crudum quidem sordescit. coctum uero dũ taxat nutricat: qm̃ ab igni exci/ pitur quod in ipso redundat. enimuero oleosa ĩueterata pinguedinem sustinent: ut butyrũ hysopus: oleum: axungia. quælibet aũt qualitas ex tem peraméto & sua est qualitate. nã dulcedo ex caliditate plurima: & humiditate. acror aũt ex caliditate plurima & siccitate. salsor uero ex siccitate plurima: & exigua frigiditate. acor porro ex multa frigiditate & humidi/ tate. acerbitas aũt ex siccitate pauca: & plurima frigidi tate: austeritas uero ex extensa plurima siccitate: ac fri giditate. rursus amaritudo ex siccitate plurima atq̧ ca liditate. pinguedo autem ex humiditate plurima & exi gua admodũ caliditate.

Hysopus quod etiã hysopũ dícit herba est purgatrix stomachi a pi/ tuita ꝓpter caliditatem quæ in ip sa est sũt q dicãt nõ herbã sed mix tioné saponinã ut est nitrum. aut œsipus forte scribitur qui quo pa cto fiat amplissime expositũ ĩue/ nies apud diascoridé libro scdo.

Cur ebrii cũcta admodũ uertiginosa uident? qm̃ ex multo uino plurima his fit exhalatio eua porãtis ad cerebrũ spũs: qui cum distrahi nequeat ante cõcoctioné: & perinde aliquãdiu re tectus nequit erumpere uniuersũ cõcutit: & circũuertit cerebrũ: & ita cõuersus per uidendi neruũ qué opticũ uocant & pupillã euadit ad ea quæ uident. & talia ipsis cuncta uideri fa/ cit: quod eni ĩtus est id extrorsus imagine concipiunt: unde & uertiginibus caligãt. oculi ex terius a quoꝝ uertigine & circũuolutione nomé ĩuentũ cũ a uino fiat. id etiã euenit ab suc cis multũ exhalãtibus: ac cerebrũ ĩplentibus & efficientibꝰ morbũ quem scotomaticon idest tenebricum uocãt.

Cur iidé nerui a cerebro: & tergi medula ad mẽbra dimittunt: nec tñ ipsoꝝ eadé est actio: sed diuersa? qm̃ nõ solũ iuxta essentiã mẽbri actio pmutat sed iuxta eius talé fabricã. alia siqdé est fabrica atq̧ formatio nerui uidendi: alia audiendi. alia gustãdi: aliaq̧ oris & alui alia & ĩ cæteris similiter: nã uidendi neruus pertusus est: audiendi aũt magis explicat: nõ nihil auté plus gustãdi. oris porro alui neruus ĩpensius circũuoluit: qui aũt alui est globose diffũdit. ita nãq̧ & ĩ cithara: qui crassior est neruus sonũ maioré emittit: qui uero tenuior aliũ in ali/ is ĩstrumentis idem tibi licebit ĩtueri iecore & splene ubi circũacta caro quæ paréchyma di cta ab offusione nomé adepta. at in renibus & corde quædã carnis est ꝓprietas. in stomacho aũt recti ines quos quidã latine uilos uocãt trahunt obliqui uero eiiciũt. Veꝝ in aliis mem bris obliqui cohibent: ut in uulua: & uenæ quidé: & arteriæ: & omenta in uno quoq̧ mẽbro opportunitatis rationé tenét. quæ coĩa sũt in oĩbus quoq̧ cõperta habent. qd uero ꝓprium id etiã cũ aliis particeps nõ est qñ quidé peculiarem suã efficit actioné.

Cur grauidæ circa secundum: ac tertiũ mensem citissãt hoc est uæhementi quodã comedendi aliquid aguntur desiderio? quod natura ob fœtus cõformationem mestruũ omne in uul/ uam cogat. id cum illud se receperit: malum humoré iuxta uasorum redditionem aliqua/ tenus in os uentris protrudit: quod sane cõmotum a praua qualitate suscitatur in appeti/ tum nutrimentorum extrariorum. concupiscunt autem iuxta succum obiectum. nam si me

lancolicus fuerit: ut fors ita ferat fuligines appetũt aut crustas. si pituita acorem. si flauã bilis irritantia: & compungentia. si mixtio quædam uaria fuerit extrarios appetitus habent. quod autem id uerum sit ex eo manifestum: quod non omnes hoc faciunt. nam quibus sãguis cogitur: utilis est succus & a superfluitatibus immunis. at qui post tertium mẽsẽ cessat desiderium. quod exin redundantem sanguinem conformatus fœtus excipiat: neq; amplius remittat ad stomachum: idem patiuntur aliqui heluones: & uoraces quod extrariis succis uentris os impleant: quos purgari uæhementer expediuerit. dicitur autem cittisso a citta idest pica aue semper bolos & magna quæq; deuorãte: aut quod uaria sit colore: & extraria quemadmodum hoꝝ comedendi libido est.

Cnr autumnus temperamento inæqualis eodem die: & æstum & algorem habens? quidam aiunt ipsum talem habere naturam: infandam: prauam: nonnulli autem physici id propterea esse aiunt: quod sol per huiusmodi zonam signiferi motus: terram ita conuertat. alii uero quod per id tempus uenti huiusmodi sufflent diuersi: & uarii. alii autem quod terra superne exusta ab immoderata æstatis caliditate in algorem se commutarit: & talem auram remittat cum aer adhuc sit calidior. nõ desunt etiam qui dicant: quod inter æstatem & hyemem medius sit: & contrariorũ particeps. sed temperamento falluntur nam nihilo sæcius id facere oportuit etiam uer. inspice autem ut diurnum nocturnumq; tempus quattuor temporum temperamentum imitatur ante lucanum siquidem tempus ueri simile est: meridies æstati. post meridiem uero uesperatenus autumno: nox porro hyemi: cum solis discessu frigida sit & humecta.

Cur labor somnum allicit: cum labor corpus exiccet: siccitas autem expergefaciat? dicendum quod non proprie labor somnum elicit: sed per medium quoddam frigiditatis inquam excitatæ: & humiditatis exiccatæ. labor siquidem proprie siccitatem gignit. humiditatis autem exiccatio frigoris est augumentum. Proinde natura humidi nutrimenti absumptione animalisq; spiritus conquiescit: quo amissam rursus reparet instauretq; humiditatem.

Finis est libri problematon Alexandri aphrodisei e græco in latinum a Georgio ualla iampridem rogatu præceptoris sui Ioannis marliani mathematici longe prestantissimi translati: & nunc demum cum imprimendum datur ab eodem propter uarias occupationes cursim & uno ut aiunt oculo recogniti. Vale.

Impressum Venetiis per magistrum Antonium de strata cremonensẽ. Anno domini. M.cccc. lxxxviii. octauo caleñ. decembris.

Laus deo.

Nicola. Gupalatini Veneti physici præfatio in problemata Aristo. ad sixtum .iiii. pontificem maximum.

p ROBLEMATA ARISTOTELIS EMENDATISSIMA. VT Nunc sunt latina lingua ante hac non habuit. nam Theodorus gazes. de Ro. lingua optime meritus quã ĩterpretationem Nico. V. iã diu dĩcauerat. emẽdauit nuper sub Sixto ꝑsente. iiii. ponti. maxi. Testis ego sũ qui eo dictãte scribebã quãtũ laboris ĩsũpserit senex doctissimus annũ cõtinuũ in emendandis plurimis librarioꝝ erroribus. Deprauati erant certe græci codices oẽs. Ipse tñ exactissimo iudicio ut optimũ interꝑtẽ decet. tũ ob linguæ græce sibi uernaculæ. atqꝫ latinæ elegãtiæ peritiã sũmã. tũ quia paripateticæ sectæ studiosissimus semp extitit. id in ꝓblematis fecit qđ in aliis quoqꝫ rebus fieri solet. ut ex multis corruptis ac ꝑuersis quodda integrũ atqꝫ optimũ factũ sit. Quo fit ut quibusdã expositorib⁹ nr̃atib⁹ plerũqꝫ ignoscẽdũ sit. si multa aristotilicæ sñíæ neq̃quã conuenientia. uel ob græcaꝝ lr̃aꝝ ĩperitiã uel codicũ errores tradãt: dicãtqꝫ: plerũqꝫ optima qdẽ. sed nõ rei necessaria. aut officio boni expositoris accomodata. quẽ Galienus ĩstituit. ut nõ q̃ uera sibi esse uident᷑ dicat: sed quæ ex mente auctoris sũt. etiã si falsa sũt. exponat & explicet. id libẽtius dixerĩ qđ facile mihi ꝑsuadeo multos errores defectusqꝫ plurimos in artib⁹ ac scientiis aliisue rebus euenisse ob auctoritatẽ & existimationẽ ꝓfitentiũ ex uulgari fama cõperatã. Nõ stati oĩbus credendũ est: qnimmo oĩa sũmo iudicio pensitãda & discernenda. atqꝫ uniuscuiusqꝫ rei sua causa quoad fieri potest inuestiganda & cognoscenda. nõ tã erudite ac sapienter philosophia post Pithagorã & alios multos a plerisqꝫ præsertim Aristotelis tradita fuisset. si stati audito ut Cicero ait de Pithagora ille dixit. nõ ulterius in philosophíæ rimationem progressũ esset. fortuna certe ut in nobisipsis ita quoqꝫ in nostris tanq̃ in oĩ re dominet᷑. ut Salustius ait plurimum ualet: ut hunc aliqñ perpera extollat. ita illum diu latentẽ in lucem merito aliquãdo emittat. Nõ igitur alliciamur trahamurqꝫ fortune auctoritate. sed exactissimo naturæ iudicio ducamur: quod & si pauci sane attingunt. ut nõ abre uulgo dicatur: paucis datum esse habere nasum. tamen nihil prohibet. ut contra fortunæ opinionem iudicari melius de omnib⁹ non possit. itaqꝫ facile credam sicut hoc problematum opus ob pleniorem de omnibus rebus scientiam reliqua alia Aristotelis scripta antecellat. itaquoqꝫ cuidam magno fato ita subiectum fuisse ut hoc potius tempore quam multis retro seculis. Theodoro interprete quamfacillime intelligendum prodeat in lucẽ. Sic ars oratoria. militaris. medicina: poesis. pictura. multaqꝫ id genus pro temporum uarietate fatum suum sortita sint. ut nunc latuerunt. nunc emerserint nunc incognita & uili. nunc preciosa & cõmendatissima sint. ita ut non immerito uulgo dicatur. Circulum esse res humanas. Agendæ igitur immortali deo gratiæ infinitæ sunt ꝙ uicissitudinem suam nostra ætate problemata habeant ut nunc intelligi possint. & ita intelligi ut Aristoteles ipse nunc latine planeqꝫ loqui uideantur. Quã utile autem sit hoc opus quiuis facile diiudicare potest. Nam si Aristoteles in omnibus suis scriptis philosophari. tum uel maxime in hoc uidetur. cum quærat fere de singulis proprias causas. ac sic determinando. atqꝫ cuiusqꝫ rei causã suam assignando id in problematis re ipsa. & quasi digito ostendit qđ in aliis suis libris ꝑsertim Analyticis postremis. uerbis atqꝫ uniuersalit᷑ præcepit. Demonstrationẽ igitur quãtũ humana mens põt de rebus naturalibus atqꝫ artificialib⁹ hoc potissimum opere colligit. ut id auditor consequat᷑. quod Maro poeta canit. Fœlix qui potuit reꝝ cognoscere causas. Hãc aũt nouissimã ꝓblematũ recognitionẽ & emẽdationẽ cũ per impressiuã artem in cui⁹ laudem multa in proemio Io. Damasceni Venetiis impressi dixim⁹ diuulgandã curarem⁹ Tibi Sixte. iiii. pont. maxime. quo regnante facta est merito dicauimus. tãquam optime auspiciis feratur in lucem Si tibi ex oĩbus christianis principibus. ut maximo itaquoqꝫ religiosissimo. ac philosopho grauissimo. opus Aristelis philosophoꝝ principis dicatum sit.

ARISTOTELIS PHILOSOPHI PROBLEMATVM PARTICVLA PRIMA INTERPRETE THEODORO PER VLTIMAM EMENDATIONEM.

Vr exuperãtiæ nimiæ cõmittendi morbi uim habeãt. An quia uel exceſſũ
c uel defectum efficiant. qua quidem re morbum cõſiſtere certum eſt.
Cur morbi ſæpe curari poſſunt ubi quis abũde exceſſit. equidẽ nõnulli me-
dici eã artẽ exercẽt. ut nonniſi p exceſſũ agãt uel uini uel aquæ. uel ſalſu-
ginis. uel cibi: uel mediæ. An qm̃ cauſæ q̃ morbos cõmittunt. aduerſæ in-
ter ſe ſunt. atq; ita efficitur. ut genus alterutrũ duci p exceſſum alterius in
medium poſſit.

Cur tẽpoꝝ flatuũq; mutationes morbos ĩtendãt. tollãt ue: iudicẽt uel cõmittãt. An q aut fri-
gidæ: aut calidæ: aut humidæ: aut ſiccæ ſũt. morboſq; q̃litatũ huiuſmodi exceſſus cõmittit.
Secũda eteni ualetudo mediocritas q̃dã eſt. Quod ſi per humidã frigidãue materiã morb⁹
cõſtiterit: tp̃s accedens cõtrariũ tollere illũ poterit. Sed ſi minus cõtrariũ ſubſecutũ ſit: qui
ſimilis ſtatus tp̃is ſupuenerit ĩtendet ſane. atq; ĩterimet. quo etiã fit ut qui bene ualẽt ægro
tare tp̃e mutato ĩcipiant. Corporis enĩ pinde tempamentũ ſoluat̃ neceſſe eſt q̃ppe q̃d non
niſi tẽpoꝝ: ætatũ locorũq; ſtatu idoneo aptũ ſit augeri ſeruariq;. Quãobrẽ cũ tp̃a euariãt
ratio tunc ualetudinis habenda diligenti⁹ eſt. Idẽ aũt illud pro cauſa particulatĩ etiã adeſt.
q in uniuerſũ propoſui de tp̃ibus mutationes eteni flatuũ ætatũ atq; locoꝝ pro tp̃is cuiuſ-
dã mutione accipi debent. Quapropter hæc etiã intendendi: uel tollẽdi uel iudicãdi: uel cõ
trahendi morbũ uim habent queãdmodũ tp̃a. Et ſideꝝ ortus: orionis: arcturi: uergiliaꝝ ca
niculæ. qui flatus ĩbreſq; excitãt. qui ſerenitates frigora teporeſue ſolent adferre.

Cur uomitus cũ tp̃a ĩmutant̃ citari maxime debeat. Ne cõturbatio redũdet cũ uaria excremẽ
ta materiæ ĩutilis ex mutãdi rõe pueniãt. Vnde fit ut cibũ alii paꝝ cõcoquãt: alii paꝝ cupiãt

Quãobrẽ qui uel cibo uicioſo ueſcunt̃: uel fame diutina laborãt pedibus intumeſcere ſoleãt.
An utriſq; per tabẽ cõſũptionẽq; illud accidit. Tabeſcũt enĩ & qui eſuriũt. quia nullũ penĩ
tus capiunt alimentũ & qui uicioſe ueſcũtur. quia q̃d aſſũpſerint pfrui nequeunt.

Quãobrẽ cum uicia bilis per æſtatẽ cõtrahi debeãt. morbi acuti qui certe ex bili cõſiſtũt p hye
mẽ potius urgeãt. An quia febribus illi comitati acuti ppterea ſunt quia uiolẽti. Violẽtia ue
ro cõtra naturã eſt. Locis enĩ quibuſdã in corpore humeſcentib⁹ feruens oritur ĩflamatio q̃
cũ nõniſi caloris exuperãtia ſit: febres utiq; accẽdere põt. Aeſtiuo igit̃ tp̃e arida calidaq; ui-
cia male hoĩes hñt. Hiberno aũt humida calidaq; pinde acuta celeriter nã q interimunt cũ
pp̃ter humoris ſupercreſcentis abundantiã concoqui neq̃ant.

Cur morbus peſtilẽs ſolus ex oĩbus uiciis precipue afficiat eos: qui ad laborãtes eo morbo pro
pe acceſſerint. An q̃d is ſolus oĩum morborũ cõĩs oĩbus hoĩbus eſt. Itaq; peſtẽ facile oĩbus
infert: qui ſcilicet deprauato iã habitu ſũt. Fit enĩ ut morbo cubãtis ueluti quodam fomite
ſuccedente uicium illud protinus exultet. cõcipiaturq; in aliis.

Cur ſi uenti ſeptẽtrionales hiemẽ occuparũt. Ver aũt auſtros: pluuiaſq; exibuit: æſtas pxima
grauis tã febribus quã lippitudĩbus ĩſequi ſoleat. An q æſtas corpora nr̃a mulrũ humoris
continentia excipit & terra madet & hĩtandi locus per humidus eſt. taliſq; reddit̃ q̃lis qui
grauis perpetue cõſtat. Primũ itaq; lippitudines ſubeũt: cũ excrementa humoris in capite
delinq̃re ĩcipiunt. Ita enĩ ĩtelligendũ eſt: ut res eadẽ & calidiſſima & frigidiſſima reddi poſ
ſit. ceu aqua uel lapis feruet: etenĩ illa urit hic uæhemẽtius. Fit igit̃ ut aer ſuæ craſſitudinis
cauſa calorẽ pleniorẽ ſuſcipiens exardeſcat: & corpora pari rõne anxietate æſtuq; uexent̃.
æſtus uero in corpore: febris in oculis lippitudo eſt. Deniq; mutatio q̃q; calida corpus puer
tit: cũ ſcilicet cælo adhuc madente æſtas ptinus ſicca & calida occupauit. uiciũ etiã auget̃ ſi
pluuia æſtas acceſſit. Ita enĩ uis ſolis materiã late obtinet. quã ferueſcere tũ in corporib⁹ tũ
in terra: tũ etiã in aere faciat: qua de cauſa febres oriuntur & lippitudines.

Cur ſi hiẽs auſtrina & pluuioſa fuit: uer aũt ſiccũ & aq̃loniũ eſt: corpora tã uere q̃ æſtate mor-
bi exercẽt. An q̃d hiemis tepor & humor faciũt: ut corpora tp̃i eiuſmodi pxima ĩ q̃litate red
dant̃. Humida enĩ laxaq; fiãt & ſoluta neceſſe eſt. Quæ cũ ita ſe hẽant uere frigido atq; ſic
co facile cõcreſcere poſſũt & ĩdurari. Itaq; grauid æq̃b⁹ tũc adeſt part⁹ ob ortu p̃iclitant̃. ui
delicet in caleſcẽdi crudeſcẽdiq; rõne. Quæ res ſideratio appellata eſt quĩ ſicca illa cõmittit
frigiditas ĩpatiẽs oĩno excernendi humoris. Infãtes uero quos gerũt ĩbecilles leſoſq; ĩmo-
dicã ob frigiditatẽ edunt. Accidit enĩ ut qui tũc cælo ſereno naſcunt̃ iidẽ pluuio benigne &
cõſtiterint & nutriti fuerĩt ĩtra parentẽ. Cæteris uero quã pituita uicio ſuæ nimietatis pur

e

gata nõ est. Qđ fit ubi uer tepidũ se exhibuit. Sed coacta a frigore cõstitit cũ tepor occupa
pauit: æstatis ui colliq̃scit si biliosi sicciq; sũt: ꝙ eoꝝ corpora minime humidã sed sq̃libundã
sortiunt̃ naturã. Excitant̃ quidẽ humores sed tenues. Quãobrem eos lippitudo arida male
habet. Si uero pituita redundãt raucitates distillationesq; in pulmonẽ oriunt̃: mulieres ex
torq̃nt difficultates intestinoꝝ quia natura sunt humida frigidaq;. Seniores stupor attoni
tos reddit: ubi uniuersus resolutus humor ĩcubuit: exq; ĩbecillitate caloris natiui cõcreuit.
Cur si æstas sicca & aquilonia fuit: autũnus ex aduerso humidus atq; austrinꝰ hiems q̃ ꝓxima
est dolor capitis: raucitas tussisq; oriant̃. atq; in tabẽ demũ euadãt. An qa hiẽs multũ mate
teriæ excipit. itaq; humorẽ cogere atq; pituitã ĩde cõficere magnũ ei negociũ est. Ergo dif
ficile est humorem densari: cõficiq; ĩde pituitã. Qđ si ĩ capite humor cõstiterit grauitatem
commitet. & si nimius frigidusq; est crudorem utiq; mouet: cui sideratio nomen est. necnõ
si ob nimiã sui copiã concrescere minus potuit in locum defluit proximum: atq; ita tussim
raucitatem & tabem contrahit.
Cur si sicca æstas siccusq; autũnus aquilones habuerĩt mulieribꝰ & oĩbus pituita abundãtibꝰ
secunda ualetudo cõtingat. An quia naturã utrorũq; in alterã exupat partem. itaq; tp̄us in
partem rrahendo cõtrariã ad medium habitũ bonũq; ꝑducit. Eo igitur ipso tp̄e optime ua
lent nisi quid ultro ipsi perperã agãt. Aut humidi ad hiemem ita deueniant: ut fomitẽ q̄ndã
& incitabulum frigori subministrent.
Cur si sicca æstas & aq̃lonia: & autũnus siccꝰ iisdẽ aquilonibꝰ ꝑflatus morbo biliosus infestet.
An qm̃ ad idẽ corpus eoꝝ ac tp̄is hĩtus uergunt. itaq; uelutiignis igni addiicit̃. cũ enĩ cor-
pora exsiccent̃ quãtũq; in his dulcedinis erat euaporatũ sit. uæhementerq; ĩcalescãt necesse
est ut dũ humor cõsumit̃ aridæ lippitudines oriant̃. residuosq; qđ biliosũ remãserit eodẽq;
recalescente febres acutæ utpote ex bili sincera ĩuadat. Nõnullos ĩsania rapit. quoꝝ. s. na-
tura atra bile abundat. Hæc etenĩ large supest: cũ eius humores contrarii resiccescanr.
Cur mutationem aquaꝝ: grauem aeris uero nõ grauem esse affirmãt. An ꝙ aq̃ corporibꝰ ali-
mento est: quo iã hĩto cõplexoq; ꝑegrinamur. Aer aũt nullo se exhibet alimento. Aquarũ
item gñ̃a multa & uaria per se sunt: sed aeris minime. Itaq; hoc etiã causæ esse põt: quippe
cum peregere etiã ꝓfectis in cælo quidem prope eodem: in aquis aũt uariis uersari eueniãt
q̃propter aquæ mutationem grauem esse recte putatum est.
Curciboꝝ mutatio minus q̃ aquæ grauis occurrat. An quia plurimum aquæ cõsumimꝰ. Nã
& in pane & obsoniis: & in potu aquæ usus plurimus est.
Sed cur cibi & aquæ mutatio grauis sit. An ꝙ oĩs mutatio etiã tp̄is & ætatis motu facilis est.
Extrema nãq; gñ̃is cuiuscũq; moueri facile possũt. Quõ & principia & fines. Ergo & cibi q̃
ĩter se distãt corrũpe se ĩuicẽ q̃unt: Quippe cũ aut nuꝑ aut nondũ adhæserit qui ꝑcesserat.
Ad hæc ut uariꝰ cibus grauis est turbulenta enĩ nec æq̃lis cõcoctio eius agit̃ sic ĩ his accidit
qui aquã mutarint. s. ut uariæ potionis utant̃ alimento estq; id alimenti genus quã siccum
ualentiꝰ: qm̃ plurimũ est. Exq; cibis ipsis nõnisi quãtũ dilutũ est: uim habet enutriendi.
Cur mutationes aquaꝝ faciunt ut pediculi in quibꝰ hr̃i possint multi habeant̃. An ꝙ humo-
ris cruditas quã ꝑturbatio illa cõmittit q̃ ex aquæ uario usu in crebra cõmutatione redun-
dat: humoris creare copiã põt ꝓserti loco humori opportuniore. Cerebrũ aũt nã humidũ ẽ.
q̃re caput maxĩe ꝑpetue humet: cuiꝰ rei ĩdiciũ est ꝙ pili in hoc potissimũ exeũt huiꝰ aũt loci
uis ad ꝓgñ̃andos pediculos apta est. patet hoc in puerili ætate. Caput etenĩ pueroꝝ madet
abunde & sæpe aut grauedine conflictatur. Aut sãguinis profusione. Quinetiã pediculos
plures illa ætas habere solet.
Cur a uergiliaꝝ occasu ad fauonii usque flatus hi potissimũ pereãt qui morbo longo laborãt
& senes q̃ iuuenes potius. Vtꝝ ꝙ sũmæ ille ĩtereundi causæ duæ adsint: frigꝰ atq; excessus.
Vita enĩ calore fouet̃ seruaturq;. Tp̄s autem istud ambo illa sortit̃. Frigidũ enĩ & hiẽs tum
acerrime urget: subseq̃ns enĩ tp̄s uer est. An ꝙ qui uiciis laborãt diuturnis nõ secus ac senes
effecti sunt. Longus etenĩ morbus q̃si senecta iã adesse uidetur. Ea nãq; corpora sicca & fri
gida sunt. Altera scilicet ob ætatem: altera ob lãguorẽ hiemem uero & gelu frigoris atque
humoris esse excessionem certũ est. Quare fit ut cũ uel paruo momento corpora pateãt hie
mis rigor quasi ignis igni iniungatur: atq; ita interimat.
Cur in plenis ĩpurisque corporibꝰ hulcera capitis nõ magno negocio sanent̃: tibiaꝝ aũt ægre
An humor eoꝝ: quia terrenus grauis est: graue aũt oẽ deorsum tendit. ergo supiora cura
ri facile possunt. Qm̃ seorsum humor decesserit. inferiora propterea nequeunt ꝙ admodũ

excrescant & putredini pateant.

Cur si post hiemē aquiloniā: & uer austrinū. ac pluuium æstas sicca admodum fuit pniciosus oibus. Autūnus accedat: & pueris pserti. Nā & cæteris difficultates ītestino℞ febresq̄ q̄rtanæ longæ: eo tpe solent euenire. An q̄d si aq̄ mediocris per æstatē incessit. quātū humoris collectū est per uer humidū: in nr̄is corporibus refrigeratū quiescit. Sed si non ita contigit: pueri qui suapte natura humidi & calidi sunt uæhementer eo feruescunt affectu. qm̄ refrigerati minime fuerint. Et si per æstatē restiterint. Autūno certe quoq℞ humor ultra modū ferbuerit corripiet̄. Excrementa uero nisi confesti peremerint orta uidelicet circa pulmonē atq₃ arteriā. Supra enī primū cōsistunt: eo. s. q₃ aeris tepori nr̄a corpora pateāt. hinc enī lippitudines quoq₃ p̄gressis febribus in graui æstate sequi cōsueuerūt. ergo si nō locis superioribus excrementa humo℞ exorsa ut dictū est ptinus īteremerint: descendēt cruda ad uētrē: atq₃ ita difficultatē creabūt ītestino℞. At si præ nimia sui copia: humor excerni nequiuerit q̄rtanæ his orient̄ qui euadere mortē potuerūt: etiā si illud ītestino℞ uiciū oīno quieuerit. Quod enī crudi humoris subtersedit: stabile firmūq₃ uæhement̄ modo atræbilis adhæret.

Cur si æstas & autūnus ībres austrosq₃ habuerunt. hiems grauis cōsequi soleat. An q₃ hiēs corpora p̄humida excipit mutatio etiā īgens occurrit. Nō enī paulatī: sed repente ex calore immodico ad frigoris acerbitatē uenit̄: qn̄ autūnus quoq₃ tepidus extitit. Itaq₃ qui denso corpore sunt: hos morbi extorqueāt acuti necesse est. his enī humida excrementa supra potius colligunt̄: cū partes supiores humoribus huiuscemodi opportunas īferiores inhabiles illi habeant. Ideoq₃ qui tali textura corporis sunt nō multa excremēta sibi admittūt. cum igit̄ qui locis supioribus corporis humor excreuerit. īfrigescere īcipit. fit ut p̄dicta uicia oriant̄ queādmodū uinolentis ppe accidit: cū algent. At quib⁹ laxi⁹ corpus est: his febrib⁹ orsis euenit. ut quæ summa de cruditate febres constiterint transeāt in ardores. qm̄ his magis totū corpus ab humoribus occupatur quā densa illis mole constantibus: exq₃ ui frigoris coacto eo℞ corpore humores incalescentes febres accendunt. Superās enī calor totius corporis febris est: & si idem nimio intendat̄ humore ardor effici potest.

Cur annus pestilens tunc īuadit: cum sol multum uaporis de terra excitat. An tunc annus humidus pluuiusq₃ significet̄ necesse est terrāq₃ madescere necessarium. Fit igit̄ ut quasi locis palustribus grauibusq₃ proinde inhītetur & corpora quoq₃ multis tunc excrementis redundare necessariū est: ita ut ægrotandi materiā habeant in æstatem.

Cur grauis tunc adeat annus cū copia est pusilla℞ rana℞: quæ rubeta℞ faciem rep̄sentāt. An res unaquæq₃ loco suæ naturæ idoneo abundare solita est. Itaq₃ eiusmodi aīantium genus cū natura humidū sit: humidū pluuiūq₃ annum ob eā ipsā causā īdicat. Anni eiusmodi uero graues pculdubio sunt. Quibus enī corpora facta p̄humida fuerint multis iccirco excremētis præmunt̄: quæ causæ sunt ut morbi proueniant.

Cur austri sicci nihil humentes febres creare soleāt. An quia calorē humorēq₃ excitāt alienū. Sūt enī suapte natura humidi calidique. qua quidē re febris cōmittit̄: quippe q̄ nōnisi per excessū amba℞ q̄litatum illa℞ oriri soleat. Cū igit̄ ībre austri uacāt corpora nostra ita afficiant̄ necesse est. At cū flatibus imber adest nos aq̄ refrigerat: austros tamen quos mare miserit prodesse stirpibus certum est. Refrigerati nanque beneficio maris deueniunt cōtra eruginem: quæ humore caloreque alieno consistit.

Cur corpora humana se tardiora debilioraque sētiūt cū austri afflāt. An quia multū ex paulo tūc redūdat humoris: quē deliq̄scere tepor coegit. Exque leui afflatu grauis humor citatur Adde q₃ uires nr̄æ cōditæ in articulis sunt: qui austrinis laxari flatib⁹ cōsueuerūt. Cōstat id ex eo℞ crepitu quæ quidē cōglutinata tūc remittunt̄ ac resoluunt̄. Tenax eteni humor q̄ articulis inditus est ut concretus nos moueri non patitur sic nimis humefactus intendi minime sinit.

Cur per æstatem magis aduersa ualitudine laboret̄ per hiemē uero magis qui laborant emoriantur. An quia calor qui per hiemem intus propter corpo℞ densitatem cohercet̄ pa℞ adiuuat: nec labor ope℞ qui amplius per id tp̄s suscipitur. excrementa humo℞ pōt concoquere: ideo ualidā esse mali originem necesse est. Quod cum ita sit perniciosū morbum urgere ratio est. Contra: in æstate qm̄ corpus uniuersū ra℞ refrigeratū resolutum atque labo℞ impatiens est. Iccirco morbos plures quidē oriri necessariū uidet̄ uidelicet ob lassitudinē cruditatēq₃ cibo℞. Noui eteni fructus tunc adsūt: nō tamen ita ualidos esse naturæ ratio patit̄: quāobrē facultas hisce succurrendi datur facilius.

Cur post utrũlibet solsticiũ per centũ dieꝝ spaciũ mori maxime accidat. An ꝙ eaten⁹ utraqꝫ uæhementia caloris & frigoris se dilatat: quæ morbos perniciẽqꝫ afferre infirmis põt.

Cur uer atqꝫ autũnus morbis ĩfestent. An qa mutatiões graues oẽs occurrũt. Sed autũnus uere grauior est: quia corpore calido refrigescente q̃ frigido incalescente potius ægrotamus Vt igit̃ uere frigidũ recalescit: sic autũno calidũ refrigescit.

Cur per hiemẽ minus quidẽ q̃ per æstatẽ: sed ꝑniciosius ægrotet̃. An qm̃ in æstate morbi uel parua de causa existũt: qđ in hieme minime accidit ita. Sum⁹ enĩ tunc & ad cõcoq̃ndũ & ad bñ ualẽdũ aptiores. Itaqꝫ rõe maiora ꝑniciosioraqꝫ mala sꝛ̃ q̃ maiori de cã ꝓuenerit. Qđ idẽ in athletis. & oĩno in his qui secũda ualetudine esse solẽt licet ꝑspicere. Aut enĩ nullo morbo ꝑ̃munt̃: aut ꝑ̃ssi celeriter e uita decedunt. Quippe q̃ nisi magna cũ cã ægrescere neq̃ant.

Cur per autũnũ ac hiemẽ febres ardentes potius oriant̃: quæ tꝑa frigus ꝑ̃seferunt per æstatẽ uero cũ æstus adsunt rigores magis ĩfestent. An quia in corpore hoĩs bilis calida pituita frigida est. Itaqꝫ per æstatem qđ frigidũ est dissoluitur. diffusũqꝫ horrores: tremoresqꝫ excitat Per hiemẽ aũt qđ calidũ est: ui tꝑis ꝑ̃ssũ refrigescit. Febres tamen ardentes per hiemẽ autũnũqꝫ potius conflictant: qm̃ calor pulsus a frigore introrsus se cõtrahit. Ardor enĩ nõ residet in sũmis: sed intrinsecus se expandit: atqꝫ ita efficitur ut ratione febres ardentes hiberno tꝑe oriant̃. melius id in his intelligi põt: qui aqua frigida quiqꝫ calida se hiberno tꝑe lauerint. Qui enĩ frigida se infuderunt: ibi aliquãdiu dũ diluerent̃ friguerũt: reliquo toto die tuti a frigore sũt. At qui calida usi fuerint frigus diutius experiunt̃. Caro enĩ spissescit calorqꝫ introrsus se colligit eoꝝ qui se aqua diluerint frigida. Cõtra aũt iis euenit qui calidã admiscere. Caro quippe rarescit. calorqꝫ ad exteꝝ usqꝫ locũ euocat̃.

Quæ nã uirtus sit cataplasmatis. An ut resoluat: ut moueat sudorẽ: ut euocet uaporẽ.

Quo nã argumento cõstet abscessũ iã purulentũ esse. an si aqua perfusus calida ĩmutatur purulentus est si minus nondum est.

Quæ nã urenda: quæue sint ĩcidenda. An q̃ ore sunt amplo nec breui coaugmẽtent̃. hæc urẽda sunt ut crusta illic incũbat. Sic enĩ nullũ pus cicatrice inducta occultabitur.

Quæ nã uirtus medicamenti suppꝛ̃mentis sãguinẽ sit qđ enemũ appellamus. An ut exiccet: & materiæ inutilis cõfluuiũ cõpescat sine crusta: aut carnis putredine. Ita enĩ efficitur ut uulnus simul & iflamatione careat & unitati sit opportunũ. qđ enĩ materia nõ superfluit inflamatione carebit. Quod siccũ est unitati opportuni⁹ erit. q̃diu nãqꝫ ꝑ̃madet cõcorporescere nequit Quãobrem quæ cruentis iniicienda censemus acria magna ex parte sunt. quo acerbitate sua possint astringere.

Quæ nã ĩcidenda: quæue urenda sunt quæ cõtra nõ ita curãda sint. sed medicamẽtis. An q̃ in ala aut in inguine abscesserũt medicamentis curãdum poti⁹ diducta enĩ partim laboriosa: parti periculosa reddunt̃. urendi sunt illi abscessus qui lati: processuqꝫ multiplici eruperũt qꝗ uenosis nõ carnosis residẽt locis. Incidẽdi q̃ ĩ acutũ se colligũt qꝗ nõ parte solida extãt.

Cur siq̃s aere ĩcisus sit facili⁹ q̃ si ferro sanescat. Vtꝝ qa aes leui⁹ est. itaqꝫ minus laceret. actũqꝫ faciat. An e diuerso ꝙ ferꝝ aciẽ ad actiorẽ recipiat sectionẽ iccirco faciliorẽ tollerabiliorẽqꝫ efficere debeat. At uero aes medicamẽti uim obtinet: & ꝓ̃ncipiũ qđcũque pars potissima rei est. qđ igit̃ aes simul ac fuerit ĩcisũ medicamẽto ꝓ̃ntissimo adest facit ut uuln⁹ celeri⁹ coeat.

Cur ambusta ex aere sanent̃ celeriter. an qm̃ a laxiorib⁹ minusqꝫ corpulentis effecta sũt. Plus enĩ caloris corpori inheret solidiori.

Vtꝝ ptisana ordeacea leuior & ad morbos accõmodatior quã triticea sit: hãc enĩ nõnulli anteponunt: argumentũque ex pistoribus capiunt: ꝙ multo coloratiores sũt qui tritici quã qui ordeacei pistura exercẽt. Addũt etiã ꝙ ordeũ humidius est. Qđ aũt humidi⁹ est cõcoctionẽ desiderat pleniorẽ. Sed nihil ꝓhibet quomin⁹: ut eõcoctu quid difficili⁹ ordeũ habeat: sic ad leuitatẽ quid utili⁹ ꝓ̃stet. hoc enĩ nõ humidi⁹ tantũ tritico est. sed frigidi⁹ etiã q̃lis certe sorbitio cibusque cõpetit febrienti. ut paꝝ alat. & satis refrigeret: qđ ptisana ordeacea facere potest. Quod enĩ humidior uel corpulentior est hinc alimentũ idque frigidiusculũ præstat.

Cur dentiũ stuporẽ porculaca herba aut sal tollere põt. An porculaca quia lentũ q̃ndã habet humorẽ qui uel mãducãti aut manu aliquãtisꝑ cõfringenti patescit. heret enĩ ac trahit̃. lentor igit̃ subiens ille a corpore educit acorẽ: quippe qui affinitate q̃dã cõiũgi ualeat argumẽto saporis: quẽ accidulũ reddit. Sal uero macerat liq̃facitqꝫ. atqꝫ ita acorẽ quoqꝫ extrudit.

Sed cur lixiuiũ nitrumue hoc idẽ facere nequeat. an ꝙ hæc suam ob acerbitatem astringunt non liquefaciunt.

Cur æstiuis lassitudinibꝰ balneo: hibernis unctione mederi cõueniat. an hibernis unctio datur
ꝓpter horrores mutationesqꝫ urgentes. ꝑ caloré eni laxandũ est qui mẽbra tepescere faciat
oleũ uero calidũ est. at in æstate humefaciendũ censet̃: qm̃ tp̃s id siccũ est nec metꝰ iterpel-
lit horroris eo ꝙ statꝰ tp̃is ad teporé igenue uergit hinc etiã cibꝰ parcꝰ potio liberalis per æsta
tem admittitur ille. magis hæc omnino. Potioni nãqꝫ per æstaté ob tempoꝝ siccitatem idul
gendũ ex toto est: parsimonia uero cibi cõis tempoꝝ oĩum est: sed magis æstati cõuenit ne
ob habitũ tp̃is feruentem corpus cibo imodico ꝑssum exestuet.

Cur ex medicament̃ alia aluũ soluãt uesicã aũt minime. alia uesicã soluãt. cũ aluũ nihilo mo-
ueãt. An ꝙ ea q̃ natura humida sunt: atqꝫ aq̃ referta si medendi obtinent facultaté uesicam
soluunt. Subsident eni in ea, humores qui putredie imunes euaserũt. ꝗppe uesica pro eius
humoris cõceptaculo habet̃ qui mĩme in uẽtre cõcoq̃t̃. qui non manet: sed pusq̃ agat quicq̃
aut patiat̃ excernit̃. At q̃ terrenã sortiunt̃ naturã: si uires habeãt medicas aluũ hæc fũdere
q̃unt. In hãc eni terrena q̃qꝫ materia se ꝓuoluit itaqꝫ turbat si mouendi obtinet facultaté.

Cur alia uentré mouent supioré alia iferioré ut uelatꝝ supioré: scamonea iferioré. Alia uero
citant utrũqꝫ ut elateriũ: & thapsie sucus. An ꝙ ex medicamentis q̃ uentré mouent alia fri-
gida alia calida sũt: itaqꝫ alia ꝓpter suũ caloré ꝓtinus ut in superiori uentre fuerũt: loca pe
tunt supiora ac ide liq̃faciendo: maxime q̃ aliena sint minusqꝫ isedentia: sed etiã q̃ isũt na
tura intima medicamẽto. s. uæhementiori epoto: aut copiosiori quã natura patiat̃ tã ea ip
sa q̃ excrescentiã adfuerint in uentriculũ deducũt. hic uero feruore excrementa ꝑturbant:
flatũqꝫ excitãt multũ: qui obsistẽs uexãsqꝫ demũ uomitũ mouet. Alia ꝙ natura frigida sunt
seorsũ uersus pondere suo labunt̃. etiã pusquã quicquã uel efficiant̃ uel agãt. ac ide ꝑfici-
scẽtia idẽ actitãt qđ supiora. ubi eni ꝑ abdita foramina illic ascenderũt atqꝫ mãm agitarũt
eodẽ tramite. secũ q̃ corripuerint excrementa colliq̃mentaqꝫ deducũt at genꝰ medicamẽti ꝙ
q̃litatis utriusqꝫ particeps mixtũqꝫ ex calido frigidoqꝫ est hoc ob eã utrãqꝫ facultaté rem po
test utrãqꝫ cõficere hinc & medici mixt̃ sibi gñibꝰ sæpe medicinas componunt.

Cur medicamenta purgare ualeãt: cũ alia pleraqꝫ amariora cæt̃isqꝫ eiusmodi q̃litatibꝰ isigni-
ora id facere neq̃ant. An quia nõ ob eiusmodi uires purgãdi obtinẽt facultaté. sed quia cõ-
coqui neq̃unt eteni q̃ ob excessũ caliditatis aut frigiditat̃: quãuis exiguo corpore icoctilia
sũt: aptaqꝫ uincere nõ uinci ab aĩantiũ calore resoluiqꝫ eadé facile a uentre utrolibet possũt
hæc medicamẽta hñtur. Vbi eni uentré adierũt resolutaqꝫ sͭ stati ad uenas ꝑ easdé ferunt̃
semitas quibus ꝑmeat cibus. mox cũ nihilo cõcoqui potuerũt. sed uictrice ꝑstiterũt potẽtia
relabunt̃ & q̃ sibi obsistũt secũ detrahũt. q̃ res purgatio uocitat̃. Aes uero argentũ: cæteraqꝫ
gñis eiusdé & si cõcoqui a calore aĩaliũ nõ possunt: sed resolui a uentribꝰ neq̃unt: oleũ: mel:
lac: cæteraqꝫ eiusmodi cibi purgãdi quidé uim obtinent. sed quãtitatis nõ q̃litatis rõne. ubi
eni ob nimiã sui copiã cõcoqui minime potuerũt tũ purgãt si q̃n id facere possunt. duabus
eni illis de causis aliq̃d cõcoqui neq̃at. aut quia gñis ꝑuicacis est: aut quia modũ excesserit.
Quãobré nihil ex ꝓdictis medicamentũ est. ꝗppe cũ nõ ob aliquã sui facultaté purgare uale-
at acerbitas acor malusqꝫ odor medicamẽta cõmittant̃: eo qđ genꝰ medicamentoꝝ cibo cõ
trariũ est. Qđ eni cõcoctũ a natura accessit: id corporibꝰ adherescit: alimentũqꝫ appellatur.
Qđ aũt cõuinci donariqꝫ minime possit: sed uenas igressũ per excessũ caliditat̃. frigiditatis
ue suæ ꝑturbet. hoc naturã sane obtinet medicamenti.

Cur piper si large sumat̃ uesicã soluet: si parce aluũ. ecõtra scamonea si large sumat̃ aluũ sol-
uet. si parce & q̃ uetus est uesicã. An quia singula magis a singulis mouent̃. piꝑ eni magis
urinã ciet: scamonea aluũ. Itaqꝫ si piꝑ sumptũ copiosius est ad uesicã defert̃: nec se in aluum
diffundit. Sed si exiguũ ceperis: retentũ id aluũ soluet: atqꝫ ita medicamentũ eiꝰ existet. Sca
monea uero quæ data copiosius est retinet̃ ut resoluat̃: resoluta iã medicamentũ efficit̃: ob
quã supius cãm ꝓposuimus. At si exigua una cũ epoto humore per iuisibiles meatus ihibit̃
ac celerius antequã ꝑturbet in uesicã defert̃. qua pro sua facultate recrementa colliq̃mẽtaqꝫ
residentia per summa abducit. Sed illa multa ut dictũ est. ꝙ diu ex uirium soliditate ꝑmãse
rit large expurgat: sordesqꝫ terrenas potissimũ detrahit.

Cur inflamationes easdem alii frigefaciendo sanent: alii calefaciendo cõcoquãt. an ꝙ illis per
refrigerationé: hiis per externum calorem caloris sui copiã colligere placet.

Cur mutari cathaplasmata debeãt. an ut pleniꝰ sentiat̃. Solita eni ut ea q̃ uẽtriculo mãdamꝰ nõ
ampliꝰ medicamenta sũt. sed pro aliment̃ recipiunt̃. sic etiã hæc fungi suo munere neq̃unt.

Cur cibum iminuere laborem augere salubre est. an quia cãm ægrotãdi excrementoꝝ habet

nimietas: quæ tunc certe exultat: cum aũt cib⁹ supest aũt labor deest.
Cur medicaméta & res amaræ aut fœdi odoris magna ex parte purgare possunt. an qm̃ ama ra q̃cunq; malæq; olentia cõcoqui nequnt. Qua de cã medicaméta quoq; amara sunt atq; fœtida. Quot eni cõcoctioné nullã sibi admittũt. mouereq; cũ amaritudine possũt hĩc me dicamenti sortiunť naturã. Et si iusto plus data sint pimẽt. Quæ aũt necant etiã si exigua denť: hæc nõ medicaméta sed toxica esse dicimus. Ne illa quidé medicamenta uocamus q̃ nõ sui gñis qualitate purgare queãt. Sũt eni plæraq; in gñe cibi quæ si large sumanť face re idé poterũt. ceu lac: oleũ: mustũ. Sed hæc oĩa q; minus facile cõcoquunť. iccirco purgãt: nec oẽs sed aliquos. Sũt eni aliis alia cõcoctu facilia: difficiliaue. Quãobré nõ eadé medica mento oĩbus sunt sed ꝓpia plærisq; cõperiunť. Deniq; medicamentum nõ solũ cõcoctiõe ĩmune: sed etiã motus efficiens esse debet: sicut & exercitandi rõ extrinsecus: aut ĩtrinsecus accedens nõnisi per motum alienã excernit materiã.
Cur odorata genera tã sæminũ q̃ plantaꝝ mouere urinã possint. An quia calida cõcoctuq; fa cilia sunt. quo in genere ea collocamus quæ citãt urinã. hoꝝ eni uis insita calefaciendi bre ui extenuať. odor quoq; nullã corpulentiã gerit. Nã & ea q̃ odoré plenissime reddũt uelut alia caliditate sua mouent urinam: uel potius uim obtinent tabefaciendi. sæmina odorata uero calida esse certũ est.
Cur impuris tetrisq; ulceribus: siccis acribus acerbisq; medicamentis utendum est. puris uero & sanescentibus humida tantum imponuntur. An q; impuris detrahendũm aliquid est: qđ nonnisi humor est alienus qui adimi debet. Genus autem medicamenti quod mordax acre acerbumq; est id efficere potest & siccum magis q̃ humidum. At quæ pura sunt cica‑ tricem tantum desiderant.
Cur morbis qui contrahuntur a pituita: libido immodica prosit. An q; sæmen genitale excre‑ menti cuiusdã detractio est. ideo naturã ꝑsefert pituitæ. Quod igiť multũ pituitæ concu‑ bitus detrahit iuuare iccirco potest.
Vtrum ergo inter initia mali cibum afferre melius sit an post. An inter initia: ne iam penitus debilitato febris occurset. Igitur uel extenuandum protinus est: uel ita alendum. Sorbitio nibus primũ recreandũ. Hæ nãq; mitiores: leniores: colliquabilioresq; sunt. & alimentum hinc cape infirmum corpus expeditius põt. Nihil eni cibũ in uentriculo resolui ꝑferuereq; ante oportet. quod nõ nisi labore cubantis fieri potest.
Cur intuendum urinam an concocta sit: necne profluuio intercepto mingendi potius quam perpetuo. An q; signum concoctionis urina exhibet ruffa. quod quidem melius intercepto profluuio deprehenditur. Genus enim quodq; humoris suum colorem plenius ostendit cũ exiguum est quam cum multum est. nam in multo figuræ in exiguo colores conspectiores sensui obuient. Quod etiam in rore: sanguine: lachrymaq; palpebris adherente patescet. Vrina igitur si continue dimittatur copiosior redundabit sin intercipiatur: iudex sui colo ris certior erit. Quod si iam ex concoctione colorem traxit eiusmodi talis profecto appare re etiam amplius potest. cum lumen se refringat & tanquam speculum fiat propter inter‑ missionem profluii.
Quã ob cãm corp⁹ cui secũdã conciliam⁹ ualetudiné nõ densum: sed rarum redduendũ est. An ut urbs locusq; quicũq; salubris est. qui placide aspirať. quapropter mare quoq; salubre est ita etiã corpus qđ spirãtius est sanitati opportunius cõstat. Aut eni nullũ recremẽtũ existet: aut qđ extiterit q̃primum excernatur dãda opa est. corpusq; est semp ita regendũ: ut simul atq; excrementum admisit habeat qua parte illud excernat. sitq; motui deditũ non quieti. Qđ eni manet putrescet: modo aquæ ĩmotæ. Putrescẽs uero morbũ cõmittit. At qđ excer‑ niť antequã uiciet decedit. hoc igiť ut corpore denso nũquã cõtigit. Fit eni ꝑpe ut ĩuisibilia foramina claudanť. sit raro solutoq; accedat necesse est. Quãobré in sole nudo corpore mi nime ambulãdũ est. Spissať eteni caro & cõcalescit: corpusq; parte ĩteriore humidius reddiť Quãtũ eni humoris residet aboleť. quãtũ ĩtestinũ est manet ĩtactũ. Qua rõe quoq; carnes asse lixis humidiores sũt. Ne pectore quidé nudo ambulãdũ est. Ita eni uis solis corporis op time partis conditæ adimet. q̃ nulla egeat dẽptione. Sed inferna potius eam desiderãt. Inde igiť ut & remoto nõnisi cũ labore sudor educiť. hic facile ob loci opportunitaté digeri põt
Quã ob cãusã pnitionib⁹ idest ambustis frigore tã aqua frigida quã calida ꝓsit. An qm̃ gen⁹ id uicii ex nimio humore cõsistit frigida igiť humoré adstringit. atq; exaspat. calida in spũm uertit carnẽq; elaxans: libertaté efflandi ꝓbet spiritui.

Cur frigꝰ ꝑnitiones calor ambusta & facit & tollit. an ꝙ eadē uis colliqñ facit exsicādo tollit.
Cur potio febriētibus sæpe & paulatim subministrāda est. An ꝙ potio multa præceps defert exigua lente incedens irrorat. madefacit seseq; insinuat corpori. Sicut enī in humo. si aq̄ large accesserit perfluet. si paulatim uero madefaciat tātū. ita etiā in febribꝰ agit. Nam & aq̄s fluētes siquis paulatī deducit. alueus humorē totū ebibit. Sed si tātūdē aquæ uniuersū dimiserit scaturigo uelox usq; eo ꝓfluet quo deducere libitū est. tū æger quiescere imotusq; quo ad maxime fieri pōt: iacere debet. ī motꝰ inq̄ ꝙ ignē quoq; emarcescere certū est ubi a nullo mouet̄. ne aduersus flati cubat. qm̄ flatus excitat ignē. sollicitusq; per auram ignis ex paruo magnꝰ assurgit. obuelādus æger opperiēdusq; ꝓpterea est. qa si nullū igni cōcedat̄ spiraculū extiguet̄. Ne ueste qdē exui debet donec ī sudare occœperit. Vt enī subiectū hūc ignē uisui sic & delitescētē illū naturæ humor extinguit. Adde in genere febriū intermittentiū balneū. & fomenta pedibꝰ admouēda. & uestem pleniorem superponendā & quietē agendā qbꝰ ꝑparet̄ ut corpꝰ per quam calidū sit ante accessionē. Vbi enī multū super est ignis. lucerna nequit ardere. exiguū quippe ignē multꝰ ille ad se trahit ita fit ut multum ignis in corpore præparandum sit febris enim exiguum continet ignē multusq; proinde ad se ducet exiguum.

Quartanis febribꝰ ratio uictus extenuāda nō est. sed ignē corpori interserendū. Nec nō exercitatione utendū. & qua die accessio instat lauādū somnūq; minime q̄rendū. huic uictꝰ calefaciēs ꝓdest. qa febris q̄rtana imbecilla est. Nā nisi ībecilla esset. q̄rtana nō fieret. Vides ne quā ubi multꝰ ignis ꝑflagrat. lucerna suā asseruare flāmulā minime queat. Multꝰ enī ille exiguū ad se rapit. ergo multū ignis accēdēdū in corpore est ut quod exiguū febris cōtinet restringat̄. Sit igit̄ uictus cottidiani ratio q̄ partim ignē partim rorē indat in corpus.

Morborū alii ab igne, alii a rore creant̄. curat morbꝰ ignis ros roris. ignis enī hic exiccat rorē.

Cur pelles recenter detracte maximeq; arietum uerberum uulneribus & uibicibus admotæ. & oua super confracta prohibent ulcera ne consistant. An ratione utraq; humor colligi: intumereq; prohibetur. Pars enim collisa humorem trahit intumescitq; propter feruorem Oua sua lenticia glutinant. atq; ita intumescere non sinunt. ut etiam in ambustis glutine agitur conglutinare possunt pelles quoq; ob suam lenticiam hætentes nimirum simulq; suo calore concoquunt inflamationēq; sedant. Neq; enim detrahere eas solemus nisi diebus aliquot post etiā qui ex sale acetoue perfricādū censent inflamationē tollere uolunt.

Cur cicatrices reliquo quidē in corpore nigræ oculis albæ inducūtur. An ꝙ cicatrix colorem priori cōtrariū trahit. scilicet quēadmodū omnia quæ ægrotarint: Vlcera autē parte oculi nigra cōtrahi solent. Verūtamen neq; in corpore statim nigrescūt· sed principio albæ sunt neq; in oculo semper nigræ. sed demū uel ex toto· uel magna ex parte reddūtur.

Cur ferula oras siue ambitū plagæ rubīdū medium album facit. Vtrum ꝙ sanguinē pellit ex medio. quod maxime ferit. quia in orbem se colligit. & rotunda est. An ea quidem de causa sanguinem deinde redire oporteret. Rubedo autē nonnisi concursus sanguinis est. isq; in eum locum qui ictus est.

Quare cum membra a ferula uæhementius feriuntur. medium carnis albū. oræ rubræ redduntur. Lingno autem contra medium amplius rubet. An ꝙ ferula suam ob leuitatē. ubi uæhementer percussit. sanguinem residentem per summa dissipat. itaq; unde sanguis defuerit. mox ea pars alba existit· quo autem plenius fluxit. hic rubor ambit. Cumq; plaga ī tumuit. sanguis cito suam sedem repetere nō potest. qm̄ & exiguus est. & relationem ꝑ acclīue agat. necesse est. Non enī nisi copia magna referri potest cōtra naturā At ictus quos dura corpora inferāt. affligūt. collidūtq; pōderis sui ratione. ac robore. Afflictū itaq; mediū cauū reddit̄ collisū autē rarū existit. Collisio nāq; dissectio & distractio leuis est qđ cū cauū collisūq; reddat̄ sanguis ad id summꝰ de oris undiq; fert̄. Nā & aptꝰ ferri dehorsū est & laxa expeditius subit ꝙ ea cedūt faciliꝰ. Vbi aūt sāguis eo ipse se collegit efficit̄ merito ut mediū rubore tingatur. Oræ aūt quas deseruit albedine decolorentur.

Cur nigræ cicatrices hominum sunt qui uicio lienis tenentur. An quod sanguis eorum corruptus est. propter admixtionem morbosi diluti q; sāguinis qui aliene procedit. Cicatrix igit̄ cute prætenui sūmaq; consistit. Sāguis uero ille quia ut dilutꝰ & calidus sit niger est cicatricē nigrā trāspectꝰ utiq; ostēdit. & qdē sæpiꝰ hac eadē de cā cicatrix nigrior fit. Sāguis etenī cutis ībecillitate frigescit & calore euaporāte atrior reddit̄. Senioribꝰ etiam pari rōe cutis magis nigrescit. & natiuæ cicatrices atriores quam iunioribꝰ habent̄: est enim quasi

uibicatum corpus eorum totum. non ob aliquã cutis tenuitatem. sed q̃ calor defecerit.
Vtrũ quecũq̃ rei eiusdẽ causam obtinent uim habent eandẽ ad agẽdum. An non uerbi causa cum uibices discuti & ab ære. & a radicula. & a faba commanducata. & a pulmone: & ab argilla. & ab aliis huiuscemodi possint singula. ne ui eadem hoc efficiant. an diuersa. An æs ideo tollit q̃m rubiginẽ præ se fert. quæ pro medicamento accipi potest. Faba uero. & pulmo. & argilla eo q̃ ad se attrahunt propter sui corporis raritatem. Cætera quæ prædicta aliis ex causis idem faciunt. An ultimum quidem in his omnibus idem est. Quod autẽ antecedit hoc discrimini fore nihil est quod prohibeat.
Cur cæteræ cicatrices nigræ oculi albæ cõsistũt. An q̃ cicatrices colorẽ cõtrahũt cõtrarium parti in qua efficiunt. At in parte oculi nigra fieri solẽt. ergo albæ afficiãtur necesse est.
Cur ictus ferulæ dolorem amplius mouet quam aliquod duriorũ ita enim deprehendetur si quis cũ uerberat ratione considerat. cũ tamen ictum durioris uehementiorẽ esse ratio potior exigit. Acrius enim ferit quod durius est. An q̃ caro nõ solũ cum percutitur. sed etiã cum repercutit dolet. igitur a duris percuti tãtũ potest. Cedit enĩ ꝓpter eorum duriciem. At uero a ferula utrũq̃ sane accidit. ut & percuciat. & repercutiat. propter ponderis leuitatẽ cũ scilicet non cedat. sed renitatur ita ut ictus possit duplicari.
Cur thapsia & cyathus quæ contraria plane inter se sũt pariter uibices possint discutere hic ꝓncipio illa post. Cyatus enim frigidus est. Quod etiã poeta inquit Homerus. Et gelido dentes defixit in ære. Thapsia uero calida & urens. An q̃ ut animo deficientibus aqua cyatus uibicatis occurrit. obuiãs enim refrigeratio calorẽ prohibet educi e sãguine. qui per ictum ad summa cõfluere corporis atq̃ cõcrescere solet. ubi calor decesserit. Fit enim ut ꝓinde ac si extra sit congelet. cũ sub cute est. ꝓpeq̃ abest. ut extra sit. At uero cũ calori exitus negatur nõ cõcrescit. sed se rursum diffũdit & sedẽ unde effluxit repetit. Quod idẽ tapsia quoq̃ ꝓstare potest. quippe quæ caloris sui facultate prohibeat ne sanguinis gelescat.
Cur æneis quibusdã admotis. ut cyatis. aliisq̃ generis eiusdẽ uibices reprimi resoluiq̃ possũt. An q̃m æs natura frigida est. ergo calorẽ effluere uetat. e sanguine quẽ ictus colegit. eo nãq̃ per sũma corporis exhausto uibex existit. itaq̃ celeritur ad mouẽdũ est antequã gelet. & thapsia uero ex melle illita eadẽ de cã iuuat. q̃ a. n. calida ẽ sãguinẽ refrigescere ꝓhibet.
Cur si eodẽ in loco sæpius ulcus extiterit: cicatrix atra ducet. An q̃cũq̃ parte ulcus se ostẽderit. hæc admodũ debilitatur eoq̃ magis quo ulceratũ sæpius sit. Debile autẽ omne frigescit. humorisq̃ plenũ est. Quo fit ut nigrũ quoq̃ appareat. Et quidẽ ulcera magna & uetera cicatrice atra obducta uidemus. Sæpe autẽ ulcus cepisse non aliud est nisi ulcus diu habuisse.
Cur uibicibus cyatos admouere solemus. An q̃ locus quo icti fuerimus refrigeratur calorq̃ inde omnis decessit. Cyathus itaq̃ admotus facit æris frigiditate ne calor abeat.
Cur pili cicatricibus nequeunt exoriri. An q̃ omnes meatus obcecantur & uariante quibus pili se promouere solent.
Cur ictus tumorẽ liuorẽq̃ suscipiãt. An q̃ de loco ꝑcusso humores disiecti in loca ꝓxima ruũt ĩ quibus offẽdẽtes retroquentur. itaq̃ coniũcta cõglutinataq̃ humorũ copia tumor ꝑ collectionẽ exurgit. & si q̃ uenulæ ruptæ sint cõfluuiũ id humoris sub cruẽtũ fiat necesse est.

SECVNDA PARTICVLA QVAE AD SVDOREM PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

C

Vr neq̃ intẽto neq̃ contẽto spiritu. sed potius relaxato sudor ꝓueniat. An q̃m retẽtus spiritus uenas ĩplet itaq̃ humorẽ exire non patitur. ut in aqua fit uasis. q̃d ĩ mare demissũ dulcẽ intra se colligit humorẽ clepsydraq̃ ob id nominatũ est. Neq̃ enim effluere cum quis pleno iam uase partem alteram obturauit. Sed ubi per spiritus libertatem sudorem promere licuit. multus certe erumpit quoniam eo ipso retentu copia humoris paulatim collecta est.
Cur mẽbra aquæ ĩmersa calidæ nõ sudẽt etiã si ex se ipsa recalescãt. An q̃ aqua liq̃scere nõ sinit. Sudor autẽ res uiciose adiũcta corpori est. ut qui per calorem excerni debeat.
Cur sudor salsus est. An quia motu efficitur & calore secernẽte quantũ alienũ per adherentiam intimationẽq̃ inest in alimento ad sanguinẽ carnesq̃. id enĩ ocissime segregatur q̃m nec aptum nutritioni est. & foras demum euanescit. Salsus uero propter id est. q̃ pars q̃dẽ dulcissima. leuissimaq̃ tota ad corpus nutriendũ assumpta est. Pars autẽ alienissima crudissimaq̃ tãtũ absoluitur. quæ parti deorsũ collapsa & subsidẽt urina uocatur. partim in corporis sũma emergens sudor est. ambo tamen salsa ob eandem causam prodeũt.

Cur magis parte ſuperiore corporis q̃ in feriori ſudemus Vtrum qm̃ calor ſurſum tendit . ſuperq; manet propterea humorem ſecum trahere poteſt. An quoniam ſudorem ſpirit⁹ moueat qui ſedē habet ſuperiorē. An qa ſudor nō niſi humor eſt incoctus. quia licere humore pars humet ſuperior habitus etenim corporis ſupra potius innoteſcit.

Quā ob cauſā cū manus exercitam⁹ ſudor maxime oritur. Modo cætere corporis partes poſitum ſuū ſeruent. An qm̃ robur huic præcipue loco inditū eſt. Hoc eni ſpiritū cōtinem⁹ qui parti robuſtiſſime ꝓximus eſt. Dū uero laboramus uires augem⁹. his auctis magis ſpiritū cōtinemus. Tum etiā cū hac perfricamur parte magiſquā cū alia laboramus. Spiritu nanq; retento ſimul & perfricamus. & perfricamur dum ita exercemur.

Cur ſudor capitis. aut nullum reddit malum odorem. aut minuſquam reliqui corporis. An quia locus capitis opportunus ſpirationibus eſt. & quidem laxum ſe ipſe demonſtrat argumento exoriendi capilli. Loca autem & quæ in locis tenentur grauiter olent. ſi ſpirandi careant libertate.

Quam ob cauſam qui ſe lucta exercent. ſi interpoſita aliquātiſper quiete luctent᷑. magis ſudabunt quam ſi cōtinue. An qm̃ humor data requie ſeſe colligit. quē deinde luctādi exercitatio educit. Continua uero illa modo ſolis corpora aſſicare poteſt.

Cur magis ſudamus cū non longo interpoſito tēpore ſudor euocat᷑. An quia non humor tātum cauſa eſt ut ſudemus. ſed foraminū quoq; abditorū apertio. & corporis raritas. atq; ſolutio. His igitur qui diu ſudandi intermiſerint uſum: foraminū iter clauditur. At his q crebro utuntur patefactum ſemper habetur.

Quare cum ſol nuda magiſquam induta calefaciat corpora. induta magis ſudare ſoleant. Vtrum quia ſol corporis deurendo foramina cōprimat An quia uapores exiccet quæ minus poſſunt accidere indutis.

Cur facies maxime ſudet᷑. An quia quæ laxa: humida. ſolutaq; maxime ſunt hæc ſudori ſeperuia exhibent. caput autem fons eſſe humoris uidetur. & quidem pilorum laſciuia ſedē hanc propter humoris copiam poſſidet. locuſq; idem rarus gracilentuſq; eſt. igitur ſecundum naturam tranſitus agitur ſudoris.

Cur igne neq; uniuerſo. neq; per diminutionē oblato: ſed per incrementa cōtinua magis ſudamus. Qui enim in caldariis ita ſe calefaciūt magis ſudent quā ſi ꝓtinus tātūdē ignis admiſerint An eo quod ſe modice habeat agat unde quodq; ergo ſi tātum agit plus ſi fuerit non aget An potius e diuerſo qm̃ ſcilicet eo rem quodq; efficiat. qđ ſe modice habeat. hac igit᷑ de cauſa nihilo plus ſudam⁹. ubi plus additū ſit. Sed qm̃ modi ſinguli ſingulis reſpondēt. qđq; iā egerit non ampli⁹ agit. hic fit ut modo aucto magis ſudem⁹. Neq; eni q̄ p̄cedit ad ſingula & præparat ut res ſubdita apta ſit. idem poteſt etiā opus efficere. ſed aliud hoc fūgatur officio neceſſe eſt Parū itaq; potiuſquā multū caloris præceſſit præparauitq; corpus ad ſudandū. ſed ad efficiēdū alio certe amplioriq; modo opus eſt. hoc eni effici ab eo nō poteſt. qđ prius agebat. ſed aliud poſt deſiderat᷑. quod modū obtineat cōuenientē.

Cur detergenti magis profluit ſudor quam reſidere ſinenti. Vtrū qm̃ refrigerati extrinſec⁹ contingat. An q̄ ſudor exterior ueluti operculum foraminibus adhæreat corporis. ita ne interior ſe promere poſſit.

Qua de cauſa ruta. & nōnulla pigmēta ſudores fœtidos moueāt. An quia quorū odor grauitatē præ ſe fert hæc humoribus ſordidis admixta fœdū mouere odorem poſſunt:

Cur tergo magiſquam priore parte ſudamus. An q̄ in parte priore locus ſane intus habet᷑ in quem humor deducitur. quod in poſteriore nō eſt. ſed foras ibi excernatur neceſſe eſt hoc idem etiā facit ut uētre minuſq̃ pectore ſudemus. addo quod ſudorē terga magis ſeruare poſſūt. & poſterior ꝑs magiſq̃ prior. qm̃ prior magiſq̃ poſterior refrigerat᷑. quod etiā cauſæ eſt ut alæ citiſſime: atq; maxime ualeāt reſudare. uidelicet q a minime refrigerant᷑. ad hæc poſterior carnulētior pars eſt quā prior. & ꝓinde humidior. Cauſam uero cur humidior ſit medulam habet. quæ per ſpinam tendens. multum humiditatis afferre poſſit.

Cur ea parte qua iacemus ſudare non poſſumus an qm̃ pars qua tangimus. cū plus quā modicū ſit incaleſcēs ꝓhibet ne ꝑmeet ſudor. Raſiccat eni atq; aſſumit. itē cōprimi eā partē ſic euenit. hæc uero ſāguinē cōpreſſa diffūdit. quo diffuſo ſatis refrigerat᷑. argumēto ſane torpor eſt. Quippe q nonniſi frigoris iniuria fiat. atq; effici uel afflictu uel ictu ſoleat

Quare qui dormiūt magis ſudant. An circū obſiſtēdi ratione euenit. Calor enim parte interna collectus poteſt expellere humorem.

Cur facie maxime ſudemus.cum in ea minimũ carnis ſit.an quod expeditius illa ſudare poſ
ſunt.quæ humida laxaqꝫ ſunt: Caput autem tale eſt. Continet enim ſuã plurimã humidita
tẽ ꝙ utiqꝫ uenarũ ratione pateſit quæ hic pertẽdũt.Diſtillationes quoqꝫ ex capite oriunt̃
& cerebrum humidũ eſt.& foramina per multa in capite habentur.quæ tã multa eſſe.ac fo
ras uſqꝫ ꝑtendere capilloꝝ inditio cõſtat.igit̃ ſudor nõ a partibꝰ imis ſed de capite oritur.
Vnde etiam fit ut primum & maxime fronte ſudemus.Prima enim frons ſubdita eſt.

Qua de cauſa qui ſudãt.ſi uel aqua uel flatu refrigeſcant nauſeant. Vtrum qm̃ humor qui ex
fluxu continuo minime quieſcere poſſit.hic refrigeſcens in parte priore uniuerſus cõſtite
rit.An ꝙ ſpiritꝰ ꝗ foras uerſus proueinẽs in ſudorẽ ob frigoris occurſũ cõuertit̃.Hic intus
ante frigeſcens quã exeat trãſeat in humorẽ.atqꝫ in eam partẽ incũbens nauſeã moueat.

Cur in capite pedibuſqꝫ incaleſcentibꝰ ſudores maxime excitãtur. An qm̃ humorem ad ſe mẽ
bra incaleſcentia trahũt humor autem partem qua abſumat̃ nullã habet cũ ea loca oſſibꝰ
ſcateant.itaqꝫ ut excidat foras neceſſe eſt.

Quare qui laborãt ubi a labore deſtiterint ſudare incipiunt. Nam ſi labor cauſa eſt cũ labo
rant ſudare debent: utrũ quod inter laborãdum uenæ ſpiritu inflate cõprimi foramina co
gant: data uero quiete laxæ cõſideãt itaqꝫ per ampliora iã facta foramina expeditiꝰ humor
ꝑuadat. An qm̃ cũ laboratur.ſpiritum ex coherente humore motus ſecernit.& calore qui a
motu excitat̃ humor in ſpiritũ per ſũma corporis extenuat̃ cũ uero a labore ceſſatũ eſt.ſi
mul.& calor deſinit & ex ſpiritu ſpiſſeſcente humor qui ſudor appellat̃ conſiſtit.

Vtrũ per æſtatem potius. An per hiemẽ ſudor mouendus ſit. An tũc opportune ſudatur cũ
humidiora corpora ſũt neglectaqꝫ difficiliora reddũtur: igitur per hiemẽ potius cõuenit.
An magna per id tempus mutatio ſit.nec excrementa cõcoqui poſſint.cũ cælũ cõtra natu
rã frigeat igit̃ per æſtatem potius mouẽdũ Quippe cũ humores per æſtatẽ potiꝰ oẽs putre
ſcere ſoleãt ꝗpropt̃ exhauriẽdũ tũc eſt ut etiã ueteres oẽs autores hac eadẽ de cauſa cenſẽt.

Quare cũ corpus aſſidue fluat.effluxuſqꝫ ipſe de excrementis ꝓueniat corpus lauari nõ poſ
ſit niſi ſudauerit.an quia minus excernit̃ quam ſatis ſit. Cum enim ex humore mutatur in
aerem plus de minori exiſtat neceſſe eſt. Humor enim quicũqꝫ copioſius cũ ſe diſcernit re
dũdat.diutiuſqꝫ ob eam rem ꝑfecto excernitur. Lenta item glutinoſaqꝫ excrementa. ut cũ
humore ꝑpter mixtionẽ excerni poſſũt ita cũ ſpiritu nequeũt.quæ ꝗdem res maxime offi
cere põt. Hic etiã uomitꝰ magis ꝗ ſudores corpora leuãt. qm̃ ea ipſa excremẽta educũt ut ꝗ
craſſiores corpolẽtioreſqꝫ ſint.utqꝫ cũ carni quidẽ ꝓcul is locꝰ ſit: qui lentã illã glutinoſãqꝫ
materiã cõtinet.itaqꝫ non ſine magno negotio dimouendi dat̃ facultas. Vẽtri autẽ e uici
no eſt. Aut enĩ in eo cõſiſtit.aut prope.quo ſit ut difficile queant aliter educi.

Cur minus inter laborãdũ ſudamꝰ quam cũ relaxati labore quieſcimus. An qm̃ cũ facimꝰ la
boramus.cũ fecimus laborauimꝰ igitur plus tunc ratione excernitur. Alterũ enim fieri eſt
alterum eſſe. An quia cum laboramus carnis foramina retento ſpiritu obſerant̃. Cum aũt
relaxauimus aperiuntur. quo fit etiã ut ſpiritu retento minus ſudare poſſimus.

Quãobrẽ nõ in currendo agitãdoqꝫ corpꝰ ſed poſteaquã ceſſatũ eſt plus ſudoris euadat An
riuus quemadmodũ manu. uel aliquo fluẽs undiqꝫ aqua obſtruſa ſe colligit.relaxatqꝫ de
mũ copioſior profluit quã ante ſic etiã inhiberi eadẽ a ſpiritu poteſt.ut in uaſe cui nomen
clepſidra. Atqꝫ etiã in ueſica. Cohercetur enim detineturqꝫ intꝰ humor a ſpiritu.pari igit̃
ratione cũ corpora motu uehemẽtiori citãtur. ſpiritus intꝰ circũuenit̃ cohercetur qꝫ.itaqꝫ
uenæ etiã diſtẽdũtur ac intumeſcũt.cũ humor ſe educere nequeat. Quod cũ uniuerſus
coherceatur.ſpiritu poſt relaxato uniuerſus erumpat neceſſe eſt.

Cur ſi quis cũ biberit cibũ ſumat minus ſudet. An qm̃ cibus ingeſtus humorẽ attrahit quaſi
ſpongia. Eſt enim nõ parũ rei impetũ retrorſiſſe.quod uel fluentoꝝ conſtat argumento.
ita enim cibo quoqꝫ ingeſto meatus appræhendiſſe plurimum ualet.

Cur trepidantes pedibus ſudamus non facie. Rationabilius enim tunc pedibus quoqꝫ ſude
tur cũ corpore toto ſudamus. locus hic enim frigidiſſimus eſt. quamobrem pedes mini
me ſolent ſudare.& quidẽ medici in aduerſis ualitudinibus pedes potiſſimum operiendos
præcipiũt.quoniam frigus hi quam facilime ſentiunt itaqꝫ rigoris inicium reliquo etiam
corpori expedite committtunt. An ꝙ trepidatio nõ caloris de ſummis locis ad ima tran
ſitio eſt.ut accidit in metu ex quo alui etiã metuẽtium ſæpe fundunt̃.ſed eius incremen
tũ potius caloris accedit ut in ira. quippe cũ ira feruor cordi ſuffuſi ſanguinis ſit & trepi
dãs ipſe non metu refrigerationeqꝫ ſit ita affectus.ſed mẽbri ipſius affectione.

Cur iidé facie nõ sudát. sed erubescũt. an qm̃ ãplius icalescũt. itaq; faciẽ calor afficcat errans per sũma pedum tamé humoré ppterea liq̃facit q; ut minor est quã ut exiccet sic maior in sito præconditoq; calore naturali est ut sudorem ciere possit.

Cur dormiẽtes quã uigilátes sudare magis solemus. An q; sudoris origo itri sec⁹ est. infna aũt calidiora habem⁹ ergo calor intimus humoré difũdés itimũ educit. An humoris aliqd séper a corpore effluit. Sed latet. qa nihil solidũ est cui humor occurrés se colligat. Argumẽtũ cur ita sit q; partes cauiores assidue sudant.

Cur in caldariis tũ magis sudam⁹ cũ tẽpus frigidũ est. An quoniã calor pp̃ter frigoris obsitẽ tiã foris euadere nõ potest. Arcet̃ enim. Verũ itus se peruolués: ac insidés humoré soluit í teriorem. Sudoreq; ex eo producit.

Cur sudor utilior est qui corpore nudo currẽti pdierit etiã si minor sit quã q sub ueste se pmserit. An q; laborasse quã nõ laborasse meli⁹ esse pp̃etuũ est. & sudor uero quẽ labor pstiterit. eo melior est qui sine labore puenisset. & q maiori cũ labore melior quã q cũ minori. maiori aũt cũ labore is est qui nudo corpore currẽti pdierit. Nã nisi admodũ cursũ itẽderit. sudare nõ poterit qui nudus est. Vestit⁹ cõtra celerit̃ sudat. ét si parũ se cõcitarit pp̃t uestis tẽporé. Et uero coloratiores reddũt̃. qui nudi cursũ æstiuo tẽpore agitãt q̃ q cum ueste. qa ut oẽs q loca libera aspiratioraq; icolũt meli⁹ colorát̃. q̃ qui ipedita & silẽtia tenẽt. sic ẽt seipse quisque coloratior est cũ ueluti spiritui afflanti placide patet. . quam cũ perstrictus obductusq; a calore nimio angit̃. Quod certe his accidit magis qui uestiti percurrunt. Hinc etiam fit ut qui nimis dormiunt minus colore hilarent̃. quã qui se modice somno recreant. Nam dormiẽs quoq; ipse astringit̃ & ppemodũ strangulatur.

Cur pedes in trepidatione sudát. & nõ facies cũ in muneribus uitæ omnib⁹ ut facie maxime: sic pedibus minime sudámus. An quia trepidatio metus quidem super re ichoáda est: metus aũt refrigeratio ptis superioris est. Quáobrem facie quoq; pallent qui trepidát: pedib⁹ item sollicitãtur & palpitát. Sic eni trepidátes hoĩes faciũt: seseq; quodã modo exercent: q̃ pp̃ter ea ratione parte sudare solẽt qua laborát. manus etiã assollẽt pfricare: & se modo inflectũt modo extẽdũt etiã sæpe exiliũt: neque etiã unq̃ quiescũt. Sunt eni exciti ppẽsiq; ad negotiũ qm̃ calor eorũ se collegerit í pectoris loco q corpulẽtior est. q̃obré ũdiq; cũ eoipo calore tũ sãguine turgescente effícit̃ ut motu uario crebroq; agitẽtur. Sed pedib⁹ maxime insudant: quoniã pedes perpetuo tenentur labore: cũ ceteræ corporis partes quietem aliquam consequi per situs mutationem motionisq; possint.

Cur in caldariis igne neq; uniuerso: neque decrescẽte assiduo: sed per incremẽta cõtinua oblato magis sudat̃. Plus eni ita educet̃ sudoris quã si pricipio statim ignis tãtũdẽ affuerit. An q; pricipio multũ ignis adhibitũ. carnẽ cutéq; sũmã sicciorẽ occupás urit. atq; i modũ testæ idurat. q̃ cũ talis reddita sit. sudoréarcet. obstruditq;. Pax ãt cõtra carnẽ relaxás rare facit. sensimq; instestinũ humorem excitat. ut secerni educiq; possit. Carne aũt rara plus ignis adhibitũ. & corporis ima facile subiens humores iam inde præmollitos in uaporem conuertit partesq; eorũ prætenuens secernens educit cum spiritu.

Vtrum per æstatem potius an per hiemem sudor mouẽdus sit. An hieme calor intus se cõtrahens cõcoquit extenuatq; in spiritũ humores interiores q; cũ oẽs: aut certe maxima pars cõsumát̃. nullam sui excretionem admonẽt faciendam. At in æstate cũ per rarã solutãq; carnem calor euadat. humores minus cõcoqui possũt intestini. qua decausa exhauriẽdũ oĩno est qm̃ si pmãserint tẽporis eius q̃litate putrescẽt. morbosq; cõtrahẽt. Putrescit enim qd̃q; externo calore. Nã ut suo qd̃q; calore cõcoquit̃. sic externo putrescit. igit̃ per æstatẽ externus pualet calor. exquo fit ut quis in æstate putredinem sentiát. per hiemẽ uero quia calor suus ille ac domesticus dominat̃. hinc tempus hoc minime creare putredinem potest.

Quã ob causã cũ sudor calore uel interno. uel externo fieri soleat. euenit ut horror nõnullis sudoribus possit excitari. An qm̃ sudor qui ex calore prodit. interno. se scilicet de loco amplo in breuem corporis dico ãbitũ cõtrahente. primũ caloris meatus. & circuitus patefacit deinde horror carne iam madefacta ex toto caloreq; exeunte citatur. Calor autem qui ex trinsecus mouet primũ summa corporis aperit rarefacitq;. tum calor naturæ internus p fluens excitare horrorem potest.

Cur calidi sudores frigidis meliores habentur. An q; omnis sudor excrementi cuiu sdã secretio est. parũ aũt excrementi ãplius incalescere cõsentaneũ est. plus aũt nõ æquæ sed min⁹ itaq; sudor frigid⁹ excremẽti multi idiciũ eẽ pót quocirca morbos quoq; his facit lõgiores

Cur minus ad ignẽ multũ sudamus cũ tamẽ ꝑ calore sudor oĩs moueri soleat: An quoniam humor aut corpore uæhemẽter calẽte i spiritũ dissoluit̃ humidũ. Aut cũ ꝑuenerit ad eo ci to calore nimio exiccat̃ ut sensus sudoris multi eripi possit.

Cur ad solẽ acrius calefaciẽtẽ corpora quæ nullo idumento tegunt̃ nihil pene sudant. Quæ aũt satis ueste itecta sũt copiosissime sudãt. Eãdẽ de hoc etiã quam de superiori causã red dendam censemus.

Quã ob causã cũ mot⁹ acuti magis hebetes minus calefarere posse uideant̃. ingressus tñ ꝑ ac cliua qui hebetiores sũt magis mouẽt sudorẽ ꝑsistũtq; spiritũ quasi ãpli⁹ calefaciũt q̃ de cliui. An q; graui cuiq; ut ferri deorsum ẜm naturã est. sic ferri sursũ cõtra naturã est. itaq; caloris natura q̃ nr̃a ꝑuehit corpora. ut nihil p decliue laborat sic p accliue præssa orere ni tit̃ acriusq; ob eiusmodi motũ icalescit. & sudorẽ mouet. & spiritũ ꝑsistit Quin etiã corpo ris uari⁹ iflexus nõ nihil afferre causæ potest ut directa spirãdi reciprocatio auferat̃.

Qua de causa cũ sudor moueri soleat quo magis quis sese operuerit. Nõ hi sudãt q̃ uestẽ plu rimã ad miserũt. Eadẽ etiã de hoc ratio q̃ prius reddẽda est.

Quã ob causã cũ corpora sicciora magis per æstatẽ quã hiberno tp̃e sint. sudori magis in æsta te pateam⁹. An q; per æstatẽ ꝑpter corporũ laxitatẽ nõ multus naturæ calor cõtinet̃ humo resq; proĩde resoluere in spiritũ potest. Per hiemẽ aũt parte exteriori dẽsata corpoꝝ calor frequẽs naturæ cohercit⁹. humorẽ minime in spiritũ resolui patit̃ adhuc æstate humoris multũ haurimus. Hieme autẽ econtrario agitur.

Cur sudores qui corpori bene ualẽti spõte ꝑuenerint his deteriores habẽt̃. quos labores cita rit. An q; labores excrescẽtẽ humorẽ exhauriẽtes carnẽ efficiũt sicciorẽ. ut cauernæ forami nũ sanitati sint opportunæ. & per caloris trãsmissionẽ fieri nulla possit obseptio siue opila tio. Sudores autẽ spõtiui appellati qui ex necessitate oriũt̃. cũ scilicet foraminibus naturæ ab imodico humore cõfusis. calor nõ oĩno occupat̃ ac uicit̃. sed repugnare ad huc extru de req; humorẽ potest. Hi recte ꝑsignis morbi habent̃ futuri: Nã etiã calor ipse a largiori humore quã qui modicus ẜm naturã sit hebetatur & caro plene madescẽs. pessimũ ad secũ dam ualitudinem concipit habitum.

Cur tẽpore hiberno minus oriunt̃ sudores. nec nos per id tẽpus sudãdũ æque cẽsemus quã/ uis corpora humidiora tum cõstẽt: An minus sudamus. quoniã humores per hiemẽ cõcreti coactiq; sũt uehemẽter: quare min⁹ dissolui tum queũt. Sudãdũ aũt minime per hiemẽ cẽ/ semus: quia corporis eiusmodi dispositio salubris est. Qui autẽ mouet sudorẽ labefacta. cõfũditq; habitũ corporis atq; etiã laxiorẽ quã cõueniat eũdẽ habitũ reddẽs simul & itimũ calorẽ educit diminuitq; ut non æquæ gelido cælo possit resistere. & humor externus ex peditius se corporibus inserit cũ laxiora iã foramina ꝑpter sudationẽ habeãtur

TERTIA PARTICVLA QVAE AD VINI POTVM ET VINOLENTIAM PER TINNET THEO. INTERPRETE.

q Vã ob causã uinũ cũ calidũ sit uinolẽti nõ calẽt. sed frigẽt. & dolore lateꝝ cæte/ risq; huiusmodi uiciis excipiunt̃. An q; multũ humoris cũ refrigerarũ est mul/ tũ frigoris cõcipit. ita ut calorẽ superet naturalẽ. Fit eteni simile i tri secus carni ut si uestis nimio madefacta humore rigorẽ ꝑinde acrius frigoris admittat.

Qua de causa nõ qui uæhemẽter sed qui leuit̃ se ebriauerũt delirãt. An q; neq; tã parũ bibe/ rũt. ut similes sobriis sint. neq; adeo multũ ut soluant̃ & lãgueãt: quomodo efficiunt̃ qui multũ hauserint. adde q; sobrii ratione iudicãt penitus. temulẽti ne tẽptãt quidẽ aliqd iu dicare leuit̃ ebriati iudicãt quoniã quidẽ uino nõ penitus detinẽtur. Sed praue id faciunt. quia sobrii nõ sũt. quo fit ut mox & cõtẽpnãt alios. & cõtẽpni ab aliis seipsi existiment.

Cur magis crapulã sẽtiũt qui dilutiusculũ bibũt quã qui meꝝ ex toto. Vtrum suæ tenuitatis causa uinũ tẽperatũ expeditius loca plura ãgustioraq; subeat intẽperatũ aũt minus facere id possit itaq; difficilius educi potest quod dilutũ est. An q; merũ minus bibit̃ utpote qđ multũ bibi nõ possit. magisq; uomitu reiicit̃ Ad hæc merũ ut cætera cõcoquit: qã calidus est ita etiã seipsũ cõsumit Diluto autẽ illo econtrario agitur.

Cur semẽ genitale ebriosoꝝ magna ex parte infœcũdũ. An q; habit⁹ corporis eoꝝ ꝑhumidus est. Semẽ autẽ nõ quod humidũ. sed quod constat crassũq; est: hoc uim obtinet ꝑcreãdi.

Cur ebriosi tremũt. & eo magis quo liberalius merũ hauserit Absurdũ enim id esse uideri po test. quãdoquidẽ uinũ calefaciẽdi uim habeat & tremor ex frigore præcipue soleat proue nire. Itaq; qui rigent maxime tremũt. Sed tamẽ multi cũ mero tãtũ cibi gratia uterentur.

tremores uæhementes adeo exceperũt. ut homines præmẽtes reiicerent & aqua perfusi calida nihil sentirẽt. An quod tremor tũ oriť cũ corpus admodũ friget. scilicet aut calore intus circũsistente ob externi frigoris uiolentia ut hiberno tẽpore fit. aut naturali calore extincto. qđ fieri solet. uel q̃litate cõtraria. uel ætate. ut senectute. uel externi caloris excessu qđ his sane accidit qui ui solis. aut ignis deurunť. igiť his etiã idẽ obuenit qui mero abutũtur. uinũ enĩ califica sua facultate amplificata plusq̃ uires corporis patianť calorẽ ꝓpum corporis se permiscẽs extingui. Quo extĩcto refrigeratoꝗ corpore accidit ut tremores orianť. Quin etiã præter omnes refrigerãdi modos quos ꝓposuimꝰ. ille quoꝗ notať. ut deleta materia q̃ quisꝗ calor sustẽtať. & aliť. calor eatiã ipse deleať qđ lucerna inť res inanimatas demonstrat. quippe q̃ dẽpto oleo lumen amittere cogať. Senectꝰ uero inanimatorũ genere illud idẽ efficit. Et morbos lõgus diutino cõsũptu corpꝰ in tabẽ redigens. Alimẽto nãꝗ deleto uel extenuato caloris euenit. ut calor etiã ipse deficiat. Calor enĩ humore aliť nõ tñ quolibet humore sed læui & copioso. q̃obrẽ tũ his q̃a ꝑdictis tenenť uiciis tũ ætate ꝑfectis. exolescẽte alterascẽteꝗ tali humoris genere. Fit enĩ ꝑ leni & pingui acre & siccũ euenit ut calor ipse deficiat. patent hæc argumẽto auxiliorũ q̃ his impẽdimꝰ q̃ ob marcorẽ e uita abeũt: fit. enĩ ut eorũ uirtꝰ uiciať cũ aliquid nutriẽtis humoris instilatũ est. utpote cũ eiusmodi humoris defectu resolutio illa eueniat. mero igiť hõibꝰ deditis causæ id esse uideť. Vinũ etenĩ calidum corporis caliditati naturali cõiunctum efficaciꝰ porro q̃ calor propriꝰ sibi subdita ꝑ alimento obtinet. cõsumit. Vnde fit ut alios ex his aqua intercꝰ præmat alios fluctio alios alia deiectio & pleraꝗ alia uicia eiusdẽ alui exerceãt. nã & reliqui humores acerbi ineptiꝗ remanent. & q̃ liquidi extrinsecꝰ aduenerũt. crassari ob ĩbecilitatẽ caloris ꝓprii nequeũt. Calor autẽ ipse imbecillis ꝓpterea manet quoniã materia q̃ cõtineri adhuc potest imbecilla est. quomodo ignis quem arundo reddiderit. Hic. enĩ propter materiæ imbecillitatem infirmior est quã qui a lingno præstatur.

Cur uinolẽti cũ uinũ calidũ sit. rigere tamẽ solent citissimeꝗ laterũ dolore cæterisꝗ huiuscemodi uiciis excipiunť. An ꝙ multũ humidum cũ refrigeratũ est in multũ frigidũ se cõuertit ita ut calorẽ superet naturalẽ. Quæ autẽ sunt humidiora. eadẽ omnia naturæ calidiora occurrunt Argumentũ ꝙ rebꝰ externis calescimꝰ nõ humescimꝰ. Verũ si minꝰ calida quã humida sint. accedet ꝑfecto ut suã caliditatẽ potiusq̃ humiditatem amittãt. humore igiť frigido remanẽte nõ sine causa uinolẽti ampliꝰ rigent & uiciis rigoris ꝓpriis patiuntur.

Cur pueri cũ natura sint calida uinosi nõ sint cũ scythas & uiros & robustos qui certe oẽs habitu sũt calidiori cõstat esse uinosos. An ꝙ uiri nõ calidi solũ. sed etiã sicci sũt. Virilis etenĩ hĩtus talis est pueri calidi sũt & humidi. Vinositas autem humoris cuiusdã libido est. itaꝗ humiditas facit ut pueri minꝰ sitiãt Cupiditas q̃ppe nõnisi ĩdigẽtia siue desideriũ qđdã ẽ.

Cur temulẽti aquas salsas uiciosasꝗ magis sẽtimꝰ sobrii minus. An ꝙ suũ qđꝗ a suo nihil afficitur. simileꝗ indomitũ a suo simili persistit. Contraria uero a cõtrariis potius sentiũtur. Vinolentꝰ itaꝗ ꝙ dulces intra se cõtinet humores. Nã uini natura talẽ esse uidemꝰ hic uiciosi saporis sẽtiens magis est. Sobrius autẽ ꝙ acres salsoꝗ habet saporẽ eũdem precipere nõ põt. Admisso itaꝗ cibo excremẽticii redũdant illi & fluitãt. ut & ipsi a suis similibus affici nequeãt & hominem sẽsus huiuscemodi reddant expertem.

Cur grauiter a uino detentis omnia circunfieri uideãtur. iãꝗ inť initia ebrietatis res semotas cernere neq̃unt itaꝗ indiciũ hinc uinolentie nonnulli deducũt. An quia cõspectꝰ frequenť a calore uini cõpelliť. atꝗ cõmoueť. Nihil uero interest cõspectus moueať. an res cõspectui obuia. Fit enĩ ratione utralibet. ut id quomodo dixi uideať. Et cũ ꝓpinquiꝰ etiam in rebus cõspectũ uino lentorũ falli eueniat. multo magis idẽ in remotis accidat cõsẽtaneum est. Quãobrẽ illas uidere penitus nequeunt. ꝓpinquas autẽ aspicere q̃dẽ possũt. sed nõ quo sunt posita loco. Circũfieri aũt tãtũ non etiã ꝓpe proculꝗ uicissim agitari uidenť. q̃m procul ob circularem mouẽdi rationem cõspectus nequeat progredi. Haud enĩ facile est cõtraria simul agitari. Appetitio autẽ q̃ ꝓfluit ad elongatiora uæhemẽtio est. Circularis uero figura. quã nomen ipsũ declarat cõtineť. Prope igitur a procul uicissim cõspectꝰ deferri: ea decã nõ potest: & si ita ferať. rem tamen eandẽ cõtingere nõ queat. Quippe qui uice alterutra tp̄is eodẽ in loco rẽ quã intuetur relinquat. Cunque reliquerit intueri nõ possit circulo aũt suæ figuræ causa uideť. Est etenĩ conus cuius basis circulus est: in quo se agitans ipse conspectus rẽ quidẽ percipit eandem: quia nunquã sibi rem subiectã deserit: Fallitur tamen in loco: quia no eodem intuitu rem contingit: nihil enĩ interest utrũ res ad aspe-

ctum.an ad rem aspectus moueatur.
Cur uinolentis res una plures interdũ esse uideat̃. An quia ut dictũ est iam aspectus cũ commoueatur euenit ut nullo tẽpore idem uisus in eodẽ quiescat. Quod aũt eodem tempore uarie cernitur id serius occurrisse uideri potest. Quod enim cernit̃ nonnisi cõspectus tactione sentit̃. Fieri aũt non põt ut idem plurib⁹ simul attingat̃ quod cũ nullũ sensũ admittat id tẽpus quod interpositum tempora distinguat. quo rem cõspectus attingit. & quo repetit. effecit̃ hinc ut tẽpus unũ esse uideat̃ quo attingitur. Quoq; repetit̃: itaq; cũ plures aspectus rem eandẽ attingant eodem tẽpore plura esse uidetur. quod unũ cõspectui subiacet. quoniã fieri non potest: ut res eadem modo eodem attingatur.
Cur uinolenti cõcumbere nequeãt. An qm̃ pars quedã magis caleat quã reliquũ corp⁹ oportet. quod in his fieri non põt. ob nimiũ totius corporis feruorem. Extinguitur enim calor motionis internæ obtentu caloris occupantis quoniam multum in his inest quod humidum crudũq; officiat. Ad hæc a cibo proficisci necesse est. Cibus autem omnis concoquit̃ quo satiati ad uenerem plane ĩcitamur. unde hac de re plærĩq; prandere large cenare parce præcipiunt. ut cruda insint quã concocta pauciora.
Cur siquis uinũ dulce ac merũ aut cyceonẽ interpotandũ hauserit sobrius ꝑsistere possit. & cur minus ebriant̃: qui calice amplo fœcũdoq; hauriũt. An oĩum eadẽ illa ratio est q; superficialis calor ita supprimit̃. Vinolentia enĩ tum orit̃ cũ calor sedẽ capitis totã occupauit.
Quam ob causam cũ uinum dulce aptũ sit fluitare. siquis temulentus dulce super admisit haustum uinum concoquitur minusq; infestat an quia uinũ dulce lene ac lentũ est itaq; foramina obfarcit. atq; intersepit. Austerum contra exasperãs rigidum est. facilem item ascensũ calori hoc præstat. Dulce autem obstrusu foraminum calorem arcet. ac inhibet. Vinolentiã uero parte concalefacta superna oriri dictũ iã est. Addo etiam q; uinũ dulce inodorũ austerũ autem odorũ est. odor autem omnis caput temptat & ingrauat:
Cur a uino diluto meratius tamẽ caput postridie magis dolem⁹ quã ex mero. An merũ quia crassius est foramina capitis angusta subire ipsũ non potest. sed uim suam atq; odorẽ & calorem tãtum transmittit. Dilutũ autẽ illud quoniã per aquæ admixtionẽ tenuius factũ est facile ipsũ subit ac penetrat. cum tamen partem corpulentiæ facultatisq; meri non mediocrem adhuc retineat cõcoctu difficilis est. nã & humida uel humores oĩum difficillima concoqui & corpora lõge peruicaciora. quã facultates eorum persistere nouimus.
Cur inexercitati magisquam exercitati ad uinolentiã usq; potare. & uino facilius solui possint. An quoniã qui excrementa humoresq; in se cõtinent urinã copiose profundũt: Quod facit ut plus bibi & leuari facilius possit qm̃ non multi uinosi humoris in uentre remaneat. At qui inexercitati humidi sunt excrementisq; reduudãt. exercitati contra sicci siticulosiq;. ut uini humor sese totum insinuare corporib⁹ possit. Stati igit̃ hic uini impet⁹ urinã retractat. & post humor hic in corpore insidens grauitatẽ creare nimirũ potest.
Cur uinũ alios tardos alios superbos reddit atq; insanibũdos. contrario enim affectu id agit̃ quandoquidẽ alteri magis: alteri min⁹ mouent̃. An ut Cheremon ait. Vinũ sese pro moribus utentium applicat. Contraria igitur reddit. non quæ eadem: sed quæ sũt dissimilia ut ignis alia exiccat. alia humefacit. sed nõ eadẽ. & quidẽ glaciem liq̃facit salem indurat. nã & uinũ ut quod suapte natura humidũ sit. homines tardiores incendit redditq; mobiliores. cõtra mobiliores dissoluit atq; retardat. Vnde plerosq; melãcolicos penitus resolui: labiq; ĩ crapulis nouim⁹. Vt enĩ balneũ corpora ꝑstricta duraq; relaxat. agilioraq; facit humida uero & mobilia dissoluit atq; infirmat. sic uinũ q̃si intẽna hoĩs diluens ita afficere põt.
Quid est cur brassica sædet crapulã. An q; succũ dulcẽ discutiẽtẽq; obtinet. Vnde medici eã aluo infundunt. frigida autẽ ipsa est. Argumẽtũ q; ad alui uæhemẽtes deiectiones medici ea utũtur. Excocta in plenũ & suo callo purgata refrigerataq;. Fit igit̃ detẽtis a crapula ut eius succus humores in aluũ detrahat qui uinosi crudiq; tenent̃ & ipsa supra in uẽtriculo remanẽs corpus refrigeret. quo fit ut tenues humores ad uesicã labãt q; cũ humor utrinq; educat̃. corpusq; refrigeret̃. recte liberari a crapula possint. Vinũ enim humidũ atq; calidũ est. Euenit ad hæc ut cũ humores deorsũ se trahũt atq; excernũt. flatũ etiã secũ deducãt. qui si per uinũ liceat ĩ caput se efferens grauitatẽ creat & crapulã. Sin aũt deorsũ se uertit corp usq; ob cãm ꝓdictã refrigeratũ est. dolor crapulæ oĩs tollit̃. Est enĩ crapula feruor q̃dã & desinẽs inflamatio. que plus cõflictat quã temulẽtia q; mentẽ illa q̃tit & alienat. crapula autem mente sibi constante dolorem admouet: ut etiã qui febre urgente ludunt poti

usq̃ dolét. iidem ubi leuati malo fuere atq; ad se redire. indolere occipiunt. Hoc enim idẽ in crapula quoq; & in temulentia euenire solitum est.

Cur uinũ diluti⁹ tẽperatũ uomitũ magisq̃ merũ q̃ aq̃ ꝓuocat. an q; ea maxime uomitũ mouẽt quæ ĩnatare solita quæq; insuauia fastidiosaq; sũt. Vinũ aũt reprimendi uim obtinet. Aq̃ tenuis nec insuauis est. Quo tigit̃ tenuis est cito pro sui tenuitate descendit. q; nõ in suauis stomachũ nõ ꝑturbat. Vinũ aũt nimis dilutũ nec ita tenue est. ut ꝑfluere possit celerit̃ & fastidiosũ est q; paꝝ obtinet uini. Sẽsũ enĩ cõturbat. quia plures motus in eo excitat. Scilicet quẽ uinum quẽq; aqua efficere põt. ambo enĩ sentiri queũt qđ autem fuerit modice temperatũ id sensum penitus aquæ tollit. Viniq; mollis delinientisq; sensum accommodat. Ex quo suauit̃ bibi põt. sed cum uinum ĩmodice dilutũ ita insuaue est. tum ĩnatare redundareq; solet. qđ autem tale est uomitum id facile ciet.

Cur uinolẽti aquas salsas & uicinosas meliusq̃ sobrii sentire possumus. An qm̃ dura & tristia certius ab his sentiunt̃: qui minime cupiunt. Latent hæc enĩ cupiẽtes & sæpe fallũt. At uero qui læte se habet is non cupiẽti similis est. Qui autem in tristitia est cupiẽtis hic gerit affectũ sobrius autem ita se habet. uinolẽtus contra satiatus repletusq; est.

Cur penitus uinolentis res omnes circũferri uident̃. & cũ amplius uinũ attingit: nequeunt q̃ procul posita sũt enumerare quocirca nõnulli hĩc uinolentie indiciũ trahunt. An qa conspectus frequent̃ a uini calore cõmouet̃. Quẽadmodũ igit̃ si sub oculo presseris rẽ obiectã geminari uidebis. sic etiã uinolẽtis accidere illud põt. Nil enĩ interest utrũ supresseris. an aspectũ cõmoueris. nec utrum extrinsecus an intrinsecus. idẽ enĩ obuenire: uel accidere utraq; rõe cõspectui põt itaq; res obiecta minime cõstare uidebit̃ atq; etiã magis q̃ ꝓcul ab est nã eo obtinebit̃ min⁹ quo se lõgius aspectus deducat ꝓpinqtas etiã illa mouẽdi ampli⁹ ad extremũ absoluere interuallũ põt. itẽ si æquabili cũ uæhemẽtia sursũ deorsũq; aspectus se agitet res minus assequat̃ remotas necesse est. deducta aũt circũferri oĩa solẽt. uelut sagitte & quæ apẽsa dimittimus igit̃ uisus quoq; suã ob ĩbecillitatẽ quasi ꝓcul deferat̃. idẽ hoc patit̃. nihil aũt interest uisum an rem uisui obiectam commoueas.

Quã ob causã quod uniuersũ raptimq; bibit̃ uentrẽ id minus humectat cũ tamẽ ab humore copiosiore plus humectari cõueniat. An q; humorẽ multũ ac uniuersum uenter superare nõ põt. sed locũ adire suũ indomitũ patit̃. Locus autẽ crudi humoris uisica est. Exiguũ facile uincit & cõcoquit. ex quo morã hic diutius trahẽs uentrẽ porro humificare potest.

Quãobrẽ qui ante extenuatus merũ inde multũ hauserit morte occumbat. & plæriq; uero bibaces: cum se nihil extenuauerit: multo tamẽ uniuersoq; meri haustu sicci efficiunt̃. Que rẽdũ enĩ hoc est quãdoquidẽ uinũ calidũ suapte natura est & ut uita calore cõtineri apparet sic mors refrigeratione accidere. An ut ex cicuta sic ex mero intereũdũ est. Videlicet dũ ꝓprius calor paulatĩ extinguit̃. modo tamẽ diuerso. Cicuta enĩ calorẽ frigiditate sua extĩguit humorẽq; ĩdurat. Vinũ aũt sua caliditate calorẽ macerat naturalẽ. Et quõ ab igne nimio aut sole exiguus ignis extinguit̃ sic intimus corporis calor a uini calore: si nimius est superatur atq; extinguitur.

Cur uinolẽti sũt ad lacrimãdũ ꝓpẽsiores. An effectũ huiuscemodi oĩum eadẽ cã est. quã repssio q̃ .s. agit̃ per sũma afferre põt. Vinolentiã enim locis consistere capitis certum est.

Cur uinolẽtis somnus oriri nequeat. An q; ad somnũ creandũ calidum adesse humorẽ opus est. Hic enĩ cõcoqui expedite põt: quod si deest exiguusq; humor aut concoctu difficilis inest somn⁹ nõ orit̃. q̃ de cã post cibũ ac potũ somnolẽtissimi fieri ob calorẽ solem⁹. Melãcolicos uero & uæhement̃ estuãtes insonia tenet. Alteros quia refrigeratus humor penitus est. alteros qa nullus aut minim⁹ extat. ergo rõnẽ utriusq; affect⁹ ĩde eẽ petẽdã palã est.

Cur ebriosi tremũt. & eo magis quo largius meꝝ hauserit cũ uinũ calefaciẽdi uim hẽat. tremor aũt ex frigore maxime ꝓficiscat̃. itaq; qui rigẽt ꝑcipue tremant. At tñ plerosq; cũ mero tantũmõ cibi gratia uterent̃. tremores acres adeo inuaserũt: ut hõies cõprimẽtes de se œseiicerẽt & aq̃ cũ calida ꝑfũderent̃ nullatenus sẽtire possẽt. Alii uero cũ eo agerẽt ipso modo ꝑfrictione & carnib⁹ in cibo uterent̃ in stuporẽ attonitũ inciderũt. quos tremor qui dẽmiti⁹ .s. ob ĩmobilitatẽ torquebat. Dolor tamẽ acerrim⁹ & inqetudo iam ĩde exercebat assidue. Tremoris itaq; cã frigiditas est. Nã & q rigẽt ea repati ipa uident̃ ut dictũ est. & q admodũ senuere quorũ utrorũq; alteri ab effectu frigido. alteri a frigiditate urgent̃. Vinũ aũt calefaciẽdi uim ꝑcipue obtinet quocirca cõtrarius qdã ut ꝓueniat effectus rõ exigit an nihil ꝓhibet rẽ eãdẽ a cõtrariis effici dũmõ nõ agãt mõ eodem sed diuerso. Exẽpli grã. Vrit̃ & a gelu & a calore ubi gelu calorẽ coegit uniuersũ. itaq; mõ quodã a cõtrariis effect⁹

pficifcit idē & mō quodā nō nisi idēpducit. Tremor aūt ob inopiā excitat caloris nō cuiusqꝫ sed pprii. Corrūpit aūt calor aut marcore: aut ex instinctu a cōtrariis hoc est frigido atqꝫ humido marcore aūt uel īdigētia nutrimēti ut lucerna cū fomite aut oleo caret. uel ab alieno calore ut ignis in sole & lucerna aput ignē igit q ex frigore rigēt caloris extīctu obtremūt. exquo etiā fit ut aq̄ offusa calida horror exoriat calor enī cū ītus includit atqꝫ circūobsistit pilos erigit & in febriū quoqꝫ accessione rigor illis eueniēs simili de cā uenit. ī senectute āt calor alimēto deficiēte emarcescit humor enī alimētū caloris ē. senectꝰ āt sicca est ebriosi uero & si q ita affecti sūt alii suo psus emarcescēte calore obtremescūt sed non modo eodē quo senes. sed tercio corrūpēdi mō ut pposuimꝰ q enī uino utunt nimio calor aduētitius superās. aut extinguit. aut debilitat ppriū calorē quo ualemus. Fit enī tū tremor cū mouēs quicqꝫ rē neqt superare quā mouet. ut cū lignū quis lōgū crassūqꝫ obtinere firmareqꝫ nō pollet. tremit extremū qđ ideo fit qm̄ aut suscepta res maior est. aut minor q̄ mouet ergo tremor cū calor ext īguit accidit. hic enī dū īteger inuictusqꝫ manet cā æ animātibꝰ esse uidetur cur mouere se ualeāt. indicium aūt ebriosos senesqꝫ ob frigiditatē affectos sic esse. q tremor his fieri sine ullo rigore solitus est.

Quā ob cām qui leuit a uino tenent magis peccāt uel delirāt quā qui aut grauit sese ebriarit aut sobrii manēt. An q sobrius recte iudicat. qui aūt penitus uinolētus est, qđ sēsibus intercepis onus sustinere nō pōt nihil diiudicat atqꝫ ita nō peccat. At uero qui leuit se ebriarit iudicat qdē quia nō multū hauserit. sed qm̄ a uino detētꝰ aliq̄tenus est. ptātē recte iudicādi amisit peccet necesse est. Quēadmodū qđ Satyrus Clazomenius ppēsus admodū erat ad malidicendū eius aures cū accusaret penitus obstruserunt ut de re ageret nō in cōtumelias se puolueret. Postea tamē cū cessāte iā aduersario reserassēt. & pauca dicēte adhuc ille audiuisset neqꝫquā continere se potuit. sed euestigio maledicta effundere incepit quoniā sētire iam poterat. recte autem iudicare non poterat.

Cur uini dulcis qđ suauius est ebriosū neminē esse arbitramur. An q uinū dulce nullū saporem obtinet proprium uini sed alienum penitus reddit igitur dulcis rei non uini auidus appellandus est qui uini dulcis tenetur desiderio.

Cur ebriosi solis calore gaudere maxime soleāt. An qm̄ cōcoctionē desiderāt atqꝫ etiā quot refrigerati admodum sunt. exquo attoniti stupidiqꝫ mox fieri solent a potu.

Cur uinolentis multa interdū apparet qđ unū est. An quia cōspectus initia intrinsecus a uino mouent. sicut uel caput totū sollicitari necesse est. At cū initia mouent cōspectus. idē sese applicare nō quit. sed quasi partē rei obiecte uis utraqꝫ cōspiciēdi attingit. Merito igitur res una suspitionē recipit geminationis qđ idē uel oculo subter oppresso pōt euenire. Cōspectus enī mouet initiū ut ei coire cū altero nō amplius liceat. Sed hic motus extrinsecus est. Vini aūt ille intrī secꝰ orit. nec quicquam interest. idem enī sequet qualitercūqꝫ aspectum commoueris.

Cur uinolētoꝝ lingua oberret. Vtrū quēadmodū corpus totū in uinolētia titubat ita etiā lingua labēs oberrat. nec explanare pōt. An qm̄ caro līgue mollis & īstar spōgie est. ampliat madescēs. atqꝫ extollit. itaqꝫ ob molē retardior fit. exprimereqꝫ sincere nō ualeat. An q ut in aqua ob absētiā aeris loqui nō possumꝰ. ita neqꝫ cū nimiū in os humorē indidimus. igit q uinolētoꝝ līgua in nimio humore se uoluit. idcirco exprimere sincere nō pōt. an animꝰ quoqꝫ uinolētoꝝ cōpatiēs errat. At si animus ita affectus est linguā etiā pariter affici cōsētaneū est: īnde enī omne loquēdi initiū ducit quo fit ut etiā sine uinolentia ubi animus q̄nquā hausit affectū. lingua etiā sentiat atqꝫ compatiat. ut in metuentibus patet.

Cur ebrii omnes & q mari operā dāt libent solis tepori se dedūt. An q abrii cōcoctionē desiderāt simulqꝫ euenit. ut partes corporis qdā refrigerēt. itaqꝫ stupidos attonitosqꝫ post potū fieri nouimꝰ. Maritimi aūt illi qm̄ ī humore sēp suā degūt etatē calorē porro desiderāt.

Cur uinolēti cōcūbere nequeāt. An q partē corporis quādā amplius quā reliquū corpus incalescere opus est q uinolētis cōtingere præ nimio calore nō pōt. Calor igit qui a motu naturæ interno pstat. obtētu caloris ambiētis extinguit. An q partes corporis imas recalescere opus est. Vinū autē in sublime efferri aptū est. itaqꝫ calorē quē admodū illic excitat ita hinc auocat atqꝫ abducit. Post cibū quoqꝫ libido ueneris minime incitatur. Vnde prādere large cœnare parce præcipiūt. Cibo enī cōcocto sursū. crudo deorsū fert & humor & calor. Ortus autē seminis ex his est: & fatigatis: idcirco per somnū pfluit genitura q labor corpus humidū & calidū reddit. Quot si excremētū ea in parte substiterit. euenit certe ut p somnum erūpat. Hæc eadem causa est cur ī aduersis quibusdā ualitudinibꝰ id eueniat

atq; etiam metuenti & morienti.
Cur iuuenes potiusq̃ seniores inmigát ubi uino sese ebriauere. An q̃m iuuenes humidi sunt & calidi multũ idcirco excremétũ humoris cõfluit in uesicã. Exiguũ eni a corpore eorũ ab sumit̃ quãobré id effũdi necesse est. Senioribus uero corpus pro sua siccitate humoré nimium attrahit atq; imbibit. An q; iuniorũ natura ad somnũ ꝓpẽsior q̃ seniorũ est. quocirca grauit̃ iuuenes cõsopitos urinæ sæpe excitatio latet. ut hæc pri⁹ erũpat q̃ illi surrexerit. Seniores aũt latere minime põt queãdmodũ nec externorũ motuũ quisq; minus ab his precipi quã ab adolescẽtibus põt. Cõstat q; mõ, dixim⁹ quãdoq; dé iuuenes ipsi tũ maxime inmingunt cum arcte & grauiter dormiunt.
Cur oleũ ad arcẽdã uinolẽtiã ualet sorbitũq; facultatem præstat potandi. An q; urinam ciere potest. Vinoq; hausto iter regit.

QVARTA PARTICVLA QVAE AD REM VENEREAM PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

q Vam ob cãm qui cõcũbit. & q̃ morit̃ oculos attollũt. Qui aũt dormit submittit. An q; de parte superiore calor exiẽs eodẽ oculos uertit quo se deflexerit. p sõnũ aũt deorsũ se colligit itaq; eode cõuertit. Nõ claudunt̃ uero ꝑpterea oculi qa humiditas deficit.
Cur his qui ré uenereã ĩmodice agũt oculi & clunes manifeste subsedẽt partes q̃rũ alteræ ꝓpe. alteræ ꝓcul a genitalib⁹ absũt Vtrũ q; in ipo etiã coitu partes hæ ꝑspicue collaborãt. cũ ré studiosius ipẽ ꝑsequant̃. & se cogant nitãturq; in semine emittẽdo. itaq; quãtũ alimenti facile liquescere põt id ꝑsũ extrudit̃ An q; ob calefactæ ꝑcipue cõtabescũt. Cõcubitus aũt caloris agit̃ facultate. Eaq; maxime sẽtiũt calore que in agẽdo cõmouent̃. Oculi aũt partesq; sedi ꝓximæ ꝑspicue collaborãt. Haud eni fieri põt ut semen ꝓfluat nisi partes coagant̃ illæ: nisiq; oculi demittant̃. Quippe cũ partib⁹ his coeũtibus humor q̃si manu ex uesica ꝑmat̃ oculisq; coactis cerebrũ sua dimittat. Oculos uero & locũ his ꝓximũ. uim ad ꝓcreationẽ maximã obtinere docẽt. illiméta quæ mulieres tã steriles quã fœcũde experiunt̃ utpote cũ uis ad semẽ trãsmittit hinc debeat. Sũt aũt & oculi & renes oĩum pingues atq; obesi ergo q; partes hæ ré uenereã efficatius ad iuuãt. Caloris particeps sũt cui⁹ tabifica ui extenuant̃ multũq; sui succi ad semẽ excerni patiunt̃. Calor eni si corpus uel pingue nõ est uel si pingue quidẽ sed nõ tamẽ laborat. æque liq facere nequit ut late in uenere patet. Renes tamẽ oĩum maxime sẽtiũt qa in uicino positi sũt. Et ipẽ quoq; seminis trãsitus cũ ꝑ ea loca ꝑspicue agat̃ extenuare ꝓculdubio põt. Adimit eni nõ addit per suã istã ꝓpinqtatem.
Quãobré & qui cõcũbũt & spadones qui re minime utunt̃ uenerea in acumine oculorũ offẽdunt̃. An q; alteris ob libidinẽ alteris ob excisionẽ partes superiores plus iusto exciccant̃ q; ꝑspicuũ in his est quoꝝ opus exquisitius administrat̃. Aspectus autẽ tale est. humorib⁹ uero deorsũ ductis superiora siccari necesse est. id igit̃ nimirũ cõcubitu fieri patet. Spadonũ aũt crura intumescũt. & alui faciles sũt. utpote cũ deorsum se humoris copia seuocet:
Cur homo cũ cõcũbere posse incipit tũc pubescit. Cæterorũ aũt animãtiũ quæ pilis tegũtur nullũ tũc pubescere incipit An q; per etates mutari animãtes in cõtrariũ solẽt. Vox eni grauis de acuta efficit̃. & nuda q̃ ante fuerũt hirta reddunt̃. Vnde etiã animãtes a primo natali die hirsutas enudari debere tunc nõ desescere cõstat. cũ semẽ habere incipiũt. Sed ita euenit qa q̃ semẽ effũdũt sicciora fiunt. & laxiora quibus de causis pilus orit̃ qđ inde sane patet. Pilus eni neq; cicatricibus neq; pueris neq; mulierib⁹ exit Cum scilicet cicatrices spisso cõtextu non raro inducant̃. pueri mulieresq; corpore humido sint non sicco.
Cur nuditas pedũ obesse in re uenerea põt. An q̃m corpus qđ cõcubiturũ sit calidũ ĩtus. Atq; humidũ esse debet. quale per sõnũ potius esse quã per uigiliã solet. exquo etiã celerit̃ ac sine corporis agitatione semẽ dormiẽtib⁹ ꝓfluit. uigilãtibus uero nõ sine labore ꝑdit. Simul aũt fit ut & reliquũ corpus tale existat. & pedes humidiores sint atq; calidiores. indiciũ q; cũ dormim⁹. pedes obtepescere solent ut q̃ una cũ internis partib⁹ ita afficiant̃. At nuditas pedũ e cõtrario agit. Siccat eni atq; refrigerat. itaq; siue ĩpossibilis siue dificilis sit ut res agat̃ uenerea nisi pedib⁹ calidis. eã tñ nuditaté in usu cõcubẽdi ĩcõmodã eẽ necesse est
Cur oĩum maxime animãtiũ homo postq̃ cõcubuit: dissoluit̃ & lãguescit. An q; semen ꝓportione sui corporis plurimum emittit.
Sed cur plurimum homo emittit. an q; minus cibum is conficit: & oĩum maxime aĩantium humidus natura & calidus est. Quaꝝ reꝝ altera seminis copiã reddit. altera naturæ uim efficit ad semen creandũ sæmen eteni tale est quãdiu seruatur.

Quã ob causã cũ rõ cõcũbẽdi calore cõtineaꝛ timor aũt & mors refrigerandi uim habeât.ple-
risqꝫ tamẽ cũ ab his ipsis tenenꝛ affectibꝰ semẽ excurrit. An ꝙ cũ loca quædã corporis refri
geranꝛ.alia q̃dã intepescũt.cũ & suũ calorẽ habeât & pulsum de locis refrigeratis illũ ipa
suscipiãt.Quãobrẽ frigẽtibus q̃dẽ id euenit. Veꝝ nõ qũia frigent sed q̃a calẽt.Cõstat hoc
etiã ip̃o aspectu partes enĩ superiores timẽtium sãguine ꝑuanꝛ.inferiores aũt humescunt
& aluus soluiꝛ & uesica.Calor igitur cum se per timorẽ deorsum per mortẽ sursũ deuius
agitat.madificare & seminis excitare profluuium poteſt.
Cur neqꝫ cõcũbere:neqꝫ euomere nec sternuere neqꝫ flatũ emittere oportet.nisi res turgente
corp̃e urgeat. An q̃a cũ nõ turgemus similes terræ stirpibus sumꝰ q̃bus euulsis.aut alienũ
cõuelliꝛ quippiã aut aliquid abscisũ reliquiꝛ.Quod aũt cũ extrudi debet minutũ remãse
rit.dolorẽ diutiꝰ id œ̃ mouebit.Et si quid alienũ cõmotũ sit id cũ sua sede ꝓueꝛ dolorẽ cre
abit.Quæ certe his usu eueniẽt qui cũ nõ turgẽt.aliq̃d faciũt ex his q̃ modo retulimus.
Cur ieiuni celerius cõcũbunt. An ꝙ foramina corporis ieiuno inaniora. Repleto autẽ plena
habenꝛ.itaqꝫ ĩpediunt ne humor seminis genitalis ualeat permeare.quod latissime in uesi
ca patet.Hac etenim plena nũquã celeriter cõcumbere possumus.
Cur adolescẽtuli cũ primo cõcumbere incipiũt q̃bus cum fuerint cõgressi eas re ꝑacta odio
habeant. An ꝙ mutatio summa extiterit sequẽtis tristitiæ memores eã fugiunt tanquam
fontem ad quam sese applicuerunt.
Quare qui equitãt assidue libidinosiores euadunt. An caloris agitationisqꝫ causa eodem af
ficiuntur modo quo per coitum.Quocirca ætatis quoqꝫ accessione membra genitalia con
trectata agitataqꝫ plenius augentur ꝙ igitur semper eo utuntur motu qui equitant hinc
fluentiore corpore præparatoqꝫ ad concumbendum euadunt:
Quare concũbendi facultatẽ dari per ætatẽ cũ cœptũ eſt corpora male olẽt.prius aũt ante
pubẽ nõ ita olẽt.nec uiri nec mulieres. An q̃m quæ incocta sũt tũ sapores habẽt deteriores
Aut enĩ accidiores:aut salsiores:aut amariores tũ odores reddũt fœtidiores.Cõtra q̃ cõco
cta maturaqꝫ sũt sapores:aut dulces:aut minus amaros.& odores suauiores p̄stãt aut certe
minus insuaues.Patet hoc in oĩbus.tam terræ stirpibus quã animãtibꝰ ipsis.Detractis aũt
quæ matura cõcoctaqꝫ sũt cætera cruda relinqunꝛ.ut & ĩ cinere portione dulci cõsũpta pu
luis amarus relinquiꝛ.Et sudor quoqꝫ salsus eadẽ de cã eſt.Calor aũt naturalis semẽ geni
tale cõcoquit q̃d quãquã exiguũ eſt:uim tamẽ obtinet maximã quippe q̃d ex multo admo-
dũ tã exiguũ cõstitutũ sit.quãobrẽ ubi id secessit resoluimur magna ex parte.uæhemẽtius
atqꝫ refrigeramur.itaqꝫ humores incõcoctiores reddunꝛ.patefactis meatibꝰ ꝓpter seminis
excursũ quo fit ut sudor ob cruditatẽ & salsior & fœtidior tũc sit q̃ in puerili ætate. Quot
si cui forte talis natura sit.ut partẽ subsidẽtẽ sudoris fœtidã habeat.huic magis magisqꝫ
res innotescet.ac p̄sertim eisdẽ in locis quibꝰ & cæteris maxime cõsistit.uelut in aliis.
Cur si ex nr̄o semine ꝓcreatũ aĩal eſt ꝓlẽ id nostrã appellare solemꝰ.Sed si ex aliquo alio nr̄o
uel excremẽto.uel parte ꝓdiit nr̄um id esse nunquã fatemur Multa enĩ semine putrescẽte
ꝓueniũt.Quid igiꝛ causæ sit ut si quales nos sumus tale fuerit nostꝝ id sit.Sin diuersũ id
alienũ sit. Aut enĩ omnia nostra esse oportet:aut nulla. At ꝑmum q̃m quod ex semine nr̄o
ꝓdiit.id ex nostro eſt.q̃d secus id ex alieno.s.q̃ purgamẽtis excremẽtisqꝫ enascunꝛ. Deniqꝫ
nihil ex oĩbus quæ animãti tribuimus gignere animãtẽ põt nisi semẽ genitale. Quod aũt
nocet.q̃dqꝫ malũ eſt:id suũ nullius eſt.nec quod alienũ eſt.id suũ esse põt.Haud enĩ idẽ il-
la significãt suũ esse.& alienũ esse.uel diuersũ uel malũ.Excremẽta aũt & putredines nõ no
stra sed diuersa alienaqꝫ sũt a nr̄a natura.nõ enĩ quæcũqꝫ in corpore extiterũt corporis hæc
esse putãdũ.Nã & papulæ sæpe erũpũt q̃ tollimus.atqꝫ excidimꝰ oĩno q̃ p̄ter naturã cõsti-
terint hec aliena omnia sũt.multa aũt p̄ter naturã uel rebus cõuĩcta naturalibus ꝓdeunt
quot si ex rebus nr̄is solo semine natũ animãs sit.recte ꝙ ita ꝓuenerit ꝓlem id esse nr̄am tã
tum putabimuꝰ & semine uero ip̃o si q̃d extitit aliud ut uermis ubi uel foris putruit. uel
corruptũ in utero eſt.ut quæ mõstra appellamus ꝓlẽ id esse nr̄am haud quãquã dicẽdũ eſt.
cum enim corrupto creetur semine non insuper ex nostro creatur.sed alieno:quẽadmodũ
ꝙ excrementis cõstiterit:ut quod stercore.Omnia uero huiuscemodi ex corrupto creari se
mine hinc iudicatur ꝙ ex non corrupto creari tale natura statuit:quale illud eſt de quo se
men genitale prodierit. Exempli gratia si de equo equs:si de homine homo:nec semen
magnifacimꝰ ipsũ nec aliq̃d q̃d intergenerãdũ cõfici solitũ eſt. Tũc enĩ humor & corpulẽ
tia q̃dã & caro cõsistũt:quoꝝ nihil nobile eſt q̃m nõdũ naturã obtinẽt destinatã sed eatenꝰ

naturâ attingunt q̃tenus ita se habeât: ut ex illis tale creari possit quale nos sumus modo seruentur. Corrupti ât nihil tale enasci põt Câ est hæc cur nec alia ex re nr̃i corporis: nec ex sæmine ip̃o corrupto aut i profecto prolẽ nr̃am oriri arbitremur.

Cur minus in aq̃ hoies cõcubere queũt. An ꝙ res nulla in aq̃ liq̃scere põt: quæ ab igne liq̃fieri apta est. ceu plũbum aut cera. Sæmen aũt hoĩs igne plane liq̃scere uidemus. haud enim prius fluere ĩcipit quã per attritum recaleat: pisces tamen sine attritu coire fatendum est

Qua de câ res oĩum suauissima concubit⁹ est. Et utrũ necessitate ĩpellant̃ ad cõcũbendũ animãtes. an rei cuiuspiã gr̃a genus hoc libidinis datũ est. An suauissime quidẽ concũbim⁹ q̃m. aut toto ex corpore semen ꝓfluit ut aliq̃ uolunt: aut quia quãuis nõ toto ex corpore. Tñ p eã partẽ se ꝓmit in quã meatus oẽs uenæq; oẽs applicent̃ & coeãt. Cũ igit̃ uoluptas similis ĩ libidine atq; in prurigine sit: efficit̃ pariter ut corpus gestiat uniuersũ. Prurigo eñi secessio humoris spũosi ĩclusi cõtra naturã est. Et genitură uero secessionẽ humoris eiusmodi esse ad rẽ naturalẽ cõstat. Suauis ât tũ ex necessitate: tũ rei cuiuspiã gr̃a cõcubitus est. Ex necessitate inquã ꝙ uia oĩs ꝑtinens ad rẽ naturalẽ suauis est si modo a sensu ꝑcipi q̃at. Rei uero cuiuspiã gr̃a ẽ: ut ort⁹ sit aĩantiũ ꝑpetu⁹ facit. n. uoluptas ut aĩantes ad coitũ ardẽti⁹ excitẽt̃.

Cur uenus immodica morbis pituitæ nõnullis commoda est. An quoniam excrementi quidã exitus est: ita ut multum uacãtis materiæ cum sæmine detrahi possit. Pituitâ autem excrementum esse nulli dubium est.

Cur res uenerea uentrem refrigerat & siccat. An refrigerat q̃m calor in concũbendo excernit̃ Et siccare quidẽ coitus uenereus põt: quippe cũ euaporari dũ calor exit necesse sit. exit aũt cũ refrigerat̃. Adde etiã ꝙ feruor coeundi siccare nimiꝝ põt.

Cur salaces hi sũt quibus pili palpebraꝝ defluũt. An ob id ip̃m quo etiã calui. Sũt eñi hæc ambo partes rei eiusdẽ. Quicũq; aũt ex bilis cõgenitis ætate iã ꝑfecto nõ crescunt. hi oẽs decidunt libidinis usu ĩmoderato. Capillus eñi & sup̃ciliũ & ciliũ genere cõgeniti pili cõtinentur. Exq; his sup̃cilia tñ nõnullis ætate ꝑfectis obdensant̃. Qđ cur ita sit alibi rationem attulimus. Reliq̃ aũt utraq; gñа eadem illa de causa deficiũt ꝙ partes sup̃iores sanguis paꝝ obtinentes libido refrigerat. Ita eñi efficit̃ ut locus hic alimentũ cõcoquere nõ possit cũ autem pili alimento caruerint defluant necesse est.

Quã ob causã qui mingendi desiderio tenent̃ concũbere nequeunt. An ꝙ meatus ĩplent̃. Qđ aũt plenũ humoris est id nullum p̃terea humorem põt suscipere.

Cur gignendi facultas his tollit̃ qui a uaricib⁹ tenent̃. siue homo siue aliq̃d ex cæteroꝝ aĩantiũ numero est. An ꝙ uarix flatu translato fieri solet. Quocirca in uiciis atræ bilis cõmoda est. Fit aũt cõcubitus quoq; cũ flatus ex cursu. Quãobrẽ si ĩpetus ille agit̃ cũ uarix exercet semen nõ ĩsuper excitat̃. sed refrigerat̃. Fit igit̃ inde ut pennis tentigo emarcescat.

Quare qui concũbunt resolui atq; lãguere magna ex parte solent. An ꝙ sæmen omni ex parte corporis sæcretio est. itaq; ut edificii cõstructio sic corporis cõpactio q̃tit̃: dũ semen decedit q̃si sanguis multũ ut aliq̃ pars alia decedat ita qđ exit per opportunũ est. & qđ exiguum ex multo alimento cõficiat̃ queâdmodũ amilũ ex farina.

Cur his qui concũbunt: si desiderio mingendi tenent̃ pennis intendi uæhementius põt. An ꝙ foramina plena reddunt̃ humoris semen per angusta se promens molẽ efficit ampliorem: atq; extollit. pennis eteñi ad ipsos meatus est positus.

Qâ ob causâ tentigo & amplificatio pennis illa existere possit An duplex causa est. Vna ꝙ põdus urgens post testes facit ut pennis erigat̃. testes eñi uicem fulmenti uectorii capiũt. Altera ꝙ foramina spiritu admisso ĩplentur: ita ut genitale membꝝ ĩtumescat atq; se erigat. An humor auctus trãslatusq; facit: ut moles amplior redũdet. pennis tñ qui mensura ĩsigni adoleuerit minus se patit̃ efferri. Fit eñi ut ita pondus a fulmento uectis remotius maneat.

Qua de causa qui rem agunt untereã Aut qui ea ætate sunt quæ sufficiat ueneri male olent. uirusq; hirci reddunt. pueri aũt non ita olent. An sp̃ũs pueroꝝ ut dictũ iã est humorẽ sudorẽq; concoquere põt. Viroꝝ aũt nequit.

Cur per æstatem uiri minus mulieres magis concumbere ualeant: quod Hesiodus quoque poeta inquit Tunc fœmineo uenus usu est magis effera sexu. Mitior illa uiris & sæpe accita relanguet. Vtrum ꝙ testes eo tempore magis dimittuntur: & flacent quam per hiemem: cum qui concubiturus est retrahat: ac suscipiat illos necesse sit. An quoniam naturæ calidæ præ nimio calore æstiui temporis æstuant collabunturque: frigidæ uero refouentur & uigent. Est autem uir calidus & siccus mulier frigida humidaque. Ergo

uiroꝝ tunc uires ĩfirmanť mulieꝝ corroboranť & uigent ꝑ cõpensatione͂ q̃litatꝭ cõtrariæ.

Cur nõnulli re͂ uenereã cum uoluptate patianť & alii uel ipsi agere cupiãt. alii pati tm̃modo gestiãt. an ꝙ excreme͂tis singulis loc⁹ determĩat⁹ a natura est: in que͂ ĩstituto secerni naturali debeat sollicitataq; natura spũs excurrens tumore͂ admouet excrementũq; una extrudere solet. Verbi cã urinã in uesicã: cibũ cõsũptũ in aluũ lachrymã in oculos: mucore͂ in nares sanguine͂ in uenas naturæ deduci placuit. His aũt ꝓxime geniturã quoq; in testes & pennã deferri cõstitutũ est. Quib⁹ itaq; meatus habitu suo naturali ꝑuanť. uel quia obcecati sunt qui ad penne͂ tendãt: q̃d spadonibus hisq; similib⁹ euenit. uel etiã aliis de causis. his talis humor in sede͂ cõfluit. quippe qui hac trãsmeare soleat. Q̃d eius loci cõtractio ĩ coeũdo & partiũ sedi appositaꝝ cõsũptio ĩdicãt. Qui si admodũ sæmĩe genitali abundãt excrementũ illud large in eũ locũ se colligit itaq; cũ excitata cupiditas est attritũ pars ea desiderat ĩ quã cõfluit excrementũ. Cupiditas ãt excitari tũ a cibo: tũ ab imaginatione põt. Cũ enĩ alťutra de cã libido cõmota est: sp̃s eode͂ cõcurrit: & genus id excrementi cõfluit quo secedere natũ est. & si tenue spirituosũue est cũ diflatũ id fuerit: reqescũt que͂admodũ pueris: & adolesce͂tib⁹ ĩterdũ nullo secreto humore cessare tentigines possunt. Sed si crassũ corpulentũq; est. nisi extruso quiescere neq̃unt: ꝙ si neutꝝ coꝝ accidit: cupiũt quousq; ad alterutꝝ accidat Quoꝝ uero natura mollis & fœminea est. ita hi cõstant ut genitura uel nulla uel mĩma eo ueniat: quo illoꝝ secerniť. qui p̃dicti natura ĩtegra sunt. sed se in parte͂ sedis diuertat. quod ꝓpterea euenit: quia p̃ter naturæ normã cõstiterunt. Cũ enĩ mares crearenť ita degenerarunt. ut parte͂ uirile͂ mancã: atq; oblesã hr̃e cogerenť. Lesio aũt alia re͂ oĩno corrũpit. alia ꝑuertit & uiciat. At genus illud corrũpens: ut in his sit fieri nõ põt. Ita enĩ mulieres non uiri crearenť. Ergo puerti citariq; aliorsũ quã secernendũ natura uoluit necesse est. Vñ fit ut insatiabiles etiã sint modo mulieꝝ. humor enĩ sollicitãs ille exiguus est. Nec quicq̃ se ꝓmere conať refrigeraťq; celeriter. Quib⁹ itaq; sede͂ humor ex toto adiuit. hi pati tm̃modo auent. Quib⁹ aũt in utrãq; parte͂ sese disꝑtiit hi & agere & pati concupiunt. idq; ãplius quo tãdem pleni⁹ fluxerit. Sed sť quib⁹ uel ex cõsuetudĩe affect⁹ hic accidat. fit enĩ ut tã gestianť quã cũ agunt utq; genitura͂ nihilomin⁹ ita emittere ualeãt. Ergo agere cupiunt quib⁹ hæc ipsa usu euenerunt. & cõsuetudo magis ueluti in naturã iccirco illis euadit q̃bus nõ añ pube͂ sed in ea uicium patiendi inualuit qm̃ is recordatio rei cum desiderãt oriť. Vna autem cum recordatione gestiens exultat uoluptas. desiderãt autem ꝑinde ac nati ad patiendum. magna igitur parte uel ob cõsuetudinem res existit. Sed si accedat ut idem & salax & mollis sit longe expeditius hæc oĩa euenire posse putandum est.

Cur hoĩes re͂ agere uenereã cupie͂tes cõfiteri se cupe maxĩe pudet. Bide͂di aut edendi aut aliq̃d eiusmõi facie͂di desiderio cũ teneãť cõfiťi nõ pudet. an ꝙ reꝝ plurimaꝝ cupiditates necessarie sť. & nõnulle nisi expleanť ĩterimũt. Rei ãt ueneræ libido supfluit & abundãtiæ ĩdex est.

Cur uiri ꝑ hieme͂ mulieres ꝑ æstate͂ rei ueneræ appetentiores sũt. An ꝙ uiris calidior natura & siccior est: mulierib⁹ ãt humida frigidaq;. quãobre͂ illis humor & calor satis cupiditate͂ ueneris hiberno tp̃e accendere q̃unt: quib⁹ rebus sæmen oriri certum est. Mulierib⁹ ãt & calor minor & humor cõcretus ꝓpter caloris ĩopiã tunc est. At per æstatem cõtra mulierib⁹ calor modicus. Viris largior quã satis sit. nimius enim uires frãgit atq; dissoluit. Quapropter pueri quoq; per æstatem tenuiores redduntť. Incidit enĩ ut ignis igni coniungať.

Cur quib⁹ natura calida est. si modo robusti pleniq; sint nisi cõcubãt. his sæpe bilis ꝓsistit & aluus amara secedit: & pituita salsa cõficiť & color corporis ĩmutať. An ꝙ semꝑ cum sæmĩe una excrementi aliq̃d exit. Vñ etiã nõnulloꝝ excreme͂tis abundãtiũ genitura lauamentũ piscium redolet. Igiť excrementum quoq; illud cõcumbenti decedit. Itaq; nihil est q̃d possit affligere. Abstinenti ãt manet & amaꝝ salsũue reddiť.

Cur libidinosi sũt q melãcolici. An ꝙ flatu redundãt. Sæmen ãt decessio flatus est. Ergo quib⁹ idipsũ amplificatũ: hos sæpe purgari appetere necesse est. Sic enĩ efficiť ut leuentur.

Cur aues & pilosi hoĩes libidine uæhementer agunť. Vtꝝ ꝙ multum humoris continent. an non ea ratio est. Fœmina enim quæ humida est pilis uacat sed potius ꝙ genus illud utrũq; naturæ multi humoris concoquens propter caloris copiam est. Indicio pilus est atq; penna. An ꝙ & multum inest humoris: & id a calore superať. Neque enĩ si multum nõ esset humoris: neq; si nõ a calore uinceretur pennæ auibus pili hominibus possent unquã oriri. Sæmen autem uel loci ac temporis portione uel ratione creari plurimum põt: ut in aere ut in uere. Nã ei⁹ natura calida & humida est. Fit etiã ratione cõmuni ut aues & claudi hoĩes salaces

nimirũ ſint. alimentum enĩ utriſqꝫ ſeorſum quidem exiguum ꝓfluit ꝓpter uicium cruris. In ſublime uero affati effertur atqꝫ in ſemen conuertitur.

Cur hoĩ cũ concũbit oculi poriſſimũ ĩfirmant̃. An ꝙ humore deficiente id accidit. Argumentum uero frigidã eſſe geniturã ꝙ humida nunquã reddit̃: niſi calefiat. nec ullã deſiderat liq̃factionem q̃nquidem per uniuerſũ corpus expaſſa eſt quemadmodum ſanguis.

QVINTA PARTICVLA QVAE AD LABOREM QVIETEM ATQꝫ HABITVM CORPORIS PERTINENT. THEO. INTER.

c

Vr ambulationes ꝓlixe quidẽ per plana laborioſiores ſũt q̃ ꝑ incõpta: breues aũt leuiores. An ꝙ mẽbra tũ a multo: tũ a uæhemente motu fatigant̃. ẽ aũt uehemẽs q paſſim per loca ĩæq̃lia agit̃. multus uero q cõtinens unuſqꝫ eſt. Locis igit̃ ĩæq̃libus tãetſi lõga motio acta eſt: tñ reqẽ mutatio ꝑſtat. faciqꝫ ut lõga nõ ſit ne ipoꝝ qdẽ equoꝝ ꝓpter mutationẽ. Planis ãt hĩtus ſimilitudo & ꝑitas nihil ĩterpellat nec mẽbris ullã ꝑſtat q̇etẽ. ſꝫ efficit ut mouẽdi rõ cõtinuet̃. at uero ſi breuis ſit nimietas qdẽ motꝰ nulla ĩ planis fatigabit. accliuibꝰ ãt qm̃ ĩmutatio uehemẽs & cõtraria corpꝰ mõ ſurſũ mõ deorſũ uexat: fatiget̃ neceſſe eſt. Talis uero motꝰ ut dictũ eſt qui ꝑ ardua agit̃ cõtrariꝰ qui ꝑ plana.

Quã ob cãm qui aĩo deficiũt: & qui præ nimio exercitãdi labore diſſoluunt̃ mole corporis cõtractiore exiſtũt uocemqꝫ reddere acutiorẽ putant̃. An quia uoces minores mittunt̃. ideo acutiores eſſe uident̃. Argumentũ ꝙ qui clamãtes a lõge ĩmitant̃ acute ꝓferunt. Moles aũt corpoꝝ minores iccirco reddunt̃ ꝙ ſanguis ſe a ſũmis corporis partibus ſeuocat ad imas.

Cur uenter tm̃modo extenuat̃ eoꝝ qui ſe exercitationi dederunt. An qm̃ uenter pingue amplectitur plurimum.

Cur pingue eoꝝ abſumit̃ qui ſe laboribꝰ dederũt. Caro aũt nullatenus emacerat̃. An qm̃ pingue concalefactũ liq̃ſcit qđ carni non euenit. Motio aũt concalefacit.

Cur uent̃ opimꝰ admodũ eſſe ſolet. Vtꝝ ꝙ cibo ꝓpinquus eſt. Dũqꝫ cæt̃a mẽbra ex uẽtre hauriunt. Venter ipẽ ſibi ſæpiꝰ ĩgerit. an qm̃ mĩme uenter laborat. Flexibꝰ enĩ hic nullis cõtorq̃t̃.

Cur meliꝰ fatigationes tũ ceſſãt cũ q̇s ex aq̃ oleo ꝑmixta ſe ꝑfricuit. an qm̃ oleũ magis ſubire cũ aq̃ põt quã ſi ꝑ ſeipm̃ eſt. Ducit̃ enĩ ſuapte natura ut ĩnatet & fluitet ubi aũt ſubiit corpꝰ ſubĩde ãplius emollit̃. an q̃a oleũ natura calidum eſt. calidũ ãt qđqꝫ & ſiccat & ĩdurat. at mẽbris fatigatı ſiccitas & duricies incõmode oĩo ſt̃. mixtũ igit̃ aq̃ eo plus iuuat quo minꝰ ſiccat

Cur laſſis corporibꝰ euomendũ ꝑcipitur: cũ tñ uomitꝰ ſit laborioſiꝰ. an ꝙ laſſitudo colliſis oſſibus aut ꝑſſatis aut fatigatı cõſeq ſoleat. quos quidẽ affectꝰ patiunt̃ extrinſecꝰ: idqꝫ bifariã. aut enĩ cũ copia carnis uires exuꝑauit oſſiũ. aut cũ freq̃ns corpꝰ ſe cæt̃o corpori miſcuit. qđ locũ ſibi obtinere apte nõ poſſit q̃lis genꝰ excrementoꝝ eſt. Põdera enĩ q̇cũqꝫ extrinſecꝰ corpori applicent̃ laborioſiora ſt̃ quã ipſa corpis mẽbra etiã ſi põdere leuiora illis eſſe cõtigerit argumentũ ꝙ qui plus æquo uel ederit uel biberit: hi minꝰ quãuis laborarit q̃ ieiuni grauiꝰ tñ fatigant̃. qm̃ cibꝰ locũ ſuũ nõ obtinet: utpote qui adhuc maneat crudꝰ. Cũ ãt fatigatio maceret atqꝫ colliq̃faciat colliq̃mentũ ãt nõniſi excrementũ ſit hoc eſt qđ laſſitudinem mouet dum temere uagat̃ occurſatqꝫ oſſibꝰ & neruis & ĩtimis carnis q̃ rara ſoluta patefactaqꝫ ſubſtãt. uomitꝰ igit̃ cũ id extrudat qđ fatigationem ĩducit merito hoĩem recreat liberatqꝫ a laſſitudine. corpꝰ enĩ q̃le ꝑncipio fuerit tale reſtituit. Elaxat ãt uomitꝰ nõ nimii motꝰ rõe: ſed ſi ita fuerit; ut nõ plene agat̃: copia enĩciboꝝ q̃ in uẽtriculo remãſerit & excrementa q̃ his incidãt cibis: faciunt ut laſſitudo uomitum cõſeq̃tur quemadmodum ĩ corporibꝰ nimium ĩpletis dictum iã eſt. Qđ ſi nec illis cãm laſſeſcendi labor ĩferat ſed cum ita ſeſe hñt laborarit nec iis qui nõ totum cibum eiecerit uomitꝰ cã foret laſſeſcendi. nã ſi hoc eſſet haud erat ꝙ nõ oĩbꝰ euomẽtibꝰ laſſitudo ĩcideret nũc uero multi poſt ubi euomerũt alacriores certe reddũt̃

Cur laborioſiꝰ brachio ẽ ĩanẽ iactaſſe manũ quã cũ alt̃e. an ꝙ ĩani iactura brachiũ q̃ſi cõuellit̃ uæhementiꝰ. Nulla enĩ in re nitit̃ quẽadmodũ cũ mittit miſſili obdito fulcire ſe põt. Huic ꝓxĩe ſaltãs quoqꝫ põdiſculis ſuſceptis ĩnitit̃. Et qui currit manꝰ obq̃tiens ſe ſuſtentat. Quã obrẽ ille plus ꝓſilit alt̃es tenens quã nõ tenens. hic ucelociꝰ currit manꝰ obq̃tiens q̃ nõ obq̃tiẽs

Quã ob cãm curſus urlox tã in hoĩum gñe quã in cæteroꝝ aĩantiũ facit ut capita a morbo tẽptent̃ quãquã curſus unuſq̇ſqꝫ detrahere ad ima genꝰ oẽ excrementoꝝ putat̃ ut ambulatio q̃ propt̃ crura eoꝝ ĩplent̃. qui nimiũ ãbulãt: qm̃ de parte ſuꝑiore ad imã labit̃ & alimentũ oẽ & excrementum: an motꝰ quidem ubi agere idem põt. Veꝝ motꝰ uelox cum uires ĩtendit & ſpiritum retinet caput cõcalefacit: eiuſqꝫ uenas nimiꝝ ĩflat & attrahentes redit facultatis externe ut frigoris ut caloris. adde q̃ in pectore cõtinent̃. nã ea quoqꝫ attrahi reſorberiqꝫ ĩde credendum eſt. Quibus rebus admiſſis locum ægrotare illum neceſſe eſt.

Cur locis æq̄libus quā īæq̄libus magis fatigaꝫ:ocius aūt iter æq̄le quā īæq̄le cōficiꝫ.an minꝰ
laboris tunc est cū motus nō semꝑ eodē hitu agiꝫ:qđ īgressu æq̄li potius fit:ocius enī īgre
dimur ubi minus cōtra naturā mouemur.Ergo per locum æq̄lem parce atq; freq̄nter & po
nitur & attolliꝫ per inæqualē aūt cōtra.Atq; rō attollendi cōtra naturā est.Vi nāq; oēm at
tollēdi usū exeq̄mur:qđ aūt ꝑ singulos gradꝰ paulū reddiꝫ id multū ꝑ mulos demū exultat.
Cur in planis laboriosius accubamus quā in cōcauis. An eadem rō est cur etiā in conuexis la-
boriosius quā planis.Cū enī pondus corporis se eundē in locū in sedendo accubādoue col
ligit facit per afflictationē ut laboreꝫ.Incuruū igiꝫ ꝗ rectum.idq; quā cōcauū magis tale se
exhibet.nostꝝ etenī corpus in orbē se colligit potius quā dirigat in processū.Quæ aūt eius
modi sunt hæc per plura attinguntꝫ a concauis quā a planis.his eisdem de causis etiā fit ut ꝗ
cedunt minus quā dura & renitentia fatigent:& in accubādo & in sedendo.
Cur breues deābulationes fatigationē mouere amplius soleāt.An q̄a euariāt incōpteq; sūt.fa
ciūt enī ut sæpe subsistaꝫ.de cōtrario āt ī cōtrariū freq̄nter mutari laboriosū est.Neutri nā
q; asuescere sinit ꝗ q̄dē asuescēdi rō uacat fatigatiōe:utriq; āt simul ut asuescas fieri n̄ pōt.
Cur qui equo uehunꝫ quo lōgius equus decurrerit eo magis emittere lachrymas solent.Vtꝝ
q̄m aer qui se obiectat subinde eo frigidior est:quominus teporis corpus attigerit.qđ his
etiā euenit qui cursū nudo corpore agunt:frigus aūt mouere lachrymā pōt an contra.Res
enī calida lachrymā ciet uelut sol.Motus aūt nimiꝝ calorem efficere pōt.An propter ictū
illatum ab aere illud accidit.Quomodo enī uenti aduersi oculos perturbāt sic aer occursās
eo magis ferire potest quo equus uelocius agitaꝫ.
Cur cætera mēbra cū ꝑfricanꝫ pleniora euadāt uenꝫ aūt soleat extenuari.an ꝑfrictione ꝓtinꝰ
uæhementiore extenuaꝫ cū is etiā īpleri soleat illa fricādi rōne quā paulatī amplificādo ad
mouemus sed nō æque ꝓficit atq; caro qua de re q̄riꝫ.Quippe cū oīno in exercitādo laborā
doq; uenter p̄cipue extenueꝫ.rō igiꝫ ꝙ opima oīa cōcalefacta liq̄scunt:& ea magis ꝗ tensa
suapte natura sunt:uenꝫ aūt cuteus est.cutis uero sua natura tensionē habet sed enī ꝙ uē-
ter celerrime opimaꝫ ideo & pingue aliq̄d semꝑ obtinet.nisi morbo laboret.Cuiꝰ rei causā
dixerī ꝙ cibo ex uicino positus est.Cū igiꝫ oīno pingue res propria naturæ nō sit.sed aduē
ticiū:nec ita necessariū ut caro adhereat:ideo & exercitādi & ꝑfricādi agitatio uentrē cōcale
faciens liquefacit & macerat alimentūq; quod īde redūdet membris cæteris dispꝫit quāob
rē sedile uentre opimat reliquū corpus extenuat.Motiones uero ꝑfrictionesq; uentrem ex
tenuāt reliquum corpus īplent & augent.
Cur pacto longo itinere aut cursu siquis se suꝑ sūmos cōstiterit digitos calces pedū conq̄tiū-
tur,ꝑniq; deorsū labunꝫ.an ꝑpter cōtinuatū uehementēq; motū cōcitati nerui nōdū requie
scunt.Fit enī sæpe ut aīus euincere corpus totū possit.Mēbra aūt singula īhibere nō possit
ubi se quendā in modū cōmouere.nō enī cor nō pennē excitū residere aīus cogere pōt.Rō
aūt rei quā q̄rimus est ꝙ multū spūs circa neruos deuriꝫ:qđ non simul ac substiteris refrige
scere potest.Is igiꝫ sp̄s conq̄tiens ueluti subtrahēdo suo motu deducit facitq; ut pars remo
tissima minime contineaꝫ.Itaq; calces tremescunt quemadmodum imum labꝝ hoīs iratis.
Qua de cā qui nō cōcitate admodū currunt numerose respirāt.utꝝ ꝙ numerꝰ oīs mensurā cer-
to recipit motu talis āt motꝰ est qui ꝑ eq̄s agiꝫ portiones quēadmodū agūt qui currūt leuiꝫ
ergo simulatq; agere cursū īcœpint respirāt ita ut cū spiratio ꝑ compes uices ꝑꝑ parē meti-
endi motū reddaꝫ numeꝝ siue modulationē possit cōtinuare.An ꝙ oīs spirādi rō cōpari ui
cissitudīe cōfici soleat.mō q̄s nō retineat:sed tenore trahēdi a nā deꝫminato utaꝫ igiꝫ cū se
demꝰ aut ābulamus ꝙ motꝰ corꝑis mediocris est:numerꝰ palā nō fieri pōt.cū itē cursū cōcita
te agimꝰ ꝙ sēsus cōseq̄ motū neq̄at numeꝝ ꝑcipe respirādi haud q̄ꝗ ualemꝰ.at cū mediocriꝫ
nos īpi cōcitemꝰ motꝰ īpi mediocris mēsurā modū respirādi sēsibilē p̄stās explicare nūeꝝ pōt.
Quare intercurrendum aer īflatum conuerti nobis uideaꝫ.utꝝ q̄m dum per cursū agitamur
aerem corporibus nostris continentem excitamus.qđ nonnisi flatum mouere profecto est.
quocirca non solum uideꝫ:sed etiā uero īflatum aer conuertiꝫ.An ꝙ in currendo aerē īpe
tu nr̄o uiolemus.quo facto sensu aeris per motum magis afficiamur.Ergo recte inflatum
aer se conuertere uideatur.Hoc enī ratione īpetus potest euenire.
Quāobrem currentes potius cadimus quā ambulantes.An ꝙ magis quā moueamur attollimꝰ
hoc enī īter cursum & ambulationem īterest.
Cur ascendentes genibꝰ descendentes femoribꝰ elaboramus.An q̄m dū ascendimꝰ corpus sur
sū iactamus distensionēq; corporis genuūq; mouemus ex quo genibus laborādū est:ꝓcli-
uis āt locis eo femoribꝰ laboraꝫ ꝙ his īpis enixi crura submouemꝰ ad hæc oē qđ p̄ter nām fit

laborē dolorēq; mouet: est aūt ſm naturā genibus ut ante flectant' femorib9 aūt ut retro a locis accliuis genua retroflectunt' ꝓcliuis aūt femora añ cogunt' corpus enī se pronum pro pensūq; ita defertur.

Cur in itinere media femoris parte potissimū fatigari solemus. An ꝙ lōgi cuiusq; atq; continui pars potissimum media laborat: cū.s.stabilitum fixūq; manet. quāobrē hæc ꝑcipue rūpitur. Femur aūt tale est: ergo partem potissimū mediā eius fatigare merito solemus.

Quā ob causā qui humida constāt natura facile a labore æstuq; strangulant'. An ꝙ humor cōcalefactus trāsit in aera. itaq; acrius urit. ergo cū ob nimietatē facultas submouendi nō dat' refrigeratio nulla subsequit'. atq; ita celeriter homo calore īsito & aduentitio exardescit. Quapropter sudor spūsq; secessio eos iuuāt qui se exercent: qui deniq; laboribus se dederūt. Cū enī humor discernitur atq; extenuat' spiritū inde enasci necessariū est.

Quare corpora quæ modice constāt tempataq; sūt in morbū sæpius īcidunt: & facilius curātur. An utrūq; eadē de causa euenit: est enī æq̄bile qđ modicū est. qđ aūt æq̄bile id cōpatibilius est. Quāobrē si qua eius pars laborauit protinus totū collaborat. īmodicū aūt cōtra ut pote qđ se iunctius sit, partiū suaꝝ uicia minus haurit: minusq; cōsentiens est. Ergo sæpius in dicti morbū hac de causa īcidit facilius aūt curat' qm̄ malū partiū cōe oīum est. eo nanq; debili9 reddit' quo se in plura digesserit: itaq; curabili9 est. īmodicū uero illud: ut qđ rē cōem cū partibus nō hēat minus qdē ægrotat sed difficilius curat' qm̄ malū uæhementius urget.

Cur æq̄libus q̄ inæq̄libus locis magis fatigari solemus. Ocius aūt iter æq̄le q̄ īæquale expedimus. An ꝙ minus laboris tū est cū nō assidue habitu eodē mouemur. quēadmodū īgressu æq̄bili potius agit'. ocius uero īgredimur. cū ubi minus pari tpe attollimus. Ergo per locum æqualē usus attollendi exiguus est. atq; freq̄ns per inæqualē aūt ecōtrario. Qđ uero per singulos gradus paulū reddit' multū id per multos demū exultat.

Cur femora in descendendo tibiæ in ascendendo laborāt. An labor in ascendendo est quia corpus attollit'. Fit enī ut totū corpus nobis oneri sit. Itaq; cui totū incūbit. & quo totū attollitur: id ꝑcipue ꝑmit' atq; laborat hoc aūt tibia est. Postremā enī hæc longitudinē tenet nec modo pedis latitudinē aliq̄ sortit'. Vnde fit ut hoc minus se ualeat stabilire. itaq; ut humeris ita tibiis pōdus sustinemus. Laborēq; ob eā rē quo humerus maxīe affici solet: tibia quoq; patiat' necesse est. At in descendendo qm̄ corpus deorsū se defert propellitq; cōtra naturā. hinc labor & uexādi rō ꝓuenit. Itaq; laborē huic ꝑcipue admouet cui incūbit' qđq; uexat Atqui tibia manet thorax ponderi est. femur sustinet atq; uacillat eo ꝙ & porrectū in lōgitudinem est & supne uersatur qua scilicet thorax ꝓcumbit.

Cur iter lōgius tū esse uidet' cū ignari quātū sit ambulamus quā cū gnari si modo res cæteræ pares adsint. an ꝙ nosse quātū sit nōnisi nosse ei9 numeꝝ est. rēq; nō determinatā plurisquā determinatā esse ꝓspectū est ergo quēadmodū si nosti quātū sit finitū id esse necesse est sic etiā si ignoras q̄si reciprocet' aīus cauillatus oberrat infinitūq; id esse uidet' qđ finitum est. Quāobrē si quātū qđlibet determinatū nō esse putet': uelut īfinitum id esse uidebit'. eo ꝙ aptum est: ut sit determinatum. At si determiatū nō sit īfinitum est. Ergo id quoq; īfinitum quodāmodo uideri necesse est. qđ determinatum esse neq̄quā uidet'.

Cur femora magisquā tibia fatigant'. Vtꝝ ꝙ prope absunt ab ea parte q̄ excrementū cōtinet. itaq; ubi ea pars agitata nimiū recaluerit femora expeditius ac plenius attrahere possunt quā tibia. An ꝙ femora cōtinentiore cōstāt natura laborat' enī ꝑcipue ꝓpter cōtinui distractionē. quippe cū & si nullo excremento substāte fessi sumus. tñ femoribus ac lūbis acrius laboramus. an quō īguina ꝑ ictum oriri nouimus. ꝓpter uenaꝝ & neruoꝝ societatem. ita etiā lassitudo potius in femur īcumbit: qđ qdem ab initio propius abest. an ꝙ femur eadem habitus rōne fungit' suo munere magisquā tibia q̄ qdem res laboriosior est. an ꝙ femora carnis copiā sustinent. Itaq; res affatī in his inest: quā naturæ rōni tribuimus.

Quā ob causā tubercula & ulcera nōnullis ex labore ꝓueniunt. an corpore īpuro motus cōcalefaciens excremēta alia etiā cum sudore uaporatī destringit: q̄ crassa & humore prauo hoc est acuto. aut amaro aut salso cōtenta secerni penitus suā ob cōcretionē nō q̄unt. Itaq; ꝑ carnem ītumescunt atq; exulcerātur: propter amari humoris uiolentiam.

Cur nō protinus ab exercitatione aut a medicamento epoto cibus assumi debeat. an ꝙ adhuc corpus purgat': necdū a labore quiescit. Excrementaq; excita redundant.

Quāobrē currere q̄ ābulare difficili9 est. an ꝙ plus oneris fert q̄ currit: is.n. elat9 ac pēdēs on9 supse totū sustinet. at q̄ ābulat parte insistēte uicissim sustentat' q̄si pariete admotus reqescat.

Cur nō protinus ad exercitatione famere īcipimus. Vtrū propter colliqfactionis reſidua. dū penitus cōcoquatᷣ. An propter ſpiritū quē labor ex humore ſubdito mouet. An propter ſiti quā laboris calor inducit. Hæc enī accidunt oīa.

Cur genitura in ſōnis his profluere ſolet: qui aut labore laſſeſcūt: aut tabie cōſumuntᷣ. An ꝙ oīno ita incontinentes ſunt qui natura calida & humida conſtant. Sæmen enī tale natura eſt: qđ aūt tale eſt ex his qui tali hītu ſūt potiſſimū profluit cū calor ſōni acceſſit. quippe cū corpora tantiſꝑ exiguū momentū deſiderent. idqꝫ intrinſecus nō extrinſecus. Laſſi aūt & tabeſcentes ita affecti ſūt. Redundāt enī & elaſſati colliquamentis calidis propter fatigationē & motū. & tabefacti propter deſtillationē & calorē quē īflamatio mouet.

Quā ob cām crus ſuū ſiniſtꝝ diuti⁹ ꝑfricare cuiqꝫ difficili⁹ ē ꝗ dextꝝ. An ꝙ p̄te dextˀa laborare ualem⁹. Reb⁹ aūt p̄ter naturā ꝓficiſcentib⁹ annumerāda cruris ſiniſtri frictio eſt. Fit enī dextra trāſuerſa ī partē obiectā. Quæ aūt p̄ter naturā fiūt: hæc factu ſūt difficilia. Siniſtra uero manu partē ꝑfricādo dextrā nil tale ꝑcipimus: qm̄ hæc neutrā in partem apta potenſqꝫ eſt.

Cur breues deambulationes laborioſiores ſunt. An ꝙ crebro ſubſiſtimus: neqꝫ æquabili īceſſu mouemur cū flectimus: quod certe laborioſū eſt.

Cur in ſole cū ſtamus amplius recaleſcimus ꝗ cū mouemur: cū tamē motus oīs uim calefactoriā habeat. An non oē mouendi gen⁹ calefacit: ſed eſt etiam quod refrigeret. Quod etiā in ollis feruentibus patet quotiens eas aflamus aut uerſamus. An quia cū ſtamus calor permanet. is aūt cū ꝑmanet amplius calefacit quā cū mouetur. Corpus etenī noſtrū uaporē de ſe quendā mittit aſſidue tepidū qui proximū aerē tepefacit quēadmodū titio. Cū igitᷣ quieſcimus aer nos circunfūdens calidus ob p̄dictā cauſā redditᷣ. At cū mouemur flatus excitatᷣ qui refrigerare nos pōt. flatus enī quiſqꝫ frigidus eſt.

Quā ob cauſā qui equo currūt: quo contentius curſum arripit equus: eo magis lachrymas mittunt. Et qui pedibus eo magis quo ītenderint uæhementius. Vtꝝ qm̄ aer occurſans frigidus eſt frigus enī lachrymas mouet. quippe ꝙ contrahendo cōdenſandoqꝫ carnē humorem exprimat. An potius contra. Calor enī ſudorē elicit lachrymā aūt ſudor quidā eſt. quapropter a cōcalefactione utrūqꝫ mouetᷣ & ſudor & lachryma. ſalſaqꝫ pariter ambo ſentiuntur. Calorē aūt efficere motus pōt. An propter aeris ictū. Quō enī flatus aduerſi oculos perturbant: ita etiā aer qui ſe obiectat quo quis cōtentius equū agitat aut ipſe currit eo magis ictu quodā molli obuerberat & ferit quo fit ut ſe lachrymæ ꝓmāt ſcilicet meatibus oculoꝝ relaxatis appulſu eiuſmodi. Oīs etenī ict⁹ uim aut ſecādi habet: aut collidendi & cōtundendi.

Quāobrē qui curſū cōcitate agūt cōuulſis maxime corripiantᷣ ubi quis intercurrendū eis ſubſtiterit. An ꝙ ea potiſſimū diuelluntᷣ quæ in partē cōtrariā uæhementer trahimus atqꝫ mouemus. Cū igitᷣ homini currenti uæhementerqꝫ mēbra ultra propellenti quis obuiā factus obſtiterit accidit ut in partē retorqueantur cōtrariā: ꝗ adhuc ante ꝓtendūt atque proripiūt. Itaqꝫ diuulſio eo uæhementior īcidit quo curſus contentius agitᷣ.

Cur ambulationes minus laborioſæ ſunt quæ īæquales quā quæ recte aguntᷣ. An ꝙ delatio erecta ſm̄ naturā corporis uniuerſi eſt. Ideo ambulationes quas loca æquabilia p̄ſtāt laborioſiores quā inæquabiles ſunt ꝙ in eaſdē partes laborē enī admouēt. quod inæquales illæ nō faciūt. Diſpertiunt enī magis in oēs corporis partes. calidis uero tp̄ibus actæ ambulationes plus ualent quā frigidis. quippe quæ partibus externis laboris plus afferant. & quidem ſudorē ob eā rem euocādo extenuent. Frigidis cōtra carnē reddunt cōſtātiorē: & ſtomachū excitant ciborūqꝫ faciunt auidiorē. Partibus enī internis calorē augent: membriſqꝫ ad frigoris appulſū torpentibus locū intimū calore amplificato efficatius purgāt. Carnē uero ſolidiorē efficiunt ut quæ per eā uniuerſā nequeāt ſupare. Accliues etiā ambulationes laborioſiores ſunt quā decliues. magiſqꝫ extenuāt. Faciūt enī accliues ut lūbi potiſſimū laborent: decliues ut femora. Pondus enī totū femoribus īcumbens grauiſſime p̄mit. quod idem cū præter naturā ſurſū efferri a calore cogatᷣ maiorē in modū calefacit. Itaqꝫ efficitur ut arduum ambulandi genus ſudores moueat ſpiritū ſuſpendendo extenuet lūbis dolorē infligat Crura enī magna cū difficultate ſe in ſublime incipiūt: lūbos inflectunt: frangunt: euellūt quib⁹ de cauſis labor præcipuus ſequatᷣ neceſſe eſt. Locis aūt duris ac renitentibus habitæ ambulationes muſculos & neruos cruriū effatigāt. Quippe quæ cōtentiones tā neruis quā muſculis moueant cū enixu agantur uiolento. Mollibus uero & cedentibus locis facta ambulatione articuli potiſſimū ſentiūt. Flexus enī articuloꝝ ꝑcrebreſcit cū ſolū ſuccūbat dilabatur & cedat eadē queſtio eſt. Et cur locis arduis difficilis ambulemus. An qm̄ oīs īgreſ-

ſus attollentia & poſitione conficitur. Attollere igitur præter naturam eſt ponere ſecundũ naturam ꝑponere medium tenet. in ambulando autẽ locis arduis multum ſortis illius auerſe a natura proculdubio eſt.
Quare qui curſum ex equo arripiũt minus decidunt. An quod magis cauẽt q̃ timent.
Cur ſedile alios impleat. alios exetenuet. Vtrũ habit⁹ corpoꝝ diſtẽt iter ſeſe. ut alii calidi alii frigidi ſint. ergo ſi ita eſt calidi implẽtur. Cibũ enĩ corpus ui ſui caloris exuperat. Frigidi aũt ꝙ aduẽticiũ calorẽ deſiderãt. quẽ ex mouẽdi ratione potiſſimũ corpus acquirit cõcoq̃re nequeũt dũ quieſcũt: An ꝙ alii excremẽtis redũdat & ob eã rem motũ deſiderãt alii nõ.
Cur partes corporis diſtendende ſint. quod qui ſe exercitant facere conſueuerunt. An ꝙ meatus ſpiritu ſuo perpurgari oporteat.
Cur inflexo corpore cubare melius eſt. quod etiã medici plærĩq; præcipiũt. An ꝙ uenter cũ recaleſcit cũcoquere celerius põt. Sic aũt fit ut recaleat. Ad hæc locũ flatibus dare in quẽ incũbãt. & ĩnitant̃ oportet. ita enĩ minime infeſtabũt. hic enim & uarices & cæteri abſceſſus iuuãt ꝙ uẽtriculos cõtinẽt ĩ qb⁹ flatũ recipere q̄unt. Ergo corpe extẽto cauerna nulla eiuſmodi adigi põt. locũ eteni oẽm uiſcera occupãt. ĩflexo aũt ſingula laxant̃ & ſinuantur.
Cur uertigo ſurgẽti pocius accidat q̃ ſedẽti. An qm̃ quieſcẽti humor uniuerſus unũ in mẽbꝝ ſe colligit. & quo cruda etiam oua nequeũt circumuerti. ſed protinus decidunt. Mouẽti autem humor ſe æque expandit.. Surgimus igitur a qete. q̃ ita affecti ſumus. ſedemus uero a motu quo humor æquabili modo quaq; uerſus ſe porrigit.
Quã ob cãm cũ parte corporis dextra cubam⁹ ſõnus magis accedit. Vtrꝝ ꝙ uigilãtes contra q̃ dormiẽtes habemus ergo cũ uigilãdo parte accubemus ſiniſtra. contrarium ſequet̃ in dormiendi initio cũ id contrariũ ſit. An ꝙ ſomnus priuatio motionis eſt. Partes igitur quaꝝ mouere intereſt. quieſcãt oportet. Dextrarum autẽ partiũ mouere intereſt. Cum autẽ ita accubamus uelut initiũ quod de reſurgẽdi detẽtũ obligatũq; habemus.
Cur torpeamus & cur man⁹ potiſſimũ & pedes. An ꝙ turpor refrigeratio eſt. Fit enĩ propter ſanguinis priuationem tranſlationemq;. Manus aũt & pedes omnium maxime partiũ carnis inopes nerui uberes ſunt. ſed præcipue pedes. itaq; ad refrigerationem celerem ſua natura nimirũ habiles redduntur.
Cur libent̃ in latus accubamus ſiniſtrꝝ. in dextrꝝ aũt potius dormimus. Vtrꝝ qm̃ cõuerſi ad lucẽ minus dormire. ſomnus enĩ in tenebris ocius obrepit poſſumus. An ꝙ dũ in latus accubamus ſiniſtrũ uigilare magna ex parte conſueuimus. & opeꝝ functio ſic nobis expeditior eſt. itaq; ad contrarium opus contrarius habitus ſiue ſitus requiritur. inuitatur autem quiſq; magis ad opus fungendum habitus ſui ratione.

SEXTA PARTICVLA QVAE AD CONSENSVM NATVRE ANIMANTIVM PERTINENT

c Vr a morbis nonnullis ægrotãt qui appropinquarint a ſanitate nemo ſanari poteſt. An qm̃ morbus motio eſt. Sanitas aũt quies ergo illa mouere põt hæc non põt. An ꝙ alteꝝ non uoluntarie. alterũ uolũtarie accidit Res aũt non uolũtarie a uolũtariis cõſultiſq; plurimũ differũt.
Cur oſcitãti ſæpe in oſcitãdo reſpõdemus & cũ mingẽtẽ quẽpiã uidimus ad mingẽdũ mouemur. quod iumẽtis præcipue accidit. An propt̃ memoriã Mouemur enĩ ea ipſa parte quotiens meminerimus. hominibus tamẽ quia ſenſu ꝑditi ſũt faciliori ſtatim ubi uiderũt euenit ut moueant̃. reminiſcãturq; iumentis aũt uidiſſe non ſatis eſt ſed alio quoq; ſenſu op⁹ eſt. Quãobrẽ addito etiã olfactu mouẽtur. qm̃ ſenſus hic in brutis mobilior eſt. Vnde fit eodem in loco ſequẽtia mingant omnia quo primũ eminxerint. Tum enĩ præcipue mouent̃ cum olfaciunt. olfaciunt autẽ poſtea q̃ apporpinquarunt.
Quamobrem cum ſecari quempiam aut uri aut torqueri. aut aliqua re tetra affici uidemus animo uicem eius doleamus. An ꝙ omnium cõmunis natura humana eſt. ignoſcimus ergo cum tale quidpiam inſpeximus propter naturæ cõſortionem & familiaritatẽ. An quomodo nares. & aures delibationes quaſdam rerum obductarum pro ſua facultate concipiunt. ſic etiã aſpectus afficitur. & a re delectabili & a triſti.
Cur a tabie & lippitudine & ſcabie capiunt̃ qui appropinq̃rint ab aqua aũt intercute. aut febre aut ſtupore attonito. aut aliquo ex numero cæterorũ maloꝝ capi nequeũt. An a lippitudine qm̃ oculus pars nr̃i corporis ĩmobiliſſima eſt. cæteraꝝ maxime oĩum rei ſibi obiectæ ſimilis reddi põt quippe qui facile moueat̃ ab eo qđ moueat. itaq; fit ut cũ ꝑturbatum

obspicit oculū.facile ipse etiā pturbetur. Talis aūt cōtagio ideo fit.qm̄ spiritū uiciat gra-uemq͂ reddit. Celerrime aūt oēs morbis arripiunt̃ his qui spiritu corrupto puenīūt q̄le est omne pestilens genus. Qui aūt appropinq̄rit talē pfecto spiritū trahit q̄lem æger ille red-diderit. Aegrotat igit̃:qa morbiferū est quod spiritu trahit̃.ab uno aūt morbū excipit qm̄ unus ille sic spirat. Cæteri secus.eundē uero qa quo ægrotarit hoc nō alit̃ spirat q̄ fuerit af-fectus. Sed scabies magis q̄ lepra cæteraq͂ uicia generis eiusdē afficere pōt qm̄ per summa corporis errat & humore manat glutinoso. Genus nāq͂ pruriētiū oē tale est.itaq͂ idipm qa per sūma orit̃ glutinosūq͂ est. nimirū idcirco attingere pōt. Cætera nequeunt. uel quia non per sūma puenīunt. uel quia persistere suam ob siccitatem non possunt quamuis per summam cutem oriantur.

Quid est q͂ nōnulla ex his quæ auditu tristitia nobis occurrūt ut inhorrescam⁹ efficiāt ut ser ra cū exacuit̃.& pumex cum secat̃:& lapis cū mola frāgitur. Quæ autē notæ affectionū pa tēt aspectui hæc genera affectionū ipsa in nobis creant. dētes eni stupescūt cū aliquos rē acidā edētes aspicimus. Et pleriq͂ cū homines laqueo suspēdi uel aliter strāgulari uiderēt ip si defecerūt. An q͂ uox omnis genusq͂ omne strependi spirit⁹ est qui nr̄m subiens sesū mo-uere nos solet. Cūq͂ suū motū uel magnitudine uel pulsu uæhemētiore amplificauit. alīq͂ qd ex his quæ nostro in corpore latēt imutāt & sæpe interimit. Ergo spiritus qui q̄uis ma-gni lenes tamē adierūt. hi sedē ipsā cōmouēt sentiendi.& lætīcia ob eā rē nos afficiunt. As-peri aūt qm̄ ictū inferūt uæhemētiorē sedē utiq͂ illā cōcutiūt. longeq͂ pro ictus sui facul-tate se porrigunt. Quod idē res quoq͂ frigide faciūt. Frigiditas eni uīs quædā est. Sed hāc horrorē inuæhere posse dictū iā est. asperitas uero q͂ pulsu frequēte initiū pilorū cōcutiēs in parte pellit aduersā. efficit ut pili se erigant. Pulso nāq͂ initio cacumē pilorū se trāsferat in partē aduersā necesse est. itaq͂ fit ut pili exurgāt omnes enī deorsū pcūbūt. Et spiritus quoq͂ q per aures corpori se insinuat. de sūmis ad ima se defert. Ergo cū soni quos modo dixim⁹ asperi sint horror utiq͂ ob causā pdictā moueri pōt. Sed euenit ut cæteris partib⁹ po tius q̄ in capite moueat̃. qm̄ ut pili partiū cæterarū ibeciliores sūt. sic affectus hic imbecil lus occurrit. Cū uero sensus audiēdi q̄ uidēdi obtusior sit. affectus quoq͂ hebetiores p sū-ma errāt. qui ab eo ipo pficiscunt̃. Horror aūt talis est quāobrē multis ac uariis causis exist it Sēsus uidēdi uero cū oīum exq̄sitissimus certe sit. euēta quoq͂ ipsa pro sua pstātia solet in-gerere. Quocirca efficitur ut ipsi ueri affectus proficisi ex eo possint quāuis uero leuiores. At in sensu audiendi ut ipsos minime: sic eorum expectationem nimirum horremus. Rei enim tristis & anxie expectatio existit.

SEPTIMA PARTICVLA QVAE AD RIGOREM ATQVE HORROREM PER TINENT. THEO. INTERPRE:

Qua de causa liuidi qui rigēt efficiūtur An qm̄ sāguis appulsu frigoris gelascit. ge latus aūt nigrescit pter caloris inopiā. Albedo nanq͂ igni tribuit̃. Quaprop̄t his maxime qui ætatē processerunt caro liuescit eo q͂ calorem minimū obtinent.

Cur extrema corporis maxime rigēt. An pter angustiā. Foramina enim quæ in his insunt angusta parū obtinēt sanguinis.& ob eā rē paꝝ caloris sortiunt̃. Sanguis eni calidus est.

Cur pedes magis tūc rigēt. cū suspēsi tenent̃. Vtrū q͂ frigus amplius ad eos aspirat. An q͂ sā-guis in breuiorē se cōtrahit partē. itaq͂ reliquū frigori opportunius reddit̃. cū calor desit.

Cur tempore frigido maxime uis illa famis intollerabilis incidat qui caninus appetitus uo-catus est.& hiberno potiusq͂ æstiuo. An q͂ uiciū hoc ob inopiam alimenti sicci solet accide re. Tempore autē frigido. hiberno cum calor in angusta se contrahit ocius interdum defi cit alimentum quod cum defuerit. uicium id esuriēdi accidere consentaneum est. at si in ea cibi uiciosa cupiditate resolutio imbecillitasq͂ secuta est materia statim interna cor-poris a collecto calore colliquescit. quæ si ad locum cibo a natura destinatum influxerit. pro cibo seipsam corpori applicabit. sed si spirandi sedem adiuerit. obmutescere atq͂ lan-guere necesse est. obmutescere inquam quoniam spirandi meatus intersepitur. atq͂ obsi-detur. Languescere autem est propter mediam consumptionēq͂ corporis. Celeriter tamen paucisq͂ remediis subuenitur. eo q͂ eius mali ortus extrinsecus est. Frigus enim calorē cor-poris nostri intus compellens ac cōtrahens insatiabilē edendi illam cupiditatē iniicit atq͂ intendit. Quamobrem quomodo qui in metuendo tremebant pallebātq͂ periculo demū liberati subito ad priorē redeūt statū. sic etiā esuriētes illi ubi parū sūpserūt panis citissime recreant̃. ut qui ui paulo a naturæ ratione sūmoti aberrent nō qui penitus corrupti desci-

ſcant. Quod enim naturæ tenorem in partem aduerſam uiolat. idem ſuæ naturæ eundẽ reſtituit. Ergo dimiſiſſe tantũmodo ſateſt, quemadmodũ cũ aduerſi inter ſe pueri funẽ enixi retrahũt. Quippe qui fune dimiſſo reſupini protinus decidant.

Cur homines pleni admodũ rigent cum tamen pingue omne calidum ſit. An propter amplitudinem molis ut longe a calore interiore diſtant partes extremæ corporis ſic prope ab extremo frigore abſunt.

Cur exercitati frigus uæhemẽtius ſentiũt q̃ inexercitati. Vtrũ qm̃ pingue conſumptum a laboribus eſt. quod utiq; teporem præſtare poteſt. Calidum enim opimũ eſt. an ꝙ ſpiratiora ſolutioraq; corpora eorum ideo ſũt: qm̃ pingue excrementũq; omne detractum eſt. ita ut frigus arcere nequeant: an ꝙ meatibus per ſudationem patefactis ueluti hoſtia complura aperiuntur habitũ aũt nõ eundẽ ſanitati. & robori eſſe idoneũ manifeſtũ eſt. alteri nanq; pinguis alteri laxus uidetur plane conuenire.

Cur ut aqua frigida: ſic etiã calida infuſa horreſcimus. Res enĩ cõtrarias inter ſe idẽ efficere poſſe abſurdũ eſt. An frigida infuſa calor interior extinctus horrorẽ mouet. calida aũt frigus externũ circũ obſiſtẽs in unũ ſeq; ꝓfugũ intercolligẽs efficere identidẽ põt quãobrem utrũq; ab eodẽ agitur. Verum alias ab interiore alias ab exteriore ut dictũ iam eſt.

Cur pili in cute inhorreſcũt. An ubi cutẽ contraxerant merito eriguntur. contrahunt autem & rigore & aliis pælriſq; affectibus.

Cur ad extremã urinæ miſſionẽ inhorreſcere ſolemus. An dũ humor calidus ille ineſt. Veſica & meatus qui circa eã poſiti ſũt pleni experteſq; frigoris ſubſtãt. Poſt uero ubi effluxerit aere frigido replẽtur. Quippe cũ inane nihil eſſe naturæ ratio patiatur. ſed aut aeris aut corporis plenũ eſſe unũquodq; neceſſe ſit. Quod igitur aer ſe induxerit frigidus recte ut inhorreſcamus euenire ſolitum eſt.

Cur lingua rigentiũ queadmodũ uinolentorꝫ errare ſoleat. Vtrũ ꝙ a frigore cõcreſcit ac indureſcit mouẽti difficilis redditur itaq; explanare nõ põt. An quia partes exteriores appulſu denſantur frigoris humor intus collapſus linguã madificat exquo ſuo fungi officio liñgua nequit ut de uinolẽtis etiã diximus. An ꝙ per tremorẽ a rigore inductũ motus temere agitur. Articulate uocabula lingua edere nõ poteſt. itaq; oberrat: & heſitat.

Cur pili rigẽtiũ erigũrur. An ꝙ ex refrigeratione calor in partẽ interiorẽ ſe colligit. Vbi aũt carni caloris beneficiũ defuit. magis coagit͛. Quod cũ fit pili erectiores effici coguntur.

Cur hieme cũ currimus magis rigemus q̃ cũ ſtamus. An ꝙ aer noſtra ambiẽs corpora cũ ſtamus ubi ſemel cõcalefactus eſt nullã ꝓterea moleſtiã infert. Cũ aũt currimus alius atq; ali⁹ ſubinde frigidus occurrit. itaq; facit ut magis rigeamus. Ad hæc aer cũ mouetur frigidior redditur. quod quidẽ in currendo maxime incidit.

Cur tẽpore matutino frigus acrius eſt cũ tñ ſol ꝓpius abſit. An ꝙ plus tẽporis abſentie ſolis exultat. itaq; terra magis refrigerata eſt. An ꝙ die inſtãte ros & pruina cadere ſolẽt que frigida ſũt. an hæc etiã ideo cadũt qm̃ calor qui ſurſũ ſe extulit ui frigoris ſuperatur idq; nõ niſi ſolis abſentia euenit. Quocirca cũ longe diſtat nõ cadũt cũ ꝓpius tum cadũt atq; gelãtur ꝙ locus uæhemẽtius refrigeratus eſt propt͛ ſolis diuturniorẽ abſẽtiã. An die inſtãte potius flatus incitãtur nocturni. qui gelidi admodũ ſpirãt. An nobis frigus acrius idcirco eſſe uideatur ꝙ cibi cõcocti iã ſũt. inaniores aũt cũ ſumus. frigus utiq; acrius ſẽtimus argumentũ ꝙ a uomitu maxime frigere ſolemus

Cur ubi ſternuimus uel minximus plærũq; inhorremus. an ꝙ ratione utraq; uenis ſubtrahit͛ ꝙ cũ redditæ ſint inaniores. aer ingreditur frigidus qui rigorẽ ciere poteſt.

Qua de cauſa qui uæhemẽter frigẽt ſi ſtatĩ copioſo igne cõcalefiãt ĩdoleſcũt. ſi paulatim uero tepefiãt ſine magno dolore recreabũtur. an ꝙ omnino cũ ex cõtrariis cõtrariũ ꝓficiſcit͛ magna effici cõmutatio ſolet. ut in arbore ſiquis paulatim deflectit nihil eſt ꝙ ſtirps ipſa laboret. at ſi uæhemẽtius corripit: nec ſenſim adducit. frãgatur neceſſe eſt. Ergo ſi ſimile a ſuo ſimili affici nihil põt. Vt aũt calor hominis frigẽtis int⁹ ſe cõſiſtit: & colligit ſic humor & rigor parti exteriori reliquuntur Contrariumq; ſui contrarii corrũpẽs eſt efficit͛ recte ut ſi ſẽſim paulatimq; tepefiãt calor ꝓuocetur & exeat. itaq; minus doleant: ſin ſubito recaleſcãt amplius adducatur & aſtringatur itaq; dolendum acrius ſit.

Cur refrigerati magis ab eodẽ calore urimur atq; dolemus. Vtrꝫ caro ſuæ cauſa dẽſitatis calorẽ occurrẽtẽ ſibi tenacius ſuſcipit exquo plumbum calidius reddit͛ q̃ lana. an calor ui penetrat eo ꝙ foramina nimio frigore cõgelauerũt.

Quã ob causã nõ rigẽt qui irascuntur. an ꝙ ira & excandesentia timiditati contrarii affectus sunt. Est aũt ira ex igne ꝑficiscẽs. Cũ enim intus, copiã ignis retinemus cõcalescimus. quod maxime in puerili ætate ꝑspicere licet. Pueri nãqꝫ primũ spiritus copiã retrahunt deinde rubescũt. Calor enĩ cũ intus affatĩ substat atqꝫ humificat. facit ut erubescãt. Nã si qs large aquã frigidã his infuderit irã sedabit. Sic enĩ calor extinguit᷑. Pauidi aũt & ꝑterriti cõtra rigẽt enĩ & frigidi pallidiqꝫ reddunt᷑ Calor nãqꝫ eoꝝ se sũmis de partib⁹ seuocat ad imas.

Quãobrẽ quotiẽs inhorrescimus pili erigunt᷑: An ꝙ in humore occlusi cõtinẽtur. humor enĩ a pili altitudine uincitur. horror autẽ pulsu frigoris fieri solet. Frig⁹ uero calidũ humorem cõgelet. naturæ ratio uult. Ergo ubi cõmutatus cõgelatusqꝫ humor est in quo pili inherẽt pilos ipos mutati cõsentaneũ est. Aut' igitᷓ i partẽ aduersã se trãsferẽt aut ĩ eadẽ manebũt. si rursus uicere humorẽ potuerit. At uerisimile non est ut humorẽ gelatũ coactũqꝫ pilus uincere suo pondusculo possit. Ergo si pilus undiqꝫ gelido humore obsessus nequo ualeat inclinari: restat sane ut erectus cõsistat. An qm̃ calor pulsus frigore ad locũ interiorẽ se colligit. Vbi aũt calor se a carne dimouit: caro plenius cogit᷑ coactaqꝫ pilos eminẽtius erigi cogit quomodo si cũ terræ festucã: aut aliud quodlibet infixeris cõstruas. atqꝫ undiqꝫ terrã colligas. efficies: ut magis erigi possit qđ infixũ est ꝙ̃ si terra minus esse coactũ siueris.

Quã ob causã qui rigẽt maxime dormire nõ ualeãt. An qm̃ qui riget spiritũ magis retinet ꝙ̃ laxat. ꝙ dormit magis reddit ꝙ̃ attrahit. Facit igit᷑ rigor ut cõtra agatur ꝙ̃ cũ dormitur.

OCTAVA PARTICVLA QVAE AD RES NATVRALES COMPENDIO PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

C Vr ĩ animãtiũ genere alia tussiũt alia nõ. Verbi grã: homo tussit bos minime. Vtrũ ꝙ cæteris maxima ex parte excrementum aliorsum se uertit. homini autem eo conuerti natura uoluit. an ꝙ homo maximum humidissimumqꝫ cerebrũ cõtinet. Tussis autem pituita distillante fieri solet.

Cur homini tãtũmodo ex omni animãtium numero sanguis e naribus defluit. an qm̃ plurimũ cerebri ideoqꝫ humidissimũ homo cõtinet. Vnde uenæ excremẽtis per ora eodẽ tẽdentia nimiũ replete ꝑfundere inde cogũtur. Sanguis enĩ uiciatus quisqꝫ integro tenuior redditur. Talis aũt est qui se cerebri excremẽtis miscuerit. Et quasi insaniẽ degenerat.

Cur alia ex animãtibus sub cutẽ: alia intra carnẽ: alia utroqꝫ modo pinguescere cõsueuerũt. an quibus dẽsa est caro his inter cutẽ & carnẽ humor ꝑ̃tenuis cogitur ꝙ is sẽper sua natura eminet atqꝫ residet qui tãdẽ cõcoctus pigue effici solet. Quæ aũt carne sũt rariore cutẽqꝫ gerũt obuiã. hæc opima intra carnem redduntur. Quæ uero utroqꝫ modo se habẽt, utroqꝫ etiam pinguescunt:

Cur uitiliginẽ pueri: mulieresqꝫ minus habẽt ꝙ̃ uiri. Et in eoipso fœminino sexu quæ prouectæ ætate sũt magis habẽt ꝙ̃ minores. an ꝙ uitiligo exitus spiritus est. corpora aũt pueroꝝ cõtextu dẽso non facili expiratu cõstãt & mulierũ minus expirãt ꝙ̃ uiroꝝ. Spiritus nãqꝫ in mẽstrua se auertit fœmine. dẽsitatẽ uero leuitas eiusdem satis declarat. Quæ aũt corpora ætate ꝓcesserint aut cõsenuerint respirãtiora euadũt. hæc enim modo ædificii ueteris structuram suarum partium laxiorem iam habent.

Cur homo tãtum habeat uitiliginẽ. Vtrũ ꝙ tenuissimã is ex omnibus animalibus cutẽ habet simulqꝫ flatibus redũdat. indiciũ uero ꝙ uitiligo partibus tenuissima cute obtectis maxime primũqꝫ existit. an & his ipsis de causis & præterea ꝙ homo un⁹ ex omniũ animãtiũ numero canescit. Quippe cũ in uitiligine pili canicie immutẽtur itaqꝫ fieri nõ põt. ut uitiliginem habeant quæ nunꝙ̃ canescere soleant.

Cur capris & ouibus lac plurimũ demulget᷑ quæ corpore nõ maximo, sunt. homini aũt & boui minus: scilicet ad corporis ꝓportionẽ. Vtrũ ꝙ his copia in corpus absumitur. cæteris in excremẽtũ se cõfert. ouibus aũt & capris ꝙ̃tum excremẽti accesserit oẽ in lac trãsit. an ꝙ plura gignunt ꝙ̃ quæ magno sunt corpore itaqꝫ plus attrahunt excrementi qm̃ plura alendũ sit. An his grauidis plus excrementi propter corporis imbecillitatem redundat. Lac autẽ excremento consistere certum est.

Cur animãtiũ alia cũ aquã mutarint colorẽ suũ amittũt similia quæ loci illius domesticis redduntur ut capræ alia uero nunꝙ̃ amittũt ut homo ad sũmã cur alia mutãtur: alia nõ ut coruus. qui semper incõmutabilis ꝑsistit an quorũ natura uincere ꝑdomareqꝫ humorẽ nõ põt ut auiũ quæ uesicã quoqꝫ nullã ob eã rem obtinent hæc nusquã mutari possunt

Sed cur non illa eadẽ sed quæ nata ex his sunt hæc mutentur. an ꝙ recens nata suis parenti

bus sunt infirmiora.

Cur mares corpore maiori ex toto pene sũt q̃ fœmine. utrũ ꝙ mares calidiores fœminis sũt quæ res uim obtinet augẽdi. an ꝙ mares ꝑditi natura integra sunt. fœmne mãca oblesaq́ desciscũt. an ꝙ mares lõgo temporis spacio perficiuntur fœmine breui.

Cur in animãtiũ genere alia breui tpe pariũt alia diu gestãt. an longius perfici solẽt q̄bus lõgiora sũt uitæ spacia. Sunt autem partu tardiora quæ lõgo tẽpore uiuunt. Sed non uniuersaliter id est. Equus enim ut tardius maxime q̃ homo parit: sic uiuere minus potest. Cuius rei cãm uuluæ siue uteri duricies habet. Quomodo enim ager sitiẽs. haud cito suas stirpes enutrit. sic durior uulua eq̄rũ informando nutricãdoq́ suo fœtu remoratur.

Cur proles ceteroꝝ animãtiũ magisq̃ hominis suis parentibus similẽ gerit naturam an ꝙ homo uago varioq́ plurimũ animo in coitu est ꝓut aũt pater materq́ in cõceptu affecti fuerũt ita partus euariãt. Cætera uero animãtia omnia aut certe plurima rei tãtũ ipi intẽdũt totaq́ sese ueneri dedũt. Adde ꝙ ob eã auiditatẽ minime repleri magna ex parte patiũtur.

Cur albi tam homines q̃ equi oculis magna ex parte cesiis sunt. an cum oculi triplici coloris genere distinguãtur. nigro caprino & cesio corporis totius colorẽ oculi quoq́ color consequitur itaq́ haud immerito cesius est.

Cur homines uaria statura ꝓueniũt. Vel potius q̄rendũ in uniuersum cur in animãtiũ genere alia paruo. alia magno cõsistãt corpore. causa duplex sane reddi põt. aut enim loc⁹ aut alimẽtũ id facit. Locus si angustus est. alimentũ si exiguũ quod etiã partu iã edito nõnulli efficere conãtur. ut qui catellos in caueolis occlusos educãt. Quibus itaq́ causæ locus est hi pomiliones reddunt. Sũt eni latitudine q̄dẽ ꝓfunditateq́ pro magnitudine suorũ parẽtũ: breues tamẽ oino. Cuius rei causa est ꝙ recte lineæ in aduncas se flectũt. igitur quomodo tabernarum picture. q̄uis breues tamẽ distẽte in latitudinẽ profũditatẽq́ cernuntur ita pomiliones quoq́ formari ex loci angustia incidit. At uero qui ob alimẽti inopiã perfici nõ potuerint. hos mẽbris quoq́ puerilibus cõstare uidemus. Fitq́ ut aliqui q̄uis breues admodũ sũt modice tamẽ coagmẽtatas omnes sui corporis partes habeãt. Mellitẽses catelli. Ratio enim ꝙ non ut locus. sic natura suum efficere opus soleat.

Cur in animãtiũ genere alia maris ac fœmine coitu creãtur. alia cõcretis quibusdã ꝓueniũt similit̃ atq́ primus eoꝝ ortus extiterit quẽadmodũ qui de natura docẽt. primũ animantiũ ortũ mutatione dimotioneq́ mundi uniuersiq́ orbis ingẽte disserũt extitisse. Et ꝙ nũc si rursũ ort⁹ eiusmodi futurus sit tales motiones aliquas ꝓcessisse oportebit. Principiũ enĩ rei cuiusq́ maximũ est. Quippe ꝙ rei dimidũ sit. Semẽ aut genitale principiũ esse certũ est Ergo minutoꝝ animaliũ quorũq́ ortus nullo agi mutuo cõcubitu solet. cã cur ut ꝑncipio extiterũt creari nũc etiã possint seminis exiguitas est. Rei nãq́ minoris minus quoq́ principiũ esse cõuenit. Quãobrẽ huius etiã seculi mutationes semẽ animãtiũ minutorũ generis satis cõtrahere possũt q̄d sæpius usu euenit. Tũ enĩ maxime oriũtur cũ mutationes tẽpoꝝ ĩcesserũt. Maiorũ aũt genus mutationẽ quoq́ pro sui magnitudine desiderat ampliorẽ.

Cur animãtiũ alia partu sũt numeroso. ut sus: canis: lepus. Alia nõ ut homo. ut leo. An ꝙ alia uuluas siue uteros cõtinẽt multos totidẽq́ formandi loculamẽta quibus impleri percupiũt quibusq́ semẽ genitale diuidẽdum inserẽdũq́ est. Alia contra se habẽt

Cur homo inter animãtes oculoꝝ minimũ pro sua magnitudine habet interuallũ. An ꝙ omniũ maxime naturali solertia homo cõstat. Sẽsus aũt cõtuẽdi partem uersus priorẽ natura posuit: id enĩ cõspicere oportet in q̄d nos ducit ratio mouẽdi. Quãto aũt oculoꝝ plus discriminis sit: tãto magis cõspectus uergẽt in latus. Qui si secũdũ naturã sedẽ debeãt obtinere q̃ minimũ esse interuallũ certe oportet. Sic enĩ partẽ uersus priorẽ ingredi maxime possumus. Ad hæc cæteris animãtibus cũ careãt manibus despiciãt prorsus in latera necesse est itaq́ plus eoꝝ oculi distãt inter sese. & maxime ouiũ. eo ꝙ maxime ꝓno capite ĩgrediunt̃.

Cur cæteris animãtibus parti nunq̃ ꝓfusio seminis per sõnũ incidere assolet parti raro. Vtrũ ꝙ nullũ homine excepto resupinũ cubare cõsueuit. Nullũ autẽ nisi resupinum semẽ profundere potest. An ꝙ cætera non pariter ut homines somniãt. Seminis autẽ per quietem illa profusio nõnisi cum imaginatione fieri potest.

Cur animaliũ alia caput moueãt. alia non moueant. An ꝙ quæ collo carẽt ea caput mouere nequeunt Nonnulla autem carent collo..

Cur in animãtiũ genere homo sternutare maxime solet. Vtrum ꝙ meatus obtinet. ampliores per quos spiritus odorq́ subeũt. Quo nãq́ arctiores meatus sunt: eo magis uim obtinent

obfaciēdi.quod si in ampliores plus humoris ingr̃editur. quo inflato sternutamētū fieri
solet. Tales aūt genus hominū oīum maxime animātiū obtinet.merito homo solus ster-
nuere sæpissime cōsueuit An ꝙ homo breuissimis narib⁹est ita ut humor cōcalefactus ce
leriter cōmutari in spiritū possit cū cæteris refrigescat ꝑlongitudine priusq̃ mutetur.
Cur nullus animalis lingua est pinguis An quoniā pingue unūquodq; densū est.lingua au
tem rara sua natura propterea est ut percipere possit genera saporum.
Cur fœninæ intēto corpore mingūt mares minime.an ꝙ fœminaꝝ uesica remotius tū ꝓfū-
ditate tū lōgitudine sita est iacet enī uulua eaꝝ īterius sedē atq; uesicā.itaq; humor emit
tēdus uī ꝓpter spaciū uuluæ desiderat pleniorē.quæ per spiritū corpore intēto acquiritur.
Cur sues hibernū pilū amittere nō solēt cū ceteræ q̃drupedes soleāt.nā & canes & boues cer-
te amittere assolēt.an ꝙ sus calidissimus oīum est.partiq; calēti corporis eius pili adhærent
quippe cū pingue talis esse necesse sit.cæteris itaq; uel quia humor refrigescit pili defluūt.
Vel quia suus calor alimētū cōcoquere nō pōt.Suibus uero nō idem incidit uel quia nihil
humor interior affici pōt.uel quia bene alimētū concoquitur.Nā & si quādo causa cur de-
fluant sit pinguitudo.tamē uetare potest.Oues ac homines propter sui pili tum densitatē.
tum copiam non ita affici pulsu frigoris possunt.Nō enim altius refrigerationi subire li-
cet ut possit uel humorem gelate:uel calorē concoquendo seuocare.
Cur ouibus expilatis mollior pilis subnascitur homini durior.An ꝙ ouium pili sūmæ cuti co
hærēt.euelliq; ob eā rē sine ullo possūt labore cū initiū alimēti integrū maneāt quod car-
ni iunctū est.Meatibus itaq; patefactis excremēta respirare melius possunt:uellus enim ꝓ
prio carnis uescitur alimēto.Caro aūt molli dulciq; alitur pabulo. Hominū cōtra ꝙ altius
pili inhærēt.per uim sūmoq; cū dolore euellūtur. Cōstat id quādoquidē sanguinē secum
detrahūt.Corpore igitur saucio euenit ut tādem cicatrix obducat.Vnde fit ut uel finē pi-
li amplius promēdi faciāt:qui euulsi fuerit.uel q̃diu prætere a promere possint duri extru
dantur eo ꝙ omne ualens alimentum carnis exhaustū est.nec nisi materia inutili & super
uacua pilus prouenit.indicium ꝙ hominum omnium plagam inhabitantiū meridianā pili
duriciem præ se ferunt.quoniam calor exterior altius corpus subiens alimentū concoctu
facilis absumat in uaporē.Cōtra eoꝝ qui sub aquilonē incolūt molles lasciuiq; fundūtur
ꝙ his sāguis dulcisq; sapor per sūmā potius fluitat formā:q̃obrē his color quoq; hilarior ē.
Cur ouiū pili eo duriores sūt quo ꝓlixiores hominū contra molliores quo prolixiores.An ꝙ
ouium pili qui quale diximus capiūt alimētum ubi procul se ab suo deduxerunt initio ie-
iunius uescūtur.Et alimētū quod inest ui caloris facile pro sua incōcoctione euaporatur.
itaq; siccitati duriores reddūtur.molle nāq; quod humidū est hōium uero pili minus q̃ ali
mēti q̃ suo initio hauriūt sed cōcoquit plenius qm̃ minus est cōcoctū aūt pilū efficit molli-
orē.cōcocta eteni quæq; molliora incōcoctis reddūtur.indiciū ꝙ oues recētes uellera mol
liora gerūt q uetulis.copia nāq; excremēti pilū & ouis & hominis procreat.
Cur hirci homines & aues ueneris sūt auidiores.An ꝙ natura humida & calida sūt qua qui-
dē utraq; qualitate opus ad coitū est.Calor enī excernit humor excernitur.hæc eadē ratio
est cur etiā claudi homines sint salatiores.his enī ut parū alimēti deorsū propt̃ cruriū uicia
tionē labitur.sic multū loca petit superiora seq; in sæmen conuertit.
Cur homini nulla iuba data a natura est.An qm̃ barba data est.Ergo qđ excremēticiū alimē
tum cæteris animātibus in ceruicem se cōfert.id homini maxillas adire solitū est:
Cur pedes animalia pares habeāt.An ꝙ fieri nō potest ut aliquid moueatur.nisi parte aliqua
sui cōsistat.dūmodo non prosileat.cum igitur ex duobus illis motu & statu cōfici ingres-
sum necesse sit.paritatis iam inde ratio patet:bipes enim altero pede mouetur:altero stat.
Et quadrupedes quoq; cum duobus mouetur.reliquis duobus innititur.Pariq; modo de
cæteris quæ uel senis.uel etiā numerosioribus pedib⁹ ingrediūtur animaduertere licet.
Cur equis & asinis pili e cicatrice ꝓmere sese possūt hoībus aūt nō possūt. An ꝙ cæteris ani-
malib⁹ tergus pars ꝑ se corporis est hominis aūt cutis ueluti affectus carnis exultat.Quip-
pe q̃ sūma illi⁹ forma refrigēte solidiuscula existere uideat.quēadmodū crustæ in pulte su
perducūtur.q̃s uetulas appellamus cū itaq; illæ nonnisi farina elixa sint. hoīs quoq; cutis
nominata nōnisi caro putāda est.ubi igitur hæc uel uulnus acceperit.uel attrita fuerit.in
cidit ut hīos quidē caro cōdēsetur.Quāobrē sūma corporis parte īmutata uulnus nō eādē
cōpagē capit.qua corpus iā inde ab ortu naturæ extitit.cum itaq; hæc immutata sit nihil ꝑ
fecto absurdū fuerit si ex ea nō idē ꝑterea ꝓficiscatur.Sicut in aeris quoq; appellatis licet

percipere. Nam illas etiam corporis summi corruptionem immutationemq; esse nouimus. At iumentis attritis ubi ad sanitatem redierunt partes: uiciatæ corporibus denuo eisdẽ replentur. Quapropter debilioribus quã principio fuerint Sed cum etiam cutis eorum pars sit confici pili prouenireq; possunt. Cute nanq; pilos enasci certum est. Sed candidi propterea oriunt. qm̃ ut secũda hæc cutis ĩbecillior q̃ pma est: sic pilus cãdidus ille ĩbecilim⁹ exit.

Cur in animaliũ cæteroꝝ genere seruari æque gemini possunt quãq̃ sexus sũt utriusq;. in hominum autem non possunt. An q; homini maxime partus geminatio contra suæ ueturæ legem accidit: singulos enim parere sancitum est. tum in geminis ipsis marem ac fœminam creari natura omnino recusat. Ergo quod maxime contra naturam est id & imbecillimum esse ratio postulat.

Cur equis & asinis pili e cicatricibus possũt euenire hoĩbus aũt non possũt. An q; cicatrix uel suã ob densitatẽ ĩpedimento est. Vel quia deprauat nutrimentũ hoĩbus itaq; ex toto ppter pili infirmitatẽ impedimento est: equis aũt ne pili exeant nunq̃ est: sed deprauat facitq; ne prior integritas seruetur.

Cur pares pedes natura aĩantibus dedit. An cuiq; cum mouetur partem aliquam requiescere necesse est. Quod si pedes impares essẽt: ne hoc fieri posset accideret. Agitur enim motus situ obuersario pedum.

Cur aĩalia ut minus tpis dormiunt: q̃ uigilent sic nõ continue sed uicissim modo uigilando: modo dormiendo somnũ suum pficiunt. An q; nõ simul oĩs uacans materia coquitur. sed ubi pars aliqua est concocta leuatum iam animal expgiscitur. Et uero sæpius illi expgiscũtur quibus ea pars frigida est quæ excrementũ domat & cõcoquit Fit enim ut celeriter sæpeq; cessetur. Cessatio aũt nonnisi expergefactio est. Suauis quoq; res ea ipsa: quoniam requies est non immerito esse uidetur. Sed nihil quidem plus tpis immunere naturaliũ actionum consumimus: nã & si esse suauius est q̃ nõ esse: nõ tamen plus temporis propterea edimus quam a cibo abstinemus.

Cur aĩantium alia statĩ parentes sectantur alia sero: ut homo uel uix nunq̃. An q; alia cito uim recipiunt cognoscendi: alia sero & alia rei sibi commode sensũ obtinent alia carẽt quæ igitur hæc ambo sensum dico rei cõmode: suiq; corporis pfectionem sortiuntur. hæc parentẽ sectari protinus queũt. Quæ nõ utrũq; illoꝝ habeant hæc id facere ipsũ nequeũt opus enĩ est et uiribus & sensu.

Cur genus uitiliginis quod leuca appellat̃ quasi albã dixeris cæteris aĩalibus contrahi neq̃at. Vtꝝ q; hominibus morbo hæc est: cæteris aũt animalibus tergora uaria piliq; eodẽ modo albedine efficiuntur. Attamen ambiget aliquis queretq;. Cur nõ postea: sed statim ab ortu naturæ uarietas illa existere soleat. An q; cæteroꝝ animantiũ tergora dura sunt: homo aũt e natura præ tenui cute continetur. Vitiligo autẽ spũs secretio est. Qui cæteris aĩantibus externi tergore denso prohibet̃.

Cur ubi uitiligo canicies quoq; est reciprocari aũt non licet ut semp ubi canicies sit etiam uitiligo. An q; pili omnes cute proueniunt canicies aũt putredo ueluti quædam est. Cum itaq; cutis morbo laborat: pilum etiam laborare inde necesse est. Cum autem pilus cutem male affici necesse non est.

Cur animantiũ alia post partũ sæuire solent ut canis: ut sus. alia nihil efferantur quod perspicuum sit ut mulier: ut ouis. An quæ superuacua redundãt materia hæc suã clementiã seruãt quantum enim dolori esset secretum in partu est. Quibus autem secretio non a uacantibus sed integris fieri materiis solet. hæc exasperantur & sæuiunt. Vnde fit ut extenuatio quoq; iram ratione habitus moueat: ut etiam gallinæ furiunt non cum peperint: sed cũ incumbunt ratione inædiæ.

Cur spadonibus cætera in sexum fœmineũ uiciata mutantur. Vox enĩ tenuis: corpus ĩbecillũ deniq; ita homines commutantur. ut etiam cæterorum animantium quæcunq; castrata. Nam & thauri & uerueces sua cornua e contrario gerunt. quod fœminæ quoq; eorum contra q̃ mares armantur cornibus. Itaq; alii maiora excisi gerunt: alii minora. Magnitudo uero tantummodo spadonibus dico ad sexum uirilem commutatur. maiores nanq; reddũtur quæ quidem res maris sua profecto est. Quippe cum fœmiæ minores maribus esse soleant. An ne id quidem ad marem sed ad fœminam ptinet. Haud enim omne magnitudinis genus: sed longitudinis dũtaxat acquirit̃. cũ mas pfunditate etiã augeat̃ & latitudine. sic enĩ pfici ipse assolet. ad hæc ut fœmĩa ad marẽ sic fœmĩe ipi⁹ uirgo se hẽt ad mulierẽ

altera enĩ generosa iã est:altera nondũ est.In eã igit̃ ipsã fœminæ magnitudinẽ mutantur:
crescere nanq; in longitudinẽ corpus assolet fœminaꝝ. Vnde carmẽ illud Homeri. Virgo
diana dedit pro longi corporis usũ.utpote cũ rẽ quã suã ob uirginitatẽ hr̃et largiri nimirũ
posset.ergo nõ magnitudine in marẽ mutat̃ cũ nõ in magnitudinis genus ꝑfecte cõmutet̃
Spadones enĩ longitudine tantũ in magnitudine proficiũt.

Cur spadones uel oĩno uaricibus uacant:uel minus habẽt q̃ cæteri. An qm̃ naturã suã dũ ca-
strarent̃ in genus seminis in fœcundũ cõmutarint. Talis aũt est puer & mulier:quoꝝ neu
trũ hr̃e uarices solitũ est ꝓterq̃ si mulier raro.

Cur homo omniũ maxime animantiũ oriri claudus potest. Vtꝝ ꝙ cæteroꝝ crura robustiora
sunt osse nanq; & neruo tam quadrupedum q̃ auium constat hominum carne redundant.
Itaq; facilius hæc ob suam molliciem lædi possunt.cum se in utero mouent. An ꝙ solus ex
omniũ animantiũ genere uaria generationis tp̃a obtinet.Nam & septimo & octauo & de-
cimo mense uenire in lucem potest.Cæteris tempus unum perficiendi sine mora statutum
est.hominum generi temporis multum pro uaria ratione immorandi consumi necesse est.
Itaq; cum fœtus mouentur extrema ꝙ tenerrima sunt facile infringunt̃: & eo magis quo
plus temporis intercessit.

Cur spadones cruribus putridis ulcerosisq; sunt. Vtꝝ ꝙ etiã mulieres crura habẽt eiusmodi.
Spadones aũt effœminati oĩno sunt. An hoc accidit.causã aũt mulieribus quoq; reddere il
lã debemus ꝙ calor deorsũ se uertit qđ etiã menstrua declarant. Vnde fit etiã ut præ nimio
humore neq; spadones neq; mulieres pilis ualeant redundare.

Cur nullũ animal nisi homo calculosũ fieri potest. An ꝙ iumenta & quæ unguibus sũt nume
rosis uesice meatus obtinent ampliores. Quæ autẽ nõ ꝓtinus sed post parere intra se ani-
mal consueuerunt ut pisces nonnulli ex his nullũ uesicam habere nouimus. Sed humor sub
sidens ille,totus in aluũ constringit̃:sicut etiã in auibus fit. Itaq; celeriter exit per sedẽ. At
homo uesicam habet:& ceruicem eius canali angusto pro magnitudine porrectam.ergo ꝙ
membrũ id adest quantũ terreni humoris seuocatur in uesicã contrudit̃.ex quo uasa quo-
q; urinaria idest matula eoipso tinguntur.Loci autem calore efficitur ut amplius concre-
scere atq; crassescere possit.Retinetur uero augeturq; propter canalis angustiam.Cum enĩ
terrena illa subsidentia prodire ex facili nequeant reuersa cohærent inter sese calculumq;
ita conficiunt.

Cur nõ iumẽta:nõ boues aut oĩno quæ cornua gerũt:nõ aues ructare soleãt. An propter uen
tris siccitatẽ. Celeriter enĩ consumit̃ ꝑcolaturq; humor qui dũ imorat̃ inflaturq; ructatio-
nẽ mouere põt. Iumentis tamẽ ob colli etiã prolixitate flatus deorsũ se uertit. quãobrẽ his
crepitus uentris maxime incitatur. Auiũ cornigerorũq; genera neutꝝ faciunt. Quinetiam
ruminantibus ructate negatũ est. qm̃ plures continent uentres.& quẽ reticolũ appellamus.
facultas eteni meãdi tã sup q̃ subter flatibus multifariã ꝓstat̃. Itaq; humor cõsumit̃ anteq̃
in flatũ uertat̃ qui flatus moueat uel ructũ uel crepitũ.

Cur in aĩantiũ genere quæcũq; domestica eadẽ etiã fera reperimus. Quæcunq; aũt fera non
utiq; eadẽ domestica natura creauit. Etenĩ hoĩes feri nõnusq̃ cernunt̃. Et canes apud indos
& equi alibi.sed nõ leones:nõ pantheras:nõ uiperas:nõ alia complura domestica esse noui
mus. An ꝙ res praua & facilis ortũ est: & mutari quodq; expedite in eam põt. Naturã enim
nõ quæ prima:sed quæ ultima est assequi statim per difficilis est. Quapropter oĩa etiam do
mestica principio fera potiusq̃ domestica esse solent.ut puer feratior profecto q̃ uir quippe
qui omnium edax & iræ deditus sit.quãquam infirmus ergo quomodo in operibus artis:
sic etiam in naturæ licet ꝑspicere. Nam in his quoq; praue omnia facta sũt & plura sunt pra
ua q̃ proba ut lectus:uestis:quoduis aliud.quodq; probum est:id omne prauum etiam com
periri potest:quod autem prauum id non omne probum quoq; reperies.ut siquis uetustissi
morum pictorum fictorũq; opera cogitet. Nondum enim perite pingebatur:aut ex ære du
cebatur sed pingui minerua omnia effigiabantur. Natura etiam praue omnia facit & plu
ra praua q̃ proba.probe uero pauciora ꝓstare non omnia potest. Atqui domesticum omne
melius est. Ferũ autem atq; siluestre prauum natura scilicet nõ quæ initia.ortusq; cõtinet.
Sed cui opinor factu facile sit ꝓbum illud urbanũ atq; domesticũ. Contrariũ uero aut nun-
quã aut raro efficiat̃. Attamen uel tempoꝝ locorũq; conditione temperamentoq; uniuersi
quodam fieri potest:ut urbana & mitia reddant̃ omniũ animaliũ genera.hoc idẽ in oĩ etiã
stirpiũ genere intelligere licet quæcũq; enĩ urbana sunt eadẽ etiã compiri siluestria possũt

At quæ siluestria extitere eadẽ oĩa mãsuescere nõ possũt: nõ tamẽ desũt quæ suis locis quibusdã peculiariter ita se habeant: ut neglecta feraqꝫ prouenire pstantiora possint & mitiora q̃ quæ alibi sũmo cũ studio colantur.

Cur hoĩum umbilici ampliores cæteroꝝ aũt animantiũ exigui ĩcertiqꝫ fiũt. an cæteris qm̃ tẽporis multũ gestentur umbilicus arescit. inqꝫ directũ porrigitur deniqꝫ ulceribus intumescit. Quãobrem nõnulli umbilici deformes sũt. at uero homo imperfectus prodit. Itaqꝫ humidus atqꝫ sanguinolentus sequitur eius umbilicus. Indiciũ cætera pfecta hoĩem ĩperfectũ prodire ꝙ illa stati inde ab ortu naturæ uiuere sua opa queũt pueri curã desiderãt. Nec seruari nisi alieno beneficio possunt.

Cur animantiũ alia semel coeũt: alia sæpe & alia anni tpe certo: alia nullo statuto tpe sed ꝑut inciderit homini semꝑ concubitus opportunus est: feris nõ sæpe. Et quidẽ sues agrestes semel concũbunt. Domesti sæpe. An propter pabulũ calorẽ atqꝫ laborẽ: quippe cũ uenus comes facietatis sit. nã eadẽ alibi semel alibi sæpius pariunt. ut oues in magnesia & africa pariunt bis. Causã uero tp̃s pariendi ꝓlixius obtinet. Vbi enĩ se ĩpleuerũt nõ amplius cõcupiscũt quõ nec cibũ affectãt quæ saciata sũt. Quæ aũt grauida iã esse ĩcœperint minus auida ueneris euadũt qm̃ menstrue purgationes nulla pterea ueniant.

Cur hoĩes qui raris dentibus sũt magna ex parte breuioris sunt uitæ. An indiciũ hoc est densum os esse capitis ergo cerebrũ inualidũ est. Quia minus sit respirationibus opportunum itaqꝫ celeriter putret: ut quod sua natura humidum sit. Nam & cætera cum non mouent̃: neqꝫ exhalant facile corrumpunrur. quo etiam fit ut homo capite piloso maxime sit & mas q̃ fœmina diutius uiuit futuraꝝ sui capitis bñficio. An in cæteris quoqꝫ idẽ sit cogitãdũ.

Cur qui manus cæsurã per totã obtinent palmã uiuere diutius possint. An qm̃ minus uiuere possunt quæ carent articulis ĩcompactaqꝫ sũt quale genus omne aquatile est. Quot si quæ articulata non sunt uitam breuiorem agere solent: constat cõtra sese habere quæ articulata existunt. Cuius profecto generis illa etiam sunt quæ cum sua natura omni articulo careant. tamen articulata nõnunq̃ quo ad maxime licet consistũt. Manus aũt pars ĩterior penitus articulo uacat.

Cur aĩantiũ uni uel hoĩ uel maxime oculi deprauant̃. An ꝙ homo uel solus uel maxĩe morbo comitiali capi in puerili ætate solet cũ certe deprauari oĩbus accidit.

Cur aĩantiũ homo maxime fumo affici põt. An ꝙ homo lachrymã maxime emittit. Fumatio aũt nõnisi cũ lachryma est.

Cur equus equo: homo homini: atqꝫ oĩno cognata cognatis: sibiqꝫ similibus gaudent atqꝫ cupiunt. Non enĩ quia pulchrũ uidet̃. Cupiditas aũt formam sequitur elegantiorem. Nam si id esset rem pulchram suauiorẽ esse oporteret. nũc autem contra potius euenit. ut quia iocundũ suaueqꝫ est: ideo pulchrũ esse uideatur. nec omnibus res eadẽ uoluptati est: nec pulchrũ idem lætitiæ. aliis enim esse aut bibere aliis concũbere lætabilius est. Sed causa cur unũquodqꝫ iunctum suo cognato maxime suauissimeqꝫ concumbat in aliam cadit questionẽ. Pulcherrimum uero id etiam esse nondum asseri uere potest. sed nobis quod ad concumbendum suauius est pulchrum certe uidetur. Quoniam rei quam cupimus aspectu quoqꝫ nimirum delectemur. Et quidem in cæteris etiam cupiendi generibus res pariter sese habet. Cum enim siti detinemur: humorem suauius cernimus. Quod itaqꝫ ad usum aliquem pulchrum est & quod idem maxime cupere solemus: suauissimum id esse ipsum uidet̃. Qđ autem per se tale est non præterea sic esse uidebitur. Argumentũ ꝙ adolescentuli plæriqꝫ formosi aptiqꝫ nobis esse uidebuntur cum ad concumbendi usum respexerimus. Nunquid igitur ita ut etiam plus gestiamus q̃ si deformes quosdam intueamur. Non hercle nisi eorum auidi sumus quomodo potio quoqꝫ uidetur pulchrior. Nam si siti detinemur humorẽ multo suauius aspiciemus.

Cur hominis prior pars pilosior q̃ posterior est: quadrupedum contra posterior quam prior sætosior. An ꝙ omne animal bipes partem priorem habet pilosiorem. Nam aues quoqꝫ eodem modo quo homines se habent an partes infirmiores natura semper integere potius cõsueuit. Infirmum autem unumquodqꝫ loco sui corporis aliquo est. Quadrupedum uero omnium partes posteriores infirmiores loci causa sunt quam priores. affici nanqꝫ a frigore æstuqꝫ amplius possunt. hominum priores infirmiores sunt: incommodisqꝫ illis eisdem opportuniores.

Cur animantium homo maxime soleat sternutare. An ꝙ etiã grauedine maxime hõ tẽptatur.

Cuius rei causa est ꝙ calor qui circa cor est sursumq; sua natura effertur: cæteris animãtibus in armos se effert. Vnde per refractioné disiectus: partim ceruicé caputq; petit parti in spinã lumbosq; defertur. Hæc eni linea recta: iuxtaq; basim sita oĩa sunt. Quod cũ æque corpus pœne totum recalescat: humores quoq; in sese pariter digerit: planeq; patitur. humores eni calorẽ sequuntur. Ex quo fit ut neq; a grauedine admodũ infestari: neq; sternutare quadrupedes soleant. Sternutamentũ enim uel spiritus uniuersi delatio est: humore scilicet plus aliquid exhalante uel crudi humoris conatus excursusq;. Quocirca destillationes solet præcedere quæ quidem animantibus cæteris minime incidũt. eo ꝙ caloris illa delatio ante retroq; portionibus æquis se digerit. Homini uero ꝙ erecta basi se in sublime modo stirpiũ attollit: euenit ut caloris elatio plurima & uæhementissima caput adeat. elatusq; eo calor meatus cõcalefacit: rarefacitq; capitis. qui tales demum effecti nimiꝝ capaciores humoꝝ quã meatus cordis inferiores redduntur. Quotiens itaq; accidit: ut caput humescat refrigereturq;. extrinsecus amplius q̃ satis sit efficitur ut calor qui & alimentũ habet: & se ĩ parté interioré contrahit nimiꝝ crescat. crescens sese in caput meatusq; capitis efferat quo humores prætenues crudiq; sectantes implent meatus destillationesq; faciunt & sternutaméta ratione simili mouent. Nã inter initia destillandi calor humoré sursum præcedens inflansq; meatus: sternutamenta expulsu spiritus ductuq; humoris tenuis acrisq; incitat. Vnde fit ut post grauedinis sternutamentũ pituitã a quæ similé abstergamus hæc cũ omnia se se mouerint: humores coacti crassiq; subsidũt: & foramina capitis nasiq; intersepiunt. Facta enim tumidiora distentioraq; caput dolore infestant. Argumentũ ꝙ nullus per eas spiritus foras mittitur ex quo sequit᷑ ut neq; sternuere neq; olfacere possint qui grauedine detinentur. Sternutamenta auté quæ sine grauedine mouent᷑: has quidem easdem ob causas ueniunt: sed exiguis leuibusq; initiis. itaq; ubi ui caloris collecti humores sunt facile ab eodem calore pro sua exiguitate spirascentes in nares interrumpũt. Strepitũ uero spiritus nõ minus uiolentia sese efferédi q̃ sua copia mouet. Cũ enim calor directo tramite se ad cerebrũ usq; extulerit eiq; ipsi impegerit ad nares reflectitur eo qm̃ meatus illac foras de cerebro pertédãt. Quot cũ illa foras reflectédi delatio spiritus nares uersus cõtra naturã agat᷑. uæhemens ut fiat nimirũ euenit itaq; strepitum mouet. Cæterorum autem animantium aues maxime grauedinem sentiunt ꝙ formam corporis maxime similem hominibus gerũt uerum minus q̃ homines afficiant᷑. qm̃ caput magna ex parte deorsum tenét ut quæ uictũ abs terra petere soleant.

Cur maris animalia maiora uegetioraq; sunt q̃ terræ. An ꝙ uis solis consumendo quæ terrã ambiunt copiam detrahit nutrimenti quamobré quæ abdita uitam agunt uegetiora sunt his igitur omnibus ĩcommodis cũ genus maritimum sit ĩmune. merito tum adolescere potest corpore ampliori & uegetiori.

Cur cætera aĩalia cibũ sæpius siccũ q̃ humidũ capiãt homo humidũ sæpius q̃ siccum. An ꝙ homo natura calidissima est: plus refrigerationis desiderat.

Cur spadones calui effici neqant. An eo ꝙ multũ cerebri obtinét: qđ sane his cõtingit: qa ré uenereã nõ agũt. semé eni labi ꝑ spinã e cerebro uidet᷑. qua de causa boues quoq; castrati cornua gerere maiora putamus necnõ & mulieres & pueri: cur calui nõ sint eadẽ rõ esse credit᷑.

Cur animantiũ alia ubi primũ in lucem edita sunt: nutriri per seipsa possint. alia nequeãt. An ea possunt quæ in genere quod memoriæ capax est breuius uiuunt. Quocirca ocius quoq; morte eadem omnia occumbunt.

Cur hõ plus excreméti humidi egerit q̃ sicci: equi & asini plus sicci q̃ humidi. An ꝙ hæc aĩantiũ genera sicco pabulo largiori utunt᷑: homo humidis magis q̃ aridis uesci solet. Ex cibo auté omne proficiscit᷑ excrementũ. & ex copiosiori copiosius. Igit᷑ alia humido potius alia sicco largiori utunt᷑ pabulo. qm̃ alia sicca natura sũt alia humida. Itaq; humidũ potius capiunt quæ sicca cõstant natura. Huius nãq; sunt indigétia. cõtra siccũ affectãt quæ humida sunt natura. utpote quæ qualitatis eius inopiã magis teneantur.

Cur aues & hoĩes & genus quodq; animantiũ forte corpore sunt duriori. An ꝙ animositas cũ calore est. metus eni refrigeratio est. Quoꝝ igitur sanguis amplius feruet hæc & robustiora & animosiora sunt. Sãguis aũt alimen:o corporibus est. Et quæcũq; uero ex stirpibus terræ aqua tepida irrigaueris: omni diriora euadãt.

Cur monstra paruæ quadrupedes pariunt: homo autem grandesq; animantes omnes minus ut equi & asini. an ꝙ paruæ ut canes: sues: capræ: oues: longe sũt fœcũdiores q̃ grãdes. Illaꝝ

enī aliæ oīno singulos pariūt. aliæ magna ex parte. Mōstra aūt tū cōfici solent cū plura semina ī ter sese cohærescūt. cōfund ūturq̃. uel cū prodeūt ex mare: uel cū se in fœmina pmiscent. Vnde a ues etiā monstra edere possunt. Oua nãq̃ uitello pariunt geminato. Monstrū autē ex geminatis illis cōsistit quo℞ uitelli nulla ī teriecta mēbrana distinguntur.

Cur hoīum caput pilosius q̃ reliquū corpus nec ex proportione pilosum est. Cætero℞ autem contra. an cætera uel in dentes exuperāt præ nimia alimenti copia: uel in cornua uel etiā in sætā. Quæ igitur in cornua capite minus sætoso hæc sūt. absumptum enī illā in rē est. Quæ aūt in dentes plus quidē pili q̃ cornigera obtinēt. Caprona℞ enim nōnihil sortiuntur. Sed minus q̃ a ues his enī illud etiā qđ hoīum genus in tegēdi natura tribuit. Sed qđ illis pro copia nutrimēti multis luxuriat locis: id in capite hoī abundat. Nec enī nullū habēt: nec adeo multū: ut pilo℞ undiq̃ excrescat congeries.

Cur unus oīum aīantium homo canescit. An q̃ pars animantiū maxima pilū quot annis deciduū gerit: ut equus ut bos. Nōnulla deciduum nō gerunt. Tempus aūt uiuunt breue ut oues. & quædā alia quo℞ pilus utpote non senescens canescere nō potest. at homo nec deciduum gerit pilum. Et longā degit ætatē. Itaq̃ tpe consenescit atq̃ inueteratur.

Cur uita breui imbecillisq̃ uiribus sunt qui partem umbilico subiectam maiorem q̃ superiorē habent pertinentem ad pectus. An q̃ uenter suam ob breuitatem frigidus est. Itaq̃ ut uim paruam obtinet concoquendi: sic excrementis redūdare aptissimus est. Morbis aūt nimi℞ patent qui tali uentre constiterit.

Quā ob causā aīantium alia non solum coitu sed etiam sponte naturæ procreātur: alia coitu dumtaxat proueniunt ut homo: ut equus. An q̃ & si non aliam ob causam: tamen q̃ aliis gignendi tempus breue statutum est. Itaq̃ fieri non potest: ut tempus quod uim obtinet generandi amplificetur prorogeturq̃. Sed temporum uicissitudine commutationeq̃: ut procreentur contingit. Aliis multo generatio ampliari solet Etenim uel anno uel decem mensium spacio confici assolent. Quapropter: uel nullo pacto: uel ex coitu procreentur illa necesse est.

Cur æthiopum dentes candidi & candidiores q̃ cæterorum. Vngues aūt non dentibus in candore respondent. An ungues ideo nigricant: quia cutis etiā nigra est: & nigrior q̃ cætero℞. ungues aūt ex cute proueniunt.

Sed cur dentes candeant: quæ nam ratio sit. An q̃ albescere illa solent quibus uis solis humorem detrahit dummodo nihil superinficiatur. quomodo etiam ceram albescere nouimus. At cutem superinficit calor dentes minime. Sed totus eorum humor in uaporem a calore conuertitur atq̃ exhalatur.

Cur animantium alia præciso capite uel protinus moriuntur uel paulo post: alia minime. An ita afficiantur quæ sanguine carent: exiguoq̃ cibo contenta sunt. Quippe quæ neq̃ continuo cibum desiderent. neq̃ in humore calor eo℞ diffundatur quibus rebus priuatū animal sanguine constans uiuere nequit. Illa uero sine respiratione uiuere multo diutius possunt. Causā cur ita alias abunde reddidimus.

NONA PARTICVLA QVAE AD VOCIS SONIQVE RATIONEM PERTINENT. THEODORO INTERPRETE.

c Vr sensū auditus maxime ob ortu naturæ offendi potest. an q̃ auditus & uox ab eodem initio proficisci uideātur. atqui locutio ex facili posse deprauari uideтur: quæ species uocis est. eadēq̃ perfici difficillime potest. Indiciū huius est q̃ posteaq̃ nati sumus diu obmutescimus deinde balbutire tandem incipimus Principio nãq̃ nullum proferre penitus uerbum ualemus. Cū itaq̃ facile peruerti locutio possit idēq̃ initium audiendi loquendiq̃ sit. Vox enī quædā audiendi quoq̃ primordiū est: sequitur ut quasi per accidens non per se oīum facillime sensuū auditus ī terimi possit. Argumentum autē facile omnino loquendi principium destrui posse. Vel ex cæteris animantibus erui licet. Nullū enī loqui ex cæteris pōt. sed homini tm̄ facultas hæc data est. & hic tamen sero ut dictū est loqui incipit.

Cur oēs surdi uocem reddere per nares assolent. an q̃ prope absunt ut rauci sint. Muti autem per nares uocem extrudunt. Eo nãq̃ spiritus illo℞ cōpellitur quia ore cōpresso sunt. qđ cōpressū ideo est qm̄ lingua his ad uocē reddendā usui nullatenus est.

Cur omnes qui natura sunt calida magnam uocem emittere solent. an q̃ multum in his aerem frigidumq̃ in esse necesse est. Vis enī caloris facile ad se & spiritū trahit: & aerem eoq̃

amplius id agit quo amplior est. Vox aũt magna tũ oritur cũ aeris multũ agitat̃: utq acu
ta cum celeriter sic grauis cũ tarde aer incitat̃.
Cur oẽs surdi ꝑ nares loquunt̃. an ꝙ surdi uiolentiꝰ spirãt: qppe quippe absũt ut muti sint: me
atus itaq nariũ ductu spũs laxior redditur. ex quo fit ut nisi per nares loq nõ possint:
Cur melius audiri quæq in nocte q̃ die possũt an ꝙ requies oĩum noctu amplior est: qm̃ calor
abest: unde trãquilliora quoq magna ex parte oĩa sunt. Sol enĩ est qui oĩa mouet.
Cur uoces elõginquo acutiores esse uident̃. itaq qui hoĩum proculadmodũ hñtiũ clamorem
imitant̃. uocẽ acute emittimus: & similẽ his qui suã uocẽ in sonũ astringũt tenuiorẽ: & stre
pitus quoq resonãdi acutior uenit quẽ procul abesse palã est. Nõ enĩ nisi per refractionem
existere põt. cũ igit̃ in strepitus ratione acutũ qđ uelox sit: tardũ aũt qđ graue uoces elon-
ginquo delatas tardiores uideri opporteret. Quæ enĩ ferũtur eo tardius oĩa mouẽtur quo
longius a suo discesserũt ꝑncipio tandẽq collabũtur & decidũt. ut igit̃ qui initãtur uoce
exili simulant & sono tenui agere tẽptant uocẽ quæ se e longinquo defert tenuis aũt gra-
uis nõ est. neq exiguus exilisq uocis proferẽdæ usus grauis est. Sed acutꝰ sit necesse est. An
nõ modo qui imitantur ea de causa ita simulãt uerũetiã strepitus ipsi acutiores existũt. Cã
uero cur ita sit ꝙ aer qui defert̃ strepitũ excitat. Et quẽadmodũ primũ illud obstrepit quod
aerẽ mouerit: sic rursus aer subinde mouendo agat oportet ut parti moueat: parti moueat̃
Quo fit ut cõtinuari strepitus possit. Quippe cũ ꝑpetue mouẽti mouẽs succedat: donec oĩs
conatus mouendi emarcescat. Quæ quidẽ res in corporibus nõnisi cadere est: cũ scilicet aer
nõ amplius ĩpellere uel telũ uel aerẽ põt. Vox enĩ cõtinua reddit̃ cũ aer aerẽ propellit telum
aũt fert̃ cũ corpus ab aere mouetur. Hic igit̃ corpus idẽ defert̃ assidue usq ad eũ finẽ dum
coruat. At ibi alius atq alius aer ꝑpetua uicissitudine profluit ꝑcedenteq subseqns minor
est. Itaq uelocius quidẽ mouetur: sed per minus subĩde aeris qua de causa uoces acutiores
e lõginquo tenuioresq sentimus. Est enĩ acutũ qđ uelocius est. ut ambigẽdo supius propo
suimus. Hæc eadẽ causa est cur & pueri & ægrotãtes acutæ: uiri aũt & beneualẽtes grauiter
uocẽ emittãt. Cur uero propinquis auribus uox grauior acutiorue esse minime pateat. Et
oĩno cur similis ꝓiectis põderibus nõ sit causa ꝙ ꝓiectũ illud cũ unũ assidue sit identidẽ assi
due fertur. strepitus aũt aer propulsus ab aere est. Itaq fit ut põdus unũ in locũ cadere tãtũ
modo possit. uox aũt quoquo uersus spargat sese. nõ secus ac si ꝓiectũ põdus dũ fert̃ in par
tes friet̃ ĩnumeras atq etiã se retrorsũ dispꝛtiat.
Cur domus nuꝑ illita magis resonat. An ꝙ maior refrãgendi dat̃ facultas propter leuitatem.
Leuis aũt ideo est: qm̃ cotinens adhuc rimisq ĩmunis penitus extat. nõ tñ admodũ humidã
uolo ĩtelligi. nulla enĩ refractio de limo effici põt. Hæc ꝓfecto causa est cur etiã opus oẽ te
ctoriũ magis resonet. Quinetiã aeris ĩmobilitas fortasse aliqd facit: cõgestus enĩ uniuersus
ꝙ cũ sit occurrentẽ illũ retorqre uæhementius põt.
Quã ob causã si qs doliũ & lagenas & cætera id genus figlina inania obruat opiatq domicilia
resonare amplius possint. Necnõ si puteus uel cisterna: uel aliq̃ fouea in domo sit: magis ma
gisq ita fiat necesse est. An ꝙ rõ resonãdi nõnisi refractio est sic enĩ potissimũ resonãdi illa
reciprocatio nascit̃. Ergo puteus & q̃libet fouea angustiã obtinet: & aerẽ colligere põt. Do
lia cæteraq fictilia densitatẽ quoq suæ ambiẽtis formæ præ sese ferũt. Itaq utraq de cau
sa illud euenit. Cõcaua enĩ oĩa magis sonãt: & es quoq ob eã rẽ sonitũ ꝑcipue oĩum reddit.
Nec uero absurdũ ꝙ obruta illud faciũt. Vox enim nõ minus in ima se defert. Deniq quo-
quo uersus atq etiã in orbẽ ferri putãdũ est.
Cur si uasa qs ĩania obruerit faciet ut magis ædificiũ resonet. An ꝙ uasa soliditate ꝑpetuita-
teq sua melius & cõcipiũt: & cõtinẽt aerẽ simulq accidit ut ictꝰ uæhemẽtior effici possit.
Cur aqua frigida de eodẽ profluẽs uase acutius q̃ calida obstrepit. An ꝙ delatio aquæ frigi-
dæ uelocior est: grauior enĩ frigida est: acutiorẽ aũt strepitũ reddit quæ uelocior est. Calor
uero & raritate alleuat & elatione. Proximũ illud est quod faces quoq ardentes ictum faci
unt imbecilliorem.
Cur hoĩ q uigilauerit uox aspior reddit̃. An ꝙ eius corpꝰ ob cruditatẽ humescit maxĩeq loco
supiori unde caput quoq grauescit. Et cũ fauces humore redũdẽt: uocẽ aspiorẽ existere ne
cesse est. aspitas enĩ ob ĩæq̃litatẽ: grauitas propter obseptionẽ exultat retardius enĩ fertur.
Cur cibo ĩgesto mox tenor frãgitur uocis. an ꝙ membrũ illud uoci tributũ crebro cibi occur-
su ꝑclusum concalescit: concalescens humorem attrahit qui ob assumpti cibi humefactionẽ
& largior est & paratior.

Quare qui flent uocẽ mittũt acutiorẽ qui rident grauiorẽ. An ꝙ alteri suã ob debilitatẽ parũ spiritus mouẽt. alteri uæhemẽter intẽdũt quod facit ut spiritus uelocius fieri possit. Contra qui ridet resoluitur & debilitaṫ itaqꝫ uocẽ grauis ædit. Quãquã ægri acutã emittũt uocẽ paꝝ enĩ aeris mouẽt. at uero qui ridẽt nõ solũ paꝝ sed etiã leuius mouẽt. ad hæc qui ridẽt spiritũ calidiorẽ emittũt: qui flent frigidiorẽ. Dolor enĩ refrigeratio pectoris est. calor itaqꝫ multũ aeris mouet. ita ut tarde feratur. Frigor autẽ parũ ciet. idẽ uel in tibiis fieri nouimus. Enimuero qui spiritu inflãt calidiori multo tardius agunt.

Cur pueri cæteraqꝫ recẽs nata animalia uocẽ reddũt acutiorẽ q̃ quæ ꝑfecta ætate sũt cum tamẽ cõe acumẽ uæhemẽtia sit. an ꝙ uox motio aeris est. & acutior: quæ uelocior. Facilius aũt & uelocius paꝝ q̃ multũ aeris moueṫ. Moueṫ aũt quotiẽs uel a frigore cogiṫ uel a calore discerniṫ. Sed cũ ĩspiratio frigida admisso sit. interior nimirũ aer tãtisper cogiṫ cũ spiritũ capimus cũqꝫ expiratio caloris emissio sit aere sane a calore citato uox effici põt. Cũ enim spiritũ reddimus nõ cũ capimus uocẽ formamus Cũ aũt nouella callidiora sint q̃ uetusta suosqꝫ meatus habeãt arctiores minus in se aeris possũt cõtinere cũqꝫ calor q̃ moueat amplior in his insit res aũt quæ moueaṫ minor substet. Velocius utraqꝫ de causa aer moueri põt. At si uelocius uox certe acutior dabitur ob ea ipsa quæ ante retulimus

Cur uocẽ qui flẽt acutiorẽ emittũt. qui ridẽt grauiorẽ. An qui flẽt intẽdẽdo contrahẽdoqꝫ os uociferãtur itaqꝫ ꝓpere aer interior intẽto moueṫ. Cũqꝫ per os trãseat angustũ ferri uelociꝰ põt. Vtraqꝫ igiṫ ratione fit ut uox acuta ædaṫ. Contra qui rident remisso corpore hiscẽteqꝫ ore ridẽt cũ igitur ob eã rõ late tardeqꝫ ꝓfũdãt aerẽ merito uocẽ emittũt grauiorem.

Cur uocẽ reddũt acutã qui expertes seminis sũt. ut pueri. mulieres decrepiti. spadones grauẽ aũt uiri qui firmissima sũt ætate An ea cã est qua linea cæteraqꝫ tenuia dimẽsionẽ unam dũtaxat sortiũtur. Crassa aũt plenaqꝫ plures obtinenṫ itaqꝫ uox etiã tenuis unã dimẽsionẽ habuerit. unũ aũt & efficere & mouere facilius est q̃ plura. Ergo cũ ꝑdicta illa spiritũ habeant ĩbecillũ. Nõnisi paꝝ aeris moueri ab illo spiritu põt. Minimus autẽ est qui dimẽsione unica constat quẽ ꝑdictis rationibus tenuẽ esse uocẽqꝫ talẽ ab eo proficisci necessũ est. Vox aũt acuta quæ tenuis est. igiṫ qui prolifico illo sæmine carẽt uocẽ hinc merito reddũt acutiorẽ. Viri robusti quoniã spiritu ualeãt multũ aeris incitare queũt. quod cũ multũ sit lente mouetur: uocẽqꝫ efficit grauiorẽ. Motu enĩ ueloci. & tenuis uocẽ reddi acutã iam cõstitit quoꝝ neutrũ ut in uiro possit existere accidit.

Cur uoces nostræ grauiores sint tp̃e hiberno An ꝙ aer interior tunc & exterior crassior est. Crassior aũt cũ sit tardius moueṫ itaqꝫ uox grauior nõ immerito fit. Adde ꝙ sõnulẽtiores hiberno tp̃e sumus q̃ æstiuo plusqꝫ tp̃is obdormire solemus. Sõnus autẽ facit ut mẽbris grauioribꝰ simus. Quo igitur tẽpore plus dormimus q̃ uigilamus. qđ hibernum profecto est. Hoc uocẽ effici grauiorẽ q̃ qui ecõtrario agiṫ rõ est. cũ enĩ tp̃s uigilãdi qđ interuenit breue sit. habitꝰ corporis q̃ inṫ dormiẽdũ cõmittiṫ. ꝑmanere usqꝫ ad sõni repetionẽ nimiꝝ põt.

Cur ex potu uomitu atqꝫ frigore uocẽ emittimus grauiorẽ. An faucibus interseptis quã rem pituita subsistẽdo cõmittit quippe quæ aliquid fluctionis in eas detrahat aliis uomitꝰ aut potꝰ aliis presẽtis tẽporis qualitas per obstrictionẽ fauces reddit angustiores itaqꝫ delatio spiritus tardius agitur. Quæ aũt tarda delatio est grauẽ hæc efficit uocẽ.

Cur uox grauior e ꝓpinquo magis q̃ e lõginquo sẽtiri põt. An ꝙ grauior plus quidem aeris mouet. Sed nequaquã in lõgitudinẽ: ergo a longe minus sẽtiṫ: quoniã per minus spacium se deducit. E propinquo aũt magis. Quoniã plus aeris sẽsoriũ ferit audiẽdi. Acuta procul ideo audiri põt quoniã tenuior est. Tenue aũt omne augeri in lõgitudinem põt. Dixerim etiã ꝙ motio quæ uocẽ reddat acutiorẽ uelocior est. quod fieri põt si ut densus: sic angustus spiritus sit qui aerẽ mouet. Nã & exiguus aer mobilior est. quippe qui ab angusto moueri queat. & densus plures efficit ictus qui strepitũ reddãt. Licet hoc in musicis ꝑspicere ĩstrumẽtis. Fides nãqꝫ tenuiores cæteris eisdẽ substãtibus acutius cõsonant.

Cur uox acutior illis esse uidetur qui longius absũt. cũ tamen acuminis ratio sita in eo sit ut uelocius feratur. & quod longius ferṫ. moueri tardius soleat. An ꝙ uocis acumẽ non solũ in uelocitate mouẽdi: sed obstrepẽdi etiã nimia tenuitate cõsistat. Qui autẽ lõgius absũt uocẽ tenuiorẽ excipiũt ob aeris qui mouetur exiguitatem. Motus enim ita marcescit. utqꝫ numerus emarcescẽs in unitatem relabitur. sic corpus in unicã dimẽsionẽ extenuatur quæ tam in corpore quam in uoce tenuitas est.

Cur uocem acutam & exercitati reddunt: & debiles. an debiles quia parũ aeris mouent. parũ

aũt q̃ multũ uelocius fert̃. Exercitati uero aeré excitãt uæhemẽtius. Aer excitus uæhemen
ter uelocius fertur. acutũ aũt in uoce id est quod uelox in delatione.
Cur uox corrũpi his soleat qui cibo ingesto clamitarũt. itaq; omnes qui uocé exercẽt ut hi-
striones: saltatores. & cæteros generis eiusdé mane ieiunioq; ore exercitationé adire licet
inspicere. An uocé corũpi nõ aliud est q̃ mẽbrũ qua spiritus trãsmeat corrũpi. Quocirca ra
uci quoq; uoce corrũpta sũt. nõ quod spiritus uiciatus est qui uocé afformat. Sed ꝙ exas-
perata artaria est. q̃ uæhemẽte cõcalefactione exaspari maxime solita est Quãobré neq; q̃
febriũt. neq; qui uæhement̃ febrierũt stati cũ febris cessauerit cãtare queũt. sũt eni asperis-
nimio ex calore faucibus. Cibis aũt spiritũ & largũ reddi & feruidũ cõsétaneũ est. Qui ta-
lis autem est exulceret arteriam transmeando atq; exasperet. Ratio est quod cum incide
rit merito uox destrui potest.
Cur uox cũ aer quidá formatus sit. Et qui cũ fertur formá sæpe illá amittat echo idest reso-
nãtia fiat. Cũ enim aer uæhemẽtius in aliquod solidũ offenderit uox nõ dissoluitur. Sed eã-
dẽ expresse reciprocãtem audimus. An ꝙ refractio est nõ perfractio. Sic enim cũ totũ per-
manet. tũ partes ab eo duæ uniformes proficiscũtur. Quippe cũ per similẽ angulũ refra-
ctio existere soleat. itaq; uox resonandi similis primæ efficitur.
Cur cæterorũ animaliũ nouella recensq; edita uoce mittũt acutioré q̃ quæ pfecta ætate sũt
uitulis aũt grauius mugiũt q̃ boues pfecti. An ꝙ infans quoq; in genere similis fœminæ
eiusdé generis est. Boũ aũt fœminæ grauius mugiunt̃ quá mares cũ cætera ecõtrario agãt
At uituli similiores fœminis q̃ maribus sũt. ergo uocé hi grauioré emittere debent.
Quá ob cãm paleis in orchestra sparsis chori uox minor sẽtiat̃. An ppter asperitaté. Vox eni
pauimẽto min⁹ leui occurrés ut min⁹ una ita minor existit. Quippe q̃ min⁹ cõtinua sit quo
modo etiá lux amplior resplẽdet in leuibus eo ꝙ nihil ipedimẽti inũenit quo interpellet̃.
Cur sal igni ingestus mouere crepitũ soleat An quia sal parũ humoris intra se cõtinet quod
mox a calore ignis cõuersũ in spiritũ uiolẽtoq; exiliés impetu salé rũpit. omne aũt quod
rumpitur mouere crepitũ solet.
Cur pueri nõnulli anteq̃ ætas ueniat qua uocabula suo tẽpore explanare possint fari incipiãt
Et ubi aliquid expresse dixerint rursus obmutescãt atq; ut prius degũt quousq; solitũ tẽ-
pus loquẽdi accedat. Quæ quidé a plærisq; portẽta esse putant̃. iam aliquos etiá stati cũ i
lucé uenerũt locutos esse pditũ est. an magna quidé ex parte secũdũ naturá homines pro
deũt. itaq; illud paucis accidit. Sed natura ratione simul hæc cõtingere ac pfici solẽt. Quã
obré simul & audiũt & uocé emittũt. simul & intelligũt facultate audiẽdi & loquũtur &
explicãt. Euenit tamen interdũ ne hæc simul cõtingãt. sed ut alii prius intelligãt q̃ mẽbrũ
id absoluatur quo loqui possumus. Alii cõtra qui scilicet quæ loquant̃ intelligere nequeãt
Quæ eni audierit simulate eadé reddũt. Sed cũ tẽpus affuerit utroq; iá munere naturæ fũ
gi incipiãt. Quib⁹ aũt prius sesa auditus in animo ualeãt quá mẽbrũ id absoluat̃ quo pmo
uocé mouemus orationẽq; cõdimus iis nõnũq̃ ubi iá multa intellexerit. facultas quoq; mẽ
bri illius & absolutio propere cõtigit maxime qdé a sõno. Cuius rei cã est ꝙ sõnus data re-
quie. tũ corpora tota tũ mẽbra singula facit alacriora. Sed fieri põt. ut uel ob aliá huiusce-
modi mutationé idé eueniat. Cõplura aũt sũt quæ ut efficere ualeam⁹. breuissimi tẽporis
adiumẽto opus est. Et tamé eadé postmodũ æque agere nequaq̃ possimus. Quotiés itaq;
mẽbꝝ illud ita se habet ut liberũ absolutũq; sit efficitur ut qđ per auditũ intelligẽtiá mo-
uit idé cũ pẽdet fluitatq; in sesu retinet uerbũq; reddat. hic nobis & carmina & uocabula
sæpenumero nõ ex uolũtate occurrũt. Et quæ prius uoluntate petita diximus eadé postea
nõ uolũtarie dicimus. hic etiá sæpe quæ nouimus ore explicare nõ quimus. ita fieri potest
ut pueri aliquid dicãt rursusq; mẽbꝝ cui fãdi data potestas est. redeat ad suá naturã ac ob-
mutescat dũ tempus corroborandi absoluendiq; ultimum ueniat.
Cur aliqua obstrepũt mouẽturq; subito ut arcæ quæ nullo mouẽte qđ sẽsus nouerit cõcitan
tur & crepãt cũ tamé potẽtius esse debeat qđ mouet q̃ qđ mouet̃. quæ eadé questio etiã de
corruptione ac senectute est. Quippe cũ a re in sẽsibili oĩa corrũpant̃ quæ a tpe pereunt an
simul guttis hoc est & lapidibus quos plante emergẽtes attollũt atq; reiiciũt. nõ eni qđ
ultimũ actionis est id uel attollit uel mouet. sed hæc uniuersa cõtinuatio efficit. qua qdé re
i sẽsibili accidit. ut motus ille sẽsibilis nascatur. sic etiã res contẽta spaciis insensibilibus tẽ
poris mouetur. atq; in partes digeritur insensibiles. uniuersi tamé & cõtinui ratione exul
tat & motus & obitus. cõtinuũ aũt illud nõ in instãti tẽporis. sed in tempore quod ab instã

Questo libro e di me Zoanne Basino che sta alla scolla di m° dominico Gasparino che sta da ...

ti determinatur .situm profecto est.

Qua de causa oscitātes minus audire possimus. An quod multũ spiritus effluentis ĩter osci
tādũ aures etiā intrinsecus subit ut motio uel sẽsu ꝑcipi possit quā trudit ad aures maxi
meq́ post sõnũ strepitus aũt uel aer uel aeris affectio est. igit̃ cũ interior renitit̃ exteriori illi
occurẽti efficitur ut motus interioris strepitus motũ exterioris retorqueat. atq́ offuscet.

Cur pueri magisq̃ uiri lingua hesitant. An ut etiā manibus pedibusq́ pueri minus ualemus
& infātes ambulādi oĩo facultate caremus sic etiā linguæ parũ cõpotes pueri sumus. & in-
fātes uerbũ nullũ referre possumus sed more brutoꝝ animātiũ uociferamur. uidelicet cā
ĩbecillitatis quæ nõ solũ hesitātẽ linguæ. sed etiā balbutiẽ blesitatẽq́ faciat. quippe cũ ble
sitas sit litterā quādā exprimere nõ posse. eāq́ nõ quālibet sed certā balbuties uel litteram
ꝑtermittere. uel sillabā hesitas alterā alteri sillabā iũgere propere nõ posse. Quæ quidẽ oĩa
ĩbecillitate eueniũt. Lingua eñi subministrare intelligẽtiæ nõ põt. itidẽ etiā uinolenti se-
nesq́ afficiũtur propter debilitatẽ: uiris autẽ hæc minus usu eueniunt.

Cur uox hominũ tā metuẽtiũ quā trepidātiũ obtremescere soleat. An ꝙ emigrante calore cor
cõquatitur. Nam utrisq́ & trepidantibus & metuẽtibus accidit ut ita afficiatur. Cum cor
autem cõquatitur. ictus nequaquam effici unus potest. sed plures proficiscantur ut e fidi
bus laxius intentis necesse est.

Cur uocem homines trepidātes grauẽ: metuentes acutā reddāt. An ꝙ metuentibus locus cor
dis refrigeratur. cũ calor deorsum se defert. ita ꝙ paꝝ aeris excitare possũt uires eñi posi-
te in calore sũt. Trepidantibus aũt calor loca petit superiora. ut etiā pudore affectis effert
idẽ sese ad faciẽ. Cuius indiciũ est quod plenius erubescunt: resoluit igitur multũq́ aeris
quo loquimur efficit. Hic aũt tarde propellit̃. Tardum uero nõnisi graue in uoce est:

Cur nox ad audiẽdũ aptior est quā dies Vtrũ ut Anaxagoras ait ꝙ aer interdiu stridet a sole
cõcalefactus & obstrepit noctu requiescit. utpote cũ omnis calor abfuerit. Tũc aũt quæq́
audiri melius possũt. cũ nullus strepitus est. An ꝙ per inanius facultas audiẽdi amplior q̃
plenius datur. Est aũt aer interdiu densus ut qui luce radiisq́ refertus sit. noctu autẽ rari-
or ꝙ ex eo ignis & radii decesserũt. quæ corpora esse dixeris. An ꝙ corpora multifariā ĩt̃-
diu uim intelligẽdi dispartiũtur. inq́ res uarias deducũt itaq́ clara audiẽdi eripit̃ sẽsio. Et
eo ꝙ omnia die magisq̃ noctu agimus ipsa quoq́ intelligẽtia negociis corporis ĩpedita est
Sẽsus aũt ubi seiũctus ab intelligẽtia est laborẽ uelut insẽsibile habet. Vnde dictũ mẽs ui
det: mens audit. At uero noctu cũ noster intuitus omni sit munere liberatus magisq́ intel
ligẽtia requiescat. Meatus auriũ uel amplius patẽs. uel nihilo minusq̃ die. ut capax sono-
rũ pariter est. sic melius eosdẽ sonos referre ad ĩtelligẽtiā põt. Quoniā nec ipsa intelligẽdi
uis quippiā agat. Nec ab aspectu tẽptetur ut fieri interdiu solet.

Cur homines qui humore prolifico uacāt ut pueri mulieres decrepiti & spadones uocẽ red-
dũt accutā. Viri aũt q̧ firma ætate sũt grauiorẽ. An propter mẽbri ĩbecillitatẽ quod mo-
uere aera solet. Mouet eñi exiguũ aerẽ quod imbecillũ est. exiguus uelocius fert̃ ꝙ uelocit̃
fert̃ acutũ est. an ꝙ primus meat⁹ q̃ uox ꝑmeare solet omnibus semine uacius pusillus est.
itaq́ exiguũ ꝓficisci ab eo põt. quod aera moueat exiguũ uero cũ sit uelociter per amplas
superiores fauces fert̃. At uiris ætate ingẽtibus hic amplior habet̃ ut etiā q̧ ad testiculos ꝑ
tinet. itaq́ aer pluris est q̧ inde ꝓpellit̃. Tardior ergo cũ trāseat. merito grauior reddi põt.

Cur homines lingua hæsitātes loqui nequeāt uoce submissa. An ꝙ offẽsaculo quodā uox si-
stitur retineturq́. Sed cũ nõ pares requirant̃ uires: aut similis motus cũ quicq̃ ĩpedit mo-
tũ cũq́ nõ ĩpedit emittẽdũ omnino est. Vox aũt motus est uocẽq́ altiorẽ solẽt emittere q̧
pro uiribus conātur. Ergo cũ expellẽdũ quod obstat emittẽdum sit altius eos loqui neces-
se est. qui linguæ hiusmodi uicio tenentur:

Cur iidẽ illi trepidātes magisq̃ uinolẽti hereant lingua. An quoniam affectus hic similis ge-
neri stuporis quam apoplexiam uocamus parti interiori cuipiam tribuendus est quam par
tem mouere nequeant. impedientem propter suā refrigerationem. Vinum igit̃ quod sua
natura calidum est refrigerationem tollit. trepidatio facit. Est eñi trepidatio metus qui-
dam. metus autem refrigeratio est.

Cur strepitus extrinsecus magis intus auditur q̃ intrisecus foris. An ꝙ intrinsecus cum ua-
sta immẽsa quæ adeat spacia discerpitur dissipaturq́ ut pars eius uel minime uel minus sẽ
tiri possit. Extrinsecus uero cum uox sese in locũ arctiorem stabilioremq́ aerẽ cõferat uni
uersa ingreditur itaq́ cũ maior sit non immerito melius potest audiri.

Quã ob cauſã qui lingua hæſitãt melãcolico habitu cõſtat. An ꝙ propere ſequi imaginationẽ. nõniſi eſſe melãcolicũ eſt. hæſitãtes aũt illi tales proculdubio ſũt. impetus nãq; dicendi præruit anteceditq; facultatem eorum. utpote cũ animus uiſa ſequatur. Balbis etiã idem accidit. Hos eteni oẽs mẽbra uoci accõmodata tardiora hr̃e certũ eſt. indiciũ uero ꝙ tales uinolẽti reddũtur cũ ſuas maxime imaginationes nõ rationẽ ſequuntur.

Cur porrũ proſit ad uocẽ ſonorã. nã & perdici cõmodũ eadẽ in re nouimus. An ꝙ alliũ quoq; clixũ delinit. & quidẽ porrũ lẽtitiã quãdã obtinet. quæ fauces detergere poſſit.

Cur cætera animalia uocẽ tũ acutiorẽ emittunt. cũ ualidiora ſũt. homo aũt cũ inualidior eſt. An ꝙ homo inualidus exiguum aera mouet. aer exiguus uelociter permeat uelocitas ſtrepitum reddit acutiorem.

Cur melius audim⁹ cũ ſpiritũ retinem⁹ quã cũ reddimus itaq; minus ſpirare in uenatione ꝑcipitur. Vtrũ ꝙ per uenaꝝ elationẽ uis ſentiẽdi locũ petit ſuperiorẽ cũ enĩ dormimus deorſum ſe defert & crebrius tũc reddimus quã ducimus ſpiritum minime quæ audire ualemus. An etiam ſanguis cũ reddimus ſpiritũ aſcendit itaq; pars ſuperior impletur. cũ tamẽ per inane audiamus. An ꝙ efflatio ſtrepitus quidem eſt. hic aũt exſpirando eueniens uim obtundit audiendi.

Cur ſal exiguus ocius crepat & exilit. Væhemẽtius aũt & crepat & exilit qui plenior eſt. An ꝙ exiguus rũpi cælerius poteſt haud enĩ multũ id eſt ꝙ ſubeat ignis oportet cũ ſal ipſe totus exiguus ſit. plenior aũt ille lẽtius domat̃ ꝙ plus negocii eſt magnum dirrupſiſſe q̃ paruũ. crepat paruus paꝝ qui paruus inuæhitur ictus maior magis quia magno agitur ictu crepitus aũt ictus eſt. ꝙ etiã robuſtius eſt magis exilit quoniã minus cedit.

Cur ſi ſalẽ eadẽ magnitudine qua modico igni ingeſtus crepet nimio inieceris igni uel nihil uel minus crepabit. an ꝙ prius ab igne corripit̃ q̃ rũpi poſſit cõburit̃ enĩ humor ꝙ cõſũptus eſt crepat ꝙ diſſciſſus diſruptuſq; eſt.

Cur oſcitantes minus audire ualemus. an ꝙ ſpiritũ intercludimus qui ſe ad aures trudat. indiciũ ꝙ ſtrepitus in auribus naſcitur cũ oſcitamus. circũuẽtus aũt intercluſus ꝙ illis ſpirit⁹ facit ut minus audiamus. ad hæc uox oſcitãtibus q̃dã oritur quæ uim audiẽdi ĩterpellare põt &. cõprimĩ uero aures neceſſe eſt. quotiens corpus ſe diſtrahit atq; intendit.

Cur uox cũ apta ſua natura ſit in ſublime efferri ut q̃ aer quidẽ ſit nõ ĩferius ſurſũ ſed ſuperius deorſũ melius audiri poteſt. An ꝙ uox aer quidẽ iũctus humori eſt qui põdere humoris graueſcẽs deorſũ labit̃. nõ ſurſũ effertur humoris nãq; ſecũdũ naturã intereſt. ut deorſũ feratur. itaq; ab imis ſẽtiri plenius põt. an hoc uoci dũtaxat animaliũ reddi debeat hæc enim nõ ſine humore profluit. illud uero accidere nimirũ uel in cæteris omnibus ſtrependi generibus nouimus. ergo ut uiſus ſi ſuperius deorſũ prociderit ſurſũ uerſus reflectet̃. ſed ſi inferius ſurſũ pertẽderit deorſũ ſe flectet. ſic uox quæ ſua natura cogit̃ ſurſũ ferri ubi aeri ſibi aduerſo occurerit. cũ per uim nequeat eũ propellere qui & amplior & grauior eſt reflexa in partẽ aduerſam deorſũ ſe defert. itaq; aer qui ore motus procurerit retorquæt̃. & ad ima collapſus ſentiri inferius magis poteſt. Tale etiam eſt quod in reſonãdo fieri ſolet uocis enĩ reflexus in partem contrariam agitur.

Cur uinolentis potiuſq̃ ſobriis frãgi uox ſoleat: an repletio facit ut uox celeriter frãgi poſſit. Cuius rei argumẽtũ ꝙ neq; chorreæ neq; ludi omnes ſtatĩ a prãdio ſed ieiunii uocẽ exercere cõſueuere. cũ igit̃ uinolẽti ĩpleti ſint merito uoces eoꝝ potius frangi ſolẽt.

Cur uocẽ acutiorẽ lõgius audire poſſumus. an ꝙ uocis acumẽ uelocitas eſt moueri aũt ocius ſolent que uæhementius feruntur hæc longius ferri poſſunt.

Cur ſpiritu retẽto melius audire ualemus an ꝙ reſpiratio nonnihil ſtrepitus mouet merito ergo tunc melius ſentimus cum ſtrepitus minus eſt. minus autem ſtrepitus tum eſt cum ſpiritum retinemus.

Quãobrẽ lux quæ tenuior. & uelocior. & dedicatior eſt. corpora penetrare dẽſa nõ põt. ſtrepitus autẽ poteſt. an ꝙ lux directo itinere fert̃. itaq; ſi quid recte illi ꝓfluẽtiæ lucis obuiũ ſepiat. lucẽ dicludi neceſſe eſt. at ſtrepitus. quia ſpiritus eſt ferri nõ recte etiã põt. itaq; efficit̃ ut ſtrepitum ſẽtire undiq; liceat non eũ tantum qui ſe recte noſtris auribus obtulerit.

Quare qui ridẽt uocem grauiorem emittunt qui flent acutiorem. an ꝙ corpore intento uox acuta depromitur. infirmũ autem quod acutũ eſt. Quæ utraq; in flẽtibus ineſſe potius nouimus. Sunt enim & intentiori corpore & infirmiori.

Quamobrem cum uox aer quidẽ formatus ſit & ſæpius diſſoluatur cum fertur. Echo id eſt re

ſonãtia fiat.icto eiuſmodi aere inſolidum quippiam uox ipſa nõ diſſoluatur.ſed expreſſe eadem percipi poſſit.anꝙ aer refrangitur non perfrangitur ideoq; totũ a toto proficiſcit̃. Tum etiam affectus hic nonniſi de re ſimili exiſtit.Quippe cum aer reflecti de aere ſoleat in cauo non de cauo.

Quamobrẽ cũ ſimul uocem multi emittũt.unuſq; tantũ quãtum ſinguli reddit.multorũ uox illa.neq; parem uocis unius offert ſeſe.Neq; longius pro ratione deducit.An ꝙ ſinguli proximum aerem propellunt non eundem.niſi paulo tenus:quod ſimile euenit ut ſi multi quidem ꝓiiciant lapidẽ:ſed ſinguli.aut magna eoꝝ pars mittat diuerſũ.Neq; enĩ ibi lõgius aut pro ratione lõge lapis ullus deueniet.Neq; hic longius cũctoꝝ quã unius uox poterit audiri. Vox etenĩ tanta nõ unius eſt: ſed multoꝝ.Recte igit̃ propinquo uox multa eſſe uidetur quãdoquidẽ lapides quoq; illi multi ita uideri atq; idẽ aſſequi poſſunt. At e lõginquo pluſq̃ ſingulæ ſint ſentiri non poteſt.

Cur trepidãtes uocẽ reddimus grauiorem metuentes aũt acutiorẽ quanquã etiã pudor genere metuendi cõtinetur.An multũ inter ſe affectus hi diſtãt.Quos enĩ puduit erubeſcũt trepidatio aũt pudor quidam eſt.Qui uero metuũt pallent cõſtat igit̃ calorẽ in metu partem ſuperiorẽ deſerere ut parum aeris præ ſua exilitate mouere ſpirit⁹ poſſit.uelociter autẽ ferri põt quod exiguũ eſt.uocis uero uelocitas nõniſi acumẽ eſt.his cõtra quos puduit: calor partẽ ſuperiorẽ id eſt pectus petere ſolet.Cuius rei indiciũ erubeſcẽs faciẽ affert:ampliorẽ autẽ aerem amplior potẽtia mouet.Tardius uero omne uert̃ quod amplius eſt tarditaſq; in uſu uocis nõniſi grauitas eſt.

Quæ cauſa eſt ut lingua hæſitantes aliqui fiãt.An mẽbri quo loquimur refrigeratio cauſã habet.& tãquã ſtupens:& attonitũ mẽbrum id eſt.itaq; a uino continẽteq; oratione concalefacti.uerba facilius poſſunt copulare.

Cur homo ſolus ex omniũ animãtiũ numero lingua hæſitans oritur.An ꝙ ſolus compos ſermonis eſt.cætera uocẽ tantum obtinent.Qui aũt lingua hæſitant.uocẽ q̃dem ꝓducũt.ſed uerba copulare ſermonẽq; condere nequeunt.

Cur ſobrii tẽpore hiberno uocẽ acutius mittimus uinolẽti aũt æſtiuo grauius.An uox acutior quæ uelocior eſt.uelocior aũt q̃ corpore intento ſe promit. Sobrioꝝ uero hyemeq; corpora magis cõſtat q̃ uinolẽtorũ æſtateq; calores enĩ teporeſq; corpa reſoluũt atq; elaſſãt.

Cur homo ſolus omniũ animãtium lingua heſitans prouenire põt.Vtrum ꝙ etiã mutus ſolus exiſtit.linguæ aũt heſitatio mutitas quædã eſt.nec mẽbrũ quo loquimur abſolutũ habetur.An ꝙ homo ſolus compos eſt ſermonis.cætera autẽ uocẽ dũtaxat ſortiunt̃ linguæ aũt heſitatio ut nomẽ declarat unũ nõ eſt ne ꝓptam cõtinentẽq; parit orationem.

Cur homini uox ſerius perfici ſolet q̃ cæteris quibus data eſt uocis proferẽde facultas.Anꝙ uocis humanæ genera & diſcrimina q̃plurima ſũt cætera enim animãtia litteras uel nullas uel paucas exprimere poſſũt.Quod autẽ ſũmenarium plurimiſq; diſtinguedũ differentiis eſt id tẽpore longiſſimo perfici neceſſe eſt.

Cur cætere ſpeciei eiuſdẽ animãtes uocẽ fũdunt eandem homines autẽ uariam & multiplicẽ agunt.An hominum etiam uox una eſt multa autẽ genera loquendi.

Sed cur cõmunis hæc una hominũ uaria eſt cæteroꝝ aũt ſimplex.An homines multas proferre litteras poſſũt cætera uel nullã uel duas aut tres exprimũt in ſonas quæ uocalibus iũctæ locutionẽ cõficiũt oratio aũt non uoce.ſed uocis affectionibus ſignificãdo abſoluitur. At uocis affectionis littere ſunt.Quinetiã pueri non ſecus ac beſtiæ ſuas exprimũt appetitiones.utpote qui nondum proferre litteras poſſunt.

Cur aſpectus corpora penetrare ſolida nõ põt.uox aũt põt.an ꝙ aſpiciẽdi delatio ſimplex eſt quæ per directũ atq; profluere ſoleat ad lineã cuius rei indiciũ ſolis radius eſt.& ꝙ niſi e regione cernere nõ poſſimus uox aũt motu multiplici ferri põt.Quippe cum undiq; liceat audire.Quotiẽs igitur aſpectui directus ille impeditur progreſſus.eo ſcilicet ꝙ res obiecta incõdita ſiue indiſpoſita turba cõſtipatur trãſpicere nequit.at uox q̃m quoquo uerſus profertur omnia proreptat penetrat tranſlapſaq; audiri undiq; põt in humoribus tamen facultas tranſpiciendi oculis data eſt uoci aũt nulla.uel minima quanquã humor tenuior q̃ terra eſt.quoniã humoris meatus parui denſi continuatiq; ſũt.ut minime aſpectus impediatur.quo minus tramite directo ingredi poſſit.Hæc eadem cauſa eſt.cur etiam per uitrum quod denſiſſimum eſt tranſpicere liceat per ferulam quæ rara ſolutaq; eſt.non liceat.in altero enim meatus reſpondent inter ſeſe in ferula altera uariant.Nec quicquã iu-

uat amploſ eſſe meatus.niſi recte ad lineam poſiti ſint. Vox aũt minime in aqua ſẽtiri po
teſt. Quoniã minus aqua inanit quã ut aerẽ capere uocẽqꝫ tranſmittere poſſit. Vox enĩ aer
quidam eſt. Haud enim omne rarius permeari ſe patitur. niſi etiam meatus ei reſpondeãt
ꝗ permeare conetur. & congruãt. ut uis etiam colligẽdi & cõtrahendi ſeſe deeſt. Niſi mea-
tus capaces corporũ ſint. quanquã ꝗ rarũ eſt molle eſt. & tale ut in ſeipſũ coire poſſit. Ve-
rũ nõnulla præ nimia ſuoꝝ meatuũ anguſtia colligi impediũtur ut uitrum. Quippe ut fle
cti contrahiqꝫ nõ queat. quamuis rarius ferula quam eſt ratione prædicta. Vt etiam aqua
& quicquid aliud generis eiuſdem. Vnde illud quoqꝫ palam fit non quod rarius raro
molliqꝫ uel eodem. uel proximo eſt id magis in ſeipſum colligi poſſe: & adduci. cauſa enim
omnibus. eadem reddenda eſt.
Cur uox quãuis minor reddatur adimendo ſpeciem tamen ſeruat eandem. Anqꝫ cum his ip
ſis miſcetur quæ dempſeris. Res autem mĩxta non partim eſt: partim non eſt. ſed uſqꝫq̃qꝫ
talis eſt æque igitur quibuſdam undiqꝫ detractis æque contrahitur. ut neceſſe ſit ſimul
& minorem eſſe & ſimilem.
Quid eſt quod linguã faciat hæſitare. Vtrũ calor efficiat ut procatiores ſint. itaqꝫ offẽdẽdo
haberet quaſi inſalebris. quomodo affici iratos homines nouimus. incẽdũtur enĩ incitant̃
hanelitãt ſpiritu redũdãt. igitur præ nimio caloris feruore. Hanellãt aũt. qm̃ frequẽs ſpiri
tus eſt. nec anticipat. q̃tenus ſe tẽpore reſpirãdi ꝓmere poſſit. An potius cõtra ut loci quo
uocẽ mittimus refrigeratio cãm det. tãquã mẽbꝛ id attonitũ obſtupeſcat. itaqꝫ afficiatur
ut uel concalefacti a uino aut perpetua oratione uerba expeditius poſſint copulare.
Cur tẽpore hiberno uoces grauiores reddũtur. Anqꝫ aer craſſior eſt. Talis aũt cum ſit motus
tardior prouenit. itaqꝫ uox reddit̃ grauior. Anqꝫ aer per pectus lentius permeat fauces au
tẽ interſepi & cõſtringi a frigore pituitaqꝫ diſtillante coguntur.
Cur pueri mulieres: ſpadones: ſeneſqꝫ uocẽ reddãt acutam. Anqꝫ motus uelocior qui acutior
eſt. Et cum genus idẽ ſit motu facilius eſt quod minuſq̃ quod plus eſt. Quãobrẽ qui fir-
ma ætate ſunt. plus aeris trahere poſſũt plus igit̃ illud tardius permeans uocẽ efficit gra-
uiorem pueris & ſpadonibus contra res euenit. Quoniam minus aeris capiunt. Senes autẽ
ideo tremunt quoniã uocem continere non poſſunt. quomodo imbecillibus ac pueris uſu
euenit cum lignũ præ longũ parte extrema ceperint. Alterum enim extremũ quatitur qa
nequeunt ſuperare quod tenent. & uincere quod idẽ & trepidãtibus hominibus & metuen
tibus. & rigẽtibus cauſã uocis tremule afferre credẽdũ eſt. Cũ enĩ qui uocẽ ita emittit eius
calor pulſus ab affectibus illis intro ſe colligat maxima ex parte reliquũ quod exiguũ ex-
tat uocẽ continere non põt. Quapropter quatitur atqꝫ intremit unde artiũ liberaliũ profeſ
ſores qui ſe ſolitos trepidare nouerũt principio agunt uoce ſubmiſſa dũ reſideãt & ſtabili-
antur uocẽ enĩ exiguã uincere continereqꝫ facilius poſſũt.

DECIMA PARTICVLA QVAE AD RES TAM BENE QVAM MALE OLIDAS PERTINENT THEODORO INTERPRETE.

c Vr ſuffimẽta oĩa minus e ꝓpinquo ſẽtire poſſimus. Vtꝛ ꝗ odoris delibatio ae-
re tẽperata ualidior reddit̃. ut mirra medicinalis ſuauior eſt. an cõtra agit̃. Vt
ignis ui ſua cremãdi tollit odorẽ qui per ſufficũ effluat. & quidẽ aput carbones
ipſos nihil redolẽt longius uero purius tenuiſſimũqꝫ feratur quod oleat.
Cur odores tã ſuffimẽtoꝝ q̃ florũ minus ſuaues e proximo ſentiant̃. Vtꝛ una cũ odore ter-
ræ quoqꝫ particulæ prodeũt. q̃ præ ſuo pondere ante currũt q̃ ad ſẽſũ odor deueniat itaqꝫ
longius ille ſincerũ ſe offert an neqꝫ cum principiũ ꝓximũ eſt neqꝫ cũ admodũ ſe motum
odor abũde effluere põt. Nam ſi ꝓximũ nondũ large emanat ſi remotiſſimũ diſtrepitur.
Arbores reddi odoratas aiunt in quas cæleſtis arcus decubuit. Vtrum uerum hoc ſit. an fal-
ſum. Et ſi uerum quam ob cauſam ita eueniat. ergo nec omnes arbores nec ſemper aliq̃s
odorem ita acquirere palam eſt. Etenim ſæpe arcus cæleſtis cõſtitit. & tamẽ arbores nihil
odoris ſpirarunt. quod quidem ſenſum mouere poſſet. Cumqꝫ odor contrahitur accidit
enim id aliquando. itaqꝫ narratur non in quaqꝫ materiæ cõtrahi poteſt: cauſa uero per ac
cidens ad arcum referenda eſt. præſertim ſi arcus ipſe nulla natura ſit. ſed obtuitus refrã-
gendi tantum affectio. Prouenit autem odoris ille affectus. ut dictum iam eſt non quali-
tercunqꝫ ſe materies habeant. Neqꝫ enim in uiridi neqꝫ in arida. ſed in uſta poſt aquã quæ
arcui ſuperuenerit. certã reddi ſuauitatẽ odoris paſtores referũt maximeqꝫ ubi aſpala-
thus aut etiã ramnꝰ ẽ. & genꝰ ex his aliq̃d quoꝝ flos ſuauit̃ olet. Ratio aũt odoris eadẽ ẽ.

quã etiá de terra aĩaduertimus: hæc enĩ cũ feruet atqꝫ inurit᷑ qđ ediderit principio bñ olet. Enĩ uero quæ parce humido quendá in modũ recaluerint odorata reddunt᷑. humor enĩ cõcoqui calore nimiꝝ põt. Qua de causa totius quoqꝫ orbis terraꝝ quæ ad soléorientem spectant odoratiora exurgunt q̃ quæ ad aquiloné. Et eoꝝ ipsoꝝ quæ ad ortũ plus uergunt: q̃ quæ ad meridié. eo ꝙ loca Syriæ & arabiæ terrosiora. Africæ uero arenosa siticulosaqꝫ, nec enĩ humoré nimiũ ĩesse oportet: cõcoqui nãqꝫ nimius nõ põt nec nullũ sic enĩ nullus uapor inde extringi põt: qđ uel in ea materiæ solet accidere quæ & nuꝑ cõbusta sit & tale habeat genus ut secũ odoris ferat suauitaté quæ quidé res floribus declarari põt. odor enĩ in eos trãsmittit᷑. Sed fieri putant in his quibꝰ e cælestis arcus ĩstiterit qm̃ nunq̃ id sine aqua effici põt. Cũ enĩ materies ĩmaduerit caloreqꝫ ĩteriori cõcoxerit respirare iã ĩcipit uaporéqꝫ ĩter se conceptum emittit. Nec uero aquã nimiá accessisse oportet eluit enĩ atqꝫ extinguit caloré ab igne iniectũ quæ nimia uenerit. Quæ aũt aquæ post arcũ solét ĩcedere nõ multæ: sed semper pene mediocres adueniũt: & si plures constiterint arcus aqua non large sed sæpe & parce accedit. Quãobrẽ nõ ĩmerito cũ hoc ita fiat, qui ré insigné ꝑter arcũ nullam aspiceret causam odoris illi attribuere.

Cur flores & suffiméta suauius elonginquo olent: e propinquo aũt herbá alia potius redolent alia fumũ. An quia calor quidá natura odoris est odorataqꝫ omnia calida sunt. calidũ auté quodqꝫ leue est. itaqꝫ cũ longius permeant: odorem deferunt suum secretiorem uendicatumqꝫ ab cæteris tum folioꝝ tum fumi: qui uapor aqueus est odoribus qui comitentur eũ ipsum. An cum in propinquo sunt admixta illa cum his una redolent: quibus inherent. atqꝫ ita odorem deprauant.

Cur oĩa plenius olent cũ mouent᷑. An ꝙ excita plus aeris ĩplent q̃ quiescétia. itaqꝫ ocius ad sensum nostꝝ odor transmittit᷑.

Cur tꝑe hiberno minus olfacere possumus minimeqꝫ per gelu & glacié. An ꝙ aer a frigore immobilior reddit᷑. itaqꝫ motus nõ æque ꝑficisci a corpore odorato põt scilicet propter difficilé delibationis motũ & aeris quo ĩuehitur.

Cur acrius aromata olent cinere suffita q̃ igne & plenius ac diutius suũ seruant odoré cum cinere suffit᷑. An ꝙ in cinere minus concoqui odor põt itaqꝫ plenior est. Ignis aũt quod celeriter uires eorum domat & concoquit odorem commutat. Concoctio enĩ rei concoquendæ cõmutatio est siue alteratio.

Cur rosæ suauius olent quoꝝ umbilicus asper q̃ quibus leuis. An ꝙ suauius olent quæ modũ cõsecuta sũt suæ naturæ. Rosa aũt spinosa natura est. ergo suauissime ideo olét qđ magis ſm naturã constiterunt.

Cur odores e proximo nimis suaues tã suffimentoꝝ q̃ floꝝ spirãt. An ꝙ portio terrena una cũ odore se defert quæ ut in proximo mixta uim hebetat. sic in lõginquo ꝑna defert᷑ ac decidit. Hinc etiã flores cõtusi suũ amittunt odorem.

Vtꝝ odoris natura fumus sit: an aer: an uapor. Hæc enĩ inter se differũt. Qua alteꝝ ab igne alteꝝ & sine igne effici põt. Et utꝝ a sensu aliquid in res odoratas an ab illis in sensũ. Qđ aera proximũ moueat. At si ab illis aliquid delibarét. Minora certe ob eã ré reddi oporteret nũc aũt quæ odoratissima sũt: hæc potissimũ eadé uidemus edurare.

Cur aromata cinere suffita acrius olét quã igne. An ꝙ in cinere minus cõcoqui odor põt. itaqꝫ plenior ẽ. multũ ergo partis quoqꝫ terrenæ respirat᷑ fumusqꝫ reddat᷑. At ignis terrenũ prope illud rapit. Itaqꝫ odor purior ac sincerior sine ullo fumo ad sensũ deuenit᷑. Vnde etiam fit ut flores triti hebetius oleant partem enim terrenam ut contritus mouere potest. sic lentus calor absumere non potest.

Cur oĩa odorata tá sæmia q̃ plantæ uriná ciere possint. An ꝙ calida & tenuia sũt tale aũt qđqꝫ uriã citat: celeriter enĩ calor inditus ille extenuat. Nec odor ipse aliq̃ corpulétia cõcretꝰ est. Ná & quæ nõ bene olét uelut allia ui sui caloris uriná mouét. Vel potius uim resoluédi liq̃faciendiqꝫ obtinent. Calida uero sæmina quæ bene olét ideo sũt qđ odor oĩno calore effici᷑: fœtida sane ĩconcocta sũt. Nec solũ calida uerũ etiã plene esse cõcocta debent quæ prouocatura uriná sint: ut una descendendo humores possint extenuare.

Cur uinũ dilutũ olere ocius desinit quã meꝝ. An ꝙ dilutũ ĩbecillius mero est. Qđ aũt ĩbecillius est ocius a quocũqꝫ mutat᷑ quã qđ ualidius. Tũ etiã uinũ dilutũ facilius affici põt quam meꝝ. Qđ aũt affici facilꝰ põt: id & recipi a quouis & recipe qđuis facilius põt. ita fit ut meꝝ odorum dilutum in odorum fit.

Cur fœtidior urina redditᷣ qđ diutius in corpore mãserit: stercus aũt minus. An ꝙ stercus ꝙ diutius retentũ sit: eo magis siccatᷣ. Qđ aũt siccius est minus id putredini patet. Vrina cõtra effici crassior solet recensqꝫ potioni ĩgeste similior est.

Cur esculenta male olida minime his olere uidentᷣ qui illa ederunt an ꝙ olfatũ per uim ad palatũ habemus. Idcirco sensus hic propere ĩpletur. Itaqꝫ nec ĩteriorem odorem quæ amplius percipere potest. Principio enim omnes sentire queunt ubi autem tetigerunt non insuper possunt quasi iam res consociata natiuaqꝫ reddant. & exterior similis ille oblatus delitescit obtentu interioris.

Cur flores contusi deterius olent. An ꝙ pars terrena quæ flori ĩheret odori ꝑmiscens sese ui inhebetat odorandi.

Cur animantium nullum suauiter olet. Excepta panthera: quæ etiam ipsis bestiis ita olet. ferunt enim suauem illis olentiam ab hac respirari. Stirpium autem multæ & integræ bene olent. & corruptæ ac aridæ magis magisqꝫ suauẽ reddũt odorem: utrũqꝫ mali odoris causa cruditas quædam excrementi est. Quamobrem sudores etiam aliqui atqꝫ aliquando ita olent: sed e morbo maxime uiciantur quibus tales esse non solent. & flatus etiam ructusqꝫ crudorum fœdius olent. quã eandem causã de cæteris quoqꝫ proportione animaduertisse oportet proportione in quã ꝙ animaliũ carne uacantium generi æstimandũ aliquid est qđ carnis uice habeatur. Nam excrementum crudũ uel in hoc esse nouimus. Hoc igitur & uiuis causæ fœdi alitus est & mortuis cum putrescit. Quãobrẽ pingue os pilus fœdum nunq̃ reddunt odorẽ. scilicet illam ob causam ꝙ pingue concoctum est. Ossa & pili humore uacãt At genus plantaꝝ nullum intra se cõtrahit excrementũ. an etiam plantis aliquid inest. Sed quia sicca & calida sunt natura: humor eoꝝ non feculentus est: sed cõcoqui expeditius potest. Constat hoc etiã plagis terræ quæ ut feruentiores sic odoratiores sunt. ut Syria: ut arabia. & muneribus earũdem regionũ: quæ sicca & calida nouimus. hoc idẽ probare põt. nullã aũt sentire putredinẽ possunt quæ huiusmodi sunt. At animaliũ genus tale nõ est. itaqꝫ excrementa eius cruda fœtidaqꝫ sunt. flatusqꝫ itidẽ olent ꝑemptis quoqꝫ aĩantibus humor putret plantis minime. Quippe cũ humore plantarum genus haud quaq̃ redũdet.

Quã ob causã res male olidæ grauius olent cũ calent q̃ cũ frigent. An ꝙ natura odoris uapor quidam & delibatio est: quæ calore existũt. motus etenim quidam sunt. Calor cutem mouendi uim obtinet. frigor contra efficit ut res consistat & cõtrahant deorsum etiam refrigerata omnia feruntur. Calor autem odoresqꝫ oĩs sursum feruntᷣ. Tũ quia siti in aere sũt. tum quia sensoriũ eoꝝ supra non infra habetur. Quippe cũ odor ad cerebrũ penetrãs mouere soleat sensionem.

Cur si quis allia ederit urinã redolentem alliũ reddet: cũ tamen alia plæraqꝫ odoris uæhementioris ingesta nihil in suã qualitatẽ urinam possint conuertere. Vtꝝ ut quibusdam scholæ heracliteæ placet: quod sicut in uniuerso ita etiã in corpore nr̃o expiratur: deinde uapor denuo concrescit. Vtqꝫ ibi humor: sic urina hic est exhalatio aũt alimenti ubi reuertit unde ꝑdierat. odorẽ eundem nõ ĩmerito recipit quippe quæ illud reddat in quod sese cõmutarit. an si ita esset cætera quoqꝫ idẽ facere deberent quæ uæhementem spirant odorem. Nũc autem nullum hoc posse efficere nouimus ad hæc uapor qui postea concrescit non ad statum pristinum redit. Verbi causa si uapor uini exhalarit nõ postmodum in uinum cõcrescit: sed in aquam. Itaqꝫ falsum id etiam illi referunt. ergo alliũ solum ex omniũ numero quæ odorem simul & uæhementem: & urinæ mouentẽ reddunt inflare uentrẽ inferiorẽ potest. Cætera enim uel sursum mouere spiritum solent: ut radicula uel urinam citare non queunt. Allium uero tria nimirum hæc facit: ut & urina augeatur: & spiritus excitetᷣ isqꝫ deorsũ nõ sursum quæ quidem situs uesicæ testiculorumqꝫ ideo sentit ꝙ & in uicino est: & spiritui opportunior habent ut tentigo abunde declarat. Constat igitur ut excrementum allii omnium maxime huiuscemodi ad uesicã possit una cum spiritu deuenire ꝙ permiscens sese odorem plene urinæ committat.

Quã ob causã ora hoĩum qui nihil ederint sed ieiunarint grauius olent qđ ieiunã graue olentiã appellatur: eoꝝ aũt qui aliquid ederint nõ olent: cũ tamen eoꝝ magis olere debeãt. An ꝙ uentre inani minusqꝫ agitato aer factus calidior spiritũ excrementaqꝫ pituitosa sua ĩmobilitate putrefacere põt. calidiorẽ aũt affici argumentũ est ꝙ uel siti parere ieiuniũ solet. at ubi ederimus odor ciboꝝ grauẽ illã olentiã offuscat ut maior minorẽ: calor enĩ ciboꝝ calorẽ ꝓcedentẽ illũ exuperat ita ut nihil affici possit.

Cur alæ oi͂um mixi͂e partiũ nr͂i corporis male olét. Vtꝝ ꝙ oi͂um minime respirare possũt ma
lus aũt odor locis huiusmodi cõtrahi maxime solet qm̃ putredo quiete i͂terioris q̃litatis cõ
sistit. an ideo ꝙ i͂mobiles i͂exercitateqꝫ habent̃.
Cur hoi͂es qui uirus redolent. hirci fœdius oleant cũ se odorifice unguentarint an hoc i͂ mul
tis accidere solet. uelut cũ acido dulce cõmixtũ est: dulcius totũ exultat: tũ etiam oés postq̃
sudarũt: grauius olent. unguentũ aũt cõcalefaciendi uim hẽt itaqꝫ sudoré põt prouocare.
Cur hoi͂um i͂coruoꝝ gibboruq̃ꝫ halitus grauior ac fedior est. an ꝙ locus pulmoni accõmoda
tus cõclusus, flexisqꝫ a sua ꝓceritate est amplius i͂terclusus putrescat.
Cur magna pars sudori ꝑmixta male olet aliq̃ uero suauior reddit̃: aut nihil deterior. an quæ
motu tractatuqꝫ cõmutari solent hæc deteriora reddũt: quæ aũt eadé ꝑsistere possũt: hæc
suauius redolent. at sũt quæ resistere q̃unt quõ etiã floꝝ quibus odores cõficimus. alii cõ-
tusi uel cõcalefacti, uel excitati exolescũt. ut uiolæ albæ. alii sibi similes ut rosæ. & unguéto
rũ igit̃ quæ ex floribus huiusmodi sũt cõmutari utiqꝫ possũt quæ nõ sũt nequnt: unde rosa
ceũ cõmutari minime nouimus. & quidé quo sudores fœdius olent eo grauius unguentũ
quoqꝫ reddere uidet̃ qm̃ rei sibi contrarie se permiscet. ut mel cum sale non magis sed mi-
nus dulce sentimus.
Cur oi͂a plenius olét cũ mouent̃. an ꝙ aera i͂plent itaqꝫ odor cicius ad seiꝑm reducit̃.

VNDECIMA PARTICVLA QVAE AD REGIONVM HABITVS PERTINENT

c Vr efferis & moribus & aspecta sũt qui in nimio uel æstu uel frigore colunt. An ea
dé cã est. opima eni͂ téperies nõ corporis solũ: uerũ etiã i͂telligentiæ hoi͂s ꝓdest exces
sus aũt oés dimouent & ut corporis ita etiã mentis téperamentũ ꝑuertant.
Cur frumentũ in ponto frigori expositũ diu reseruari i͂tegrũ põt. an ꝓpterea quia humor alie
nus una cũ calore euanescit ut in uuis fieri nouimus. alia eni͂ frigore alia calore exhalãt.
Cur potius in frigidissimis terris ardores febrũ fiant. An ꝙ frigus caloré i͂tus circũobsistit cu
ius rei cõtrariũ æstiuo tp͂e agit̃ partes nãqꝫ i͂terne frigidiores reddunt̃. ardor aũt febris est.
ergo partibus refrigeratis exterioribus caloris copia i͂teriores redũdant.
Cur blesis pedibus æthiopes sũt & ægyptii. An quéadmodũ lingua ita etiã corpora ai͂antiũ de
prauari a calore solent qđ etiã pili declarãt quos illi crespiores q̃ cæteri gerũt. crispitudo nã
qꝫ ueluti piloꝝ blesitas est.
Cur tp͂ibus austrinis initus fæminá potius generãt. An ꝙ largior humor tardius crassescit au
strinis aũt humor téperaméti facit ut fæmen reddat̃ humidius.
Cur locis palustribus ulcera capitis curari celeriter possũt cruriũ auté tarde. An ꝙ humor est
grauis: quia terrenus est. oé aũt graue tendit deorsũ ergo ulcera suꝑiora concoctioni sunt
oppotuniora. qm̃ humor delapsus ad ima est inferiora auté ipsa multo excremento putre-
factuqꝫ facili redundant.
Cur qui loca ædita aptaqꝫ colũt tardius senescũt qui aũt caua & palustria ocius. an senectus
quædã putredo est. putret aũt qđ quiescit. nullo modo aut minus ita afficit̃ qđ mouetur ut
aqua profluens & cõclusa. igitur ut locis æditis aer undiqꝫ afflãte sp͂u agitat̃. ita cauis ma
net i͂motus. Ad hæc locis aptis purus diuersus assidue propter agitationé aer hñt. palustri-
bus i͂purus idéqꝫ semꝑ emarcescit.
Cur timidi sunt qui loca feruida incolunt. fortes qui gelida. An ꝙ natura contra quam loca
& tempera se habet. quoniam si se similem ageret cito periret. sunt autem fortes qui calida
sunt natura. Timidi qui exangues refrigeratiqꝫ sũt fit igit̃ ut qui loca inhabitant calida re
frigerentur. qui frigida concalescant. utriqꝫ tamen corpore magno adolescũt eo ꝙ qui fri
gida colũt insito calore abundant. qui calida calore abũdãt quia calida calore loci refouẽ
tur. quippe cũ i͂ calidis atqꝫ a calore incrementum sequatur. frigusqꝫ uim astringédi consti
pandiqꝫ habeat. cum igitur alteri principium inter se uehemens augendi obrineant. alteri
nullo externo frigore i͂pediant̃. merito utriqꝫ augeri possunt plenius hoi͂es nr͂æ regionis
augeri ideo minus possunt ꝙ & principiũ illud in se i͂becillius continét frigore constipant̃.
Cur diutius uiuunt qui locis calidis suam degunt ætatem. An quia natura sunt sicciore fir-
mius autem diuturniusqꝫ quod siccius est. mors autem quædam putredo est. an ꝙ mors ca
loris interioris refrigeratio est. refrigerari autem omnia solent ambientis aeris qualitate.
qui ut locis calidis calet sic frigidis friget. itaqꝫ interiorem calorem ocius magisqꝫ corrũpit
Qua i͂ ob causã qui calida loca habitant uiuere diutius possint. an ꝙ humoré caloréqꝫ amplius
seruant quaꝝ reꝝ i͂teritus mors est.

Cur locis palustribus effici sõnulentiores solemus. an ꝙ magis in his ipsis refrigeramur refri-
geratio aũt cũ quædã reqes sit sõnũ nobis cõciliat qui iter quiescendũ solet accidere.

Cur qui in nauibus degunt q̃uis in aqua coloratiores tñ sunt q̃ qui in paludibus. An loca cõ-
mode aspirata coloris ꝓbere hilaritatẽ possunt. pallidos aũt humor efficit cũ putrescit qđ
euenire imobilitatis causa solet q̃obrẽ suppallidi sunt qui loca palustria colunt.

Cur locis hibernis æstus fieri uæhemeotiores q̃ tepidis soleant. ut ꝑ ꝓpter nimiũ aeris humorẽ
eni uero caloris opa eiusdẽ aq̃ reddi põt calidior q̃ aer: ergo aer quoq; humidior acri⁹ q̃ tepi
dus ille recalescere põt. an nõ calidior aer locis huiuscemodi est: sed esse ob uæhementiam
qualitatis contrariæ uidet̃.

Qua de cã qui meridiẽ uersus hĩtãt nigris oculis potius nascũtur. an ꝙ ut oculi cæsii caloris in
terioris exupantia reddunt̃ sic eiusdẽ absẽtia nigri efficiunt̃. ut empedocli etiã placet. ergo
quẽadmodũ qui aq̃lonẽ uersus positi sũt oculis cesiis ideo nascunt̃ ꝙ calor interior effluia
frigore exteriori uetat̃ ita qui ad meridiẽ uergunt cõtinent quidẽ suũ humorẽ propter ae
ris circũfusi teporẽ obuiũ sed calorẽ continere nõ queunt. ꝙ nihil extrinsecus est qđ obsepi
at atq; arceat. itaq; humor qui relinquit̃ nigrescit. lucis eni absentia oĩa offuscari opacari
q; solent. an reliqui corporis colorẽ oculoꝝ color imitat̃ itaq; qui aquilonẽ uersus ĩhitant
ut ipsi albo corpore sũt sic oculos quoq; cæsios hñt. hic eteni color prope albũ est. & qui ad
meridiẽ sũt ut ipsi nigri ita etiã oculos nigros sortiunt̃.

Cur locis calidis hoĩes sapientiores sũt q̃ frigidis. ut ꝑ eadẽ de cã qua etiã senes q̃ iuuenes sapi
entiores. eteni qui sedes frigidas habẽt frigore loci obsistente lõge calidiores q̃ sua sint na
tura reddunt̃: itaq; uinolentis admodũ similes esse uident̃. nec ĩgenio ualẽt quo ꝓspiciant
rerũq; rõnes ĩquirãt. Sed fortes fidentes sperãtesq; sũt. cõtra qui loca calida hĩtant: sobrii
ꝓpterea sũt quia possũt satis refrigerari. Fit aũt quaq; in re ut qui metuũt magis q̃ qui cõfi
dunt uelint ĩquirere. Itãq; magis ualeãt ĩuenire. An ꝙ antiqus genus hoc hoĩum est. cæteri
eni eluuie ꝑiuerũt. ita ut tãq̃ iuuenes sũt ad senes q loca hĩtãt frigida ad eos q calida colũt.

Cur timidi qui loca hĩtant calida: fortes qui frigida. An ꝙ natura cõtra quã loca & tpa se hẽt
Qm̃ si se similẽ ageret ꝑiret breui fortes aũt sũt qui natura calida cõstant. Timidi qui fri-
gidi sunt. Accidit ergo ut qui calida colũt refrigerari nimiꝑ possint. Cũ eni solutũ rarũq;
corpus eoꝝ sit calor foras profluere põt. Qui aũt in frigidis sedent sua cõcalescũt natura:
ꝙ a frigore exteriori caro denset̃ cuius densitate calor colligi ĩtus põt.

DVODECIMA PARTICVLA QVAE AD LITTERARVM STVDIA PERTI-NENT. THEODORO INTERPRETE.

c Vr alios si legere cœperint sõnus occupat etiã nolentes: alios uigilare uolẽtes
liber susceptus reddere ꝑuigiles põt. an in quibus motus spiritales sũt. s. ob fri
giditatẽ uel naturæ uel materiæ melancolice qua excrementũ spiritale crudũ
causa frigiditatis cõsistit his cũ ĩtelligẽtia mouet̃ ĩsistensq; alicui intelligere
neq; repellit̃ motus alter qui refrigerãdi uim habet. itaq; potius dormire inci
piunt. at ubi aliq̃ in re suã ĩtelligentia firmarũt. Quod lectio facere solet nimiꝑ a motu spi
tali illo mouent̃. Cũ nihil sit quod eũ repellat. Itaq; dormire nõ possunt quoꝝ aũt ꝫm na-
turã hĩtus est eoꝝ uirtus intelligendi cũ aliqua in re cõsistit. Nec uarie se dispergit. Cætera
quoq; sita eo in loco hærent: quoꝝ requies sõnus est. Vbi aũt mẽs cõstiterit & quasi fatiga
ta succubuerit caput aggrauat: utpote quæ sita in eo sit sõnumq; ĩducit. ac cũ ꝫm naturam
aĩus nocter agitat̃ nullo tũ sõno ꝑmit̃. Tũ eni maxime uiuit. uigilãtia aũt quã sõnus cã po
tius est cur uiuere ualeamus.

Cur cõtentiosa disputatio ĩgenia exercere possit. an ꝙ in eo disputandi gñe accidit ut crebro
quis aut uincat: aut uincat̃. protinus ergo cõtẽtiosus hinc homo reddit̃. qñ uel uincendo ꝑ
læticiã magis magisq; adducit̃ ut in cõtendendo ꝑseueret. uel uictus enitit̃ ut qđ amisit re-
cuperet. Quod idẽ uel in cæteris certãdi gñibus euenit. Quãobrẽ sæpe ĩter pugnãdũ quãq̃
quis ĩferior est tamen cessare minime patit̃.

Cur homines in orando exemplis & fabulis potius gaudent q̃ commentis. an gaudent quia &
discunt & celeriter discũt. at qui per exempla & fabulas facilius discitur. Sũt enim quæ ex-
plorata habeantur & particularia sint. Ratio autem commentandi demonstratio ex uni-
uersalibus est, quæ minus quã partes nouimus. ad hæc iis credere magis solemus. quæ plu
riũ testimonio cõfirmant̃. exẽpla aũt & fabelle testimonioꝝ speciẽ gerũt. fides aũt ꝑfacilis
est quã testimoniũ fecerit. addit̃ ꝙ uerisimile q̃sq; libentius discit exẽplũ aũt & fabelle rem

nõnisi similem docent.

Cur oratorẽ iperatorẽ & mercatorẽ callidũ appellare solemus. tibionẽ histrionẽ hoc appellare noĩe nõ solemus. an ꝙ illoꝝ facultas siue cupiditate est: nitit̃ eni tm̃modo ad oblectationẽ hoꝝ aũt conatus oĩs ad plus acqrẽdũ sibi cõtendit. bonus eni orator & iperator & mercator est: qui plus sibi acqrere põt calliditas aũt in acquirendo maxime sita est.

Cur hoĩem philosophũ differre ab oratore putem⁹. An ꝙ alt̃ qdnã iusticia sit cogitat: alt̃ q̃ iniustus sit aliqs spectat: & alt̃ q̃lisnã tyrãnicus tenor sit. Alt̃ tyrãnũ quẽpiã esse aĩ aduertit.

Cur in iis studiis q̃ aliq sibi delegerint q̃q̃ iterdũ prauis libentius tñ q̃ in honestioribus uersãt̃ uerbi gr̃a: pstigatorẽ aut̃ nimiũ aut tibitionẽ se potius esse q̃ astronomũ aut oratorẽ uelit: qui hæc sibi delegerit. an uolũt quidẽ nõnulli res honestissimas tractare. sed qm̃ minus sibi cõfidũt posse efficere ideo nõ ita agunt. an ꝙ rẽ in qua sese q̃sq; posse pstare arbitrat̃ eã deligit sibi quã aũt deligit eidẽ operã dat illi obseq̃ns partẽ diei maximã ut seipse uincat seq; sit pstantior. Quinetiã q̃ pncipio aliq sibi delegerint quibusq; isueuerint in his ne iudicare quidẽ possunt quid nã melius sit. Aĩus eni eoꝝ corruptus iã est propter paruas delectiones.

Cur aliis si legere cœperit sõnus occupat & nolẽtes alios uigilare uolẽtes liber susceptus reddere puigiles põt: an in q̃bus mot⁹ sũt spiritales ob frigiditatẽ uel naturæ uel humoris multiplici quo humore excrementũ spiritale causa frigiditatis cõsistit. his cũ itelligẽtia mouet̃ isistensq; alicui itelligere neq̃t expellit̃ motus alter itaq; potius dormire icipiũt cũ nõ multũ sua itelligentia mutent̃. motus eni spiritalis ille supat̃ & uincit̃. at ubi aliq̃ in re suã itelligentiã firmarint qd̃ lectio facere solet nimiꝝ a motu illo spiritali mouent̃ cũ nihil sit ꝙ illũ repellat. itaq; dormire nõ possunt. quoꝝ aũt hĩtus ẜm naturã est eoꝝ uirtus itelligendi cũ aliq̃ in re una cõsistit nec uarie se dispergit cætera quoq; sita eodẽ in loco hærent quorũ req̃es sõnus est ubi eni pars una q̃ potissima sit istiterit cæteræ quoq; partes isistere solent pinde ac in copiis q̃ uersæ in fugã fuerint agit̃. natura eni sursũ effert̃ qd̃ leue est deorsũ aũt defert̃ qd̃ graue est cũ igit̃ aĩa ẜm naturã mouet̃ nõ dormit. ita eni se habet at ubi cõstiterit & q̃si fatigata succubuerit mens imutat̃ & uapores crassiores sursũ sese efferentes ad caput faciũt sõnũ. lectio uero phibere sõnũ uideri sane põt. qd̃ nõ ppterea est quia tantisp intelligimus. aĩa eni tunc magis deffinit̃: sed quia mutat̃ & ideo in sõnia euenit. nã itellectiones quæ illæ uigiles sũt quibus aĩa q̃rat & dubitet nõ illæ quibus assidue cõtemplet̃ cũ illæ faciãt idefinitionem hæ nõ faciãt.

Cur in disputationib⁹ cõtentio sic nugatio nunq̃ icidat. An ꝙ apparẽs sillogismus hoc est ratiocinatio est. Rõcinatio aũt in paucis cõtinet̃. q̃ etiã si prolixius agat̃ iterposito tpe paralogismus idest puersa rõcinatio iterea dephendet̃ & reuocare qd̃ dederit aduersari⁹ potit.

Quãobrem libentius eas historias audimus quæ rẽ unã exponũt q̃ q̃ plures. An ꝙ rebus magis attendimus notiorib⁹ easq; libentius audim⁹. Notius aũt est quod definitũ. unũ itaq; finitũ est. plura aũt ifinito participant.

Cur nos reꝝ narratio oblectat q̃ nec nimiũ ueteres sũt nec admodũ nouæ. An ꝙ reb⁹ diffidere pcul absentibus solemus. quib⁹ uero diffidimus nũq̃ iis oblectamur: atq; noua admodũ sũt adhuc q̃si sentimus itaq; de his cũ audimus minime oblectari possumus.

TREDECIMA PARTICVLA QVAE AD RES MATHEMATICAS PERTINENT. THEODORO INTERPRE.

c Vr linea de angulo ducta in angulũ sola ex oĩbus q̃ figuras rectis cõstãtes lineis biptito secãti diameter uocitata est. An ꝙ diameter ut nomẽ designat duas i partes figurã æque dimetiendo digerit. nihilo destruens qd̃ sabiacet mensurandũ. ergo q̃ per cõmissuras hoc est angulos diuidit appellãda diameter est: qm̃ hæc figurã non destruat: sed diuidat quõ faciũt qui uasa militaria ptiuntur. at q̃ per lineas secat figurã cõpositã destruit. angulis eteni cõstat quæ rectis lines continẽtur.

Cur diameter appellata est. Vtrũ qm̃ sola biptio figurã diuidat. an ꝙ sola figurã secat per partes siue mẽbra quibus iflexa coartat̃ cũ cæteræ per latera diuidant.

Cur homĩes omnes tã barbari q̃ græci ad decẽ usq; enumerare consueuerunt nõ ad aliquẽ alium numerũ: ut duo tria quatuor quinq; tũ repetendo unũ quinq; duo quinq; sicut undeci duodeci nec uero ultra denariũ numeꝝ cessantes inde replicare incipiunt est eni numerus quisq; qd̃ pcedit a c unũ aut duo & deinceps quãtitas aliqua enumerãt eni statuto termĩo denarii numeri haud eni forte casuq; id facere semp oĩbusq; in rebus putari debent cũ nõ fortuita sed naturalis res sit quæ semp atq; ubiq; effici soleat. utꝝ ꝙ pfect⁹ numer⁹ denari⁹

sit cōtinet enī omnia numerandi genera ut par ī par quadratū. quadrā tale longū planum primū compositū. an ꝙ denarius fons atq̄ ꝑncipiū est. quippe qui ex uno duobus tribus & quatuor cōstet. an quia corpora quæ ferunt̄ numero nonenario cōtinent̄. an qm̄. x. ꝓportio nibus quatuor cubales numeri cōsumant̄: e quibus numeris uniuersū cōstare pithagoreis placet. An ꝙ oēs hoīes digitis decē lege naturali creant̄: itaq̄ sui numeri calculos quasi adi piscētes hac eadē multitudine cæteras quoq̄ enumerāt una gens quædā thracū ad quatuor numerādi seriē terminat eo ꝙ amplius meminisse modo puerorum non potest neq̄ usum habet rerum multarum.

Quāobrē cū sol eodē cū uigore ferantur nō pari tpe idē incrementū decrementūq̄ umbrarū exultet. An ꝙ anguli quos radii sub æquis circūferentiæ spaciis ad res conspectas efficiunt æquales inter se oēs cōsistunt qđ si illi æq̄les sunt eductos quoq̄ inde æq̄les esse necesse est. scilicet quos radii faciant in triangulo qui radio ꝑmo & re conspecta & umbra continēt. at si anguli æquales īter se sint radiū ab re cōspecta & ꝓlapsū longius maiorē esse ꝓpinquiori necesse est. qđ pro certo recipimus igit̄ totā circūferentiā in partes quasuis æquas īter se digeramus sitq̄ res conspectui obuia. g. cū itaq̄ sol in. g. ingruēs de. a. umbrā in. g. i. aliquā reddit radius in. I. prolabat necesse est. Vbi uero ad. B. deuenit radius inde proficiscens ītra G. I. radiū decidet ac rursus cū idē ad. C. se cōtulerit: pari modo suū radiū mittet. aliter efficiet profecto ut linea recta rectā partibus duabus cōtingat Cū ergo. A. B. circūferentia æq̄lis. B. C. circūferentiæ sit anguli quoq̄ illis subiecti apud. D. æq̄les īter se constant: q̄ppe qui ad centrū se colligant. qui aūt in triangulo habent̄ æq̄les illis. D. angulis proueniūt utpote qui se per uerticē illis iungant. ergo cū totus angulus in aqua se cetus: angulus. D. E. maior qui. E. F. angulo. D. G. est. pari modo uel cæteri anguli se habebunt quos radii a circūferētia profecti reddiderint. Simulq̄ etiā cōstat umbrā meridie minimā esse necessario minimasq̄ tū effici accessiones. q̄ppe cū sol meridie maxime e ꝑpēdiculo sese nobis exhibeat. æstus quoq̄ meridie accendit̄ tū ob eā quā modo diximus cām cū etiā ꝙ oīs spiritus cessat. tūc enī spiritus excitari solet cū sol aerē terræ familiarē discernit. ꝙ si sol cū mediū cœlū ꝑpetat minus id faciat merito noctes mediæ atq̄ meridies a spiritu silent.

Cur sol per q̄drilatera profluēs nō rectis lineis figurā describit sed circulū format ut in cratibus patet. An q̄ aspectū procidentia turbine agit̄. turbinis aūt basis in orbē se colligit quāobrē quocūq̄ radii solis īcurrerint nimirum circulares apparent. An ꝙ solis quoq̄ figurā rectis lineis contineri necesse est: siquidē radii recti ꝑueniunt. cū enī recte in rectā incidūt figuram rectis contentā lineis formāt ꝙ certe in radiis accidit: ad rectā enī cratiū sese trudūt. Aut ad q̄dlibet per quod liceat transslucere ipsii recti ꝑcul dubio sunt. Itaq̄ procidere ad rectā debuerūt: uerum quia radii qui de aspectibus ad extima linearum rectarum discindunt̄ ībecilli admodū sūt idcirco anguli cōcerni nō possunt sed q̄tū recti in turbine sit hoc tm̄ rectā agere potest. reliquū nō pōt sed cōcultati aspectus indiscretiq̄ latitāt. nec mirum cū multa uidere nullo pacto possimus quāuis nr̄o attinguntur aspectu ut ea quæ tenebræ opacant proximū est cū quadratū speciē multi angulī repsentat atq̄ etiā circuli si amplius remoueat̄. Cū enī aspectus procidentia turbinis specie figuretur quotiēs figura ulterius se posita est aspectos q se in angulos spergunt qm̄ & ībecilli & pauci sūt rē assequi nequeunt. qui aūt mediā in partē cōcurrunt: hi nimirum ꝑsistere possunt: utpote uniuersi & ualidi. Ergo cū figura prope posita est anguli quoq̄ aspici possūt aucto īteruallo nō possūt. Quāobrem circularis etiā linea remota recta esse uidetur: & luna rectis cōtineri die octauo uidet̄ si aspectus nō latitudinem: sed lineā circūdantē ineāt: ut enī cū circūferentia prope posita est q̄to pars altera orbis quā alteri propius sit aspectus discernere pōt ita cū ꝑcul abest recte sentire nō pōt: sed ex æquo partiū situ cernere sibi uidet̄. Itaq̄ rectā etiā iudicat.

Cur lunā quæ in speræ faciē conglobat̄ rectā cū semiplena est cernimus. An qm̄ eodē in plano aspectus noster uersat̄ & circuli ambitus quē lunæ sol īgruens facit. Qđ cū agit̄ sol recta linea uidet̄. Cū enī ꝙ suū aspectū speræ admouerit: orbem uidere necesse sit. Luna aūt speræ faciē gerat eāq̄ sol aspiciat orbis ꝑfecto id esse debet: qđ a sole efficit̄. Hic ergo cū e regiōe se nobis ꝑbet totus uidet̄: itaq̄ plenilunium iā apparet. Cū aūt mutat: & præterit propter solis discessū: portio eius aspici pōt: Itaq̄ fit ut luna altera parte recta uideat̄: cū altera orbē colligat: qm̄ hemisperiū aspectui ex aduerso positū est qđ semicirculū repsentarit. Semp enī aspectui obuia luna est: quotiens tamē sol radios admouerit suos aspici nequit. Repletur post diē octauū de medio quia paulatī euadens orbē nobis exhibet propensiorē. Cunq̄

ita circulus aſpectui ſe opponit ſectioné turbinis imitatur.curuatur in cornua iam ſole di
moto. Vbi eni circũferẽtia ſolis,ad pũcta deuenerit ultima per quã orbis equa portione ſe-
cari uidetur circũferẽtia ipſius orbis apparet.Nõ eni inſuper ex aduerſo oculis eſt:ſed iam
ꝑterire incepit.Quod cũ ita agatur ac circulus ſiue orbis per eadé ducatur pũcta.curuari ĩ
cornua neceſſe eſt.pars eni aliqua orbis prioris aduerſi ꝓtin⁹ aſpectui ſe obducit.ut de par
te lucida abſcindi aliquid poſſit.Tum etiã extrema in eodé ꝑſiſtũt ut curuari in cornua ne
ceſſe ſit.Sed tamen plus minuſue pro ſolis dimotione cũ eni ſol dimouet ſeſe circulus quo
q; in eadé reuertitur puncta.Quippe cũ fieri poſſit ut infinito numero inclinet̃ ſiquidem
ſummi circuli per eadé puncta deſcribi facile infiniti poſſũt.

Cur ſol & luna plana eſſe uident̃.cũ tamé cõglobari in ſperã certũ ſit.An ut plura quoꝝ qđ
nam plus minuſue diſtet.in certũ ſit æque poſita eſſe uidétur.ſic etiã unũ quod partes ob
tinet.niſi color uarius adſit partes ex æquo omnes collocatas habere uideri neceſſũ eſt qđ
aũt ex æquo aſpectu obuiam fit idé æquabile cõpoſitum & planũ neceſſe eſt.

Cur ſol oriens atq; occidés umbras efficit lõgas.efferrés ſe minores obtinens cæli mediũ mi
nimas.An ꝙ oriens ꝑncipio umbra terræ æque diſtãté reddit ac ĩfinitã pene ꝓtrahit.deĩde
longam atq; ita minorem ſubinde.Quia linea quæ recta de puncto ſuperiori elicitur inte
rius per diminutiones aſſiduas cadit.Gnomodo a.B.Sol ubi.C.& ubi.D.Radius igitur ex
C.proficiſcés.C.F.exterius procidet quã radius.D.E.At umbra.B.E.ſole ſuperiori exiſtit.
Vmbra aũt.B.F.inferiori.Ergo quo ſol ſuperior fuerit eo minor umbra exultabit.mini-
maq; tunc erit cũ ſol ſuper capita noſtra uerſabitur.

Cur umbræ lunæ maiores quã ſolis ſint.cũ eodem proueniãt perpendiculo.An ꝙ ſol ſuperi-
or quã luna eſt.itaq; radium qui de ſuperiori prodierit.interius cadere neceſſe eſt.Gnomo
da D.Luna.B.ſol.C.Lunæ radius.B.F.Ergo umbra lunæ.D.F.ſequetur.Solis radi⁹.C.E.
Ergo umbram.D.E.fore neceſſe eſt.

Cur deficiente ſole ſi quis per cribrũ.aut frõdes ueluti platani.uel alicuius ex cæteris latifo-
liis.aut digitis manuũ inuicé perplexis inſpiciat ſplendores ſpecie lunæ nondũ completæ
incernat.An ꝙ quemadmodũ cũ per angulatũ foramé.lux non angulata.Sed orbiculata
turbonataq; prodit.Cuius ratio ꝙ gemino directeq; cõmucronato turbine agit̃.id eſt eo
qui de ſole ad foramen deuenit.& qui de foramine ad terrã ſic etiã in ſolis defectu figura
qua radiis ueniunt ut dximus innoteſcit.Ergo cũ pars orbi ſuperiori detrahit̃.quod exad
uerſo ſuper terram eluxerit.Specié illã lunatã gerat neceſſe eſt.Quippe cũ prout orbis de-
fecit.ita radii profluere debeant.Digitis tamé & cribris pro foraminũ exiguitate res certi-
us explicat̃.q̃ cũ per foramina ampliora tranſmitit̃.Luna.auté idé percipi non põt neq; de-
ficiente:neq; increſéte:neq; decreſéte.Quia eius extrema nõ plene ſplendét.Sed medio po
tiſſimũ lucet.Lunatã aũt illã minutãq; faciem medio adſtringi exiguo manifeſtũ eſt.

Cur ſol nunq̃ cælo in medio geminat̃.Nec ſupra ſe faciem illã oſtendit ſecũdam ſed ex late-
ribus tãtũ.An ꝙ tum geminari ſol poteſt.cũ ſolem uerſus aſpectus refrangit̃.Aeris aũt cõ
creſcẽtis illa ſoliditas cui aſpectus incurrens refrangitur.Neq; prope ſolét neq; procul ef
fici põt Nã ſi prope ſit reſoluetur a ſole Si procul aſpectus refrãgi nõ poterit.Cum eni lõ-
ge de paruo ſpeculo remeet imbecillus reddetur.quãobré area quoq; fieri nõ poteſt e regi
one.Quod ſi ſupra:& in propinquo inchoatur..a ſolis feruore diſſoluit̃.Sin procul aſpe-
ctus minor inuadet.Sed ſi in latere.tum nimirum ſeruari integer poterit dummdo ſpecu-
lum ita diſtet.ut nec ſolis feruore abſumi poſſit.& aſpectus uniuerſus recurrat.Nam ſi in
terrã ſparſus feratur deuenire ad ſolé non poteſt ſub ſole etiã fieri nõ põt quia ſi ꝓpe ter-
rã extiterit cõſumetur feruore.ſi aũt ſupra cælo in medio aſpectus diſtrahetur & euane-
ſcet.Deniq; ne e latere qdé effici illud põt.cũ ſol cæli umbilicũ perreptat.Qm̃ ſi aſpect⁹ ad-
modũ ferat̃.in terrã exiguus ad ſpeculũ ueniet.itaq; refractus omnino ĩbecillus recedet.

Cur ſolis umbræ extremũ tremere uideat̃.Haud eni quia ſol fert̃ idcirco id ob tremeſcit.Nã
fieri nõ põt ut ſol in partes moueat̃ cõtrarias.Tremoré aũt fieri ita manifeſtũ eſt.Ad hæc
mutatio umbræ incerta eſt quomodo etiam ſolis ipſius progreſſio latet.An ideo moueri ui
detur ꝙ corpuſcula contenta in aere agitantur quæ uulgo ramenta nominant̃.conſpicua
in ſolis radiis qui tranſmeant per feneſtras.Hæc eni moueri ſolent etiã ſine ullo ſpiritu.Er
go cũ uiciſſim modo de umbra in lucé:modo de luce ĩ umbrã moueant̃ aſſidue.Terminus
quoq; lucis ac umbræ communis cõtinuo moueri uidetur Partim enim ueluti umbrã par-
tim lucem ſua ipſa mutatione efficiũt:itaq; moueri mubra uidetur:Cum non hæc:ſed illa

hunc in modum soleant agitari.

Cur basis bullaꝝ cādida aquæ insidit.& si soli exposita est.nullā efficit umbrā. Sed reliquū q
dem oē bullæ corpus umbrā facit.basis autē sola nō facit .sed circū a sole undiq; cingit̄.Et
quod longe mirabilius est .Nec si lingnū per aquā in sole apposueris umbra lingni conti
nua exultabit.sed iuxta basim bullæ a solis luce secabit̄.Qđ si umbra est qđ a sole nō as-
picitur.sequetur porro ut molles bullæ circum tota aspici possit . quod nunquam fieri
posse in opticis id est aspectum rationibus demonstratur.Quippe cum ne minimum qui-
dem a maximo totum circum aspici possit.

Cur bullæ specie semisperii exurgere solent.An ꝙ tanquā de cētro in aera sursū æqualiter cir
cūundiq; adnitūtur.Quo quidē modo hemisperiū exurgat necesse est .Porton aūt speræ
inferior aquæ planicie abscinditur in qua scilicet centrum sitū est.

Cur in magnitudinibus quæ profūditate sūt inæquali accidit.ut si partē moueas leuiorē cir-
cūferatur quod iacitur.ut in talis fieri opplūbatis uidemus.si quis partē leuiorē ad se uer-
tēs proiiciat.An ꝙ fieri nō pōt ut grauius æque ac leui⁹ feratur.cū eisdē uiribus iactū est.
Sed cū totū quidē moueri necesse sit fieri uero nō possit.ut æque omni ex parte moueat̄.
sequitur prorsus ut si parili celeritate ferant̄.eandē lineā peragant.sin aūt alterū altero fe
ratur celerius circulo ferri necesse sit:cū hoc solo in genere figuræ efficiatur.ut pūcta eadē
sub alterna lineas inæquales possint eodē tempore permeare.

Cur ea quæ in terrā cadūt.atq; resiliūt angulos ad planiciē reddāt similes utraq; ex parte pū
cti quo planū tetigerint.An ꝙ omnia sua natura ad rectā lineam ferūtur.Quæ igit̄ in lo-
cū æqualē deciderāt ubi ex ꝑpēdiculo diametroq; sese plano ipegerint.pares angulos ideo
faciūt suo resultu ꝙ in æqua diameter diuidit.quæ aūt in latera corruerūt.qm̄ nō ꝑpēdi-
culo sed pūcto superiori locū feriāt.accidit ut repulsa a loco icto cōtrariā in partē se cōfe-
rant,rotūda quidē ꝙ delapsa protinus in aduersū sui appulsus sese euoluūt siue quiescat
eoꝝ mediū:seu locu soleat permutare.Rectis uero cōpacta lineis ꝙ perpendiculū eorū in
partē priorē adductū retorquet̄. ut his accidit q̄bus aut pars inferior raditur aut colei uio
lātur.hi nāq; omnes aduersā i partē retrorsūq; coruūt.qm̄ eorū perpēdiculū æquat .pēdet
atq; priorē in partē expellitur.cōtrariū eni in his retro deorsūq; esse accidit. Cū aūt deor-
sū ferātur grauiora esse fatēdū est.Quod igit̄ his casus idē resultātibus latus euenit .Er-
go in angulū rectū neutra eorū resultāt. eo ꝙ ꝑpendiculū pōdere bipertito diuidit corpo-
ra quæ ferunt̄.Fieri aūt non pōt ut plura perpēdicula idē ad planū existāt . Quibus illa se
cētur.quod scilicet ita accideret.si ꝑpēdiculū dū resiliūt oriret̄ . Vbi rem delatā planū offē-
dit diuidēdūq; rursus secūdo ꝑpēdiculo foret.Quocirca primo illo ꝑpēdiculo quo fereba
tur secari necesse est.Sed cū aduersā quidē in partē feratur.rectū uero in angulū non fera
tur.Reliquū est.ut acutus reddatur angulus.parte altera pūcti quod plano incurerit.Ad
uersoꝝ enim inter sese angulorū terminus rectus angulus est.

Cur chylinder propulsus fertur in directū suisq; terminātibus orbibus lineas rectas describit
Turbo uero suo manēte mucrone circūfert̄.Atq; ita suo terminā̄te orbe orbē describit. an
ꝙ circū uterq; fertur. Verū chylinder rectas lineas plano ducit.turbo orbes describit eo ꝙ
orbes turbinis inæquales inter se sūt.ferriq; uelocius pōt.qui amplior circa idē cētrū con-
uertitur.Qui cū simul omnes positi inturbine orbes inæquali ferātur spacio.euenit.ut ex
timi qui uoluūtur.plurimū loci & lineæ tēpore eodē decurrūt.Vnde fit etiā ut circū oēs a
gātur Quippe cū omnes eadē recta linea describant̄ quæ cū cōuertit̄ nō oīa sita in ea pū
cta: æqualē producere lineā.eodē tēpore possūt cū æqualem nōnisi ex directo agere sole
ant.Chylindri uero quod omnes orbes pares inter se sunt cētrūq; idē ambiūt.euenit ut &
simul suis oībus punctis planū contigēdo parili celerirate uoluant̄ cum nulla inæquali-
tate chylinder euariat.& rursus in planum simul omnes deueniant.ubi suam quisq; con
uersionem absoluerit.Vnde lineas quoq; ductas per directum in plana pares inter se esse
necesse est.Sua nāq; tactione orbes æqui pariterq; uolubiles illas duxere.Atqui rectas con
fici patuit.quas linea eadem deferens sese indirectum peregerit. Causa hæc est cur chylī
der recto deferri tramite possit.Nil enim refert utrū qua linea prima chylinder planū teti
git.hāc firmo chylindro protrahas an uolubili circum agas .Semper enim ut æqua linea
similisq; illis in chylindro cōtētis planū attiget.siue protrahat̄ chylīder siue prouoluat̄ .

Cur sectio cartarum siue papiri siquis æque a basi plana rectaq; dimetiēdo absciderit recta
euoluetur.Sin autē inclinarit contorta existet.An euenit ut cū orbes secturæ alterius eo-

dē in plano positi sint. declinās illa cessura nō æque opposita sit. sed partim plus distet: partim minus. itaq; cū euolueris orbes quidē qui plano eodē continent. suūq; iniciū in plano habent eodem lineā explicabūt. quā suo ipsi conficiūt ordine. Quippe cū eaipsa extēra linea nōnisi profecta ex orbibus sit. qui plano eodē continent itaq; uel rectā eam quoq; esse necesse est. quæ eodē in plano se porrigat. At obliquæ illius secturæ linea: qm̄ prime nō æquæ apposita est. sed partim plus distās. partim minus. utpote cū ipsa quoq; sectura ita se habeat. hinc eodē esse in plano nequit itaq; nec recta hæc esse potest. eteni fieri non potest. ut rectæ lineæ pars alia in alio plano collocetur.

Cur omnis magnitudo diuisa minor esse suo toto uideat. An q̄ omnia numerū diuisa recipiunt quanq̄ magnitudinis ratione minora q̄ unū illud existūt. Magnū eni eo q̄ continuum quātūq; quoddā est magnū dicimus numerus uero partiū omnis omni suæ magnitudinis numero maior est. Quãobrē ut partibus diuisis maius appareat totū cōsētaneum est Cum eni partes totūq; idē sint. totū naturā potius magnitudinis præ se fert ut constans & cōtinuū. Partes uero naturam numeri magis sortiūtur.

Quæ in uasæ eueniūt quod. Clepsidrā uocam⁹ omnino qdē referri ad causā debēt. quā Anaxagoras explicat. Aer eni qui in ea excipitur causæ est. ne aqua ingredi possit. fistula scilicet obturata. Non tamē simplici absolutaq; ratione aer causā habere putādus est. Nā si qs eā fistula apprehensa transuersā immergat. humorē admitti nihil est quod prohibeat. quāobrē nō satis auctor ille exposuit. quēadmodū aer cām daret Ergo causā aera qdē tenere fatēdū est. Sed hic siue impellitur. siue per se ipse fertur. nec quicquā cogitur ferri per directū solitus est. ut etiā cætera elemēta. itaq; clepsidra transuerse immersa aere qui e directo situs est pulsus ab humore libere effluit per ea foramina q̄ demersis in aqua foraminibus opposita sūt eoq; cedēte humor subiēs implet. At si erecta in aqua descēdat. aer impotēs sese efferēdi per arduū. qm̄ consepte sunt partes superiores circa prima foramina arcet. q̄ppe qui supprimi in se contrahiq; nō possit. argumētū uero aquā arceri posse ab aere imoto. q̄ in ipsa Clepsydra deprehēsū est. Nā si aluū eius aqua repletā ad fistulā obturatā inuerteris. humor per fistulā in os minime defluere poterit. Quippe cū ore patefacto nō p̄tinus sed paulopost de fistula p̄fluat: ut qui nō in ipso ore fistulæ cōtineat. sed postmodū in hoc per fistulā ueniat. postq̄ patefactū iam est. Plena autē erectaq; clepsidra fistula patefacta protinus per colū id est foramina inferiora effluit. quia illud attigit. extremā uero fistulā non cōtingit. Clepsidrā igitur humor ingredi ob prædictā causā nequit. Egredit aūt fistula patefacta. eo q̄ aer cōtentus in fistula sursū deorsūq; agitatus humoris cotēti in clepsydra motū excitat pleniorē. cūq; deorsū pellat eodēq; ipse etiā sua natura propēsior sit merito effluit. uim inferēs aeri qui clepsidrā extrinsecus circūfūdit. excitus quidē. & cōpar potētia aeri superi⁹ i pellēti. Sed reuixu ifirmior qm̄ p āgustā fistulā influēs ille oci⁹ ac uæhemētius labit. urgetq; humorē. Causa uero cur obturata fistula humor effluere nō possit q̄ humor dū clepsidrā subit aera cēm per ui ab ea expellit. Cuius rei idiciū spūs ructusq; murmurās dāt quos igrediēte humore nimiꝝ intus excitari sētimus. Cū igit humor subiens uæhemēter aera cogit. sese ad clepsidræ fistulā trudit ac modo lignei cunei. aut erei di sie ctu oppressus astrictusq; hæret sine ullo alio uinculo quosq; alia ui expellat quomō præruptos clauos expellimus. quod sane aperta fistula incidit. ratione quā superius exposuimus. Aut igit ita effici pōt. ut humor effluere neqat. Aut q̄ aer exiens inflatur emergitq; impetu uiolēto. ut strepitus indicat. humor idcirco a spiritu sursū attrahitur. quēadmodū multis in rebus accidere certū est. Attractus aūt humor sibiq; cōtinuus omni ex parte cōstās manet oppressus ab aere donec pulsus ab eodē recedat. Cūq; initiū ita retineat humoris reliquus & omnis humor unitus. atq; cōtinuus ex suo pēdeat initio necesse est. Nec uero temere ita agitur. quādoquidē eiusdē interest rei & dimouere quicq̄ suo de loco. & idē in eo cōtinere ad quē mouerit. idq; diutius facere si uel potētia quod tenet. quodq; tenet simili inter se cōtēdūt. uel quod tenet potentius est. ut in re de qua agitur accidit. Spiritus enim potentior q̄ aqua est.

Cur partes tam stirpium quam animātium quæ nullis instrumētariis officiis deputata sunt in orbem sese omnes colligāt. stirpium quidem caudex & rami formari in orbem solent. & animan ium crura: femota: pectus: lacerti ad hanc eandem speciem enituntur. Triangulum uero. aut multiangulum nullum. neq; ex toto. neq; parte aliqua est. An ut Architas auctor est quoq; in motu naturali: æqui proportio inest moueri nanq; proportione omnia

censet. Hanc autem solã in sese æqualiter solui atq; reuertit. ut orbes rotũdaq; afformare possit cum constiterit.

Cur extrema formari i orbẽ soleãt. An q; natura res optimas & pulcerrimas creat quo ad fieri põt. Figura aũt ea pulcerrima est. quæ eadẽ undiq; est sibiq; ipsa similia constat.

Cur si circulus proiiciatur. primũ lineam rectã ducet deinde cocleã siue clauiculam aget dũ decidat. An principio rectã ideo agit q; æqualiter ab aere hincinde dirigit̃. cũ igit̃ pari momẽto utroq; de latere pergat lineã quoq; effici talẽ necesse est quæ locũ æqualit̃ hic atq; inde possit diuidere. Talis aũt recta est. At ubi in partẽ alterutrã uergere ob inæqualitatẽ circumfusi aeris cœpit non amplius æqualẽ illã parte interiore exterioreq; ducit. sed circularem necessitate scilicet aeris diuersi & incompositi.

Cur in magnitudinibus quæ profũdo sunt inæquali accidit ut si partẽ moueris leuiorẽ circũferatur quod iacitur. queadmodũ in talis fieri opplũbatis uidemus. quotiẽs quis partẽ leuiorẽ ad se uertens proiiciat. An q; fieri non põt. ut quod grauius est æque cũ leuiori feratur cũ proiectũ eisdẽ a uirib⁹ est. Quod cõmoueri necesse sit. & tamen fieri non possit ut æque omni ex parte: directoq; tramite moueatur circumferri necesse est. dũ se introuertit. queadmodũ si quid menio eius immobile suo põdere penitus esset alteꝝ ꝑfecto extremũ ultra in partẽ moueretur priorẽ alterũ intra ad eũ tẽderet qui dimisit. Sed qm̃ cũ totũ moueri possit pondus suo medio gerit illud idẽ sequatur necesse est.

Quãobrẽ corpora quæ ferunt̃ ubi alicui occurrerũt resilire partẽ incõtrariã solent q̃ suapte natura ferri cogantur. Nec nisi ad similes angulos rusultare soleãt. An q; nõ solũ eo ferũtur impetu quo pro sua parte ipsa ferri aptissima sũt. Verũetiam illo quia mittẽte proficiscitur. suus igitur cessat cuiq; impetus. cũ suũ ad locũ peruenerint. omnia nãq; requiescere solent ubi eã in sedem sese contulerũt quã suapte natura desiderãt. Sed extremo illo quẽ habent. impetu necessitas oritur amplius mouẽdi quod cũ in partẽ priorẽ effici neque at. quia re prohibet̃ obiecta. uel in lat⁹: uel in erectũ agi necesse est. Omnia autẽ in angulos resiliũt similes. Quoniã eodẽ ferri cogant̃ quo motus ducat. quẽ is dedit qui miserit. Eo autẽ ut angulo uel acuto uel recto ferant̃ omnino incidit. Cum ergo quod retorserit uetet. Quo minus directe motus agatur. pariter & rẽ quæ fertur & eius impetũ nimiꝝ prohibere potest. Vt igitur in speculis extremũ lineæ. recte quo se aspectus coniecerit idẽ refrãgitur ita in his quæ ferunt̃ fieri ex aduerso solẽt. Quippe cũ angulo tanto retorqueãtur. quanto uertex constiterit. ita enim intelligẽdum est. ut transferri simul. & angulus. & latio debeat. Quo facto in angulos resultare similes esse necesse palam est.

Cur homines qui corpore cõstant immodico maiores tũc esse uidentur. cum appositi modicis inspiciũtur. An q; res modica unũ est. & moderatio unũ quã maxime. Vnũ aũt quod ẽ id indiciũ esse postulat. indiuiduũ aũt minus est. Res uero immodica: multa pro sui discriminis ratione ostẽdit. Quãobrẽ ut cum per sese magnitudines inspiciũtur. quales nã sint. latere facilius possũt. ita cum collatæ in propinquo spectantur. Latere non possũt. Ergo unũ esse apparet. quod indiuiduũ est. spectatusq; eius unus modici ratione exultat. imodicũ porro ut quod plura sit suspectionẽ pluriũ suggerit. Et maius propterea esse uidet̃ q; unum cũ sit plura esse uideat̃. Naturã enim & magnitudinis habet propter cõtinẽtiam & numeri propter partiũ inæqualitatẽ itaq; cũ utrũq; obtineat incrementũ merito maius tum esse apparet. cũ spectatur ad id quod simplex est atq; unum.

Cur animãtia omnia & ea quoꝝ stirpes terra continẽtur. crescere potius in longitudinẽ soleant. An q; ter longitudo augetur. Bis latitudo. Semel profunditas. Longitudo enĩ principio fit. primoq; principio existit. itaq; primo sola. Secundo cũ latitudine. tercio cũ profunditate augetur. Latitudo aũt bis. uidelicet. per se & una cũ altitudine crescit.

Quonãmodo prius & posterius capi debeant. Vtrũ quemadmodũ qui tempore. Troiano uixerunt. nobis priores sunt. & his ipsis priores qui superiores. Atq; ad hunc modũ in infinitum. ut qui superiores sunt. iidem priores habeantur. an si quod initiũ. & medium. & finis sint uniuersi. Et cum quis senescens ad finem peruenerit. rursus ad initiũ reuertatur prioraq; sint. quæ propius ab initio absunt. Quid uetet nos ab initio minus distare. at si min⁹ distamus esse quoq; priores possimus? Vt si cæli syderisq; cuiusq; delatio quædam agitur circularis. Qui non etiam rerum caducarũ ortus sit talis atq; interitus. ut eadem rursus oriãtur ac pereantur. Veluti etiam uulgo dicitur. Circulũ res esse humanas. igitur homines numero quidẽ eosdem semper esse censere furor est. Specie uero seruari eosdẽ proba-

ri melius poteſt itaq uel priores nõ eſſe poſſimus.taléq aliquis ſtatuet ſeriem:ut eodé ſit repetédũ.unde ortus extiterit cogitádũq ordiné continuũ ac ſemper eodé conſtáté tenore.Homines eni idcirco perire.Alemæon inquit ꝙ ſuũ initiũ fini coniungere nõ poſſunt Scite phercle.ſi quis non arctius recenſeat.Sed formula quadá eius uerba accipiat. An ſi circulus ſit.Circulus aũt una & principio & fine careat.priores neq nos illis.neq illi nobis eſſe propinquitate inicii poſſũt.

Cur tam in laborãdo quã in fruendo ſolatio tibiá adhibere ſolemus.An ut laborantes minus angamur.fruentes magis oblectemur.

Cur idé uoce eadé lõgius ſentiri cum aliis cantans:aut uociferás quam ſolus poteſt.An quia uiribus uniuerſis agere quippiam uel premere uel impellere.non tãtuplũ eſt quãtus ſingularũ numerus eſt.ſed quemadmodũ linea bipedalis nõ duplũ.ſed quadruplũ quidã deſcribit.Sic cõpoſita omnia plus ualent.quã eadé diuiſa.Ergo cũ uniuerſo agitur ore uocis potétia cõſtás unaq redditur.ſimulq aera propellit.ut prodire multiplex ualeat. Quippe cũ uox quæ a multis proficiſcitur.multiplex ſit.quam quæ a ſingulis.

Cur maxime in cantádo parhipaté.uox rumpi non minus ſoleat.quá in nete ſupremiſq quã quã cũ interuallo ampliori.An ꝙ eius cantus & perdifficilis eſt & cantãdi primordiũ obtinet.Difficilis aũt propter intétioné preſſurãq uocis eſt.quibus in rebus nimiꝝ urget.Corrũpi aũt quæq maxime ſolét.quotiens labore acrius opprimũtur.

Sed cur hac difficile parhipate facile cãtatur cũ nõniſi dieſi diſcrepát.An ꝙ parhipate remiſſior eſt atq etiá leuius a conſtitutione aſcenditur.hæc eadé cauſa eſt quãobré ad unã cantari uideantur.quæ ad hanc paranetéq cãtantur.Agendũ eſt enim cũ intétione conditioneq aptiſſima moribus.pro uoluntate & inſtituto.At cõſonãtia ut exiſtat q̃ nã cauſa ſit.

Cur ſuauius cantilená quã nouimus audire ſolemus.q̃ eam quã ignoramus.Vtrũ quia cũ qđ cantatur agnoſcimus.tunc melius patet.qui ueluti calcé qđ ſpectat aſſequitur id aũt cõtéplatu ſuaue eſt.An ꝙ diſcere letabilis eſt.cuius ratio eſt.uel in capiéda doctrina.uel in utéda agnoſcédaq uerſatur.addo etiá ꝙ res ſolita ſuauior q̃ inſolita auribus accidit.

Cur ĩmutatio & uarietas in cãtãdo tragicũ ſit an rõe ĩæqualitatis hoc euenit afficit nãq triſticia qđ ĩæquale eſt.accomodaturq magnitudini calamitatis aut mœroris.cõtra qđ æq̃le atq cõtinés eſt. minus id flebile auribus accidit.

Cur ueteres cũ ſepté fidibus cõcétus diſponerent hipaté non neté relinquebãt an falſo id dicitur.eaꝝ enim utrãq ſeruarunt.ſed trité adimere ſolebát.an non ſed quia grauior ſonũ põt acutioris. idcirco neté reliquerũt.ergo hipate magis antiphonũ q̃ nete reddebat.nã ut acutũ uim deſiderat plenioré ſic graue exprimi facilius poteſt.

Cur grauis ſonũ ualeat acute.an quia maius quod graue eſt.Quippe tum ut graue obtuſo. Sic acutũ acuto angulo ſimile habeatur.

Cur ſolitarias cãtilenas ſuauius audire ſolemus ſi ad tibiam aut ad lyram unam cantant cum tamé ad fides cáticũq idé modo utroq peragatur.Nam ſi idem ita amplius ſit plus ad plures tibias atq etiam ſuauius eſſe oportet.an qm̃ euidétius in aſſequendo quod ſpectatur é cum ad unam uel lyrã uel tibiam cantatur ad plures uero ſuauitas ſeruari non poteſt.cũ cantilena offuſcetur totaq pœne deleatur.

Cur ſi uox hominis ſuauior eſt non eius q ſine ſermone cantat ſuauior ꝓuenit uerbi gratia teretãtis.ſed tibia lyra ue ſuauius ſonat.an ne illa quidem quæ uocabulis articulata emittitur.æquæ ſuauis eſt.niſi per ſimulationé formetur:Cæterũ opere ipſo efficitur. ut gratior ſit.uox enim hominis ſuauior cõſtat.oris aũt inſtruméta pulſandi uim obtinét pleniorem.q̃obrem ſuauius cantatur q teretatur.

Cur uox aut ſonus deſinens acutior ſit. An quia minor ut quæ factus imbecillior ſit.

Quãobré quæ grauior e fidibus eſt.huic ſemper actus modulandi committitur.nam ſi proxima quoq a media pulſãda ſit media tãtũ.nihilominus reddi medium poteſt.At ſi media ſubiungéda eſt per ꝓxima a media idem reddi nõ põt.An qa magnũ qđ graue eſt itaq ualidũ eſſe neceſſe eſt.& ineſt ꝓfecto in magno qđ paruum & quidem due nete in hipate efficiuntur ſi tercipiatur.

Cur in cõſonãtia Diapaſon graue quidem acuti antiphonũ accipi põt grauis uero acutũ nõ põt.An maxime ꝙ in utroq modulus utriuſq contentus eſt. ſed ſi minus certe in graui acutũ eſt maius enim hoc eſt.

Cur antiphonũ diapaſon conſonãtie ita latitat ut uniſonũ eſſe uideat uelut in punico. aut

atropo. quæ nãq; posita in acutis sũt. nõ unisona. sed ex ꝓportione sibi diapasõ cõcinẽtia respondent. An modus proportionis facit ut sonus quasi idem esse appareat proportio enim in sonis æqualitas est: æquale autem omne ad unitatem referẽdũ est. Hoc idẽ in fistulis etiam euenit ut falli aures presint.

Cur genus cantilenæ quod lex appellatũ est, non per antistrophos olim agebatur. cũ tamen cæteris chorearũ cãticis. antistrophi usus nõ deesset. An ꝙ oli leges a magistris certãdiq; peritis agebãtur. qui cũ iam egregiæ simulare ualenterq; pertẽdere possent. cãtũ & prolixũ & uariũ conficiebãt. itaq; ut uerba ita etiã moduli numeriq; uarie subinde simulatione insequebant̃ imitari. nãq; modulamine potius quã uocabulis necesse est. Quãobrã Dithyrambi etiã posteaq̃ simulari cœperunt. Antistrophis amplius nõ utũtur. quãq̃ plurimũ ante uterẽtur. Cuius rei causa est. ꝙ olim homines liberi atq; ingenui ad choreã adire solebãt itaq; multos esse qui fungi cantu certarorio possent erat difficilis. Quapropter illis in morẽ fuerat. ut modulos enarmonios cantarent. Vnus enim crebro cantilenã mutare uariãq; cõtexere facilius potest q̃ multi. & qui certat facilius q̃ qui mores conseruat. Quocirca simplicius illi modulari debuerãt. Antistrophus aũt simplex est quippe qui numerus sit. unitateq; mensuret̃. hæc eadẽ cã est cur ĩ scœna nullus in chorea plurimus antistrophi usus sit. Histrio nãq; simul & certator & simulator est. Chorus autẽ minus imitatur.

Qua de causa dissonãtiũ copulatio qđ ãtiphonũ nominamus suauior q̃ cõsonũ est. An ꝙ expressius ita cõsonãtia percipi potest q̃ cum uoce consona addita cantatur. alterã enim uocem idem sonare necesse est. itaq; duas ad unã resonare. quæ tertiã offuscare facile possint.

Cur sola diapason cõsonãtia cãtetur. hãc enim Magadare. nec ullã aliã consueuerunt. An ꝙ hæc sola ex fidibus inter sese ob sonis cõstat. atqui in obsonis etiã si alterã canis idẽtidẽ efficis. Voces enim ambarũ una quodã modo illa cõtinet. Ergo in hoc cõsonãdi genere cum uel una canitur cõsonãtia tota perfici potest & cũ ambæ aut cum altera canitur altera tibia sonatur una quasi de duabus exultat. Atq; ita efficitur ut sola hæc cãtilenã patiat̃. eo scilicet ꝙ absona uocẽ obtinent nerui eiusdem.

Sed cur solis obsonis datũ hoc ẽ. an ꝙ solæ pari interuallo distãt a media. itaq; medietas similitudinẽ q̃ndã sonoꝝ efficit. ut sẽsus auriũ ãbas & eadẽ & extremas eẽ diiudicare uideat̃.

Cur in Diapente & Diatesseron cõsonãtiis nũquã antiphonis cãtatur. an ꝙ non eadem consonãdi ratio in his est quæ in diapasõ concinẽtia quippe cũ in illa grauis eundẽ ad proportionẽ modũ obtineat. quẽ acuta acuminis. itaq; fit ut & eadẽ quasi & diuersa uox oriatur at uero in diapente atq; diatesseron cõcinẽtiis nõ ita est. Quãobrẽ sonus uocis opposite ꝑpendi non põt quoniam idẽ non est.

Cur si quis cæteris omnibus neruis cõcinatis medio uero in cõcinno pulset instrumẽtũ non solũ cum ad medii sonum deuenerit sed etiã cæteris modulãdi partibus anget aures. modumq; incõpositũ. dissipatũq; eliciet. Sed si lichanũ aut quẽ sonũ aliũ mouerit. tũ discrimine dumtaxat apparebit cũ eum pulsarit quem mouerit. an ratione hoc euenit optima quandoquidem omnia egregia modulãdi genera. medio neruo sæpe utũtur omnesq; ꝓbi fidicines crebro ad medium ueniunt. & si discesserint. mox redeunt eodem. Nec ullum alium tociens repetunt. Ergo quemadmodũ ademptis ex oratione quibusdam cõiũctionibus ut teti. oratio minus græca relinquitur. aliis uero quibusdam detractis. nihilo insuauior accidit. eo ꝙ aliis sæpe in dicẽdo uti necesse est. aliis minime. sic etiam medius ueluti coniunctio est sonoꝝ. maximeq; elegantiorũ qm̃ eius sonus assumi sæpissime soleat.

Qua de causa qui grauius cantant. si absonãt depræhendi facilius possunt q̃ qui cantãt acutius. Nec uero secus in numeris accidit. Euidentiores enim qui peccant ĩ grauiori. Vtrũ ꝙ plus tẽporis graue obtinet. plus autẽ plenius a sensu auriũ percipi põt. an ꝙ ĩ tẽpore ãpliori agit̃. hic etiã plus sẽsus adhibet̃. uelox autẽ & acutũ facile suã ob uelocitatẽ latescit.

Quam ob causum multi cum cãtant melius numeros seruãt quã pauci. an ꝙ multi melius unum suumq; ducem aspiciunt tardiusq; incipiunt. itaq; facilius assequi idem possunt. qppe cum in accelerando eueniat ut plus erroris committatur.

Cur nete duplo acutior est hipate. an primum ꝙ cum neruus parte sui dimidia pulsatur. & totus diapason cõtinentia exultat qđ uel ĩ fistulis æque ꝑspicere licet. uox enĩ q̃ ꝑ mediũ foramen emergit diapason resonat cũ ea q̃ ꝑ totã fistulã ꝓmit̃. Quinetiã in cæteris duplo ĩteruallo capi diapasõ cõsonantiã nouim⁹. nã & qui tibias ꝑforãt ita disponere solẽt. & q fistulas apte cõcinnãt extrema tm̃ cera marginãt foraminis ꝑncipalis. Netẽ uero ad dimidiũ

iplent: & ītriq̄tris psalteriis nerui quoꝝ alter longitudine dupla: alter subdupla est. æque
ītenti diapason consonantiā reddūt. Genus aūt cōcinnēdi q̄d diapente noīatˀ sexqualtera
cōstat. Quod uero diatesseron uocamus īteruallo sesquiestertio cōtinetˀ.
Cur siquis netē pulsatā apphenderit: hipate sola resonare uidebitˀ. An ꝗ tinnitus qui ex hac
proficisi solet. sono illius maxime cōciliatˀ & cōgruit. utpote qui cōsonus sit ergo quia suo
cōsimili cōcrescit: solus apparet. Cæteri uero īcerti suā ob exiguitatē īcultantˀ.
Cur neruum mediū in cōcentibus appellamus cū īter octo nullū mediū sit. An ꝗ olī cōcentus
septē neruis constabāt. Septē aūt mediū optinent.
Cur in acutū magna ex parte uox aberrare cōsueuit. Vtꝝ ꝗ facilius acutū q̄ graue cantatur.
An ꝗ acutū graui deterius est: peccare aūt nō aliud est q̄ rē agere deteriorē.
Cur īter oīa q̄ sensū patiuntˀ solū id mores obtinet: q̄d obuiā auribus esse pōt. Nā & siq̄d sine
sermone modulamur mores tn̄ præ se ipsa modulatio fert quos nō color nō odor nō sapor
gerere pōt. An ꝗ motū solū hoc obtinet. Nō dico quē strepitus reddit. Talis enī uel cæteris
adest. Quippe cū etiā color nostꝝ mouere aspectū possit. sed eū ītelligi uolo quē genus id
strepitus subseq̄ntē sentimꝰ. Hic enī similitudinē gerit. Tū in numeris: tū in sonoꝝ ordīe
acutoꝝ: & grauiū nō in mixtione q̄d esse in cæteris sensibilibus nō pōt. Atq̄ motū eiusmōi
sibi actio uendicat. Quæ moꝝ īdex proculdubio est.
Cur leges pleræq̄ cētilenæ appellentˀ. An ꝗ hoīes priusq̄ lr̄as scirēt leges cātabant: ne eas obli
uioni mādarent: q̄d etiā nr̄a ætate Agathyrsis in morē est. Ergo p̄mas quoq̄ posterioꝝ cāti
lenaꝝ eodē appellauerūt noīe: quo oēs supiores uocabantˀ.
Cur numeri musici: & modi qui uoces sūt moribus similes sese exhibent. sapores uero aut co
lores: aut odores nullā eiusmodi similitudinē gerūt. An ꝗ numeri musici & moduli motibꝰ
cōtinentˀ. Quō etiā actiones. At oīs efficientia moralis res est. moresq̄ cōdere pōt. Sapores
uero aut colores hoc idē æque conficere nō queūt.
Cur neq̄ subdoriū neq̄ subphrigiū genus ī tragœdiis choricū habeatˀ. An q̄m Antistropho
carent: utpote quæ scænici sint: imitationiq̄ accōmodati.
Cur phrynicus cæteriq̄ eius ætatis musici modulandi potius sciam exercebāt. An ꝗ tū in tra
gœdiis carminis usus modulaminū lōge amplior erat.
Cur diapason cōsonanriā dicimus nō rōne numeri dia octo ut diatesserō ut diapēte. an ꝗ pri-
scis nō pluribus uti ueruis q̄ septē fuit in morē: deinde terpāder t̄tia exēpta netē adiūxit ac
eiꝰ tpibꝰ diapasō hæc appellata est cōsonātia nō dia octo. Quippe q̄ septē nō octo constaret.
Quāobrē aptius de acuto in graue canitˀ q̄ de graui in acutū. Vtꝝ ꝗ ita fit ut a suo īchoetˀ p̄n
cipio. Neruus enī qui medius & dux est: acutissimus p̄mi tethracordi habetˀ. illo aūt modo
nō a p̄ncipio sed a fine exordiretur. An ꝗ graue gn̄osius sonātiusq̄ ab acuto oriri potest.
Cur bis diapente aut bis diatesseron consonantia componi nō potest. Bis aūt diapason potest.
An ꝗ nō bis diapenre neq̄ bis diatesserō īstrui pōt sed diatesseron ac diapente ꝓportiones
apte in unā diapason cōtinētiā copulantˀ.
Cur diapason consonantia omnium pulcherrima est. An ꝗ integris terminis huius portiōes
continentur. cæterarum autem non integris. cum enim nete dupla ad hypatem sit. quocun
q̄ in genere nete duo tenuerit. hypate unum habebit: & ubi hypate duo: nete quatuor reso
nabit: ac ita deinceps. At uero eadem nete medie sesqualtera est. proportio nanq̄ sesqual-
tera qua consonantia diapente concluditur non integris numeris posita est. Maior enim
minorem intra se continet totum. & partem eius dimidiam. quamobrem non integri cum
integris comparantur: sed partes supersunt. Consonantia quoq̄ Diatesseron proportio-
ne sesquitertia continetur. Quæ terminis constat. quorum maior minorem intra se totum
continet. Et īsuper tertiam eius partem. An quod ex ambabus consistit perfectissima est. Et
q̄m modulandi mensurā hæc tenet. merito oīum elegantissima constat.
Cur si neruus medius ex suo intentionis modo dimotus sit: cæteri quoq̄ omnes sonos incom
positos reddent. sed si integre illo manente aliquis ex cæteris sit dimotus: solus hic aberra
bit: qui modo suo caruerit. An ꝗ ratio concinnendi neruis omnibus apta intentione con-
tinetur. quæ nonnisi per habitudinem quandam ad medium accommodanda omnibus ē.
ordoq̄ ratione illius disponi singulis debet ergo sublata cōtinēdi concinnendiq̄ causa con
centus æque custodiri præterea nō potest. cū tamē neruo medio sibi constāte unus ex cæ-
teris aliquis discreparit merito illius pars dūtaxat deest. cæteri nāq̄ oēs modū suæ conci-
nētiæ seruant integꝝ.

Quare cũ uocis acumen effici momento poſſit exiguo: grauitas aũt nõ niſi magno proueniat
ut eni graue ob multitudiné graue eſt ita acutũ ob uelocitaté acutum exiſtit. cur inq̃ ſi ita
eſt maius negociũ canticũ cecinisse acutũ q̃ graue ſit. Et quidé pauci reperiunt qui ſuper-
na cantare ualeant: leges quoq; acutæ & arduæ difficile iccirco cantantur: quia intéte uæ
hementius ſũt: quanq̃ minus negocii ſit mouiſſe quod exiguũ q̃ quod multũ eſt. Itaq; uel
in aere hoc idé accidere oporteret. An uocé e natura mittere acutá: non idem eſt quod acu-
tum cantare. Sed mittunt quidé acutá uocem omnia quæ natura ſunt imbecilla eo. ſ. ꝙ ae-
ris parum non multũ ciere poſſunt: parum auté aeris uelociter fertur. Vnde ectici. i. qui cõ-
ſumpto corporis habitu emarcuerint acutâ proferunt uocé. At uero acutũ niſi uiribus ua
leât cantare non poſſunt. Cuius certe indiciũ ꝙ uelociter ferri ſolet quod uæheméter fer-
tur. Ita bonarũ uirium index acutũ eſt: & ſuperna cantare admodũ difficilis ſit: grauia au
tem locum tenent inferiorem.

Cur numeris modulis canticis: deniq; omnibus concinnendi generibus oblectari omnes ſole
re. An ꝙ motibus naturalibꝰ oblectari datũ a natura omnibus eſt. Indiciũ quod pueri adeo
nuper editi his ipſis moueri oblectariq; poſſunt. Modis tamen adiecticiis canticoꝝ ut dele
ctemur efficere aſſueſcendi ratio põt. Sed eni numeri propterea mulcent: quia ratũ ordi-
natũq; computandi numeꝝ habent mouentq; nos pro ſua æquabili ſerie ordinate. Motꝰ
eni familiarior naturæ eſt ordinatus q̃ inordinatus. Itaq; ſm naturâ hic magis eſſe probat
Argumétum ꝙ cũ ordinate & laboramus & bibimus & comedimus naturâ uireſq; noſtras
& ſeruamus & augemus. Cõtra inordinate cũ agimus deprauamus naturá atq; de ſuo ſta
tu dimouemus: morbos eni naturalis ordinis corpoꝝ eſſe motiones nullũ dubiũ eſt. conſo
nantia uero demulcere ideo poteſt ꝙ mixtio ſiue tempatio contrarioꝝ eſt iũctoꝝ apte iter
ſeſe portionéq; inuicé cuſtodientiũ. portio igit ordo eſt. quem modo natura ſuauem eſſe
propoſuimus. Et temperatũ quoq; omne ſuauius q̃ itemperatũ eſt præſertim ſi cũ ſenſibile
ſit pariter uim habeat utriuſq; extremi quéadmodũ cõſonâtia ex portionibꝰ téperat. Et ꝓ-
portio ipſa amboꝝ extremoꝝ potentiá æque in conſonantia tenet.

Cur ſuauius antiphonum æquiſono eſt. An ꝙ obſonum quoq; conſonum diapaſõ eſt. quip-
pe cũ ex aduleſcentibus uiriſq; cõſiſtat qui ita diſtât inter ſe tonis ut nete & hipate. At oís
cõſonâtia ſono ſimplici ſuauior eſt. Cur aũt ita dictũ iá eſt atq; oium ſuauiſſime diapaſon
ꝓſonat: æquiſonũ aũt illud ſimplici cõtineri ſono cõſpectũ eſt.

Cur ſola in diapaſon cõſonâtia magadari ſolitum eſt. An quia ut pedes carminũ portioné
aut paris ad par: aut dupli ad ſubduplũ: aut aliq̃ aliá inter ſe obtinent. Ita ſoni quibꝰ cõſoná
tia cõtinet motus portioné inter ſe aliq̃ ſeruát & rationé clauſulæ: cæteraꝝ igit cõſonantia
rũ alterius termini ipfecte ſũt cũ finiat ad parté. q̃obré fieri nõ põt: ut pari ſint facultate.
Cũq; diſpares ſint diſcrimen auribꝰ accidit. quõ in choreis cũ ad finé deuentũ eſt. differétia
ex ampliore uoce aliquoꝝ exultat. Adde ꝙ hipate accidit ut exitũ ſoni circuitalis habeat
cũ neta. ultimus eni a netæ ictus aeris factus hipate eſt. qđ cũ finiát in idé q̃uis nõ idé fece-
rint. euenit ut opus abſolui unũ cõeq; poſſit. nõ ſecus ac illis accidit: qui ſub poſtremâ canti
lenâ pulſent. Nã & ſi cætera opis nõ adhibita tibia peregerũt. tñ ꝙ in idé deſierint eo ipſo fi
ne magis delectât q̃ diſcrimine angunt: quo ante finé diſcreparint. cũ igit in diapaſõ cõſo
nantia ex diuerſis qđ cõe exultet ſuauiſſimũ ſit. Magadare aũt ex cõtrariis uocibꝰ cõſiſtat.
hinc magadare cõſonantia diapaſõ cõſueuerunt.

Cur ſuauius cantũ audimus qué ſcimus q̃ qué ignoramus. Vtꝝ qm̃ cũ câtilenâ agnoſcimus
melius patet qui ueluti calcé qđ ſpectat aſſequit. Hoc aũt contéplationé facit ſuauiorem.
An incidit ut auditor una cũ eo afficiat: quá notâ illâ exprimit câtilenâ. Quippe qui aliqd
ſuccinat. ſociũq; ſeſe ꝑbeat câtanti. Solet aũt q̃ſq; hilari ſecuroq; aío câtare: niſi aliqua co-
actus neceſſitate id faciat.

Cur nõ bis diapéte: aut bis diateſſarõ reddi cõſonâtia põt: ut bis diapaſõ coaptari ſolet. An ꝙ
diapéte cõſonâtia poſita in ꝓportione ſeſq̃ltera eſt. Diateſſaron uero in ſeſqtertia ꝙ ſi tres
ſeſq̃lteri aut ſeſqtertii numeri ordine diſponant extremi nullâ inuicé portioné habebunt.
Neq; eni ſup particulares neq; multiplices eſſe poterũt: at diapaſõ cõtinétia qm̃ duplari ꝓ-
portione cõſiſtit. Hæc geminata q̃druplá iuicé proportioné extremi tenebũt. Itaq; cũ cõſo
nâtia ſonoꝝ iuicé portioné obtinentiũ ſit portionéq; iuicé ſoni habeât qbus diapaſõ iter-
uallũ cõtinet penitus uero careât. qui diateſſarõ: aut diapéte hitudine copulant. idcirco ſo
ni bis diapaſon eſſe cõſoni poſſũt cæteri nõ poſſunt. ob eá quâ reddidimus cauſâ.

Cur ſiquis neté cũ pulſauerit apprẽhendat ſola hipate ſubſonare uideatur. an ꝙ nete cum deſinit elangueſcitꝗꝫ in hipaté tranſit. Indiciũ ꝙ hipatem protinus netem canere aptiſſime licet: eteni quaſi neaten præ ſe ipſa ferat: ſimilitudo ex ea petit᷑. cũ aũt echo quoqꝫ ipſa cantꝰ quidã eſſe probetur. Eſt enĩ uocis neate iã deſinentis tactio: tinnituſqꝫ ipſe ſono reſpondeat hipate. merito ob ſuã affinitaté nete mouere hipaté poſſe uidet᷑. Neatem ubi ſe moueat apprehenſa certo nouimus. at hipaten cũ uideamus inappræhenſã. Et tamẽ eius ſonũ ꝑcipiamus ipſã ſonare credimus. quod in multis accidere ſolet. in quibus ſcilicet neqꝫ ſenſu neqꝫ cogitatione ꝑpendere ueritaté poſſumus. Ad hæc ſi nete ictu intente accidat: ut iugũ moueat᷑ nihil ſane miꝝ fuerit. eius aũt motu neruos oẽs cõmoueri: ſonumqꝫ reddere aliquem probabile eſt. Sonus igit᷑ neate alienus ab cæteris eſt: & cũ deſinit & cũ incipit cũ hipate uero cũ deſinit idẽ exiſtit. Qđ ſi eius proprie motioni adiunctus ipſe totus eſſe illius uideatur. Abſurdũ haud quicq̃ haberi debet. Amplior aũt q̃ ſonus reliquoꝝ neruoꝝ promiſcuus hic exultat. Qm̃ illi qui dẽ a neate quaſi ĩpulſi ſubmiſſe uel lẽte & leuiter ac molliter ſonãt. Nete aũt ipſa fidiũ oĩum uæhementiſſima ſua tota potẽtia ſonũ reddidit. Itaqꝫ ſecũdaria eiuſdẽ actio merito ſupior eſſe q̃ cæteraꝝ põt: ꝑſerti cũ leuiſſimo motu ipſe moueant᷑.

Cur ſuauius cantilenã audimus cũ ad tibyam q̃ cũ ad lyrã cantat᷑. An omne ſuaue quod mixtum cũ ſuauiori eſt: ſuauius reddit᷑. Atqui tibya q̃ lyra ſuauior eſt ergo cãtilena quoqꝫ mixta: cum tibya q̃ lyra ſuauior ſit. Modo quis ſẽſũ amboꝝ percipiat. Vinũ enim aceto mulſo ſuauius eſt: qm̃ quæ natura ꝑmiſcet longe amplius temperãt᷑ q̃ quæ a nobis miſcent᷑. Vinũ quippe ex acido ac dulci ſapore mixtum eſt. Probari hoc idẽ poteſt uel malis punicis: quæ uinolenta appellamus. Ergo cantilena & tibya miſceri ſibimet admodũ ſuã ob ſimilitudinem poſſunt. Spiritu nãqꝫ utraqꝫ cõficitur. Sonus aũt lyræ qm̃ non ſpiritu ſit: aut minus ſẽſibili q̃ tibyaꝝ minus uoci immiſcere ſe poteſt. Quod cum ad ſenſũ diſcrimen pariant non ĩmerito minus dimulcent. quomodo dictũ de ſaporibus eſt. Adde ꝙ tibya ſonitu cognatio neqꝫ ſua errores multos cantilenæ occultat. Sonus lyre cũ tenuis uociqꝫ cõmiſceri minꝰ idoneus ſit: ipſe per ſeſe patens ſuũqꝫ genus ſincenũ cuſtodiens: omnes cãtilenæ errores poſita quaſi regula patefacit. Cum uero multa ꝑperam in cantando agant᷑ qđ promiſcuũ exercitatis recteqꝫ actis prouenit deterius eſſe neceſſe eſt.

Cur neruũ medium in concentibus uocamus cũ inter octo nullũ medium ſit. An ꝙ olim concentus neruis ſeptem cõſtabat. quoꝝ medium eſt. Eoꝝ item quæ inter extrema continent᷑. ſolũ mediũ principiũ quoddã eſt. Quod enĩ in medio ſitũ eſt eoꝝ quæ in aliquo ĩteruallo ad utrũqꝫ uergũt extremũ hoc principiũ & mediũ eſt. Cũ aũt extrema cõcentus neate & hipate ſint: hiſqꝫ ĩteriaceant: reliq ſoni quoꝝ medius noĩatus ſolus principiũ alterius tethracordi eſt: iure medii nomen habuerat. Principiũ enĩ idẽ eſſe dũtaxat patuit qđ mediũ eſt eorũ: quæ inter aliqua claudunt᷑ extrema.

Cur melius multi cum cantant ſeruare numeros poſſint quam pauci. An ꝙ multi magis unũ ducemqꝫ reſpiciunt: tardiuſqꝫ incipiunt. Itaqꝫ facilius aſſequi idem poſſunt. plus enim erroris ſolet committi in celeritate. Accidit autem ut ſuo duci multi quam pauci ſint attentiores. Segregans uero ſeſe nemo eorum exuperata multitudine clarere potuerit quanquam inter paucos facilius proculdubio poterit. Quamobrem inter ſeſe ipſi per ſe potius quam cum principe certant.

Cur uox in partem acutam cantus magna ex parte degenerat. An quod acutum facilius quã graue cantatur. Acutum igitur crebrius cantant. Dumque id faciunt errorem crebrius committunt.

Cur ueteres cũ neruis ſeptem concentus diſponerẽt. hipaté non netem reliquerunt. an non hipaté: ſed eã quæ parameſe nr̃a tẽpeſtate uocat᷑. toniqꝫ ĩteruallũ reliquerũt. Vltima uero dẽſi in acutũ pro media uſi ſũt. quãobrẽ mediã quoqꝫ eã appellarũt. an ꝙ ſupioris tethracordi finis principiũ erat inferioris & mediũ tono proportionẽ extremoꝝ tenebat.

Cur tragœdiarum choris. neqꝫ ſubdorio: neqꝫ ſuffrigio cantandi genere uti mos eſt. an ꝙ modulum præſtare concentus hi nequeunt. Quo certe choris magnopere opus eſt. Mores uero ſuffrigium obtinet uſui rerum deputatos. Quamobrem in geryõe excurſus: & arma eo ipſo concentu aguntur. Subdorium uero magnificũ conſtans graueqꝫ eſt. Quocirca oĩum maxime concentuũ cytharæ accõmodandum. Sed hæc ambo ut choris minime congruũt. ſic ſcœnis eſſe familiariora ꝓbant᷑. Etenim ſcœna heroũ facta dictaqꝫ ſimulat. Veteꝝ autẽ ſolos duces fuiſſe heroas conſtat. populi hoĩes ſunt: quibus chori conſiſtunt. Quapropter

choro cõpetunt mores: moduliq́ tranquilli & flebiles. Hæc eni humana potius sunt. Quæ minus cæteri concentus præstare queunt. minimeq́ ipse suphrigius. hic enim aios lympha tis similes reddit cogitq́ debachari. At uero mixolidius nimiꝝ illa pstare põt. Itaq́ eoipso affici possumus: sunt aũt patibiliores qui inualidiores q̃ qui ualidiores sũt. Quáobré id genus choro tribuimus subdorio uero atq́ subphrigio agimus quod choro nõ conuenit. Est enim chorus cliens quidam curatorq́ ociosus. Quippe qui beniuolentiá dumtaxat his exhabeat quibus adest.

Cur sono grauiori mollior modulatio cõtineatur. An q: modulus sua quidé natura mollis é & quietus: sed admixti numeri ratione asperior redditur & mouentior. cũ igitur grauis sonus mollis quietusq́ sit acutus contra mouens & irritans prorsus eoꝝ quoq́ qui eundem modulum habent mollior esse debet qui grauior eodé modulo continetur. Modulũ nanq́ mollé esse eoꝝ dictũ iá est.

Cur parium similiũq́ dolioꝝ: si alteꝝ inane alteꝝ dimidiatum sit echo diapason consonantia resultabit. An q: echo dupla dimidiati ad inanis existit. Quid eni in istis potiusq̃ in fistulis res euariet motum nanq́ eundem acutiorem putamus: qué ueloctioré. Amplioribus uero aer tardi⁹ occurrit: ut duplis duplo & cæteris ad proportioné. Vtris quoq́ duplus diapason ad subduplum consonat.

DECIMAQVARTA PARTICVLA QVAE AD STIRPIVM GENVS: ET AD PANEM: FARINAM: MASSAM: PVLTEM: CAETERA QVE ID GENVS PERTINENT.

c Vr aquá salsá apiũ recipit: porꝝ recusat. an q: alterius radix ĩbecilla: alteri⁹ ualida est. Impatibilius aũt quod ualidius.

Cur in prouerbio est Mentá belli tpe. Neq́ edito neq́ serito. an quia ménta refrigerare corpora põt: ut corruptione cõstat seminis genitalis. id aũt ipsũ aduersũ oĩno est. ad fortitudiné. atq́ aiositaté quáuis genere sit idé.

Cur aliqua fructu uacent cũ floré habeant ut cucumer: cucurbita: malus p unica. an his fruct⁹ non deest: sed ipsa pro fructibus habenẽ: quibus flos insidet. Fructus eni id est qd floré gerit. Cucumeri aũt floré inhærere pspicuũ est.

Cur eoꝝ quæ terra gignit: alia cocta alia cruda sunt cibo idonea. an quibus succus esculétus nõ protinus est. his decoctis dulcior reddit a calore. Quibus aũt sapor uel protinus gratus cõsistit: hæc etiá cruda esitanẽ.

Cur alia elixa: alia assa melius edi possint. an q: humidiora nõ eatenus humectari sicciora non amplius exiccari oportet. elixa aũt humidiora mollioraq́ oĩa reddunẽ. quæ uero min⁹ humida sũt hæc igne confecta sicciora ꝓrsus euadũt.

Cur alia esculenta: alia inesculenta experiamur. an causæ succus est. Quod eni & ignis exps succũ continet inmitem & igne confectũ nihilo mitius redditur. hoc cibo ineptum penitus est: quod aũt succo esculento quidem: sed uæhementiusculo constat. hoc pro condumento recipimus. quod eni exiguo corpore uim magnam obtinet id naturam condire potest ampliorum esculentorum.

Quá ob causá stirpiũ aliæ ad semen usq́ uiuere tátũmodo possint. Deinde cũ semé tulerũt exarescant: ut genus herbæ & q̃ olera noiamus aliæ nõ. Sed sæpius fructificare solitæ sint. Ipsaꝝ etiá uiuẽtiũ ad semé usq́ ferendũ: cũ magna pars annua sit gen⁹ apii qđ ab equo hipposelinũ appellatũ est q̃si eq̃piũ dixeris áno postero fructum afert. cũq́ attulit exarescit. cur ita: an oĩa eatenus uigent ætate. q̃tenus semine quoq́ ualeant. ná & hoĩes ad annũ trigesimũ usq́ proficiũt aut copia aut crassitudine. Vbi aũt semé ferre nõ amplius possũt modo stirpiũ obarescũt atq́ senescũt q̃q̃ alia ocius: alia serius occidũt. Idq́ portione. Sed quá ob causá aliis lõgũ uitæ spaciũ aliis breue datũ est. porro alterius ĩterest disputatiõis declarare. sed cũ oĩbus finis ac terminus sit ꝑfectio semis q̃bus uita breui tpe cõtineẽ: hæc semel aut certe nõ sæpe. Quæ aũt esse lõgeua natura uoluit: hæc sæpe fructificare necesse é. Quá obré q̃ ĩbecillima sũt ferre nõ plus ualeát q̃ semel. tũ exarescát necesse est: ac eoꝝ ĩpoꝝ alia anno pmo simul & semé reddere: & uitá explere naturæ rõ sancit. alia postero ut eq̃ppium Quæ uero ꝑualida surgunt: hæc annis plusculis post fructificare ĩcipiũt: diuq́ uitá agere possunt fructificareq́ sæpius ut arbores.

Cur siquis apiũ radicetenus circunfodiat partiq́ imæ pánicum undiq́ ĩgerat: deinde terram accumulet itaq́ irriget radices mira magnitudine adolescét. an q: natura pánici fũgosa &

calida pabulũ attrahit:cõceptũq; nõ sursũ transmitti patit᷑.Sed ĩter radicẽ cõtentũ calore
sibi indito cõcoquit ut radicis amplissimũ sequi incrementũ necesse sit.
Cur siquis cucumeres aut cucurbitas protinus paruulas cõdiderit in terrã maiores multo effi
ciet.An q; spũs & sol exiccando incremẽtũ ĩpediunt.moleq; tũ minorem:tum crispiorẽ red
dunt quemadmodũ & arbores quæ loca uento soliq; exposita tenẽt quæq; in cauis manẽt
& riguis altera enĩ magne fungoseq; fiunt alteræ paruæ & spissæ.Ast uero inter terrã oc
culta.Qm̃ contra afficiantur.contra euadant necesse est.Quinetiã quæ uasis includimus:
ut cucumeres in ferulis cauis aut tegulis:& mala punica:aut quæuis mala ĩ ollis ampla red
duntur & fungosa.contra quæ detecta sunt parua solidaq; augescũt nullo ambiente oper
culo qđ alimoniã faciat largiorẽ.Id enĩ obiectũ facit ne pabulũ aut euanescat aut arescat.
Cur plantarum acrium semina acriora sunt q̃ radices & folia.an q; semĩe omnia oriũtur inq;
cæteras oẽs partes ex eo ueluti fonte quodã:ut quidã aiũt.& sapores & odores deriuari ne
cesse est.nã etiã odores oĩum una cũ seminibus esse suaues ĩcipiũt.Quod si acritudo cæte
ris ex semine proficisci solita est semen ipsũ maxime esse tale ratio exigit.
Cur tenues radiculæ acriores sunt.An q; ampliores illę spacio temporis longiori plenius con
coctæ mitescunt.
Cur capparis locis prouenire cultis haud facilis potest.multi nanq; temptarunt & radice trãs
lata & semine sparso cum apud nõnullos commodior capparis sit q̃ rosa.sed tamen effice
re nihil potuerunt quid ergo causæ sit ut cultis nesciat hospitari inculta & auia persequa
tur & maxime sepulchris adhæreat.Igitur de hoc cæterisq; generis eiusdem accepisse illud
oportet q; non omnia eadem ex materia consistere solent:aut augeri.sed sunt quæ ex alio
rũ corruptione & principio consistant.& post augeantur:ut pedunculi & pili corrupto ali
mento aut qua labe alia corporis prodeũt.Ergo ut in corpore nõnulla excremento proue
niunt alimenti.quod certe cruditas est:& ubi naturæ uires supare nõ queunt. Abscedunt
quidẽ in uesicã & aluũ quæ in promptu maxime sunt.Aliqua uero aĩal producũt.Itaq; in
senectute & morbis hæc augentur sic in terra alia concocto alimento & cõsistũt & augent᷑.
alia excrementis aduersaq; cõcretione oriunt᷑.Culturæ aũt officii est ut cõcoquat reddat
q; efficax alimentũ quo genus mite urbanũq; fructuũ cõsistit.Quæ igit᷑ mitigatione ĩfor
mationeq; huiuscemodi creantur hæc urbani uocabulo significamus:eo q; solertia homĩs
educata quasi eruditaq; meliora euadant.Quæ aũt cura adhibita mitescere nequeũt.aut
etiã aduerso habitu loci sui generis prodeunt hæc siluestria sunt & rustica cultisq; uiuere
nolunt.cultus enĩ dũ ea meliorib⁹ ĩstituere morib⁹ cõtendit:deprauat atq; puertit q̃ppe cũ
a sua natura desciscere neq̃ant q̃ orta sũt ex corruptiõe quo ĩ gñe capparis quoq; pfecto ẽ.
Cur siquis radicularum folia tempore hiberno cum maxime uigent absciderit:& terram pe
dibus complanarit conculcaritq; ut imbrem nullum admittere possit radiculæ ipæ per æsta
tem amplitudine minime crescent.An propterea quia ne corrumpantur causa conculcan
di soliditas est quæ humore qui putrefacere prohibet.alimentum uero quod aliter ad ger
men sursum transmitteretur radix sibi ipsa totum dispensat.itaq; uel amplior fiat necesse
est uel suo de latere radices alias mittat geminans modo ceparum.has enĩ multiplices effi
ci nouimus siquis annuas nõ euellat:sed tpi hiberno relinquat.At cũ uim istã procreãdi ut
lateri ceparum natura dedit.sic radicularum negarit necesse profecto est ipsas illas crasse
scere nimiam ob copiã alimenti.
Cur siquis cucurbitas aut cucumeres apud putheũ satos in ipsum dimiserit putheum tempe
stiuos:beneq; operuerit:uirides per annum totum seruabit.An q; uapor aquæ refrigerans
efficit ne assiccent᷑.seruatq; uirides & uegetiores:& obturatio illa & spiritus satis alere pos
sunt:quæ iam in plenum creuerunt.permanẽdi uero facultas propterea datur q; relictis ra
dicibus suppetit alimentum.nã siquis cũ fructificarunt detractis sarmentis præcisaq; plã
ta terram aggerarit conculcaritq; circũ radices:cucumeres faciet præcoques.utpote:cum
radix ualeat conseruari.Haud enĩ cucumer annuã sortitur naturã:sed uiuere ulterius põt
Ferent aũt isti fructũ maturius q̃ qui semine pdierunt qm̃ radix bona pars.S.operis præcõ
dita iã naturæ habetur quod illis seminatis prius confici necesse est.Terræ aũt aggrega
tio & cõstipatio teporẽ inducit quo radix & seruari & germẽ mittere celerius queat.Vnde
etiã fit ut siquis per hiemẽ cucumeris semen in quallis satũ aqua irriget tepida & modo so
li exponat modo collocet apud ignem p̃coques admodũ cucumeres faciat si tpe congruo
ad ipm̃ cũ quallis in terrã demittet.

Cur non meridie ſed mane noctuue irrigare conſueuerunt. Vtrū ne ſolis feruor humorē abſumat: an ꝙ ſi aqua calida ſit necabit quæ irrigantur.

Cur omne odoratū genus tam ſeminū: quā ſtirpiū mouere urinā poteſt. An quia calidū eſt. concoctuq; facile. Cuius ſane generis ſunt quæ urinam ciere ualēt. Calor nāq; interior cito extenuat. Nec aliqua corpulentia odor continetur. Nā & ea quæ minime odorata ſūt. alia caloris ſui rōne uim mouendi urinā habent. Vel potius colliquandi: ſeminū aūt genus omne odoratum calidū eſſe proculdubio nouim⁹. Odoris enī natura calore aliquo oīno creat᷑. At uero q̄ male olēt: haud quaq̄ apta cōcoctioni ſūt. Eſſe aūt non calida ſolū: ſed etiā cōcoctu facilia debent: q̄ ſint ꝓuocatura urinā. ut. ſ. una deſcendēdo humores extenuent.

Cur ocius olus excauleſcat: qđ ſemi e uetuſtiori ut trimo aut bimo prodierit q̄ qđ nouo. An ꝙ ſicut in aīantium genere ſemen id celerius affert qđ uiget. ita etiā ſeminū quæ uetuſta admodū ſūt. uim ſuam oēm exhalarunt: quæ recentiſſima imbecilliora propterea ſūt. ꝙ excrementū adhuc procreationi minime conueniens continent. Quæ media tpe hæc humore inutili omni exacto ualidiſſima eſſe ꝓbant᷑. celerius igit᷑ ſemen ꝓfundūt. Id aūt ipſū nonniſi excauleſcere eſt. quippe cū ſemen ex caulæ proueniat.

Quā ob cauſā ruta inſita in ficū pulcherrima plurimaq; ꝓueniat. īſerit᷑ uero inter corticem limoq; obducto fouetur. Anq; rutæ radix fomentū teporēq; deſiderat. itaq; cinere quoq; circundata iuuatur ficus aūt calida eſt. qđ eius ſuccus oīum acerrimus docet. & fumus quem multū emittit. habet igitur calorē atq; humorē talē qualē etiā cinis. Quāobrē ſi ille iuuare poſſit: ficus porro copiā ac uigorē eo magis ꝓſtabit quo humor cineris quidē nō ꝑpetue affluit. fici uero irreqeto cōfluuio manat. utpote cū arboris ſuccus cōſumi ex toto nō poſſit.

Cur ſtirpiū nōnullæ caulē ſemp edant īanē. An illis quarꝫ natura ībecillior eſt: has rarꝫ īanēq; emittere caulem neceſſe eſt.

Cur in terra attica fructus cæteri dulciſſimi fiūt. Thimū uero acerrimū eſt cū id etiam ipſum fructus quidē exiſtat. anq; ager ille tenuis ſiccuſq; eſt. Quāobrē non multū humoris continent quæ in eo naſcūtur. Ergo quæ dulcia ſua cōſtant natura hæc ob humoris cōtenti mediocritatē: ubi ſol partē cōſumpſit maximā facile reliquo cōcoquunt᷑. Etenī multū concoq negociū magnū eſt. mediocre expeditius confici pōt. Vnde fit ut fructus qui lege ſuæ naturæ dulces creantur: dulciores euadant. Qui ſicci e natura minimeq; dulces proueniūt. hiſ nā ob inopiā tantū humoris retinent q̄tū ſuo cōueniat generi qđ dulce nequaq̄ eſt. Sol' autē q̄tū dulciſſimū ſit: & leuiſſimū eximit. Itaq; acerrimi relinquunt᷑. qui humore ſuꝑuacuo carent: quē fructus cæteri obtinent.

Cur pulegiū & liriū & cepæ ſuſpenſa florēt ſolſticii tpe. An ineſt crudū in his alimentū qđ ut hieme cōcoqui ex frigore neqt: ſic ſolſticio ex calore cōcoquens auget. Verꝫ quia ī fluxu carent aſſiduo breui marceſcūt. Etenī quæ nullū alendi initiū nullū influxū aſſiduū habent: intereūt exiccanturq;. Qua de cauſa accidit apud Scythas ut frumentū diu in terra maneat: propter copiā niuis. & ubi emerſerit celeriter creſcat.

Cur cepæ unū tā acriter modere oculos pōt. Vnde nomen quoq; a græcis cromnyon īpoſitū putāt: perinde q̄ſi pupillā cōprimi cogeret. Origanus uero nihil huiuſcemodi facit. Nec aliud quippiā ex cæteris quanq̄ acre. Neq; enī Narſturciū qđ mordacius eſt oblatū oculis efficit æque ut lachrymæ profluant. At cepæ & cū oculis admouet᷑ & cū comedit᷑ lachrymas mouet. An ꝙ acrium genus diſcrimine euariat numeroſo quo ſua cuiq; uis conſiſtit: rataq; habetur. Naſturcium ergo quia calidius eſt: reſiccare qđ colliquauerit amplius poteſt. Nā extrudere lachrymam cum editur poteſt. admotum tamen ad oculos: nihil propterea mouet. Quia nullum mittit uaporem. Eſt enim id & ſiccius & calidius. Origanus cæteraq; id genus calida ſunt leuiter & ſicca. Quod lachrymas autem moueat mordax id eſſe debet. & humidum & lentum. Quas ob res oleum quoq; lachrymam excutit: quāuis leniter mordeat. Subiens enim irreptanſq; ſuam ob lenticiam atq; tenuitatem dolorem mouet. ac proīde humorem tabificat. at cepæ uim eiuſmodi ſane habet ut quod & humore: & uapore ſit calido: tenui & lento. Itaq; oculis ad motum: eo ꝙ uapor eiuſmodi eſt: humorq; tenuis commeat lachrymas mouet. cumq; editur itidem tranſmiſſa reſpiratione facere poteſt. allium calidum quidem eſt & aere & humoris aliquid continens. ſed lentum non eſt itaq; lachrymam mouere non poteſt.

Quam ob cauſam myrta colliſa in manu dulciora ſentimus quam integra. An quemadmodum racemorum acini uindemiati dulciores ſunt quam non uindemiati: Etenim muſto

quod natura suaue ē excerpti acini quasi cōdiunt. Quippe qui uel extrinsecus mustū resu dēt. Atqui in racemo cohærent utiqꝫ incōditiores cōstāt. Ergo myrta quoqꝫ natura dulcia intusqꝫ suā dulcedinē acinoꝝ i modū uuæ cōtinētia: ubi manu cōpressa cōflictataqꝫ sūt dif fusa itestina dulcedine: pte quoqꝫ exteriore inopplent. Itaqꝫ dulciora nō imerito sentiunt.

Cur myrta enucleatiora sunt quæ minora & palmulæ nucleo pœne uacāt quæ minutæ ado leuerunt & uuaꝝ acini qui passim cōstiterunt exigui uinacea uel nulla cōtinent: uel pau ciora minoraqꝫ. An quia min⁹ pfecta sunt quæ minora: iccirco semen cōtinent indiscretū: cui perinde ut fini nucleus deputatus est: quamobrem & minora sunt utpote surculi qui dem agnati exteriores partusqꝫ imperfecti: & minus dulcia q̄ quæ iustum continent nucle um. Sunt enim minus concocta. Concoctio autem nonnisi perfectio est.

Quam ob causam fructuū alii partē radici proximā habent amariorē ut cucumeres alii po stremā superiorē ut glandes. An ꝙ aliis pars ista radici proxima crudo uescit alimento quo niā esce confluuiū per radicē frequantat aliis quia sicci e natura sunt postrema pars succo dulci concoctoqꝫ inde absumpto iā plenius siccat amarescitqꝫ modo solis. Reddit enī unū quodqꝫ amarū cū amplius exiccatur: ut oliuæ: ut glandes inueteratæ efficiunt amaræ.

Cur aliqua germinare nō terra cōtēta: sed abscisa aut euulsa uel recōdita possint uel caules lilioꝝ ut allia ut cepæ. An ꝙ oēs alimentū intra se cōtinēt: nec certo diffinitoqꝫ loco oēs ori unt. Crescere autē unūquodqꝫ pōt nō eo ꝙ in se cōtinet alimentū: sed ꝙ decoctū iā & dige stū illud pabulū est: cōtinēt igit uel ante hac alimentū: sed augeri tū dūtaxat incipiunt: cū tēpus ad id adest: cuius opa res illa effici potest uelut etiā oua crocodyloꝝ tēpus tute ope riri sibi cōmodū nouimus icrementū tñ cōtinuari nō licet: qm̄ aliud nō suppetat alimētū.

Cur allia & cepæ quo sicciora ferant: eo meliora possint euadere. Cætera autē deteriora. An ꝙ omnia istiusmodi maxime plena humoris cōficiuntur. Itaqꝫ terræ cōmissa sicciora tēpa mento cōmodo germinare incipient. Adde ꝙ minus putrent cum sicciora feruntur.

Cur allia & cepæ sole ex plantis reconditæ germinare possint. An quod humore alimentoqꝫ sunt refertæ. Copia igitur alimenti est ꝙ germen efficere queat. Idqꝫ constat argumento tum squillarum: tum etiā bulborum qui idem facere possunt. Crescere autem quodqꝫ so let cum tempus uenerit.

Quam ob causam quæ aqua frigida irrigamus dulciora quam quæ tepida euadant. An ꝙ sic interclusum calidum salsius est: ut calidius quod salsim. dulce autem ita contrarium ut frigidum est & alimento oleribus humorem unde saporum genera oriuntur.

Cur allia cum excaulescunt plenius q̄ recens edita olent. An ꝙ recentia humoris multum adhuc extranei continent: quo fit ut uim suam integram habere nequeant. Cum autem decocta iam sunt secreto humore illo inutili. Tum suum odorem sincere adipiscūtur: qui scilicet acer est. Quinetiam cæteri nuper editi fructus dilutiores sunt: & cepas recentiores ob eam causam minus acres sentimus.

Cur fructus myrtorum non conditarum magisq̄ folia defluant. Conditarum autem reser uatarumqꝫ alga: ut fit: folia defluant: fructus adhæreant. An ita euenit non cōditis quoni am natura sancitum ē: ut fructus peracta decoctione flaccescant ac decidat. Quæ quidē decoctio repositis agi non potest sed eatenus tantum efficitur ut alge uapor prohibeat ne humor fructus immutetur. Folia contra cū siccent decidūt. Alga autem ut salsa exiccā di uim habēt. Ergo nō idem foliis accidit arbori adhærētibus & cōditis modo quo dictū ē.

Quam ob causam cucumeres: cognomento pepones optimi palustribus planis id ē humidis fieri soleant: ut apud orthomenum: & in ægypto. Aquarum etenim uberem terram esse ægyptum putamus. Cum ergo cucumeres qui humidi sunt: & ob id orthenses ac rigui mi nime laudati locis palustribus quæ madida sunt egregie fiant. Vtrum ꝙ ob terræ durici am altius coguntur descendere. Solum nanqꝫ limosum ac planū maxime indurescit. Qui autem altius innituntur meliores euadunt. An ꝙ terram siccam esse oportet: quoniam cu cumeres natura humidi sunt. Ita enim sequetur: ut per retractum in medium ueniant. Pa lustris uero si plena altaqꝫ sit: alimentum nec exiguum præbet propter soli altitudinem locumqꝫ ipsum neqꝫ nimium quoniam solum resiccari necesse ē.

Quam ob causam ruta & nonnulla pigmenta odora sudorum faciant fœditatem. An quo rum in odore grauitas ē atqꝫ acritudo hæc cum excrementiciis mixta humoribus deprauа re odores possunt.

Qua de causa rutam fascinationis remediū esse aiunt. An ꝓpterea quia tū effascinari se cre

dũt cum aut foraciter edũt: aut incõmoditatũ aliquaꝝ tenẽt ſuſpitione: aut cibũ hẽnt ſu-
ſpectũ quẽ capiũt. itaq; cũ de mẽſa eadẽ quid priuate ſibi aſſumũt: participẽ intuẽtẽ quem
piã faciũt: affantq; cum impartiãt ne me faſcines: ergo cibũ cũ perturbatione ſument: nec
quid bibẽt aut edẽt ſine turbatione: & flatu qui una hauriatꝰ & ingeratꝰ. Quamobrẽ flatu
ipſo uel cum extrudendus effertur cibus quoq; una elatus eiicitur: uel cum interclusus
per humorẽ tenetꝰ tormma mouẽt & cruciatus. Igitur ruta p̃ſitata ui ſua & poteſtate ca-
lefactoria uas quod recipit cibos elaxat & reliquum corpus itidem afficit: ex quo fit ut fla-
tus ille interclusus trãſmitti atq; ſecedere poſſit.

Quæ nã cauſa ſit: ut Origanꝰ muſto iniecta uinũ dulce efficiãt duos in amphorã inieciſſe e-
minas ſatis ẽ: an ꝙ tollit quãtũ in muſto ẽ: aquabundũ & ferulentũ ſua ſiccitate in ſe ipſa
recipiẽs quibꝰ ſcilicet saporẽ cõfici auſterũ cenſemꝰ: argumẽto ꝙ uina ſi quid aquæ habeãt
ſibi illabatũ minus mollia reddunt: atq; & ſi diutius ſtare in fece ſinant itidẽ fiet: & cum
uinũ dulce molimur uuas multũ tp̃ris ſoli exponimus: ut ſol quãtũ ſit dilutũ auferat & re
liquũ decoquat hoc aũt idẽ facere uel origanus põt. Quippe quæ ſit ſicca & calida.

Cur nigræ myrti frõde ſũt frequẽtiore q̃ albæ: an ꝙ nigræ generis ſũt ſilueſtrioris cuiꝰ ĩdiciũ
ꝙ locis ruſticis iſtæ proueniũt minimeq; ex cultu mutant: humida autẽ oĩa frõde crebrio
re cõdunt. Quot .n. minꝰ ſuos fructꝰ decoquere poſſunt. Iccirco ad frõdẽ alimẽtũ ſe uertit.

Cur ptiſana & farina triticea oleo inſtillato reddi poſſint candidiora cũ ruffũ oleũ ſit. An ꝙ
ſpumare ſolet dũ cũ humore miſcent. Quod nõniſi albeſcere eſt. Mixtio uero uerſatu agi
tatuq; fit: & cũ corpulentis humor commiti melius poteſt: quod ſane in polentis accidit.

Cur cibus triticeus maxime corporibus noſtris cõpetẽtior atq; ueſcẽtior ẽ: quã ordeaceꝰ. An
ꝙ hic mediocrem habẽt lẽtitiam quam cibus habeat oportet: quippe qui adhærere conglu
tinariq; corpori debeat. Quæ res non niſi lentore effici poteſt. Ordeũ uero orrigidius eſt
Itaq; maſſa eius longe pertrita ualidius alit quam parum attractata.

Cur farinæ triticæ primum ordeaceæ ultimum candidius eſt. An alterum ut durius circum
frangitur idq; agitur cum plurimum temporis molitur: alterũ ut mollius: atq; tenuis quã
primum exprimitur. Candidius autem in utriſq; quod interius eſt.

Cur panes frigidi albiores cernunt quã calidi. An eadem quodam modo cauſa eſt: cur inue
teratum quoq; oleum candidius ſit quã recens. Cauſa nãq; nigroris humor eſt: hic autem
in hiſce utriſq; ut recentibus uberius continet ſic tp̃e prouectis partius in ſuperficie reſi-
det, p̃pter euaporationẽ. Euaporatur prorſus oleũ uel tẽpore uel ſole. Panis aũt calore ĩ-
de egrediente per refrigerationem humor itaq; frigidis iam euanuit calidis adhuc ineſt.

Cur panes non ſaliti plus ponderent q̃ ſaliti: modo cætera omnia pari habeant menſura.
Contrarium nanq; uериſimilius dixeris cum ſal adiiciatur: & grauior ſit quã aqua. An q̃a
ſal exiccare poteſt exquo incorrupra ſeruantur: quæ confecta ſale reponimus. Abſumit
enim a ſale reſiccaturq; humor qui ex calore putreſcit & in pane igitur humor a ſale con
ſumitur extraq; efflatur: quo circa panes pridie facti: leuiores q̃ calidi ſunt: utpote frigi-
diores: contra his qui ſale uacant humor largior inſidens efficit grauiores.

Cur panes frigidi humefacti: ſi inuicẽ tangant nõ cohæreãt: calidi cohæreãt. An ꝙ frigidi lẽ
torem ſuũ cum uapore una emiſerunt: quo exacto conglutinari non amplius queunt: hu
mor enim quo maduere rigidus ẽ. Calidi cõtra lẽtoris aliquid cõtinẽt: exquo fit ut cũ ma
defactis uapor emigrat: calor ob ſuã tenuitatẽ reſpiret: & euaneſcat. Glutinoſum autem
illud cum calore egrediens ſeq; cum humore permiſcens: facit ut inter ſe panes cohæreãt.

Cur farinæ triticeæ primum ordeaceæ ultimum candidius prodeat. An ꝙ ordeũ ut rigidius
protinus obfrangi diffundiq; aptum eſt: quod maxime fit cum diu contundit. Triticium
mollius eſt: atq; ob eam rem parte exteriore leniter diducta interiorq;: quæ candidior eſt:
expreſſa primum contunditur. Eſt autem in utriſq; candidius quod interius eſt.

Cur maſſa ordeacea quo plenius tractetur: teraturq; eo magis aluum ſubducere leuigare
que poteſt: triticea contra quo plenius eo magis. An quod triticea maiorem in modum
contrita minuitur. Lentum etenim quodq; affici ita ſolet: tum ignis humorem panis un
diq; eximit. Itaq; rigidiuſculum humore ſublato relinquit. Deniq; quanto plenius contra
ctatur & teritur tanto frigidior redditur. Partes enim ſingulas deminui adeo agitatas
extenuariq; neceſſe eſt. Rigidius autem omne concoqui facilius poteſt. Ordeacea contra
quo amplius preſſat & terit eo lentior & tenacior humore inhibito euadit. Tenax autem
omne ad lentum diuidi ſane haud facilis poteſt. Qua quidẽ diuidẽdi difficultate fit ut

ægre concoquitur. Quod enim concoctionem recepturum eſt digeri in minima debet.
Cur maſſa ordei cõtritata minor tritici amplior reddi poteſt. An ꝙ ordei farina maſſata con
tritataqꝫ compeſcitur atqꝫ conſidet ſcilicet glutinamento humoris. Quia rara & craſſiuſ-
cula eſt. Triticea quoniam ſpiſſa admodum eſt: colleuatur: atqꝫ extollitur. Spiſſa etenim
omnia ſubacta pertritaqꝫ incaleſcunt: & incaleſcendo inflantur: ac extolluntur: quomodo
etiam caro perfricata extollitur.
Sed cur maſſa triticea in igne amplior q̃ ordeacea reddat̃. An ꝙ humorẽ triticea cõtinet indi
ſcretũ. Qui cũ calefactus egredi nequeat: ſcilicet exptritionis cõpreſſu: mox ſpiritus de eo
cõcalefacto humore naſcit̃: largior autem humor largiorem pariat ſpiritum neceſſe eſt.
Quã ob cauſam cũ mel tenaci⁹: q̃ aqua ſit: farina mulſo ſubacta rigidior reddat̃ ubi decocta
eſt quã aqua ſubacta. An ꝙ aqua feruore ignis cogit̃ atqꝫ cõſiſtit mel contrahit quidẽ: ſed
non ſine aſſiccatione. Itaqꝫ rem facit frigidiorem. Cauſa nanqꝫ rigoris in ſiccitate eſt.
Cur biſcoctus panis refrigeratus minus duriciã præ ſe ferat. An ꝙ triticũ dulcem quendã ac
lentum ſuccũ in ſe continet qui ueluti anima eius eſt. Indiciũ ꝙ cũ ſiccet omnino exinani
tur: cum autem uaporis aliquid ſentit mox erumpit: & coaleſcit. Ergo cum humor hic in
farina quoqꝫ tritici inſit: maximeqꝫ in ea quæ puriſſima eſt efficitur: uel in maſſa ex ea ipſa
farina confecta idem ſeruetur. Argumentum ꝙ decocta in pulpẽ redditur lentior. Vbi igi
tur panis primo igni commiſſus eſt portio ridigi & leuis cum humore euaporatur & quan
tum in farina furfureum maxime eſt totum deuritur. Mox pane educto cum denuo maſ
ſa retritatur: preſſaturqꝫ: pars farinæ tenuiſſima: & humoris lentiſſima: quæ ſolæ ſuperſũt
miſcentur amplius ſibi tum quia tales amplius euaſerunt: tum quo propter ignitionem.
Fit enim mixtura eorum tincturæ conſimilis: ita ut maſſa poſt trita ſimilis farinæ illi elixæ
afficiatur. Quippeqꝫ pertrita iam prima relictaqꝫ parte farinæ tenuiſſima: & humoris len-
tiſſima glutinoſa: & reſiccabilis redditur: ubi ignẽ præſenſit: nam & diſiungi facilis quod
lentum eſt nequit. Et humorem nullum per ſe ipſum emittit quod ſpiſſum eſt. Hac igitur
eadem re panis quoqꝫ biſcoctus ob cauſas prædictas afficitur. Itaqꝫ minus dureſcit: cũ ſem
per inter ſe humiditatem contineat.
Cur nonnullis de genere cibi. Tum humidi tum ſicci multum temporis ſine faſtidio uti poſ
ſimus: ut cibo quẽ triticea ex farina ordeaceaue cõficimus. Et uinis auſteris & aqua: aliis
uero quanuis ſuauioribus: nõ tamen ſine faſtidio totiens uti poſſimus. An ꝙ eorum quæ
in cibo aſſumimus alia ualidius alunt: ſuntqꝫ ad inundandum aptiora. Itaqꝫ uel ubi cibo
priore conſumpto uacui ſumus. ineſt præterea facultas multa in corpore: quæ ut ad prio-
rem corporis confectionem decocta eſt: ſic ad finem & ſuccedentes coquendi uicem cruda
animaduertitur. Cuius ſane generis pars plurimum ſuauium eſt quæ enim pinguia & dul
cia & opima ſunt hæc nobis guſtu ſuauiſſima ſunt. Eandẽqꝫ omnia ualide nutriũt: & decõ
coqui poſſunt ſolentqꝫ inundare quocunqꝫ inter ſe ipſa diſcrimine diſtent. Vnde efficitur
ſi quis ſeſe implerit facultas eorum diutius immoretur. Nec breui ſenſus deficiat. Non .n.
ſolum pleno uentriculo ſacietas oritur: ſed digeſta quoqꝫ alimonia cæteras in partes iden
tidem uſu euenit. An non id ſolum ipſum cauſæ eſt: uerumetiam ꝙ nonnulla per q̃ modi
cæ naturæ uſui ſunt nobiſqꝫ familiariſſime conueniunt. Hæc enim omnia quia ſecũdum
naturam ſunt iccirco melius a corpore dulcia recipiuntur ut quæ præter naturæ rationem
facile reſpuunt̃. Alia uero aliis temperationibus congruunt: ut mel apibus ſecundum na-
turam ſic ſuppetit: ut ea ueſci tantũmodo poſſint quanq̃ uiribus ſunt imbecillis. Itaqꝫ reli
quendum quidem eſt quantum abſumatur. Sed id ex proportione ad uires hominis. Quæ
igitur e ſuauibus ita ſeſe habent. Hæc quoniam naturæ minus propria conueniunt: ſua-
uia quidem ſentiuntur: ſed parum temporis mox ſaciant & faſtidium pariunt. Quæ autẽ
ſecundum naturam pro cibo deputata homini ſunt hæc ſemper appetimus. Itaqꝫ fit ratio
ne naturæ ut uſu quoqꝫ eorum aſſiduo minuſq̃ ſuauium faſtidire poſſimus.
Cur eadem ex aſueſcentibus ſuauia & admodum crebro utentibus inſuauia ſentiantur cũ
tamen aſſueſcere ſit ſæpe & crebro quicq̃ facere. An quia conſuetudo habitum rei cuiuſ-
piã cupientẽ in nobis efficit nõ ſacietatẽ frequens aũt uiſio deſideriũ explet quod & ipſũ
quaſi cã quædã eſt: habitus ergo cũ exercitant̃ augentur atqꝫ proficiũt. Conceptacula ue-
ro infarta nihilo ampliora reddunt̃. Quamobrẽ conſuetudo cũ exercitatio ſit auget habi
tum illum capientẽ. Quod autem uſu crebro in cibo aſſumit̃ infartit quidẽ expletqꝫ deſi-
deriũ: quo expleto non amplius eſcam recipimus: ſed augere illud idem nõ poteſt ob eam

scilicet rem quam modo de infartione rettulimus. Ad hæc non ideo suauis consuetudo ē quia semper delectet. Nam res etiam solitæ moleste sunt si usu quis agit crebriori: sed eo certe suauius agitur quoniam operis principiū libenter adimus & diutius rem facere eandem assueti q̄ non assueti ualemus. Qua igitur re molestum hoc ē quanq̄ suaue sit hac eadem cætera quoq; suauia efficere possunt. Vtraq; enī cum crebro uel fiunt uel pro cibo sumuntur tediores certe afficiūt. Cuius sane causa ē quod nos uires siue uirtutes uel recipientes uel agentes nō infinitas: sed finitas habemus quæ ubi quidē sibi modice cōpetat obtinuerit id enī ē q̄ continue amplificari sentiat̄ alteræ satis explent̄ alteræ agere nequeūt.

Cur panes ut parū triti sic nimiū triti rumpant̄. An q̄ pars triti quoniā ptibus minus connexis inter sese continent̄ iccirco rumpi facile queunt. Tricatio enim partes copulat & coniungit. Ergo suo ipsi discrimine ad disruptionē paratiores reguntur. Adde quod multū humoris & in promiscuū continēt qui minus triturā præssurāq; recepe: at quos nimiū tritos igni mādauimus hi sicci admodū sūt: quoniā humoris pars immodica agitatio tritādi reliquerit: idq; decoctis totum exactum ē. Igitur rumpi utrosq; necessum ē: quoniam humoris multum educitur: multum enim ut absolute in his continetur quos parum tritaueris. Sic reliqui comparatione in his ē: quos immodice agitaris.

Cur massa triticea candidior pertrita efficiat̄ ordeacea nigrior. Vtrū quod per summa ordeaceæ nimium afficcatur. Calor autem humori permixtus candorē gignit: an quia cum calefacta ē humorem ad seipsa trahit: ut quæ partibus maiusculis constet.

Quam ob causam farina aqua subacta melius coeat: q̄ oleo subacto quod tenacius ē: quanq̄ glutinantius quod lentius ē. Oleum autem lentius q̄ aqua. An q̄ aqua tenuior ē ut usq; quaq; subire emollireq; ualeat. Coheret item & cōprimitur iter se melius farina aqua subacta quanq̄ etiam sine contritu comprimi queat.

Cur massa tota leuior sit q̄ seorsum humor & farina. Vtrum quia cum miscentur spiritus intercluditur. An quia pars aquæ a calore farinæ indito euaporatur: itaq; minus id reddit̄ quod ex utroq; mixtum constiterit: aer autem aquæ tametsi misceatur nihilo tamen leuiorem faciat. Nam ipse quoq; aer cum aere pondus augeat.

Quā ob cām lac uinūq; dulce quotiēs cū farina ordei bibit̄ dulcius sentit̄. Vtrū q̄ ad non dulce dulciora isthæc esse uident̄: farina enim dulcis non ē: aliter quia humor dulcis mixtus cum farina diutius immoratur. An propterea quia farina quæ dulcedinem in se habet aliquandiu immoratur: itaq; diutius sensio habetur.

Cur eadē potio minus meram appareat si farina ordei inspersa bibatu. Vtrū quod diuersa sibi miscent̄ & tēperant̄: an quoniā farina humori obducta in sese retrahēs abolet qualitatē.

Cur alica plus aquæ recipiat q̄ triticū unde confecta ē. An propterea q̄ alica farina quodam modo ē similia farina autē plus aquæ imbibit: moles enim amplior eius q̄ tritici est. Præssi⁹ nāq; & cōstipatus triticū ē. At q̄ aūt amplius ē: plus id cape pōt. An nō solū ea ipsa de causa ita fit: sed etiā calore quē intra se cōtinet & farina & alica efficitur ut bibacius hauriāt quod enim calidū ē humorē id & efficatius ad se trahit: & expeditius in uaporē consumit.

Cur farina tritici massata pertritaq; longe amplior reddatur q̄ ordei scilicet ex proportione An q̄ altera multū humoris sibi admittit: altera parum. Sed qua de causa plus admittat. Congruens enim potius dixeris: ut ordeacea bibacior sit. Quippe cū ordeū tostū triticum non tostum sit. An propterea ita fit. Quia trituram plenioré triticea patitur. Cuius causa ē: quod partibus minutioribus cōstat. Fit igit̄ quasi ut quātuplo partib⁹ cōtineri pōt minoribus tātuplo humorē sibi largiorē admittat. Quippe quæ ipsū humorē pro glutine sibi capiat ut Empedocles quoq; suis in persicis diuerticulo quodam ait. Multæq; humoris proinde absumere queat.

Cur etiā igni mādata massa tritici amplius augeat̄ q̄ ordei. An q̄ humorē in se cōtinet indiscretū: qui recalescēs extrudi nequeat: hic ergo cū in spiritū trāseat: ne sese pmere patit̄: atq; ex massa ordei possit uidelicet pter tritici spissitudinē: spissius.n. ē quod ptibus cōstat minutiorib⁹. Iccirco extollit molēq; agit ampliorē. Ad hæc plus ista humoris cōtinet. Quo recalescēte spiritus prouenire solitus ē. Ex quaq; re aūt pluris plus proficiscat̄: necessum est.

Cur pistorum cæterorumq; officio fungentium frumentario: qui ordeum attractant imbecilli efficiantur: & destillationibus infestentur. Qui autem triticum corpore sint bene habito. An q̄ facilius triticum concoqui q̄ ordeum potest. Atq; ea re delibamenta inde manantia esse faciliora necesse est.

Cur panis tostus durior: tepefactus humidior reddi aliquantisper possit. An quoniã cum tor refit humor extruditur: itaq; panis relinquitur durior. Leniter autem cũ recalescit humor consistens ab igne diffunditur. Humidiorq; proinde existit.

Cur farina tritici resiccata minus constipet q̃ ordei. An quod intercapedine uacant: quæ ex partibus cõstant minutissimis: & plura quæ grauiora sunt: cõpressa suopte põdere tantũdem occupant quantũ pauciora. Sed farina ordei crassiuscula est: itaq; siccata cõpesci atq; in minus contrahi potest: ut quod minus est suo compressu plus illud constipet in se ipsũ capessatq;: triticea porro particulis minutissimis iam constat. Itaq; non ideo resiccatur ut partes reddantur minores: sed ut leuiores efficiantur minusq; constipentur suo compressu & nutu. Natura enim grauior farina triticea q̃ ordeacea est.

DECIMAQVINTA PARTICVLA QVAE AD FRVCTVS ARBORVM PERTINENT.

q Vam ob causam poma non ita prius ut post esitata in repletionis mole respondeant. An quoniã cæteris esculentis genus pomorũ longe grauius est: quod argumento ficuum constat quæ uouissime æstate ultimæ tamen euomunt. Poma igit̃ ante ingesta suo põdere in imum delapsa: spacii amplitudinẽ relinquũt superius ut cibũ sequẽtẽ admitti facile liceat. At si ecõtra sumant̃ usu eueniet ut quoniam deorsum ferri expedite non queant: innatent & partẽ totã fere occupẽt inanẽ.

Quamobrẽ cũ dulcia nobis similiora q̃ acria sint: ocius a dulcibus impleamur. Congruũ enĩ ut cõtra eueniat. quãdoquidẽ a similibus minus satiari cõsentaneũ est. An quoniã nõ æq; præmature cõceptaculũ: ex quo hausimus & corpus quod uescit̃ implet̃: sed uenter quidẽ replet᷑ aliq̃do ẽ: ut eorũ qui sitiũt. Sitis aũt nihilominus sup ẽ. Nõ. n. ea de cã sitis cessat: q̃a uẽter plenus humoris ẽ: sed q̃a mẽbra corporis oĩa humorẽ cõmodũ sibi attraxerit: q; ubi illa satis suũ desideriũ expleuerũt tũc sitire cessamus: ita etiã fames: nec aliter tolli potest.

Cur ocius a dulcibus q̃ acribus sentiemur. An q̃a otius dulce q̃ acre appetere desisti᷑: sed an pinde ut uẽter implet̃: nos quoq; dulcib᷑ saciari possimus cõfessũ nõ ẽ. Cũ igit̃ desideriũ celerius his ipsis expleri possit docẽdũ est. Alimẽti desideriũ siue cupiditas ut simpliciter loquar idigentia ẽ: cũ cibũ uel nullũ uel pauculũ hẽmus. Quod cũ acria nõ ualide nutricare queãt: sed parũ alimoniæ: multũ habeãt excremẽti: merito amplius hæc appetim᷑: parũq; eorũ cupiditatẽ explem᷑: quoniã alimẽto itẽ legem᷑: quo ipsa careãt. At dulcia tota ipsa cib᷑ idone᷑ sũt: atq; ex paruis q̃busdã eiusmõi escã corpus capit uberiorẽ. Quod cũ se abũde refersit: n hil eder̃ p̃terea põt. Plus. n. tolerar̃ nõ põt: atq; ita efficit̃ ut oci᷑ a dulcib᷑ satiemur.

Cur fruct᷑ arborũ: & canes & cætera id gen᷑ utrib᷑ uæhemẽter iflatis cõtẽta ualeãt icorrupta edurare: nec min᷑ q̃ diligẽtissime picata obturatq; circũundiq; fuerit: An q̃m corrũpi oĩa solẽt cũ mouẽt. Quæ aũt plena sũt imota p̃sistũt: haud enĩ fieri põt: ut motus sine inani spacio agat̃. Atq; isthæc quæ ita iclusa sũt. pleno undiq; cõstãt: ergo icorupta seruari rõe.

Cur uinũ post pomum putre epotũ amarum sentiatur. An amarorem putredo habet. Itaq; quod de pomo per summa insidet linguæ humori qui bibitur permixtum: diffusamq; amaram efficit potionem. Ipsum autem pomum per se esitatum minus depræhendi propterea potest: quia saporis id genus multa attingat inq; exigua discernatur.

Cur edenda bellaria sit: ususq; secundarũ mensarũ adiici debeat. An ut satis bibam᷑. Nõ enĩ sitis gratia solũ quæ per mẽsam primã nos teneat bibẽdũ: sed ẽt post hausisse aliq̃d iuuat.

Cur nuces tostæ refrigeratæ deteriores redduntur: & panis quoq; & glandes: & multa id genus alia rursusq; calefacta eadem meliora euadant. An propterea quod refrigeratis succus concrescit & constat tepefactis rursus dilabitur. Suauitas autem nonnisi per succum percipi potest.

Cur post fructurũ esitationẽ. ut ficuũ cæterorũq; generis eiusdẽ uel uinũ merũ uel aquã supbibere debeam᷑. quæ q̃dẽ aduersa iter se sũt. an q̃a gen᷑ pomorũ & calidũ & humidũ cã suæ generationis est. habet enĩ tũ ignis copiã tũ humoris. itaq; succ᷑ pomi ueluti feruorẽ int᷑ p ignẽ excitat quomõ mustũ foris efferuet. ui tñ hebetiore humor aũt min᷑ cruditatẽ committit. Aqua igitur suo frigore feruorẽ illum frangit. atq; extinguit & uinum suo calore idem plærũq; efficere potest. quippe quod perinde atq; ignis igni multus pauco uires subtrahat. amplius tamen humoris copiã suo calore emollit: & concoquit: suoq; põdere innatantem illum feruorem uincit ac reprimit.

Quam ob causam caricæ bifidæ tantũ dulcissime sint nec multifidæ: aut omnino infissæ dul

cediné præstét. An ꝙ ex multifidis respirauit: euaporauitq́ cũ humore pars dulcedinis plurima. In his aũt quæ infissæ cõiuent humoris diluti copia é: ꝙ nihil fere inde exactũ fuerit. At quæ fissæ q̃dé: sed tamen fissura multiplici sũt imunes utroq́ isto incõmodo caruerũt:

Cur si ficus in furno siccant: duriores efficiũt q̃ si exéptæ foris refrigerent. An quoniá i furno humor tot⁹ ex nimio calore euaporat: foris aer circũfũdés: humoré cõtrahi emanareq́ ꝓhibet: ita. n. ut leuiter euaporet poti⁹ accidit. Sũt aũt quæ siccét dura: quæ humét mollia.

Cur ab acerbis uinũ aut aqua epota dulcior sentiat: exépli gr̃a si quis glãdes: aut myrta aut tale quid ori máduerit. An merito ita fiat: quéadmodũ uel in cæteris agit: oĩa nãq́ plenius eadé apud sua cõtraria innotescũt. Contrarioꝝ auté sapores oppositi ferme inter se sũt An ut res in his est: quæ colore inficimus: ita etiam lingua acerbis conficit illis: meatusq́ suos patefieri patitur: ut dulce subire amplius possit. Res eni quasq́ inficiẽdas humorib⁹ q̃busdã acerbis ante imetgim⁹: ut inde affectæ ifici colore pleni⁹ atq́ in eluibilius possint.

Cur dulcia minus dulcia sentientur calida q̃ refrigerata. Vtrũ propterea ꝙ simul sensus duo existunt idest calidi & dulcis itaq́ calidi sensus reliquũ depellit atq́ obfuscat. An ꝙ etiam succus dulcis calidus est: itaq́ ignis igni adiicitur: ergo calor est: qui impediat. An ꝙ ignis uires omnium minuit: quia uim obtinet commutandi: calida igitur propiora mutationi sunt: refrigerata resident sibiq́ iterum constant.

Cur paleæ fructus duros atq́ inconcoctos emoliunt immaturitatemq́ adducunt: mites autem & concoctos non putrefaciunt. An ꝙ palea calida & attrahens est. Suo igitur colore concoquit: & per uim illam attrahendi saniem omnem seuocat: atq́ imputridos seruat.

Qua de causa ficus cum moles dulcesq́ sint dentes offendant. An quia gingiuis sua lentitate adhærent seq́ præmolles inter dentes insinuát: & putrediné per suũ caloré cito cõficiũt forsitan & ob granoꝝ suoꝝ duriciã dentes celeriter effatigát cũ manducant cõficiuntq́.

DECIMA. VI. PARTICVLA QVAE AD MARE SALSAMQVE OMNEM AQVAM ATQVE AQVAE CALIDAE RATIONEM PERTINENT.

Cur fluctus pelagi alti superfrangi non soleant: sed parui tantum & breuis. An quia parum humoris cũ fertur discerni a spiritu facilius potest: quá multum.

c Cur nauigia onustiora in portu q̃ in alto esse uident celerius etiá de alto in terram ueniunt quá de terra in altũ prouehunt. An ꝙ plus aquæ q̃ minus reniti ualidius potest: pauca. n. oppressa onere cedit: ut demergi necesse sit: multa ecõtra repellit ac sunstinet. Vis enim ea est aquæ ut sursum uersus compellat inferius: ergo ut in portu maris parum sic multũ in alto est. Itaq́ plus oneris conuehi in portu uidebit: ẽt mouebit ægrius qa magis imergit & aq̃ min⁹ reniti põt. At uero i alto res cõtra usu eueniat.

Cur fluctus interdum prius eueniant q̃ uenti. An quoniá primo spiritus ortu maris pars prima impulsa partem sibi continuam ipsa compellit: itidemq́ deinceps uice pari: seriæq́ agitatur perpetua. Quamobrem cum mare ipsum continuum sit: efficitur ut quasi unus ict⁹ continuos ex his omnibus exultet: idq́ fieri uno in tempore possit. Itaq́ euenit: ut prima & ultima pars simul moueant: quod aeri nunq̃ accidit: quia corpore uno continuo hic ée non potest: eo ꝙ multiplici undiq́ repulsu retorquet: atq́ conquatitur: ut primus ualidis simusq́ mouendi impetus refringatur impediatutq́. Quod mari accidere propterea neq́ qua grauius aere motuq́ difficilius est.

Quam ob causam cum aliquid in mare undabudum & æstuans iactum est: ut ancora unda residet & quiescit. An quod mari põderi cedit quod defertur quo cum aer delabatur: qui cum per directum in imum defertur atq́ attrahitur: secum eodem id trahit quod mare de latere concitat: æstus autem maris non desuper tendit ad ima: sed per summa uersat: quo sedato tranquillitas oritur. Adhæc cum mare in ea spacia coit: quæ ponderi descendenti cesserint: uertiginem mouet: quæ nonnisi circulo agitatur. At cum linea recta circulum ꝑ punctum attingat: fluctusq́ ad lineam rectam obliquæ ferantur: fieri põt ut fluctus ipsi ꝑ punctum oras uertiginis attingant: nec prædictam ob cãm tantũ sed etiam ꝙ ipsa uertigi accedens suo impetu circũundiq́ illos depellit: quod cum itaq́ fluctibus pars ea uertiginosa careat: merito unda iacta anchora residet tranquillaturq́. Adde ꝙ aer qui cum põdere illo delapso descendit: mox sese referens undamq́ sursum compellens bullas excitat quippe cum bulla humore consistat: qui de imis ad supera pulsus ab aere efferatur: omnis autem bulla lenis serenaq́ est. Indicium uero ꝙ unda qua pondus in imum corruit: submissa in cauum paulopost resurgit: & mari circundanti æquiperat.

Cur interdũ nauigia dum cursũ agunt in mari quieto repente absorbent̃:totaqꝫ ita periunt
ut ne naufragiũ quidẽ fluitans nusq̃ appareat. An cũ locus cauernosus terræ subditæ ma
ri disrumpit̃ simul in mare nauigia introrũpunt̃:introrsũqꝫ spiritus ĩpetu trahunt̃. Cũqꝫ
ĩpulsu pari circũundiqꝫ agitent̃:deorsũ ferant̃ necesse ẽ. Hoc idẽ apud Mesanam quoqꝫ ĩ
freto fluctu reciproco euenit. Fiunt enĩ eo ipso uertigines: quæ in imũ obsorbẽt: tũ ob eã
quã diximus cãm tũ ẽt ꝑ mare illud prælatũ ẽ:terraqꝫ ad longinquũ usqꝫ subhiat cauerno
sa. Vertigines igit̃ eo usqꝫ per uim ductitãt itaqꝫ efficit̃: ut inibi fragmẽta nulla ualeãt flui
tare. Fluxus aũt ille fieri solet cũ flatu desistente priore:mari itẽ fluẽte flatus aduersus pri
mo occurrit maximeqꝫ cũ auster. Cũ.n. unde inuicẽ cursitãt:ĩflictu prætereũt mutuo:quo
scilicet modo in fluminibus fieri nouim⁹:atqꝫ ita mare in girũ uertit̃:quæ uertigo aut uer-
tex uocata est. Fert̃ autẽ unda mamfractũ inicio motus ualido desuper irruente. Igit̃ cũ
undas urgere in latus nõ liceat:impulsu nãqꝫ repellunt̃ mutuo compelli prorsus in imum
necessum est. Quamobrem id quoqꝫ deferri eodem una cogit̃ quod uertigo præhenderit
eademqꝫ causa est:cur etiam nauigia resimentur:repandaqꝫ deferatur cum deuorantur a
uertigine. Iam enim aliqua erecta. ex toto descendisse memoriæ proditum est.

Cur mare ponti candidius q̃ ægæi ẽ. Vtrũ propter uisus refractionẽ factã de mari in aerem:
Est enim aer põti crassus:& albidus itaqꝫ fit:ut etiã maris pars sũma talis esse uideat̃:ægæi
uero quoniã a longinquis usqꝫ purus & liquidus est:cerulius cernit̃ quo circa mare quoqꝫ
aeri renitẽs:colorẽ eundẽ representat. An ꝙ lacus oẽs q̃ mare cãdidiores sunt: põtus autẽ
in lacus spẽm propemodũ transit:eo ꝙ multi in eũ fluuii effluunt:nec uero mari solũ can
didior lacus ẽ:ueꝝ etiã fluuiis. Vnde pictores flumina pallida: mare ceruleũ lacũ candidũ
pingere nõ inepte cõsueuerunt. An quia per aquam bibi idoneam uisus penetrare facile
potest aerem uersus reflectitur de mari autẽ nec sursum reflecti potest:quoniã leuis aqua
non est & deorsum progrediens fatigatur itaqꝫ fit ut mare nigrum esse uideatur. Atqui
mari quod lacum simulat pars dulcis per summa innatat. Salsa uero in imo est. Quamob
rem ꝙ id penetrare aspectus nequit:sed ad lucem reflectitur albedinẽ per summa ostẽdit.

Cur mare min⁹ q̃ aqua bibi idonea frigidũ ẽ:oẽsqꝫ salsi humores nõ ut dulces frigidi sunt.
Vtrꝝ ꝙ mare spissius & corpulenti⁹ ẽ:tale aũt quodqꝫ minus refrigerari põt:sicut ẽt ampli
us incalescere aptũ ẽ:qꝑpe ꝙ caldorẽ seruare suã ob densitatẽ melius possit. An quia mare
pinguius ẽ:quo circa flãmã æque extiguere atqꝫ cæceræ quæ nõ põt. Calidi⁹ aũt qđ pigui⁹
ẽ. An quoniã multum terræ ĩ se cõtinet ꝓpterea siccius ẽ:quod autẽ siccius idẽ calidius ẽ.

Qua de causa qui mari se lauerit:ocius resiccent̃ cum mare grauius sit q̃ aqua dulcis. An ꝗa
crassius & terrosius est:ergo cum paꝝ humoris habeat:merito siccari potest celerius.

Cur perflante aquilone:mare ꝑspectius:atqꝫ translucidius sit q̃ austero. An quia mare cũ se
renũ ẽ colorẽ trahere sibi assolet. Inest.n. aliqd pinguis in succo salso. Indiciũ ꝙ die tepedio
re oleosũ qddã secerni uidem⁹. Ergo trãquillo tepedioriqꝫ mari succus iste sua leuitate per
sũma pandit̃:quod aquilone fieri minus põt cã frigoris. Est autẽ aqua trãslucidior q̃ oleũ.
Id.n. colore obducit̃. Aqua uero expers coloris uisu obuia aptiorẽ sui præstat suspectionẽ.

Cur fluctus uentum præ se omnes ferant. An quia flatus futuri indices sunt:flatus enim im
pulsus aeris ẽ. An quia uice propellendi successiua consistunt:propellit autem flatus non-
dũ continuus sed exoriens. Primus igit̃ q̃si emarcuit: mox autem hunc propellit factaqꝫ
altera densitate elanguescit. Quare cum hoc propulsu iam adest: propellens quoqꝫ illud
uenturum esse palam fit. Facit enim id ipsum cum incipit.

Cur fluctus anteq̃ flatus erumpit. An quia nõ simul flatus desistit: & mare undabundũ se-
dat̃ sed mare postea cessat. Ideo fieri põt:ut qui mouerit spiritus ante occidat q̃ sensu ob-
uius sit itaqꝫ nã fluctus spiritu prior ẽ:sed ille latet hic patet. An flatus nõ undiqꝫ simul spi-
ret:sed primum unde extortus sit. Simul autem spirat. & mare sibi proximum agitat. quod
exitum subinde proximum mouet atqꝫ ita fieri põt:ut fluctus flatum possit anteire. Mo-
tus enim ille uelotior a mari non a flatu principium ducit.

Cur in mari melius q̃ fluuiis natare possumus. An quod qui natat sedulo aquæ adnitendo
natatus adniti autem firmius ad id possumus:quod corpulentius ẽ. At aqua maritima flu
uiali corpulentior ẽ:crassior enim & ad renitendum ualidior.

Cur mare deuri põt aqua non põt. An & aqua deurit̃ sed mare minus ignem extinguit: quo
niam pinguius ẽ. Cuius rei indicium oleum facit:quod ex sale depromi põt. An etiã meat⁹
maris minus congruant igni:aut qui crassiores sint:& eo magis ꝙ salis ratio non deest. Vt

igitur quod siccum est: minus extinguere q̃ quod humidum potest: ita etiam quod amplius siccum est: idem ex ratione urentius esse debet: & alterum magis altero. Quo enim siccius eo calidius est: mari autem isthæc ambo inesse plenius palam est.

Quam ob causam demersi in mare plus temporis ualeant tolerare quam in fluuio. An quia fluuialis humor tenuior. Subiens igitur copiosius strangulat.

Cur mare perspectius & dilucidius ē: q̃ aqua potu idonea: cum crassius sit dulcis eni salsa tenuior. An tennitas causa non ē: cur mare dilucidius sit: sed directi meatus id faciūt: quos tum plurimos: tum amplissimos continet: ergo illa potu idonea: spissa ex tenuitate suarū partium est salsa amplioribus intersticiis inanit. An quia mare purius & sincerius est: terra enim nulla in eo permanat: harena suo pondere delapsa in imum subsidet. At humor dulcis mixtus cum terra est: quæ interueniens facit: ut cito perturbetur.

Quam ob causam mane aura frigida de mari non spirat: de fluminibus spirat. An quoniam mare locis patulis spaciosisq; dilatat: flumina angustissimis concluduntur. Aura igitur maris per multa uastaq; spacia dispalata redditur: imbecillis fluminum autem uniuersa extringitur: itaq; amplius ualet: & frigidiuscula merito occurrere potest. An causa non in eo est: sed ut fluminum sua natura frigida sunt: sic mare nec frigidum: neq; calidum ē aura autem omnisq; respiratio: humore uel calescente: uel frigescēte executi solet: enim utrū ex his fuerit: humor aerescit quo arescente aer qui inde ortus spirat aura est: qui si a frigidis proficiscitur frigidus merito spirat si a ualde calidis cito refrigeratur. Fluuios igit̃ frigidos comperire omnes possumus: mare autem neq; frigidum neq; calidum ualde ē. Itaq; nec frigidum esse id potest: quod ex eo respirat cum scilicet mare frigidum ipsum non sit: nec cito refrigeratur: quia calidum ualde non est.

Cur fluctus altioris pelagi tardius desistant: q̃ breuioris. An quia res omnis serius ex motione multa q̃ pauca requiescit æstus autem magni pelagi amplior q̃ parui est: ergo nihil temere agitur si tardius quietatur.

Cur aqua salsa frigida bibi non potest: calida refrigerataue postq̃ calefacta ē: melius potest. an propterea q̧ de contrario in contrariū res quæq; mutari solita est aqua aūt salsa dulci opposita ē: & cū calescit portio salsi decoquit: cū refrigerat̃ in imum defertur & subsidet.

Cur aquæ positæ propter mare dulces magna ex parte non sale compiant̃. An quia percollatæ potu aptiores redduntur: percollari autem id melius potest: q̧ mari propius situm est.

Cur aqua salsa ꝓfluere nequeat an quia stabile quod graue ē. Salsa aūt aqua grauis ē qua ꝓpter calidæ: tantūmodo ex salsis ꝓfluere possūt: hēnt. n. sibi leuitatē: quæ pōdus salsuginis superat. Calidū nanq; leuius est. Adde q̧ aquæ profluentes per terrā nimiꝝ percollari queunt: itaq; quantum crassius & grauius est id assidue magis magisq; defertur & subsidet: quantum leuius atq; sincerius id seuocatur & profluit. Vt enim salsum graue ita dulce leue est: atq; ita efficitur: ut sint dulces quæ profluūt: hæc eadem causa est: & cur aqua salsa cum mouetur: mutaturq; dulcior fiat: leuior fiat enim permotum atq; sincerior redditur.

Cur si qs ĩ affrica ꝓpter mare ĩfoderit: aquā prĩcipio dulcē post breui salsam eādē cōpiet cū cæteris ĩ locis minus id ipsū eueniat. An prima loci illius aqua concocta sub terra ē: quæ cum diutius manserit salsior a mare transmissio efficitur: ut quæ nuper constiterit: cæteris autem locis aqua uel nulla est: uel pluuia nulla prohibente siccitate est.

Cur sal eliquari ocius aqua salsa q̃ dulci possit. An q̧ eliquari nō aliud est: nisi ab humore coloreue subeunte resolui: & dirimi ita ut liquidū sit eliquare autē nequeunt: quæ uel subire omnino non possunt: uel quæ ita subeunt ut tangere nequeāt. Vix illa uero eliquāt: quæ facile transmeant: contra celerrime dirimunt: quæ per uim se intrudunt. Subire autem nequeunt: quæ amplis admodū partibus constant: quippeq; meatus rei subeunde excedant: contra quæ minutioribus cōstant: transeant sine tactione. Atqui ut dulcis aqua tenuior: ita salsa crassior ē: ergo altera sua tenuitate facile penetrās uix liquefacit: Altera subit quidē: sed minus ꝓpter suaꝝ partiū magnitudinē. Itaq; cogere & ꝓinde dirimere celerius pōt.

Cur aqua minus cādeat si moueat̃: quod uel maris æstu inspici pōt. Vnde Homerus flatu oriente inquit: & flatu nigrescit pōtus eodē. An duabus de causis nā si exꝓpinquo cōtuimur causa ē q̧ uisio magis transmeat: aqua manēte quā mouēte eripit̃ nanq; trames omnis directus cū mouet̃. Candidū autē id esse uidet̃: quod perspectū atq; perlucidū est. Per quod enim uisus transire nequeat: id atrum esse affirmant. Quamobrē aerem quoq; nigrū e lōginquo candidū ex propinquo uidemus & maris ut quod prope abest cādidū ita qđ ꝓcul

ceruleũ & nigrum. Sed ſi e longinquo ſpectatur: cauſa eſt: modus quidam quo aſpect⁹ mo
uetur cum ſe ad elongatiora deducit. Quin etiam cum aqua quieſcit aſpectus uniuerſus
in lucem reflectitur: quod fieri nequit cum illa mouetur.

Cur fluctus præalti pelagi nequeant ſuperfrangi quemadmodum parui. An quoniam aqua
parua diſtrahi ab aere magis poteſt: q̃ multa: propterea percuſſa facilius frangitur. Atqui
in alto multa in breui pauca eſt: quæ in fluctus compellitur.

Cur loca auſterum uerſus ſpectantia aquas continent ſalſiores. An propterea quod mare ĩ
terram ſub auſtro interrumpit: dulces cum ſalſis miſcentut.

Cur aqua ſalſa uino dulci magiſq̃ auſtero ſupernatat. Vtrum ꝙ dulce plus terræ continet ſi
cuti uua paſſa. An quia grauius & lentius dulce eſt: itaq; minus miſcetur: immixtumq; re
ſidet atq; innatat.

Sed cur omnino poſſit innatare cum terrena ſit: nanq; delatio uſus deorſũ ẽ. Vtrũ propter
calorẽ modo ſalis excremento nanq; perſũma erũpenti res ſimilis ẽ. An alia cauſa ſit. Nã
ſi uõ propter ea ita fiet uel dulci innatare minus incredibile erit: calidiſſimũ enim eſt.

Cur fluctus ante interdũ ueniãt q̃ uẽti. An ea de cauſa qua etiam poſtea deſiſtunt. Primus
etenĩ flatus prius quaſi langueſcit: q̃ fluctus ille impulſus: deuenit aũt in terrã: nõ ea un-
da quæ prima impulſa ẽ: ſed id uice pari ſubinde impellit quod proximũ deinceps excepit.

Cur littora fluctuoſiora ſolida ſæpe efficiant adeo: ut plane pauimẽtata uideãt: & ut ſolida
ſũt: quæ frequẽtia fluctuũ cõcaluerũt: ita pars remotior ſoluta ſit admodũ & cedẽs. An ꝓ
pterea ꝙ fluctus harenã nõ minutiſſimã: ſed maiuſculã procul eiicit: ut & manus nõ quod
minimũ ẽ: id maxime longe iacere põt. Tum etiã cũ permulta & uaria promiſcue cõquati
antur: uerſentq; pars minimoꝝ ĩterlapſa ſpiſſat: atq; cõſolidat: mox fluctus reſidẽtis: mo
tio nihil ꝓpterea protrudit: ſed opprimit pauimẽtatq;: ergo ꝙ exigua ꝓcul exilire nõ que-
unt: incidit ut ex paruulis moles coaugmentet quæ quoniã motu frequẽti agitatum eſt:
cõtinua reddit: harena ſcilicet interlapſante prætenui: dũ cõpages cõtentione ꝑpetua cõ
ſiſtat. Tũ fluctu ultimo pauimentat: & humor leniter ſenſimq; irrorans cõglutinet. At ps
ſepoſita oræ arida diſgregat & fundit lapillis etiã cõſtat maiuſculis minuſq; cõplanata ẽ.

Cur ſuperius mare ſalſius & calidius ſit: quã inferius: & puteis quoq; potu idoneis pars ſup-
na ſalſior ſit quã ima: quanq̃ eſſe ecõtra debuit: grauius enĩ quod ſalſum ẽ. An quia ſol &
aer partẽ humoꝝ leuiſſimã aſſidue detrahũt: dulciſſimã autẽ quod leuiſſimũ ẽ potiſſimũq;
de propioribus locis hauriunt: & maris igit & aquaꝝ dulciũ ſũma uis ſolis exercet. Itaq;
ſalſius id eſſe neceſſe ẽ: quod his reſiduũ extat unde humor dulcis exactus ẽ: quã unde uel
nihil minus abiit: propterea calidior quoq; pars eadẽ ſuperior ẽ. Salſum enim q̃ dulce cali
dius ẽ. Quapropter quibuſdã ex his qui a diſciplina heracliti ſunt: placet ut dulci ex aqua
ſiccata concretaq; lapides terraq; creentur: mare autẽ ſit unde ſol exalationes eliciat.

Cur maris pars terræ proxima dulcior ẽ. An quia frequẽtius mouet. Salſus aũt humor: cũ
mouet dulcior redditur. An quoniã aqua in profundo ſalſior ẽ: minus aũt alta quæ pro-
xime terrã ẽ. Quaobrem quæ ſtatim a terra præcipiti altitudine deſcendit: ſalſa ẽ: nec dul-
cedinis tantũdẽ reddere põt. Cuius rei cauſa ẽ: ꝙ ſalſa ſuo põdere in imũ potius deferat.

Cur mare ſolũ oĩum aquaꝝ deuri põt: nõ enim pluuia: nõ fluuialis nõ aliqua potu idonea.
Vtrum quia multum continet terræ: quod ſalis argumento ipſius conſtat. An quoniam
pinguiuſculum eſt: quod oleum demonſtrat quod in ſale reſudetur.

Cur lacus harenam uel nullã faciat: uel minus q̃ mare & fluuius. An quia ſaxa in mari cõſi-
ſtunt: & terra deuſta maxime ẽ harena aũt ſaxum in parua minimaq; perfractum ẽ: quod
ictu fluctuum frangitur. At in lacum ſaxa non æquæ conſiſtunt pura ſinceraq;: neq; frã
gi itidem poſſunt: eo ꝙ fluctus non pari modo excitantur. Sed in fluuiis confici harenam
potius dixerim: quoniam terram ſibi detrahunt: ſaxaq; ſuo fractu perfrangunt.

Quam ob cauſam cum lacus uel deminutus uel exiccatus eſt: frumentum in campo acrius
gelu deuritur. Vtrum ꝙ humor lacus acrem ſuo uapore tepefacit: ut minus atq; imbecil-
lius congeleſcat: quam locis paluſtribus & cauis. An de terra ut uulgo dicitur frigus inci
piat & ſubeat: ſenſim lacu igitur abſumpto frigus per terræ ſpacia ampliora plenios inua
dens gelu inſtringit deuritq; amplius. Locis autem cauis atq; paluſtribus frigora de imis
aſpirant quod etiã uulgo credit & q̃q̃ terra caleat tempore hiberno: tamẽ quia humida ẽ:
calor ꝑ ſũma inſidẽs refrigerat: & perit: humor enim nec adeo ꝓcul ẽ ut refrigerari caloris
ĩterioris beneficio neq̃at: nec adeo paucus ut nihil ualeat madet. n. terra ubertĩ. Fit igitur

eo ipſo congeleſcente: ut quaſi ſuper glaciem & ambuletur: & habitetur.

Cur mare ſimul ſalſum & amarum eſt. An plures eſſe in mari ſapores nil prohibeat: quippe
cum genus ſalſum amaro coniũgi eſſeqꝫ ſimul latiſſime pateat.

Cur lapides & teſte in mari rotunda reddantur. An quia externa cõpari ademptu circũfracta
in rotundam ſe colligunt ſpeciem: hæc enim ſola ſimili extremo clauditur: mare auté quo
quo uerſus agitando pariter circunundiqꝫ frangit: atqꝫ obtundit.

Quam ob rem nonnunq̃ ſi quis circa mare infodiat: aqua dulcis principio emanet: poſt uero
ſalſa efficiatur. An propterea mare ipſum dulcem illum humorem ſub terra tráſmittit ꝑ-
collatqꝫ: merito principio dulcis eſt: leuior.n.dulcis q̃ ſalſus eſt. Itaqꝫ prior occurrit: & mare
dulcis aliquid humoris in ſe habet: quod terræ permixtũ facilius innatare poteſt. Salſũ ue
ro quoniam & grauius eſt & aptius eſt ad ſecandũ in imum deſertur. Siue igitur ita eſt: ſi
ue per uenas ex cõtinéte in mare dulcis ꝓfluat humor: nõ imerito ꝑ maris ſũma extare poſ
ſit: qua ſe cũ eo cõmittat ergo meatibꝰ poſt ea patefactis humor ſalſus copiæ ſuæ ratiõe uí
cédo: ſalſugine totá afficit aquã. Accipit.n.ut ſupis obſeptis meatibꝰ: cõfluuiũ ſalſi humo-
ris iter aliud faciat: cõtraqꝫ patefactis totũ iſtuc ꝑferať: quõ i corporis uenis fieri nouimus.

Cur mare cũ grauius quá aqua potu idonea ſit clarius atqꝫ perſpectius eſt. Vtrũ quia pingui
us eſt: nam ſi oleũ affuſũ efficere põt: ut melius per aquá incernere ſit: merito cú ipſũ mare
in ſe pinguis aliquid hẽat: perſpectius & dilucidius ſit: ipſum ení oleũ aqua leuius eſt: quá-
uis nõ ꝑſpectius. An mare nõ perſpectius eſt: ſed eſſe tale uideť: quippe cũ aqua dulcis: aut
fontis: aut fluminis ſit fons ſuá aquá nõ ſine terra emittit: ut puriſſima eſſe nequeat flumé
tum terrá: tũ fecem ſecũ detrahat. Cauſa igiť hæc ſit: cur dulcis minus perlucida appareat.

Qua de cauſa qui mari natant: uentre ſalubriter euacuanť: haud ení quia laborát: ná qui cur
riculo eunt uæhemétius elaborát: ſed tamé nõ ita euacuanť. An nõ oĩs labor id faciat: ſed
ſolus qui nullá dat cauſam tabeſcendi inteſtinoꝝ: maris aũt mora uel oĩo edatioré: & uen
tris inanitate aductioré hominé reddi uidemus: eſt etenim uapor maris calidus & ſiccus.

Cur lacus pæſa qui potu idoneus eſt: lauat: ſimul & purgat ueſtiméta humor.n.dulcis laua-
re põt: amarus purgare atqꝫ abſtergere: quæ quidé haberi ſimul non poſſunt. An nullus
humor ueſtimenta ſuo amarore poſſit purgare: ſed lentore tantũmodo quáobré truncu-
li: & quæcũqꝫ mucoſa uim abſterſoriá obtinent. Igiť & amara quæ ferme lenteſcũt purga
re queunt cætera nequeũt. In hoc aũt lacu accidit ut nitro uirtutis amaꝝ totũ deuſtũ ſit
pingue & lentum remaneat. Hoc igitur abſtergit & purgat. Lauat aũt ſuo dulci humore.

Cur maris undabũdi quod deſiſtit albicat: quod ꝓuoluiť nigricat. An quia ꝙ minꝰ cernimus
nigrius id eſſe uideť: minꝰ aũt cernimus quod moueť q̃ ꝙ quieſcit. An quoniá cádet ꝙ trá-
ſpiciť nigreſcit quod aſpectu paruiũ non eſt: minus auté id tranſpicitur quod mouetur.

Cur aqua perfuſi calida minus calorem percipimus cum peruncti oleo ſumus. An ꝓpter cor-
poris lenitatem facile aqua dilabitur minuſqꝫ immoratur quá ut calor ſubire ualeat.

Cur puteorum aquæ tepidæ a meridie æſtate reddantur. An quia tunc frigiditate aeris iam
ſuperata calor plene inualuerit: ante autem frigor calore ſoluitur & ceſſat. Non enim ſi-
mul alter ceſſat: alter inualeſcit: ſed ſpacio temporis.

Cur aqua interdum facta calidior quam flamma lingua deurere nequeat: fláma queat. An
quia flama prætenuis eſt: ſpirituſqꝫ ex ea proficiſcens partibus tenuiſſimis conſtat: aqua ꝑ
fecto craſſiuſcula eſt: itaqꝫ ſubire non poteſt. At uero flamma carbonumqꝫ ignitamentũ
ſuam ob tenuitatem facile ſubeunt & quæ reſoluunt.

Cur aq̃ ferués liquefacere neq̃at: uéter q̃at. Vtrũ uétris calor ſua tenuitate ſubire põt aq̃ ſua
craſſitudie neq̃t. An ꝙ cætera quoqꝫ liquefieri humor ꝓhibet. Nulla.n.res eſt. quæ íter hu
moré dilabi & tabeſcere poſſit. At í uétre hũore in ueſicá ſecluſo facultas reſoluédi acq̃riť.

Cur fundus uaſoꝝ nõ urit: quæ aquá feruétiſſimá cõtinét: ſed plæriqꝫ fũdo ſuſtinétes depor
tant: aqua uero ipſa exempta urere poteſt. An eo ꝙ calor in fundum uaſis contractus ex
tingui ab aqua põt: Quo fit ẽt: ut eliquari res neq̃at: eliquabilis ſiq̃d humoris admittať.

Cur aqua nõ perinde hiberno tépore: ut æſtiuo efferueat. nõ ſolũ pari cõcalefacta igni: ſed
etiá pleniori: & tantundé calens: atqꝫ etiá uæhementius. An propterea ꝙ aquæ efferuentia
bullaꝝ elatio eſt. Aqua igiť ipſa nõ minus hyeme: quá æſtate calefieri põt: ſed bullas effer
ri: frigus ambientis aeris prohibet. Itaqꝫ minores pauciореſqꝫ conſiſtunt. At æſtate contra
omnino é. Ille auté efferuendi æſtus: nonniſi frequentia magnitudineqꝫ ſpumæ exultat.

Cur calida aqua rugare põt: ignis qui tam calidus é non poteſt. An quia ignis ſpiritũ agit:

ut tum efacere ualeat: circum enim cutis obtenditur ruga autem cutis contractiúcula ẽ.

Cur fundi uasoꝝ quibꝰ calefacimus aquã tandiu calidiores sũt: dũ aqua ipsa fridiuscula est. an quoniã aqua adhuc frigida calor concludat: circũ obsistatq; intus: cũ ei exitus oĩs deneget. At uero aqua cõcalefacta: ꝙ nihil præterea calor arceat: sed libere respiret: deminuaturq; fundus frigidior reddit: nõ secus hac balneæ· has. n. hyeme q̃ æstate calidiores experimur: quoniã calor hiberno potiusq̃ æstiuo tpe aeris circũfundentis frigore intercludit.

Cur aqua feruens nũquã expaflat: fressum oĩe atq; lenticula solida expaflant: quãquã his leuior aqua est: leuius autẽ procul ꝓiici facilꝰ potest. Quinetiã argentũ cũ decoquit idẽ hoc facit. Itaq; qui in officinis argentariis defecandi fũgunt officio argenti reliquias colligũt lucro. An quia expaflationẽ calor agit euaporãdo cogendoq; ea quæ suo naturali ĩpetu obstant aqua igit quoniam leuis & prætenuis est: nihil per uim reiicit: itaq; nimius calor colligi nõ potest: sed antequam contrahat: reprimit oĩe: atq; excutit: quod subinde accessit: at uero quæ corpulẽtiora sũt: ut polẽta ut argentũ: hæc ut ꝑ sui corporis grauitatẽ arcent repellũtq;: ita ui per renixum erumpũt: ut calor qua uicerit exiliat uæhemens. Facit enim corpulẽtiæ spissitas ne transeat: sed arceat dum ictu caloris supfluẽtis extrusus sit: atq; eiaculatꝰ. Fit ergo ictus nõ ĩpulsus utpote cũ calor ĩferiꝰ sursũ uersꝰ efferat celeriter.

Qua de causa quæ paꝝ tẽporis calido in humore maducre tumẽt: quæ multũ hæc collabũt: & rugãt. An quoniã calor ut ex cõcretis humorẽ elicit: ita ex humore spiritũ creat densaq; oĩa laxat. Principio igit cõcreta tepefaciẽs facit humidiora cũ spiritũ ex humidis ducens diffundit & tumefacit. Cumq; amcalefecit partẽ sũmã elaxat: ut uapor inde respiret: humorq; efficatus facit ut moles concidat qua collapsa cutis omnium summa rugatur: quo autem contractione inequali flaccescunt: eo rugosa multiplici asperitate efficiunt.

Cur aquis calidis potius q̃ frigidis lapides cõcrescant atq; coaugmentent. Vtrũ ꝙ lapis defectũ humoris cõsistit: caloreq; potius q̃ frigore humore deficit & lapidescit calore: ut etiã Empedocles lapides inquit & saxa feruentiũ aquaꝝ opera cõficit. An solũ calor elapidat sed frigor etiam humorem nimio gelu absumendo. Indurat facitq; lapidem: Quod si nimium frigus ira agit. Simpliciter quoq; ita agi posse certum est.

Cur si inter aquã pedẽ quis teneat calidã pede quiescẽte aquã minus calidã sentiat mouẽte calidiorẽ. An idẽ quod uel in toto corpore accidat. Si quis enim curriculo it: aerẽ qui subinde obuiam fuerit sentit frigidiorem: eoq; magis qua cursum agit prolyxiorem.

Cur amplius in sole res calidæ q̃ in umbra refrigerent. Vtrũ quia minor calor a maiori absumitur. An ꝙ in umbra frigor circũfundens calorẽ interiorẽ reprimit: nec effluere sinit: qđ idem moribũdis aqua: offusa frigida aduehit: qppe quæ calorẽ cõcludat & arceat ne foras se promat. Deniq; per hyemem omnibus accidit calidioribus suam esse partem interiorem At in sole ui nulla arcente calor effluit: atq; ocius euanescit.

Cur aqua minus salubris balneo sit: quã sol tepefecerit. Vtrũ quia corpori adhuc insidẽs refrigerat: horroremq; mouet. An est etiam istud. Verũtamẽ & si quis ea sæpe utat ualitudini fiat obnoxius. Res enim calida omnino uim coquẽdi siccãdiq; obtinet: frigida compescere atq; contrahere potest. Itaq; utraq; aliquid boni affert: quapropter aqua & frigida & calida ex igne balneum præstat commodũ. At quæ sub sole tepuerit: ob sui caloris imbecillitatem præbere illorum neutrum habet: sed humificat tantum perinde ac luna.

Cur aqua sole calefacta paꝝ salubris sit. An quia rigorem aduehit: ubi refrigeratum est.

Cur aquæ magnesiæ: & artanæ feruidæ satis sint potu idoneæ An quoniã aquæ copia dulcis ad profluẽtem calidã sese applicat: eo tum modo: ut salsugo tollat: & calor eduret.

Cur aquæ magnesiæ feruidæ feruere quidẽ aliquãdo desierũt. salsæ tamẽ nihilo esse desierũt An ꝙ aquæ copia frigidæ aliunde fusa in fontes feruidos calorẽ omnẽ extinxit. Itaq; terra tametsi salsa persistere potuit: calida tamẽ esse propter aquæ adiunctæ copiã nõ potuit Proximũ igit id accidit aquæ quã per cinerẽ transmissam collamꝰ: hæc enim transmissa ꝑ calidum cinerem nec ipsa suũ frigorem amittit: & cinerem frigidum reddit. Salsa tamen amaraq; per cinerẽ ẽ. Sed cum aqua quæ frigida accesserat: alienigena esset: color uernaculꝰ terræ frigorẽ illũ pauciorẽ euicere uiceuersa potuit: atq; ita suũ calorẽ aquæ recepũt.

Cur aquæ feruidæ salsæ magna ex ꝑte proueniãt. An ꝙ plæraeq; omnes per terrã alluminosã percollant: quod odore eaꝝ constat exustorũ aũt oĩum cinis salsus est: sulphurq; redolet qua propter feruida omnia modo fulminis urũt: & quidẽ plura fulminis tactu extiterũt.

Cur calidæ balneæ sacræ hẽant. An ꝓpterea ꝙ sulfure atq; fulmĩe rebꝰ igenue sacris ꝓueniãt.

DECIMASEPTIMA PARTICVLA QVAE AD AEREM VENTOSQVE PER-TINET.

Vt membra corporis nostri in utribus obtenta inflatis doleant. Vtrum propter
præssuram aeris. Vt enim extrinsecus utrem præmenti aer nõ cedit:sed repellit:
c sic etiam quæ intus tenentur:aer comprimit atq; afflictat. An quia per uim aer
retinetur:stipaturq; foras uersus suapte natuta undiq; impetens nimirum ad id
corpus enititur quod medium continet.

Cur paludibus iuxta fluuios positis fieri soleant qui bomugi appellant̃:quos tauros numi-
nis religiosos fabulæ narrant:ẽ id sane fremitus mugitui tauri adeo similis ut boues:cum
audiunt nõ secus afficiantur ꝗ si taurũ senserint mugientẽ. An cũ aut fluuii in paludes se
fundũt:aut paludes restagnãt & uel a mari offensæ retorquent̃:uel flatũ uniuersũ emittũt
tũ fremitus ille excitat̃. Causa uero ꝙ terræ cauernæ infodiunt̃:in quas aqua interrũpens
quoniã fluctus in eiusmodi redũdatione mouet̃:aerẽ per angustas ceu si quis in amphorã
inanem strepitũ per osculũ mouerit mugimẽto similis sonus exultabit:mugitus etenĩ bo
bus per id ipsũ figuræ genus profert̃. Multas aũt mirasq; uoces informare figuræ cauerna
rum uariæ possunt:nã & amphoræ fundũ si quis detracto operculo uicissim modo intꝰ at-
trahens modo extra depellens pterat:sonũ per intercapedinẽ tã ingenuũ reddet:ut belluæ
pertimescant & fugiant:quod pomarioꝝ custodes emoliri consueuere.

Cur aer cũ aquã tangit nõ humescit. Nihil enim de cæteris ẽ:quod si tetigerit humidũ non
reddat̃. An ita eoꝝ extima coeunt:ut simul sine ullo intersticio sint:nec plano diuerso di-
stinguantur. Igitur cætera quoniam grauiora sunt subsidunt:itaq; humorem sibi admit-
tunt. Aer ut leuior nihilo inferius uergit:ꝗ extremum limitet. Tangit ergo quia nihil in-
teriacet:remanet expers humoris quia semper super aquam extat.

Cur nocte media & meridie maxime cælum soleat tranquillari. An quia uenti tranquilitas
aeris statio & requies ẽ:qui tũ cõstare maxime assolet cũ aut uincit:aut uincit̃: & enĩ ꝗdiu
pugnat mouetur atq; inquietatur. Vincit autem maxime nocte dimidiata: uincitur meri
die:ut enim medio noctis sol remotissimus sic meridie proximus ẽ:ad hæc flatus uel ortu
solis uel obitu incipit:cessat qui ortu cæperit:cum uictus est:qui uespera cũ parta uictoria
desinit. Itaq; fit ut alii meridie:alii noctis medio cessent.

Cur prima luce & iam inane frigus sit amplius ꝗ nocte:cũ sol a nobis propius absit. An quo
niam cum dies instat ros cadit atq; pruina:quæ frigida sunt:ergo in spersis locis omnibꝰ
frigido humore merito acrius refrigeratur.

Cur in ponto intentius & æstus & frigora fiat. An aer regiõis illius sua crassitudine nec hy
ems tepescere:nec æstate refrigerari potest. An propter uarium solis cursum. Recedit enĩ
per hyemem:accedit per æstatem.

Cur noctu potius ꝗ interdiu serenũ sit. An ꝙ & flatus & pturbationis causa solis uis ẽ. Isthæc
enim motu accito quodã oriunt̃. Calor igit̃ causæ ẽ:ob eamq; rem cũ his adest quiescunt
oĩa:& sole abeũte magis ꝗ ueniente:& quod dici solet. Nauibus hiberno uentos dat ter-
ra secũdos:hoc sibi uult:ꝙ ubi motus maximus ẽ:ibi minime quicꝗ uel seruari uel cõsiste-
re põt:æquabili nanq; statu uiribusq; efficatioribꝰ esse id debet:qđ cõsistendũ cõseruan-
dumq; sit. Mare aũt hybernis temporibus terra æstiuis sæuire illum in modum solitum ẽ.

Quam ob cãm humor pleno cõtentus in dolio:diffusus in utres:nõ solũ cũ utribus recipi ab
eodẽ dolio possit:sed etiã locũ relinquere quo etiã plus humoris capiat̃. An quoniã aer in
humore inest qui dũ in dolio ẽ excerni propter dolii magnitudinẽ nõ põt:fit enĩ ut expri
mi de maiori uel humor uel spiritus difficilius possit:queadmodũ etiã de spongiis amplio
ribus minus exprimit̃. At cũ in parua digerit̃:extrudi iam de utribus expeditus põt. Itaq;
doliũ & utres:& humorẽ etiã aliũ capit magisq; in uino id accidit:quia plus in uino aeris
inest ꝗ in aqua:huic sane proximũ cineris & aquæ:tantundẽ simul uas idẽ capere posse ꝗ
tum plurimũ utriusq; seorsum infusi capiat. Cineris enim cõplura caua & inania esse ui-
detur:quibus aqua sese insinuat:ut quæ tenuior sit:& constipat:uero spissatq; arctissime
quoniã particulatim cõstipatio agit̃. Densantur enim adductanturq; omnia plenius cũ
paulatim constipant̃ ꝗ cum uniuersa quod cum ita fiat:cinis collabiturq;:& subsidet si-
mulq; humorẽ in se per cauoꝝ suorũ opportunitatẽ admittit. At si cinis qui in aquã im-
mittitur calidus est:aquã dirimit uertitq; in aerem. Idẽ illud agetur etiã si primũ aqua in
fundatur:post cinis iniiciatur:unde aquã etiã ipsam caua quædã & hiantia in se cõtinere

putaueris. An nõ aq̃ cinerẽ sibi admittat: sed cinis aquã. Qđ eni tenuius est. subire id pos-
se cõgruũ est. Cõstat itẽ exprimento. Cũ eni cinis inspergit͛. eodẽ reliqua aqua. cõfluit quo
loco ĩspersũ est. Cuius cõtrariũ certe fieri debuit. si aqua cineris esset capiẽs. An si prius aq̃
uas ex toto impleuerit. nihil præterea capiet sed adito quolibet effundet͛. Sin aũt ubi se-
mel aliquid aquæ infusũ est cinis descẽderit iã tũc quod dixi eueniet. quippe cũ cinis sit ip
se q̃ capere ualeat. hæc eadẽ rõ est cur foueæ terrã inexẽptã recipere totam nequeãt. Locus
eni ab aere occupari uidet͛. itaq; fieri nõ posse ut tãtũdẽ recipiatur.
Cur aer qui luce crassior est. solida ualeat ꝑmeare. lux ipsa nõ ualeat. An q̃a lux ꝑ directũ tã
tũmodo fert͛. ob eãq; rẽ oculus qui trãspicere ꝑ rara nõ possit. ut ꝑ pumicẽ q̃a meatus euari
ant. ꝑ uitrũ facile possit. quia meat⁹ positi e directo sũt. At aer ĩpedimẽto nullo arcet͛ qm̃
qua trãsit tẽdere e directo non soleat.
Cur aer per aquæ tactionẽ frigidus reddi possit humid⁹ nõ possit. etiã si q̃s in aq̃ uæhemẽter
inflarit ut fluct⁹ inde moueat͛: & mũdet͛. Frigidũ aũt reddi cõstat. eo q͛ q̃ ex aquis aspirat
refrigerat. An frigid⁹ esse calidus ue. naturæ suæ habilitate põt. ut rei tactu ĩmutet͛ quã te
tigit. humid⁹ esse idcirco nõ põt q̃a leuior est. neq; ima humoris unq̃ sua ipse petit natura.
sed sũmã sẽper planũq; attingit. & si dehorsum cogat͛. humor quoq; feretur inferius ita ut
nunquã in profundum sese ire patiatur.
Cur aer bullis cõtẽtus. aut de imis aquæ ascẽdẽs. haud unquã madidus emergat. An quia hu
mor nõ insidet. sed dilabit͛. qui tamẽ cõtinet bullas. uel minor est. q̃ humefacere ualeat.
Cur aer madere nõ possit. aq̃ aũt q̃at q̃ppe q̃ ẽt trãslata ĩ aerẽ madeat. An eadẽ cã sit. q̃ & lapis
madere neq̃at. haud eni madẽdi oĩb⁹ uis data ẽ. sed his tãtũ q̃ lẽta sũt & aut humida
Cur utres inflati ualeãt fluitare. An ꝓpterea q͛ aer sursũ effert͛. Vtres eni ut inanes dehorsũ fe
rũtur. sic inflati supra ideo residẽt. q͛ ab aere sustinẽt͛. Sed si aer eleuet. atq; ꝓhibeat. quo-
min⁹ dehorsũ ferant͛. cur inflati grauiores efficiãtur. & qui fieri põt ut cũ grauior sit. emi-
neat. cũ leuior deferatur.
Cur aer nõ sursũ ferat͛. Nã si ex motu caloris spirit⁹ excitari debeat ignisq; sublimia petere
natus sit. spirit⁹ eodẽ currere debuit. Siquidẽ mouẽs illud sursũ uersus impellit. quodq; mo
uetur eodẽ ferri aptissimũ est. Hunc eni tramite ferri obliquo latissime patet.
Cur aurora frigidior q̃ uespera ẽ. An qm̃ altera noctis medio ꝓpior ẽ: altera meridiei ẽ aũt ut
diei mediũ calidissimũ q̃a soli ꝓximũ est. sic noctis mediũ frigidissimũ q̃a remotissimũ.
Cur tẽporis feruidi noctes molestiores: q̃ dies sũt. An quia flatus omnes tũc cõsilescũt. anni-
uersarii nãq; illi & preuii minus nocte q̃ interdiu spirant.
Cur incorrupta durare possint. quæ utribus cõtinẽtur. inflatis aut uasis bene opertis. an q̃a
putrẽt omnia cum mouentur. ĩmotaq; omnia sũt quæ plena. isthæc autẽ plena.
Quã ob cãm aere sudo apertoq; frigus fit acrius q̃ nubilo cũ stellæ sint calidæ & cælũ. an q̃a
nihil tũc est. qđ uaporem arcere cõtinereq; ualeat. sed diffundat͛ necesse est. at cælo nubi-
lo arcet͛. & aquilone magis q̃ austro eadẽ illa de cã auster eni nubes colligit aquilo dispel-
lit. & q̃dẽ aquilone magis q̃ austro euaporari uidemus. & hyeme potius q̃ æstate. aut ꝓp-
ter dissimilitudinẽ aut quia uapor nõ nisi refrigerato humore calido depromi põt.
Cur minus quã plus aeris calid⁹ sit. cũ angusta eni oĩa sint calidiora. an q̃a magis mouet͛ qui
pluris est. motus aũt frigorẽ acciere põt. cuius indiciũ. q͛ calida cũ mouent͛. refrigerant͛.
Cur aq̃ & terra putreãt: aer & ignis nõ putreãt. an qm̃ oẽ quod putret calidissimũ fiat necesse
est igne aũt calidius nihil est. an quia refrigerari pri⁹ oportet. qđ putredinẽ cõcepturũ est.
ignis aũt calidissim⁹ semp est. aer uero igne refert⁹ est. nihil aũt putret cũ calidũ est. sed re-
frigeret͛ ante oportet q̃ putreat. At aq̃ & terra uicissim mõ calida mõ frigida effici possũt.
Cur cælũ nubilũ tepidi⁹ sit. q̃ apertũ & placidũ. Vtr℞ ut ueteres auctores dixerunt. quia stellæ
frigide sint. An id absurdũ admodũ est. sed quia cælo sereno uapor extrĩgi meli⁹ põt. indi
ciũ q͛ uẽto silẽte ros & pruina cõsistũt. Cũ igit͛ serenũ est: calor difflat͛ quo humor eruitur
atq; effert͛. itaq; aer frigidior fit. Qua de causa humor a calore demissus irrorat. ast cũ nu
bilũ est arcet͛ & cõstat. quocirca nec ros nec pruina cõtrahi põt cũ nubilũ est. ergo calor ad
terrã remanẽs. ut facit tepor amplior esse possit.
Cur altis ædib⁹ aer soleat uentilari reciprocariq; ꝑserti cũ tp̃s q̃etũ est. an q͛ aer ꝑlaxo quodã
cõtextu & hiatu lento est. ergo cũ hic extrinsecus introire inceperit cedit & cõtrahit͛. aer
quẽ domus continet. quo collapso adductoq; inanior reddit͛. qui foris est. & spacia multo
laxiora capescit q̃ in spacia aer domesticus relabit͛ ferturq; expedite eodẽ qm̃ & ip̃e pẽde-
at. & natura inanis reniti nequeat. quod cũ per multa ei⁹ mẽbra eueniat ꝓxim⁹ hũc aer se-
ctat͛. adduct⁹ ꝓpulsione ꝑmoris. Tũ eo large foras iã ꝓfluẽte. loc⁹ int͛n⁹ inanis reddit͛. & ua-

cuuꝰ.externus cõtra:repletᷣ.spissescitq; ac deinde in hũc modũ reciproco fluxu actitatᷣ.
Cur uẽtus cecias.solus ex oĩum uẽtoꝝ numero nubes ducere ad se possit. Vtꝝ ꝙ uẽtꝰ ad uer
sus reflat eodẽ tpe. An qm̃ de locis eminẽtioribꝰ spirat. Sũt enĩ partes q̃ ad solẽ oriẽtẽ uer
gũt eminẽtiores.q̃ q̃ ad occasũ.indiciũ maris occidui magnitudo facit & latitudo. Qđ cũ
desuꝑ i aduersũ spiret.lineã sua delatione ista terrã uersus cõnexã agit.regionẽq; iuadẽs
ut dixi occiduã. nubesq; ꝑ lineæ suæ figurã cõtrahẽs ad se suo inde reflexu eas uocat atq;
impellit.quod solus hic propterea facit.qa cætera loca uel editiora sunt uel submissiora
quæ uersus ut aut de imo aut edirecto flatus feratur deuexus terrã uersus necessũ sit. ita
ut ad postremũ reflexꝰ effici nullus quæat eo ꝙ flatus nõ ad terram subditam aeris ampli
tudini fine protrahendi faciat.nec ubi aer cogi in nubes possit. Subsolamꝰ ac cæteri minus
caui.qm̃ hũidi nõ sũt.nubes nõ cogũt.itaq; uel nullatenꝰ uel minꝰ id ipm̃ facere possũt.
Cur aqlones anniuersarii fiãt.austri nõ fiãt. An austri quoq; fieri pñt.sed cõtinui. qa initium
austri lõge a nobis ẽ. Aqlonis in uicino est. qppe cũ sub aquilone habitemꝰ.itẽ aqlones an
niuersarii trãquillo aere spirãt.qppe qui ꝑ æstatẽ moueri soleãt.austri ueræ oriuntᷣ.cum aer
minꝰ qescit.addo etiã ꝙ auster humidꝰ ẽ.humido aũt superior locꝰ alienꝰ. Quãobrẽ humo
res q eo in loco cõsistũt.cito ressoluuntᷣ.& euanescũt.& cũ hũores erratici uagabũdiq; sint
accidit ut aer quoq; eodẽ ducatᷣ quo humores ipi uarie dilabantᷣ. Qđ cũ nõ loco eodẽ agi
tetᷣ efficitur.porro ut flatꝰ diuersi oriãtur.flatus enĩ nõ nisi motus aeris est.
Cur auster post pruinã spirare soleat.an quia pruina nisi facta decoctione haud unq̃ cõsistere
põt. Mutatio aũt post cõcoctionẽ purgationẽq; fieri i cõtrariũ solet. aqloni aũt cõtrarius
auster est.hæc eadẽ cã est cur post niuẽ auster spiret:oĩno enĩ &;nix & grãdo & imber & om
nis id genus purgatio cõcoctionis indiciũ est. Vnde fit etiam.ut post imbres cæterasq; eius
dẽ generis tẽpestates flatus desistãt.& consternentur.
Cur ꝓcellæ hoc est.uẽti qui excussi nubibꝰ sæuiũt.imbre superueniẽte ocius cessãt.an qm̃ aq̃
expressa uentres nubiũ cõsidẽt unde flatus origo est.
Cur nõ idẽ uẽti imbrẽ ubiq; afferãt.an quia nõ idẽ mõtibus ubiq; occurũt sed aliis partes aliæ
sũt obiectæ. Nubes enĩ ibi magis cõsistũt.ubi uẽtus nix quasi loca ardua superãs depelle-
re præterea nequit. Cũ aũt cõsistãt præmantur rũpuntur imbrẽq; demittunt.
Quã ob cãm cælũ purũ & placidũ serenũ indicat tp̃s turbulẽtũ hyemẽ ꝓnũciat. An ꝓpterea ꝙ
hyemis aer cõsistẽte. spissescẽteq; fieri solet ergo cũ sol euĩcit discernit illustratq; aerẽ.cũ
euincitᷣ nubibꝰ.offuscat atq; incrassat. Quod si cõstitio ualida.hyemis cõtinuo luce prima
erũpit. Sed si ĩbecillior sit.nec tamẽ ex toto succũbẽs occasũ uersus depellitᷣ qđ cõsistit.ac
inibi manet.eo ꝙ aer terræ ꝓximus hyeme instãte crassissimus ẽ & mox reliquus quoq; cõ-
sistit qm̃ initũ firmamẽtũq; obtinet stabilitatis qđ sucipere atq; colligere possit quãtũ sub
inde accesserit. Vt enĩ in acie cõuersa i fugã.uno resistẽte cæteri quoq; oẽs insistũt. sic i ae
ris rõe fieri solitũ est. Quãobrẽ cito imo repẽte ĩterdũ fit. ut cælũ nubilũ reddatᷣ.cũ igitur
occasus ẽ ꝑturbatꝰ cõstitionẽ minime uictã esse a sole diu pugnãte firmissime indicatᷣ itaq;
plꝰ itẽ posse cõsistere cõsẽtaneũ est. Et qdẽ minꝰ timẽdũ cũ hyeme ꝓgressa q̃ cũ post serenũ
id accidit.qppe cũ illa rõe ueluti reliquias quasdã restare.hac initũ cõsistẽdi oriri uideatᷣ.
Quid est qđ flatꝰ moueat tropœos. idest quos uersarios aut reciprocos appellamꝰ an eadẽ ra
tio est.qua euripi mari reciprocãte agitãtur.nã & mare & aer eatenus fertᷣ.quatenꝰ ꝓflue-
re licet. Deĩde cũ obice q̃dã ampliꝰ ꝓgrassãdi licẽtia his tollitᷣ.q terra ꝓgũt.ob eã.s.rẽ ꝙ suæ
motionis delationisq; ꝓmordia paꝝ habeãt ualida.tũc reciprocantᷣ & redeũt.
Cur idẽ illi tropœi mari spirare soleãt. Vtꝝ quia mare uicinũ est.an quia tropœus apogeæ.i.
flatui abterraneo cõtrariꝰ est. Versarius enĩ tanq̃ reuersio abteranei ẽ.qppe cũ alteraneꝰ fla-
tus ex terra in mare ꝓfluẽs sit.cuiꝰ reciprocatio uersariꝰ ẽ.itaq; de mari terrã uersus spirare
necessũ ẽ.an uenire inde putandum quoniam aer collectus in mari ẽ.qui illo fluxerat. Sed
ratio cur nec in terrã cõsistat & reflectatᷣ cũ ꝓfluit ꝙ mare in cauo ẽ. Aer aũt modo aquæ
ad id fluit.quod cauissimum est.
Cur dici solet. Tercia lux nũquã nocturno aqlone laborat.an ꝙ flatus septẽtrionis imbecilli
sũt.cũ nocte spirare incipiunt.argumẽtũ enim nõ multũ aeris esse motũ ꝙ eo tempore spi
rare exorsus ẽ.quo caloris exiguũ ẽ:exiguũ nãq; caloris.exiguũ aeris mouet.atqui flatus
minimi omnes intra triduũ finiuntᷣ.ergo nec is diuturnior esse debet.
Cur aquilo crebrius q̃ auster spirat.an qm̃ aquilo parti orbis terraꝝ habitatæ uicinus est.id
circo latere nõ põt. Simul enim ex sui tp̃is breuitate & spirat & adest. at auster quia elon-
ginquo admodũ nisi uæhemens sit uenire non potest.

Cur auster minꝰ hibernis noctibꝰ q̃ diebꝰ spirat. an ẽ qdẽ sol. noctis etiã tẽpore austrili regioni ꝓpinquus. & noctes ibi tepediores quã dies aqlonẽ uersus. itaq; aeris multũ mouet̃ & nihil ominꝰ q̃ ĩterdiu. Sed calor dieꝝ uæhemẽtior œẽm absumẽdo humorẽ efficit ut minꝰ spiret̃.

Cur auster canicula oriẽte moueat̃. idq; lege naturæ certissima fieri soleat. An ꝓpterea ꝙ regio inferior orbis sole .s. remoto minꝰ calidinẽ. Itaq; uapor inde large emigrat & multi ꝓfecto austri spirarẽt. nisi anniuersarii ꝓhiberẽt. An oĩbꝰ astris tũ oriẽtibꝰ: tũ occidẽtibꝰ aer soleat cõmutari. Sed cane ꝑcipue. qđ qdẽ flatibꝰ latissime cõstat q eiꝰ ortu & post ortũ sequũt̃ qđ cũ æstꝰ tũc uigeãt. spũs calidissimos per idẽ tẽpꝰ oriri cõgruũ est. Auster aũt calidus est. & cũ ex cõtraris incõtrariũ maxime cõmutari solitũ sit. ortũq; canis ꝑuii nũcupati antecedãt. q aqlones sũt merito post eũ auster spirat. quãdoq dẽ assignari necesse ẽ. idq; austris. fieri oriẽtibꝰ. huic aũt uerbo cũ assignari dicimꝰ subiecta notio ẽ. aerẽ ĩsignit̃ cõmutari & qdẽ mutari flatuũ oĩa genera in uẽtos aduersos aut dexteros solẽt. Qđ cũ aqlo nõ trãseat ĩ latus dextrũ reliquũ est. ut in aduersũ hoc est. ut in austꝝ trãseat. Quinetiã dies post brumã qntusdecimꝰ austrũ præ se fert. eo ꝙ bruma initiũ quoddã ẽ. moueturq; a sole. is potissimũ aer q brumæ uicinus est. Solẽ aũt tũc ad austrũ uergere certũ est. Vt igit̃ cũ ortũ preptat. flatus excitat subsolanus. ita cũ meridiẽ adit austros euocat. nec tamẽ stati a bruma id facit. qm̃ breuissimas tũc agit distãcias. Sed quintodecimo qa tẽpus id modice se habeat. ad primã discessus sẽsionẽ. Totum eni id tẽpus pars conspicua est.

Qua de causa orationis exortu dies maximeq; uariẽt. flatusq; ĩopportuni moueant̃. An qm̃ ĩ mutatione uaria maxime oĩa sũt. q nõ uno certoq; tẽpore. motuue describunt̃. at q orit̃ oriõ ineũte autũno occidit hyeme. ergo qa nõ uno tẽpore cõstat. sed alio ĩcipit: alio cessat flatꝰ etiã ĩcõstãtes esse necesse ẽ. ut pote cũ ancipiti cõditione ꝓueniãt. quos sibi tẽpꝰ utrũq; sortitũ est & qdẽ difficilẽ esse orionẽ & cũ orit̃. & cũ occidit ex tẽporis uarietate recte affirmãt. Turbulẽtũ enim atq; inæquabilem esse necessum est.

Cur aquilo nocte exorsus die tertie cessat. Vtrũ qa ex paruo imbecilliq; initio ꝓdit. tercius ãt dies decretoriꝰ est. an qm̃ uniuersus mõ ecnephiarũ .i. ꝓcellarũ nubibus excussorũ flatuũ funditur. idcirco cõpendio cessat.

Cur pueri aqlones spirãt. an qm̃ pars orbis terræ habitata septẽtrionibꝰ subdita est eminẽtior & extra solsticiũ posita & niuis plenã q nix nõ mõtibus nullis nũq̃ deest. Cũ igit̃ cõcreti humores tabescũt flatꝰ magna ex parte oriũtur. is aũt Aqlo est. q a septẽtrionibꝰ mittit̃.

Cur austri hyme atq; ineũte ueræ atq; autũno cessãte spirare soleãt. undabũdiq; sint. & contortuosi atq; africæ nõ minus frigidi q̃ regioni nr̃ati aquilones. an ꝓpterea ꝙ sole ꝓpinquo spiritũ moueri necesse est. Sol aũt ꝑ hyemẽ austrũ uersus ꝑfert̃. & ineũte ueræ desinẽteq; autũno iã calefacere ĩcipit. æstate cõtra septẽtriones petit. & loca reliquit meridiana. Calidus aũt ꝓpterea est. quia cũ aere africæ miscet̃. qui calidus est. hinc etiã in mare corrumpẽs ingentes excitat fluctus. facitq; australẽ æstatem.

Cur auster fœtidi halitus causa sit. An qm̃ humida & calida corpora reddit. quæ maxime putredini opportuna sunt.

Cur auster ꝓfectus mari ex cõmodꝰ his sit. quorũ stirpes terra continent̃. Nã & thriasio cãpo terræ atticæ. auster de mari occurit. an qm̃ refrigeratꝰ accedit. rubigo aũt per humorẽ calidum alienumq; consistere solet.

Cur uẽtus magna ex parte añ lunæ defectus excitet̃ inicio noctis cũ defectꝰ medio incipit noctis. medio uero cũ mane. an qm̃ calor lunæ ꝓpterea hebetat̃ qa cursus iã ꝓxime ẽ qđ defectus exultet. Remissio itaq; calore quo retẽtꝰ aer qescit. rursũ moueri ac spũs reddi incipit.

Cur auster nõ incipiẽs sed desinẽs ĩbrẽ afferat. Vtꝝ ꝙ aerẽ cogit elõginquo quo coacto aqua exprimit̃. cogit̃ aũt postea q̃ cæptũ est. an qm̃ incipiẽte calidus adhuc aer est. qppe qui ꝓfectꝰ a calido sit. in ꝓcessu tẽporis aũt refrigeratꝰ in aquã melius cõsistere potest.

Quam ob causã cum minor auster est. nubes nullas obducit. maior nubilus & diuturnior est. Vtrũ ut qdã aiũt. initii causa ita accidat. Nam si ex minori ꝓficiscat̃. liqdus udusq; ẽ. Si ex ampliori nubilus & crassus. an qa minor cũ ĩcipit ẽ. itaq; nõ multũ aeris cõpellere põt. Sed ad postremũ ãplificari cõsueuit. Vñ illđ ꝓuerbiũ. Cũ cessat boreas cũq; auster ꝑgere cæpit.

Cur tẽpore hiberno flatꝰ pte ueniũt exortiua æstiuo occidua. an ubi sol ãplius nõ euincit aer libere ꝓfluit. cũ igit̃ nobis occidit. nubes reliquit. qbꝰ fauonii ꝓdeũt. cũq; ĩcolis ĩferioris hemispherii orit̃. spm̃ illis pte exortiua ꝓducit. cõtra cũ pti ĩferiori occidit fauonis illis subsolanos nobis cõsectante aere facit. Vnde fit ut quẽ alium uentũ occupauerit. augeat eo scilicet ꝙ non nihil adiunxerit.

Cur afflãte fauonio canes uestigia minus ualeãt cõperire. an quia plurimũ hic uẽtꝰ cõfundit

qm̃ uentorũ omniũ cõtinẽtissimus est. maximeq; terram attingit.

Quã ob causã cũ stellæ prosiliũt. uẽti indiciũ datur: an ꝓpterea ꝙ a flatu ferunť priusq; ibi q̃ apud nos flatus excurrit Quo fit etiã ut unde stellæ feruntur. hic flatus accedat.

Cur nubes maximas fauonius agit. an quia de alto spirat. regioneq; maritima nubes per ampla spacia colligit ampliores.

Cur uẽti ad postremũ uæhemẽtissime spirãt. an qa ubi uniuersi efflarũt caloris paꝝ reliquiť

Cur si circa eqnoctiũ africus spirarit aqua fiat necesse sit. an quo loco orbis sol fuerit ĩde soleat excitari. itaq; pro solis discursu uicissitudo spũũ agat. Qđ cũ æqnoctiũ hyemis atq; æstatis cõfiniũ sit. dũ sol nobis cõspectũ æqnoctiũ agit aut iustũ trãsgress⁹ limitẽ regioni se dedit hibernæ accidit. ut uẽti partis illi⁹ uernaculi spirẽt. quoꝝ ꝑmus africus est natura humid⁹. & cũ sol partẽ orbis terraꝝ hibernã ꝑlustrat. flatusq; regionis eiusdẽ moueat. euenit ut hyems suis fũgať munerib⁹. Cui⁹ generis imber est. Adhæc cũ eqnoctiũ tanq̃ parib⁹ examinatis uirib⁹ hyemẽ atq; æstatis cõstet. Si alťutris quicq̃ additũ sit. obitus momentũ exultabit cõspicuũ. ut in eqlibrio põdus. Lãci adiũctũ alteri efficit. Qđ cũ affric⁹ hiberni ordinis sit naturaq; humidus. eqnoctio addit⁹. hyemẽ imbreq; merito aufert. imber eni homines est flatibus familiarissima.

Cur auster atq; eurus cũ flatib⁹ sibi obiectis calidiores sint. alter aqlone. alter fauonio aquæ fertiliores sint. quãq̃ frigor est qui humorẽ ex aere depromat. haud eni ꝙ aqlo nubes hinc pellit idcirco aq̃ nõ ꝓuenit. Nã & fauoni⁹ & eurus nubes ãbigit. qppe q ex latere pari mõ ꝓueniat. quinetiã cæteri oẽs unde spirãt inde depellũt. Vtrũ qa frigor amplius ĩtrorsũ circũ obsistit. cũ calor amplius urget. An etiã regio facit unde spirãt ut sereni illustresq; ueniãt. Eurus nãq; ex ortu fauoni⁹ ex occasu aduẽtat. Qui etiã rõ sit. ꝙ aer ꝑcalefact⁹ celerrime ac plenissime refrigerať. quomõ etiã aq̃. igiť euri aer de ortu calidus. austri de meridie ferť. cũ q; frigidissimũ locũ adiere cõpẽdio cõcrescũt. atq; in aq̃ cõsistũt. magisq; eurus aquã agit qm̃ aerẽ de solis parte nec min⁹ calidũ ducit. Auster aquã mittit cũ cessat. qm̃ aer q ꝑm⁹ ex mari accedit erigidus est. ultim⁹ aũt tepidus ex terra occurit. an nõ id solũ cã sit. sed etiãq; ad postremũ auster crescit. Vnde illud ꝓuerbiũ. Cũq; auster surgere cœpit. atq frigidiores qui uæhemẽti⁹ spirãt. igiť merito in nubes aerẽ postea cogit. an ea ipsa ratio sit. cur postq̃ principio fertilior aquæ occurat.

Cur uẽti siccãt cũ frigidi sint. an qm̃ qui frigidissimi sunt. uaporẽ eliciũt.

Sed cur ampli⁹ siccẽt q̃ sol. an qa uaporẽ nõ solũ euocãt. uerũ etiã adducũt. Sol aũt relinquit itaq; ut magis humificat sic minus assicat.

Cur unus uẽtorũ cæcias nubes ad se uocat. qđ etiã ꝓuerbiũ illud declarat. Vt cæcias nubes sic ille opes trahẽs. cæteri nãq; unde spirãt. inde tãtũmodo expellũt. Vtꝝ uẽtus aduersus eodẽ in tpe spirãs id faciat. an si hoc esset haud unq̃ latere potuisset. eteni spũs hic suapte natura circulari linea ferť. ergo cæteri per ťrã uaganť. hic cælũ uersus suæ lineæ cauũ erigẽs nõ ad terrã resupinãs suã originẽ repetit. itaq; nubes facile ad se ducit.

Cur fauonius seren⁹ ac iocũdissim⁹ uẽtorũ omĩum est & q̃lẽ Homerus flare per cãpos elisios carmine illo dixit. Sed zephiri assidue spirãt. auræq; salubres. an ꝑmũ ꝙ aeris tẽperiẽ plene obtinet neq; eni calidus est. ut q de meridie ortuq; spirãt neq; frigidus ut q de septẽtrionibus ueniũt. sed mediũ frigidorũ & calidorũ flatuũ tenet. Qđ cũ utriusq; in uicino sit particeps utrarũq; uiriũ euadit. itaq; tẽperatissimus ẽ. & uere maxime spirat. adhæc flat⁹ oẽs trãsire uel in sibi aduersos. uel in dextros cõsueuerũt itaq; cũ post aqlonẽ fauoni⁹ spiret dexť eni hic est. efficiť adeo tanq̃ mitis ad ĩmitẽ. & simul ubi destitit hyems. serenũ magna ex ꝑte subseq solitũ est. atq flat⁹ hibern⁹ aqlo est. Subsolanus q̃uis inť calidos & frigidos sit⁹ minus q̃litatis eorũ particeps est. hic eni cũ spirat flat⁹ uergẽtes ad austrũ motitat. qdem istuc eni trãsferre assolet. sed misceri tamẽ cũ his minime patiť. at uero fauoni⁹ & moueť ab austro. & ipẽ cũ spirat mouet aqlonẽ huc enim usq; ꝓgrediẽs. uicissitudo spirituũ finem sui circuit⁹ facit. Quod cum unus facit alterius finẽ alterius initiũ secum habeat merito suauius & est & esse uidetur.

Cur fauoni⁹ horis postmeridianis spirare nõ mane soleat. an sol magna ex ꝑte uel oriẽs uel occidẽs auctor spirituũ est. Quociẽs eni aer ẽ humidũ tepefaciẽdo ꝑcoquit atq; discernit ĩ spũm sane illũ extenuat. Qđ si tãtisꝑ acciderit. ut aer spirãtiusculus sit. magis magisq; a sole uerteť in spiritũ. Quotiẽs igiť sol in exortu ẽ. ꝓcul a fauonio abest. hic eni ab occasu se ꝓmit. & cũ iã occidere ꝓximus est. aer oĩno extenuat⁹ discretusq; fluit. at dũ cõfecto meridie ꝑgat ad postmeridianũ. tãtisꝑ ad aerẽ tepafaciẽdũ discernẽdũq; modice ad modũ habet. Subsolanus quoq; ob eã rẽ mane spirare incipit. aerẽ eni qui supra terrã sublimis ĩpẽ-

dēs nocte humefactꝰ solo.sui pōderis rōe appropinquarit.sol mane discernēs ꝓximū sibi
excitat ṗmum.Qui aūt ex sole oriēte spirat.subsolanus hic appellatus est.
Cur sole se attollēte spiritus & sternunť.& augenť.an ꝗa spūs uel aeris uel redūdātis humo
ris cōmotio est quæ ut cū parua est.cōpēdio a sole cōsumitur itaq; nullus spiritꝰ īde existit
ita cū magna est.solis exortu amplior reddiť:Sol eni auctor & parens motuū est.
Cur fauonius horis postmeridianis spirare soleat an ꝙ spūs oēs.sole humorē diffūdēte.ꝓue-
niūt.hūor eni ꝗ āteac cōcrescebat tabescit.cū uiscaloris iꝑpi quo ē.itaq; spūm mouet.atq
fauoniꝰ de occasu spirat.Recte igiť postmeridianis exoriť.tūc eni sol eiꝰ ad locū accedit.
Cur aqlo & auster sæpissime spirēt.an ꝗa contrariū a suo cōtrario edirecto scilicet oppugna
tū minime edurare pōt:sed ex latere potius.aduersā uim tolerat.auster uero & aqlo excur
sus solis lateribus.spirant.cæteri aduersi potius occurrunt.
Vtrū spiritus fōte quodā emergat.quēadmodū aq̄ supra quē fōtē efferri nequeat.an non &
utrū uno ex pūcto.an ex loco ꝓfluat ampliori.Sūt certe nōnulla in aere q̄ uel in aq̄ accide
re pari rōe uidemꝰ Quippe cū aq̄ p ꝓna ociꝰ fluat.q̄ cū in planis atq; æq̄libus stagnat.hoc
eni & spūs faciūt nā locis editis atq; excelsis aer assidue mouetť.cauis ecōtra sæpe ꝗescit
& cōsilescit.ad hæc super excelsissimos mōtes spūs nulli excitāť.ut sup athon ac reliqs ge-
neris eiusdē.indiciū ꝙ quæ reliquerint.q mō superiori sacrificarūt.posteriori īcorrupta cō
perire affirmāt.Cōstat igiť spūs quoq; ꝓlationē ueluti ex fōte quodā actitari.sup quē ni-
hil ṗterea efferre se pōt.Vnde fit ut locis excelsis qđ mō diximꝰ accidat.qđ idē datū etiam
aquæ putauerim.Nec eni aq̄ uæhemētē nec spiritū rapidū locis excelsis fieri nouimus.
Cur austro spirāte ceruleū mare fiat.aqlone obscurius utriusq;.an ꝓpterea ꝙ aqlo minꝰ ma-
re ꝑturbat.oē aūt quod trāqllus est.atrum esse uideť.
Quā ob cām austri cū leuiter spirāt.nequeat nubilare.cū intēte nimiꝝ queāt.an qm̄ tū leuiť
frequētiā nubiū agere nequeāt.itaq; breue sit.quod obduci nubibus possit.at uero ubi ex
creuerūt.multas depellūt.itaq; amplius obnubilare uidentur.
Cur aqlo ut magnus īcipiat ita paruus desistat.auster cōtra ut paruꝰ incipit.ita magnus ces
sare soleat.an ꝗa nobis aquilo in uicino est.auster lōge abest.alter igiť ubi ṗmū exortus ē
nox occupat.alter suo disperso ṗncipio utpote diu ꝓtracto exiguꝰ ad nos primū deuenit.
at finē alterius sētimus.alterius minime.itaq; merito alter imbecillus cū cessat est.omniū
nāq; finis imbecillus est alter ualidus.Finē eni istius nihil ṗterea sētimus.
Cur uersarii q̄ mare sinuať reflare soleāt.qua porrecta pāsaq; maria sūt.reflare nō possint.an
qm̄ flatus in sinū interrūpēs nihil distrahiť īmo magna ꝑte uniuersus ꝑferť.at in dispala
tis porrectisq; obterranei & ꝓtinus magis distrahunť & inter ꝓfluēdū hac eadē repatiunť
qm̄ nihil obsistit quominꝰ multas in ꝑtes ꝓruāt.Versariꝰ eni nō nisi reflexus abterraneiis ē
Cur dici solet.Cū cessat boreas cunq; auster surgere cæpit.an qm̄ boreas ꝙ nos ei subditi su
mꝰ parsq; habitata terræ uergit ad septētriones.intētus ꝓtinus accidit.qppe qui stati cū or
tus est adest.auster ꝙ ex lōginquo ad nos deuenit.nō primū sed post intētior est.
Cur spirātibus austris homines grauiores inualidioresq; sese reddunt.an ꝓpterea ꝙ humor
corporis flatus eius calore tabescēs multus ex pauco redūdat.atq; humor grauis leui ex
spiritu cōsistit quas ob res uires hominis debilitari necesse est.
Cur spirātibꝰ aqlonibus cibi auidiores sumus q̄ austris.an ꝓpterea ꝙ aqlones frigidiores sūt.
Cur auster oris terræ ægipti nō afflat.nec interius iter diei ac noctis super mēphim uero uel
inť diei ac noctis ingenuꝰ spirat.nec uero occasū uersus iter duū dieꝝ:totidēq; noctiū adit
exortū aūt uersus africi incitanť an qm̄ ťra ægiptꝰ caua ꝑtes suas īteriores ē.superiores se
motioresq; eminētior.hic eni auster ut caua ītacta supgredi sic excipi ab eminētioribꝰ pōt.
Cur auster paruꝰ oriť magnus desistit.aqlo cōtra.unde ꝓuerbiū illud secūdæ nauigationi de
legatū est.Cū cessat boreas cūq; auster surgere cœpit.an ꝙ ad septētriones potiꝰ q̄ ad meri
diē positi sumꝰ.aqlo aūt ex septētrionibꝰ spirat.auster ex meridie.merito alter stati cū or
tus est uæhemēs ꝓxima sibi loca inuadit.post deinde suā uæhemētiā in loca trāsfert remo
tiora.alť e cōtra hoīes meridie īcolas inť īicia urget post ubi ṗteriit īgenuꝰ ad nos uenit.
Cur dici soleat.Fit glacialis hyems boreā si dux erit auster.an ꝙ auster talis est.ut nubes lar-
ge & aquā colligat.Cū igiť tali tēporis cōditioni superuenit.gelu indurat.hyemē q̄ efficit
Vnde celebre illud est:Offēdēte lutū borea mox terra gelascit.Lutū eni & oīno aquā ab au
stro uel maxime uel sæpissime fieri palam est.
Cur post austrū cito aqlo spirat.post aquilonē nō cito auster.an qm̄ alteri ex ꝓpinquo alte
ri ex lōginquo ueniēdū est qppe cū sedes nostra aquilonē uersus posita sit.

Cur flatꝰ frigidi ueniũt cũ caloris cõmotiõe oriãt. an motionẽ a calore ꝑfectã calidã eẽ neces
sũ nõ sit. nisi modo quodã ꝓdierit. Nã si uniuersa intrũpit calida est. si per angustũ paula-
timq́ extringit. nec ipa calida ꝓuenit. & aer q inde cõmotꝰ est talẽ efficit motũ q̃lis ipe ꝑfue
rit. quomõ & iã eodẽ de corpore mõ calidũ modo frigidũ posse spirari inquũt. Sed id ueꝝ
nequaq̃ est. Sẽper enĩ qđ exit calidũ est. cuiꝰ indiciũ ꝙ tale ꝓpius admouẽti ꝑcipit. sed inte-
rest quo ꝓdierit mõ. Nã si multo posthiãte ore emisimꝰ calidũ idcirco uidet. qm̃ sentire id
possumꝰ. sed si per angustũ extrudamꝰ. calidiꝰ ꝑfecto extrictũ aerẽ sibi ꝓximũ ĩpellit. atq́ il
le sibi cõtinuũ. Sed ꝙ aer frigidus ẽ. motio eiꝰ quoq́ frigida ꝓfluit. Nunqd igit in flatuũ
quoq́ rõe hoc idem eueniat. sitq́ per angustiĩ ꝑma eoꝝ motio. tũ aere ꝑore ꝑlato subinde
aliꝰ affluat. Quaꝓpter hyeme frigidi. æstate calidi oriũtur. eo. s. ꝙ talis eoꝝ tẽpoꝝ aer ꝑest
nec enĩ a se ipsũ aerẽ moueri. neq́ a calore cõuictũ. eo motu ꝓferri cõstat. nõ solũ ꝙ calore
ampliori cõtẽto spũs calefaciũt. Veꝝ ꝙ sursũ etiã efferũtur. ignis enĩ natura huiuscemodi
est frigidũ cõtra deorsũ ferri aptissimũ est. Spũs aũt merito in latus se uertũt. Cũ enĩ alte-
rũ sursũ alterũ deorsum uersus nitatur. & neutrum alterum superet. nec fieri possit ut ma
neat obliq̃ perferri necesse est.

Cur austri frigidi in africa sint. ut apud nos aq̃lones. Primũ q̃a ut nobis aq̃lonum origo. sic
africæ austrorũ ꝓpior ẽ. Nã si ut dictũ est. flatꝰ ꝑ angustũ extrudi soleat. ꝓpioribꝰ certe fri-
gidiores occurẽt. ꝓpter uæhemẽtiã sui motꝰ quã diffũdi hebetariq́ necesse ẽ. cũ se longius
ꝓtrahit q̃ de cã aq̃lones frigidi apud nos sũt. colimꝰ enĩ ꝓpiꝰ ĩmo iuxta ipsos septẽtriones

Cur austri sicci. & aquæ oĩno expertes febres cõtrahãt. An qm̃ humorẽ calidũ alienũ in corpo
ribꝰ creãt. q̃ppe qui natura humidi & calidi sint. quæ q̃dẽ q̃litates febrificæ sũt. Febris enĩ
earũ cõsistit exuperãtia. Quotiẽs igit per solis ardorẽ omni uiduati humore spirãt habitu
plane huiuscemodi sũt. at cũ una ueniũt cũ aq̃ refrigerari nimirũ aquæ ipius bñficio pñt.

Cur flatꝰ anniuersarii eodẽ tẽpore atq́ mõ afflare semꝑ soleãt. & cur desinẽte die desinũt no-
ctuq́ nõ spirãt. an id q̃dẽ ipm̃ qm̃ nix liquefieri cessat a sole cũ uesperascit. totãq́ noctem
manet indomita. oĩno aũt spirãdi tẽpꝰ tũc ẽ. cũ sol uicere atq́ resoluere glaciẽ ad aq̃lonẽ
positã cœpit cũ igit ĩcipit ꝑuii apellati spirãt. cũ iã amplius resolutũ est anniuersarii.

Cur fauonius uentorũ oĩum lenissimus & frigidissimus est. duobusq́ tẽporibꝰ maxime spi
rat ueræ ac autũno. cũq́ uesperascit potissimũq́ t̃rã attigit. an lenis q̃a ex mari cãpisq́ pla
nissimis spirat. frigidꝰ tametsi minꝰ q̃ aq̃lo ẽ. qm̃ aqua inflata nõ niue spirat. cæterĩs tamẽ
frigidior ẽ. q̃a uel post hyemẽ sole adeo nuꝑ reuigẽte uel autũno cũ sol amplius nõ uiget.
spirare ĩcipit. Vicinꝰ hic maxime t̃ræ afflat. ꝙ e directo nullaq́ aduersãte ui ex mari ad ter
rã trãsit haud enĩ ut ꝑ t̃rã materia obsistẽte arcet. sed libere quoquo uersus uagat qm̃ hu-
morẽ ꝑreptat & æq̃bili quoq́ discursu hac eadẽ de cã ꝓfluit. Nõ enĩ ex mõtibus neq́ ni-
ue per uim tabescẽte sed tanq̃ per fauces expedite ꝓfundit. pars q̃ppe ad aq̃lonẽ. aut ad au
strũ uergẽs mõtuosa est occasũ uersus nullus mõs. nulla t̃ra est sed. mare athlãticũ spaciat
itaq́ efficit ut terræ ꝓximus atq́ sibi æq̃lis ꝑmanet. Spirat cũ uespera ꝓpe est loci ipsiꝰ ra-
tiõe. Tũc. n. sol ꝓxĩe ad locũ accedit uñ fauoniꝰ orit. Noctu q̃escit qm̃ tũc solis motio deest

Cur euro spirãte oĩa maiora uideãt an qm̃ eo flatu aer obscurior caliginosissimusq́ reddat

Cur tp̃e hiberno flatꝰ de ortu spirare mane æstiuo de occasu post meridiẽ cõsueuit. an ꝓpte
rea ꝙ flatꝰ q nobis æstiuo ueniũt hiberno bis spirãt. q oppositũ t̃ræ emisperiũ tenẽt. Nobis
aũt hiberno mane atq́ de ortu spũs ueniũt. ꝙ ꝑ humidus noctis aer discernit. mouetur q́
mane a sole. atq́ is ꝑmis q ꝓxime solẽ est. qđ etiã ante suũ exortũ sol agere põt. exquo au-
ræ spirare non minꝰ ante solis exortũ solẽt. ergo cũ sol humores ad se attrahat. moueat q́
ante suũ ortũ aera q per hyemẽ humidus apud nos ẽ constat uel ad se posse atrahere cũ in
ferius emisperiũ inspicit. idq́ post meridiẽ ibi efficere. qđ tẽpꝰ nobis ante lucanũ est. Quã
obrẽ accidit ut aer q ante ortũ hic a sole attrahit. fauonius inferis sit. aspiretq́ horis post
meridianis. itaq́ flatus hiemis nostræ exortiuꝰ nobis postmeridianis illis. ẽ. idẽ nobis exor
tiuꝰ accedit. æstas enĩ apud illos est. cũ apud nos hyems. nostrũq́ postmeridianũ illis ante
lucanũ ẽ. quo illis auras exortiuas. nobis fauonios aspirare ꝑdicta euenit rõe. Nihil de or
tu ꝑ æstatẽ spirare solet. eo ꝙ sol ad aera sedis nr̃æ sicciorẽ exorit. lauꝝ enĩ tp̃is abfuit fa
uonii pꝰ meridiẽ nulli ꝑ hyemẽ aspirãt. ꝙ exortiui eodẽ tp̃e nulli ĩferiori emispherio flare
ob cã quã mõ diximꝰ cãm pñt. Sol enĩ humores inde ad se attrahẽs nobis fauonios ꝑstat.

Cur fauoniꝰ illustris serenus atq́ gratissimus uentorum oĩum est. an q̃a mediũ calidorũ &
frigidorũ flatuũ tenet. uicinusq́ illis oriens particeps q̃litatũ generis utriusq́ euadit tẽ
peratusq́ ꝓinde accedit. Subsolanus quãuis inter eosdẽ positus sit. minꝰ tamẽ cõmunẽ se

exhibet: hic enĩ mouet quidẽ cũ spirat flatus qui austꝝ uersus spectãt: eo nãqꝫ trãsire solitꝰ est sed misceri his nescit. At uero fauonius & mouetᷣ ab austris: & spirãs ipse agitat aquilones. Istuc enĩ ultimus spirãdi circuitus ducitᷣ unde cũ idẽ in se alteroꝝ finẽ alterorũ initiũ cõtineat: iure gratissimus & est & esse uidetᷣ:

Cur uenti alii locis aliis ĩbrẽ efferãt. uerbi causa helespõtias terræ atticæ ĩsulisqꝫ uicinis aq̄lo helespõto atqꝫ cirenæ: auster lesbo. An ubi freq̄ntia nubiũ inibi ĩbrẽ obuenire necesse est: ibi aũt freq̄ntia cogitᷣ. ubi assidere nubes arceriqꝫ est. itaqꝫ mõtibus magis q̄ planis pluit. ergo apud helespontũ aq̄lo multas desup nubes cõpellit. qđ idẽ ad atticã: ĩsulasqꝫ uicinas helespõtias q̄si iã cõditã nactꝰ materiã efficit. puippe cũ copia larga cõgesta ab aq̄lone sit. lesbo eurus atqꝫ auster nubes affatĩ ex alto adducũt. atqꝫ in hũc modũ uel de cæteris cogitare par ẽ.

Cur dici solet. Nauibus hiberno uentos dat terra secundos. Tunc mare fert sæuos calidi sub mẽsibꝰ anni. Terra dabit sæuos: ponti feret unda secũdos. An qm̃ mare per hiemẽ calidius est. Itaqꝫ siquid in eo cõstitit: inicio cõstitisse ualidiori certũ est. Nã si ĩualidũ esset: facile maris tepore absumeretᷣ. At ꝑ æstatẽ mare frigidũ est spũsqꝫ maritimi oẽs frigent. Terra econtra tũc calida est: q̄re siquid ex terra tũc fertᷣ ꝑmordio id cõstitit ampliori. Nã si, exiguũ ibecillũqꝫ esset: facile solueretᷣ & euanesceret.

Cur apud archadiã q̄ locus excelsus est: flatus nihilo frigidiores q̄ cæteris locis sentiantᷣ. & cũ flatus silet cælũqꝫ nubilũ est. frigor ꝑinde atqꝫ in planis palustribꝰ oriatᷣ. An q̄ꝛ archadia nõ dissimilis palustribꝰ est. Aquaꝝ enĩ cõfluẽtiũ nullos in mare exitus habet. Quapropter fauces hiatusqꝫ ꝑcipites ea in terra numero ampliori sũt. Cũ igitᷣ uentus spirat uaporẽ ortũ ex terra frigidũ auertit & reicit. flatus aũt ipsi frigidi ꝑtoprerea esse neq̄unt: quia ex mari deueniũt. Spũ tñ silescente uapor de aqua stagnãte libere ascendit atqꝫ refrigerat.

Cur si uentus mane ĩcœpit: edurare ampliꝰ possit. An qm̃ sole oriente ĩpetus fit uæhemẽtissimus iccirco protrahi lõgius põt. Indiciũqꝫ cõstitio facta ꝑualida est.

Cur aquilo ĩterdiu spirat ĩgenuus noctu desistit. An q̄ꝛ ĩbre gignitᷣ cõgelato cũ solis calore respirandũ est. ergo sternitᷣ noctu quia sol abest qui gignendi causa est.

Cur flatus futuri ĩdiciũ datᷣ. cũ per aerẽ multæ seruntᷣ arachneæ. Vtꝝ q̄ꝛ arachnea suo fũgitᷣ ope cũ cælũ serenũ est. feruntᷣ aũt fila qm̃ refrigeratus aer in terrã corruit. Refrigeratio uero hiemis primotdiũ est. itaqꝫ indiciũ fit illa arachneaꝝ ꝑlatio. An q̄ꝛ post ĩbres atqꝫ hiemes arachneæ uniuersũ feruntᷣ. opus enĩ suũ arachneus tunc exequitᷣ cũ cælũ serenũ est & occulit se ĩpatiens frigoris cũ hiẽs urget. tractusqꝫ a flatu nimiũ eruit filũ. Post ĩbrẽ aũt flatꝰ magna parte oriri solitũ est.

Cur locis frigidis aquilo per hiemẽ uæhemẽs spirat: & ut proxime nubilus. sic trãsuorsũ liq̄dus fertᷣ atqꝫ illustris. An rõne qua frigidus eadẽ etiã uæhemens sit. Qđ tñ e propinquo frigidior est: occupat priusqꝫ nubes gelu ĩdurat q̄ repellat: quæ induratæ põdere suo obsistũt & manẽt. Trãsuorsũ aũt uæhemẽtia sua potius q̄ frigore agit.

DECIMA OCTAVA PARTICVLA QVE AD METVM FORTITVDINEM MORES DENIQVE AFFECTVSQVE VARIOS ATQVE CIVILE IVS PERTINENT.

Vr tremũt qui metuũt. an ꝑpter refrigerationẽ. deficit enĩ calor atqꝫ cõtrahitur. ex qua aluus quoqꝫ plærisqꝫ ob timorẽ effundi solitus est.

Cur metuentes nõnulli sitiũt. Vt qui sũt tormẽta adituri. Cũ enĩ per timorẽ refrigerentᷣ: sitire minime debeãt. an nõ eodẽ loco refrigerentᷣ & caleãt sed refrigerentᷣ per sũma corporis. unde calor discedit. caleãt per intima caloris. s. ĩtrorsũ cõtracti efficiẽtia. Cuius rei indiciũ aluiˀ quoqꝫ solutio facit. Sitis aũt parte q̄dam interiore siccata solet acidere. nec aliter agi uidetᷣ q̄ in his quos epiala exercet. qui simul & frigẽt & sitiũt. Nec enĩ illis pars eadẽ corporis inalgescit & concalescit.

Cur hoĩes cũ excãdescũt: calore. s. ĩtrorsũ colecto feruidi fidibũdiqꝫ reddũtᷣ. cũ metuũt contra efficiuntᷣ. an nõ eũdẽ in locũ calor se colligat. sed hoĩ irascenti cor calore circũfusũ efferuẽt. ex quo fidibũdus rubicũdus spirabũdus efficitᷣ: cũ calor sursũ uersus se efferat. Metuẽti sãguis & calor in imũ ꝑfugiũt. Vnde fit etiã ut aluus fũdatᷣ. Nã & cordis cõpulsio nõ similis agitᷣ. sed metuẽti utpote ex caloris ĩopia freq̄ns ac feriẽs est. Irascẽti ecõtra: utpote cũ calor collectꝰ sit copiosior. Quãobrẽ efferuescere aĩo excitari: ꝑturbari: cæteraqꝫ id genꝰ uerba nõ ĩepte sed accõmodate dicũtᷣ. Nũq̄d igitᷣ sitis ea de cã obueniat: nã & siccũ expuere: & liguã hærere & reliq̄ hiꝰ sp̃s elatio facit & sãguis. Sitĩ quoqꝫ excalescẽte corpe nasci certũ ẽ. sꝫ queãdmodũ ps eadẽ corpis q̄ sitis lacescit resiccari utriqꝫ metuẽti & irascẽti possit. metũ. n. siti posse afferrĩ cõstat militũ argumẽto q̄ supati fugã rapuerit. nunq̄ enĩ tã grauitᷣ sitibũdos

ſeſe fuiſſe fatent̃:& uero qui ĩdicẽdo cõturbant̃:ſitire uæhementer conſueuerũt itaqꝫ oſel
uũt:& nõnihil ſubſorbent ut parmenõhiſtrio facit.an hoſte cõturbatos nõ ſitis ſed ſiccitas
pulſo ſanguĩe teneat. Vñ etiã accidit:ut palleſcãt.ĩdiciũ uero ꝙ nõ multũ ebibũt:ſed iter/
dũ deſorbuiſſe tm̃ ſatis eſt.Atq̃ ſe in fugã uerterũt:laborãt itaqꝫ ſitiũt:& qbꝰ tormẽta ĩſtãt
eadẽ ipſa efficiẽdi rõ eſt.nec miꝝ qcq̃ id eſt.fit eñi ĩ re bellica ut nõnulli ẽt uiri fortes ac ſtre
nui ubi ſtructa acie hoſtes ſũt petituri obtremiſcãt:nõ ꝑterriti ſed fidẽtes q ẽt ſua corpa uer
berare lata ferula aut ſuis manibꝰ aſſolẽt ut undiqꝫ uorſũ pari colore ĩferueãt . qdã eñi ĩæq̃
lis ac tumultuariꝰ motꝰ ĩ eoꝝ corpibꝰ ꝑ acumẽ & nimiũ ĩpetũ caloris oriri ferme aĩaduertit̃
Cur hoĩes fortes magna ex parte uinoſi ſũt.An qa fortes calidi ſũt.Calor aũt in pectore con
ditꝰ eſt.Ibidẽ eñi metũ quoqꝫ refrigeratione q̃dã effici nouimꝰ:ut cor fortibus caloris copia
fultũ ꝑſiſtat timidis refrigeratũ ĩſiliat:ergo qui ſãguinolẽtũ hñt pulmonẽ calidũ hũc mõ
uinolẽtoꝝ gerũt.ita ut rei aduerſæ ſuſpitione refrigerari nõ q̃ant.At q ita ſe hñt : bibendi
auidi eſſe cõſueuerũt.nã & bibẽdi cupiditas mẽbri eiꝰ calore orit̃ ut alias dictũ ẽ.& cupiditas
ipſa nõ niſi rei uim ſedãdi hñtis deſideratio eſt.Vinũ aũt etſi natura calidũ eſt ſiti tñ ãpliꝰ
q̃ aq̃ extinguere põt.maxĩeqꝫ id genus hoĩum.quã ob cãm dictũ alias eſt.ex quo & qui ſpi/
rãdi difficultate laborãt aut ĩſania uexant̃.uinũ admodũ cupiũt.q̃q̃ alteris ex ĩſtrictiõe al/
teris ex ꝑturbatione pulmo efferueat.Cũ igit̃ magna ex parte hoĩes eoſdẽ ſitibũdos ac for
tes eſſe obueniat:uini aũt auidi qui ſitibũdi taleſqꝫ geſtiũt.naturas uiciſſim ĩter ſe cõſecta
ri neceſſe eſt.Vnde fit etiã ut uinolenti q̃ ſobrii fortiores ſint.

Cur fortitudinẽ maxĩe honore ꝓſequunt̃ reſpu.q̃ tñ uirtutũ ꝓ̃cipua nõ eſt.An quia ſemꝑ uel
ipſe bellũ aliis ĩferũt:uel ab aliis ſibi illatũ patiunt̃.hæc aũt uirtus ꝓutilis utrãqꝫ in partem
eſt.honorãt uero nõ q̃ optima ſũt:ſed q̃ optima ſibi exiſtiment.

Cur uoce & manibꝰ & labro ĩferiori tremãt:q metuũt.an qm̃ hic affectꝰ caloris defectio ex lo
cis ſuꝑioribꝰ eſt:ex quo ut palleãt accidit.Qđ igit̃ calor pectꝰ deſerit.uox obtremit.Id eñi re
frigerat̃ qđ uocẽ mouet,& manꝰ quoqꝫ pari rõne ceſſant̃.utpote q̃ ex pectore pẽdeãt.Inferiꝰ
tñ nõ ſuꝑius labꝝ q̃tit̃:qa ſuꝑiꝰ eo pẽdet.quo ſuapte natura uergit.Inferiꝰ ſurſũ caloris bñ
ficio ſtabilit̃:atqꝫ quieſcit quo ſublato ĩalgeſcit & tremit:& uero ĩ excãdeſcẽdo imũ labrũ
eadẽ de cã laſſat̃:& pẽdet qđ late ĩ pueris patet calor eteñi ĩ cordis ſedẽ cõferre ſe cõſueuit.

Cur hoĩes metuẽtes tremũt:maximeqꝫ uocẽ & manꝰ & imũ labꝝ.an uocẽ qa calor hinc defi/
cit:quo in loco uox poſita eſt:labꝝ uero & manꝰ qm̃ partes iſtæ nobiliores ſũt:minimeqꝫ ſã
guinolentæ bilẽ quoqꝫ idẽ deiciũt:& teſticulos cõtrahũt.deiciũt qa calor deſcendens diffũ
dit & liq̃facit.Cõtrahũt quia metus ĩuectꝰ extrinſecus eſt:ut fugã in aduerſũ agi oporteat.

Cur hoĩs metuẽtes & algẽt & ſitiũt:q̃ qdẽ affectiões aduerſæ ĩter ſe ſ.an algẽt refrigerati ſi
tiũt calefacti.Calor.n.ĩ metuẽdo ſuꝑiora deſerit loca:qđ facie aluoqꝫ cõſtat:facies.n.pallet
aluꝰ ĩterdũ fũdit̃.ergo ꝙ calor locis ſuꝑioribꝰ deficit:algor orit̃.ꝙ hũor deficit.ſitis exultat.

Quã ob cãm cũ & metꝰ & dolor q̃dã ſit ægritudo:q dolẽt.clamãt qui metuũt ſilẽt.an q dolent
ſuũ retinẽt ſpm̃.itaqꝫ is uniuerſis erũpẽs cũ clamore emittit̃.Metuentibꝰ corpꝰ refrigerat̃.
calorqꝫ ima petit:qui ſpm mouet.Quo igit̃ hic ſe cõtulerit:ibidẽ ſpm potiſſimũ excitabit.
q̃propter uent̃ eoꝝ qui metuũt obcrepare ſolitꝰ eſt.Vox aũt ſp̃s ſurſũ uerſus elatꝰ eſt:parti
bus quibuſdã ueluti ĩſtrumẽtis cõficiendus abſoluẽduſqꝫ.Cã uero cur hoĩes dolentes ſuũ
retineãt ſpm eſt:ꝙ oẽs ĩditis a natura nobis ꝓ̃ſidiis aliquo detrimẽto affecti:ſine ulla cogi
tatione uti ſolemꝰ:ut ẽt cæteræ oẽs aĩantes aliæ nãqꝫ cornibꝰ aliæ unguibꝰ repugnãt:ſeſeqꝫ
defendũt.atq̃ ad dolores uel oẽs certe uel plurimos calor adiuuat.quẽ ꝑfecto is auget q ſuũ
cohibet ſpm.Calefacit eñi doloris ĩcitabula:cõtracto ĩtrorſus calore ꝑ ſpm atqꝫ excoquit.

Cur metuẽtibꝰ alui fũdãt̃:libidoqꝫ urinæ laceſſat.an qa calor ĩſitꝰ nobis q̃ſi aĩans eſt hic ergo
rẽ q̃cunqꝫ timuerit:defugit.qđ cũ extrinſecꝰ tũ cõturbãdi:tũ cæteroꝝ metuendi geneꝝ rõ
ĩuehat̃.atqꝫ ĩ ima de ſuꝑis defluat.& e ſũmis ad ĩtima ſeſe penetret.efficit̃ ut alui, ueſicæqꝫ
fundant̃.facileſqꝫ reddant̃.Nã & anethũ & abſinthiũ & q̃cunqꝫ urinã moueãt.eadẽ calida
eſſe manifeſtũ eſt.Quinetiã medicamẽto aluo accõmodata calorifica eſſe nouimus.& par/
tim eoꝝ ſoluẽdi uim tm̃ obtinẽt.parti uel aliter tabefacere q̃unt:ut alliũ urinæ tabificũ ẽ.
hoc igit̃ idẽ qđ ea ipſa calor quoqꝫ efficere põt qui de ſũmis ĩ hæc loca ſeſe cogit & cõtrahit

Cur hoĩes metuentes ſuos teſticulos cõtrahũt.Cõtrariũ eñi ut remittant̃ & flacceãt cõgruũ
dixeris cũ calor metuentiũ in eũ locum ſe colligat.an metuentes omnes fere ſimiles frigẽ/
tibus ſint.Cum igitur calor ſumma corporis deſeruit:retrahendũ ſane eſt. quãobrem uen
tris quoqꝫ murmur citat̃ cũ timor uehemẽs detinet.cutem quoqꝫ algentiũ ſũmam uidemꝰ
contrahi:utpote cũ calor ĩde deſtituerit oĩs.ex quo ſubſequi horror cõſueuit.Scrotũ ergo

ſurſũ cõuellit̃:atqꝫ eo cõtracto una teſticuli cõtrahũtur. Qđ melius ĩ coitu uenereo patet
Metus enĩ excernit:multiſqꝫ cõturbatis:aut ꝑterritis genituræ mouet̃ profluuiũ.
Cur aliqui ægrotẽt:ubi uitã luxurioſã uiuere aſſueti agere luxurioſe ceſſarũt.ut Dyoniſius ti
rãnus:ꝙ in urbis ſuæ obſeſſione aliq̃tũ tpis a potu ſolito deſtitit:tabe ꝑtinus ĩterea labora
uit.An cõſuetudo res magna cuiqꝫ ſit.Iã enĩ in naturæ hitũ ferme abſoluit̃:ergo ut piſces
ĩter aerẽ aut hõ in aq̃ degens male habeât neceſſe eſt.ita qui morẽ mutarint ſolitũ:ægre at-
qꝫ moleſte ex cõſuetis diſcedũt.& eodẽ rediiſſe ſibi ſaluberrimũ hñt ꝑinde qua ſi ad ſuæ na
turæ ſtatũ redierint. Tabeſcũt itẽ alimẽto carentes:quo ante hac copioſo ſuauiſſimoqꝫ uti
ſolebât.Qđ enĩ cibo ſolito ueſcũtur ꝑinde afficiunt̃ acſi nullũ penitus capiât.Quinetiã ma
teria excreſcẽs atqꝫ ĩutilis mixta cũ alimoniæ copia hebeteſcit:exoleſcitqꝫ.Immixta aũt ip
ſã ĩnatatferturqꝫ in oculos aut in pulmonẽ.Quapropter cibo deĩde ĩgeſto ſolito tẽperat̃.
dilutaqꝫ & ĩnoxia reddit̃.Redũdat ꝑterea uacãs illa materia hoĩ ĩmoderate:luxurioſeqꝫ ui
uẽti:ubi luxuriari aliq̃tiſꝑ deſiit:eo ꝙ multã ĩ ſe materiã cõtinet ĩdigeſtã uitæ.ſ.ſuꝑioris cõ
geriẽ:q̃ tabeſcẽte calore gemino ac ĩtimo efficit̃ ut fluẽta uberi⁹ ueluti copia q̃ fc̃tã moueât̃
Cur duoꝝ tm̃modo ſenſuũ rõne hoĩes incõtinentes uocamus ideſt tactus & guſtus.An ꝓpter
uoluptates q̃ pariter nobis ac cæteris aĩantibus oĩbus per hoſce ſẽſus admiſtrât̃. Qđ igit̃
cões eas cũ beſtiis habemus ſpernimus & ſolas oĩum aut maxime uicio probroqꝫ damus.
Itaqꝫ hoĩem eis addictũ uitupamus:etiã incõtinentẽ atqꝫ intẽperantẽ appelam⁹:qm̃ a teter
rimo uoluptatũ genere ducatur.
Cur hoĩes incõtinentes:rõne tm̃ cupiditatis dicimus:cũ etiã in iraſcẽdo incontinentia ſit.An
quia incõtinens eſt qui cõtra rationẽ aliq̃d agit:& incõtinentia eſt aſſuetudo rõni cõtraria.
Sũt aũt cupiditates fere oẽs cõtra rõnẽ.Iræ uero cũ rõne nõ tñ ita cũ rõne:ut ratio iubeat:
ſed ĩ uectã cõtumeliã cauſã ue ſignificet.
Cur cõtinentia & tẽperantia in iuuenibus atqꝫ ditibus recẽſemus.Iuſticiã uero in pauperibus.
An quia ſiquis re abſtinet:cuius maxime ĩdiget laudabilior eſt q̃ ſi ecõtra.Pauꝑ igit̃ facul
tatibus indiget:iuuenis & diues fruitione.
Cur minus ſiti q̃ famẽ tollerare poſſimus.Vtꝝ quia ſitis res magis anxia eſt. Cuius ĩdiciũ ꝙ
ſuauius ſitientes bibimus q̃ eſuriẽtes comedimus triſtius aũt qđ ſuauiori aduerſũ eſt. An
quia calor quo uiuimus humidũ magis q̃ ſiccũ deſiderat.An quia ſitis reꝝ duaꝝ libido eſt
potionis inquã & cibi fames unius cibi tm̃modo eſt.
Cur minus ſiti q̃ famẽ patiamur.An quia ſiti amplius cõtriſtamur q̃ fame.Cuius ĩdiciũ uolu
ptas ſane facit:quã ĩter bibendũ capimus uæhemẽtiorẽ.Tũ etiã qui ſitit res duas deſiderat
cibũ atqꝫ refrigerationẽ.Iſthæc enĩ ãbo potio exhibet.Atqui eſurit alterius tm̃ appetẽs eſt.
Cur incontinentes eos appellare ſolemus:qui uoluptate cõtractãdi aut guſtãdi exuꝑarũt.Nã
qui ĩmodice re utunt̃ uenerea:& qui luxu delectant̃:ciboꝝ incõtinẽtes uocamus. Ciborũ
tñ nõ eadẽ ratio eſt:ſed parti linguã parti gulã ſua mouẽt ſuauitate.Vnde Philoxen⁹ gruis
collũ a diis ĩmortalibus ſibi dari obtabat.At uero qui in uidendo audiendoue modũ exce-
dũt:nõ eodẽ uocabulo ſignificamus.An qm̃ uoluptates ſenſibus hiſce accõmodatas: cões
cũ cæteris aĩantibus habemus ergo ut cões ſpnimus notamus ſolaſqꝫ oĩum aut maxĩe pro
bro damus.Itaqꝫ hoĩem his deditũ reꝑhendimus:& ĩcontinentẽ intẽperantẽqꝫ appellam⁹:
ꝙ uictus a teterrimo uoluptatũ gñe ducit̃.Sed cũ ſentiendi gñа quinqꝫ ſint cætera aniãlia
duob⁹ tm̃ q̃ modo dixi uoluptatẽ ſibi acq̃runt cæteris uel nihil oĩno delectant̃.uel ꝑ accidẽs
ita afficiũt̃.Qđ.n.uidet aut olfacit tãtiſꝑ gaudet quo ad guſt⁹ tactuſqꝫ officio fruiſcat̃.Cũ
gen⁹ idiꝑm cõcupiſcẽdi expleuit:illoꝝ quoqꝫ ſuauitas deſiit ut ẽt nobis ſalſamẽti odor cũ ĩ
digemus ſuauis eſt.Vbi ſatiati repletiqꝫ ſum⁹ ãplius ſuauis nõ ẽ.Roſæ aũt odor ſẽꝑ ſuauis ẽ.
Cur minus riſũ retinere poſſimus cũ amicos nr̃os familiareſqꝫ uidem⁹.An uolubili⁹ qđ elati⁹:
atqꝫ ſuſpẽſi⁹ ſit.Atq beniuolẽtia ferme huiuſmõi ẽ:ergo merito tũc ad ſurridẽdũ mouemur
Quã ob cãm cũ maior iniuria ſir offẽſa q̃ mai⁹ ĩ bonũ accepta ẽ.honorqꝫ mai⁹ ſit bonũ maior ĩ
iuria pecuniæ æſtimet̃.q̃ honoris & hoĩes iniuſti poti⁹ ĩ re pecuniaria eẽ uideât̃.an q̃a multi
tudĩ pecũiæ honori añponũt̃.oĩbuſqꝫ cões maxĩe hñt̃.honor ãt paucis raroqꝫ uſu cõtigit.
Cur depoſitum denegare iniquius ſit q̃ mutuũ.An ꝙ amico iniuriã facere turpe eſt.Depoſitũ
igitur qui negat amico iniuriam facit.nullus enim quicquam deponit niſi credens confi-
denſqꝫ At is cui debetur amicus non eſt nõ enim mutuat:ſed dat qui amicus ẽ.an quia ma-
ior iniuria cõmittitur.Præter damnum enim fides negligitur.cuius gratia quãuis nil aliud
cogat:abſtinendũ ab iniuria eſt.Ad hæc nõ par pari reddere uicio dat̃.hic igit̃ rẽ ſuã credi-
dit̃ tanq̃ amico ille denegat tanq̃ inimico.Atq mutuauit nõ dedit ut amico.Itẽ qui depoſu
it cuſtodiẽdi reddẽdiqꝫ gr̃a dedit q̃ mutuauit.fruct⁹ ẽt ſui gr̃a dedit.min⁹ ãt ægere ferim⁹ ia

cturam si questum emolumentumq; nobis petimus: ut piscatores factam iacturam retium
æquo aío ferũt: periculũ enĩ exploratũ sibi habebât. Addo etiã ꝙ qui suũ deponũt homi-
nũ uitantes ꝑfidiã. fortunaq; laborantes aduersa plerũq; id faciũt. Qui uero mutuât pecu
niis abũdât fortunateq; degũt. Iniqus aũt est iniuriã hoi ĩfortunato q̃ fortunato ĩtulisse.
Quãobrẽ in foris nõnullis familiæ potius q̃ testamẽti rõe sñiam fieri solitũ sit. An ꝓpterea ꝙ
de familia emẽtiri nõ licet: s3 uera fat̃i necesse ẽ. Testã ât multa iã falsa eẽ redargui potuert
Cur pauptas apud hoies bonos potiꝰ esse q̃ apud prauos soleat. An quia oibꝰ odio habeť atq;
expelliť. ad ꝓbos ꝑfugit. rata maxime apud eos salutẽ ꝑmanẽdiq; locũ se posse asseq ecõtra
si ad prauos uenerit nunq̃ eos fortuna ista fore cõtentos sed uel furta uel latrocinia aditu-
ros. quibꝰ rebus futuꝝ ut ipsa ampliꝰ apud illos manere neq̃at. An q̃a hoies ꝓbos optime se
uisuros existimat nec sibi petulanť cõtumeliose q̃ppiã facturos. Itaq; ut nos pecuniaꝝ de-
posita tute hoibus bonis credimꝰ sic etiã hæc sibi dispẽsat & statuit. An libẽter se ad uiros
optimos cõfert: quia fœmina est. ĩopsq; ꝓinde & utriũ & cõsilii: ut eiusmodi hoibus cõmẽ
datã se esse magnoꝑe uelit atq; desideret. An q̃a mala est: nunq̃ se malis iũgere uelit. Nã si
ita maluerit oĩno malũ irremediabile ipsa reddeť.
Cur nõ quẽadmodũ amplificanť iniuriæ in pecuniis ita cæteris etiã in rebꝰ ualeât augeri uerbi
câ: qui leui aliq̃d dixerit nõ ꝓpterea rẽ quoq; reticẽdã apiet. neq; q̃ unũ ꝑdiderit: uel totam
rẽpublicã prodere ꝓpterea uelit: sicut qui obolũ abstulerit etiã talentũ auferet. An quia sť
q̃ partius quidẽ per ĩpotẽtiã sed uoluntate amplius iniq̃ cõmittanť.
Cur depositũ etiã paruũ denegare turpiꝰ est q̃ debitũ magnũ. An qui depositũ negat hoiem
fraudat: a quo bonus ipse existimatus est. An q̃m qui hoc facit. illud etiã facere uelit.
Cur hõ q̃ adeo eruditiõe p̄ditꝰ est: aĩantiũ oĩum ĩiustissimꝰ sit. An q̃a ĩgenio cogitatiõeq; plu
rimũ ualet. Voluptates igiť & fœlicitatẽ rimatur maxime atq; ꝑpensat. quæ nisi cũ iniuria
nemo assequi potest.
Cur diuitiæ magna ex parte ab hoibus prauis potius q̃ bonis habeanť. An quia fortuna cæca
est: discernere sibi atq; sæligere q̃d melius nõ potest.
Cur iustius hĩtũ est hoibus uita fũctis opẽ ferre q̃ uiuis. At quia uiui sibiipsi p̄sidio eẽ possũt
illi defũcti nihil p̄terea possunt.
Quã ob câm qui morã cũ hoie sano traxerit: nihilo reddi ĩtegriori corpore possit neq; qui cũ
robustiori aut pulchriori uersať. quicq̃ in eiusmodi hĩtus proficiat. iusto aũt & tẽperati &
bono qui se deiũxerit: melior in his ipsis bonis aĩ euadet. An q̃m bona corporis aĩo imita-
ri nõ possumꝰ bona aĩ possumus. est aũt q̃sq; bonus uirtute aĩ: sanus uirtute corꝑis. Assue-
scit igiť exẽplo melioris recte modo lætari modo cõtristari. Q̃d is assuescere neq̃t qui cũ sa
no est: haud enĩ quisq̃ sanus in eo est ut læteť quibus rebus lætandũ tristeť quibus tristan
dũ sit. Nihil enĩ ex his sanitatẽ creare põt.
Cur mulierẽ ĩterfecisse iniquius sit q̃ uiꝝ quaquã naturæ rõne mas fœmĩa p̄stantior est. An
quia mulier ĩbecillior est: minusq; proinde facere iniuriã põt. Itẽ eniti aduersus id q̃d longe
infirmius est: nihil uirile: ĩmo stolidũ atq; iniquissimum est.
Quam ob câm reo dexter apud iudicẽ locus dať. An ut rõ cõpensâdi habeať. Cũ igiť res faci-
at accusatorẽ suꝑiorẽ reo status cõcediť melior: ut se aduersario possit æq̃re. Tũ etiã reꝰ ma
gne ex parte cauere cõsueuit: ꝙ melius facere ita possit. si locũ dextrũ bbtineat.
Cur si suffragia pari numero accusatori & reo fuerint reũ uincere sanxitũ est. An quia agiť
câ tunc p̄mũ ea audit reus: atq; rñdere testesq; adbibere debet. aut aliq̃d facere aliud unde
sibi p̄sidiũ eruere possit: facile aũt nemini est diuinare: q̃ sibi p̄moliẽda ꝑparâdaq; sint: ut te
stes aut aliq̃ fidẽ aliã: qua se ĩnocentẽ ostẽdere ualeat: at uero accusator & añquã in iudiciũ
uocet rẽ disponere atq; statuere põt: prout sibi libitũ est. & cũ iã accersiuit. fictis uere q̃bus-
dã similibus agere. Quibus rebus cũ legũ auctor minui partes rei uideret fauendũ cẽsuit ei
quotiẽs sñiæ iudicũ pares ĩter se fiât. Quinetiã hoc in his maxime ĩtelligere licet quos me-
tus terruerit. Multa enĩ ibi p̄termittũt: q̃ uel dictu uel factu sibi necessaria statuerũt. Atq̃
reus ꝑiculo sẽp fere utiť grauiori: ut âplius metuat. ergo si ea p̄termittere cogiť. q̃bꝰ possit
suã augere defẽsionẽ. dubiũ nullũ est quin nisi p̄termittere: uincere aduersariũ posset. quâ
do illis prætermissis potuit tamẽ sui iuris præsidio æquiparare. Ad hæc nostrũ unusquisq;
nocentem potius uelit liberare: q̃ innocentẽ condẽnare: ut si de assertione liberta tis aut ho
micidii agiť reũ liberare potius uelimꝰ nocentẽ q̃ condẽnare innocẽtẽ. Cũ enĩ quis ambigit
errorẽ suscipere debet leuiorẽ: nã etsi iniquũ etiã est libeꝝ: asseruisse qui seruꝰ est: lõge tñ
iniquius seruũ sanxisse qui liber est. Itẽ quẽadmodũ si. Q. inuehit crimẽ. C. litigat nõ ꝓtinꝰ
rẽ criminâti restituendã censemus sed possidenti tenendam usq; quo iudicatũ sit. ita etiã de

pluribꝰ par esse putamus: cũ. s. iudicũ asserentiũ iniuriã & negantiũ parem numeꝝ esse cõ-
stat. Vt enĩ ꝑncipio cũ alter criminať alter inficias it: legũ auctorem nõ criminanti fauere
sed reũ iubere dñm rei esse tãtisꝑ debere dũ accusator supet oportere existimamꝰ. Itidé cũ
pari suffragioꝝ iudicať examine: reũ suoꝝ cõpoté esse cẽsemꝰ cũ sñiis paribꝰ nihil exupan
tiæ legũ auctor accusatori reliqrit. Magnis ité delictis magna supplicia statuta sũt. Itaqꝫ si
iudices iniusta sñia hoiem capite dãnarit: post suũ erroré emẽdare nullã tpis facultaté nã
ciscenť. Sed si minꝰ ĩtegre liberarint: si hoc ita caute tuteqꝫ fecerit: ut nihil ꝑterea delinqre
ille uellet: qd q̃so errauerint. Iudices ꝙ hoiem usqꝫ eo emẽdatũ liberarint. Sed si post hac ẽt
delictũ idé cõmiserit: morte tũ utriusqꝫ delicti cã mulctãdũ lex ꝑcipit. Ité hois est ꝑfecto ini
ꝗoris ea cõmittere q̃ crimini assignari iniq̃ minꝰ cõsẽtaneũ est. Iniuria enĩ uel ꝑ irã ꝑ metũ ꝑ
libidiné ꝑ multas alias huiusmodi cãs aduehi põt. nõ tm̃modo ex cõsulto. Crimé aũt ex cõ-
sulto magna ex parte iniuste obiciť. ꝗobré cũ sñiæ accusatoré iniuste agere: pariter & reũ
deliquisse affirmẽt. ĩprobusqꝫ hitꝰ sit: ꝗ iniuste accusat uictoriã lex iure optimo reo ĩpertit
Ité nos etiã ipsi nr̃is cũ familiaribꝰ ita agimꝰ: ut cũ eos deliquisse aliquid suspicamur & tñ ni
hil certi hẽmꝰ sed pariť culpa uacare existimamꝰ: nõ ꝓtinꝰ ad plectendũ ueniamꝰ. atqꝫ si nihi
lo ré ãplius ꝑcessere possimꝰ: culpa eos oĩno absoluimꝰ. Ité grauioré his facit iniuriã qui ex
cõsulto quã qui nõ ex cõsulto iniuriať. At qui planꝰ atqꝫ calũniãs sẽp ex cõsulto lacessit: qui
aũt iniuste aliud fecit aut ꝑ necessitaté aut ꝑ ĩprudentiã aut ꝓut aliť sors tulerit delinquit
cũqꝫ pares sñiæ sint accusator iã ex cõsulto iniuriã facere dimidio iudicať sñiaꝝ. reũ ãt face
re qdé iniuriã reliquo sñiaꝝ dimidio asseriť: sed facere tñ ex cõsulto nõ cõstat. ergo cũ gra
uioré accusator q̃ reꝰ facere iniuriã iudiceť. merito legũ auctor eũ uincere cẽsuit: qui iniuriã
fecit leuioré. Addo etiã ꝙ sẽp iniustior est qui se latere nõ putat & tñ facit iniuriã: q̃ qui se
latere posse existimat. Atqui iniuste crimé cuiq̃ obicit. eũ quidé ipsũ qué suis uexat calũniis
haud unq̃ latere se posse arbitrať. Cæteri qui iniuriã faciũt: latere sese plærīqꝫ oés eũ existi-
mãt: in quem iniuriã aĩ aduerterunt ergo iudicari iniustiores accusatores debent q̃ rei.

Quã ob cãm qui ex balneis furatꝰ est: aut ex palestra aut ex foro aut ex aliquo eiusmodi loco:
morte mulctať: qui aũt ex domo ꝑuata furti ꝑciũ duplũ exoluit. An qa in domibꝰ ré custo
dire meliꝰ possumus. nã & paries firmꝰ & clauis est: & familiaribꝰ res domesticæ curæ oĩbꝰ sť
ut tuto ꝓueniť. At in balneis cæterisqꝫ publicis locis facilis cuiqꝫ facinoris ꝑpetratio est. nil
enĩ ad custodiã satis qui sua posuerit hẽt ꝑter oculos. Itaqꝫ facultas dať furãdi. etiã si aspe
ctũ paulisꝑ diuerťit. Quãobré legũ auctor ratus sua ipsos custodire satis nõ posse legé ad-
hibuit minitanté acerrime uitã futurã nemini qui furtũ publicis locis cõmiserit. Ité ĩ domo
penes dñm ipsũ est qué uelit recipe & cui minꝰ credat cauere. At ei qui in balneis quicq̃ po-
suit ꝓhibere neminé licet. nec ĩgredi nec ĩgressũ uesté suã ibi deponere unde surrepturꝰ sit.
sed ꝓut libitũ est. eodé in loco surrepturi & amissuri amicula ꝓmiscue iacẽt. Quaproť legũ
auctor hois rebꝰ qui sua spõte furé suã ĩ domũ excepit: sibiqꝫ errauerit nõ magnis admodũ
supplicis censuit cõsulendũ. His uero qui cõem balneaꝝ additũ cõuersationẽqꝫ habeãt ne
cesse est: suppliciũ furti grauissimũ ꝑsidio statuit. Ité qui locis quoꝝ aditꝰ oĩbꝰ patet furtũ
comittũt: oĩbus patent. eo aĩo esse ut & uitæ ꝓuati ne sui quidé cõmodi gr̃a ꝓbi esse unq̃ ui
deri uelint: utpote qui frustra se ꝓbos apud eos ementianť: qui rem norũt. Iã ergo palã suã
nequitiã prauitatẽqꝫ exercere ĩcipient. Atqui uni tm̃ palã fuerint dissuader̃ uel pecunia uel
re aliq̃ conanť ne facinꝰ patefaciat. Quocirca nõ tota uita hi praui ꝑseuerenr. Itaqꝫ legũ cõ
ditor dãna his leuiora ꝑscripsit. Ité ea potissimũ delicta dedecꝰ reipu. afferũt q̃ in cõuentibꝰ
collegiisqꝫ publicis cõmittunť. ut ecõtra honoré cõparãt sũmũ ea maxĩe q̃ integre publice
aguntť. Ita enĩ fit ut ciues & sibi & cæteris cõspicui sint uirtuté præ se ferre & colere. Atqui
eiusmodi furtis nõ solũ ꝑuati qui suũ amisit detrimento afficiť: uerũ etiã tota res pu. cõuici
ĩs lacessiť: & maledictis. Igiť dãnis merito grauioribus ĩs puniť qui locis publicis q̃ qui ꝑua
tis in ædibus furtũ egit. Ité qui ex domo ꝑuata ré suã amiꝓit: sine ulla cõtumeliosa affectio
ne domi manens suũ ꝑferat casũ. Atqui ĩ balneis aut alio id genus loco amisere ægre inde
nudi discedũt & plærīqꝫ oés irridenť: qđ lõge molestius q̃ rei iactura est. Qua de cã legũ la-
tor dãna his statuit grauiora. Quinetiã alia cõplura simili rõne leges ꝑcipiũt ut qui hoĩ ma
gistratu ꝑdito maledixerit grauiter mulctari q̃ ꝑuato nullo affici detrimento & recte qui-
dem. sic enĩ nõ tm̃ in magr̃atũ deliquisse qui maledixit iudicať: sed in rempu. etiã cõtume-
liose egisse. Pari sane rõne & qui in portu furatus est: nõ solũ ꝑuati offendisse: uerũ etiã rei-
publice dedecus aduexisse putať. hæc eadem uel in cæteris reddenda rõ est: ubi aliquis fit
publicus cõuentus & compitũ.

Cur si iudicū sniæ pares aduersariis fiāt: reū uīcere solitū est. An ꝙ reus nullo ab aduersario
detrimento affectus sit: sed suffragiis paribus uictor euaserit.

Cur sup furto dānū capitale statutū est. sup cōtumelia quæ grauior iniuria est æstimant̄ qd
pati suo corpore: aut q̄tū soluere debeat: qui deliq̄rit. An ꝓpterea ꝙ agere cōtumeliose hu-
mana q̄dā affectio est: oēsq; hoīes plus minusue eius participes sumus. At furari nulla ne-
cessitate hūana cogimur. Adde ꝙ qui furtū cōmisit idē ager̄ quoq; maluerit cōtumeliose.

DECIMANONA PARTICVLA QVAE AD ANIMI RATIONALes uirtutes ꝑtinēt.

Vr hoīes qui īgenio claruerunt. uel in studiis philosophiæ: uel in re. pu. admini
strāda: uel in carmīe pangendo uel in artibꝰ exercēdis melācolicos oēs fuisse ui
c demus. & alios ita ut etiā uitiis atræ bilis īfestarent̄: ceu īter horeos de hercule
fert̄: hic eni eaipsa fuisse natura putat̄: & morbū comicialē sacꝝ ab illo & her-
culeū ꝑsci noīauere. Puerorꝝ quoq; motio mētis idē hoc explicat & eruptio ul
cerꝝ q̄ mortē īterdū an̄cedit. Id eni plærisq; atra bile cōsistit: & lysādro lacedæmonio ꝓxīe
an̄ obitū genꝰ id ulcerꝝ emersit: Adde aicē & bellerofōtē: quorꝝ alt̄ penitꝰ ad īsaniā prorupit
Alt̄ loca ꝑseq̄bat̄ deserta. Vn̄ illud Homeri. Ast hic qn̄ etiā diis grauior oībꝰ errat: In cāpos
solus latos: inq; auia rura. Ipse suū cor edens hoīum uestigia uitās. Quinetiā plerosq; alios
ex heroū ordīe morbo eodē laborasse cōpertū est. Annis uero posterioribꝰ. Empedoclē So
cratē Platonē: alios cōplures uiros īsignes hoc fuisse habitu nouimus. atq; etiā partē ordis
poetarꝝ ampliorē. Nā & multos id genꝰ hominū morbi ob eiusmodi hītū corporis exercēt.
& aliq̄ suapte natura ī eos ipsos affectus ꝑspicue uergūt. oēs tn̄ fere ut dictū iā ē. natura hu
iuscemodi extit̄e. ergo cām ꝓmū exēplo haud sane īcōmodo uini capiamꝰ. Vinū eni īmo-
dicū tales maxime hoīes reddere uidet̄: q̄les melācolicos eē affirmamꝰ moresq; uarios id cō
dit cū bibit̄. ut iracūdos humanos miꝑicordes audaces: quorꝝ nihil mel aut aq̄ aut lac. aut
eiusmodi aliq̄d efficere pōt. ītelligi plane q̄ uarios reddat hoīes licet. Siq̄s potāte ipm aīad
uertat ut gradatī euariat. Vbi eni uinū hoīem frigētē taciturnūq; a sobrietate accepit pau
lo liberalior ī poculo refouet excitatq; ad uerba. Tū largiori potu uerborꝝ uberē: eloq̄ntē
fidērēq; reddit. post hac ꝓcessu potādi āpliori audacē ꝓpensūq; facit ad agendū. Deīde ple-
nius āplificato: in cōtumeliā & petulantiā uertit. mox ad īsaniā ꝓpemodū accēdit. Postremo
nimio ex potu resoluit: stultūq; agit ī modū eorꝝ q̄ a pueris morbo laborāt comitiali aut ēt
eorꝝ q̄ uiciis atræ bilis maiore īmodū cōtinent̄. Igit̄ ut hō idē īter bibēdū moribꝰ īmutat̄ ua
riis: uiniq; mēsura q̄dā idē crebro a se discrepat ita sūt q̄ singulis morꝝ gn̄ibꝰ adeo īualuerit
ut aliorsū neq̄ant cōmutari. q̄lis eni uinolētꝰ hic ē. talis q̄sq̄ aliꝰ factꝰ a natura est. s. aliꝰ loq̄x
aliꝰ mente cōmotꝰ aliꝰ lachrymabūdus. nā tales uinū quoq; īformat. Ex quo illud Homeri
Me uictū bacho lachrymas effūdere dicūt. Quippe miꝑicordes īterdū reddunt̄. & alias ef
ferri alias taciturni. Sūt eni q̄ rursus taceāt: & maxīe q̄ ex melācolicis mēte ferme sūmota co
gitabūdi esse soliti sūt. Quietiā adamādū ꝓpensiores uinū facere idoneū est. Indiciū ꝙ sæ-
pe qui potat: uel osculari eos adducit̄. quibꝰ nemo sobrius dare osculū uelit: uel q̄a defor-
mes sūt uel q̄a ætate ꝓuecti. uinū tn̄ nō lōgo hæc auget tpe sed breui. Natura sane dū uita
eduret: assiduis īcremētis āplificat. Alii nāq; audaces & temerarii: alii taciturni: alii miꝑicor
des: alii timidi ꝑ nām & īstituunt̄ & augēt̄. q̄obres eandē eē cām cōstat q̄ uel uinū uel natu
ra mores cuiq; īsemīare possit: & augere. Cōfici nāq; ī dies ui caloris oīa soleat hītui: igit̄
naturæq; atræ bilis flatꝰ ciere datū est. Quocirca uicia corporis q̄ flatū præ se ferūt. iliūq;
dolores atræ bili meīci tribuunt. & uinū uero flatus mouere nimirꝝ pōt. q̄obrē similē ambo
isthæc sortiunt̄ naturā atra bile & uinū cōstat uinū eā hr̄e uim e spuma q̄ excitat oleū eni
q̄uis calidū nihil spumat. uinū large āpliusq; nigrꝝ q̄ albū: q̄a calidiꝰ & corpulētiꝰ est. unde fit
ut cupiditatē ueneris accēdere uinū possit. q̄re nō īepte uenerē iūctā bacho autumāt. & me
lācolici quoq; magna ex parte libidīe affluētiꝰ cōcitātur. cōcubitꝰ eni flatꝰ copia agit̄. Cuius
īdiciū ꝙ pēnis ex paruo citissime in molē augescit īsignē. Nisi eni flatꝰ nō ita extumescere
pōt atq; q̄netiā ꝑusq̄ tp̄s ꝓmēdi seminis fit uoluptas q̄dā gestiēs pueris adhuc orit̄ cū iā pu-
bi ꝓpinḡ testiculos ꝑ libidinē pruriūt. qđ. s. ob idipm fit q̄a flatꝰ ꝑmeatꝰ trāsit q̄ postea humor
ꝑfert̄. Et semīs quoq; in cōcūbendo ꝓfusionē eiectionēq; a spū. īpellēte fieri ꝑspicuū ē. igit̄
uel in esculētorꝝ potulētorꝝ ordīe merito eo libidinē mouēt q̄ locū genitaliū flatu īplēt. Ex
quo fit ēt ut uinū atri coloris talē hoīem reddat: q̄lis melācolicꝰ flatu lentꝰ est. qđ late in nō
nullis patescit. sūt eni magna ex parte duri uenisq; tumidi q̄bꝰ atra bilis redūdat. Cuiꝰ sane
cā ē nō sāguis sed flatꝰ copia. Sed cur nō oībꝰ melācolicis aut fuscis colore īuecta duritas ē:
sed his tm̄ q̄bꝰ uiciū āpliꝰ īualuerit alia rō ē. Nūc de eo qđ ꝑcipio explicare maluimꝰ agēdū
ē hūoris id genꝰ quā atrꝝ bilē uocamꝰ ꝓtinꝰ sese cōstātiæ naturæq; uniuersi corpis ītermiscet

cõfũditqꝫ. Tẽperamẽtũ enĩ oẽ calidi & frigidi est.ꝗppe cũ ex his duob⁹ natura & seruet &
cõstet.quãobrẽ atra etiã bilis & calidissima & frigidissima reddi põt.Pati nãqꝫ isthæc ambo
eadẽ aptissima suapte natura ẽ.ut etiã aq̃ tã & si frigida est tñ si satis cõcalefacta ẽ.uelut q̃
feruet calidior q̃ flama ĩpa sẽtit̃ & lapis quoqꝫ & ferrũ ignita carbone calidiora euadunt q̃
ꝗdẽ natura frigida nullũ dubiũ ẽ.Sed de his dictũ planius est ubi de ignis natura & opera
docuim⁹.atra aũt bilis nõ per sũma sed natura penit⁹ frigida oĩno ita se hẽt.ut dictũ iã est
si modũ excedit hominẽ facit attonitũ.aut obturpẽtẽ aut anxiũ:aut formidolosum.Sed si
admodũ incalescit securitatẽ animi cãtilenasqꝫ parit & mẽtis alienationẽ & ulceꝶ eruptio
nẽ.& alia pleraqꝫ generis eiusdẽ.parti igit̃ hominũ maxime uictu quottidiano redũdãs mo
res nihilo ĩmutat.sed morbũ melãcolicũ tãtũmõ creat.at qb⁹ habitu natura tali cõstiterit
mox his multa & uaria moꝶ genera exoriuntur ꝓut.s. ali⁹ aliã habit⁹ intẽperiẽ sortit⁹ est
exẽpli gratia.in qb⁹ multa & frigida bilis est atra hi stolidi sũt & ignaui.in qb⁹ ꝑ multa &
calida hi ꝑciti & ĩgeniosi amasii ꝓpẽsi ad oẽm excãdesẽtiã & cupiditatẽ.nõnulli etiã loq̃cio
res.Multi etiã ꝙ ille calor sedi mẽtis in uicino e morbis uesaniæ ĩplicãtur aut ĩstictu lim-
phatico ĩferuescũt exquo sibillæ efficiunt̃ & bacchæ.& oẽs q diuino spiraculo instigari cre
dũt̃.cũ.s.id nõ morbo sed naturali intẽperie accidit. Marac⁹ Ciuis syracusan⁹ poeta etiã
p̃stãtior erat dũ mẽte alienaret̃ at qb⁹ min⁹ ille calor remiss⁹ ad mediocritatẽ sit hi prorsus
melãcolici ꝗdẽ sed lõge prudẽtiores & quaq̃ aliq in ꝑte min⁹ excedãt multis. Tamẽ in reb⁹
cæteris sũt oĩb⁹ p̃stãtiores alii ĩ studiis litteraꝶ.alii in artib⁹.alii in repu.magnũ etiã ad su
beũda pericula discrimẽ hic habit⁹ affert.ꝗppe cũ multi metu uarie moueant̃ ob eã.s. rem
ꝙ ita a se ipsi differũt ꝓut incidit ut uices ei⁹ habit⁹ gererẽt.habit⁹ enĩ melãcolic⁹ ut mor-
bos uarios creat.ita etiã ipse ĩæq̃bilis ẽ.ꝗppe q alias frigid⁹ in modũ aquæ alias calid⁹ sit.
quãobrẽ cũ formidolosũ q̃cq̃ denũciatũ est.si habit⁹ iusto frigidior sit. timidũ reddet.iam
enĩ metui aditũ patefacit & met⁹ ipse refrigerat ut ex his cõstat.q metu ꝑculsi ob tremis-
cũt.Sed si ampli⁹ caleat metus inuect⁹ ad mediocritatẽ reducet.tem̃pabit. Intrepidũqꝫ ꝑ-
ĩde hoiem seruabit.Quinetiã cũ spõte molestiis anim⁹ tabescit. qđ freq̃nt̃ usu euenit rõ ꝑ
quam similis ẽ.Fit.n. sæpenumero ut angamur & aĩo succũbam⁹.sed cur ita nullã redde
re cãm habeam⁹ alias contra ut securitatẽ animi gestiam⁹.Sed q̃obrẽ minime cõstat.affect⁹
igit̃ tã isti q̃ illi superi⁹ explicati paulisper ꝗdẽ cõsistere in oĩb⁹ solẽt.oẽs enĩ aliꝗd illi⁹ mate
riæ facultatisqꝫ sibi int̃mixtũ ꝓculdubio cõtinẽt.sed qb⁹ alte ampliterqꝫ cõstiterit.hi iam
moꝶ q̃litate q̃dã notescũt.& nominãt̃ ut enĩ specie int̃ se distãt:nõ ꝗa faciẽ habẽt.sed ꝗa fa
ciẽ talẽ id est alii pulchrã.alii turpẽ &.qui nihil supuacui gerũt hi stata sũt forma sic etiã q
leuit̃ habitu illo cõstãt hi mediũ tenẽt.q plene.hi iã dissimiles multitudini euadnnt. Nã si
oĩno merus bilis atræ habit⁹ sit melãcolic⁹ admodũ necessũ est.si aũt quẽdã immodũ tẽpere
tur.egregii singularesqꝫ instituunt̃.hi tamẽ si paꝶ suæ ualitudini cõsulũt.facile in uicia bi
lis atræ labũtur.alii parte alia sui corporis.alii nãqꝫ in morbũ comicialẽ incidũt.alii attoni
ti fiũt alii uæhemẽtissime anxii aut formidolosi reddũtur alii maiorẽ immodũ sibi cõfidũt
& sperãt.qđ etiã Archelao regi macedoniæ usu euenisse accepim⁹.Cãm uero tã uariæ po
testatis ipse habit⁹ dat.s.ꝓut frigid⁹ calidusue cõstiterit.Nã si ultra modũ frigid⁹ sit. mole
stiæ anxietatesqꝫ spõte sine ulla rõe nascent̃. exquo mortẽ laqueo sibi cõsciscũt. maxime
ꝗdẽ iuniores interdũ tamẽ & seniores.Multi etiã uinolẽti sese ĩterimũt.Nõnulli uero ex
melãcolicis ubi abũde potarũt dolẽt.& animo uæhement̃ succũbũt.calor etenĩ naturalis a
calore uini extinguit̃.calor aũt qui eã cõtinet sedẽ qua speram⁹ & sapim⁹ facit ut securo
animo sim⁹.Qua de cã oẽs ad uinolẽtiã usqꝫ prõpto aĩo bibim⁹. Oẽs animi spe bona uini co
pia afficit queãdmodũ iuuẽtus adolescẽtulos.Senect⁹.n. parũ sperare põt:iuuẽt⁹ spe plena
ẽ.nõ desũt quos angor ĩt̃ potãdũ eadẽ illa de cã cõphẽdat q̃ ẽt post potũ nõnullos occupat.
qb⁹ igit̃ calore natiuo emarcescẽte orit̃ ægritudo.hi sibi laqueũ poti⁹ petũt q̃ re iuuenes po
tiusq̃ senes laq̃o se ĩterimũt.alt̃is enĩ calor ꝑ ætatẽ marcescit.qđ naturæ agit̃ ordĩe.alteris
ꝑ uĩ ipsi⁹ aspectus qđ cõtra nr̃m est. Quib⁹ aũt calor extinctus subito est.hi repẽte se inter
ficiũt.ut oẽs mirent̃.eo ꝙ nullũ indiciũ p̃cesserit.Cũ igit̃ atra bilis ꝑfriget ut dictũ est ua
rias animi molestias anxietatesqꝫ gignit.calidior aũt cũ est securitatẽ & lætitiã p̃stat.Quo
circa pueri lætiores.Senes tristiores esse cõsueuerũt.alteri enĩ calidi alteri frigidi sũt. ꝗp-
pe cũ nõ nisi refrigeratio q̃dã sit ipsa senectus.accidit uero ut calor subito causis quoqꝫ ex
ternis extinguat̃ queãdmodũ quæ præter suã naturã candẽt.ceu carbones aqua super ĩ
fusa extingunt̃ unde fit etiã ut se data ebrietate nõnulli seipsos enecẽt.Calor enĩ ex uino
adiectas est quo extincto usu euenit illa perniciosa affectio.Et post coitũ quoqꝫ uenereum

animo pleriq; oẽs ſuccũbũt redũturq; triſtiores. Qui tñ copiá excremẽti ſuo cũ ſemine effuderint hi lætiores hilarioreſq; euadũt. qppe q ſic excremẽto & flatuatq; calore nimio leuent. cæteros triſtiores demiſſioreſq; ſæpe uen⁹ reliqt. eo ꝙ parti neceſſarie aliquo ſubtracto refrigerant. qđ humoris ei⁹ paucitate qui effluxerit patet. Sũma igit rationũ colligam⁹. homines melácolici uarii inæqleſq; ꝓpterea ſũt. qa uis atræ bilis uaria & inæqlis ẽ. Quippe q̃ uæhement tũ frigida. tũ calida reddi eadẽ poſſit. & qm̃ ui eadẽ moꝝ obtinet inſtituẽdoꝝ mores .n. calidũ cõdit & frigidũ oĩum maxime q̃ noſtro in corpore habent. idcirco nos morũ qlitate afficit q̃dá informatq; ut uinũ qđ ꝓut plus minuſue corpori ĩtermixtũ infuſũq; eſt uarios reddit. flatuoſũ aũt utrũq; eſt. & uinũ & atra bilis. cũq; rõ ſit ut portio quoq; aliq̃ tẽperata illi⁹ inæq̃bilis ordinis habeat ſtatuſq; mõ quodá acqrat integræ habituſq; reſpõdere calidior frigidiorue poſſint ob exuperãtiá q̃litatis hĩc efficit porro ut melancolici oẽs non per morbũ ſed per naturá ſint ingenio ſingulari.

Cur per aliquas ſciẽtias habitũ nos habere cẽſeamus ꝑ aliquas nõ. an habitũ nõniſi per eas tátũ adipiſci putamur qb⁹ uim ĩueniẽdi acqrim⁹ inuẽtio enim ex habitu eſt.

Cur oĩum animãtiũ homo prudẽtiſſim⁹ ẽ. utrũ qa capite minimo eſt .ſ. ad ſui corporis ꝓportionẽ. an qa uariæ minimo eſt ob id enĩ ipſũ capitis quoq; minutio accidit. & int homines ipos q minori ſũt capite prudẽtiores naſcũtur q̃ qui ſũt grandiori.

Cur ſeniores ampli⁹ mẽte ualem⁹. iuniores ocius diſcim⁹. Qua natura parẽs & auctor oĩum ĩſtrumẽta nobis duo ĩſeruit quoꝝ opa inſtrumẽtis extraneis uti ualerem⁹ .manũ ĩ quá cor pori dedit: animæ mẽtẽ. Eſt enim mẽs quoq; reb⁹ a natura nobis ĩpartitis annumeráda uicẽ ſane gerẽs inſtrumẽti. Cæteræ oẽs ſciẽtiæ arteſq; noſta opera ſũt mẽtẽ ipſá op⁹ eſſe naturæ fatẽdũ eſt. Vt igit manu nõ iá inde ab ortu naturæ uti poſſum⁹. Sed cũ eá natura abſoluit ꝑfecitq;. ꝓcedẽte nãq; ætate manus ſuũ opus maxime efficere põt. ita etiá mẽs quæ res naturalis eſt nõ ꝓtinus ſed in ſenectute maxime nobis cõtingit atq; tũc potiſſimũ cõſumat atq; abſoluit. niſi detrimẽto aliquo lacera læſaq; ſit. quẽadmodũ cætera quoq; opera naturæ Poſterior mẽs uero quá manuũ facultas accedit. qm̃ inſtrumẽta etiá mẽtis poſteriora ſunt q̃ manuũ inſtrumẽta .eſt enĩ mẽtis inſtrumẽtũ ſciẽtia. mẽti nãq; utilis ſciẽtia eſt ut tibicini tibia. manuũ ĩſtrumẽta res plæræq; naturales ſũt. natura aut ipſa eiuſq; res oẽs priores ſũt q̃ ſciẽtia. Quoꝝ aũt inſtrumẽta priora ſũt. facultates quoq; eorũdẽ ꝑ̃us cõtingere cõgruum eſt. his enĩ crebro utẽtes cõficere habitũ ſolem⁹. & iſta ſic reciprocant ut quá uicẽ hæc int ſe gerũt. quoꝝ inſtrumẽta ſũt. eandẽ inſtrumẽta quoq; ipſa int ſe habeát. Viciſſimq; q̃ ĩſtrumẽta interſe eãdá illa quoꝝ ſũt inſtrumẽta. Mẽs igit ea de cá nobis ſeniorib⁹ potius cõtĩgit. diſcim⁹ aũt ocius iuniores qa rẽ ferme nullá tenemus .cũ enĩ res pleraſq; ſcim⁹ .non æque p̃terea capere alias poſſum⁹ quomõ etiá meminiſſe meli⁹ ea ualemus quæ mane primũ ꝑcipimus. deinde ꝓcedẽte die memoria hebetamur. qm̃ multa iá preptauimus.

Cur homini potius q̃ cuiq̃ ex cæteris animãtibus credẽdũ eſt. Vtrũ ut Plato Neocli reſpondit qa homo ſolus oĩum animãtiũ nouit enumerare. an qa ſolus deos ueneratur & colit. an qa oĩum maxime uim obtinet imitãdi. hinc enim diſcere. tá multa & uaria poteſt.

Cur nihil ĩ eo delectamur qđ triãgulũ duob⁹ rectis pares ãgulos intnos uel hr̃e ſpectam⁹ uel habiturũ ſperamus neq; in aliquo generis eiuſdẽ niſi forte in ſpeculatione ipſa delectádũ ſit hæc tamẽ æquo modo iocũda ſane ſit. etiá ſi trib⁹ rectis aut etiá plurib⁹ pares angulos habeat ſed nimirũ tũc delectari eſt cũ aut ludis olymphiæ nos uiciſſe meminim⁹ aut aput ſalamina nauali pugna hoſtes ſuperaſſe. aut tale qd futurũ ſperamus nõ cũ his ipſis cõtraria expectam⁹ an ĩ reb⁹ iſtius modi delectemur ꝙ uel fuerũt uel ſũt cõſilio nr̃o aut oĩno humano & opa. q̃ aũt natura lege incõmutabili ita eſſe uoluerat. hæc ſuæ tãtũmodo rationis cõtẽplatu nos alliciũt & oblectãt. ſed cũ rerũ geſtarũ per quá aduerſa rõ ſit efficit. porro ut q̃ inde ꝑfecta ſint ĩ ꝑte lætabilia in ꝑte triſtia ueniant. Oĩa aũt lætitiæ triſtitiæue ratione aut uitamus aut perſequimur.

Cur medicus ad ſanitatẽ uſq; tãtũmodo ſuá operá p̃ſtat. Primũ enĩ corpus extenuat dehinc ſiccat. tũ ſanitatẽ inducit. poſthac nihil ulterius agit. Vtrũ ꝙ fieri nõ põt ut ex ſanitate aliud qcq̃ efficiat. an ſi qd fieri poſſit. ad aliá ſpectet ſcientiá afferriq; p̃terea ex ſanitate aliqd licebit. ergo ſi oĩa fieri uel ex cõtrariis uel ex mediis ſoleãt. cõſtet ut illud ægrotet qđ uel ſiccius uel humidi⁹ uel tale aliqđ eſt igit ex minus frigido in minus frigidũ. Et poſtremo ĩ iuſtá uicẽ caloris: uel ſiccitatis. Vel humoris medic⁹ adducit tráſferẽs ſeſe ex cõtrariis aut mediis dũ ad eũ deueniat habitũ. qui ſanitati accõmodat⁹ ẽ. ex quo qdẽ nihil eſſe natura fert niſi qđ mediũ ergo aliquid p̃terea facere poteſt. ut enĩ eatenus uenit. ſic retrorſũ ab

ire pōt. Sed ars nō istuc ꝓfitet̃ sēper enī qđ meliꝰ ē id artis rō & spectat & facit. itaq; nec ulla alia nec ipa reddēdi rō de sanitate qcquā aliud faciet. cū uel nihil effici necesse sit. uel rei destinā de cōtrariū quādoq dē eadē est sciētia cōtrarioꝝ. ita uel in ædificādi rōe nihil est qđ cōtrariū faciat. Nec uero ulla ars alia est quæ ex hoc qcquā faciat Nisi ueluti ex pte quēadmodū suēdiū ratio ex proscisso calceū reddit. fieri nāq; bifariā aliquid ex aliquo ita potest ut uel cū illud cōponit̃ uel cū destruit hoc cōsistat.

Cur hominē philosophū differre ab oratore putamus. an qa philosophus in reꝝ speciminibꝰ agitādis exquirēdisq; suū studiū posuit. orator his rebus uersat̃ quæ cōsortes illoꝝ speciminū sūt. uerbi causa alter qdē iniusticia sit nouit alter quis iniustus est. & alter quid tenor tirānidis sit cognitū habet. alter qualis ipse tirannus.

Cur genus id homini qđ. Dionisiacos technitas idest artifices bacchanales aut histriones appellamꝰ. improbis esse moribus magna ex parte cōsueuerūt. an qa minime sese studio sapiētiæ dedūt: eo scilicet ꝙ in artibꝰ necessariis magnā ætatis suæ partē cōsumūt. uitāq; plurimū traducūt in cōtinētē parti etiā cū inopia. qđ qdē utrūq; uicia & gignit & auget̃.

Cur ueteres p̃mia certaminibꝰ corpoꝝ posuerūt sapiētiæ nullꝰ qcq̃ statuerit. an qa iudices qđ ad īgeniū attinet. uel p̃stātiores. uel nihilo deteriores nimirū esse his debēt. qui int̃ sese certāt. qđ si homines sapiētia excellētiores certare deberēt ꝓponereturq; p̃miū. arbritris sane sibi carerēt. at uero in certaminibus gymnicis qsq; suo tātū aspectu iudicare integre potest itē auctor ille p̃mioꝝ tale suis hominibꝰ certamē ꝓponere noluit unde inimicitiæ seditionesq; maxime exorirētur. homines enī cū in re sui corporis aliq̃ īprobant̃. nō moleste oīno ferūt. neq; his infesti reddunt̃. qui ita iudicarint. at si stolidores iudicati sūt iudicibus admodū ipsis succēsēt. ægreq; uæhemētissime ferūt. quæ qdē res seditiosa & stolida est. adhæc p̃miū p̃stātius esse suo certamine decet. itaq; certaminū gymnicorū p̃miū optatius & p̃stātiꝰ q̃ ipsa cōcertatio est prudētia uero quodnā p̃miū p̃stantius esse possit.

Cur homo maxime. aliud intelligat. aliud faciat. an qa cōtrariorū eadē sciētia est. an qa mētis officium plura cōtingit appetitus in unū tātūmodo ꝓfluit. at qui homo mēte magna ex parte uiuit & ratione. Bestie appetitu ira cupiditateq; ducūtur.

Cur nōnulli pecunias acquirere: nō īpendere cōsuerūt. utrū ꝙ suis moribus uiuūt. an oblectamine quod in spe positū est alliciūtur.

Quā ob cām qui grauiter & suauissime dormiūt nihil sōniant̃. an qa & sēsus & intelligētia hominis tūc suo fūgi offico pōt. cū animus trāquillat̃ & requiescit. qua qdē requie. uel ipsa sciendi ratio cōstare uidet̃. quippe quæ animū sistat atq; ex temeraria agitatione intrāquillitatē adducat. cū enim animus mouet̃ uagaturq; fieri nō pōt. ut aliquid uel sētiatur uel intelligat̃. ex quo fit etiā ut amētes sint pueri & ebrii & īsani. facit etenī calor qui nimius in his est ut motu plurimo uæhemētissimoq; inquietent̃. quo motu desistēte prudētiores esse incipiūt: cū enī uis illa intelligēdi sedata est. facilius sistit̃. rerūq; rationibus adsciscit. & qdē qui inter dormiēdū sōniāt. nō alia de causa uidere sibi illa uident̃ q̃ ītelligētia cōstāte requiescēteq;. quod qdē sōno cōtigit leuiori. iactat̃ enī animus noster maxime in sōnis. calore. s. qui undiq; in partē se colligit interiorē atq; ita efficit̃ ut plurima uæhemētissimaq; illa obstāte iactatione nullū interuenire sōniū possit. Nec putādū: ut animus tūc cōquiescat. & per se maxime sit. cū nullū sōniū trahit̃. ut multitudinis opino est. Sed cōtra oīno incidit: ut qui in motu plurimo est. Nec paulisper quiescit. hic intelligere nequit. Plurimꝰ aūt motus cū suauissime quis obdormiscit: merito ꝓpterea est. ꝙ tūc maxime larga caloris copia in partē cōtrahit̃ interiorē. animū uero cōcitatū nō solū interuigilandū. sed ne ꝑ quietē qdē intelligere posse. argumētū illud etiā est ꝙ in sōnis quos cibo ingesto primos agimus nulla facultas uidēdi sōni dat̃ cū maxime accidit ut animus ꝓpter cibū ingestū cōcitet̃. sōnū uero ipsū occurrit cū cogitātibus nobis & ante oculos rē ponētibus sōnus accedit: quapropter ea maxime sōniamus quæ agimus aut acturi sumus aut uolumus. de his enī maxime cogitationes imaginationesq; obueniūt. & qui instructi uirtutibꝰ sūt meliora sōnia uidēt ꝙ etiā uigilātes meliora animaduertūt. Qui deteriꝰ uel aīo uel corpore sūt affecti deteriora cōcipiūt. qppe cū ēt affectio corporis faciat ad sōnii uisionē hoīs. n. morbo laborātis ꝓposita quoq; animi uiciosa sūt. atq; etiā ꝓpter corporis ꝑturbationē animus quiescere nequit. Melācolici idcirco in sōnis crebro excitari cōsueuerūt ꝙ calore largiore urgente animꝰ moueri æquo ampliꝰ cogit̃ qđ cū motꝰ uæhemētior sit. merito dormire minime p̃nt.

VICESIMA PARTICVLA QVE AD OCVLOS: AVRES: NARES: OS: TACTVM VNIVERSAM FACIEM CORPVS TOTVM ATQVE COLOREM pertinent.

Vr oculo perfricato sternutare cessam⁹. an ob eā rē humoris respiratio moueat̃ la
c crimā.n.oculus pfricat⁹emittit sternutamētū humoris copia excitat̃ an qa plus
caloris min⁹corrūpit absumitq̃.Oculos aūt pfricatus pl⁹caloris sibi acqrit q̄ na
res cōtineāt Quāobrē etiā siqs nasū pfricuerit ipsū stenutāmētū desistet.
Cur uno oculo exquisitius cernit̃ q̄ duobus an quia plures motus duob⁹ q̄ uno excitātur quē
admodū oculis puersis multiplicē agitari motū certū est.ergo duoꝝ unus motus non est
unius unus & simplex:est itaq̃ efficit̃ ut exquisitius uno q̄ duobus cernatur.
Cur homines irati oculis maxime erubescūt.pudefacti auribus.an qm̄ oculi refrigerant̃ eoꝝ
quos puduit.Pudor .n.ī oculis est.nec respicere ualēt quos pudor tenet: & timor quoq̃ re
frigeratio loci eiusdē ē:calor aūt ī ptē trāsit aduersam quæ posterior ē.aures uero satis ex
aduerso posite sūt itaq̃ pudore maxīe erubescūt.iratis porro p̄sidiū ī eā partē tāq̄ uiolatā
trasmittit̃ quæ & sēsu & motu facilior est.nā & in metuendo calor eā ipsā maxime deserit.
Cur altero oculo apprehēso.alter cōstātius cernat.an quia oculoꝝ initia ex eodē depēdēt .cū
igit̃ alt̃ mouet̃ cōe quoq̃ illud mouet̃ initiū.quo mouēte alter etiā oculus moueat̃ neces-
se est.q̄obrē altero apprehēso uis illa cōis tota alteꝝ mouebit itaq̃ pleni⁹ cōtēdere poterit.
Quā ob cām qui cæci ab ortu naturæ sūt calui nunq̄ efficiant̃.an quia humor cū redūdat ī ca
pite oculos uæhement̃ infestat qua de cā q̄b⁹fluctiones oculos urgēt uenas tēpoꝝ ferro ca
dēte medici tāgūt quo humoris foramina obcæcent̃ atq̃ spissescāt & caput quoq̃ dissecta
cute obscalpere cōsueuere cū igit̃ humor excrescēs uacāsq̃ ī capite oculis detrimēto sit fie
ri pōt ut minus humoris in caluaria ob id ipsū cōsistat qa magna pte lapsus in oculos est &
cū excremētis humoꝝ materiaq̃ inutili capillus pueniat quæ qdē in capite cæcorū ab ortu
naturæ large redūdāt.merito nunq̄ isti calui efficiuntur.
Cur homines,qui oculis pminātioribus sūt magis a fumo infestātur.an quia fumus citissime
oculis protendentibus incursat.
Quā ob cām utrūq̃ aspectū simul diuertere dextro sinistroq̃ uersus.& ad nares demittere.
atq̃ etiā alterū dextrorsus sinistrorsusq̃ deducere possimus.Vtrūq̃ uero seorsū.alterū si
nistrorsus alterū dextrorsus simul distraher̃ nunq̄ possum⁹.Quinetiā deorsū sursūq̃ haud
quaq̄ in conuertere licet quāuis facultas simul dimittēdi in īdē det̃ ut dictū est:an pptera
q̄ quāq̄ duplex aspectus sit.ex eadē tamē origine.æquo nexus aptusq̃ depēdet.Vbi aūt ita
est. quotiēs alterū extremū mouet̃.reliquū cōseq̄tur.eodē necesse sit.alteri⁹ enī extremi pn
cipiū extremū reliquū est.Quod si res una simul ac eodē in tpe nunq̄ ī partes aduersas mo
ueri queat.nec aspectus ita moueri poterit.q̄ppe cū ita cōmittat̃.ut extrema in partes mo-
ueat̃ aduersas.Siqdē alter sursū alter deorsū mouebit̃.initiūq̃ sequi utrūq̃ necesse sit.qd̄
impossibile est.Oculorū uero limitas euenit.quia globi cōtinēt̃ pncipio quo & sursū & de-
orsū.& latera uersus lubrico sese uertere possint.Cū igit̃ ita positi sūt.ut situ inuicē simili
respondeāt atq̃ mediū teneāt.mouēdi sese sursū deorsū latusq̃ uersus.eodēq̃ ī puncto si
bi pupillā habeāt. Tūc situ integerrimo cōstāt. p̄cipueq̃ mobiles circūagunt̃.at qui eodē ī
puncto pupillas cōtinēt limi qdē nō sūt.discrepare quāq̄ inter se post & aliis parte alba re-
tracta.nigræ nōnihil occulit̃ mō eorū qui sternutaturi sūt.aliis in angulū exteriorē nigra
cōuellit̃.ut furiosis aliis ī īteriorē nares uersus incūbit ut tragicis laruis hominibusq̃ acer
bis seuerisq̃.Sūt enī cōtuitu graui cogitabūdoq̃.Quotiēs uero situ dissimili globi positi
sūt sed pūcto eodē radii pfluūt.aut sit⁹ similis est.sed pūctū,nō idē limis oculis hominē es
se necesse est.itaq̃ hic suscipit.& oculos cōtrahit.Globū enī eūdē in habitū collocare cona
tur.atq̃ alterū firmū cōtinet alterū agitat.haud enī fieri pōt.quin limū sit.qui nō eodē de
pūcto radios depromat.q̄ppe qui dimotū cōtuēdi pncipiū habeat.pinde ac ille cui res una
geminari oculo suppresso uidet̃.ergo si oculus sursū dimot⁹ est terminus īspiciēdi deorsū
est sed si oculus lapsus deorsū est.terminus sursū habet̃.Oculo tamē uno situ suo dimoto
moueri qdē res una sursū deorsūue ob idipsū uidet̃.quia pupilla ita se mouet.sed gemina
ri haud unq̄ uideri pōt.nisi duplex cōspectus sit.puertaturq̃ ratio uidēdi.ita fit ut strabo-
nib⁹ res eadē geminari uideat̃.Cām sit⁹habet.eo.s.q̄ oculos nō suo medio nex⁹ locatusq̃ ē.
Quāobrē q cognomē lusciosi habuerūt litteras minutas scribere cōsueuerūt.Mirū enī ut q
obtusis sūt oculis rē faciant.quā eorū facere interest.qui acumine ualeāt oculorū.Vtrū qa
pxime posita magna esse uidētur.illi aūt oculis pxime admotis scribere solēt.an qa cōtra
ctis palpebris scribāt.fit enī per ībecilitatē ut si laxatis diductisq̃ oculis scribāt.aspectus di
stract⁹ passusq̃ hebetescat si adductis.& cōiuentibus uniuersū depromptus acuti⁹uideat.
Quod tamē angulū informat.exiguū efficit necessario ut exigue litteræ scribantur.

Cur uno uiderẽ oculo impatibilius ſit. an quia minus animo qui ita cernit áfficitur quo fit ut
minus affectionis cõtrahatur.

Cur nõnulli poſt lippitudinẽ acutiꝰ uideãt. An quia purificati oculi ſũt. fit enĩ ſæpe ut exte/
rior dẽſitas pupillæ aciẽ arceat quæ lacrima emiſſa laxat̃. atq; reſoluit̃. Quãobrẽ proſũt ĩ
terdũ quæ mordẽt. & lacrimã euocãt ut cepæ: obſũt quæ tantũmodo aſſiccet ut origanũ.

Cur diſtracta cõſpectuũ ſocietate res una geminari uideat̃. An propterea ꝙ oculi utriuſq; ra
dius nõ ad pũctũ idẽ deuenit ergo ꝙ bis noſter animus ĩſpexit idẽ geminũ ſe inſpexiſſe exi
ſtimat. Proximũ euenit cũ digitos mutatis uicibꝰ implicamus: itaq; aliquid tangimꝰ. Duo
nãq; ſentimus. eo ꝙ unum bis tangimus.

Cur ſẽſus dexteri nihilo ſiniſtris ꝑſtãtiores ſint: cũ in cæteris omnibꝰ dextra ſiniſtris cõmodio
ra habemus. Vtrũ ex cõſuetudine ita fiat. Statim enĩ cũ nati ſumus utrũq; ſẽſũ exercere in
cipimus. Pars aũt dextra exercitatione inſueſcere inquæ frugẽ euadere meliorẽ uidet̃ effi/
ci nãq; utrinq; dextri per cõſuetudinẽ poſſũt. An qa ſẽtire affici eſt. Pars aũt dextra ꝑſtãti/
or ꝓpterea eſt. ꝙ efficatior: & affici peruicatior q̃ ſiniſtra eſt.

Cur in cæteris dextra ſuis ſiniſtris ꝑſtãtiora ſũt ſẽſus nullꝰ dexter ſuo ſiniſtro intereſt. An qa
parte ſentiẽdi utraq; pariter uti a ꝓmo natali die cõſueſcimꝰ. Adde tamẽ ꝙ ratio ſẽtiẽdi af
fectio quædã eſt. dextrarũ aũt partiũ differẽtia in efficiẽdo nõ patiẽdo ſita eſt.

Cur excitatio corporis incõmoda oculorũ acumini eſt. An qa excitatio ſãguinẽ efficiat ſiccio
rẽ. ſicut etiã reliquũ corpus. Siccitas aũt totã cutẽ indurat. ergo uel eã qua pupilla integit̃.
quapropter homines natu iã grãdes obtuſius uidẽt oculi nãq; ſenũ tunica dura ſimulq; ri/
goſa tegunt̃. itaq; uis illa cõſpiciẽdi cooperitur. & deliceſcit.

Cur homines luſci cognominati qui obtuſe uidẽt. Literas ſcribere minutiſſimas poſſint cũ rẽ
minutã perſpicere illi ualeãt. qui acumine oculorũ ꝑſtãt. An quia cõſpectu ſũt imbecilli. pal
pebras cõtrahãt in anguſtũ. Cũ enĩ radius ꝓfluit uniuerſus acutiꝰ explorare põt. cõtra la/
xo diductoq; oculo diffũdit̃ ob eãq; rem hebeteſcit ergo imbecillitas facit ut palpebras cõ
trahãt in anguſtũ qđ cũ ex anguſto inſpiciãt exiguã magnitudinẽ uideãt. quantaq; uidẽt:
tanta perſcribant neceſſe eſt.

Sed cur iidẽ illi cõtractis palpebris uideãt. An propter ſui cõſpectus imbecillitatẽ. Vt enĩ ma/
nũ rebus ſæpoſitis admouent. Sic palpebras iuxta poſitis perĩde quaſi manũ adiiciunt. qđ
ſane faciũt. ut radius per locũ ſeſe depromẽs anguſtiorẽ cõgeſtior ꝓfluat Ne ꝓtinus ex pa
culo ꝓfiſciſcẽs diſtrahat̃. Videt aũt is acutius qui frequẽtior collectiorq; prodierit.

Cur nõ res una geminari uidet̃. Cũ ĩ latus oculũ uertimus. An quia cõſpiciẽdi ꝓmordiũ eadẽ
itẽ in linea ſitũ eſt. Tũc enĩ res geminari uidet̃. cũ illud mutatũ ſurſũ deorſumue eſt. in la
tus uero nil refert niſi una etiã ſurſum moueat.

Cur in ratione uidẽdi tãtũ fieri poſſit ut res una geminari uideat̃. ſi quodãmodo. inuicẽ ocu/
li nocẽtur. in cæteris ſẽtiẽdi generibꝰ fierit idẽtidẽ nequeat. An etiã in rõe tãgẽdi cũ digitos
mutatis uicibus ĩplicauimus. fit ut res una duæ ſẽtiat̃: in cæteris hoc idẽ fieri nequit. Quia
cætera mẽbra qbus ſẽſio adminiſtrat̃ neq; foras uerſus deducta. neq; bina tã inter ſe apta
colligataq; ſuo fũgũtur officio. Fit ita in ratione uidẽdi eadẽ de cã qua in tãgẽdo perplexis
ut dictũ eſt digitis. Tactus enĩ uiſũ emulatur & ſequitur.

Cur oculus ſiniſter nihilo ĩbecillior eſt: ſed æquo modo atq; dexter uidere poteſt cum reliqui
corporis partes omnes ſiniſtre inualidiores q̃ dextre ſint. An qa pars dextra in eo diſcrepat
a ſiniſtra ꝙ efficacior eſt nõ in eo ꝙ affici aptior. Vidẽdi aũt uires nõ ut efficerẽt. Sed ut af/
ficerẽtur cõparatum a natura eſt.

Quã ob cãm cũ cæteras intuimur. res cõſpectꝰ noſter fatiſcit atq; deterior redditur. Cũ ad ui/
rides & herbeſcẽtes inſpicimus. ut olera cæteraq; his ſimilia recreat̃: meliorq; euadit. an cõ
ſpectũ in alba nigraue intẽdere minime poſſumus. propterea ꝙ utrũq; id genus coloris ui/
dẽdi uiribus officit. colores aũt illi qbus oculi acquieſcũt. mediũ albi nigriq; obtinẽt. itaq;
aſpectus cũ mediocri leniq; obuio afficiat̃. nihil debilitatur. ĩmo uero corroborat̃ atq; re/
ficit̃. & forſã queadmodũ cũ corpora noſtra uæhemẽter laborãt deterius habẽt cũ medio
criter optime afficiũtur. ita etiã oculi cũ ad res ſolidas cõtẽdũt laborãt. laſſãturq; cũ ad hu/
midas molleſq; ꝙ nil ſibi obſtat paſſim oberrãt. & licẽtia ꝑliqueſcũt cũ ad uirides ꝙ iſtæ ut
ſolide mediocriter ſunt. ita ſatis humoris cõtinẽt. neq; ullo detrimẽto afficiunt̃. & ad ĩmo/
rãdũ in hiſce ampliꝰ inuitãtur. eo ꝙ caloris huiuſcemodi habitꝰ modice ſe cõſpectui offert.

Cur cætera melius utroq; oculo cernimus rectã uerſuũ uirgulã uno litteris ad mouẽtes inſpi

eimus exq̃ſitius.an quia radii oculi utriuſq; nõ ſine ꝑturbatione in idẽ cõcidũt ut auctores
cõſpiciẽdi rationũ affirmãt.itaq; cũ uno inſpicimus ad rectũ cõſpectũ tãquã regulã melius
quod rectũ eſt depræhẽdere iudicareq; habemus.

Cur fumus oculos potius infeſtat.an quia infirmiſſimi ſũt.infirmiſſima nãq; omnia quæ cor
pori interſerta occulunť.indiciũ ꝙ acetũ & quodq; acre carnẽ non exteriorẽ.ſed interiorẽ
demordet.an quia laxiores refertiq; meatibus ſũt.Cõſpectus enĩ per quoſdã meatus ꝓtru
dũtur & excidũt itaq; quod his mordaciſſimũ eſt.cæteris corporis partib⁹ obuiũ ſubire dẽ
ſiora nõ põt.ſed perreptat.& decidit æquo modo & cepæ & quecũq; oculos mordẽt. Oleũ
oĩum maxime humorũ id faciat.quia tenuiſſimũ eſt ob eãq; rẽ meatibus ſe expedite inſi-
nuat.acetũ reliquis partibus corporis pro medicamẽto eſt.

Cur oculus ſolus oĩum mẽbroꝝ non rigeat cũ infirmiſſimus ſit.an quia opimus eſt.nec car
nis quicquã in ſe cõtinet.Quod aũt tale eſt.ſecurũ manere a frigore põt Haud enĩ audiẽ-
di ſũt illi q ꝓpterea rigere oculos negant.Qui uis illa cõſpiciẽdi ignis eſt. Non enĩ talis in
oculo ignis eſt ut calefacere ualeat.

Cur lacrimæ quas mœrẽdo emittimus calidæ ſũt quas oculis laborando frigidæ.an q̃a frigi
dũ quod incoctũ crudũq; eſt. calidũ quod cõcoctũ.Lãgorẽ aũt omnẽ excruditate profiſci
nullũ dubium eſt. Quod cũ lacrima cruda eoꝝ ſit qui ualitudine oculoꝝ laborãt nõ ĩme
rito frigida eſt.hinc medici ſudorẽ frigidũ argumẽtum grauis eſſe morbi exiſtimãt.calidũ
cõtra decretoriũ eſſe:& ſalutarẽ.cum enĩ uacãs materia multa eſt:ſatis a calore ĩteriori cõ
coqui minime põt itaq; frigidã eſſe neceſſe eſt.cũ pauca eſt plene a calore uicta cõcoquiť.
Morbos aũt copia uacãtis materiæ conſici certũ eſt.

Quare cũ partes corporis noſtri dextræ mobiliores ſint oculis ſiniſter expeditius quã dexter
cõtrahitur.an ꝓpterea ꝙ omnia ſiniſtra dextris humidiora ſũt.Humidiora aũt cõtrahi ple
nius poſſũt an dexter amplius efficere poſſit.Siniſter uel ex ſe ut humidior obſequẽtior ſit

Quã ob cãm cũ & ſenex & luſcus per imbecilitatẽ paꝝ oculis ualeat.alter proxime admouet
ſi quid inſpicere uult.alter procul abducit.an quia diſſimilis eorum imbecillitas eſt .Senex
enĩ quia uidere non põt. ubi minus radii coeũt.rem uidẽdã eo abducit ubi uiſur⁹ maxime
eſt.procul enĩ coire radii ſolẽt.Luſcioſus ille uidere q̃dem rem iſtic poteſt . Sed quæ nã rei
cõſpectæ caua ſint. quæue excedãt diſcernere nequit.itaq; in his fallitur. caua q̃ppe & exce
dẽtia ſplẽdore diſcerni maxime poſſunt.Quẽ quoniã procul percipere quẽadmodũ rei ob
uiæ ingruat nequeant proxime adducunt.

Cur homo ſolus:aut certe maxime animãtium oĩum oculis deprauetur per limitatẽ .an q̃a
uel ſol⁹ uel maxime comitiali morbo ĩ tenera ætate laborat cũ deprauari omnib⁹ accidit.

Cur uni animantiũ homini tranſuerti deprauariq; per limitatẽ oculi poſſint . Vtrũ ꝙ oculos
minimo interſtitio diſcretos e directoq; poſitos homo habet perſpici.idcirco menda in eo
maxime poſſit.an quia cæteroꝝ animãtiũ oculi unicolores maxime ſũt.Nec deprauatio ſe
quereturſi uno quolibet colore præditus oculus eſſet.an quia ſolus ex oĩum animantiũ
genere morbo comitiali rapitur.Quod genus morbi tranſuertere oculos ſicut cætera etiã
mẽbra põt.Nõnullus tamẽ ut ſero ab eo morbo uexari ĩcepere ſic lumina ſero deprauanť.

Quã ob cãm manu præ lucerna aut ſole obiecta melius inſpicere poſſumus.an q̃a lucernæ ſo
liſue lux noſtris occurrẽs luminibus reddit ſuã ob nimietatẽ infirmiora.quippe quæ.rẽ etiã
ſibi cognatã interimere ꝑ ſua poſſit exuperãtia.at uero manu ita arcẽte.Nec luminũ acies
offici poteſt.& res uiſui obuia nihilomin⁹ in luce poſita eſt. Vnde fit ut & acies pleni⁹ agat
& res inſpectanda nihilominus uideatur.

Cur manus dextra.& pes dexter a ſuis ſiniſtris differũt ocul⁹ & auditus nullo diſcrimine di-
ſtant.an quia immixta ſinceraq; elemẽta ſuſq; deq; ſũt.Diſcrimẽ uero ſitũ in his eſt.quæ
elemẽtoꝝ coitu cõſtant.Sunt autem ſenſus iſti e ſinceris illis immixtiſq; .Viſus ſcilicet ex
igne.auditus ex aere.

Cur aures quæ omniũ maxime partiũ noſtræ faciei exangues ſũt.robore magis afficiuntur.
ubi nos pudor appræhẽderit .Vtrũ ꝙ peregrinus humor partem adire inanẽ aptus natus ẽ
itaq; cũ calore per pudorẽ orto reſoluitur ſtatim ſe in aures colligit.an quia tẽporibus ap-
poſitæ ſũt.Quo uerſus maxime humor cõfluit.Cũ enĩ hominẽ pudet:calor ſe in faciẽ reci
pit.itaq; ruborẽ adducit.aures uero minimo in ea ꝓfũdo extant.Naturaq; calidiſſimæ ſũt
& coloratæ Niſi lõge frigoris rigore obturpuerũt.ideo hæc ꝑticula oĩum faciei ꝑticularis
coloris ẽ optimi.Quãobrẽ paſſus diſꝑſuſq; calor ꝙ ꝑ ſũma res tenet rubicũdas reddere põt.

Cur urinátib⁹ aures dũ ĩter mare ſũt rũpi ſoleát. Vtꝝ quia retétus ſpũs ĩpetu cogit uæhemen
tiori. An ſi cãm hoc hr̃et: idé uel in aere fieri poſſet. An ꝙ nõ cedit diſrũpi ocius põt. & a du
riori ꝗ̃ molliori facilius. Qđ itaq; ĩflatũ eſt minus cedit aures uero ut dictũ iá eſt ſpũ retento
ĩflant̃. Itaq; ab aqua quæ aere durior eſt obtundũtur. offenſæ atq; rũpuntur.

Cur urinátes ſpõgias alligare auribus cõſueuere. an ne mare per uim occurrens aures rũpat.
haud enĩ ita ſtipatæ ĩpleri ut ĩanes exemptis ſpongis poſſunt.

Cur ſordes auriũ amaræ An quia putri ſudore contrahunt̃ qui ſalſus amarus eſt.

Cur ſpongiarii ſuas diſſecát aures & nares. An ut ſpũm cõmodius reddát hæc enĩ eſſe ſpirádi
itinera uident̃. Laborare ꝗppe difficultate ſpirandi eos affirmát. dũ foras emittere aĩam nõ
poſſunt. leuariq; cũ propellentes extrudũt. Miꝝ tñ ſi reſpirádi aſſequi facultatẽ refrigerati
onis gr̃a neꝗ̃nt. Sed eſſe id neceſſariũ magis uideat̃. An merito plus in retinédo laboris ſit
cũ corpus extumeat diſtẽdaturq;. Spũs uero foras ſpõte efferri poſſe uidet̃. An ĩtus etiá tẽ
dere ita poſſit. cogitandũ tñ æque uidet̃ Pleriq; uero lebete demiſſo reſpirádi uiá urinato
ribus moliunt̃. Haud enĩ aq̃ lebes ĩplet̃. Sed aera ſeruat ad demerſũ hoĩem uſq;. Quippe ꝗ
erectus ꝑ uim dimittat̃ ut undiq; æquali nutu deſcendat. Ná ſi ꝗ̃tũlibet ĩclinauit humore
protinus ĩterrũpente ĩpleat̃ neceſſe eſt.

Cur nõnulli cũ ſuas ĩſcalpũt aures tuſſiũt. An quia ſẽſus audiédi foramẽ cũ pulmone canna
liq; ab aſpitudine cognomĩato ſortit̃. Indiciũ ꝙ bis ĩpis repletis obſceptiſq; homo ſurdeſcit
Humoris itaq; aliꝗd e frictioni iſta auriũ liꝗſcit. atq; in cannalẽ quẽ modo diximus ꝑfora-
men illabitur qđ tuſſim mouere põt.

Cur ſiniſtra auris ocius magna ex parte ꝑforata cõſolidari ꝗ̃ dextera põt. quocirca mulieres
alterá marẽ uocát: alterá fœminá. An quia partes ſiniſtræ humidiores calidioreſq; ſint. Quæ
aũt hitu huiuſcemodi ſũt cõſolidari poſſint facilius. Vñ in plátis etiá tenellis: atq; uiridib⁹
coitus cõcorporádiq; unio facilius agit̃. & uero ulcera iuniorũ prõptius cõpaginant̃ ꝗ̃ ſe-
nioꝝ. Argumentũ partes ſiniſtras eſſe humidiores ꝙ molliores ſunt. atq; effœminatiores.

Quã ob cãm pudefactis aures ſũme rubeſcát iratis oculi. An quia pudor in oculis refrigeratio
quædá cũ timore eſt. Itaq; calor iure oculos deſerit. Qđ cũ inde ſecedendũ ſit. locũ ſui capa
ciſſimũ petat neceſſe eſt qualis certo ſũmæ ſũt aures. Cæteræ náq; partes longe oſſibus oés
cõpactæ ſũt. Iratis cõtra calor in oculos totáq; faciẽ reuocat̃: ſed cõſpectior in oculis eſt uide
licet albi eoꝝ coloris ratione.

Cur auriũ ſonitus accito ſtrepito ceſſet. An quia minorẽ ſtrepitus amplior pellit & eruit.

Cur ſi aqua lapſa in aera ſit oleũ quo humor effluat ĩſtillamus nullo náq; humore alio efflue-
re põt. Vtꝝ ut qm̃ oleũ per ſũma aquæ ĩnatat: eiq; aqua præ létitate adheret: effluẽte oleo
aqua etiá ipſa effluat. An ut ꝑ lubricá aũt labens aqua excurrat. oleũ enĩ utpote lene facit
ut propere labeſcere poſſit.

Cur minus aures urinantib⁹ rũpant̃: ſi oleũ ſibi ĩſtillatũ hñtes in mare ĩterrũpát. An rõ cur rũ
pi aures poſſint añ expoſita eſt. Oleũ uero in aures ĩſtillatũ facit ut mare ſupueniẽs relabi
facilius poſſit. Quõ in parte corporis exteriori puncta fieri nouimus. Labẽs aũt ictũ parti in
teriori auris nullũ ĩuehit: itaq; diſrũpere nõ põt.

Quã ob cãm aures cũ exãgues adeo ſint: pudore erubeſcere poſſint. An res ꝗq; ferri in eũ ſole
at locũ qui ſui uacuus eſt. Cũ ergo ſáguis efferri ſurſũ calidus uideat̃ aures maxĩe partẽq;
ĩaniſſimá adit. Itaq; rubore inibi afficit. Qđ idẽ ĩtelligendũ de genis etiá eſt. Adde ꝙ tenuiſ
ſima cutis quæ diſtẽta eſt. ita fit ut rubor ꝑcipi in auribus ꝑ̃cipue poſſit.

Cur nemo oſcitás aurẽ ĩſcalpere ſuá audeat. an ꝗa mẽbrana etiá ꝑ quá audimus ĩflat̃: cũ oſci-
tamus. Indiciũ ꝙ audiédi facultas tollit̃ cũ oſcitamus. Spũs enĩ ut in os ita etiá in aures in-
terrũpens mẽbraná expellit: ac ꝓhibet quominus ſonus ĩgrediat̃ Qđ cũ ita ſit ſi ſedẽ audiẽ-
di cũ oſcitamus auriſcalpio tetegerrimus plurimũ mẽbraná ledemus. Ictus enĩ ad obiicien
tẽ renitẽtẽq; ſpũm non ad cedentẽ inferet̃: & mẽbraná abiunctá ſolidis eſſe certũ eſt. Qua re
dolor ita moueri: uulnuſq; excipi facile põt.

Cur ſingultus ſternutamento ſedari queat. Ructus nequeat. an quia nõ partis eiuſdẽ utraq;
iſta affectio eſt ſed ructus uẽtriculi. Singultus uero refrigeratio cruditaſq; ſpiritus atq; hu-
moris pulmoni cõiunctiſſimi eſt. Sedes aũt cerebri rem cum pulmone cõem ſortita eſt Qđ
quidẽ ratione conſtat aurium: interdum enim ſurditas accidit ſimul & morbus ipſe auriũ
in pulmonis uiciũ tranſit: & nonnullis tuſſis ſtatĩ mouet̃ ſuas ſcalpentibus aures. Loco aũt
ſternutandi rem naribus eſſe cum pulmone cõmunem reſpiratio docet. Quæ cõis utiq; eſt.

Sternimus itaq3 loco eoipso calefacto. Caloré aút eius locus sentit iferior. Cui⁹ singult⁹ est Calor uero uim obtinet & concoquẽdi, quáobrem aceto etiá retentioneq3 spiritus finiri singultus leuior potest. Spús eni retentus satis concalefacit. Vnde fit etiá inter sternutandú: ut spirandi retentio idé obducta efficiat: & conuenienter quoq3 expientia superiori de loco educitur. Quippe cú fieri neq̃at ut quis sternutet nisi expiret. impetus itaq3 spúm iterclusú rúpit. dispellitq3 qui singultú ciere potest.

Cur siquis sternutaturus oculú pfricauerit minus sternutet. An pptérea q3 sternutamentum a quodá excitat' calore. Frictio aút calorem ciere pót. Qui calor qm̃ locus quo sternutamus oculis i propinquo est. alter9 sternuendi caloré tollit. queadmodú minor ignis ab ampliori emarcescit atq3 absumitur.

Cur bis sternuere magna ex parte solemus: nó semel aut sæpius. An quia binis narib⁹ sumus. Per utrúq3 itaq3 naré uenula partita discurrit qua spús solet permanare.

Quá ob causá qui solé aspexerint sternutare magis cósueuerút. An quia sol calefaciens mouet: pinde atq3 qui nares pẽna sollicitát. Idé eni utriq3 agút qppe qui per motú calefaciétes ocius spúm ex humore eliciát. Cuius excursio spús sternutatio est.

Cur singultus sternutamento finit' & retétione spús & aceto. An sternutaméto: quia spús cohibet inferior atq3 circumobsistit. Quéadmodú medicina parti supiori adhibita alius sétit ac imutatur. Spús retentione leuiores tolluntur singultus eo q3 exiguus spirandi ipetus si paulisper retinuimus ut in tussi desistit. Sic etiá singultu reprimitur: cogitur strágulatur. Aceto idcirco sedatur: quia humor circumstans ac prohibens eructandi licentiam in spiritú per uim aceti calefactoriá extenuat'. Fit eni ructus cú uentriculi humor recalescés iflatur atq3 concoquit'. Singultus uero quotiens spús uacás ab humore in loco spúi deputato retinet'. Hinc eni dú enititur nec erumpere pót: distentioné inducit: quæ distentio appellata singultus est. Inde fit ut singultus ubi inalguimus oriat'. Frigus eni humoré spúi obductú coangit spús circúuentus exilit. Cuius cómotio nónisi singultus est.

Cur aquá nonullis frigidá in faciẽ fundimus: cú e naribus ságuis effluit. An ita calor ítus se colligit: a q3 circúobsistit qui sanguiné sumú reddit liquidioré.

Cur sternutamentú pro numine habet' nó tussis neq3 grauedo. An quia de capite mẽbrorum pcipue oium diuino. Vnde cogitatio est suú ducit pncipiú. An quia cæteri illi affectus róne morbi eueniant hic secus extitit.

Cur oculo pfricato sternutamenta desistút. An quia humor sic respirat lachrymá qppe oculus post frictionem emittit sternutamentum aút humoris copia excitat'. An quia minor calor corripi ab ampliori consumiq3 potest. Oculus autem perfricatus plus caloris sibi acquirit quam sit quem nasus complectitur. Hinc etiam fit ut nasum siquis perfricet ipsum sternutamentum desistat.

Cur eruptio cæteror9 ut flatus ut ructus sacra haud quaq̃ habetur sternutamenti sacra habita est. Vtrú qm̃ cum tres partes principes nostri corporis caput thorax & aluus. Flatusq3 alui expiratio sit ructus uentriculi. sternutamentum capitis quæ pars sacra pcipue est. spúm hinc exeuntem ut sacrú ueneramur & adoramus. An quia spús ois eruptio partes qs modo dixi melius se habere significat. Cú enim minus sternere queunt: spús erumpens leuat. ac mitigat. Ergo sternutamentú quoq3 bene caput ualere posseq3 concoquere indicio est. Cú enim capitis calor humoré spúmue conuincit tunc moueri sternutamentú solitum est. Quáobré moribundos iterdú sternutatorio excitamus. tanq̃ si hoc affici nequeát spes nulla salutis sit. Peride igitur quasi bonæ idiciú ualitudinis partis optimæ atq3 sacerrime sternutamentú adorát beneq3 augurantur.

Cur homo omniú maxime aiantiú sternutare solitus est. An quia foramina sui corporis obtinet latiora per quæ spús interrúpere pót: his eni spú ipletis sternimus. Latiora aút esse indiciú q3 oium minime aiantiú hó olfatu ualet foramina. quippe tenuiora sétiút exquisiti⁹. Qd si latiores meatus plus humoris ac sæpius subeat necesse est. Quo inflatu sternutamẽtú moueri solet. Talesq3 homo maxime aiantiú habet: merito sæpissime sternuat psertí q3 naribus breuissimis est. Sic eni humor concalefactus celerius effluere cóuersus in spm pót. Cæteris uero præ longitudine nariú ante refrigerat' q̃ effluat.

Cur sternutamenta quæ de medio noctis ad meridiem usq3 moueantur damnemus. Quæ de meridie ad noctis medium approbemus. An quia cú ré aliq̃ exordimur tunc sternutamẽtú potius obseruandum sit. Itaq3 cum rem agere proximis atq3 iter initia sternuisse acciderit

amouemur. rẽque incoeptã ꝓsequi temperandũ censemus Dies igit̃ & aurora & de medio usq; noctis quasi iniciũ quoddã est. Itaq; omnino sũ tãtis ꝓ sternutamẽtũ esse putamus tẽpe ramurq; sternutare: ne ꝑgentẽ quẽpiã ad agendũ reuocem⁹: post meridiẽ uero atq; mediũ usq; noctis finis ueluti qdã est. T ꝓsq; illi cõtrariũ. itaq; cõtra tũc & existimat̃ & agit̃.

Cur senes laboriosius sternutant. Vtrũ q; his foramia per q̃ spũs ꝑmanare solet adducta atq; cõnata sũt. an quia senes facile eleuare nequnt: per uim demittunt atq; cõcassant.

Cur si spm qs retineat singultus desistat. an quia refrigeratio est q̃ singultũ iducat qobrẽ & q timent & qui algẽt singultiũt. Spũs uero retentus partẽ corporis calefacit iteriorẽ.

Cur homĩes surdi e naribus magna parte loqui cõsueuerũt an quia pulmo eoꝝ uiciatus eẽ. Surditas enĩ detrimẽtũ pulmonis est. Vox itaq; ferri expedite nõ põt. Sed quẽadmodũ qui spirandi laborãt: difficultate spiritũ uniuersũ suã ob ĩbecillitatẽ reddũt: sic uocem illi emit tũt. Nitunt̃ itaq; naribus etiã dũ loquunt̃ qua uox protrudẽs sese sono ꝑ attritũ rancido il lo profert̃. Fit enĩ ut uerba per nares afforment̃. cũ pars nasi supior qua per palatũ forami na patent caua est. Resonãt enĩ tintinabuli instar ob claustri iferioris angustiã.

Cur sternutamentũ solũ nõ dormientibus sed prope dixerĩ semp uigilantibus fiat. An quia fieri sternutamentũ nõ põt nisi a calore qui partẽ eã cõmoueat: qua effici solet. Ex quo faci em soli obiicimus cũ sternuere placet. Dormientibus aũt calor ĩtus circũobsistit. Quãobrẽ imæ dormientiũ partes calidiores reddũtur spũsq; abũdat Quæ quidẽ res causã etiã habet Cur genitura in sõnis præ libidine profluat. Merito igit̃ dormientes nõ sternutamus. Cũ enĩ calor secedit capitis qui eius partis humorẽ natus mouere aptus est: quo in aera extenu ato sternutamentũ exultat affectionẽ consequentẽ illã obuenire nõ posse consentaneũ est. Crepitus tñ inferius ructusq; supius dormiẽtes magisq; uigilantes extrudimus Qđ enĩ uẽ ter inflari in sõnis amplius solet accidit ut eius ĩflari humores loca sibi proxima adeant. eo nãq; uel a spũ per quietẽ exacito cõpellũtur. Retinere potius enĩ q̃ emittere põt q sopit⁹ est itaq; ĩtus calorẽ cõtrahit. Atqui spũm retinet deorsũ ĩpellat necesse est. Quippe cũ ui imũ deferri spũm ꝑter suã naturã sit. Vnde fit etiã ut perdifficile sit spũm retinere. Quinetiã cũ dormiamus hæc eadẽ rõ est. cũ enĩ uigilia motus sit: qui mẽbra sentiẽdi efficio accõmoda ta magis cũ uigilamus exercet: constat sõnũ posse accedere cũ eadẽ illa mẽbra quiescũt. Cũ uero uis ignea sit quæ mẽbra corporis nr̃ĩ mouere possit & hæc intus si contrahat circumsi statq; in sõnis caput relinqns: qđ sensus continet oẽs. tũc maxime sensuum sedes quiescere possint. Quæ quidẽ res cãm afferat dormiendi.

Quã ob cãm ubi sternutauimus: aut minximus mẽbra nr̃a ĩhorrescere solent. An quia utraq; re illa uenæ a eris ĩanes reddũtur. quẽ calidũ ante cõtinebãt. Inanes aer extrinsecus alius su bit illo frigidior qui ante in uenis fuerat q̃ sternutaremus: aut mingeremus q; cũ talis sube at aer merito facit ut mẽbra ĩhorrescãt.

Cur singultus sternutamento desistere põt. An ꝑpterea qđ singultus nõ quẽadmodũ ructus a uentre qui cibi conceptaculũ est. sed a pulmone ꝓficiscũtur qđ maxime refrigeratiõe aut rigore aut dolore aut medicatione supiore accidere solet q; enĩ membrũ id calidũ sua natu ra est. Quotiens refrigeratũ sit totũ admittere spũm non põt. Sed bullas quodãmodo exci tat. Quãobrẽ retento etiã spũ singultus finit̃. Sic enim pars ista recalescere ĩcipit: & aceto quoq; hausto desistit: qm̃ uis aceti calefactoria est. Cũ itaq; calidũ qdq; concalefactũ red/ dat̃ sedesq; cerebri foraminibus ꝑuia pulmoni rñdeat: efficit̃ ut retẽtio spũs q̃ sternutatiõi antecessit rẽpsusq; desup illatus affectionẽ istã pulmonis mẽbri calidi abigere ualeãt.

Cur hoĩs capillo crispo & tortili magna ex parte resimiores sint. An si crispitudo sita in crassi tudine est & crassitudo nõ sine duritia cõstat: & durus sãguis calidior est. & calor materiam excrescere ĩutilẽ minus patit̃ & os exuacãte materia consistit: & cartilago nõnisi os est me rito diminutio nasi conseqtur. Indiciũ ætas adhibet puerilis. sũt. n pueri oẽs naso resimato

Cur hoĩes qui raris dentibus sunt̃ uitã longe agere neqãt. An quia longe aĩantia uiuũt. quæ dentiũ ordine ꝑdita sũt numerosiore: ut mares q̃ fœmĩe longius. Viri nãq; diutius q̃ mulie res atq; in pecudũ gñe cæterorũq; aĩaliũ ꝓspici idẽtidẽ licet. Qui itaq; raris dentibus sunt: habere quasi pauciores indicantur.

Cur dentes qui longe solidiores q̃ caro sũt frigus amplius sẽtiant q̃ caro. An qa meatib⁹ nitũ tur: ĩfixi tenuibus quoꝝ exiguus calor celeriter a frigore uincit̃ mouetq; dolorẽ.

Cur dentes frigidum amplius q̃ calidũ sentiant. caro econtra. Vtrum propterea q; caro medio cri temperatoq; habitu est: dentes uero perfrigidi sunt. itaq; rem frigidam sentire plenius possunt. An quoniam meatibus continẽtur tenuibus quibus calor ĩditus exigu⁹ est itaq; re

aduersa potius patiunt᷑.caro quia calida est ut nihil affici a frigido pōt.ita calidū cōpendio sentit.Ignis eni quasi igni adiicitur.

Cur lingua reꝝ idex plurimū esse pōt.Nā & febris ardētioris & grādinū si quæ isunt:& pecoris uersicoloris uaria est.An quia humoris capiēs est:& sup pulmone posita.Vnde febrium principiū ducit᷑.Versicoloꝝ aūt ratio referri ad humoꝝ uarietatē debet.Inficit᷑ tñ id ꝑmū per qđ humor primū manat collat᷑qꝫ.Cuius gñis lingua est.Grandines uero lingua ꝓpterea cōtrahit qđ inanis spongiosaqꝫ est.Quippe cū grando ueluti uarus iconcoctus crudusꝗ parte iteriore corporis nasci soleat.

Cur lingua amara salsa & acida fieri pōt.dulcis nō pōt.An ꝗ naturæ corruptiones isthæc sūt Constantiā uero ipsā naturāqꝫ sentire nequaꝗ̄.fieri pōt.

Cur totidē coloribus ligua euariat quot cutis.Vtꝝ ꝗ ea quoqꝫ in membroꝝ numero exteriorū recipit᷑ ꝗquā in ore abdita est.Veꝝ quia prætenui cute iteg t uel minima in ea uarietas depræhendi potest.An ꝗ aquæ ratio est quæ facit ut colores mutentur lingua autem affici ex potione maxime potest.

Cur halitū ex ore tū calidū tū frigidū reddere possumus.Quippe qui frigidā efflemus: calidā uero exhalemus.Indiciū ꝗ manus ori admota exhalanti calefieri pōt.An utroqꝫ modo aer cōmotus calidus est.Sed qm̄ qui efflat nō uniuersū aerea mouet sed ore angustiori extringit:paucū expirat.qđ multū externi aeris excitat.Itaqꝫ calor ori ꝑfectus passus in eo suam exiguitatē delitescit.Atqui exhalat uniuersu ob eāqꝫ rē calidiorē expirat.Est enim efflatio spūs strictim protrusus.exhalatio uero sp̄s uniuersū profusus.

Cur si uæhementer uniuersūqꝫ expirarimus iteꝝ expirare neꝗ̄amus.qđ idē in ispirādo etiā accidit.bis eni ex ordine id facere neꝗ̄mus.An qm̄ alteꝝ dilatio alteꝝ cōtractio loci est.Icirco quadā tenus nō usqꝫquaqꝫ protarhi possunt.Constat igit᷑ ambo uicissim fieri esse necessū bis uero ex ordine posse neutrum.

Quā ob cām cū alius locus sit qua cibus potusqꝫ transeūt:alius qua spiramus ubi grandiorem buccellā deuorauimꝰ strangulemur.An nihil absurdū idest.nō eni mō si alicuius itcructu locus spirandi stipatus sit ueꝝ & si abductus sit extrinsecus.æque imo magis abstrangulamur.Ii hæc uero ꝓxima inter sese posita sūt quo cibū excipimus & quo spiramꝰ ꝗ̄re ubi iusto amplius frustū icidit locū spirādi proximū addūc instringitqꝫ:ut uia spūi oīs degenet᷑.

Cur hoīes qui uirgulā suæ palmæ ductā per totā latitudinē hn̄t uitæ longissime esse possunt.An quia breuis ætatis ibecillaqꝫ sūt.Quæ artuū bn̄ficio carēt imbecillitatis idicium ætas ꝑma atqꝫ tenerrima affert.Vitæ autē breuis testimoniū dat genus oē aꝗ̄tile.quæ cū ita sint coartata cō pactaqꝫ oīa cōtra sese hr̄e liquidoē.Quo in genere illa etiā sūt.quæ cū ex natura artibus maxime careāt.articulari tñ contigerit.Palmæ aūt partē iteriorē penitus carere articulo certū est.

Quā ob cām dū longe spiramus uenter trahētibus adducit᷑:reddentibus diducit᷑ atqꝫ replet᷑.Veri eni simile dixeris esse ut cōtra eueniat an quia cū respiramus uenter adductis costis in imū cōprimit᷑.iccirco distēdi in ampliorē molē foliū istar appareat.

Quā ob cām spirare necesse habeamus.an quēadmodū humor dissolui in spiritū pōt: sic spūs trāsire pōt in ignē.Calor itaqꝫ naturalis ubi bonā spūs partē in ignē conuertit dolorē admouet atqꝫ etiā meatus diducit & ampliat.Quāobrē ignē cū spu expellere cogimur:qbꝰ extrusis meatus cōtrahunt᷑ atqꝫ refrigerant᷑.Itaqꝫ dolor iteꝝ tēptat.Rursū igit᷑ aere trahimus atqꝫ ubi post hac spirandi meatus patefecimus uocēqꝫ reddidimus ignis iteꝝ orit᷑.atqꝫ iterū præ dolore spm̄ reddimus.Idqꝫ uicissim ordine ꝑpetuo agimus:sicuti etiā palpebras agitare solemus ut corpus oculoꝝ refrigeret᷑ assicceturqꝫ.Et uero cū ambulamus igressui nr̄o attendimus.s.ex ordine gubernandi atqꝫ regendi quē uis nr̄a itelligendi ꝑcōmode astruit hūc ergo in modū spirandi quoqꝫ usū exequimur.Ingenio quippe trahendi aeris reddimꝰ: atqꝫ illico rursū attrahimus.

Cur ihorrescere magis solemus:cū alius mō quodā nos tāgit ꝗ̄ cū nos ipsi tāgimus.an qa tangēdi sedes rē plenius externā ꝗ̄ suā sētit.Qđ eni natiuū atqꝫ isitū est id sensū effugit.Quinetiā qđ clanculo atqꝫ subito fit:terribiliꝰ certe occurrit.Metus aūt refrigeratio ꝗdā est.at uero tactus extraneus præ suo utrūqꝫ id habet.Deniqꝫ affici unūqđqꝫ ab alio uel tantūdem uel magis aptū natura est.Qđ etiā in titillādo cōstat accidere.

Cur in aliis & pedū uestigiis titillamur.an propter cutis tenuitatē.an quia tactus eaꝝ partiū isolens est.ut etiam auris.

Cur nō eiusdē in rebus ihorrescere oēs soleamus.An quēadmodū nec in eisdē oēs delectamur

Nec in eisdẽ angimur oẽs ita nec in eisdẽ oẽs horrescimus. Quædã enĩ refrigeratio æq̃ oibꝰ ratione ĩuehiť. Sed alii tñ cũ uestis rũpiť ĩhorrescũt: talii cũ serra uel acuiť uel trahiť: alii cũ pumex secať: alii cũ lapillus mola ꝑfrangiť.

Quã ob cãm cũ æstas calida hiẽs frigidissima sit. corpora tactu frigidiora per æstatẽ sint q̃ per hiemẽ. Vtrũ qm̃ a sudore refrigerari corpora possint. q ut fieri ꝑ æstatem solet sic ab hieme aliẽnꝰ ẽ. An qa ĩ cõtrariũ tpi. tũ frigor: tũ calor circũobsistit. ĩtusq; ꝑ æstatẽ calor refugit. Itaq; sudorẽ põt expromeř ꝑ hiemẽ uero uĩ frigoris arcet & corpꝰ ꝑ ĩde q̃si terra euaporat.

Quænã cã pilos ĩhorrescere faciat. An merito cute cõtracta exurgãt. q̃ cõtrahi tũ a frigore. tũ a plærisq; aliis affestionibus põt.

Cur nemo seipsũ ualeat titillare. An ne ab alio quidẽ titilleť si rẽ ꝑsensit. Vel potius si ipsũ uideat titillãtẽ ergo mĩme titillari qs possit: si q̃ tactio afferť nõ lateat. Risus uero lapsus q̃dã & fraudatio est. q̃ cũ in sede ꝑcordiorũ qs uerberať ridet. Haud locꝰ qlibet ẽ quo ridemꝰ. clãdestinũ aũt oẽ fraudulẽtũ est. Qua de cã fit ut illa eadẽ res & moueat risũ & nõ moueat.

Cur labris maxime ĩtitillamur. An quia mẽbrũ qđ titillari possit nõ lõge a sede potissimũ sentiẽdi abesse debet. labra aũt eo maxime in loco posita sũt. Sed oĩum maxime locorũ capitis propterea titillanť. ꝙ carne ex toto cõstat qua re nobilissima esse possint.

Cur siqs locũ nr̃arũ alarũ moueat in risũ cõtinuo labamur. siquã aliã moueat partẽ nullã possit ridẽdi cãm afferre: & q̃ nã rõ est cur naribus penna tẽptatis sternutamentũ moueať. An quia loca q̃dã uenularũ hẽmus: q̃bus uel refrigeratis uel cõtra affectis uenulæ ipsæ aut humectanť: aut in sp̃m ex humore dissoluunť. Queẽadmodũ si uenas ceruicis dormienti quis ꝑmat. lætitia itaq; gestiens concalefactio q̃dã est. Sp̃m aũt cũ redũdarit foras mittimꝰ uniuersũ. Sternutamenti quoq; ratio illa eadem est. Cũ enĩ penna mouemus atq; tepefacimꝰ nares humor in sp̃m soluiť quem mox redũdãtem expellimus.

Cur sæpenumero usu euenit ut ĩgesto cibo ĩhorrescamus. An ꝙ cibꝰ frigidiusculus admissus est uincit ꝑncipio magis naturalẽ calorẽ q̃ uinciť.

Quã ob cãm qđ digitis uice mutata ĩplicatis circũagiť duo esse uideať. An quia duplici sentiendi parte attingimus. Nũquã enĩ fieri põt ut lateribus digitorũ exterioribus utrisq; idem cõplectamur & agitemus dũ manu ordinem suũ obtinet naturalem.

Cur faciem effigiare consueuerũt. Vtrũ ꝙ q̃les nã simus ea ipsa corporis parte ĩtelligi possit. an ꝙ ea præcipue qui simus agnosci potest.

Cur faciẽ maxime sudare solemus. Quæ carnis oĩno exꝑs atq; gracilis est. An ꝙ ea ꝓpensiora sũt ad sudorẽ q̃ humida laxaq; sũt. Caput aũt tale est. Quippe ꝙ humorẽ suũ plurimũ hẽat quẽ uenæ tendentes inde declarãt. & destillationes quæ e capite uenire solent. Cerebrũ item humidũ est: & foramĩa capitis permulta. Capilli ꝑfecto foraminũ multitudinẽ foras usq; ꝓductã latissime ĩdicãt. Sudor igiť nõ ex parte ĩferiore: sed ex capite oriť. Quãobrẽ frõs prima & maxime sudat. Prima enĩ subiecta uertici est. Humor aũt deorsũ non sursũ fluit.

Cur alica plus aq̃ recipiat q̃ triticũ unde cõfecta est. An ꝓpt̃ea ꝙ alica farina quodãmõ est simila: farina aũt plus aq̃ ĩbibit. moles enĩ amplior eius q̃ tritici est. Præssius nãq; & cõstipatius triticũ est. At qđ aũt amplius est: plus id cape põt. An nõ solũ ea ipsa de cã ita fit: sed etiã calore quẽ ĩtra se cõtinet & farina & alica efficiť ut bibacius hauriãt. qđ enĩ calidũ est humorem id & efficatius ad se trahit & expeditius in uaporem consumit.

Cur farina tritici massata ꝑtritaq; longe amplior reddať q̃ ordei. s. ex ꝓportione. An ꝙ altera multũ humoris sibi admittit: altera parũ. Sed qua de cã plus admittat. Congruẽs enĩ potius dixeris: ut ordeacea bibatior sit. Quippe cũ ordeũ tostũ: triticũ non tostũ sit. An ꝓpterea ita fit: quia triturã pleniorẽ triticea patiť. Cuius cã est: qđ partibus minutioribus constat. Fit igiť q̃si ut q̃tuplo partibus contineri põt minoribus tãtuplo humorẽ sibi largiorẽ admittat. quippe q̃ ipsũ humorẽ pro glutine sibi capiat ut Empedocles quoq; suis ĩ ꝑsicis diuerticulo quodã ait. Munꝰ ubi larga cereris cõiũxerat unda. Multũq; humoris proĩde absumere q̃at.

Cur etiã igni mãdata massa tritici amplius augeať q̃ ordei. An ꝙ humorẽ in se cõtineť ĩdiscretũ. qui recalescens extrudi neq̃at. hic ergo cũ in sp̃m trãseat: nec sese promere periť. atq; ex massa ordei possit uidelicet propter tritici spissitudinẽ: spissius enĩ est qđ partibus constat minutioribus. Iccirco extollit molẽq; agit ampliorẽ. Ad hæc plus ista humoris cõtinet. Quo recalescẽte sp̃us prouenire solitus est. Ex quaq; re aũt pluris plus proficiscať necessum est.

Cur pistorũ cæterorũq; officio fũgentiũ frumentario: qui ordeũ attractãt ĩbecilli efficianť: & destillationibus ĩfestenť. Qui aũt triticũ corpore sint bñ hito. An ꝙ facilius triticũ concoq̃ q̃ ordeũ põt. atq; ea re delibamenta ĩde manantia esse faciliora necesse est.

Cur panis tostus durior: tepefactus humidior reddi aliq̄tisꝑ possit. An qm̄ cũ torrefit humor
extrudiť. itaqꝫ panis relinquiť durior. Leniter aũt cũ recalescit humor cõsistens ab igne dif
fundiť. Humidiorqꝫ proinde existit.

Cur farina tritici resicata minꝰ cõstipeť q̄ ordei. an ꝙ ĩtercapedĩe uacãt. q̃ ex partibꝰ cõstãt mi/
nutissimis: & plura q̃ grauiora sũt: cõpressa suapte põdere tantũdẽ occupãt q̄ pautiora. Sed
farina ordei crassiuscula est. itaqꝫ siccata cõpesci itaqꝫ ĩ minꝰ cõtrahi põt: ut qđ minꝰ est suo
cõpressu plus illud cõstipet in seipsũ capessatqꝫ: triticea porro particulis minutissimis iã cõ/
stat. Itaqꝫ nõ ideo resiccať ut partes reddanť minores: sed ut leuiores efficianť minusqꝫ cõ/
stipenť suo cõpressu & nutu. Natura enĩ grauior farina triticea q̄ ordeacea est.

Cur allia & cepæ quo sicciora serãtur eo meliora possint euadere. Cætera aũt deteriora. an ꝙ
oĩa istiusmodi maxime plena humoris cõficiunť. Itaqꝫ terræ cõmissa sicciora teperamento
cõmodo germinare ĩcipient. adde ꝙ minus putrẽt: cũ sicciora seruntť.

Cur allia & cepæ sole ex plãtis recõdite germĩare possint. an ꝙ humore alimẽtoqꝫ sũt resertæ.
Copia igiť alimenti est ꝙ germẽ efficere q̄at. Idqꝫ cõstat argumẽto tũ sq̄llaꝝ: tũ etiã bulboꝝ
qui idẽ facere possunt. Crescere aũt qđqꝫ solet cũ tp̃s uenerit.

Quã ob cãm q̃ aq̃ frigida irrigamus dulciora q̄ quæ tepida euadãt. an ꝙ sic ĩterclusũ calidum
salsius est: ut calidius qđ salsim. dulce aũt ita cõtrariũ ut frigidũ est & alimẽto oleribus hu
morẽ unde sapoꝝ genera oriunť.

Cur allia cũ excaulescũt: plenius q̄ recẽs edita olẽt. an ꝙ recẽtia humoris multũ adhuc extra/
nei continẽt: quo fit ut uim suã ĩtegrã hr̃e neq̄ant. Cũ aũt decocta iã sũt secreto humore il
lo ĩutili. Tũ suũ odorẽ sincere adipiscunť: qui. s. acer est. Quinetiã cæteri nuꝑ editi fructus
dilutiores sũt: & cepas recentiores ob eã causã minus acres sẽtimus.

Cur fructus myrtoꝝ nõ cõditaꝝ. magisq̄ folia defluãt. cõditaꝝ aũt reseruatarũqꝫ alga ut fit
folia defluãt fructus adhæreãt. an ita euenit nõ cõditis qm̄ nã sãcitũ est. ut fructꝰ pacta de
coctione flacescãt ac decidat. Quæ q̄dẽ decoctio repositis agi nõ põt sed eatenꝰ tm̄ efficiť ut
alge uapor ꝓhibeat: ne humor fructus ĩmuteť. Folia cõtra cũ siccẽt decidũt. alga aũt ut sal
sa exiccãdi uim hẽt. Ergo nõ idẽ foliis accidit arbori adhærẽtibꝰ & cõditis mõ quo dictũ est.

Quã ob cãm cucumeres: cognomẽto pepones optimi palustribꝰ planis idest humidis fieri sole
ant: ut apud orthomenũ & in ægypto. aquaꝝ eteni uberẽ terrã esse ægyptũ putamus. cũ er
go cucumeres qui humidi sũt: & ob id orthẽses ac rigui minime laudati locis palustribus q̄
madida sũt egregie fiãt. Vtꝝ ꝙ ob terræ q̃ duritiã altius cogunť descẽdere. Solũ nãqꝫ limo
sũ ac planũ maxime ĩdurescit. Qui aũt altiꝰ ĩnitunť meliores euadũt. an ꝙ t̃rã siccã eẽ opor
tet. qm̄ cucumeres natura humidi sũt. Ita enĩ seq̄tur: ut ꝑ retractũ ĩ mediũ ueniãt. palustris
uero si plena altaqꝫ sit: alimentũ nec exiguũ p̃bet ꝓpter soli altitudinẽ locũqꝫ ipsũ neqꝫ ni/
miũ quoniã solũ resiccari necesse est.

Quã ob cãm ruta & nõnulla pigmenta odora sudoꝝ faciãt fœditatẽ. an quoꝝ ĩ odore graui
tas est atqꝫ acritudo hæc cũ excremẽticiis mixta humoribꝰ deprauare odores possũt.

Qua de cã rutã fascinationis remediũ esse aiũt. an ꝓpterea q̄a tũ effascinari se credũt: cũ aut
foraciter edũt: aut incõmoditatũ aliquaꝝ tenenť suspitione. aut cibũ hñt suspectũ quẽ ca
piũt. itaqꝫ cũ de mẽsa eadẽ quid ꝑuate sibi assumũt. participẽ ĩtuentẽ quẽpiã faciũt.

Cur ignis hoĩem nigꝝ nõ reddit fictilis reddit. sol cõtra hoĩem nigrore afficere põt: fictile nõ
põt. an nõ eadẽ uterqꝫ rõne agit: sed sol adurẽdo nigrificat. Ignis fictilis repletꝫ: obducitqꝫ
fulgine: q̃ fauilla p̃tenui. Dũ carbones frãgunť simul & flagrãt: cõtrahiť homiĩem nigꝝ sol
reddit. ignis minime. qm̄ solis calor lenis mollisqꝫ est. & præ sua tenuitate cutẽ ipsã leuiter
per sũma adurit. Qm̄ itaqꝫ carnẽ nõ attingat dolorẽ nullũ põt ĩfligere qm̄ urat nigrorẽ in
uehit ignis profecto uel nihil tãgit uel ultro irrũpit. nã ambusta quoqꝫ ignis atra redduntur.
Veꝝ hic nõ eatenus tm̄modo urit q̄tenus calor ater se pandet & auget.

Cur hoĩes cũ senescũt nigriores reddãť. an q̄a res oẽs excepto situ nigriores cũ putrescũt eua
dãt: senectus aũt nõnisi q̄dã putredo est. ad hæc cũ sãguis siccescẽs nigrior reddi soleat me/
rito senes sunt nigriores. Sãguis eteni est qui nr̃a corpora colore attingere ualeat naturali.

Quã ob cãm oleũ sol cãdefacit: carnẽ nigrificat. an quia olei terrenã eximit partẽ q̃ nigrioris
cã est ut etiã uinũ fortis rõne terrenæ nigꝝ est. Carnẽ uero nigrã propterea reddit. qm̄ urit
Terrenũ nãqꝫ oẽ cũ uriť nigrũ effici solitũ est.

Expliciũt Aristotelis problemata. Venetiis ĩpressa per Antoniũ cremonẽsem de strata. Quæ
Theodorus gazes Tessalonicẽsis olĩ e greco in latinũ cõuertit. Eaqꝫ nuꝑ ultima emẽdatio
ne emẽdauit. A. M.cccclxxxviii. xv. klen. Ianuarii. Fœliciter. Laus deo.

Calphurnius Marco Aurelio uiro clarissimo salutem.

Petieram a te Marce per litteras Plutarchi ꝓblemata: respondisti queadmodũ ad oĩa soles elegãtissime: te illa & uidisse: & lectitasse: sed ꝙ medosissima. pluribusq̃ in locis máca depresisses: dignũ minime duxisse ut ĩ bibliothecã tuã reponerent: ĩ quã nihil ni si quod excultũ sit atq̃ ornatissimũ admittit: quæ cũ ab impressorib⁹ nõ aliter q̃ tu prædi-xeras accepissem Ioãnis Petri Lucẽsis uiri utriusq̃ linguæ eruditissimi: per quẽ fideliter e græco in latinũ trãslata sũt: laborẽ irritũ esse nolui. Quãobrẽ græco exemplari q̃primũ in uento quãta maxime diligentia studioq̃ potuerim sic a me emẽdata arbitror: ut illud acre iudiciũ tuũ: quod tũ litteraꝝ studiis: tũ reipub. Venetæ grauissimis in rebus approbatissi-mum est subire tuto possint: & a uoluminibus tuis q̃ emẽdatissimis excipi. Nam cũ nostra ætate litteræ quæ supioribus annis penitus erãt obrutæ: nũc uero: ut sic dicã: ab inferis pau lũ reuocatæ sũt q̃plurimos & eos eruditos quidẽ assertores habeãt: neminé tamẽ tibi præ-tulerim quis. n. si ueꝝ admittit: te eruditior: quis sũma ĩtegritate cõstantior: quis oĩ uirtu te singulariq̃ modesta præstãtior quod & plurib⁹ argumẽtis certũ est: hoc uno tamen fit manifesti⁹ quod uiros doctos ea charitate & beniuolentia ꝓsequeris: ut in eos oẽs amorem fraternũ ostẽdere labores a quib⁹ sic mutuo diligeris: amaris: coleris: ut si qua in re ope ali na ĩdigeãt: ad te tanq̃ ad saluberrimũ portũ cõfugiant: teq̃ litteraꝝ unicũ præsidiũ & de cus appellent: Suscipies igit dũ impressũ erit hoc opusculũ: quod certe eruditionis plenum & ad ꝑcipiendos plures antiquoꝝ ritus perutile legentibus censebit: & eo maxie ꝙ tua ad hortatione a me recognitũ in lucẽ prodire nõ dubitabit. Vale musaꝝ decus.

PLVTARCHI CHERONEI DIVI TRAIANI PRAECEPTORIS GRAECORum CLARISSIMI HISTORICI. AC PHILOSOPHI PROBLEMata Emendatissima.

VID EST quod noua nupta cum ĩ matrimoniũ dat: ignẽ & aquã iubet attingere. An ꝙ ut in elementis ac pricipiis eoꝝ: alter maris: altera fœmi næ locũ tenet: & is principiũ motionis iniicit: illa uero subiecti ac mate-riæ uim habet. An ꝙ ignis purgat. Aqua uero circũfert ac lustrat. Vxo-rem uero purã & castã permanere oportet. An illud potius quod quem-admodũ ignis humoris expers: nec alit quicq̃ & ieiunus est atq̃ aridus. Aqua uero sine calore sterilis est & ignaua. Sic mas & fœmina nisi coeãt disiuncti languescant: & nihil efficiãt necesse est. Quoꝝ cõiunctio in ma trimoniũ coeũtibus cõiunctũ perficit qui deserendus nõ est & oĩs fortu-næ casus cõmuniter subeũdus: et si nulli⁹ boni nisi ignis & aquæ ꝑticipes ĩter se futuri sint.

Quid est quod nec plures nec pauciores: sed quiq̃ tantũmõ faces in nuptiis accendũt quas Cereos appellant. An illud est quod Varro ꝓdidit ĩpatores tribus uti solitos esse ædilib⁹ plures adhiberi: moris est aũt ut ab ædilibus qui uxores ducũt faces accendãt. An ꝙ cũ plu rimis in reb⁹ numeris utant: cũ in cæteris melior ac perfectior sit: & ad nuptias impar nume rus cõuenientior: atq̃ aptior habebat: par eni numer⁹ & interuallũ suscipit: & eius paritas aduersat ac pugnat. Impar uero oĩo scindi nõ põt. Sed si diuidatur semper aliquid cõmu ne relĩquit. Ex oĩbus uero ĩparibus numeris quinarius potissimũ nuptialis est. Tria. n. pri mũ imparis locũ tenent. Duo uero paris ex quibus tanq̃ ex mare & fœmina quinarius cõ-miscet numer⁹. An illud magis ꝙ cum lux generationis signum sit: mulier uero nõ pluris q̃ quinq̃ uno partu natura potest edere. Iccirco ididẽ utunt facibus: An ꝙ deos quinq̃ præ cari eos putant: qui matrimonio cõiungunt Iouem adultũ: Iunonem adultã Venerẽ Sua dellã & in primis Dianam: quã etiam in partu & doloribus mulieres inuocant.

Cur Romæ cum Dianæ multæ sint ædes: eam solum quæ in angiportu est: qui patricius dici-tur uiros ingredi nephas est. An ob eam fabulam quæ dicitur quendam cum eo in templo mulieri: quæ Dianam salutatum uenisset uim attulisset: a canibus discerptum fuisse. Inde orta superstitione homines ingressu abstinuisse.

Cum in cæteris Dianæ tẽplis Ceruoꝝ cornua plane affingũt ĩ auentino boum tantũmodo suspendere cõsueuerunt. Quid ita? an id ueteris casus memoria: & recordatione fieri putã dum est. Ferunt eni ĩ Sabinis Antroni coratio bouem insigni specie ac magnitudine na-tam fuisse: a diuino deinde quodã monitũ. Si quis eã bouẽ in Auentino Dianæ imolasset:

factũ esse eius: qui rẽ diuinã fecisset. Ciuitatẽ toti⁹ italiæ impio potiri: hoĩem re credita ut bouẽ imolaret statim Romã uenisse. Seruũ interi Seruio regi clã rem oẽm indicasse: illũ e uestigio Cornelio sacerdoti ĩperasse: ut Antroni anteq̃ is rẽ diuinã faceret in tyberi se ab lueret: rite præciperet. Sic.n. eos qui litare uellent facere cõsuesse. Antronẽ cupide ꝑfectũ lauisse. Seruiũ interim occupasse: ac Dianæ bouem imolasse: & cornua templo affixisse. Hoc Iuba monumentis mandauit & Varro. Nisi q̃ Antronis nomen Varro non prodidit: nec a Cornelio sacerdote: sed ab edituo deceptum fuisse dicit.

Cur eos qui in agro extremo diẽ suũ obiisse falso nũciati sunt. Si postea reuerterint Ianua ĩ domũ nõ admittunt: sed per regulas ascendẽtes intro seipsos demittũt. Varro.n. oĩo cãm fabulosam tradit. Dicit.n. bello Siculo nauali pugna cõmissa: cũ eo prælio multos occidisse falso nũtiatũ esset: oẽs postea reuersos breui interiisse. Vni aũt ianuã ingredi conãti temere clausam obstitisse: nec cũ aperire conaret̃ potuisse: hoĩem ibi pro forib⁹ cõsopitũ in sõniis speciẽ uidisse qua super tectũ ꝑimbrices descẽsus in domũ ac delapsus ostẽderet̃. Quo facto fœlicẽ fuisse: & ad senectutẽ peruenisse. Inde posteris morẽ fuisse ꝓditũ. Sed uide ne hæc quoq̃ quodãmodo græcis ac nostris similia esse uideant̃: nõ.n. castros putabãt: nec illis oĩo admiscebant̃: sed procul a tẽplis arcebãt: quib⁹ funus tanq̃ mortuis & exquiæ factæ fuissent: ferũt aũt quẽdã qui hac sũpstitione huic religioni obnoxiũ teneret̃. Aristinũ noĩe Delphos misisse qui deũ suo noĩe precarent̃: ut eũ quibus ob hunc ritũ difficultatibus teneret̃ absolueret: Pythiã illis respõdisse: quæcunq̃ purpurea facere cõsuesset. Vbi oĩa rite obiisset cũ diis ĩmortalibus sacrificaret: Aristinũ oraculo accepto: ac ꝓbe cognito sese quasi modo in lucẽ editũ mulieribus lauandũ obligãdũ lactandũq̃ præbuisse. Sic deinde cæteros oẽs hystero pomos appellatos facere ĩstituisse. Sũt qui dicãt morẽ hunc ante Aristinũ fuisse & antiquũ morẽ esse. Mirari ergo nõ oportet: si Romani quoq̃ eos qui semel sepulti mortuoꝝ numeꝝ tenuissent limen ĩgredi prohiberẽt. Quippe qui uel egredientes rẽ diuinã faciunt: & sacrificio facto ĩgrediunt̃: sed desuper per in pluuiã descendere iubebant: piacula plane omnia sub diuo obire consueuernnt.

Cur institutũ est: ut mulieres cognatos ore osculent̃. An ut multi putãt: q̃ his uini usus interdictus esset: & iccirco ne bibẽtes laterent: sed domesticoꝝ cõgressu redarguerent osculãdi cõsuetudo inducta est. An probabilior huius rei causa est quã scripsit Aristoteles. Illud.n. iã uulgatũ: & q̃ iãpridẽ hæroicis tẽporibus factũ fuisse dicit̃. In italia mulieres troianæ: ut uidet̃: facere ausæ sunt. Nã cũ ad italiæ littus appulissent: & uiri ad unũ oẽs relictis nauib⁹ in terrã descendissent naues incẽderunt quod diuturni ac longi erroris eas pertæsum esset & maris tæderet: metu deĩde uiroꝝ pauidæ propinquos ac domesticos cõplexæ osculãdo ac blande appellando ut cuiq̃ occurrissent: facinoris cõscientia salutabãt: hoc pacto mitigatis animis & inter se recõciliatis: mãsit postea cõsuetudo ut hac inter se comitate uterentur. An magis hoc tributũ est mulieribus quo simul & honore & potestate augerentur: si multos cognatos ac propinquos habere uiderẽtur. An quod cognatoꝝ cõnubiis lege ꝓhitis: hoc comitatis genus ad osculũ usq̃ ꝓcessit: & hoc solũ cognationis signũ: & cõmunicatio relicta est. Superiorib⁹ enim tẽporibus quæ se aliqua necessitudine attigissẽt: uxores nõ ducebãt: quẽadmodũ ne nũc q̃dẽ sorores sed nõ ita pridẽ factũ est: ut neptas uxores ducere ꝑmitterẽt: Vir quidã: sane pauper cæteꝝ bonus: & in primis popularib⁹ accept⁹ cũ neptẽ cui dos ampla esset relicta in matrimoniũ accepisset. Locuplex ex eo & copiosus fact⁹ ẽ eius rei accusatus iudicio multitudinis absolutus ẽ: plebiscitũ deinde factũ: ut in ducẽdis uxoribus ad neptes usq̃ ascendere liceret: superior enim necessitudo prohiberetur.

Quid est q̃ uir ab uxore uxor a uiro dono aliquid accipere prohibet̃. An q̃ ut Solon scripsit morientiũ donationes ratæ sũt: nisi quis inquit necessitate coactus: aut ab uxore ꝑsuasus necessitatẽ.n. quasi uim afferentẽ accepit. Voluptatẽ uero quasi decipientẽ: sic uxoꝝ donationes hac uiroꝝ suspicione nõ caruerũt. An q̃ uilissimũ beniuolentiæ signũ donatio sit. Dant enim & alieni: & qui nõ amant: iccirco hoc dandi lænociniũ ex matrimonio sustulerunt: ut nõ mercenariũ sed gratuitũ & spontaneũ sit hoc totũ amare & reclamari. An q̃ ab aliis accipiẽdo corruptæ alienos admittunt grauissimũ uisum est gratis suos diligere. An illud potius quod uiri & uxoris rẽ cõmunẽ esse oportet: nã qui quod datũ est accipit. Is q̃d datũ nõ est id alienũ esse censere didicit: quo fit ut exiguũ inuicẽ dando totum perdunt:

Quid est quod a genero ac socero iisdem aliquid dono capere non licet. An iccirco a genero ne forte per parentem munus ad uxorem redire uideatur a Socero autem quod qui nihil

qui nihil desisset eum nihil accipere par esse uisũ est.
Cur siue ex agro siue ꝑegre domũ redeãt qui uxores domi habẽt aduẽt⁹ sui nũcios p̃mittũt.
an qđ hoc eius esse cẽsent: qui se absẽte uxorẽ nihil improbe facere sibi ꝑsuadeat: de repen
te uero & inopinato subuenire insidiatoris. idcirco uxoꝝ expectationi ac desiderio: bonis
eas nũciis afficiẽdo: q̃ citissime satis fieri studẽt. an illud potius qđ scire nimiũ auẽt: si sal
uas domi ac sui desiderio affectas sint offẽsuri. an qđ plurib⁹ domi negociis in administrã
da re familiari absẽtibus uiris uxores occupẽtur: & cũ domesticis plerũq; discordent ut his
omnibus remotis iocũde ac tranquille ab uxoribus excipiant̃: de suo eas aduentu prius fie
ri certiores uolunt.
Cur deos salutãtes caput operiũt. Viris aũt dignitate p̃ditis & honore dignis. si quo casu oc
currerint caput aperiũt. Hoc enĩ illã quoq; dubitationẽ uidet̃ augere. Nã si quæ de Aenea
ferũtur uera sũt. ut p̃tereũte. Diemede caput operiẽs rẽ diuinã fecerit rõnẽ habet nec repu
gnat ut quẽadmodũ in occursu hostiũ caput uelemur. sic amicis ac bonis uiris obuiã facti
capita detegamus. nã qđ ad deos pertinet id ꝓpriũ nõ est. Sed casu accidit & ab illo serua
tũ postea mãsit. Quod si aliud dicẽdũ est. Vide ne aliud solũ quærẽdũ sit. quãobrẽ deos ue
nerãtes capita uelẽt̃. Alterũ uero cõsẽtaneũ est potẽtioribus enĩ occurẽtes idcirco capiũt
aperiũt: nõ ut eis aliquid addãt: sed ut inuidiã potius detrahãt: ne pares diis ĩmortalib⁹ ho
nores poscere: ne ue eodẽ cultu delectari uideãtur. Deos uero idcirco sic adorabãt. ut aut
operiẽdo capite se ipsos humiliores redderẽt: aut metu: ne quid ignominiosũ ac triste inter
pretãdũ alicũ de auribus accideret. idcirco uestẽ ad aures usq; attollebãt. Hoc aũt eos uæ
hement̃ uitasse: ex eo facile ꝑspici põt. qđ oraculũ adeũtes aera pulsari: & quãmaximũ stre
pitũ fieri uolũt: aut illud est qđ castor dicit. mores romanos Pythagoricis cõparãs geniũ q
unicuiq; nostrũ ĩest: deos qui extra sũt rogare: & caput uelãdo supplicare animi scilicet ue
lamẽtũ ac reuelationẽ per corpus quodã enigmate ostẽdẽtem.
Quid est ꝙ Saturno capite operto ĩmolat. An q uelãdi capitis ritũ. Aeneas tradidit. Saturni
uero sacrificiũ peruetustũ est. An illud potius qm̃ diis cælestibus ĩmolãtes uelãtur. Saturnũ
uero subterraneũ & terrestrẽ deũ esse arbritrãtur. An ꝙ ueritas occulti obscurariue nõ põt
Veritatis aũt parẽtẽ ac deũ Romani. Saturnũ habẽt. Sed qd est? quod cũ ueritatis patrẽ du
cũt. An quod ut pleriq; philosophi cẽsẽt Saturnũ tẽpus esse existimãt. Veritas aũt tẽpore ĩ
uenit̃. An illud potius ꝙ fabulosa illa Saturni tẽpora q iustissimus omniũ fuisse dicit̃. Ve
ritatem maxime coluisse uerisimile est.
Quid est ꝙ honori aperto capite rẽ diuinã faciũt. An qa splẽdidũ qddã & illustre. & apertũ ac
late patẽs gloria. quã ob cãm honestis ac bonis uiris caput aperiunt eadẽ adduci uidẽtur ut
eiusdẽ cultus cognomẽ deũ eodem more uenerẽtur.
Quid est ꝙ filii qdẽ tecto capite parẽtes efferũt. Filiæ uero nudo ac sparsis crinibus: an ꝙ p̃res
tanq̃ deos a maribus coli cõuenit quos tamẽ eosdẽ filias luctu ꝓsequi magis deceat: utriq;
enĩ q̃ suũ est lex tribuẽs ex ambobus qđ oporteret & deceret efficit. an ea lugẽti accõmo
data sũt q̃ sũt ĩusitata: cõsueuerũt aũt magis operto capite mulieres ut uiri cõtra apto in
publicũ ꝓdire. apud Græcos enĩ si qd aduersi acciderit. ut mulieres tonderi. sic uiri comas
alere cõsueuerũt qđ uiri tõdere mulieres uero ꝓmissiors habere crines moris est. An filios
ob eã quã diximus cãm uelari mos est. Nã ut Varro dicit. Filii sic sepulchris parẽtũ obserua
tur. quasi deoꝝ tẽplis pari cultu utrosq; uenerãtes. quoꝝ in bustis cũ primũ in os aliquod ĩ
ciderint: eũ q mortuus sit in deoꝝ numeꝝ relatũ esse dicũt: mulierib⁹ aũt ne aperto qdẽ ca
pite oĩno est licebãt. Est enim ꝓditũ memoriæ. Sp. Carbiliũ p̃mũ Romanoꝝ oĩum sterili
tatis causa uxorẽ repudiasse. Hũc secutus Sulpitius Gallus idcirco uxori nũciũ remisit. qđ
eã in caput uestẽ deducere animaduertisset. idem fecit. P. Sempronius. qđ eius uxor ludos
funebres spectasset.
Cur terminũ cui terminalia faciũt deũ putãtes: nihil ei animatũ sacrificãt. an quod terminos
Romulus agro statuit: quo ꝓgredi: ac uicinos mulctare licitũ essẽt: atq; oẽm agrũ ꝓprium
existimare quo ut Leucõ dicit hasta perueniũt. Numa uero Põpili⁹ Vir ciuilis ac iustus: & ĩ
primis sapiẽs agri terminos cũ finitimis cõstituit: & ipsis finib⁹ terminũ ominis cã noĩans q̃
si præsidem & amicitiæ ac pacis custodem ab omni cæde: ac sanguine & incontaminatum
conseruari oportere existimauit.
Quid est qđ ancillis ædẽ Matutæ ĩgredi fas nõ est. Vnã uero tãtũ mulieres introducunt: quã
alapis cædũt. an qa hãc unã ita pulsari signũ est seruas additu ꝓhiberi. Reliquas aũt ꝓpter

fabulas repellũt. Ino enĩ Viꝶ ré cũ Serua haber̃ suspicata filiũ deperiisse dicit̃. Seruã uero Græci ex ætolia oriũdã fuisse dicũt: noĩe Antipherã. Ex quo apud nos ĩ Chæronea ꝓ æde Matutæ æditũus loꝶ tenés ꝓnũciat. Nõ Seruã ingredi. Non Seruũ. Nõ ætolũ. Nõ ætolã.

Cur apud hãc ipsã Deã suis q̃dẽ filiis bona nõ optât. Cum nepotib⁹ id tribuãt. an q̃d Ino miti quodã & humano ĩgenio esse. & Sororis filio mãmã ꝑbuisse. in filiis uero ĩfœlix extitisse uidetur. an aliter potius. quod moralis & pulchra in primis cõsuetudo: & multũ inter necessarios beniuolẽtiæ cõparãs existimata est.

Quid causæ est q̃d pleriq; copiosi & locupletes substãtiæ suæ decimã Herculei offerebãt: an q̃d ille quoq; in palatino boũ quas Geronæ abstulit. decimã ĩmolauit. an ꝙ Romanos ab ætruscis decimari solitos liberauit. an hæc historiã: nec oĩno uerã nec uerisimilẽ hñt. Herculi uero tanq̃ edaci & splẽdido ꝓlixe atq; opipare parabãt: & sacrificiũ faciebant. an illud potius. q̃si odiosas ciuibus & molestas nimias diuitias cõminuẽtes & ut bonæ corporis habitudini ad sũmũ ꝓuectæ aliquid detrahẽtes eo pacto maxime coli Herculẽ existimabãt quẽ idcirco luxuriã coercere & cõprimere delectaret: quod ipse paucis contentus tenuiter cõtinenterq; uixisset.

Quid est ꝙ Romani ianuariũ Principiũ ãni faciũt antiquis enĩ tẽporibus Marti⁹ ꝑmus omniũ numerabat̃. quod cũ multis signis ꝑspici põt: tũ eo maxime: ꝙ quintũ a Martio & Sextũ. & reliquos deinceps usq; ad extremũ a Martio numerãt Decẽbrẽ enĩ nouissimũ appellãt a Martio scilicet recẽscẽtes: ex quo nõnulli opinati sũt Veteres Romanos nõ duodecĩ sed decẽ mẽsibus annũ cõplesse: & ob eã rẽ q̃busdã mẽsibus pluris q̃ triginta dies adidisse. Sũt qui monumẽtis mãdarit Decẽbrẽ a Martio decimũ cõputari hũc & deinceps subsequi Ianuariũ. Februariũ esse in quo & purgationibus utũtur & mortuis parentãt anno finiẽte. Hũc postea ordinẽ cõmutatũ esse cõstat & Ianuariũ ꝑmũ oĩum numerari cœptũ: q̃d ꝑmo huius mẽsis die quẽ kalẽdas Ianuarias appellãt: ꝑmi cõsules exactis Regibus creati sũt. Verisimilius illud quod q̃dã dicunt: Martiũ a Romulo ꝑmũ oĩum fuisse numeratũ. ꝙ homo acer ac bellicosus atq; adeo bellãdi amore insanus. Marte satũ se existimãs parẽtis sui cognomẽ cæteris mẽsibus ꝑponẽdũ esse cẽsuit. Numa Pompilius deinde uir pacatus & pacis atq; ocii studiosus cũ ciuiũ aĩos a bello ad agriculturã traducere contẽdisset Ianuario inter mẽses ꝑncipatiũ dedit: & ianum q̃si ciuilẽ & agriculturæ magis q̃ rei bellicæ studiosũ ad summos honores cultũq; ꝓuexit Sed uide ne Numa Põpilius magis cõsẽtaneũ naturæ quãtũ ad nos attinet ꝑncipiũ anni sũpserit oĩno enĩ eoꝶ quæ in circulo circũferunt̃ nihil est q̃d natura: aut extremũ sit aut primũ sed lege factũ. ut aliud alii statuãt anni ꝑncipiũ: optime uero qui post hybernũ tropicũ annũ inchoãt cũ sol finẽ ulterius ꝓgrediẽdi faciat rursus ad nos se recipit: fit. n. nãle quodãmõ hiusmodi ꝑncipiũ: quo & lucis tꝑs nobis auget̃. tenebraꝶ uero & noctis diminuit̃. ꝑncipes deniq; & toti⁹ substãtiæ fluxæ auctor ꝓprius accedit.

Quid est ꝙ Floræ quã bonã deã nominant omni floꝶ genere tẽplũ exornãtes mulieres domũ myrtos nõ importẽt. Præsertim cũ ambitiosus cũctis germinũ: ac floꝶ uarietatibus uti soleãt. an illud est q̃d a fabulatoribus dicit̃ Florã flauii diuinatoris uxorẽ fuisse. quæ cũ uino clãculũ uberi⁹ uteret̃ deprehẽsa myrteis uirgis ac flagris a uiro cæsã fuisse dicit̃. inde factum esse: ut myrtus in eius ædẽ nõ inferat̃. Vinũ tãtũ cũ mulieres ei bibãt: lac appellãt. An quod a multis tũ uero rebus Veneris castæ ac puræ sacrũ illud obeũt nõ solũ enĩ uiros excludũt. sed cũ solẽne sacrificiũ faciũt quicq̃d masculũ est domo exigunt. myrtũ igit̃ quasi. Veneri dicatã religiosã habẽt. Nã quã nũc Murciã Venerẽ nominant antiquitus ut uidet̃ Myrtiam appellare consueuerũt.

Quid est ꝙ Latini Picũ uenerãtur. & eo uæhemẽter abstinẽt. An q̃d Picũ uxoris uenificio mutatũ ferũt. auẽ deinde factũ oracula ædere. & interrogãtibus respõdere solitũ. an hoc cũ incredibile. tamẽ mõstri plenũ existimãdũ & altera fabula multo est uerisimilior. Romulo ac remo cũ Regis iussu expositi essẽt nõ modo lupã mãmas infãtibus præbuisse. Sed picũ quoq; ad infãtes uẽtitasse atq; eos aluisse. Nã nũc quoq; locis nemorosis ac siluestribus in quib⁹ crebro Picus appareat Lupũ uersari animaduersũ est. an illud magis ut aliã alii deo auẽ. sic picũ Marti sacrũ putauerũt Est enĩ natura fidẽs & elatus atq; audax rostrũ q̃dem adeo firmũ habet. ut robora subuertat. cũ trũcum sæpe pulsãdo ad medulã usq; ꝑuenerit.

Cur ianũ bifrõtẽ esse autumãt. sic enim eũ & fingunt & pingunt. an ꝙ græcus perræbus fuit sic enĩ monumẽtis proditũ est is post ea cũ in italiam traiecisset. & apud barbaros cõsedisset. Linguã simul cum uictu commutauit. an illud potius ꝙ italos agrestes ac barbaros ad

humanitaté uitæ cultūq; traductos.& agros colere.& ré publicā adminiſtrare inſtituit.
Quid cauſæ eſt? qđ in æde Libitinæ q̄ ad ſepulturá ꝑtinét uédere cōſueuerūt Libitiná nihil
aliud niſi Veneré eſſe exiſtimātes:an hoc unū ex Numæ Pōpilii cōmētis fuiſſe putādum eſt
Vt diſcāt homines talia nō aſpernari.nec tāq̄ ré polutá aut ſceleratá fugere.An ea re homi
nes fragilitatis & imbecilitatis humanæ admoneri putāt.quod una & eadé Dea ꝑncipiū
ac finē uitæ in poteſtate babeat qppe quæ ingrediétibus uitá uel de decétibus ꝓſideat.Del
phis enī epitymbiæ ueneris exigua ſane ſtatua poſita oſtéditur.ad quam.manes ad paré
tationes.& libationes elicere & euocare conſueuerunt.
Cur tria méſis ꝑncipia:& dies quaſi quoſdā legibus ꝓſtitutos habét:qui dieꝝ idé interuallū
ī medio capiūt.An illud ueꝝ eſt qđ Iuba in hiſtoria ſcribit.Magiſtratus kalédis populū uo
care:& ī quartū dié nonas indicere ſolitos eſſe Idꝰ enī dié religioſū putabāt.An illud ma-
gis quod lunæ uarietatibꝰ tépora deſcribétes tris oīno ſingulis méſibus lunæ mutationes
fieri animaduertebāt primá cū ſoli cōgreſſa penitus occultatᷣ Deīde cū ſoli radios ac lumé
elapſa ab occaſu incipit apparere.Poſtremo cū ſolaribus radiis colluſtrata pleniluniū effi-
cit.Nominát auté lunæ occultationé cū ſcilicet nō apparet klédas quicqd occulte fit clam
fieri & celeri latine dicitᷣ Primá uero nonas appellāt iuſtiſſimo qdem nomine nouū uocāt.
Idus aūt aut propter ſpecié & undiq; collucétis lunæ pulchritudiné aut cognomé illud lo
ui atribuétes.Sed certiſſimū dieꝝ numeꝝ exeq nō oportet:nō ex eo qđ parū abeſt calūnia
ri quādoquidé uel hoc tépore quo ad ſūmum aſtrologiæ puctū eſt.Inæqualitas tamé tem
poꝝ mathematicorū ꝑitiā uícit:& eorū numeros ac ſupputationes ſæpiſſime fallit ac fugit
Quid eſt ꝙ poſtridie klédas nonas.Idus nec quoq; exire.nec ꝑegre ꝓficiſci conſueuerūt.an q;
ut plurimi céſét:& Liuius auctor.eſt poſt idus quintiles q̄s nūc Iulias uocāt.Tribuni mili-
tū eductis copiis ad aliā fluuiū a Gallis ſuperatis:urbé fūditus deleuerūt qué dié:cū poſtea
religioſū habuiſſét:& ꝓcedéte tépore ut fit mos inoleuiſſet eadé ſupſtitio tātū ualuit ut di
es poſtridie klédas:ac nonas ſimiliter religioſi haberétur:An hoc multis modis abſurdū é
Alio enī die apud Aliā male pugnatū eſt.qué Aliéſé a fluuio nominātes ī fauſtū habét:Ro
mani.Cūq; multi religioſi ſint dies aut quaq̄ ſingulis méſibꝰ homonii mos obſeruāt.Verū
unū quēq; dié in quo tunc calamitas accidit ei qui poſtridie nonas & klédas ſequitur adſi-
ſtere.ut omen pari ſuperſtitione inuoluatur nullá uero ſimilitudiné habere.Vide igitur
ne quéadmodū ꝑmū méſé diis cœleſtibus cōſecrauerunt.Secūdum uero inferis ī quo &
purgationibus qbuſdam utuntᷣ.& mortuis parétant:ſic & dies alio qdé quaſi auctores ac
principes ut dictū eſt.tris ſcilicet feſtos & ſacros poſuerint.eos aūt qui deinceps ſequūtur.
Diis manibus atributos Religioſos & infauſtos habédos exiſtimauerint.Græci enī kalé-
dis deos uenerātes eum qui ſequitur:Semideis ac demonibus attribuerūt.Secundꝰ quoq;
cratᷣ Semideis.& heroidibꝰ libati ſolet oīno numerus qdā tꝑs é.Principiū é enī unitas quā
ſecutus binarius unitati aduerſatur & parū primus eſt numerus.par uero indigés quidē
inperfectū & indifinitū quéadmodū rurſus inpar terminatus eſt & terminat ac ꝑfectus eſt
quo fit ut nonas quinto pot kalédas die ſubiiciāt:Idus aūt nonis nono poſt dié demū nu-
merét.Termināt enī ꝑncipia inpares numeri qui uero ꝑncipia excipiūt.pares deinceps nu
meri.nec uī habét ullā nec ordiné quo fit ut his nihil agere īſtituāt.nuſq̄ exeāt aut ꝑegræ ꝓ
ficiſcātur:quo loco illud Themiſtoclis impetere alienū nō fuerit.dié q poſtridie diei feſtū
fuiſſét cū die feſto litigaſſe:illū.n.multū negocii ac laboris habuiſſe:ſe aūt efficiſſe.ut quie
te & ocioſe rebus partis perfruerétur homines tū dies feſtus.ne tu qdé uerū dicis niſi enī ip
ſe feciſſé tu nō fuiſſes.hoc Themiſtocles aduerſus eos qui poſt eum ab Atheniéſibus Im-
peratores facti fuerāt dixiſſe fertᷣ futurū fuiſſe ut eorum nemo cognoſceretur.niſi ciuita-
tem ipſe cōſeruaſſet.quoniā igitur omnis ſtudioſa peregrinatio atq; actio apparatus & ad
miniſtrationis ídiget.Veteres aūt Ro.diebus feſtis nihil oīno negocii agebant ut prorſus
curabant:ſed rebus diuinis penitus dediti erāt idq; ſic agebant.ut nuncquoq; ſacerdotes
ré diuinam facturi proponere & edicere cōſueuerunt iure optimo ſtatim enī peractis feſtis
exibant uacui omni cura ac negocio.nihil agebāt quippe qui eſſét imparati.atq; illū diem
ea quæ uiſui eſſét excogitando in apparatu cōſumebāt.An ſicut etiā nūc factis uotis deo
uenerari in téplis ſedere ac permanere cōſueuerūt ſic nō continuo dies operoſos diebꝰ ſa-
cris & feriatur ſubiciédos putauerunt.& aliquid interualli intercedere uolebant.preſertim
cū præter opinioné ac uoluptaté moleſta ac grauia ꝓſæpe in uita accidere ſoleāt.
Quid eſt ꝙ in luctu mulieres albis ueſtibus induūtur An ut magos aiūt aduerſū orcū ac tene-

bras ĩstructos claritati ac luci seipsos cõparãtes hoc facere putãdũ est:an quẽadmodũ mortui corpus albis uestibus induãt & propinquos idẽ facere uolũt Corpus aũt idcirco sic ornãt:quãdo a i um nõ possunt quẽ pux ac splẽdidũ deducere uolũt.quasi iam emeritũ & magno ac uario certamine liberatũ An tenuitas his in rebus ac simplicitas maxime decet.In fectæ aũt uestes tum superfluitatẽ præ se ferunt tũ elegãtiam ac sũptũ: Nõ enim minꝰ ad uersus nigrũ q̃ purpureũ colorem illa dici possunt.Dolosæ uestes dolosi uero etiã colores: ꝙ aũt sua sponte non arte nigrũ est.natura tinctũ est:& opaco admixtũ uincitur.Solũ igitur albũ.sincerũ ac pux ac minime inquinatũ est.Quare mortuis aptissimus defũctus enĩ Simplex quiddã factũ est purum & omni cõmixtione uacuũ:nihil plane aliud nisi quodam quasi tinctorio ueneno sic corpore liberatus.Argis uero in luctu uestes albas induunt:ut Socrates dicit aqua ablutas.Quid est ꝙ omnes muros sanctos putãt portas nõ itẽ.An illud est quod a Varrone scriptũ est.Murũ quidem sanctũ haberi oportere ut pro tuẽdis mœnibus studiose ꝓpugnent ac mortẽ appetant: Sic enĩ uidetur & Romulus fratrẽ interficisse quod locũ sanctũ & quẽ trãsgredi nefas esset trãsire nõ dubitasset.& ꝓphanũ reddidisset. Portæ uero consecrari idcirco nõ possũt ꝙ cũ alia multa ad usũ necessaria exportare atq importare.tũ uero mortuos per eas efferre cõsueuerũt.ex quo qui ab initio urbes cõdunt. quãtũcunq loci ædificaturi sũt.aratro attingunt cui marẽ bouẽ ac fœminã subiũt.ĩ muro rũ uero descriptione cũ portax spacia metiunť.Vomerẽ detrahunt ac sic aratrũ trãsferũt q̃si qcq̃d exaratũ sit sacrũ & inuiolatũ futurũ esse uideatur.

Quid ẽ ꝙ pueros cũ herculeũ iurãt id sub retecto facere ꝓhibẽt.& sub diuũ progredi iubent qđ ut sub diuo faciãt ideo exire iubẽt.an ea cã est quã multi afferũt.herculẽ nõ umbra atq ocio sed labore ac ꝑiculis delectũ nõ domi sed foris ac sub diuo uitam egisse.an illud magis ꝙ is deus nõ indigena.sed externus & aduena est habitus.nã nec Dionysiũ iurãt sub tecto externũ & ipsũ deũ.si quidẽ est dionysius.An hæc quidẽ dicũt & ioco apud pueros adhibẽtur ut aliud ocultius agať.nec pueri sed temere ĩsuescãt deierare.Sic enĩ Fauorinꝰ aiebat:Hoc enĩ q̃si de industria morã efficit.& deliberãdi dat spaciũ:Fauorinũ uero recte putasse nec cõmune sed ꝓprium huius dei hoc quod fit existimasse·ex his quæ de hercule feruntur facile cõiici põt.ferũt enĩ hũc in primis religiosũ fuisse & ad iusiurãdum uerecũdissimũ quippe q̃ semel in omni uita iurauerit.idq soli phylæo Augei filio quo circa Pythiã hoc iusiurãdi genus Lacedemonis ꝓposuisse.Satius ac melius illis fore si absq iureiurando affirmassent.

Quid est ꝙ nouã nuptã ipsũ limẽ transcẽdere nõ ꝑmittunt.An ꝙ qui primas mulieres rapuerũt sic eas domibus intulerũt:nõ ipsæ ingressæ sũt.An eo inuitæ ingredi uideri uolũt ubi pudicitiã sũt amissuræ.An hoc potius signũ est ipsã sua spõte domũ exiturã nec suos relicturã fuisse nisi cogeretur quẽadmodũ ui coacta ingressa esset:Na apud nos quoq in Bœtia currus axẽ pro foribus cõburũt significãtes sponsã intus manere oporteret.tanq̃ eo sublato quod eam asportaturum fuerat.

Quid causæ est ꝙ sponsã ĩtroducẽtes iubẽt dicere ubi tu Caiꝰ ego Caia.an ita cũ uiro q̃si depasciť ut oĩa cõmunia sint.& pariť imperẽt.nec aliud his uerbis ostẽdiť.nisi ubi tu dñs ac domꝰ cõpos sic ego domꝰ dña atq hæra.His aũt uerbis & aliis utunť cõibus quẽadmodũ Legulei.C.Seiũ Luciũ Titiũ usurpare solẽt.& philosophi Dionẽ:Theonẽ.An magis ꝓpter Caiã honestã sane mulierẽ ac bonã uni ex Tarquinii liberis collocatã.cuius in sanctæ tẽplo statua ex ære posita est.inerant iampridem & Sandalia & colus pudicitiæ & industriæ suæ certa monumenta.

Quid est ꝙ ĩ nuptiis Talasii nomẽ crebro iactatur.An propť Lanificiũ qđ q̃sillũ uocãt Romani.& spõsã introducẽtes pellẽ substernũt.ipsa uero colũ secũ infert & fusũ.Viri ante ianuã lana coronat.ac cĩgit.An illud uex est quod historici tradiderũt.Adolesẽtẽ quẽdã in rebus belicis strenuũ.& in ꝑmis præclarũ & alioquin uirũ optimũ Talasiũ nomine Romæ fuisse.sed postea q̃ Romani Sabinorũ filias q̃ ad ludos uenerãt de cõposito rapuissẽt:Virgo egregia specie Talasio ferebať a popularibus qbusdã & Talasii clientibꝰ clamitãtibus. quo tutius eã auferrẽt.nec q̃sq̃ accederet.qui eã abstraheret uiolaretq puellã.Talasio ferri. Reliqua igiť multitudo Talasii honoris cã bonis oĩbus ac uotis puellã ꝓsecuta ad Talasiũ deduxerũt:ex illo q̃m nuptiæ fœlices fuissẽt sollẽne ꝑmãsit.ut quẽadmodũ Græci hymenæum.ita Latini Talasium ominis causa in nuptiis nominarẽt.

Quid est ꝙ Mai mense circa pleniluniũ de ponte sublicio simulacra in Tyberim iacentes argæos ea q̃ deiciũť appellãt.An qđ ãtiqs tẽporibꝰ barbari ea loca ĩcolẽtes græcos quos cæ-

perát eo pacto inficerét. Herculé uero postea admirati ab hospitiũ & extremorum cæde absti nuerũt. docti ab eodé ut ueteré moré ac superstitioné imitátes effigies i flumé abiicerét. ná ueteres Græcos oẽs argiuos æqlit appellabát. nisi ppt uicinitaté argiuos arcadum hostes. Euander existimans qui patriam fugiens ibi consedit odium & amicitiam retinuit.

Cur ueteri more nemo foris cœnitabat præter tiberos qui ætate puerili essent. An Ligurgus ut modeste nõ intemperanter & beluarum more: hoc pacto quoq pueros instituit ad phili tia deducens sed uerecũde ac prudenter uoluptates attingerent. cum maiores natu specta tore ac magistros haberent. Nec hoc quoq minoris faciendũ: quod in libertorum conspe ctu uerecũdiores multo parentes se exhibent & modestiores. Nam quemadmodum præ clare a Platone scriptum est. Vbi senes impudentes sint. Adolescentes quoq turpissimos esse necesse est.

Quid est q cum cæteri Romani Februario mortuis iferias mittere & parentare cõsueuissét. Decimus & Brutus: ut Cicero scribit: id Decembri faciebát: hic enim fuit qui primus Lusi taniam inuasit: quippe Lythan Flumen primus traiecit. An quéadmodum uesperi & men se exacto multi parétare consueuerunt. Sic in fine anni mense nouissimo mortuos honore & inferis prosequebantur. Est aũt oium mensium December extrem9. An q diis inferis ho nor redderetur quod eum fieri tempestiue uidetur: cũ fructus oẽs maturitatem sunt conse cuti. An q cũ sementé instituentes terram subigũt inferorum meminisse maxime oportet. An illud potius q is mensis Saturno a Romanis consecratus est qué inferorum deorum nume ro habent. An q Saturnalibus quem diem Romani maxime colunt: quo uoluptati ac ge nio plurimũ uacant. Harum rerum nonnullas mortuis primitias ipartiédas putauerũt. An so lũ hoc mense Brutũ parentare solitũ oino falsum est. Ná Larentiæ mense Decebri ad eius sepulcrũ libantes inferias faciunt.

Quid est q Larentiam uulgatissimũ scortũ tantopere uenerant. Alia est eni hacea Larentia quá Romuli nutricé esse ferunt. huius eni dié festũ mense apli agunt Romani hác aũt fla uiam cognomento appellatá dicũt. Nobilitata est hanc ob causá edituus quidá herculis ocio ut uidetur abundans. ludo ac tesseris diem cõterrere solebat: sed cũ forte ita accedisset: ut quibus cũ ludere consueuerat eorum adesset nemo: ociosus ac tristis deũ ut secũ luderet puo cauit: ea lege ut si uicisset aliquid boni adeo nancisceretur. Sin auté uictus fuisset ipse deo cœná præberet: insup speciosá adolescentulam qua cũ consuetudiné Hercules haberet deo cõpararet propositis tesseris cũ & suá & dei uicem iecisset supatus est. ex prouocatione igit opiparam deo mensá parauit: & Larentiá publicũ: tum tpis scortũ adhibuit. & in téplo dis cũbere iussá clausis foribus reliquit. Ferunt aũt noctu cũ muliere cõgressum nõ humanit9 ubi illuxisset mulieré inforum progredi iussisse. & cuicunq primo occurrisset huic aium adhi bere: & amicũ sibi adiungere Larentiá statim surrexisse hoi locupleti occurrisse natu iá grá di ac cælibi: cui Taurutius nomen est: qui mulieri matrimonio cõiunctus & uiuus rei fami liaris ptáté ei fecit: & moriens testamento hæredé relinqt.

Quid est q portá uná fenestrá appellant apud quá fortunæ thalamus qui dicitur positus est. An qa Seruius Rex secũdissima fortuna usus cũ filia ré habuisse creditus est: cũ per fenestrá ad eá penetraret. An hoc fabulosũ: illud aũt uerum Tarquinio prisco Romæ regnáté cũ a pa storib9 occisus eét. Tanaql ei9 uxor mulier sane prudés & fortis p fenestrá populũ allocuta: multitudini psuasse dr. ut Seruiũ regé declararét: ex eo factũ est ut loc9 ille ita appellaretur.

Cur ex oibus q diis imortalib9 offerunt sola spolia negligũtur: nec uetustate cõsũpta resarci unt aut reficiũt. An iccirco hoc faciũt ut cũ pmis illis gloriá antiquatá esse ac delatá putent nouũ aliqd ac recens uirtutis monumétũ cõseq ac parare studeát. An istud ueri9 qd cũ ini micitiæ aduersus hostes signa tpe obscurent: ipsos ea renouare iuidiosũ & acerbũ esse cen sent. Nõ eni q pmi apud græcos æneũ aut Lapideũ tropheũ statuerũt: magnope pbati sũt

Quid causæ est q Metellus põtifex maxim9 fctũs: aliogn prudés ac ciuilis post sextilé mensé q nũc August9 dr uetuit auspicari. An q quéadmodũ de incipiéte aut crescéte sic mésis ini tio ac icreméto hæc agim9. Reliquos aũt tanq ociosos & oi actiõe uacuos seruam9: sic post octauũ: reliquũ anni tps qsi uesperá qdá etiá iclinátis & senescétis anni crepusculum puta uerũt. An q adulti & pfectis auib9 auspicádũ. Sũt aũt hi9 anteq æstas aduenerit autũno eni aues aut ibecilles sũt & morbidæ: aut pulli & ipfectæ alie uero ppter anni tps alio deuolát.

Cur his qui sacro nõ tenent: licet in castris uersentur: tamen nec hostes prælio lacescere nec ferire fas erat. quod Cato senior in quadam epistola ostendit ad filium scribens. Monet enim si missus factus sit & militiæ tempus compleuerit ad urbé ut redeat aut si remanere i

exercitu uelit ab Imperatore impetret ut sibi aduersus hosté pugnare &' eũ iterficere liceat.
An ideo est institutũ ꝙ nisi necessitate coactũ hoiem occidere nõ liceat qđ qui nec legitie
nec iussus faciat homicida habendus sit. Idcirco Chrysantem laudauit Cyrus ꝙ hosté inter
fecturus cũ iam gladium sustulisset. & interim receptui cani audisset hosté omisit. & quasi
prohibitus ictus abstinuit. An qui cũ hoste cõgressus pugnã cõseruit: si formidine capt⁹ tre
pidauerit mulctandus est. nõ eni hostem feriendo ac sauciando tm̃ profuit: q̃tũ fugiendo
aut se recipiendo nocuit. Quicũq; igitur missus factus militiæ sacraméto amplius non te-
netur: qui uero ut ea sibi agere liceat quæ militantiũ sũt petit. Ite℞ se & legit & iperatori
obnoxiũ facit.

Cur Iouis sacerdoti sub diuo ungi fas nõ est. An quia nec liberos corã parentibus nudari: nec
soceros cum generis lauari nec honestũ nec fas esse existimabant. Pater auté est Iupiter: &
sub diuo in conspectu esse quodãmodo Iouis putandũ est. An sicut in templo & sacro cor
pus apire nefas est: sic æré apertum. & qui cœlo subiectus est deo℞ ac dæmonũ plenũ uere
bantur. Quo fit ut cũ necessitati seruiendũ est: multa subtecto occulte deo℞ conspectũ ue-
riti hoies faciant. Sed alia soli tm̃ sacerdoti: alia oibus per sacerdoté lex iussit. Quapropt̃
apud nos quoq; coronã gestare: comam prolixioré ferre armatũ igredi: phocensium agros
nõ inuadere: priuata sunt eius qui magistratũ gerit: munere & officio: uuam aũt ante æqui
noctiũ autũnale nõ degustare? sicut nec ante uernũ æquinoctiũ uité incidere per magistra
tum coiter omnibus edicit̃. Nã utriusq̃ rei tp̃s illud est: eodé pacto apud Romanos quoq;
sacerdotis propriũ est: ut nec equo utatur: nec plus q̃ tribus noctibus ab urbe absit: nec pile
um deponere: ex quo flamé dictus est: q̃q̃ & alia pmulta sunt quæ per sacerdoté omnib⁹ in-
dicuntur: ut est illud sub diuo nõ ungi: nam nisi prius lauisset: Romani ungi moris nõ erat
nec aliud qcq̃ Græcis seruituté ac molicié attulisse putãt Romani q̃ gynnasia: & palestram
quibus re languescant adolescentiũ animi: & penitus effœminentur: hic puerorũ amores
gigni hinc sono & deãbulationibus iuuenũ corpora corrumpi hinc saltationibus & motu
cõposito. & certo ac delicato cibi genere delibitari qb⁹ de causis ab armis se delapsos eé nõ
itellexerunt: contentiq; pro strenuis ac fortibus militibus se bonos palæstritas & Athletas
bonos dici & haberi ad sũmã inertiã moliciéq; defluxerunt hæc igit̃ siquis effugere studet:
in puluere prodire: & sub diuo manere oportet. At qui domi & in umbra balneis & unctio
nibus molliter se currant: hæc oia subire necesse est.

Quid est ꝙ ueteris nũmi altera pars Ianũ bifronté impressũ habuit: altera prorã nauis aut pu-
pim. An ut multi putant honoris cã Saturni: qui naui in italiã traiecisset. An hoc uulgare ẽ
ac de multis dici põt: nã & Ianus & Euadenter & æneas nauibus in italiã prouecti sũt. sed il
lud potius quispiam cõiiciat: alia esse in ciuitatibus quæ pulchra: alia quæ necessaria: maxi
mũ uero atq; oium pulcherrimũ iudicari bonitaté legũ: longe uero ex oibus necessariũ eẽ
copiã & ubertaté: qm̃ uero Ianus feros hoies ad mãsuetudiné traducés optimis legibus ifor
mauit. necessariã uero re℞ affluentiã fluuius nauigabilis suppeditat & partim ex agro ac ui
cinis locis: parti & longinquis: ac mari deuehens: nihil qđ ad usum ptineat desiderari patit̃
ideo minus ita signatus est: & ut legis latoris duplicé fronté propter uitæ cõmutationé: ut
dictũ est: & imaginé fluuii propter nauium præ se ferat. Altero quoq; usi sũt nũmo ouem
bouéq; insignitũ habente: quod quidé nũmi genus erat insigne: & inprimis documéto: ue-
teres gregibus & armentis abundasse quippe quo℞ ois substantia in illis esset collocata:
quo fit ut multi apud ueteres syellii bubulci porcii appellati sint. ut fenestella auctor est.
Quã cãm esse dicemus: quãobré Saturni ædé pecuniæ publicæ sacrariũ esse uoluerunt. Nã
ærariũ est: & tabulas publicas in eo seruant: & ex eo tabulariũ dicũt. An ꝙ fama obtinuit.
Saturni tpe nec auaritiã nec iprobitaté usq̃ in hoibus fuisse: sed iusticiã & fidé. An ꝙ fructu
um inuentor & agriculationis auctoris deus fuisse memoratur: falx enim id significat: nec
illud qđ scripsit animach⁹ Hesiodũ secut⁹ credendũ est: obliq̃ uero falce p̃ris Celii puden
da Saturnus secãs cõtra steterat fructuũ uero copia ac uéditio pecuniã gignit: quocirca fœ
licitatis custodé & cãm hũc hñt deũ. Testimonio sunt nũdinæ: q̃ cũ nihil aliud sint nisi cõ
uent⁹ ex agro in urbẽ: nono quoq; die cõuenientiũ saturno cõsecratæ sũt emẽdi eni ac uen
dendi copia fructuũ principiũ attulit: an hæc iã uetustate absoluerunt: prim⁹ aũt oium Va
lerius publicola exactis regib⁹ ædé Saturni erariũ declarauit: loci opportunitate deductus.
qué & aptum & ab isidiis tutũ: & in p̀mis munitũ aiaduertit.

Quid est ꝙ legati undecũq; romã uenerit ædem Saturni p̀mo adeũt: deinde a p̃fectis ærarii:

ubi omnia ediderunt rescribuntur. An ꝙ Saturnus ipse externus externis hoibꝰ delectat᷑. An hoc historia refellit. Antiquitus enī ut uidet᷑: quæstores legatis munera mittebāt. quæ Lautia dicebant᷑: & ægrotos curabāt: qui si morbo iteriissent sumptu publico sepeliendos curabāt: nūc aūt propter multitudinē legatoꝝ sūptus sublatus est: manet autē ut ꝑfectos erarii adeāt quibus noīa sūt edant ac scribi faciāt.

Cur Flamini diali iurare non licet. An ꝙ tormenti genus quoddā est homini libero iusiurandum Flaminis aūt corpus & animū intactū īuiolatūqꝫ esse oportet. An ꝙ parua in re ei fidē nō habere absurdū est. Cui diuina ac summa credita sunt. An ꝙ oē iusiurandū in ꝑiurii terminat impræcationē: execratio uero oīs tristis & abominanda: unde ne aliis quidē īpræcari flamines solēt: laudata est igit᷑ Athenis sacerdos illa quæ populi iussu adduci nō potuit ut alcibiadē execraretur: dixit enim præcandi se causa non impræcandi Sacerdotio prædi/tam fuisse: an commune omnium periurii periculum est: si homo impius ac periurus: uota pro ciuitate suscipiat.

Quid est ꝙ uenerabilius qui est dies festus multū uini ex tēplo ueneris profūdūt. An illud est qđ multi dicūt mezentiū hetruscoꝝ ducē ad Aeneā misisse: qui cum eo fœdus facerent: ut quot annis certū uini numeꝝ ab eo accipet. qđ postea cū Aeneas poscenti negasset p Ilicitū thyrenis ferunt: si ꝑlio uicisset uinū datuꝝ. re cognita æneādus īmortalibus uinū consecrasse post uictoriā deinde collectū templo ueneris effudisse: an hoc quoqꝫ signū est: diē festū sobrie agi oportere: ꝙ dii longe magis uini effusione q̄ īgurgitatione gaudeāt.

Quid est ꝙ ædē hortæ maiores perpetuo apertā esse uoluerūt. An quēadmodū Antistius labeo ait: cū sit hortari īcitare: deā quodāmodo ad res pulchras adhortari atqꝫ īcitare: quæqꝫ horta diceretur: quasi aliquid semp oꝑantem ac nunq̄ cessantem. nunq̄ clausā esse oportere putauerūt. An potius ut nunc eā nominant Liorā producta priore syllaba circūspectā quādā & prouidā deā: quam cū res hominū curare & conseruare existimarunt secordē aut neglīgentē minime putarunt. An quēadmodū & alia: sic & hoc nomē græcū est: & deā significat quæ rebus humanis ꝑsit & præsideat: Vnde tanq̄ in sōniis ac ꝑuigiliis ꝑpetuo patebat eius tēplū. Et tn̄ si labeo Liorā. απoτoυ παρoρμαρ hoc est ab īcitando recte dici putat. uide ne orator suasor quidā atqꝫ adhortator in cōsiliis atqꝫ in cōcione. sic appelatus fuisse dicēdus Nō ut nōnulli a ꝑcationibus ac uotis.

Cur ædē uulcani Romulus extra urbē posuit. Vtꝝ per uulcani suspicionem. ut in fabulis est. Aduersus martē de uenere martis filius babitus deū eadē domo: & eadē urbe uti prohibuit. An hoc stultius ædificauit aūt ab initio curiā & cōsessū secretū sibi cū Tacio simul regnāte. quo cū senioribus ac patribus cōuenientes. sine ulla molestia & īterpellatione de sūmis rebus per ociū consultarēt. An illud potius cū ad īcendia supiori tpe urbs exposita eēt. Vulcanū quidē colendū. Sed tamen urbe excludendū existimauit.

Quid est ꝙ cōsualibus equos & asinos coronis exornāt & ociari sinūt. An ꝙ neptuno equestri diē festū agunt. Asinis aūt propter equū pari fruitur licentia. An illud potius ꝙ instituta nauigatione cū multa nauibus ueherent᷑ ociū quoddā ac remissio iumētis data est.

Cur candidetos moris erat ī ueste hoc facere sine toga. Sic enī scribit Cato. An forte ne ciues largiendo corrūpant argentum sinu ferentes. An illud magis ꝙ īperio dignos nō genere: non diuitiis: non gloria. sed uulneribus ac cicatricibus iudicabāt: quæ quidē ut ab his quos ambiendo præhensabant conspicerentur sine toga ad petendum descendebant. An quēadmodū in accipiendo rogando se oībus submittēdo: sic corpus nudādo ac seipsos abiiciēdo populum captabant.

Quid est ꝙ flamen dialis mortua uxore Sacerdotio se abdicat. Sic apud Teium scriptum est: an ꝙ qui uxorem ducens post ammisit: eo qui nunquam dixit: mucto est infœlicior: eius enim qui uxorem. duxit domus integra est: eius autem qui uxorem in matrimonium acceptam ammisit: non solum imperfecta domus est: sed immunita prorsus ac manca. An eodem tempore uxor una cum uiro consecratur: quemadmodū multa sunt in sacris quæ absente uxore agi nequeunt priore aūt amissa: alterā statī superducere tum difficile est: tum uero iniquum atqꝫ impium.

Quare nec uxorē repudiare antea licebat: nec nūc quidem ut uidet᷑ licet. quanq̄ nostris tꝑibus permisit Domitianus. Sacerdotes autem diuortio affuerūt: multa sane horrēda atrocia trīstia pagentes. Sed hoc minus miꝝ uidebit᷑. siquis hoc quoqꝫ ex historia adiūxerit altero ex cēsoribꝰ mortuo alteꝝ a magr̄atu se abdicare oportebat. Mortuo enī Liuio druso collega

eius. Scaurus æmilius magistratu se abdicare minime uolebat: donec Tribunorum iussu i carcerem ductus est.

Cur laribus quos proprie psides uocãt canis assistit. Ipsi aũt canũ pellibus uestiunt. an q̃ psides sunt qui præsũt hos aũt domus custodes esse oportet & alienis formidolosos: sicut canes uidemus. Mites uero ac lenes mãsuetosq; domesticis. an illud uerius est qđ a q̃busdam romanis dicitur: & chrisippus opinat. Dæmonia quædã mala circũire quibus dii quasi carnificibus & scelerũ ultorib' aduersus iniustos & ipios utunt. sic lares furiales quidã sũt & pœnarũ & exactores uitæ & opationũ speculatores. Iccirco eni fit ut caninis pellibus idu ant: quibus & canis ideo assidet q̃ ad iuestiganda scelera & ulciscẽdo iprobos sagaces sint.

Cur geneciæ manecinæ rem diuinã faciunt: & optant neminẽ domi nascẽtiũ bonũ euenire? An q̃ dea est genecia: quæ corruptibiliũ rerũ gnationes ac fœtus procuret. Fluxũ eni quæn dã nomẽ ipsũ significat & generationẽ ut igit proserpinæ græci: sic Romani geneciæ pro iis qui domi nascunt canẽ imolant. Socrates aũt dicit canẽ apud argiuos cliioniæ propter partus facilitatẽ imolari: poculũ uero quod in pcatione adhibetur. nõ pro iis institutũ hominibus qui domi nascuntur: ut eorũ bonus euadat nemo: aspos eni & formidolosos canes esse oportet: an illud poti' q̃ iutiles & elati mortui dicũtur uocis obscure itelligẽtes petere se ut nemo domesticus moriat: neq; hoc admirari oportet Aristoteles eni in fœdere qđ cũ Lacedæmoniis Archades percusisse feruntur scriptum fuisse dicit neminẽ bonum facere auxilii causa: qui Lacedæmoniis studerẽt tegeatarũ: qđ est neminẽ occidere.

Cur capitoliis spectacula edentes nostris quoq; tpibus pronunciant. Sardos uenales & quidã irrisione gaudens producitur puerili cinctus monili: quã uocãt bullã: An quod uenientes hetruscorũ populi diu cũ Romulo bellũ gesserunt: & hanc ultimã urbẽ expugnauit Romulus & multos captiuos una cũ rege pronunciauit. Leuitatẽ eius ac stulticiã cauillatus. Et quoniã Lydi quidẽ ab initio fuerunt hetrusci: Lydorũ uero sardis caput fuit. iccirco tuscos hoc modo pronunciauerũt: & in hanc diẽ ridiculi cã hũc morẽ pro ioco habent.

Quid est q̃ locum ubi carnes uẽdunt macellum uocãt. An απο των μαγειρον. corrupto nomẽ ut alia multa sic & hoc usus optinuit apud latinos eni. K. cũ. G. magna quadã cognitione cõiungitur. Nouissime eni. G. Romani adhibuerunt auctore & inuentore Carbilio: & qui propter hæsitantiã linguæ. R. proferre nõ possunt ad. L. delapsi balbutiendo proferũt. An & hoc quoq; per historiã soluendũ. Fertur eni Romæ ferox quidam homo ac ferus cum latrociniũ exerceret multis occisis tandẽ deprehensus & captus supplicio affectũ fuisse: huic nomẽ fuit Macello cuius ex pecunia postea ædificatũ est Macellũ & ab eo nomẽ iditũ.

Quid est q̃ idib' ianuariis permissũ est ut Tibicines muliebri habitu urbẽ lustrẽt. An propter cãm quæ dicit. Magnis eni ut uidet fruebãtur honoribus: quibus illis Numa põpilius propter sanctitatẽ ac deorũ cultũ cõtulerat his postea per tribunos cõsulari ptãte spoliati urbe excesserũt: quos cũ uæhementer requirerent nã religione tangebant: animi quod sine tibiis rẽ diuinam facerent: q̃primũ reuocãdos censuerunt: sed cũ accersiti non apparuissent: ac tibure quo se initio cõtulerant manere uelle se dicerẽt. Libertus quidẽ elã magistratus adiit: seq; eos reductũ pollicitus est: conuiuio igitur laute & opipare apparato quasi rẽ diuinã fecisset tibicines iuitauit. Aderãt in conuiuio mulieres: nox in sõnis ducitur: saltationibus ac iocis oĩa perstrepũt. Tũ derepẽte cũ libertus patronũ adesse diceret: & uæhementer pturbatus uideret hoĩbus psuasit: ut stati currus cõsecenderent pellibus circũtectos: ac tibur pueherentur: e uestigio hoc aũt dolo fiebat: nã cũ ignaris illis. & per noctẽ ac uinũ nihil cernentibus currus circũduxisset: oẽs anteq̃ illuxisset: romã pter opinionẽ reportauit. Erant aũt eorũ pleriq; ornatu muliebri propter cõmessationẽ: ac uigilias ornati: sed postea q̃ persuasi a magistratibus & plane reconciliati sunt: Institutũ est eo die ut eodem habitu ornati per urbem inciderent.

Quid est q̃ carmentis ædem matres ab initio ædificasse existimantur: Et nunc deam maxime uenerant. Ferunt enim mulieres senatus consulto uehiculis uti probibitas interconspirasse: ne qua earum conciperet: neue pareret: atq; ita uiros ulcisceretur: donec coacti sententia mutauerũt: atq; uti pmiscerũt natis deĩde pueris cũ & multitudine liberorũ & bonitate fœlices fuisse uiderent: carmẽtis ædẽ ædificauerũt: quã puto euãdri matrẽ fuisse dicũt: & in italiã uenisse cũ themis uocaret: aut queãdmodũ aliqui nicostrata: qm̃ uersibus oracula ederet carmẽtã mutato noĩe uocauerunt. Nã. ταεπη. Romani carmina apellant. Sũt q̃ μοῖραμ hoc est sortẽ & fatũ carmentã putent: & ob eam rẽ m̃res rẽ diuinã facere: est aũt nomis uera

ratio.υστερημένον διὰ τὰς θεοφορήσεις.i.mente priuata propter afflationes non carmen ti nomen carmina indiderunt:sed ab ea potius acceperunt diuino nanq; spiritu afflata uer su:ac metro orabula edebat.

Quid est quod Ruminæ ré diuiná faciétes:hostiis lac spargere:& libare cõsueuerũt: uinũ aũt nõ adhibét.An ꝙ latini Rumá mãmá noiant & ficũ ruminalé:ideo factá ferũt quod ibi lu pa Romulo mãmá ꝓbuit quéadmodũ eas igit:quæ pueros alũt:a mãma dicimꝰ θηλονας sic Rumina nutrix quædá:& pueroꝝ altrix meꝝ ifantibus præcipue noxiũ ꝑsus non recipit.

Cur senatores alios patres conscriptos alios tantum patres appellabant. An eos quos ab ini tio Romulus delegerat patres ac patricios nominabant:quasi bonis parentibus natos:re liquos deinde ex plebe electos & ascriptos in senatum consciptos uocitarunt.

Quid est quod Herculi ac musis cõem ará statuerũt.An ꝙ Hercules Euandꝝ litteras docu it:sicut Iuba monumétis tradidit.Quod honestũ & honorificũ duceret amicos ac propin quos docere.Nouissime nanq; institutum est:ut mercede discipulos docerent.Quippe om nium primus Sp.Carbilius ludum aperuit eius libertus.qui & ipse Carbilius appellatus pri mus omnium Romanorum uxorem repudiauit.

Cur cum duæ sint Herculis boues:mulieres non attingunt:nec quicq̃ degustant quod super ara magna imolatum sit.An quia carmentis sacrificii tempus non obiit.Quod quidam pi narioꝝ generi accidisse dicit ex quo quia uescentibus cæteris dapibus prohibiti sunt pina rii sunt appellati.An propter illa potius quæ de ueste ac Deianira fabulosæ dicuntur.

Cur deũ illũ cuius in tutela urbé esse dicũt siue masculus is est:seu fœmina: & quærere & no minare nefas eẽt.Hoc.n.ita esse religione cõfirmant Valeriũ Soranũ male periisse dicétes quod numinis nomé efferre ausus est.An ꝙ latinoꝝ quidá monumétis tradiderũt euoca tiones quasdá ac deoꝝ ueneficia esse putauerũt quibꝰ quoniá ipsi hostiũ deos euocare & ad se traducere cõsueuissent:ne idé ipsi paterent:magnope u rebant quéadmodũ igitur Tirii uincula statuis iniiciunt.Alii uero spõsores petere dicun :si qué ad lauacꝝ aut pur gationem aliquá deducũt:sic Romani quod archanũ & incognitũ esset firmissimá ac tutis simá dei custodiá esse crediderunt.An sicut Homerus fixit. Terra uero cõmunis est homi num ut hoies deos ois colát ac uenerent terrá cõiter habentes: sic ueteres Romani deum salutis auctoré celauerũt:ꝙ nõ eũ solũ sed ois deos a suis ciuitatibus honorari uoluerũt.

Quid est ꝙ fecialiũ sacerdotũ quibus fœderibus faciédis præsunt pater patratus maximus habet:est aũt his pater & hi filii sunt:hét.n.nunc quoq; præcipuá quádá fidé & auctorita té.Impatores.n.quæ propter eximiá pulchritudiné ac specié pudica & diligéti custodia cor pora indigét:his credũt & apud eos deponũt.An ꝙ utrũq; illis adest & pueros ueteri & pa tes timere.An ipsũ se nomé exponit. Vult.n. patratũ quasi finitũ ac determinatũ quiddá significare:illud cæteris perfectius sit:cui cõtigit simul ut & pater esset & patré héret. An ut ait Homerus qui patri præsit cũ & antea & retro cernere oportet cuiusmodi profecto is esset cui & filius est de quo deliberat & pater quem consulit.

Quid est ꝙ Regi sacrificulo. s.n.est Rex sacroꝝ ac religionũ: nec magistratũ gerere: nec cõ cioné habere licet.An ꝙ antiquis téporibus Reges plurima & maxima sacra facere cõsue uerũt:& sacerdotibus ré diuiná faciétibus aderát:post ubi graues & insolétes esse cœpunt Græci quidé plæriq; licentiá Regibus ademerũt:ius & ptá em sacrificádi tãtũmodo relique rũt:Romani aũt regibꝰ penitus exactis aliũ rebꝰ diuinis præfecerũt:cui nec magistratũ ha bere nec cũ populo agere ꝑmiserũt:ut i téplis solũ cõsultare uideant: & regnũ ꝓpter deos sustinere.Est igit i comitio quoddá sacrificii genus quod ubi rex ꝑgit ex foro se proripit.

Quid é quod mensam uacuá tolli nõ sinebant:sed oio cũ aliquid etiá superesset.An illud in terpretantes aliquid semper i futuꝝ de eo quod nunc adest reliqui oportere:& per hodier nũ dié crastini meminisse.An ꝙ urbanũ atq; elegás putarét cõprimere atq; inhibere appe titũ:& iá cũ uoluptate perfrui liceret:minus.n.ꝙ abest cupiunt qui præsentibus ac para tis abstinere cõsueuerũt.An & aduersus seruos humana cõsuetudo. Nõ.n. tãtopere gau dent serui si accipiũt:q̃ si participes fiát:quod mésam sibi cũ dominis quodámodo cõicatũ esse putát.An ꝙ nihil sacꝝ:inane ac uacuũ negligere oportet:mésa uero sacra é.

Quid é ꝙ maritꝰ ꝑmo spõsæ nõ i luce sed i tenebris iũgit.An qa eũ pudet ꝙ anteq̃ coeat:alie ná putat.An & ad ꝓpá uerecũde accedere meditás:& assuefatiés.An quéadmodũ Solõ scri psit spõsam malo cydonio degustato thalamũ igredi solitá:ut ꝑmꝰ cõplexꝰ nihil triste aut iniocũdũ héret.Sic Romanꝰ legis lator:si qd absurdũ ac deforme corpi aderat,occultauit.

An calumnia quædam & accusatio illicitæ ueneris erat quod fiebat cum legittimis ac iustis connubiis pudor quidam & uerecundia adhibetur.

Quid est ꝙ circus flaminius dictus est. An ꝙ Flaminius quidam priscus cũ ciuitati agrꝝ reliquisset: equestrib⁹ ludis eius fructu & uectigalibus utebantur. Nam cum pecunia suppeteret uiam quoqꝫ flamineam munierunt.

Cur lictores dicti sunt. An ꝙ petulantes colligabant. Hi .n. lora in sinu gestantes Romulum sequebatur. λιχμαω. aũt ligare plæriqꝫ latinoꝝ dicũt: qui aũt pure loquuntur ligare. An. c. ĩterpositũ est: cũ ante sine. c. litores dicerent: quasi publici quidã ministri nã nr̃is ẽt tẽporibus publicũ ẽ multis græcoꝝ legibus scriptũ ẽe neminem ut ita dicã latere puto.

Quid est ꝙ luperci canem imolant. Luperci autẽ sunt qui lupercalibus per lasciuiam discurrentes pellibus obuios cædunt. An ꝙ genus quoddã lustrandæ ciuitatis est & quo mense illa fiunt Februarius dicitur: & diem quoqꝫ pellibus occurrentes uerberant februaꝝ & februarium uocant: quo uerbo purgatio significatur cane autem omnino: ut ita dicã græci utebantur: & multi etiam nunc in purgationibus canem iugulant: proserpinæ quoqꝫ catulos: cum cæteris purgamentis efferunt & eos qui expiandi sunt catulis. hoc piaculi genus circũcatulationẽ appellantes. An ꝙ lycos lupus latine dicitur: λύκαια uero lupcalia & lupo canis est hostis & iccirco lupercalibus cædit᷑. An ꝙ lupercis canes oblatrantes molesti sunt. An quia pani sacrificiũ facit: pani autem propter greges amicus est canis.

Quid est ꝙ septimõtio uehiculis iunctis uti cauebãt & nũc ẽt qui uetera nõ cõtẽnunt cauẽt. Septimontiũ uero diẽ festũ agũt romani ꝙ septimus collis urbi attributus est: septicollis ro. facta est. An ut quidã latini accipiũt: quod urbs nondũ suis partibus penitus cõiuncta erat. An hoc quidẽ ad Dionysiũ est. Magna uero re effecta cõstituta ciuitate: ꝙ urbẽ iam augeri & quasi ulterius ꝓgredi desisse existimarent cũ seipsos: tũ uero iumenta quib⁹ fuerant usi quiete affecerunt: & cõmunis festi ocio frui uoluerũt. An ꝙ cũ oẽs dies festos ciuium præsentia ornari ac celebrari semper uoluerunt tũ illũ præcipue qui pro ciuitatis habitatione ageretur. Quapropter ne urbẽ cuius dies festus ageretur relinquerent eo die uehiculis uti permissum non est.

Cur in furto aut eiusmodi aliquo flagitio deprehẽsos furciferos appellãt. An hoc quoqꝫ maioꝝ nostroꝝ diligẽtiæ certissimũ signũ est: nã qui seruũ alicuius sceleris aut improbitatis conuicisset: duplex lignum quod currui subiiciunt attollere iubebat: & ut comspiceretur uiciniam obire: ut fidem in posterum ei nõ haberent: & ab eo cauerent hoc lignũ. G. σταυρὸν latini furcam nominant a qua fructifer denominatus est.

Quid ẽ ꝙ boui qui cornu petat fœnũ in cornu apponũt: ut occurrẽtes caueãt. An q ꝓpter repletionẽ ac sacietatẽ ĩdolescũt & boues & equi & asini & hoĩes: ut ait Sophocles. Tu uero ferues quasi pullus cibi copia. Vẽter & .n. tuus & male ĩsolescit. Ex quo romani. M. Crassũ fœnũ ĩ cornu habere dictitauerũt: & qui cæteros ĩ repu. lacerabãt: hũc tãq̃ munitũ ac ꝓpidũ & iniuriaꝝ ꝓsequentissimũ fugiebãt: q̃q̃ post ea rursus dictũ est Cæsarẽ Crasso fœnũ detraxisse. Primus enim illi in republica restitit. Cæsar & eum contempsit.

Quid est ꝙ in captãdis auguriis sacerdotes prius auspices nũc augures appellant luminaria semper aperta hẽre uoluerũt: nec opuculo ĩposito claudi. An sicut pythagorici parua magnaꝝ reꝝ signa faciebãt: qui sup modio sedere ꝓhibebãt & ignẽ gladio seu machera fodere. Sic ueteres obscuris quibusdã rationib⁹ utebant᷑: & maxime in sacerdotiis quale hoc est de lucerna: quã corpori animã cõtinenti similẽ esse dicũt: lux .n. est is qui intus inest anim⁹. Oportet aũt quod intelligẽs est ac prudens in eo id semper apertũ esse accreuere nec unq̃ clausũ esse. Flatibus enim uentis aues non consistunt & propter instabilitatem & errorem nihil certi significant. Docent igit᷑ hoc pacto ut non spirantibus uẽtis: sed cum omnia trãquilla sunt. Tunc augures auspicia captent cum lychnis apertis uti inqueunt.

Cur augures si ulcus haberent in augurandi causa sedere prohibebant᷑. An & hoc signum ẽ nõ oportere qui morsũ aliquẽ: aut ulcus: & ꝑturbationẽ in aĩo hẽrent res diuinas tractare sed tũ deoꝝ mentẽ hoĩbus prodere: cũ & liquido & integro aĩo essent. An illud rationem habet: si neqꝫ uictimam sanãdi ulceris causa quisq̃ adhiberet nec auibus ulceratis ad auspicãdũ uteret᷑: ea multo magis in seipsis seruanda existimasse: ut ad ea quæ a diis significarent᷑: puri & integri accederent. Vlcus .n. diminutio quædam & pollutio corporis uidetur.

Quid est ꝙ paruæ fortunæ ædẽ: quã breuẽ uocãt Romani: ædificauit Seruius Tullius q tertius Romæ regnauit. An ꝙ ipse paruus initio & abiectus q̃ppe qui ex captiua matre nat⁹

esset fortunæ bñficio Romæ regnauit. An hæc ipsa cõmutatio magnitudinẽ potius fortunæ ostendit: q̃ paruitatẽ. Videt̃ aũt Seruius maxime oĩum fortunæ uim extulisse & diuinã ĩdicasse: quippe q̃ oĩbus actionibus ac negociis eius nomẽ ascripserit. Non solũ eñi fortis fortunæ & pmogenitæ: & masculæ tẽpla ædificauit. Sed est unũ propriæ fortunæ tẽplum Aliud conuertentis: aliud bene sperãtis uirginis aliud quoq͙ cognomenta qs perseq̃ posset cum fortunæ uiscatæ templum sit q̃si ab ea nos procul capiamur & negociis ac rebus inhæreamus. Sed uide ne Seruius casuũ momenta pspiciẽs & ad ea plurimũ posse cognoscens: q̃ppe cũ multi sæpe qđ paruũ quiddã: uel accidit: uel non accidit maximas res uel assecuti sunt: uel assequi nõ potuerũt. idcirco paruæ fortunæ tẽplũ statuit, docẽs homines diligẽter attendere: nec ea quæ accidũt: quis parua sint cõtẽnere.

Cur Lychnũ nõ extĩguebãt. sed per se lãguescere ac deficere permittebãt. An quasi extinguibilis & ĩmortalis illius ignis cognatũ & affinẽ colẽtes. An & hoc quoq̃ signi est: nõ oportere quod animatũ sit: nisi noceat corrũpere neue interficere quasi animal ignis sit nec ĩmerito: nã & alimẽto indiget: & per se mouetur. & cũ extĩguitur: uelut si occidatur uocẽ emittit. An hoc more docemur nõ oportere nec ignẽ: nec aquã: nec eorũ quicq̃ quæ ad usũ pertinent: & si abunde superãt corrũpere aut cõsumere. sed indigẽtibus utẽda relinquere: cum ipsi iã illis opus non habeamus.

Quid est q̃ qui nobilitate præstare uidet̃ lunulas in calceis ferũt. An ut dicit Castor signũ ẽ eius quæ in luna esse dicit̃ habitationis: & quod post mortẽ animi rursus lunã sub pedibus habebũt. An q̃ qui ãtiquissimis præcipuũ fuit qui fuerũt archades ad Euãdro pselines appellati. An sicut alia multa: sic & hoc elatos hoĩes ac superbos admorentes rerũ humanaq͙ instabilitatis: cuiꝰ rei luna exẽplo sit quæ ab obscuro pmũ prodit: tũ progrediens luce ac splendore os suum cõplet: & cũ clarissima facta sit rursus deflorescit: & ad nihilũ redit. An hoc potius modestiæ & obediẽtiæ disciplina quædã erat: ut dicto audiẽtes esse & imperiũ æquo animo ferre cõdiscerẽt & queadmodũ luna meliori obsequi & solẽ: ut inquit Parmenides semper intueri solet. sic homines secũdum locum tenere cõtẽti duci primas partes relinquere ut honore ac potestate per illũ fruerẽtur.

Quid est q̃ annũ iouis esse putãt. mẽses iunonis. an q̃ deoq͙ qui mẽte intelligũtur iuppit̃ & iuno imperiũ gerũt. eoq͙ uero qui oculis cernunt̃ Sol & luna. Sol eñi annũ cõficit. luna uero mẽses. Oportet aũt non has illorũ simpliciter imagines putare. sed ipsũ in materia iouẽ solẽ. & ipsã in materia iunonẽ lunã. quo circa iunonẽ eã nominãt romani. quo nouiũ aut nouius significatur a luna. scilicet quã eandẽ & Lucinã uocant. quasi ipsã lucidã ut lucẽ præbẽtem. & in partu ac doloribus adesse opinant̃ tanq̃ lunã. Vt est apud Poetã per nigrũ poli & astrorũ. Per lunã celerẽ partu pstantẽ. Nã plenilunio facile partu leuari mulieres uident̃.

Quid est q̃ auspiciorũ quod sinistrũ dicitur prosperũ ac fœcũdũ putatur. An hoc falsũ est & multos decipit: an hoc sermonis est: ac linguæ. σκαιορ. enim sinistrũ uocãt latini a fine autẽ sinere & sine: tũ dicunt cũ ut aliquid missũ fiat ut dimittatur hortant. Auguriũ igit̃ quo aliquid agi permittit̃. sinistrũ nõ recte accipiunt multi ac nominãt: an queadmodũ a Dionysio scriptũ est Ascaniũ æneæ filiũ auspicato aduersus mezentium aciem instruxisse & ĩ eo prælio superiorẽ fuisse. ex illo obseruatũ ut quotiens læuũ ĩtonuisset. auspiciũ suspicere tur. an q̃ alii putãt hoc Aeneæ accidit. nã Thebani Lacedæmoniis apud Leuetram sinistro cornu superatis uictoria potiti. in omnibꝰ præliis postea obseruarunt. ut sinistro cornu pñcipatũ assignarẽt: an illud potius asserẽdum est. quod Iuba in hystoria dicit oriẽtem pspiciẽtibus in sinistra parte boreã esse quã mundi partẽ multi dextrã ac superiorẽ faciunt. sed uide ne cũ sinistræ partes natura infirmiores sint auguriis ac signis quasi coroborẽtur. atq̃ his inire supletis uiribus adequent̃ an terrena ac mortalia diuinis ac cælestibus cõtraria & opposita iudicãtes existimauerunt. quæ nobis sinistra essent deos a dextra dimittere.

Quid est q̃ eius qui triũphasset. dei de combustus esset licebat eos capere. & ĩ urbẽ deferre ac deponere. hoc in primo Lyparæus scriptũ reliquit: an hoc mortui honoris cã factũ est. Nã & aliis ducibus & qui bene rẽ gessissent. idẽ tribuerũt ut nõ ipsi solũ sed posteri quoq̃ in foro sepelirẽtur sicut Valerio & fabricio. Ferũt aũt horũ posteris mortuis & ĩ forũ delatis ardẽtẽ facẽ subiici & statim attolli. ut sine inuidia honore utant̃. & tãtũmõ sibi licere cõfirmẽt.

Quid est q̃ triũphãtes in publico Ro. cõuiuiũ exhibẽtes cõsules inuitatos ne ĩ cõuiuiũ accederẽt rogabant. an locũ honestissimũ triũphanti: assignari. & post cœnã ab ominibus deduci oportebat. quæ præsentibus consulibus alii tribui non possent.

Quid est ꝙ tribunus purpurā nō portat: cū cæteri magistratus purpurati incedant. An ꝙ tribunus oīno magistratus non est: nā nec lictores habet: nec in sella curruli sedētes ius dicūt: nec in initio oīno sicut cæteri magistratus magistratū ineunt. nec creato dictatore potestatē deponūt: sed cū omnis potestas & imperiū ad dictatorē redeat soli oīum magistratū retinēt: quasi imperiū nullū gerētes: & aliū quēdā in repub. locū obtinētes. quēadmodū aūt præscriptionē: qdā rectores statū esse nolūt qppe nō iudiciū cōstituta: sed dissoluat & euertat: sic tribunū magistratui & imperio potius opponi: q̄ ipsū tribunatū esse nā potētiæ magistrat⁹ obsistere: & nimiā licētiā cōprimere tribunitiæ potestatis ac licētiæ fuerat. An hæc & his similia ab eo dicant͛. qui reb⁹ inueniēdis studeat. Tribunatus aūt cū & populo originē ducat populare in primis uideatur: reliqui ciuibus parē se gerere & in omni cultu ac uictu infimis ciuiū cōparari. Magnitudo enī ac moles consulē decet & imperatorē. Tribunū uero quēadmodū. C. Curio dicere solebat abiectū esse: nec aspectu grauē nec aditu difficilē: sed facilē: ac multitudini cōmodū & tractabilē. Vnde nec domus tribunitiæ ianuā claudi mos erat. Sed noctu & īterdiu sēper tanq̄ portus quidā ac ꝑfugiū quibus opitulādū esset. Verū quo humiliore corporis habitu deprimit͛: eo magis ui ac potestate augetur. Commune enī tribuni usū ac nemini clausū: sicut arā postulāt honore aūt sacrosanctū.

Quid est ꝙ prætorū uirgæ securibus alligatæ præferunt͛. An signū est nō oportere magistratus. iracūdiā prōptā: ac dissolutā esse. An uirgarū dissolutio mora. & tarditate irā frāgi & impetum moderatur. Sed malicia qm̄ partim medicabilis est. parti curari nō potest uirgæ qđ mutari pōt corrigunt. Secures aūt quod emēdari non potest abscindunt.

Quid est ꝙ cū Ro. barbaros quosdā diis immortalibus hominē īmolasse accepissēt: magistratus eorū accressēdos: ac puniendos putauerūt quos postea cū id cōsuetudine quadā ac lege fecisse accepissēt eos dimiserūt. alias id facere ꝓhibuerūt cū ipsi nō mulris annis ante duos uiros. & duas mulieres in foro boario uiuos obruerūt non enī uidet͛ cōuenire ipsos hæc facere & barbaros qui talia cōmisissēt reprehēdere an diis īmottalibus hominē īmolare īpiū ducebatur dæmonibus aūt necessariū. An qui more & lege id agerēt peccare arbitrabant͛. Se uero libris sibyllinis iussos eodē teneri scelere non putabant. Ferūt aūt elbiā q̄dā uirginē cū equo ueretur fulmine ictā fuisse. inde nudū equū ac iacētem inuētum esse. nudā & ipsā ueste quasi de industria a pudēdis subtracta calceis a nullo camisia passi disiectis: & ore lingua proiecta: te ad diuinatores delata cū sacris uirginibus maximū deducus īpendere: & eius rei ignominiā ad equites redūdaturā ꝑdixissēt: barbari cuiusdā equitis seruus inditiū fecit tris uestalis: æmiliā martiā sub idē tp̄s corruptas diutistime cū uiris rem habuisse quorū unus esset Vetusius barbarus eius qui inditiū fecisset dn̄s. Vestales igit͛ redargutæ supplicio sunt affectæ: sed cū res atrotior uisa esset decreuerunt ut sacerdotes sibyllinos libros inspicerēt in qbus inuētū fuisse dicūt. hec magno reipub. malo futura. & iubere ut absurdis quibusdā deis & externis a uertēde rei cā Græcos duos ac totidē gallos immolarent & in loco eodem defoderēt.

Cur diei principiū de media nocte numerant. an qđ. R. P. ab initio militari more & institutio cōstituta est. in re militari autē multa noctu utilit͛ occupant͛. An diei ortū agēdi principiū esse uoluerūt. Noctē uero cōsilii & apparationis. Oportet aūt ꝑparatos rē aggredi nō agentes præparari fabricās qđ Myson ad Chylonē unū de septē scripsisse dicit͛ hyeme. An quēadmodū meridies finis est multis reipub. gerēdæ: sic noctē intēpestā actionū oīum initium oportere statuerūt. cuius rei maximū argumētū magistratū Romanū post meridiē fœdus facere non solere: An occasu qdē & principiū & finē diei capere licet. Nā si multitudinis indicio principiū diei cū sol emergere cœperit incipit uero finē cū penitus occiderit terminauerim⁹ æqualitatē diei ac noctis qđ equinoctiū dicimus nō habebimus æquā enī diei noctē re maxime uidemus ea die cui cōparatur solis spacio ac magnitudine breuior reperieret͛. nā quod Mathematici afferūt. & huic rei medicinā afferētes diei ac noctis uerissimā rationē cōstituūt. cētrū solis cū finiētē attingat omnē euidētiā: & claritatē fūditus tollit. Necesse est enī accidere cū multū lucis etiā sub terra sit & nos radiis suis iam sol undiq; collustrat. ut diem nōdū esse fatemur. Quare cū ob dictas cās ortus diei & occasus principiū difficillime capi possit. reliquit͛ aut ut mediū diē: aut mediā noctē ꝑncipiū diei statuam⁹ poti⁹ aūt secūdū. Fert͛. n. a nobis a meridie ad occasū. a media uero nocte ad oriētē ad nos redit.

Quid est ꝙ ueteri morē uxores nec molere nec coquere ꝑmittebāt. An ueteris aduersus Sabinos fœderis memoriā colētes. Nā post filias Sabinis raptas facta pace & societate inita in-

fœdere nominati exceptũ est uxoré uiro romano nec molere. nec coquinariá facere.
Cur mése maio uxores nõ ducũt. An ꝗ inter aprilé & iuniũ medius interiectus est. quorũ cũ alter ueneri: iunone alter dicatus sit deabus scilicet quæ nuptiis præsũt. aut paꝝ ante capiunt aut paꝝ expectát. An qđ hoc mense maximo piaculo utũtur. Effigies modo depõte abicientes: cũ prius hoies cõsueuissét. Vnde flaminicá Iunonis sacerdoté tristé esse eo tépore. Quippe quæ eo mése ullo cultu utũť moris est. An ꝗ pleriq; latinoꝝ hoc mése mortuis parentát: & obeam cám Mercuriũ quoq; eodé mése ueneratur: qui maiæ cognominis est: An ut qdá dicũt Maius a maioribus natu appellatus est. Iunius a iunioribus: nuptiis uero accõmodatior est iunior: ut inquit Euripides. Ná senectus ueneré ualere: ipsaq; uenus senibus infensa est. Abstinét igiť nuptiis iuniũ expectátes qui maiũ deinceps excipit:
Cur eorũ qui uxores ducũt comá hastæ cuspidæ discernũt ac discriminát An signũ est prima connubia uioléta fuisse: An statim discũt uxores uiris fortibus & bellicosis cõiunctæ: seuerũ & minime effœminatũ & tenué cultũ ac uirilé ornatũ ꝓbare quéadmodũ licurgus ĩ foribus & tectis priuatũ faciétes terebra tátũ ac securi utendũ aliis instrumétis abstinédũ ratus: omné intéperátiá & superfluos sumptus funditus sustulit. An diuortiũ ea re significať ꝗ solo ferro nuptiæ dirimédæ sint. An illud magis ꝗ pleraq; ad cõnubiũ ꝑtinentia iunoni attribuebát: ná & hastá Iunoni cõsecratá esse existimát: & eius statuæ ut plurimum hastæ in nixe cernunť. Quippe quá curriti appellant ueteres: Ná curis antiquo noie hasta dicebať. Hinc & curim matré nominatum esse dicũt.
Cur quod in spectacula impédiť lucar uocát. An ꝗ alia multa quoq; circa urbé sunt loca diis attributa: quæ appellát lucos quorum ꝓuentus in ludos cõferũt.
Quid est quod quirinalia stultorũ ferias nominát. An ꝗ hunc dié: ut Iuba dicit his assignauerũt qui cuius essent tribus ignorarent. An his qui ut non alii tributi fornacalibus rem diuiná fecerunt. qđ aut impediti fuisset: aut aliquo per egro ꝑfecti aut deniq; dié ignorassét hoc tépore recuperádi illius festi potestas data esset.
Cur ré diuiná Herculi faciétes aliũ deoꝝ appellát neminé: nec canis: ut a Varrone scriptũ est ĩ urbe apparet. An idcirco aliũ deũ appellát neminé ꝗ hunc semideũ putant: ut alii tradunt: cũ etiá inter homines ageret: Euáder ei ará statuit. & ré diuiná fecit: nihil aũt oĩno fuit cui Hercules infestior esset q̃ canis qui ei sæpe molestus fuisset & in primis cerbarus: deniq; Licinio puero per cané occiso ab hipocostibus coactus prælia decertare multis ea pugna ex amicis in terfectis Iphiclũ fratré quoq; amisit.
Quid est ꝗ circa capitoliũ patricio habitare licet nemini. An ꝗ Marcus málius ibi habitás regnũ affectasse deprehensus: ex quo lege interdictũ est ne quis postea ex ea familia málius diceretur. an antiquus fuit huic metus publicolam eni ut nobilioré calũniari hominé in primis popularé non desistebát: ita multitudo tandiu timuit donec ædé quá in sũma uelia ædificabat: quod nimis foro imineret funditus euertit.
Cur qui ciué in prælio seruasset corona querna donabať. an ꝗ ubiq; in expeditionibus facile sit quercũ inuenire. an ꝗ Ioui & Iunoni: quos urbi præsidere putát corona consecrata est. an uetus ab arcadibus mos acceptus est quibus est quædá cũ hac arbore cognatio. Vt enim primi homines ex terra Arcades sic quercus prima ex omnibus plantis nata.
Quid est ꝗ in auguriis ulture potissimũ utunť. an quia Romulo in condéda urbe duodeci ultures apparuerũt. an quod ultur rarissime cõspicitur Nõ eni facile qspiam ulturis nidũ offendat. sed porro de repéte & inopinato aduolát quo fit ut eorũ aspectus aliquid significet séper. an & hoc ab hercule didicerũt: si uerũ est quod dicit Herodotꝰ in omnibus rebus gerendis Herculé primo ulturis aspectu in re incipiéda delectatũ fuisse: qué ex omnibus quæ carnibus uescerétur uolatilibus iustissimũ esse iudicaret. primũ enim nihil quod uiuat attigit. nec animatũ quicquá interfici. quéadmodũ accipitres. aqlá omnes deniq; noctiuagas aues uidemus. Vesciť aũt cadaueribus in quibus sui generis abstinet ulturé eni qui aui uescatur adhuc uidit nemo accipiétes eni aquilæ sui generis aues cõsectanť ac feriũt. q̃q̃ ut ait hescirus. auis aué comedés quo pacto pura esset ꝑterea quæ minus detreméti. ut ita dicá hominibus afferat auis prorsus nulla reperitur. quippe quæ nec fructus deleat: nec plátam lædat: nec másueto cuiq̃ noceat animali: quod si ut ægyptii fabulátur. ultures omnes fœminæ sũt. & quéadmodũ zephyro arbores Sic ultures euro grauide fiát certa nimirũ & firma a ulturibus signa fieri uerisimillimũ est. in allis aũt uoládi ĩpetus & allaꝝ incœũdo agitationes ac uerbera rapinæ fugæ insectiones multũ in constátiæ ac ꝑturbatæ afferũt.

Cur æsculapii ædes extra urbẽ posita est. An ꝙ foris salubrius q̃ in urbe habitare crediderũt
nam græci quoqꝫ in excelsis ac puris locis,æsculapii tẽpla plane collocant. An quod deũ ex
Epidauro accerssitũ in urbẽ cõmigrasse opinãtur:in græcia enĩ non in urbe sed procul ab
epidauro æsculapii tẽplũ est. An quod dũ draco ex naui in insulã descẽdisset:& ex oculis.
euanuisset ipsũ eo in loco ædis ponẽdæ auctorẽ ac ꝓmõstratorẽ fuisse putauerũt.
Cur moris est ut qui castimoniã colũt leguminibus abstineant. An quẽadmodũ Pythagorici
fabas ob eas quæ uulgo dicũtur causas abhominabãtur quasi Lethes & herebi cognomi-
nes. An ꝙ ad cõcœnationes & manes prouocandos leguminibus maxime utũtur. An illud
magis quod ad sanctitatẽ ac castimoniã pura ac tenuia corpora habere oportet. Sũt aũt le
gumina maxime uẽtosa:& ea gignũt.q̃ cũ superflua sint multæ purgationis indigẽt. An
ꝙ cũ uẽtosissima sint legumina ad res uenereas maxime incitent.
Quid est ꝙ uestales incæsti cõuictas alia pœna nõ afficiũt: sed uiuas tãtũmodo defodiũt. An
ꝙ mortuos urũt qđ illis tribuere inuistũ iudicarẽt:quæ nõ diligenter ac sãcte ignẽ sacrũ cu
stodissẽt.an ꝙ corpus maximis ac sanctissimis religionibus cõsecratũ interficere.& mulie-
ri sacræ manus offere nefas putauerũt. Rationẽ igitur inierunt:qua subterraneo specu de
fosso obrutæ sua sponte morerẽtur.ibi enim & lucerna cẽsa inerat:& nõ nihil panis exigu
um & aquæ ac lactis inde specũ desuper terra operibãt:sed ne hoc qdẽ modo scelus detestã
tes religionẽ fugierũt:nã & nũc quoqꝫ sacerdotes eũ locũ adeuntes parẽtãt.
Cur idibus decẽbris incursu equorũ uictor dexter sacer marti ĩmolatur:& caudã stati decisã
ad reginorũ qui dicitur locus deportat.& arã cruorẽ spargit. De capite uero inter se decer
tant:alii de sacra uia descendẽtes alii de subura aduersus eos impetũ faciẽtes. An ꝙ Troiã
equo captã putãt.idcirco equũ supplicio afficiunt:ꝙ troianoꝝ clara pignora fuerint mix-
ta pueris latinorũ an ꝙ iracũdũ ferox & bellicosũ animal est equus. Diis autẽ grata & accõ
modata ĩ primis ĩmolant. Victor aũt idcirco immolatur ꝙ uictoriæ mars auctor est:& qui
ordinẽ in arcto tenẽt cæteros uincunt qui locũ deserũt:& celeritas quasi uiaticũ fugæ pœ
na afficitur:deniqꝫ signis quibusdam occulte admonẽt fugiẽtes salutẽ ĩuenire nõ posse.
Quid est ꝙ cẽsores magistratũ ineuntes nihil agũt q̃ ut sacroꝝ anserũ alimẽta locẽt:& ima-
ginis spẽdorẽ an a uilioribus incipiẽtes quæ nec multo sũptu:nec magna opera egent an
uetus quædã huic animãti gratia referturia bello usqꝫ gallico repetita:quod dormiẽtibꝰ ca
nibus primi omniũ anseres Gallorũ in capitaliũ ascẽsũ persẽserunt:& clangore uigiles ex-
citarũt an cũ sit maximarũ rerũ:& quæ sũma cura indigent custodes cẽsores:ut ædiũ sa-
craꝝ ac publicarũ morũ deniqꝫ & uitiis & uitæ uniuscuiusqꝫ diligẽtissimi & custodientissi
mi oĩum aĩantiũ rationẽ habẽdã sibi esse putauerũt:simul enĩ ãseribꝰ curandis ciues admo
nẽt nec deorum cultũ negligant.anseris uero abstersi & spendor necessarius est.cito enim
rubrica defluit ac deflorescit ea enĩ ueteres statuas obducere & illinire cõsueuerũt.
Quid est ꝙ cæteris sacerdotibus simul ac in iudiciũ ducti ac dãnati sũt substituũt augurẽ ue-
ro donec uita supperat.licet maximorũ criminũ cõuictũ sacerdotio nõ mutãt augures au-
tẽ uocãt q̃ auspiciis præsũt an ꝙ qđã dicũt sacrorũ archana neminẽ cognoscere uolũt:q ip
se augur nõ sit.an iureiurãdo ad actũ res augurũ nemini enũtiaturũ ꝓuatũ postea factũ sa
cramẽto liberari nolũt.an nõ honoris:nec magistratus sed sciẽtiæ atqꝫ artis cuiusdãl potius
nomẽ est augur. Simile igitur est ac si quis musicũ nõ esse iudicet:& medicũ medicũ esse ꝓ
hibeat.& diuino diuinationẽ adimat. His enĩ omnibus appellatio detrahi põt:uis ac facul
tas non potest.aliũ uero idcirco nõ instituunt:quod sacerdotũ numeꝝ ab initio cõstitutũ
merito tuentur.
Cur idibus sextilis diem festũ agunt Serui omnes ac Seruæ. Vxores aũt capita purgare ac la
uare cõsueuerũt.an propter Seruiũ Regẽ quẽ eo die serua natũ & in lucẽ editũ ferũt:Vaca-
tionẽ ab opere habẽt serui:capitis aũt lauatio ab ancillis cœpta propter diẽ festũ ad liberas
quoqꝫ processit.
Cur pueros monilibus quæ uocãt bullas exornant.an honoris raptaꝝ cã:ut alia multa sic &
hoc constitutũ esse uoluerũt his quos ex eis suscepissẽt.an Tarquinii uirtutẽ honorãdã pu
tauerunt.ferũt enĩ tarquiniũ cũ puer adhuc esset in prœlio aduersus latinos & Etruscos ĩ
hostes ĩpetũ fecisse:cũqꝫ ex equo defluxise excepto hostiũ ĩpetu Romanos cõfirmasse ho-
stibus in fugã cõuersis.cũ plus q̃ sexaginta milia hostiũ eo prælio cecidisẽt hoc a patre & re-
ge decoris ĩsigne accepisse an apud maiores nostros speciosũ seruũ donare turpe nõ existi
mabaẽ.quẽadmodũ nũc quoqꝫ comœdiæ testimonio sũt pueris aũt liberis uæhemẽtius ab

stinebant. ac si forte accideret ut in pueros nudos inciderét ne ambigerent: hoc insigne liberi ferre cōsueuerūt. An uel ad molestiā cōseruādā: hoc etiā ꝑtinet & intēperātiæ. ac flagitii frenū est cū uiꝝ agere eos pudeat: anteꝗ̄ pueritiæ insignia deponant. Nā qđ Varro scribit uerisimile nō est: cū æoles bulā bollā ꝓferāt. hoc cōsilii insigne pueros indui solere. sed uide ne hoc quoqꝫ propť lunā ferāt. nā lunæ figura cū pleniluniū est nō globosa est sed lētis formā ostēdit: & quēadmodū opinatur Empedocles. Illud etiā quod subiectum est non modo quod apparet.

Quid est ꝙ maribus nono āno fœminis octauo nomina īponere cōsueuerūt. an si prius fœminis nomina imponūt: cām sustinet natura & augeť fœmina & crescit & adulta ꝑficitur anteꝗ̄ masculus. Dies aūt eos potissimū capiūt: qui septenariū subsequūtur. Septimus eni dies cū in cæteris: tū ad umbilicū infātibus nuper æditis periculosus esse consueuit. Nā septimo die plerisqꝫ resoluitur: donec aūt dissolutus plātæ longe similior est infans ꝗ̄ animali. An sicut Pythagorici numerū parē fœminā uocāt: marē imparē: fœcūdus est & cōpositum parē uincit: & si in unitates diuidatur par numerus quasi fœmina locū in medio uacuū ꝑbet imparis uero numeris pars aliqua plena semper relinꝗtur: quo fit ut alterū fœminam: marē alterū esse putēt. An ꝙ in numeris nouenarius prim⁹ est. Tetragonus ab impari & ꝑfecto ternario: octonarius aūt primus cubus a binario numero: quē parē esse cōstāt. oportet aūt quadrāgulū esse & īparē & perfectū. Vxorē aūt sicut cubū stabilē: & domi seruātem & īmobilē illud & adiūgēdū octonariū numerū cubū esse qui a binario cōponať: nouenariū uero quadrāgulū esse qui de ternario cōficiatur: Vtūtur aūt duobus nominibus fœminæ: mares uero tribus.

Quid est ꝙ eos quoꝝ patres ignorātur spurios uocāt. Nō eni quod græci opinātur & in causis oratores dicūt: qđ ex colluuione quadam & seminis comuninoe ꝓgenerati sunt sed uidelicet est spurius inter patria nomina ut sex. D. C. ꝑnomina uero latini integra nō scribunt sed aut una littera: ut. T. L. M. aut duabus: ut. G. H. aut tribus. ut Sex. & Ser. Est igitur spurius inter ea ꝑnomina quæ duabus litteris notanť. S. & P. ꝗbus etiā orbos parētib⁹ scribūt cū sine pater esse dicūt ꝑ. S. siue ꝑ. P patrē significātes Hoc igitur errorē fecit: qđ sine patre & spurius eisdē litteris annotatur. Sed alia quoqꝫ ratio afferēda est quæ multo est absurdior. Dicūt eni Sabinos uxoris pudēda Sporiō appellare: ita ut legittime natus nō sit. Sed ex cōcubina aut scorto cōtumeliæ causa spurium appellari solitū.

Cur Dionysiū patrē liberū. an ꝙ bibentibus libertatis cā sit. fiunt enim pleriqꝫ ebrietate petulātiores. An ꝙ libationem præbuit An sicut Alexander dicit quod pro bœtiæ libertate pugnauit. Dionysiū liberū dictū fuisse putādū est.

Quid est ꝙ publicis festis ueteri more uirgines non iocantur. Viduæ nubūt. An ut Varro dicit ꝙ uirgines cū in matrimoniū danť doleant mulieres uero lætanť die aūt festo omnē tristiciā ac necessitatē abesse oportere an ꝙ uirginibus decorū uiduis uero multis præsētibus fœdū nubere. fœlices enim ac faustæ primæ nuptiæ secūdæ uero tristes ac detestandæ. Pudet enim uiuis adhuc eis ꝗbus antea nupserāt: alios accipere: mortuos aūt lugēt. quo fit ut magis ꝗete ꝗ̄ strepitu & deducentiū multitudine delectētur. Dies uero festi multitudinem adeo distrahunt ut his reb⁹ per ociū īteresse nō possit. An ꝙ Sabinorū filias uirgines inť ludricū die festo rapiētes bellū excitauerūt. idcirco filias dieb⁹ festis nuptū daŕ oī cā noluerūt.

Quid est ꝙ Romani fortunā primigeniā colūt. An ꝙ Seruio ex serua nato Romæ sūma cū laude & claritudine īperare cōtigit sic. n. Romanorū pleriqꝫ suspicāť. An illud magis ꝙ fortuna urbi & īperiū & originē præstitit. An altior quædā ratio & magis a natura ex media philosophia repeti potest Fortuna scilicet reꝝ oīum principiū esse. naturā uero casu cōsistere cū quibusdā temere repositis ordo accesserit.

Quid est ꝙ artifices Scenæ deditos histriones uocāt. An ob eā causā quā Ruffus scriptā reliquit. Dicit eni priscis illis tēporibus. C. Sulpitio & Licinio stolone cōsulibus cū pestilētia urbē inuasisset: omnes qui in scenā procederēt interiisse ob eā rē multos & bonos artifices ex Etrutia Romā uenisse: in his qui arte & gloria cæteris ante iret & in theatro ac scena diutissime floruisset: histrū fuisse nominatū: a quo oēs deīde scænicos histriones nominatos eē.

Quid est ꝙ ꝓpīquis & cognotatis nō nubūt. An ꝙ nuptiis necessitudines augeri uolūt: & ultro citroqꝫ filias dādo: & accipiēdo multos sibi ꝓpīquos adiūgere. An ꝙ cognatorū dissidia inter se uerētur ꝗbus naturæ iura una cū ꝓpinꝗtate tollātur. an ꝙ mulieres propť ībellicitatē multorū ope & auxilio egentes ꝓpinquis idcirco adiungere noluerūt: ut si qua a suis

uiris iniuria afficerētur cognati opem ferrent.

Cur Ioui Sacerdoti quē Flaminem Dialē uocāt farinā fermētūue attīgere nō licet An ꝙ fari
na cibus imperfectus & indigestus sit: nō enī aut id quod erat triticū mansit: nec quē fieri
oportet factus est panis. Sed uim seminis simul amisit: & cibi usū nō præstitit: quā rōe poe/
ta Myliphaton farinā dixit per translationē quasi molēdo occisā & cōfectā. Fermētū uero
quoq3: & per corruptionē factū est & admixtū: omne illud quicquid est: quod pinsit̄ corrū
pit. Remittitur enī quodāmodo ac dissoluit̄: & oīno fermētati ipsa nihil aliud est nisi pu/
trefactio q̄dā quæ q̄dē si abūdātius adhibeatur farinā acidā reddit & prorsus corrūpit.

Quid est ꝙ sacerdos carnē crudā tāgere ꝓhibet̄: an a uisceratione huiusmodi cōsuetudine re
pellitur. An eadē de cā caro quoq3 qua & farina ꝓhibetur: neq3 enī iam est aīal neq3 abso/
niū factū est. Nā cū & transforma elexatio: & assatio alteratio quædā sit & trāsformatio ni/
mirū formā delet. Quod aūt recēs & crudū est aspectū: nequaq̄ purū & impolutū habet:
sed ulcerosū & uæhemēter odiosū ac molestū.

Quid est ꝙ cane & capella sacerdote est adeo abstinere uoluerūt. ut non modo attingere: sed
ne appellare liceret. An ꝙ caprā quasi luxiriosā atq3 olidā abhorrerent An ꝙ tanq̄ morbidā
timerēt. Videt̄ eni præter cætera aīalia comitiali morbo tētari: & qui gustarint aut attin/
gerint huius morbi aliquid inurere huius rei cām assignāt porros angustos quibus clau/
sis eius spiritus sæpissime inclauditur q̄d arguit uocis tenuitas: quicūq3 enī hoc morbi ge
nere tētātur similē capellæ uocē edūt. Canis uero est minus q̄dē luxuriosus ac fœtidus: q̄q̄
sūt qui dicūt ne canē quidē in Atheniētiū arcē admittit fas esse. nec Delū īsulā attīgere q̄d
in prepatulo & passim coeat: qua in re aliorū aīaliū dissimilis sit. Nā boues equi sues nō in
ꝓpatulo ineūt: sed uerā cām penitꝰ ignorāt. Canis enī tēplis oībus idcirco arcet̄: ꝙ pugnax
est animal: & in primis ferox ut tutū supplicibus perfugiū præbeāt. Verisimile igitur est io
uis Sacerdotē tanq̄ animatā & sacrā quādā effigiē ac simulacrū: ad q̄d oībus tanq̄ ad aram
cōfugere liceat egenis ac supplicibus repositū esse. Vnde nec deterreri nec arceri oīno pos
sint quo circa in ipso ianuæ uestibulo ac limine eidē posita erat lectica. Qui uero pedibꝰ sa
cerdotis se prouoluisset eo die ab oībus plagis ac pœna tutus erat qui si prius uinctꝰ fuis
set: ac ad eū accessisset e uestigio soluebatur. Vincula uero nō per ianuā: sed per tectū sub
lata fores abiiciebant: Erat igitur inutile si cū Sacerdos adeo se mitē & humanū exhiberet
Canis ꝓ tēplo sedēs supplices oblatrādo ꝓpelleret: & si ueteres hoc aīal oīno purū esse pu
tauerūt. cælestiū enim deoꝝ nulli prorsus cōsecratus est canis sed ꝓserpine coena dimissus
in triuia piaculi locū obtinet. Lacedæmonæ uero deorū oīum crudelissimo marti catulos
cedūt: apud Bœtios aūt publice piaculū est. Cane in duas partes dissecto per mediū exite.
Latini uero lupercalibꝰ mēse februario canē īmolāt. Quare alienū non est. qui supremū
& purissimū deorū oīum uenerādū sibi desūpserunt eos quo familiarē ac domesticum ha
beant canē prohibere.

Cur hederā flamēdialis si attigisset piaculū cōmisisset nec it̄ ea facere poterat bi umbraculū
aut arbustū desuper promineret. An hoc simile ei est quod dicitur de curru non esse. choe/
nici nō insidere scopā non transcēdere: nō quo hæc pytagorici nitent aut mutuāt. Sed q̄d ꝑ
hæc ab aliis detereant. Nā quod sub uitē ingredi prohibēt ad uinū referebant quod sacer/
doti ebriū fieri nefas esset. Temulentis enī uinū super caput est & deprimūtur oēs ebrii &
humiles fiūt cū hāc ipsā uoluptatē uincere oporteat: nō ab ea uinci hederā uero tanq̄ steri/
lē & hominibus īutilē: & propter fragilitatē aminiculo alterius semp egētē umbra solū ac
uiriditate oculos capiētē nō temere in ædilibus ali atq3 innasci ꝑmiscerūt. Quippe quæ plā
tas cōplexa maxime noceret. nec solo extirpari facile possit. quo fit ut cælestiū tēplis peni/
tus amoueatur. nec in æde palladis Athenis ac thebis quisquā facile hederā uideat. Noctur
nis uero sacris & bacchanalibꝰ adest. An & hoc quoq3 misticū quodā signū erat. ut ad Thia
sis ac reliquis debacchationibus abstinerēt. nā quæ bachicis furoribus mulieres correptæ fu
erint. ad hederā statī ferūtur & abreptam manibus diuellunt. dentibus lacerāt. ut nō oīno
incredibilia dicere uideantur. qui asserūt hederā quod spiritū habeat. quo mentes in furo/
rē cōcitet. & loco moueat. ebrietatē absq3 uino inducere. & hylares eos reddere. qui in furo
rē procliues fuerint.

Cur his sacerdotibus nec magistratū capere petere ꝑmittebant̄. & tamē lictore utūtur & sella
curruli honoris cā. & quominus egre ferrēt: si a magistratibus arcerētur An ꝙ in nōnullis
græciæ ciuitatibus uidemus sacerdotii dignitas regiæ maiestari par habebatur. non uulga

res aut ignobiles homines sacerdotes declarabãtur. An illud magis ꝙ cũ certũ esset & statutũ tẽpus sacrificii. Regũ uero opera & actiones incertæ ac minimæ præfinitæ: fieri non poterat: ut cũ in die sæpenumero tẽpus inciderẽt. idẽ utriq; adesset. sed utrisq; urgentibus sæpe oportebat: ut altero relicto nũc deos coleret: nũc ciuibus noceret q cũ in hominũ magistratibus nõ minus necessitatis q̃ licẽtiæ inesse animaduerterẽt: & eũ qui multitudini imperaret: ut de medico ait. Hippocrates tristicia cernere tristicia attingere: & in alienis malis propriũ dolorẽ percipere nefas esse putauerũt . diis rẽ diuinã facere primitias: & ciuiũ cruciatus quotidie uersãtẽ interdũ etiã ꝓpinquorũ & cognatorũ qđ Bruto accidit.

Qui sũt quos Epidauri & conipedes & artynos appellãt cẽtũ.n. & octogĩta rẽpub. administrabãt ex q̃b⁹ senatores deligebãt quos artynos appellabãt: plebs aũt magna ex pte iagro age bat. Vocabãt aũt conipedes a pedib⁹ ut cui⁹ facile agniti puluere obliti. cũ i urbẽ redirent.

Quã nã Onobatĩ apud Cumæos fuisse dicemus si qua in adulterio mulier deprehẽsa fuisset hanc in forũ deductã & saxo impositã spectãdã oĩbus proponebant. inde super asino collocatã. & circa urbẽ puectã in eũdẽ locũ restitui oportebat. Ex illo infamia notatã onobatĩ appellãdã cẽsuerũt & ab eo tẽpore lapidẽ tanq̃ impurũ ac detestabilẽ uirabant: erat apud illos quoq; magistratus pylactũ appellabãt. quẽ qui obtineret: reliquũ qdẽ tẽpus carcerẽ seruabat Nocturno aũt cõuẽtu in Senatum ueniẽs reges manu appræhensos e curia educebat: quos tãdiu detinebat donec de eorũ imperio senatus occulte sẽtẽtiã tulisset suffragiis an iuste facerent uel non.

Qui sũt quos Cnidii ãnimones appellãt & qui aphester apud eosdẽ dicitur. Sexãginta delectis uiris ex optimatibus quasi procuratoribus utebãtur: ad quos de maximis rebus referebant dicebantur aũt ãnimones. ut coniectura percipi potest: quia ad disquisitionẽ nõ adducebãtur: nisi forte quia multũ memoria ualerent: & multa meminissẽt. q aũt sentẽtias rogabat aphester dicebatur.

Quid apud solos hypeccaustria paladi sacrificãtẽ sic uocant. qđ multa sacra & misteria ad aduertẽdũ mala faciat.

Qui sũt apud arcades & laconas chresti Lacedæmonii facta Tegeatibus pace fœdere icto cõmunẽ apud Alpheum colũnã statuerũt in qua cũ alia multa tũ illud in primis scriptũ erat: messenios ex agro eiicerent. nec chrestos facerẽ liceret. Aristoteles igit̃ hoc exponẽs his uerbis hoc significari dicit. Non occidere. auxilii gr̃a si q. Tegratæ Lacedemoniis studerent.

Quis apud opõtios crithologˀ pleriq; græcorum ciuib⁹ ꝓmitias offerẽtibus i uetustissimis sacrificiis ordeo uti solebãt. Magistratũ igitur q huiusmodi sacrificiis ꝑat & ꝓmitias colligebat crithologũ nominabãt: duo aũt erant apud eos sacerdotes quorũ alter deorũ alter dæmonũ sacrificia curabat.

Quæ sũt poliades nubes imbriferas maxime quæq; arcũ ferrẽtur Poliadas nominabãt quẽadmodũ Theophrastus in quarto metaurorũ ad uerbũ scripsit nam & poliades ipsæ nubes & quæ cõstãt imobiles aũt & coloribus obalbæ ostẽdũt differẽtiã quãdã materiæ quæ neq; in aquam neq; in uẽtum redacta sit.

Quis est apud bœtios platychæta: q aut domũ uicinã aut agrũ habuissẽt: æolicæ sic uocabant quasi prope habẽtes. Apponã aũt uerbũ unũ ex thesmophylacea lege cũ plura sint.

Quis est apud delphos Osioter: & q̃re mẽsiũ quẽdã bysiũ uocãt. Osiotera quidẽ eũ uocãt qui hostiã immolat: cũ sacer declaratus est. quinq; aũt sacri sũt per omnẽ uitã: hi aũt multa una cũ prophetis agũt. Hi simul in iisdẽ sacris operãtur. Quippe qui a Deucalione originẽ ducere se arbitrant̃: bisius aũt ut multi putãt physius est. Multa enĩ tũc temporis nascũtur & germinãt. Verũ non ita est. non enĩ loco. φ. τω. Sed utũtur Delphi sicut Macedones: ιλίπ πόν: & αλακομ & ερμίκημ: dicentes. sed loco. π. nã τοπατειμ ατειμ: & τοπίκομ ίκρομ plane dicunt. Est igitur Pysius. bysius. in quo deũ interrogãt. nã subintelligere patriũ est hoc enim mẽse oraculũ edebat̃. septimũ quoq; hui⁹ diẽ Apollinis habent natalẽ &. πολυφθομομ appellant. non quod ea die φϑοίσ id est liba seu placẽtas coquerẽt: sed qđ multi ad oraculũ accederẽt: multis oracula ederẽtur. nuperrime enĩ oracula singulis mẽsibus rogãtibus cõcessa sunt. ac remissa. An semel omnino Pythia. hoc ipso die in anno respõdebat. sic enĩ callisthenes & Anaxandredes scriptũ reliquerũt.

Quid est phyximelũ. plãta qdã est humilis ac parua. cuius surculos pecora appetẽtia comminunt. ac uiolãt. & quominus crescãt impediũt. hæc ubi eo magnitudinis excreuit. ut ei noceri non possit. phyximelũ dicitur testis est Aeschylus.

Qui sũt aposphlẽdoneti. Corcyrã insulã eretrienses tenebãt: quo cherecrates cũ classe corintho ꝓfectus ꝑlio cõmisso eretriẽses superauit: illi statĩ naues cõdescẽdẽtes domũ renauigauerũt: qđ cũ ciues ꝑsẽsissẽt descẽdere conãtes fũdis ꝓpulsarũt. deniq̧ cũ hæc uerbis ꝑsuadere: nec multos & inexorabiles cogere potuissẽt Thracia tenuarunt agro ibi occupato quẽ Methonẽ orpheo ꝓgenitũ quõdã habitasse memoriæ ꝓditũ est. Vrbẽ q̧dẽ Methonã nominauerũt: ipsi uero ab accolis aposphẽdonetæ uocitati sũt.

Quænã est apud delphos charilla tres agunt. Delphi Ennacteridas & deinceps. Quarũ unã Stepteriũ uocãt. Alterã heroidẽ. Tertiã Charilã. Stepteriũ q̧dẽ eius pugnæ imitatio uidetur esse. Quã deus aduersus Pythonẽ pugnasse dicitur.

Hũc enĩ post pugna usq̧ ad tpe insectatus fuisse dicit̃: Sũt enĩ q deũ metu fugisse dicant. q mihi expiãdi uidẽt̃: alii Pythonẽ sauciũ ac fugiẽtẽ in ea quã nũc sacrã uiã dicimus ꝑusq̃ oppollo eũ cõsecutus esset occubuisse ita sepultu a filio cũi nomẽ capra fuerat ab Appolline inuẽtũ harũ oĩum rerũ aut similiũ stepteriũ imitatio quædã est. herois aũt arcanã quãdam cõtinet rationẽ thyadibꝰ nõ incognitã: & tamẽ ex his quæ agunt̃ semeles anagogẽ esse facile quiuis cõiicere ualeat. De charula uero huiusmodi quædã fabulãtur. Fames ex siccitate delphos inuasit: quare cũ liberis & uxoribus ad regias fores accedere & supplicare cogebant̃. Qui farinã & chedropas nobilioribus. nõ enĩ omnibus suppetebat in sũma inopia distribuebat: sed cũ puella parẽtibus orba supplex uenisset: & farinã regasset. calceo malã cecidit. & in os abiecit puella ĩnops ac pauper: sed generoso aĩo ꝑdita cũ inde sese ꝓripuisset ac zonã disoluisset: se suspẽdit. inualescẽte indies fame: & super uenĩetibus morbis. Pyrhia regi oraculũ petenti respõdit. Charilã uirginẽ quæ sibi mortẽ cõsciuisset placari oporteret: uix tãdẽ reperta huius noĩs rõne sacrificiũ quoddã piaculo mixtũ peregerũt qđ nũc quoq̧ est nonũ post ãnũ: q̧bus annis pagũt ꝑsidet enĩ rex farinãq̧ & chedropas oĩbus impartit & ciuibus & externis portatur charile puerilis statua: sed ubi oẽs farinã acceperũt: rex effigiẽ calceo cædit: thyiadũ uero Antistes in abruptũ quẽdã locũ simulacrũ defert ibiq̧ fune ad collũ alligato defodiũt: ubi Charilã quæ zona suspẽderat ante humauerũt.

Quænã est apud Enniadas caro emẽdicata cõplures sũt ennianarũ cõmigrationes. Primũ q̧dẽ capũ dociũ coluerũt. inde a Lapithis expulsi: ad æthicas primo: deinde ad regionẽ agri molossi: quã Arausã uacãs se cõtulerũt: ex quo parauæ dicti sũt. Deinde Cirrã occupauerũt & ex eo loco Rege Cenoclo depulso Appolinis iussu in agrũ circa ĩnachũ descẽderũt quẽ inacgienses & Achæitũ habebãt: oraculo aũt edito si in agro eos recepissẽt: fore ut ueteres incolæ pelerẽtur noui aũt si a uolẽtibus accæpissẽt agrũ retinerẽt Temo uir int̃ ennianas sapiẽs sũpta pera mẽdici habitu ad inachiẽses uenit ubi cũ per risũ & cõtumeliã Rex petẽti cespitẽ dedisset. in perã cõiecit & q̃si eo cõtẽtus statĩ e cõspectu abiit: nec ãplius quicq̃ periit Maiores natu admirati & oraculũ recordati: cũ Regẽ adiisset hoĩem nõ contẽnẽdũ nec ꝓdẽdũ esse dixerũt. Quod cũ sẽsisset: Temo fugã arripuit. & Appolinẽ præcatus cũ hecatõbã uouisset effugit: Ex illo cõserũt pugnã Reges cũq̧ inachiẽsiũ Regẽ hyperochũ ennianũ Rex phemius una cũ cane in se ĩpetũ facere animaduertisset. Dixit illũ iniuste facere: qui secũdũ pugnatorẽ & alterũ hostẽ sustitueret. Abigente aũt canẽ hyperocho seque ac hoste euertẽte lapide ictus a phemio est interfectus agro recepto. inachiẽsibꝰ una cũ Achiuis eiectis lapidẽ illũ tanq̃ q̧dẽ sacrũ colunt. & uictimæ adipe inuolutũ uenerat̃: & ei tanq̃ deo immolãt. Apollini uero diuinã rẽ faciẽtes & hecatũbã ex uoto reddẽtes. bouis ĩmolare partẽ rite exceptã Temonis posteris tribuũt. & emẽdicatã carnẽ appellãt.

Qui sũt apud ithacesios Coliades. q̧s est phagilus Vlyssi porcis ĩterfectis eorũ necessarii bellũ suscitauerũt. Accersitus aũt ab utrisq̧ & arbit̃ adhibitꝰ Neoptolemꝰ sẽtẽtiã tulit ut cephallenia zacynto & ithaca cædis nomine Vlysses decederet. Procorũ uero sociis ac familiares ꝑ iniuriis quas ĩ domũ intulerãt Vlyssi quot ãnis mulctæ noĩe aliq̧t pepẽderẽt. Vlysses igit̃ ĩ italiã cõcessit. Mulctã uero ut liberis suis ithacẽses redderẽt iureiurãdo ac religione astrĩgẽdos putauit. Erat aũt farina Vinũ cera oleũ sal. uictimæ grãdiores phagiloꝝ. phagilũ aũt agnũ esse dicit aristoteles. Sed Eumæũ manumissũ Telemachus ciuitate donauit a quo colidarũ familia. sicut aphilœtio bucoliaꝝ.

Quis est apud Locros Ligneus canis physcii ampluxionis filius fuit locrus ex eo & cabya locrus nascit̃ quo tũ pr̃e orta discordia multis ciuiũ acceptis. de sedibꝰ apolinẽ cõsuluit. oraculo edito ut ibi urbẽ cõderet ubi canis cũ ligneꝰ momordisset. ĩ alteꝝ maris littꝰ trãsgres

ſ⁹ ſpinā calcauit:ea plaga uexat⁹ q̄plures ibi dies cōmorat⁹ eſt qb⁹ pcepto loco urbes cōdidit physcos hyathiā & alias oēs quas locri ozolæ coluerūt. Ozolas aūt locros. alii a Neſſo. alii a Pythone ſpente uocatos dicūt. qđ ad Locrenſiū littus eiecti i eo℞ agro putruerūt. nōnulli aūt hoīes pellib⁹ captinis & hircinis idutos & plerūq; inter greges & ouilia aduerſātes olidos fieri & ob eā rē qđ locri paſtores ſint ozolas appellatos putāt. Alii contra qđ ager floribus abūdet. ob odoris bonitatē nomē iclytū arbitrant̃. hanc opinionē tuet̃ Architas ampliſſæus ſcripſit. n. in hūc modū. Botrionū ſtis redimitā: unguēta redolētē macynā amabilē.

Quid eſt q̄ a Megarenſibus aphauroma dicit̃ Niſus a quo Niſea appellata eſt cū regnū obtineret abronē oncheſtri filiā ex boetia uxorē duxit: q̄ cū Megarei ſoror eſſet ſingulari prudētia ac moleſtia pdita erat: mortuā deinde Megarēſes ſponte luxerunt: & Niſus imortalem uxoris memoriā efficere uolēs iuſſit oſſa ferre quā illa ueſte ferre cōſueuerat & ueſtē aphauroma propter illā appellauit. Videt̃ aūt mulieris gloriæ & de⁹ fauiſſe. nā cū Megarēſes mulieres ueſtē mutare iſtituerēt oraculo ſæpe phibuit.

Quis eſt doryxenus Megarēſis ager antiqtus p uicos colebatur: ciuitate in qnq; partes diſtributa. Alii eni heraci dicebant̃: alii piraci: Megarēſes alii: alii Cynoſurci Triſpodicæi: deniq; partē ag℞ tuebant̃: ſed Corinthii: cū iter eos bellū excitaſſent: ſemp eni megarā ſubigere ſtuduerunt: tñ leniter & cognatū: ut ita dicā bellū iter ſe gereb̄t. agricolas eni nemo prorſus uiolabat: & ſiqs captus eſſet certo ſe pcio redimebat. quo accepto ſtatim dimittebāt nā ante nihil exigebāt: ſed q hoīem cœpiſſet domū deductū & comiter acceptū domū remittebat: qui ergo poſt ſe redimeret: pciū retuliſſet laudabat̃: & ei⁹ qui recepiſſet amicitiā ppetuo colebat: & ex captiuo dorixenus hoc eſt bello amicus atq; hoſpes fact⁹ appellabat̃. Qui ueſo nihil retuliſſet: & hoſtē fefeliſſet nō ſolum apud hoſtes ſed apud ciues quoq; ut pfidus & iniuſtus & infamis erat.

Quænā eſt palintocia megarēſes theagore tyrāno eiecto pa℞ diu in admiſtranda repu. modeſtos ſe ac tempatos pſtiterūt. Inde multū ut ait Plato & intēperātē libertatē popularibus ipſis propinātib⁹ penitus corrupti: cū cæteris in rebus in locupletes & copioſos iſolenter ſe gerere ceperūt. tū uero eo℞ domos iuadentes hoīes paupes ſplendide & effuſe conuiuari: ac cœnare uolebāt: idq; ſi negaret̃ oī uiolentia & petulātia utebāt̃ deniq; facto plebiſcito uſuras a creditoribus quas antea ſoluiſſent repoſcebāt: idq; palintociā appellauerunt.

Quænā eſt Anthedon: de qua pytias dicit: bibe uini fecē q̄m non Anthedonē habitas nā quæ in Boetia eſt uino nō abūdat Calabriā erinim antiqtus nominabāt a muliere q̄ erinis dicebatur: quā ex Neptuno & melantia alphei filia natā fuiſſe fabulant̃. Inde cū anthes & hyperes ibidē conſediſſent: Anthedoniā & hypereā inſulā uocauerunt: oraculum uero hoc modo ſe habebat: ut dicit Ariſtoteles bibe ninū Tyriā: q̄m nō anthedonē habitas nec ſacrā hyperam q̄m & fecem uini bibiſſet. hæc Ariſtoteles Ainaſigeton aūt dicit hyperitis fratrē Anthō infantē adhuc periiſſe. Hyperā aūt cū diu fratrē q̄ſiſſet errantē ad Acaſtū ſeu Adraſtum pheraas ueniſſe ubi caſu Anthos uinū ſuiens propinabat ubi cœnati ſūt: pue℞ fratri poculum porrigentem agnouiſſe: ac dixiſſe fert̃: bibe uinū feculentū q̄m nō anthedonem habitas.

Quis eſt qui apud prienem iuxta quercum dicitur. ſcotos Samii & prienenſes bellum inter ſe gerentes mediocribus mutuo ſe dānis afficiebant magno prœlio commiſſo mille Samios prienenſes occiderunt: ſeptimo poſt anno cum mileſiis ad quercum quæ dicitur congreſſi optimos ciuium ac primos uno prœlio amiſerunt. Quo tempore Bias ille ſapiens ſamum a prienenſibus cū legatione miſſus magnam gloriā eſt adeptus. Ex illo prienenſium mulieres poſt eā calamitatē triſtē ſane ac miſerabilē impcatione ac iureiurādo maximis de rebus uſi ſūt cū teſtarentur ac dicerent. Apud quercū tenebre qđ filios & pſes ac uiros eo in loco ab hoſtibus conciſos amiſiſſent.

Qui ſunt apud Cretenſes q̄ catacautæ dicūtur tyrrenos ferunt: cum athenienſiū filias & uxores ex barbrone rapuiſſēt. Quo tpe. ſ. Lemnū & ibron icolebāt poſtea eiectos in agrum Laconicū peueniſſe & tādiu cū idigenis mulieribus cōſuetudinē habuiſſe: quo ad liberos ſuſcepiſſēt calūniis de ide ac ſuſpitionib⁹ laconicā rurſus relinqre coact⁹ in cretā cū liberis & uxoribus traieciſſe: ibi bellū cum his qui tūc tpis Cretā tenebāt gerentes multos qui in prœlio mortem oppetiiſſent inſepultos reliquiſſe: primo quidē q̄ pter bellū & piculū ſocios p oci humare nō poterāt: deīde fugiētes cadauera iā corrupta & marcida attigere cœpiſſe: poli igitur quē ducem ſecuti fuerant honores quoſdam & imunitates excogitaſſe: & parti deorū ſacerdotibus attribuiſſe partim qui mortuos ſepeliſſent & diis terreſtribus hoc eſt ma-

nibus consecrasse:nequando auferentur & ꝑpetuo permauerent postea eū fratre sortitū: &
alios sacerdotes appellatos fuisse alios cautacautas & separatim suis legibus uti:esse auté
illis una cū cæteris quæ humaniter concessa sunt eaꝝ iniuriaꝝ licentiā:quibus cæteri Cre-
tenses uti consueuerunt:cum furtim res suas inter se agunt:feruntq;.Illos uero nulla iniu
ria afficere nihil furari:nihil deniq; auferre.

Quod est apud chaldienses pueroꝝ sepulchrū Cothus & Argilus Xuti pueri in eubœam ha
bitatum concesserunt:quo tp̄e æoles insulā maiore ei parte obtinebant.editū uero antea:
Cotho oraculū fuerat bene successuꝝ:& hostes sup̄aturum:si agrum coemisset:cum pau-
cis igitur descendens incidit in pueros qui forte iuxta mare colludebāt.quibus cū & ip̄e co
miter ludere aggressus multos ludos pueris ignotos ostendit:quod ubi auide accipere uel
le intellexit:aut aliter traditurum se dixit:nisi aliqd terræ prius ab ipsis accepisset illi euesti
gio sublatam dederunt:& acceptis ludis abierunt æoles re cognita cū hostium classé aduē
tare intelligerent ita & dolore ꝑturbati pueros interfecerunt.Sepulti uero sunt in uia q̄ ad
Euripū ex urbe ducit:quélocū postea sepulchꝝ pueroꝝ uocauerunt.

Quis est Mixarchageua apud argiuos.Quiue sunt Elasii.Mixarchageuá castorem uocant &
apud se humatum arbitrant̄.Polucem uero tanq̄ unum cælestiū uenerantur:eos auté qui
comitialé morbū auertere putantur elasios nomīant.cosq; ex alexia.Amphiari filia proge
nitos fuisse autumant.

Quid est q̄ apud argiuos Enenisma dicitur.Qui familiarium aut cognatorum quépiā amise
runt:mos est ut statim post luctum Apollini sacrificent:trigesimo post die mercurio nam
ut a terra mortuoꝝ cadauera sic animos a mercurio suscipi putant apollinis aūt sacerdoti
ordeū dantes carné pro eodé accipiūt ignéq; quasi polutū extinguétes & rursus ab aliis ac
cendentes carné coquunt:& Enenisma appellant.

Quis est alastor aliterius Palaneus:non enim illis credendum est Aliterios uocari qui ī fama
molentem obseruantes farinā diripiūt.Verū is Alastor uocitatur:qui ea egit quæ neq; faci
le oblitterari possunt:& diuturna oīum memoria celebrantur.Alterius auté is est qué siqs
uitare ac fugere pōt propter īprobitaté beneactū secū existimare debet: hec inqt Socrates
in æreis pellibus cōscripserunt.

Quam habent sententiam:eos qui in cassopeam bouem abigant a uirginibus comitantibus
ad ipsos usq; fines continenter audire nunq̄ redietis in patriam terram ænianes a Lapitis se
dibus expulsi aethaciam primo:deinde Molossidem & cassiopæā incoluerunt:ubi nihil bo
ni ex agro nacti:malis contra usi uicinis in agrum cirræum transierūt:Onoclum regem se
cuti.Ibiq; magna siccitate & magnis squalloribus excepti:oraculo ut fertur cum lapidibus
onoclum obruissent:rursus uagi post longum errorem in eum agrum peruenerūt:québo-
num & fertilissimum nūc habent:quo fit ut merito exoptēt:in antiquā patriā nō redire:sed
illic beatissime ac diutissime ꝑmanere.

Cur apud rhodios præconi Ocridionis templum ingredi non licet.An q̄ Ochimus filiam cy-
dippem ocridioni collocauit.Cercaphus autem frater ochimi puellam amans præconi per
suasit moris enī fuerat ut sponsæ per præconem accerserent̄:cum cydippem accepisset eam
ad se deduceret quo facto Cercaphus puellam habens aufugit.Qui postea cū frater ad se-
nectutem peruenisset reuertitur:mansit aūt rhodis consuetudo ne præco Ocridionis tem-
plum ingrederet̄ ob iniuriæ ac flagicii illius memoriam.

Quid é q̄ tibicini apud Tenedū in ædé tenes ītrare nō licet:nec ī tēplo achillis mētionē facere
An q̄ nouerca tené īsimulāte qđ ei stuprū īferre uoluisset.Molp⁹ Tibicē falsū aduersus eū
testimoniū dixit.Quáobré teni accidit cū sorore tenedū fugeret achilli aūt ferūt matré the
tim magnop̄e īterdixisse tenē ne īterficeret:q̄ is ab apolline uehemēter coleret̄.Vni etiā ex
ꝟuis īpasse:ut diligēter attēderet:& achilē moneret ne forte ꝑ īprudētiā tené occideret .Sed
cū tenedū achilles popularet̄:& sororé Tenis forma capt⁹ īsectaret̄.Tenes obuiā fact⁹ & so
roré defēdere conat⁹ ab Achile īterfectus est.achilles tené a se īterfectū aīaduertēs ꝟuum
quidé qđ ab eo monitus nō fuisset occidit.Tené uero ubi nūc tēplū est sepeliuit ex eo nec ti
bice illud ingreditur nec achilles In eo nominat̄.

Quis est,apud Epidánios poletes epidamnii illyricorum uicini ciues suos qui cum illyricis con
suetudinē haberēt īprobos fieri aīaduerterunt.& res nouas ueriti ad res cōtrahendas ac ꝑ-
mutandas unū quot annis potissimū delegerūt quē maxime probarēt is ad barbaros acce-
dent. foꝝ ciuibus suis & contrahendi rōné ꝑscribebat.& ex eo poletes est appellatus.

Quod est in thracia Arai littus Andrii & chalcidenses habitandi causa in trhaciā profecti sa/
nē urbē proditione cōmuniter occuparunt: sed cū barbaros Acanthū reliqsse accepissēt du
os speculatores ad urbē miserunt: qui cū eo uenissent & acanthios relicta urbe fugā aīad/
uertissent arripuisse: chalcidensis quidem speculator præcucurrit quasi urbem chalcidensi
bus ꝑoccupaturus Andrius uero relictus hastā cōiecit: quæ cū portæ inhesisset: Andriorū
pueris urbē se hasta præcepisse exclamauit. Inde orta dissensione sine bello inter se cōuene/
runt ut Erythræis Samiis & pariis omnibus de rebus arbitris uterentur: cūqꝫ Erythræi & Sa
mii suffragiis suis rem Andriis adiudicassent: Parii cōtra pro chalcidensibus sniam dedissēt
quibusdam se circa eum locum in præcationibus deuouerunt. Si aut ipsi pariis uxorem de
dissent: aut ab illis accepissent & ob eam rem Arai littus appellauerunt: cum Dracontis an
tea diceretur.

Quid est ꝙ cerealibus Eretriensiū mulieres nō ad ignē sed ad solem carnem coquunt & calli/
geniā nō uocant. An ꝙ ita cecidit ne captiuæ q̄s ex Troia Agâmenō abduxit hoc in loco ce
realia facerēt cūqꝫ iopinato nauigâdi tp̄s extitissent īperfecto sacrificio discesserunt.

Qui sūt Ainautæ apud milesios damascenore ac rhoante tyrânis exactis sodalitates duæ ur/
bē obtinuerunt: harꝫ altera plutis altera cheromacha dicebatᷣ: sed cum potentes dominarē
tur: & sodalitates suæ res asciuissent. cōscensis nauibus procul altera ꝓgressi maximis de re
bus cōsultabât: & ob eam rē Ainautæ appellati sunt.

Quid est ꝙ chaldenses locū circa pyrsophiū ακμαίωμ λεσχημ idest uigentiū & uirib⁹ ualentiū
stationē uocant. Naupliū ferunt ab achiuis insectatū supplicē ad chalcidenses confugisse:
ibiqꝫ partī crimina purgasse: partī recriminando achiuis obiecisse. Chalcidenses igitᷣ nau/
pliū nullo modo dedituri uidebantᷣ: sed ueriti ne dolo interficeretur: præsidium ei dederūt
adolescentes ætate ac uiribus uigentes: & eos ibi collocauerunt: ubi & una uersarentur: &
nauplium asseruarent.

Quis est benefactori bouē immolans. Nauis circa ithacesiâ in ancoris stabat
sed ab eo persuasus nomine pyrriæ & senem seruauit
nihil īdigens & misericordia cōmotus: & hortatu senis de fictilibus quæ ibi iacebant: pauca
quædam sūpsit: postea cū prædones abscessissent securus iâ senex pyrriam fictilibus admo/
uit: in quibus magnam uim auri pice admixtū ostendit: ita ut repēte diues factus pyrrias cū
cæteris in rebus senē optime tractasset: tamē illud adiūxit: ut ei bouem immolaret: ex eo res
in prouerbium uenit: benefactori bouem extra pyrriam immolasse neminē.

Quid ita morē hūc habent boetiarꝫ puellæ saltantes ut dicant eamus athenas. Cretas ferunt:
cū uouissent hoīum primitias delphos misisse: eos aūt qui missi essent ubi nullā facultatē
aut copiam uidissent inde profectos. Primū Iapygiam incoluisse deinde mixtis atheniēsib⁹
hunc in Thratia quē nunc habent locū occupasse. Non enī uerisimile Minoem atheniensi
um iuuenes tributi nomīe quot annis ad se missos occidisse: sed in ministerio potius & serui
tio hr̄e maluisse. Ex his igitᷣ nati quidâ & Cretenses habiti delphos missi sūt: ex quo Boetia/
corꝫ filiæ gn̄is sui memoriam colentes diebus festis canebât eamus athenas.

Quid est ꝙ Eleorum mulieres Dionysiū celebrantes præcantur: ut bouino pede ad se neniat
hymnus enim hoc modo se habet. Veni heros Dionysie maritimum ad templū castū cum
gratiis bouino pede facrificâs. Inde bis inferunt. Digne thaure. an quia Bongenam appel/
lant: & taurū nonnulli hunc deū. an magnū pedē: houinū intelligunt: quēadmodum poeta
Βοωτίμ magnos hn̄tē oculos & Βουεαίομ magna iactantē. an magis quia bouis pes inoxi/
us est: cornigerꝫ aūt deū sic rogant ut lenis: lætusqꝫ ueniat. an ꝙ aratri ac sementis principē
hunc ipsū deū & īuentorē fuisse putant.

Quid est quod Thanagræi ante urbem achilleum habent locūm sic appellatum. Inimicitias
enim magis cum ea urbe exercuisse dicitur achilles q̄ amicitiam. Quippe qui & pœmandri
matrem stratonicem rapuerat: & Ephippi filium acestora occidisset: Poemandrus igitur pa
ter Ephippi cum ager Tanagricus etiam per uicos habitaretur: apud Stephontem : id loci
nomen est quod cum achiuis in expiditionem ire uoluissent: ab illis circumcessus nocte lo/
cum illum deseruit & Timandriam communiuit. Pollychritus aūt architectus cū adesset
& opus flocifaceret: atqꝫ irrideret fossā trāscendit: iratus poemandrus ingentē in illū saxum
coniecit: ut forte ibidē occultatus Nyctelíæ templis iāpridē incū bebat: hunc reuulsum per
imprudentiam Poemandrus coniecit: & polichritum quidem assequí nō potuit. Leucippū
uero filium interfecit: oportebat igitur ephesium ex agro boetio lege discere: & supplicem

ad alios migrare. Id autem facile nõ erat. quod in agrum Tanagricum Achiui irruptionẽ fecerant. misit igitur Ephippum filium. qui Achilleum rogaret a quo ꝑsuasus & illũ inducit & Tlepolemũ herculeis filium: & peneleũ hippalemi omnes sibi sanguine coniũctos: a quibus Poemãdrus Chalcidẽ emissus: & ab Elephenore cædis crimĩe expiatus hoĩes honore affecit: & Lucos omnibus cõsecrauit: quoq; qui achillei dicatus est nomẽ seruauit.

Qui sunt apud Boetios psoloes quiue áeolæ Minyi cuiusdã filias Leucippam Arsionem & Alchotone furore positas carnibus humanis uesci concupisse: & de filiis inter se sortitas esse: Leucippam ꝙ ei sorte cecidisset. Hipassum filium laniãdum exhibuisse: ex illos uiros quod Lugubri ueste uterentur præ dolore ac luctu.

Soboles æolæas autem œnoloas appellatas fuisse ferunt: hodie quoque eiusdem gentis oẽs mulieres eodem nomine appellant: & quo annis festis diebus quæ agrionia dicantur: a Dionysii sacerdote stricto gladio fugantur: & si quam consecutus est interficere licet. Nostra quidem memoria zoilus sacerdos mulierem occidit: quod tamen infœlix ac triste ipsis accidit: nam zoilus ex leui sane ulcere cum in morbum incidisset diuturna tabe consumptus est. Orchomenii uero publicis damnis ac damnationibꝰ affecti sacerdotiũ ab ea familia ad eum transtulerunt: quem ex omnibus optimum delegisset.

Cur eos qui sponte bocæum ingrediuntur lapidibus obruunt arcades: qui si per ignorãtiam intrauerint ad eleutheras eos mittunt. An ꝙ quasi absoluti libertatẽ adepti uiderent̃: hæc ratio fidem habuit: & tale est ad eleutheras: ac si in locũ curæ uacuũ: & illud ueniesin libentis solum. An fabulæ potius credendum est. Soli enim Lycaonis liberi Eleuter & lebecadus sceleris in iouem paterni expertes fuerunt: & in Boetiam aufugerunt: Lebadenses autẽ iisdem legibus: & eodem iure atq; archades utuntur. Eos igitur ad Eleutheras mittũt qui Iouis adyta ignorantes intrauerint. An illud probabilius quod architimus dicit. Archadicis festi sunt dies: quosdam per inscitiam ingressos ab archadibus phliasiis traditos fuisse. A phliasiis deinde Megarensibus a quibus porro cũ Thebas deueherentur hymbre ac tonitribus & aliis tempestatibus oppressos ac detentos fuisse: hinc locum nonnulli Eleutheras appellatum fuisse dicunt. Quod autem dicitur ab eo qui lycæum ingressus fuerit umbram non cadere: licet falsum tamen magnopere creditum est. An ꝙ aer ingredientibus in nubẽ conuersus obducitur. An qđ templum ingressus omnibus modis excruciatꝰ morte mulctetur: mortuorum uero animas Pythagorici: neq; umbram facere neq; coniuere. An illud potius qđ sol quidem umbram facit: solem autem aufert nomen Embantis & hoc obscure intelligẽtes dicũt: ceruus .n. Embas dicit̃. Quapropter Cantharionẽ arcadẽ qđ is ad eleos cũ arcadibus bellũ gerẽtes ꝑfugisset: & cũ præda ab atũ traiecisset cõposito post ea bella cum spartam profugisset Lacædemonii archadibus reddiderũt edito oraculo ut ceruũ redderẽt

Quem nam in Tanagta Eunostum heroem fuisse dicemus: quidue causæ esse quãobrem mulieres eius lucrum non ingrediuntur Eunostus Eliei cephisti & sciadis filius fuit: cui nomen inditum ab Eunoste nympha est: a qua educatum ferunt. Speciosus igitur ac iustus nõ minus ex modestia & seueritate laudis tulit: hunc ab Ochna & coloni filia: propĩqua sua amatum fuisse ferunt. Sed cum eius libidinem conuitio retudisset. remq; ad fratres deferre statuisset mulier occupauit. & fratres echemum Leonem bucolum ad eunosti necem concitauerat: quod eum sibi per uim stuprum intulisse insimulauerat. Illi cum sorori fidem adhibuissent adolescentẽ in lidiis de medio sustulerunt. quo facto Elieus illos in carcerem coniecit. Onchna pœnitentia ducta. & uehemẽter perturbata simul & dolore: quem ex amore capiebat liberari cupiens. simul fratrum misericordia commota rem omnem ut gesta fuerat Elieo indicauit quam e uestigio Elieus ad colonum detulit. eius iudicio ac sententia fratres quidem liberati sũt: Ochna uero seipsam præcipitem dedit. sicut myrtis anthedonia cãticorum pœtria scriptum reliquit. Eunosti uero templum & lucus mulieribus adeo inaccessus fuit. ut cum sæpenumero terremotus aut siccitates aut hymbres aliæ deniq; tempestates ingruissent. Tanagræi accurate ac diligenter exquirerent. nunquid mulier clanculum aut per imprudentiam templo appropinquasset. q̄q̄ nonnullos dicere constat. ĩter quos est Elidamus uir insignis occurrisse. sibi eunostum lauandi causa mare petentem quod mulier templum inuasisset. Refert enĩ Diocles in libro de Semideis tanagreorum decretum. de quibus elidamus renunciauerat.

Vnde ĩ agro boetio circa Eleonẽ scamãdrus fluiꝰ ẽ appellatꝰ. Deimachꝰ Eleonis filius Herculis sotius expeditiõis ad Troiã ꝑticeps fuit. Sed cũ bellũ traheret̃ glauciã scamãdri filiã cõꝑssit

& grauidam reddidit: quo a Troianis in pugna interfecto Glaucia ne ſtupri comperta ab
Hercule pœna afficeretur ſponte ad eum cõfugit & amorem ſuũ indicauit. Seqꜫ cũ Deima
cho cõſuetudiné habuiſſe cõfeſſa eſt. Hercules re cognita & amoris miſericordia cômotus:
& qđ uiri fortis ac ſibi ĩ primis: familiaris ſtirpé reliq magnope cupiebat glauciam ĩ nauem
recepit: quam poſtea cum peperiſſet: in Boetiam reductam: & ipſam & ſtirpem Eleoni red-
didit. Appellatus eſt autem puer Scamandrus: qui poſtea regnum adeptus Inachum fluui
um de ſuo noĩe Scamandrum appellauit ſicut uicinum fluuium glauciam de matris no-
mine uocitauit nec uero uxoris oblitus ipſius nomine aciduſam fonti: nomen indidit: ex
quas tris filias ſuſceperat. quas hoc quoque tempore in honore habent & uirgines appellãt
Vnde factum eſt illud tritũ ſermone prouerbiũ hæc domina: Dino Tarẽtinus ductor exer-
citus uir fortiſſimus & in primis rei militaris pṫiſſimus cũ ſentẽtiã eius improbaret & præco
aduerſariorum ſentẽtiam propoſuiſſe ſublata dextera hæc melios inquit: huius rei auctor
eſt Theophraſtus. Sed Apolodrus in hiſtoria ſua illud adiunxit cum præco plures hæ nu-
mero ſunt dixiſſet: itaqꜫ inquit: ſed hæ meliores ita paucorum.

Vnde dicta eſt urbs Ithaceſium quam alalcomenas appellant. Quod anticlia adhuc uirgo Si
ſyphi compreſſu qui ei ſtuprum obtulerat Vlyſſem concepit complures dixere: hiſtrus uero
alexandreus in monumentis ſuis illud adiunxit: Anticlíam Laerti in matrimoniũ datá: cũ
ad Laerté duceret: apđ Alalcomenũ ĩ boetia Vlyſſé pepiſſe. & ob eã ré ille q̃ſi mediæ urbis
nomé referẽs eã q̃ ĩ agro Ithaceſi ẽ urbé eodẽ noĩe appeltatá fuiſſe memorat.

Qui ſunt Eginæ monophagi. Multi ad bellum Troianum Eginenſes profecti pugnando cẽ
ciderunt: complures tempeſtate demerſi ſunt Paucos igitur a bello reuerſos propinqui ſu-
ſcipientes: cum relictos ciues in luctu ac dolore uerſari animaduerterent: nec aperte lætan
dum exiſtimauerunt: nec pro ſuorum reditu diis immortalibus ſacrificandum: Verũ clani
donii quiſqꜫ ſui comiter excipientes ipſi in conuiuiis miniſtrabant: nec alienum quẽquá ad
mittebant. Hoc igitur imitantes Neptuno rem diuinam faciunt: & Thiaſos exercent ſexde
cim dies ſilentio inter ſe conuiuia inter ſe celebrãtes: nec ſeruum quẽpiam inter ſe licet. In
de ueneri facientes ſolẽne feſtum dirimunt: & ex eo monophagi appellantur.

Quid eſt qđ in Caria Labradei Iouis ſimulacrum bipennem non ſceptrum: aut fulmen ſuſti-
net quia Hercules interfecta hippolyte: cũ præter alia bipenné quoqꜫ illi eripuiſſet: ompha
le dono dedit: quam lydorum poſtea Reges per manus accipientes ſicut alia ſacra ferre cõ
ſueuerunt: donec candaules indignum cenſens: uni ex ſociis ferendam tradidit: ſed poſtq̃
gyges ab eo deſiſtens bellum candauli intulit: Arſeis Myleis auxilia Gygi adduxit: & can-
daulem ſociumqꜫ eius occidit: ex una cum reliquis ſpoliis ſecurim in cauam detulit. Ibique
extructo Iouis ſimulacro bipennem in manu dedit: & Labradeum Iouem appellauit: nã Ly
di bipennem labrem appellare conſueuerunt.

Quid eſt ꝙ purgatorem ορσον: uocant tralliani eoqꜫ in libationibus ac piaculis potiſſimũ utũ
tur: An quia leleges & Minyæ antiquius trallianis expulſis urbem atqꜫ agros occupaue-
runt: poſtea reuerſi Tralliani ſuperatis Lelegibus: quicunqꜫ neqꜫ in prælio ceciderunt: nec
fugerunt: ſed aut imbecillitate aut inopia ibidem remanſerunt: his omnibus contẽptis le-
gem poſuerunt: ut quicunqꜫ Minyam aut lelegem occidiſſet: ita purus & expiatus eſſet: ſi
eius quem interfeciſſet cognatis leguminum modium emenſis eſſet.

Cur apud Elæos in prouerbio eſt grauiora ſambico pati: ferunt Elæum quendam Sambucũ
nomine multis ſociis & coadiutoribus uſum: complures apud Olympiá æreas ſtatuas & ſi-
mulacra concidiſſe ac uendidiſſe. Deniqꜫ Dianæ preſulis templum diripuiſſe. Eſt enim Eli
de templum Dianæ: quod Ariſtarchium nominant illum uero ſtatim poſt ſacrilegium cõ
prehenſum toto animo excruciatum fuiſſe dum tormentis de conſciis ac ſociis ab eo quere
retur atqꜫ ita mortuum fuiſſe: & eius cruciatibus prouerbium additum eſſe.

Quid eſt ꝙ Lacedemonæ iuxta Lecippidarum templum poſita eſt Vlyſſis ædes. Ergiæus unꝰ
ex his qui a Diomede originem ducunt a Temeno quodam perſuaſus palladiũ argis ſur-
ripuit: cuius rei conſcium habuit Leagrum erat enim Temeni ſane familiaris Leagrus po
ſtea Temeno iratus Lacædemonem conceſſit: palladium ſecum deferens: ꝙ cum reges ſtu
dioſe accepiſſent iuxta Lecippidarum templum collocauerunt: ac miſſis qui de conſeruan
do & cuſtodiendo palladio Apollinis ſententiam ſciſcitarentur: oraculo edito ut unum ex
his qui palladium ſurripuiſſét cuſtodem facerent Vlyſſis edé ibidem poſuerunt: heroé ipſũ
alioqn ꝓpter Penelopes nuptias ad ſe ꝑtinere & ciuitaté affinitate attingere exiſtimantes.

Quid est causæ ꝙ Chalcedoniæ mulieres moré hūc habent: ut si in alienos uiros & magistratꝰ
potissimū incidāt: alterā maxilā aperiant. Chalcedonii aduersus Bithinios bellū gerebant.
Hi cū zepoetū Regem haberent: oībus suis copiis aditis etiā thracū auxiliis facta icursione
agros populabant. Sed cū zepoetus circa phaliū id eni loci nomē est palantes ac ꝑturbatos
inuasisset superati octo milia militum desiderauerunt nec tamen penitus deleti sunt. Cō-
posito autem bello cum ea clade ciuitas ad uirorum solitudiné propemodū redacta esset.
complures mulieres necessitate compulsæ libenter & externis nupserunt nōnullæ uiduitaté
talibus nuptiis anteponentes solæ agebant. ac siqd opus esset ad magistratus ac iudices cō
fugientes alterā oris parté aperiebant. harum pudorem quæ nupserant imitatæ: & melio-
res fuisse ratæ eundem moré retinuerunt.

Quid est causæ ꝙ oues ad agenoris lucum abigentes argiui ut ibidem ineantur efficiunt. An
ꝙ egregie præter cæteros agenor oues curarit: & plures greges habuerit.

Cur se Argiuorum pueri quodā festo per iocum ballachradas uocitant. An ꝙ primos ab Ina-
cho ex agris in campos ac plana deductos achradibus altos fuisse cōmemorant. Ferūt enim
Achradas primū græcis in Pelopōnesso fuisse cognitas: cū ea regio Apia etiā diceret̃. Vn-
de Api Achrades mutato nomine appellati sunt.

Quid causæ est quamobrem elæi equas finibus eductas iniri faciunt. An ꝙ regum omnium
equorum studiosissimus œnomaus: cum animal illud præcipue adamasset multa & horré-
da eis impræcatus esset: qui equam apud elidem inissent: & idcirco ueriti execrationem illā
abominantur ac uitant.

Cur apud gnosios moris fuit mutuantibus argentum rape. An ne hi qui arripuissét: de ui te-
nerentur & magis plecterentur.

Quæ causa est quāobrem Sami dexicreontis uenerem uocent. An ꝙ eoꝝ uxores luxu ac petu
lantiā perditas Dexicreon homo mendicus quibusdā piacularibus sacris expiauit. An quia
Nauclerius cū esset dexicreon negociandi causa cyprum nauigauit cui onus in naui īposi
turo uenere iussisse ferunt aquam tm̄ in nauim imponeret ac statim solueret eū dicto audiē
tem fuisse: & aqua in nauim cōportata profectū sūma tranquillitate & malicia deꝑhensum
sitientibus reliquis & mercatoribus & nautis aqua singulis uenundata multū argentū col
legisse: ex eo statua deæ posita deā suo de noīe appellasse qđ si ueꝝ ē: nō unū ditasse: sed ꝑ
unū multos seruasse uenus existimanda est.

Quid est ꝙ Samii mercurio charidote ré diuinā faciétes: uoléti & furari & latrocinari ꝑmittūt
ꝗa oraculo relicta īsula Mycalen cōmigrassét: præda ac rapinis decé annis uitā duxerūt de
inde in īsulā reuersi Samii hostes superauerunt.

Vnde ei loco nomen inditum esse dicimus qué Samii panæma. An ꝙ dionysiū fugientes Ama
zones ex agro Ephesio Samū perfugerunt. Dionysius cōfestim ædificatis nauibus trāsmis-
so mari ꝑlio cōmisso eo in loco multos occidit: qué defluentis sanguinis flumine spectantes
admirati panæma postea noīauerunt: eorum autem qui occiderunt. circa phlœū ossa ostē
duntur. Sūt qui dicant phlœū eaꝝ clamoribus abruptū fuisse cū magno quodā īterpugnā
dū & contento clamore usæ fuissent.

Quid est causæ ꝙ andron Sami pedites uocitatur mortuo demotele cū plebs rēpu. occupasset
megarenses aduersus perinthios Samioꝝ colonos exercitū duxerūt. Cōpedes ut dicit̃ qua
si aduersus seruos secū portantes. Qđ cū plebi renunciatū esset: celeriter auxilia submisit de
cem declarati sūt: qui triginta nauiū classi ꝑessent: harum unā portu egredienté fulmie ictā
ac deꝑhensam fuisse dicūt duces tamé cū reliquis profecti megarēses ꝑlio uicerūt. & sexcē-
tos captiuos ceperūt. Qua uictoria elati popularé statū euertere cogitabant cui rei plebs oc
casioné ꝓbuit Misit eni litteras quibus imperabat ut Megarenses compedibus uinctos ad-
ducerét. illi Megarēsibus litteras cū ostendissent facile ꝑsuaserūt: ut cōmuni cōsilio secū ci
uitaté liberarét. Rationé ineūtibus uisū pueroꝝ circos detraccos Megarēsiū cruribus circū
ponere: & ne defluerent loris quibusdā ad zonas alligare. Erat eni timendū cū laxi essent ac
facile defluerent soluti uiderentur. His in hūc modū ornatis cū singulis ensem dedissent
ad Samum appulsi medio foro Megarenses in curiam deduxerunt: ubi dato signo Mega
rēses īpetu facto plebeios oēs qui reꝝ potiebātur īterfecerūt. Hoc pacto recuperata liber-
tate Megarenses quicunqꝫ uoluerunt ciuitate donarunt: & bonæ magnitudinis domo ædi
ficata compedes quasi templo suspensas obtulerunt: ab eo pedetes domus appellata est.

Cur apud Coos Sacerdos Herculis muliebri ueste indutus: & Mitra caput ornatus apud

Antimachiã rẽ diuinã facit. Hercules cũ ex agro troiano ſex nauibus ꝓfectus eſſet tẽpeſtate dephenſus nauibus amiſſis ab ĩſulã. Coũ delatus ad laceterẽ eiectus eſt: oĩbus rebus præter arma & ſocios penitus amiſſis ibi nactus oĩum greges paſtorẽ unũ ſibi ut daret petiit. Is Andagoras uocabat̃ qui cũ robore ac uiribus corporis p̃ſtaret. Herculẽ ad luctandũ ꝓuocauit ea lege ut ſi uinceret arietẽ auferret. Hercules cupide cũ Andagora cõgreſſus cũ hoĩem ita agitaret: ut facile ſupaturus uideret̃ Meropes Andagore auxiliũ tulerũt: & græcos ut herculi opẽ ferrẽt cõcitauerũt: p̃lio cõmiſſo hercules pugnando defeſſus ad mulierẽ Thracẽ cõfugiſſe dicit̃: & muliebri ueſte optus apud eã delituiſſe. Sed poſtq̃ Meropibus ſupatis expiatus Alciopi filiã in m̃rimoniũ duxit. Floreã ueſtẽ ĩduit. Quãobrẽ ſacerdos ubi p̃liũ factũ eſt rẽ diuinã facit: & ſp̃õſi muliebri ueſte ĩduti ſp̃õſas ſuſcipiũt.

Vnde apud megarã genus eſt hamaxocyſtaꝝ: Qua tẽpeſtate intẽperans ille ac diſſolutus popularis ſtatus megaris fuit. qui & ſacrilegiũ effecit ꝓficiſcebant̃ peloponeſſioꝝ nomĩe delphos ſolẽnes ſpectatores: qui cũ per agrũ megarenſẽ iter facerent. apud ægerã ad paludem cũ liberis & uxoribꝰ ſubuerſo curru in terrã prouoluti ſunt ibi megarenſiũ quidã petulantiſſimi atq; ebrii p ĩſolentiã & crudelitatẽ currus in palludẽ cõtruſerũt: multos ex his qui uenerãt obruerũt. Qđ in illa ſtatus ꝑturbatione & cõfuſione reꝝ oĩum megarẽſes neglexerũt: amphixiones aũt qđ ea res ad religionẽ ꝑtinere uidebat̃ grauiter cõmoti tanq̃ ſceleratos & ĩpios exilio nõnullos pleroſq; morte afficiendos cẽſuerũt: qui poſtea a gñe hamaxocyliſtæ nominati ſunt.

.τελοσ.

Calphurnius Brixienſis ad Dominicum Siliprandum mantuanum.

Quos radi optabas lĩa Siliprande libellos
Imprime nil poſſet iũgere docta manus.
Qui leget hos æquus grates tibi lector habebit
Atq; idẽ optabit candida fata mihi.
Nã modo mendoſus latiis errabat in oris
Plutarchus: raſa nũc bene pelle nitet.
Aureliiq; mei claras feſtinat ad ædes
Qui colit ex toto pectore pieridas.

Expliciũt problemata Alexandri aphrodiſei: e græco in latinũ traducta p Georgiũ Valla. Et Ariſtotelis problemata Theodoro ĩterp̃te. Et Plutarchi problemata: ſimul ſeriatĩ. q̃emẽdatiſſima: exceptis iſtæ Plutarchi tribus uel ad ſũmum quatuor locis ubi græcũ exẽplar mancũ erat: tu cũ melius habueris tua diligentia iungito. Vale. Impreſſũ Venetiis per Antonium de ſtrata cremonenſem. Anno ſalutis nr̃æ. M.cccclxxxviii. die Sabbati iii. no. ianuarii.

Regiſtrũ.

a b c d e f g h i k l m n o Oẽs ſũt terni: exceptis a o qui ſũt quaterni.

... igitur ... diuinum facit Herculis cum ex agro troiano ... nauibus profectus esset ... expedita ... manibus ... ad insulam Co ... ad littus circulus ... robur ... armaque socios ... uocabatur ... robore ac uiribus corporis ... Herculi ad luctandum ... ea lege ut si uinceret ... Hercules ... cum Antagora ... apertius ... Meropes Antagore auxilium ... Hercules ... ad mulierem ... fugisse dicitur & muliebri ueste ... Sed postea ... Alciopi filiam in matrimonium duxit. ... Quapropter sacerdos ubi ... rem diuinam facit & ipsum muliebri ueste indui ...

Vnde apud megarem genus est hamaxecyltae? Qua tempestate ... popularis status megaris fuit ... & ... peloponnensiumque ... apud ... ad paludem ... & uxoribus ... megarensium ... Tum atque ebrii ... in paludem ... ex his ... obruerentur. ... in illa status perturbatione & confusione ... megarenses ... ad ... ipsos exilio ... a gente hamaxecylistae nominati sunt.

.:.:.

Calphurnius Brixiensis ad Dominum
cum Silipran[illegible] maninanum.

Quos radi opus ... Silprande libellos
Imprimere nil potes ... docta manus.
Qui leget hos ... grates ubi lector habebit
Atque de ... candida ... mihi
Nam modo ... errabat ...
Plutarchus ... pelle ...
... claras ... ad aedes
Qui ... toto pectore pieridas.

Explicit problemata Alexandri aphrodisei e graeco in latinum traducta p Georgium Valla. Et Aristotelis problemata Theodoro ... Plutarchi problemata simul ... excepto ... Plutarchi ... quatuor ... locis non graeca exempla ... cum ... habere ... Venetiis per ... Anno ... die ... Ianuarii.

a b c d e f g h i k l m n o ... quaterni.